

4235
4235/P

بسم الله الرحمن الرحيم

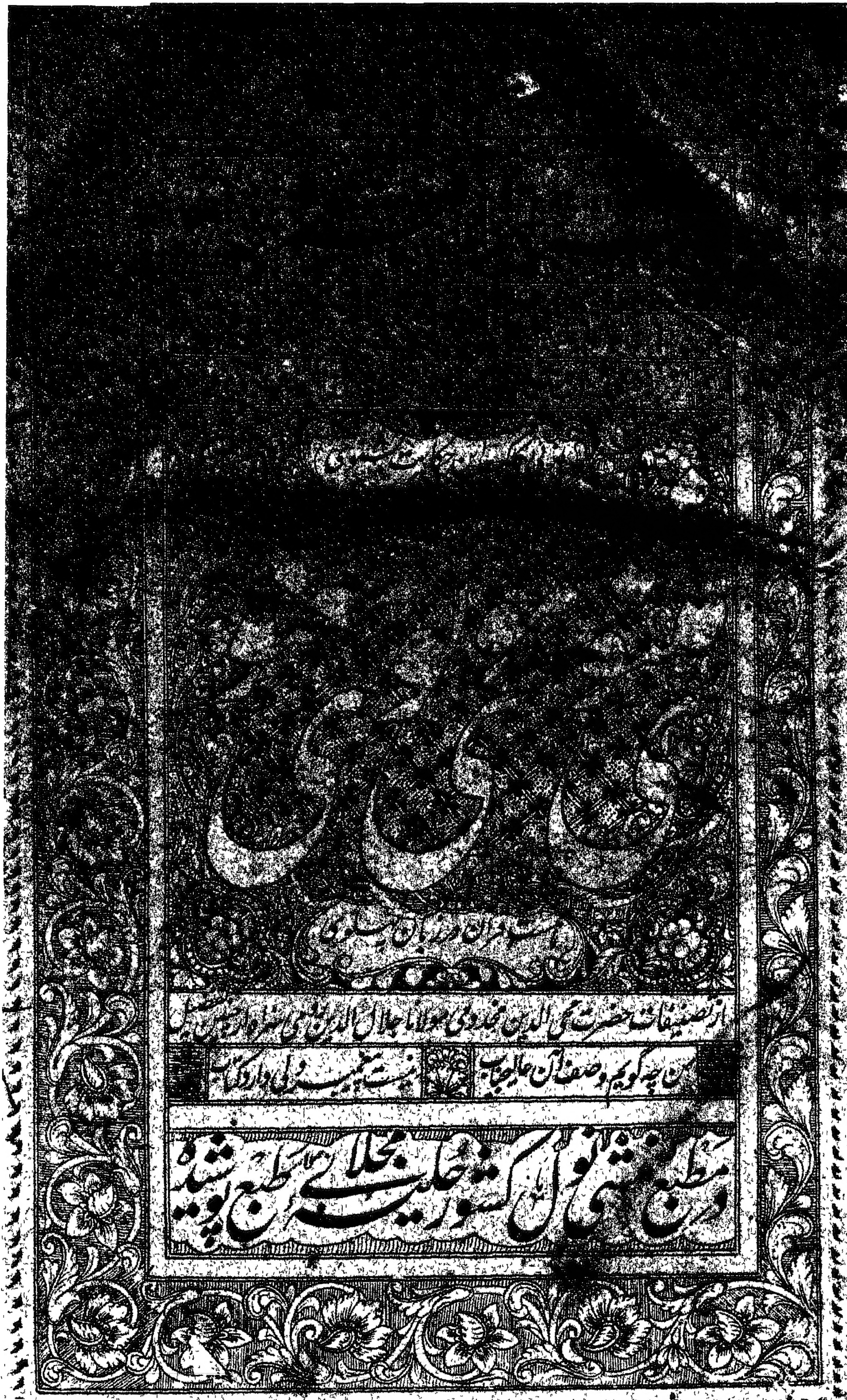

در این روزگار در میان مردمی

از صفات حضرت محمدی مودعی مودعاً جلالتی سرور و سرور

من چه گویم و صفات آن عالمی است
نیست تیرب زنی و در کمال

وطن منی که در میان
مستورین و مخفیان

مطلوبہ اس سلسلہ میں ہر قسم کی کتب کا ذخیرہ مستند و معتبر ہے جس کے بے موجود ہونے سے نہ صرف مطالعہ ہر ایک طالب کو محال بناتا ہے بلکہ کئی پرکے معانی و احادیث سے مستفاد ہونے والی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں۔ اس سلسلہ میں ہر ایک کتاب کے مکمل و غیر مکمل ہونے سے ہر ایک صاحب کتب اسحاق و تصوف فارسی و اردو و عربی وغیرہ کی کتب کو حاصل ہو۔ اگر جس فن کی یہ کتب برائے فن کی اور بھی کتب موجود ہوں گے ان سے ضرورتاً ان کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

کتب اخلاق و تصوف فارسی

گلستان محشی خرد۔ از حضرت مصلح الدین سعدی شیرازی
ایضاً۔ مستطعم مشی
ایضاً۔ مع فرہنگ و تہذیب رنگین
ایضاً۔ چرب قلم جلی
گلستان تہریم۔ ترجمہ اردو و لفظاً باللفظ
شرح گلستان۔ تاج شریع از ملا محمد اکرم قلمانی
ایضاً۔ مسلی بہ ریاض رضوان شرح از مولوی ریاض علی
ایضاً۔ سہمی بہ خیابان۔ شارح حضرت سراج الدین علی گار
تضمین گلستان سعدی۔ مصنفہ منشی بہر گوہر تفتہ
گلستان حکیم قالی۔ بحراب گلستان حضرت سعدی
اسی طرز و روش کی مصنفہ حکیم قالی المعروف بہ سیر اجیبہ ایضاً
بہارستان جامی۔ بحراب گلستان ایضاً از ملا عبدالحق جامی
خارستان محشی کیاب کتاب نظم و نثر میں ہم پہلوے گلستان
ہر سولہ باب میں مصنفہ ملا محمد الدین خوانی
امرار الاولیا۔ اس میں بایس فصل ہیں اور ہر فصل میں اتحاد
اقیام رموزات اہل اللہ کا ذکر ہے از حضرت شیخ فرید الدین شکر گنج
اخلاق محمدی۔ فضائل علوم وغیرہ کا ذکر ہے چالیس باب ہیں
مصنفہ مولوی محمد علی بزدی
مصلح الہدایت۔ ترجمہ عوارف شتبل بر ذکر بانی و اصول
طریقت اہل تصوف تہذیب حضرت محمود انکاشانی

مصلح الہدایت۔ باسم تاریخی حکایات تصوف مشہور
کمال الدین صاحب
صد ہند سووند۔ فقہان حکیم چار سالہ علی مکر خوض
۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۲۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۳۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۴۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۵۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۶۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۷۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۸۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۱۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۲۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۳۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۴۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۵۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۶۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۷۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۸۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۹۹۔ رسالہ تہذیب و تمدن
۱۰۰۔ رسالہ تہذیب و تمدن

فهرست موقوفات		فهرست موقوفات	
مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
عشق پادشاه کبیرک	۱۵	اختلاف روشن	۱۶
عجبه طیبیان	۱۷	خسارت وزیر	۱۷
خودشن توفیق اوب	۱۸	خلوت نشینی وزیر	۱۸
ملاقات پادشاه با طبیب	۱۹	وضع وزیر پیران را	۱۹
برون طبیب برابر بیمار	۲۰	نگه پیران که خلوت لشکر	۲۰
خلوت طلبیدن طبیب	۲۱	جواب وزیر	۲۱
در یافتن طبیب رنج را	۲۲	اعتراف پیران	۲۲
رفتن رسول به پیران	۲۳	نومید کردن پیران را	۲۳
گشتن بزرگ اشاره آمو	۲۴	فریب وزیر	۲۴
حکایت بقال و طوطی	۲۵	گشتن وزیر خود را	۲۵
داستان شاه دیوان	۲۶	جای پیران حق اند	۲۶
حکایت وزیر در خانه	۲۷	کلوا الناس آه	۲۷
تبیین زیر انصاری	۲۸	مناجات امرا	۲۸
اجتماع انصاری	۲۹	نعت تعظیم حضرت	۲۹
تفسیر رسالتی آه	۳۰	حکایت شاه محمود دیگر	۳۰
سوال خلیفه زلیلی	۳۱	اتش افروختن شاه	۳۱
تحریر شایسته می	۳۲	آوردن پادشاه زنده را	۳۲
مسدود کردن وزیر پیران	۳۳	انداختن مردم با آتش	۳۳
منهیدن انصاری که وزیر را	۳۴	گشتن دیوان شهنشاه	۳۴
پیغام شاه پنهانی	۳۵	عقاب محمود تش را	۳۵
تخلیه در احکام انجیل	۳۶	بلاک کردن با دقوم بود را	۳۶
رسیدن خبر گوش	۳۷	انکار شاه محمود	۳۷
قصه حشر گوش	۳۸	قصه پنج پیران	۳۸
جواب شیر	۳۹	جواب شیر	۳۹
قصه سلیمان	۴۰	ترجیح توکل بر جسد	۴۰
طوطی زانغ بر پیران	۴۱	ترجیح جسد	۴۱
جواب پیران	۴۲	ترجیح توکل	۴۲
قصه آدم	۴۳	ترجیح جسد	۴۳
پایک کشیدن خر گوش	۴۴	ترجیح توکل	۴۴
پرسیدن سبب	۴۵	نگه پیران غریب	۴۵
فرود آمدن گوش	۴۶	ترجیح جسد	۴۶
اجتماع پنج پیران	۴۷	مقرر شدن ترجیح جسد	۴۷
پند حشر گوش	۴۸	جواب حشر گوش	۴۸
تفسیر پنهان جواد آه	۴۹	انکار پنج پیران	۴۹
آمدن رسول قیصر	۵۰	اعتراف پنج پیران	۵۰
یافتن رسول عمر رافعه	۵۱	دانش حشر گوش	۵۱
سخن عمر با رسول	۵۲	جستن حشر گوش	۵۲
اضافت آدم زلت با	۵۳	پوشیدن حشر گوش راز را	۵۳
تمشیل	۵۴	نگه حشر گوش	۵۴
تفسیر رسالتی حکم آه	۵۵	زیارت تادیل گس	۵۵
دیش من باوان کالیس آه	۵۶	رنجیدن شیر	۵۶
رفتن بازندگان به بند	۵۷	نگه حشر گوش و تافیر	۵۷

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۳۲	سنت اولیٰ آئینہ طہور	۵۵	تالیف بن ستون تہذیب	۶۷	مختصر ماجرای عرب	۷۷	نشانہ پادشاہی و پادشاہی
۳۳	دیدن تاج پادشاہی	۵۶	انجام حجتہ و عقیقتہ	۷۸	دل نہاد و مدد عرب	۸۰	آدم آشنائی و سفر
۳۴	تفسیر قول عطار	۵۷	بقیہ قصہ پیر چنگی	۷۹	تہذیب بن طریق طلیعی	۸۱	از خان طلیعی و حضرت
۳۵	تفسیر ساحران و بی بی	۵۸	گردانیدن عمر و نظر او	۸۰	دین بدین آن اعرابی	۸۲	گفتن معانی و حضرت
۳۶	با گفتن بازگان باطلی	۵۹	در عاصی و فرشتہ	۸۱	در مدد و ختن زن	۸۳	مرشدین کاتب و بی
۳۷	تفسیر طوطی و حرکت طوطی	۶۰	قد بانہی سرور و عرب	۸۲	گدا عاشق کریم است	۸۴	دعا کردن بلغم با عور
۳۸	تفسیر اعلیٰ حکیم سنائی	۶۱	قد بانہی و کریم از حاتم	۸۳	فرق ویش و نجیب و شریف	۸۵	احتمال و اروت و اروت
۳۹	جوع و حکایت خواجہ تاجر	۶۲	قد بانہی و درویش	۸۴	پیش آمدن نقیبان خلیفہ	۸۶	بقیہ قصہ و اروت و اروت
۴۰	بیرون آمدن طوطی	۶۳	مغربی و مریدان محتاج	۸۵	عاشق و فاضل عاشق و دیوار	۸۷	رفتن کریم و بیاد و بیاد
۴۱	دوای طوطی خواجہ	۶۴	نادر و حکایت و درویش و اوتاد	۸۶	سپردن عرب ہدیہ	۸۸	اول و اقصیٰ کریم و بود
۴۲	مغرت و نظم خلعت	۶۵	صبر و ثبات اعرابی زن	۸۷	ماجرای مرد و خوی	۸۹	حال خود نیکان با اوست
۴۳	تفسیر و اشارہ و اشارہ	۶۶	نصیحت زن شوہر	۸۸	قبول کردن خلیفہ ہدیہ	۹۰	پرسیدن و غیرہ و زید
۴۴	تفسیر قول حکیم سنائی	۶۷	نصیحت مرد زن	۸۹	در صفت و عفت با او	۹۱	جواب زید و عفت ہدیہ
۴۵	داستان پیر چنگی	۶۸	جنبیدن ہر کسے از انجاست	۹۰	وہبت رسول علی	۹۲	مستم کردن غلامان
۴۶	تفسیر و احکام اللہ آہ	۶۹	مراعات زن شوہر	۹۱	کیودی و زن فروغی	۹۳	حکایت زید و عفت ہدیہ
۴۷	وہبتی مدظیان کریم آہ	۷۰	در حدیث و من فہم آہ	۹۲	رفتن گرگ و دیوار	۹۴	حکایت
۴۸	سوال علی و زید و عفت	۷۱	تسایم و خود و با مرزن	۹۳	امتحان شیر گرگ	۹۵	گفتن و عفت ہدیہ و زید
۴۹	تفسیر و حکیم سنائی	۷۲	بوی و زعفران و عفت ہدیہ	۹۴	قد بانہی و دیوار و عفت	۹۶	آتش و اقداد و زعفران
۵۰	در حدیث و عفت ہدیہ	۷۳	سبب و مراد و عفت ہدیہ	۹۵	خواندن یا را خود را	۹۷	خدا و اقداد و عفت ہدیہ
۵۱	پرسیدن و عفت ہدیہ	۷۴	تقدیر و مراد و عفت ہدیہ	۹۶	روے و کشیدن سخن	۹۸	سوال و کاہن و عفت ہدیہ
۵۲	بقیہ قصہ پیر چنگی	۷۵	تفسیر و عفت ہدیہ	۹۷	ادب و شیر گرگ	۹۹	جواب گفتن علی
۵۳	خواجہ گفتن و عفت ہدیہ	۷۶	انجمن و کد و مراد و عفت ہدیہ	۹۸	تہذیب کردن نوح	۱۰۰	گفتن و عفت ہدیہ و زید

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۵۳	تعلیم کرم فیض الملبیس	۱۱۳	حکایت اہل زندان	۱۳۶	انکار فاسفی در آیہ کہ	۱۵۳	خواہن محاسب بستہ را
۱۵۴	تقیہ قصہ حضرت علی رضی	۱۱۴	تتمہ قصہ نفاس	۱۳۸	مناجات شبانہ بحق تعالیٰ	۱۵۴	دوم باسرخن آوردن
۱۵۵	امتدادن رکابدار	۱۱۵	فی المناجات	۱۳۹	وحی آمدن بوحی	۱۵۵	نصیحت رسول
۱۵۶	فتح علی بن ابی طالب	۱۱۶	تمثیل حقیقت سخن	۱۴۰	بازوحی آمدن بوحی	۱۵۶	ذکر دشواری عذاب
۱۵۷	گفتن علی باقرین خود	۱۱۷	ملاست مردمان شخیصہ را	۱۴۱	سوال بوحی از حق تعالیٰ	۱۵۷	ذکر قوم دوستی
۱۵۸	خاتمہ دستراول	۱۱۸	استحان بادشاہ و دو غلام را	۱۴۲	رخسارین خدمتہ را	۱۵۸	مثالی سخن نمونہ بالقدردان
۱۵۹	فہرست دوم	۱۱۹	برادر آوردن بادشاہ یکے را	۱۴۳	حکایت مرد ابلہ	۱۵۹	دعا و قویہ آموشن
۱۶۰	بدل پذیرش شخیصہ	۱۲۰	تسم غلام بر صدق خود	۱۴۴	گفتن سائل نابینا	۱۶۰	بیدار کردن بلیس معاویہ را
۱۶۱	دور یا راج شخیصہ را	۱۲۱	پرسیدان حال از غلام دیگر	۱۴۵	گفتن بوحی گو سارہ پست را	۱۶۱	جواب بلیس معاویہ را
۱۶۲	آتش سہر اویشی	۱۲۲	سناشم بران بندہ	۱۴۶	ترک پذیران خسرو را	۱۶۲	تقریر معاویہ بکامبیس را
۱۶۳	نہ زکرون مدنی	۱۲۳	گرمای بازیایان خندان	۱۴۷	تملق دیوانہ با بامالینوس	۱۶۳	باز جواب بلیس معاویہ را
۱۶۴	سورت نماز بزرگان	۱۲۴	خورج انداختن تشنہ	۱۴۸	سبب پریدن مرغ	۱۶۴	عنف معاویہ بامالینوس
۱۶۵	اینگی تہذیبی حکایت	۱۲۵	حکایت	۱۴۹	تتمہ قصہ مرد سرور	۱۶۵	مالیدن معاویہ بحق تعالیٰ
۱۶۶	آدم کردن فادم	۱۲۶	در زخمی فدا فیما فیہ	۱۵۰	فوتن برون عبادت صغری	۱۶۶	تقریر بلیسین بلیس خود را
۱۶۷	گمان کاروانیان	۱۲۷	تمثیل در زندان آب	۱۵۱	وحی بوحی	۱۶۷	انکار معاویہ بامالینوس را
۱۶۸	یافتن شاہ باہرا	۱۲۸	آمدن دوستان	۱۵۲	بیدار کردن باغیان	۱۶۸	نکایت فاضلی از انانیت
۱۶۹	علاوہ حرمین شہزاد احمد	۱۲۹	نہم کردن مردمان	۱۵۳	رجوع بقصہ بلش	۱۶۹	باقرا آوردن معاویہ
۱۷۰	نہ شہنشاہ استخوان	۱۳۰	رجوع بککایت ذوالنون	۱۵۴	فوتن با بزرگ جانی بکعبہ	۱۷۰	روست گفتن بلیسین بلیس خود را
۱۷۱	ظاہر شدن فیض القمان	۱۳۱	استحان خواجہ القمان را	۱۵۵	حکایت سپہر و مرید	۱۷۱	فضیلت حضرت خورون
۱۷۲	آدم کردن معاویہ	۱۳۲	ظاہر شدن فیض القمان	۱۵۶	دانش بزم سبب بخوری	۱۷۲	تتمہ دستراول بلیس
۱۷۳	آدم کردن معاویہ	۱۳۳	تتمہ قصہ ماسدان	۱۵۷	عذر و تھک باسید	۱۷۳	تصدیق کردن معاویہ
۱۷۴	آدم کردن معاویہ	۱۳۴	انکس فیض بلیس را	۱۵۸	بہیلت سخن آوردن	۱۷۴	گرختن دزدان دوست

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۱۴۳	قصه منافقان	۱۴۷	کرامات شیخ متهم شده	۱۴۷	منه رفتن دستاکی	۱۹۳	خوابیدن فرعون بنی
۱۴۴	انجیلین یکبار صاحب	۱۴۸	تشنه زدن مویان	۱۴۸	قصه ابل سبا	۱۹۴	بیدار شدن فرعون
۱۴۵	مستور شدن میان پیر	۱۴۹	عذر تقصیر با شیخ	۱۴۹	جمع آمدن ابل آفت	۱۹۵	حکایت تمثیل
۱۴۶	استحان کردن هر چه	۱۵۰	میان دعوی	۱۵۰	باقی قصه ابل سبا	۱۹۶	بازگشتن منور
۱۴۷	فائده حکایت شیر	۱۵۱	سجده کردن سجی لشکر	۱۵۱	بقیه قصه رفتن خوابه	۱۹۷	جمع آمدن غمسان
۱۴۸	برفستادن سر سبز ابر	۱۵۲	اشغال نادانان	۱۵۲	دعوت بجان را	۱۹۸	وحیت عمران نبوت را
۱۴۹	حکایت چهارمهند	۱۵۳	سخن گفتن بزبان حال	۱۵۳	رجوع حکایت خوابه	۱۹۹	ترسیدن فرعون
۱۵۰	قصه غزال و فرعون	۱۵۴	پذیرا آمدن سخن باطل	۱۵۴	قصه اصحاب فرعون	۲۰۰	پیدا شدن ستاره موسی
۱۵۱	بیان حال خود پستان	۱۵۵	جستن درخت	۱۵۵	روان شدن خوابه	۲۰۱	خواندن فرعون زنان را
۱۵۲	حکایت پیش طلب	۱۵۶	شرح شیخ تر درخت	۱۵۶	رفتن خوابه مع قوم	۲۰۲	وجود آمدن موسی
۱۵۳	قصه کودک	۱۵۷	منازعت چهار کس	۱۵۷	نواختن مجنون سنگ را	۲۰۳	وحی آمدن بجا و موسی
۱۵۴	ترسیدن کودک	۱۵۸	برخاستن مخالفت	۱۵۸	رسیدن خوابه مع قوم	۲۰۴	حکایت مارگیر
۱۵۵	قصه تیر اندازی	۱۵۹	قصه بط بچکان	۱۵۹	افتادن شغال در خم	۲۰۵	بیان پاسخها و تهدید
۱۵۶	حکایت غمناک	۱۶۰	میدان شدن حاجیان	۱۶۰	چرب کردن مرد لانی	۲۰۶	جواب موسی
۱۶۱	کرامات ابراهیم ادم	۱۶۱	فهرست و قمر سوم	۱۶۱	ایمن بودن بلغم با عور	۲۰۷	پاسخ فرعون موسی را
۱۶۲	مستور شدن حور	۱۶۲	قصه داناس	۱۶۲	برون گریه و شب را	۲۰۸	فطرت موسی و فرعون را
۱۶۳	ملعون زدن بگاز	۱۶۳	بقیه قصه داناس	۱۶۳	دعوی فرعون و موسی شغال	۲۰۹	فرستادن فرعون بمرآن
۱۶۴	بقیه قصه ابراهیم ادم	۱۶۴	بقیه قصه داناس	۱۶۴	دعوی فرعون و موسی	۲۱۰	رفتن دین سحر
۱۶۵	دعوی کردن شخصی	۱۶۵	برخاستن حکایت	۱۶۵	تفسیر و تفسیر ششم	۲۱۱	جواب سحر کرده
۱۶۶	بقیه قصه طعن زنده	۱۶۶	باران طاماسه	۱۶۶	قندهار و روت و ماروت	۲۱۲	تشبیه ترن بصله موسی
۱۶۷	گفتن عاقله و تفسیر	۱۶۷	اوران و قیامت	۱۶۷	مستی بزار و دین باده	۲۱۳	بقیه حکایت موسی
۱۶۸	کشیدن موش و مار را	۱۶۸	بازبان گفتن نیو	۱۶۸	تناسل و روت و ماروت	۲۱۴	جمع آمدن سحران

موضوع	صفحه	موضوع	صفحه	موضوع	صفحه	موضوع	صفحه
اختلاف در چگونگی	۲۱۷	مفسر شدن قیصر	۲۱۷	بخت مرد شدن	۲۱۷	گنجین بیست	۲۱۷
دعوت نوع بسیار	۲۱۸	تشریح شیخ باوندان	۲۱۸	پیش رفتن دوتوی	۲۱۸	قصه اهل سبا	۲۱۸
توفیق بیان در حدیث	۲۱۹	گزارش شیخ آق	۲۱۹	پیش رفتن دوتوی	۲۱۹	شرح کوز در زمین	۲۱۹
دیرت مانع صحبت است	۲۲۰	سبب جزات ساحران	۲۲۰	اقت را کردن قوم	۲۲۰	قصه خرمی اهل سبا	۲۲۰
بیان صفا با نطق کینه بود	۲۲۱	شکایت استر	۲۲۱	اشارت سلام آن	۲۲۱	آمدن سیزده تن مجیب	۲۲۱
درستان شنوی عاشق	۲۲۲	اجتماع خرم سبزی	۲۲۲	شنیدن دوتوی	۲۲۲	جواب قوم انبیا را	۲۲۲
حکایت سرگردان میگرد	۲۲۳	جزع نکردن آن شیخ	۲۲۳	نصورات مرد و عازم	۲۲۳	جواب انبیا قوم را	۲۲۳
دویدن گاودر خانه	۲۲۴	غیر گفتن شیخ	۲۲۴	دعا شفقت دوتوی	۲۲۴	سجود خواستن قوم	۲۲۴
علم را در پرست	۲۲۵	قصه خواندن شیخ	۲۲۵	انکار آن جماعت	۲۲۵	تسليم داشتن قوم	۲۲۵
رنجوری آدمی بوجه	۲۲۶	سبب کردن فحاش	۲۲۶	شرح طالب مری حل	۲۲۶	حکایت حشر گوش	۲۲۶
عقل خلق متفاوت است	۲۲۷	بقیه قصه نابینا	۲۲۷	رفتن هر دو هم پیش داود	۲۲۷	جواب گفتن انبیا	۲۲۷
در بیم انگیزدن گوهرکان	۲۲۸	قصه او را که راضی اند	۲۲۸	شنیدن داود	۲۲۸	گرسنه شدن اهل آن	۲۲۸
رنجوری فرعون بوجه	۲۲۹	سوال کردن بهلول	۲۲۹	حکم داود علیه السلام	۲۲۹	شکل زدن قوم نوح	۲۲۹
رنجوری استاد بوجه	۲۳۰	قصه دوتوی رح	۲۳۰	تضرع کردن آن شخص	۲۳۰	حکایت دزد که خفه میکند	۲۳۰
در جامه خواب افتادن	۲۳۱	باز قصه دوتوی رح	۲۳۱	رفتن داود علیه السلام	۲۳۱	جواب آن شل	۲۳۱
در بیم انگیزدن ستاد را	۲۳۲	مطری موئی خضر را	۲۳۲	باز حکم داود علیه السلام	۲۳۲	بیان معنی سنم	۲۳۲
خدا کسی که دکان او کتب	۲۳۳	باز قصه دوتوی رح	۲۳۳	باز حکم داود علیه السلام	۲۳۳	وفاقت حال آن مرغ	۲۳۳
بیمادنتن نوزادان	۲۳۴	شمال هفت شمع	۲۳۴	خرم کردن داود	۲۳۴	حکایت نذرگان	۲۳۴
تن روح را چون بد است	۲۳۵	شدن آن هفت شمع	۲۳۵	گوهری دادن دست و پا	۲۳۵	منع کردن منکران	۲۳۵
حکایت درویش	۲۳۶	نمودن آن شمعها	۲۳۶	بیرون رفتن فلاخن	۲۳۶	جواب نبیا علیه السلام	۲۳۶
دیدن نذر عاقبت کار را	۲۳۷	نمودن آن هفت مرد	۲۳۷	قصاص نمودن داود	۲۳۷	مکر کردن آن منکران	۲۳۷
قصه زاهد گوی	۲۳۸	مغنی بودن درختان	۲۳۸	نفس آدمی بجا آن خویش	۲۳۸	باز جواب انبیا	۲۳۸
آتش به بند و دم بقضا	۲۳۹	ایک درخت شدن	۲۳۹	مثال	۲۳۹	مکر کردن قوم عترت را	۲۳۹

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
باز جواب گفتن انبیا	۲۵۱	خبر دادن خسرو	۲۵۵	رسیدن شوق از عاشق	۲۵۶	رفیق انبیا بگو بها	۲۸۶
حکمت در زمین و در آسمان	۲۵۴	دویدن آن شخص	۲۶۶	منع دوستان اودا	۲۶۶	تشبیه اولیاد کلام او	۲۸۶
بیان آنکه حق تعالی آه	۲۵۴	و عا کردن موسی	۲۶۶	جواب مرد عاشق	۲۶۶	تفسیر یا حی یا قیوم	۲۸۶
قصه عشق و محبت	۲۵۴	اجابت کردن حق تعالی	۲۶۶	رو نهادن آن عاشق	۲۶۶	جواب طرد زنده	۲۸۶
مفسرین بودن عیون	۲۵۴	حکایت آن زن آه	۲۶۶	و آمدن آن عاشق	۲۶۶	نشان دادن در دیدن	۲۸۶
حکایت امیر و ملاش	۲۵۴	و آمدن مسند	۲۶۶	جواب دادن عاشق	۲۶۶	بقیه قصه همان	۲۸۸
نومید شدن انبیا	۲۵۹	جواب حمزه علیه السلام	۲۶۶	رسیدن عاشق به شوق	۲۶۶	تفسیر آیه و طلب آه	۲۸۸
ایمان و قله خوف و جفا	۲۵۹	مسند مرغ بنیون	۲۶۶	حکایت آن سجده آه	۲۶۶	پرسیدن با کلام	۲۸۸
معنی حدیث آن آیه	۲۶۰	وفات یافتن بلال	۲۶۶	آمدن همان مردان مسجد	۲۶۶	ملقات عاشق	۲۸۹
حکایت زیدیل	۲۶۰	حکمت دیدن شدن بدن	۲۶۶	ملاست اهل مسجد	۲۶۶	فایده بر عظم	۲۹۰
قصه فریاد رسول صلم	۲۶۰	تشبیه دنیا	۲۶۶	جواب عاشق نامحان را	۲۶۶	منجبت شدن جان	۲۹۰
حکایت پشیدن در غیب	۲۶۱	غنا و خیر از حق است	۲۶۶	عشق بالینوس	۲۶۶	منع حسد و غم	۲۹۱
دیدن خواب غلام را	۲۶۱	تشبیه نفس مطلق	۲۶۶	ملاست اهل مسجد	۲۶۶	نظر کردن به بر صدم	۲۹۱
در بیان آنکه حق تعالی آه	۲۶۲	آداب استمعین	۲۶۶	گفتن شیطان با ویش	۲۸۱	تفسیر آیه آن فتوح آه	۲۹۱
آمدن زنی کافره طفل	۲۶۲	گفتن حیوان گوسفند و دوا	۲۶۶	مکر کردن با دلا	۲۸۲	پیر گفتن رسول صلم	۲۹۲
بودن حجاب موده	۲۶۳	مشرق میان نشین	۲۶۶	جواب گفتن همان	۲۸۲	تفسیر خیر غفلتی آه	۲۹۲
وجه هجرت گرفتن	۲۶۳	جمع و تفریق میان آه	۲۶۶	تشبیه گرختن بوس	۲۸۳	آگاه شدن به بر صدم	۲۹۳
استدعا نمودن شخصی	۲۶۴	مسند خدا و بقا	۲۶۶	تشبیه صاب شدن	۲۸۳	جواب رسول صلم	۲۹۳
جمعی آمدن از حق تعالی	۲۶۴	قصه وکیل حد جهان	۲۶۶	مکر گفتن کدبانو	۲۸۵	بیان آنکه حاجی آه	۲۹۳
قانع شدن آن مرد	۲۶۴	پیدا شدن روح القدس	۲۶۶	بقیه قصه همان	۲۸۵	مذبح شوق عاشق را	۲۹۴
جواب خروس سگ را	۲۶۵	گفتن روح القدس	۲۶۶	و کرد به اندیشیدن	۲۸۵	رسیدن شمار	۲۹۴
نجل شدن خروس	۲۶۵	عزم کردن آن وکیل	۲۶۶	تفسیر حدیث آن لعل آن آه	۲۸۶	و از خود سخن نشین	۲۹۴

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۳۱۵	در کردن سیاهان	۳۱۱	قصه سجد قصه	۳۱۱	چاک کردن سیاهان	۳۱۱	تفسیر و ملامت آن
۳۱۶	نوشته شوق شوق	۳۱۲	شرح انما المؤمنون آیه	۳۱۲	دری نوشته علی بن	۳۱۲	نوشته شوق شوق
۳۱۷	با خوش آمدن عاشق	۳۱۳	قصه ناسی سجد قصه	۳۱۳	حکایت آن برادر	۳۱۳	نوشته آن غلام آه
۳۱۸	حکایت آن عاشق	۳۱۴	آغاز غزلیت عشق آن	۳۱۴	فرشته عبد طلب	۳۱۴	حکایت فقیه
۳۱۹	بازگشتن شوق را	۳۱۵	در بیان آنگاه	۳۱۵	نشان جستن عبد طلب	۳۱۵	نفسیحت دنیا
فهرست و چهارم		۳۱۶	حدیث شوق آه	۳۱۶	قصه رحمت سیاهان	۳۱۶	عزت در غایت نیست
		۳۱۷	نوشته زبانه لب	۳۱۷	شوق شوق شوق	۳۱۷	نکات باغ و ابر
۳۱۸	تمامی حکایت آن عاشق	۳۱۸	مکرمات شیخ عبد الله	۳۱۸	بقیه رحمت سیاهان	۳۱۸	تفسیر نوح آه
۳۱۹	حکایت و غنا	۳۱۹	بازگردد اندین سیاهان	۳۱۹	عزیز کردن سیاهان	۳۱۹	زجر کردن بدی را
۳۲۰	سوال کردن شخصی	۳۲۰	قصه عطش	۳۲۰	قصه شاعر و صله	۳۲۰	نوشته غلام رحمت را
۳۲۱	خیانت کردن عاشق	۳۲۱	دلدار سیاهان	۳۲۱	باز آمدن شاعر	۳۲۱	حکایت آن آه
۳۲۲	قصه صوفی که بخانه آمد	۳۲۲	ویدن درویشی مشایخ را	۳۲۲	بزدن شاعر را	۳۲۲	در یافتن طبعیان آه
۳۲۳	در بیان آنکه حق تعالی آه	۳۲۳	حرف گذراندن	۳۲۳	نارنگین بد رانی	۳۲۳	مژده دادن با نرید
۳۲۴	عشق را نهان کردن	۳۲۴	تحسین سیاهان	۳۲۴	نارنگین و دیو بچام	۳۲۴	جواب با نرید
۳۲۵	گفتن زن که الخ	۳۲۵	سبب هجرت ایراجیم ازیم	۳۲۵	آمدن برادر سیاهان	۳۲۵	زادن ابو الحسن
۳۲۶	بیان آنکه غرض	۳۲۶	حکایت مرد تشنه	۳۲۶	آموختن پیشه گورگنی	۳۲۶	نقصان ابرو و دل
۳۲۷	شوق زنگه رنگین آه	۳۲۷	در بیان تحمل کردن	۳۲۷	قصه صوفی	۳۲۷	بازگشتن حکایت غلام
۳۲۸	قصه در باغ که آه	۳۲۸	تهدید فرستادن	۳۲۸	نگین شدن سیاهان	۳۲۸	کنز و زین باد
۳۲۹	سجده کردن برادر	۳۲۹	خاک گرداندن سیاهان	۳۲۹	بیان آنکه عدول علم آه	۳۲۹	شنیدن ابو الحسن
۳۳۰	نوشته شوق شوق	۳۳۰	بقیه قصه ایراجیم	۳۳۰	تفسیر یا ایها المزل	۳۳۰	رتبه دیگر نوشته
۳۳۱	نوشته شوق شوق	۳۳۱	بقیه قصه اهل سبا	۳۳۱	ترک جواب جواب	۳۳۱	ستودن بنی بریم
۳۳۲	گفتن جبه و خی	۳۳۲	آزاد شدن بلقیس	۳۳۲	تفسیر حدیث آن آه	۳۳۲	قصه شوق

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
میرگردانیدن رسول	۳۴۷	گفتن موسی علیه السلام	۳۵۹	نشتم کردن پادشاه	۳۶۹	حکایت زن پلیدکار	۳۸۳
اختران محبت بن	۳۴۸	شن کردن موسی	۳۶۰	رنجیدن مضروب	۳۷۰	باقی قصه موسی	۳۸۴
جواب پیران	۳۴۹	تفسیر کثرت کز آه	۳۶۱	گفتن حبیبیل	۳۷۱	سخت شدن کار	۳۸۵
قطعه سبانی با حکم شانی	۳۵۰	خره شدن ادوی	۳۶۲	مطابقت کردن موسی	۳۷۲	دعا کردن موسی	۳۸۶
سبب فصاحت	۳۵۱	بازش کردن موسی	۳۶۳	بیان آنکه روح آه	۳۷۳	بیان الطوارف لغت	۳۸۷
بیان کردن رسول	۳۵۲	بیان کلام الناس آه	۳۶۴	مشال دیگر درین سخن	۳۷۴	بیان آنکه شایق آه	۳۸۸
علامت مقل تمام	۳۵۳	معنی حدیث من بشرنی آه	۳۶۵	حکایت آن پادشاه آه	۳۷۵	رفتن ذریعت بنین	۳۸۹
قصه آنگیز صیادان	۳۵۴	مشورت کردن فرعون	۳۶۶	زن خواستن آه	۳۷۶	بیان آنکه مشورت آه	۳۹۰
سرودش حب الوطن آه	۳۵۵	مثل در بار پادشاه	۳۶۷	اختیار کردن پادشاه	۳۷۷	الهام در دست نین	۳۹۱
حکایت شخصی	۳۵۶	قصه زن	۳۶۸	جادوئی کردن	۳۷۸	نمودن پیرنیل خود را	۳۹۲
قصه فرخ	۳۵۷	بیان جریامون آه	۳۶۹	مستجاب شدن دعا	۳۷۹	بیان اعتقاد یهود	۳۹۳
چاره اندیشیدن	۳۵۸	مشورت کردن فرعون	۳۷۰	بیان آنکه شهنشاده آه	۳۸۰	فهرست و فهرست پنجم	
تعمد کردن احمق	۳۵۹	تزیین سخن با مان	۳۷۱	حکایت آن ابدسه آه	۳۸۱		
مجادبات موسی	۳۶۰	نومید شدن موسی	۳۷۲	بیان آنکه مجموع عالم آه	۳۸۲		
بیان آنکه عمارت آه	۳۶۱	مناسبت امیر عرب	۳۷۳	قصه فرزند حسنه بن	۳۸۳	حدیث اکابر باطل آه	۳۹۴
جواب دادن موسی	۳۶۲	سیل آمدن	۳۷۴	حدیث انی لا تخفرا الله آه	۳۸۴	در حجره کشادن	۳۹۵
نهی کردن موسی	۳۶۳	تمامی حدیث موسی	۳۷۵	بیان آنکه عقل خردی آه	۳۸۵	رجوع آن کاشد	۳۹۶
بیان آنکه جرس آه	۳۶۴	در بیان آنکه شناسائی آه	۳۷۶	بیان یایاها الذین آه	۳۸۶	نور ختن مصطفی صلعم	۳۹۷
جمله این جهانیان	۳۶۵	بحث سنی فلسفی	۳۷۷	شکایت استر با شتر	۳۸۷	احمال نظام هر گواه اند	۳۹۸
بیان آنکه تن هر یک آه	۳۶۶	در آتش رفق سنی	۳۷۸	تصدیق کردن استر	۳۸۸	پاک کردن حق کواخا	۳۹۹
باز گفتن موسی	۳۶۷	تفسیر آیه و ما خلقنا آه	۳۷۹	لا بکرم قبطی	۳۸۹	باز استعانت کردن	۴۰۰
در توبه بازست	۳۶۸	دعی کردن حق تمام	۳۸۰	در خواستن قبطی	۳۹۰	گوهری دادن قول نعل	۴۰۱

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۴۹۷	در بیان نورس	۴۹۷	جواب طاوس	۴۹۷	در بیان نورس	۴۹۷	در بیان نورس
۴۹۸	ایمان عین کردن	۴۹۸	در بیان نورس	۴۹۸	در بیان نورس	۴۹۸	در بیان نورس
۴۹۹	بیان آنکه نوری آه	۴۹۹	در صفت آن بخود آه	۴۹۹	در صفت آن بخود آه	۴۹۹	در صفت آن بخود آه
۵۰۰	انکار اول تن	۵۰۰	در بیان ماسوسه الله آه	۵۰۰	در بیان ماسوسه الله آه	۵۰۰	در بیان ماسوسه الله آه
۵۰۱	مناجات طلب مقام	۵۰۱	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۱	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۱	سبب گشتن ابراهیم
۵۰۲	تشبیه عقل سحر بیل	۵۰۲	در مناجات از حق	۵۰۲	در مناجات از حق	۵۰۲	در مناجات از حق
۵۰۳	تمثیل در روشها	۵۰۳	در حدیث از خود آه	۵۰۳	در حدیث از خود آه	۵۰۳	در حدیث از خود آه
۵۰۴	در معنی با حشر آه	۵۰۴	بیان صفت حقانیان	۵۰۴	بیان صفت حقانیان	۵۰۴	بیان صفت حقانیان
۵۰۵	سبب نام نهادن فرجی	۵۰۵	حکایت خواردم شاه	۵۰۵	حکایت خواردم شاه	۵۰۵	حکایت خواردم شاه
۵۰۶	فی المناجات	۵۰۶	بقیه قصه آه	۵۰۶	بقیه قصه آه	۵۰۶	بقیه قصه آه
۵۰۷	صفت طاوس	۵۰۷	در معنی افی اری آه	۵۰۷	در معنی افی اری آه	۵۰۷	در معنی افی اری آه
۵۰۸	مطلب در قهر نمایان	۵۰۸	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۸	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۸	سبب گشتن ابراهیم
۵۰۹	در تفاوت عقول	۵۰۹	در معنی لقد خلقنا آه	۵۰۹	در معنی لقد خلقنا آه	۵۰۹	در معنی لقد خلقنا آه
۵۱۰	حکایت عرب و سگ او	۵۱۰	تفسیر الا الذین آه	۵۱۰	تفسیر الا الذین آه	۵۱۰	تفسیر الا الذین آه
۵۱۱	در بیان آنکه هیچ آه	۵۱۱	شال عالم نیست هست تا	۵۱۱	شال عالم نیست هست تا	۵۱۱	شال عالم نیست هست تا
۵۱۲	حکایت آن حکیم آه	۵۱۲	در معنی لا بدین قرین آه	۵۱۲	در معنی لا بدین قرین آه	۵۱۲	در معنی لا بدین قرین آه
۵۱۳	در بیان آنکه صفاء آه	۵۱۳	در معنی و هو معکم آه	۵۱۳	در معنی و هو معکم آه	۵۱۳	در معنی و هو معکم آه
۵۱۴	در معنی لایه بانیه آه	۵۱۴	در معنی من قبل الهوم آه	۵۱۴	در معنی من قبل الهوم آه	۵۱۴	در معنی من قبل الهوم آه
۵۱۵	بیان آنکه ثواب آه	۵۱۵	در معنی ارباعی	۵۱۵	در معنی ارباعی	۵۱۵	در معنی ارباعی
۵۱۶	در حدیث امامت من بات آه	۵۱۶	قصه آن شخص آه	۵۱۶	قصه آن شخص آه	۵۱۶	قصه آن شخص آه
۵۱۷	پیشمان شدن حکیم	۵۱۷	سبب عداوت امام	۵۱۷	سبب عداوت امام	۵۱۷	سبب عداوت امام
۵۱۸	بیان آنکه عقل آه	۵۱۸	بیان مرد بدکار	۵۱۸	بیان مرد بدکار	۵۱۸	بیان مرد بدکار
۴۹۸	در بیان آنکه نوری آه	۴۹۸	در بیان نورس	۴۹۸	در بیان نورس	۴۹۸	در بیان نورس
۴۹۹	ایمان عین کردن	۴۹۹	در بیان نورس	۴۹۹	در بیان نورس	۴۹۹	در بیان نورس
۵۰۰	بیان آنکه نوری آه	۵۰۰	در صفت آن بخود آه	۵۰۰	در صفت آن بخود آه	۵۰۰	در صفت آن بخود آه
۵۰۱	انکار اول تن	۵۰۱	در بیان ماسوسه الله آه	۵۰۱	در بیان ماسوسه الله آه	۵۰۱	در بیان ماسوسه الله آه
۵۰۲	مناجات طلب مقام	۵۰۲	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۲	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۲	سبب گشتن ابراهیم
۵۰۳	تشبیه عقل سحر بیل	۵۰۳	در مناجات از حق	۵۰۳	در مناجات از حق	۵۰۳	در مناجات از حق
۵۰۴	تمثیل در روشها	۵۰۴	در حدیث از خود آه	۵۰۴	در حدیث از خود آه	۵۰۴	در حدیث از خود آه
۵۰۵	در معنی با حشر آه	۵۰۵	بیان صفت حقانیان	۵۰۵	بیان صفت حقانیان	۵۰۵	بیان صفت حقانیان
۵۰۶	سبب نام نهادن فرجی	۵۰۶	حکایت خواردم شاه	۵۰۶	حکایت خواردم شاه	۵۰۶	حکایت خواردم شاه
۵۰۷	فی المناجات	۵۰۷	بقیه قصه آه	۵۰۷	بقیه قصه آه	۵۰۷	بقیه قصه آه
۵۰۸	صفت طاوس	۵۰۸	در معنی افی اری آه	۵۰۸	در معنی افی اری آه	۵۰۸	در معنی افی اری آه
۵۰۹	مطلب در قهر نمایان	۵۰۹	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۹	سبب گشتن ابراهیم	۵۰۹	سبب گشتن ابراهیم
۵۱۰	در تفاوت عقول	۵۱۰	در معنی لقد خلقنا آه	۵۱۰	در معنی لقد خلقنا آه	۵۱۰	در معنی لقد خلقنا آه
۵۱۱	حکایت عرب و سگ او	۵۱۱	تفسیر الا الذین آه	۵۱۱	تفسیر الا الذین آه	۵۱۱	تفسیر الا الذین آه
۵۱۲	در بیان آنکه هیچ آه	۵۱۲	شال عالم نیست هست تا	۵۱۲	شال عالم نیست هست تا	۵۱۲	شال عالم نیست هست تا
۵۱۳	حکایت آن حکیم آه	۵۱۳	در معنی لا بدین قرین آه	۵۱۳	در معنی لا بدین قرین آه	۵۱۳	در معنی لا بدین قرین آه
۵۱۴	در بیان آنکه صفاء آه	۵۱۴	در معنی و هو معکم آه	۵۱۴	در معنی و هو معکم آه	۵۱۴	در معنی و هو معکم آه
۵۱۵	در معنی لایه بانیه آه	۵۱۵	در معنی من قبل الهوم آه	۵۱۵	در معنی من قبل الهوم آه	۵۱۵	در معنی من قبل الهوم آه
۵۱۶	بیان آنکه ثواب آه	۵۱۶	در معنی ارباعی	۵۱۶	در معنی ارباعی	۵۱۶	در معنی ارباعی
۵۱۷	در حدیث امامت من بات آه	۵۱۷	قصه آن شخص آه	۵۱۷	قصه آن شخص آه	۵۱۷	قصه آن شخص آه
۵۱۸	پیشمان شدن حکیم	۵۱۸	سبب عداوت امام	۵۱۸	سبب عداوت امام	۵۱۸	سبب عداوت امام
۵۱۹	بیان آنکه عقل آه	۵۱۹	بیان مرد بدکار	۵۱۹	بیان مرد بدکار	۵۱۹	بیان مرد بدکار

صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون
۴۴۶	تثلیث فکر روزانه	۴۴۷	باز جواب کافری	۴۴۸	در سنج لولاک لاه	۴۴۹	دیدن خورشیدی
۴۴۸	دیگر با خطاب شاه	۴۴۹	رجوع حکایت ایاز	۴۵۰	زشتن شیخ بنامه	۴۵۱	جواب روبا حسره
۴۴۹	وصیت پدر خرد	۴۵۰	تثلیث کردن خویشان	۴۵۱	گریان شدن امیر	۴۵۲	جواب خرد روبا
۴۵۰	وصف خدمت دل	۴۵۱	حکایت جوجی	۴۵۲	اشاره بدن شیخ	۴۵۳	باز جواب روبا خرد
۴۵۱	نصیحت مبارزان	۴۵۲	فرمودن شاه ایاز را	۴۵۳	دلستن شیخ ضحیرا	۴۵۴	باز جواب خرد روبا
۴۵۲	حکایت عیاض	۴۵۳	دعوت مسلمانان گریه را	۴۵۴	سبب دلستن ضحیرا	۴۵۵	باز جواب روبا خرد
۴۵۳	حکایت مجاهد دیگر	۴۵۴	حکایت آن مؤذن آه	۴۵۵	غالب شدن مکر روبا	۴۵۶	جواب حسره روبا
۴۵۴	حکایت آن مجاهد آه	۴۵۵	رجوع حکایت گبر	۴۵۶	در فضیلت جوج	۴۵۷	تثلیث در خبر آه
۴۵۵	رجوع حکایت مجاهد	۴۵۶	تثلیث آوردن گبر	۴۵۷	تثلیث در صبر و قناعت	۴۵۸	فرق میان سخن کامل و ناقص
۴۵۶	حکایت خلیفه مصر	۴۵۷	حکایت آن امیر	۴۵۸	حکایت مرید	۴۵۹	زبون شدن حسره
۴۵۷	اشاره صاحب مصل	۴۵۸	حکایت منیا سکی	۴۵۹	حکایت گاو و میش	۴۶۰	حکایت آن شخص آه
۴۵۸	مرحبت پهلوان	۴۵۹	خبر یافتن امیر	۴۶۰	صید کردن شیر حسره	۴۶۱	بعضی مثلما بوفته آه
۴۵۹	وصیت کردن کزیر	۴۶۰	حکایت مات کردن	۴۶۱	حکایت راهب	۴۶۲	غالب شدن مکر روبا
۴۶۰	پرسیدن شخصی از بزرگ	۴۶۱	باز رجوع حکایت امیر	۴۶۲	دعوت مسلمانان منتهی را	۴۶۳	حکایت آن شخص آه
۴۶۱	بیان ضعف عقل	۴۶۲	بیان بیایاتی ساکنان	۴۶۳	بیان مثل شیطان	۴۶۴	بزدن روبا حسره
۴۶۲	آمدن خلیفه نروزن	۴۶۳	جواب گفتن امیر	۴۶۴	جواب سنی کافرا	۴۶۵	بیان نقص توبه
۴۶۳	خنده کردن کزیر	۴۶۴	دست دیا امیر بوسیدن	۴۶۵	بیان درک وجدانی	۴۶۶	عقاب خرد روبا
۴۶۴	غرم کردن شاه	۴۶۵	باز جواب دفع امیر	۴۶۶	حکایت در قیامت	۴۶۷	جواب روبا حسره
۴۶۵	خواندن خلیفه پهلوان را	۴۶۶	معنی دان الدار آه	۴۶۷	جواب کافری	۴۶۸	جواب حسره روبا
۴۶۶	بیان سخن قسمنه	۴۶۷	دیگر با خطاب شاه	۴۶۸	معنی ماشاء الله آه	۴۶۹	پایان روبا حسره
۴۶۷	دارن شاه گوهر را	۴۶۸	تثلیث تن آدمی	۴۶۹	معنی جفت اقلیم آه	۴۷۰	حکایت شیخ محمد سرری
۴۶۸	رسیدن آن گوهر	۴۶۹	حکایت همان	۴۷۰	حکایت آن درویش آه	۴۷۱	آمدن شیخ

مثنوی	صفحه	مثنوی	صفحه	مثنوی	صفحه	مثنوی	صفحه
تشیع امیران ایازرا	۴۸۷	استدعای امیر ترک	۵۰۷	برو چسپانیدن	۵۲۱	جواب دامن فقیر	۵۳۵
قصه شاه قتل امیران	۴۸۸	آمدن خرمی بنامه	۵۰۸	حکایت رنجور	۵۲۲	تمای قصه آن فقیر	۵۳۶
درختی لایزال	۴۸۹	امتحان کردن رسول مهم	۵۰۹	رجوع بقصه رنجور	۵۲۳	خاش شدن خرمی بنامه	۵۳۷
مجرم دانستن ایاز	۴۹۰	آغاز کردن مطرب	۵۱۰	بر تخت نشاندن سلطان	۵۲۴	تسلیم کردن گنجانم	۵۳۸
فهرست و فهرست		در حدیث موتو آه	۵۱۱	قول علی السلام فلما بین آه	۵۲۵	آمدن مرید شیخ ابوالحسن	۵۳۹
		تشبیه مفصلی	۵۱۲	بازگشتن حکایت صوفی	۵۲۶	پرسیدن مرید	۵۴۰
سوال کردن سائل	۴۹۱	رسیدن شاعر کلب	۵۱۳	رفتن صوفی	۵۲۷	جواب مرید و ذکر کردن آن	۵۴۱
مکرمه بدین ناموسها	۴۹۲	حکایت گفتن شاعر	۵۱۴	هم در تقریر قصه	۵۲۸	گشتن مرید از وثاق	۵۴۲
مناجات	۴۹۳	تمثیل حریف دنیا	۵۱۵	سیلی زدن رنجور	۵۲۹	یافتن مرید شیخ را	۵۴۳
حکایت غلام هندو	۴۹۴	سحری زدن شخصی	۵۱۶	سوال صوفی از قاضی	۵۳۰	حکمت درانی پال آه	۵۴۴
صبر فرمودن خواجہ	۴۹۵	قصه بلال حبشی	۵۱۷	جواب قاضی صوفی را	۵۳۱	بیان معجزه بود	۵۴۵
در حقیقت حکایت	۴۹۶	بازگشتن صدیق رزم	۵۱۸	بیان حدیث ان اللہ آه	۵۳۲	رجوع بقصه فقیر	۵۴۶
بیان از یک کلام آه	۴۹۷	توکیل کردن مصطفی	۵۱۹	شنیدن ترک حکایت را	۵۳۳	انابت طالب گنج	۵۴۷
آتش زدن در شب	۴۹۸	خندیدن یهودی	۵۲۰	دعوی کردن ترک	۵۳۴	الهام آمدن فقیر را	۵۴۸
در حدیث تعفت آه	۴۹۹	مسائله کردن رسول	۵۲۱	مضامین گفتن استاد	۵۳۵	دانشان سلسله و مسلمان	۵۴۹
مسدود کردن امیران	۵۰۰	قصه بلال و شوق او	۵۲۲	خطاب بابا بر نفس	۵۳۶	حکایت شتر و گاو	۵۵۰
حکایت آن صیاد آه	۵۰۱	رنجور شدن بلال رزم	۵۲۳	گفتن درویش ترک را	۵۳۷	مثل بیان سیرت پیران	۵۵۱
برون فروغ را	۵۰۲	بیان آنکه مصطفی آه	۵۲۴	مثل تسکین فقیران	۵۳۸	بازگشتن بقصه گاو	۵۵۲
منافعه مرغ با صیاد	۵۰۳	حکایت کبیر و دساله	۵۲۵	مکر کردن صوفی سوال را	۵۳۹	رجوع بقصه مرید را	۵۵۳
پایه کردن پاسبان	۵۰۴	دعا کردن درویش	۵۲۶	حکایت زین با شوهر	۵۴۰	مناوی کردن سید	۵۵۴
حواک کردن مرغ	۵۰۵	وصف مجروح و جرح	۵۲۷	پرسیدن عارفی از پیش	۵۴۱	قصه تعلیم نموش	۵۵۵
حکایت آن عاشق آه	۵۰۶	سوال سائل از صاحب خانه	۵۲۸	قصه فقیر و درویش طلب	۵۴۲	تدبیر نموش با جعفر	۵۵۶

مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه	مضمون	صفحه
سپاهان کردن موش	۵۵۱	دیدن آن سب پر	۵۵۵	باز آمدن بقصه شهنزاده	۵۹۵	رجوع داستان درویش	۶۱۵
لا بکرون موش	"	حکایت صدر جهان	۵۵۶	در بیان نوازش شاه	"	بیان نبردن میسر سوم	۶۱۵
رجوع حکایت چنر	۵۵۲	حکایت امرو گو	۵۵۷	در حدیث خبری مومن آه	"	حکایت کردن میسر سوم	۶۱۶
حکایت سلطان محمود	۵۵۳	در حدیث منومان آه	۵۵۸	وفات برادر بزرگ	"	رجوع حکایت میسر سوم	۶۱۷
قصه چریدن گاو	۵۵۴	بسمت شهنزادگان	"	آمدن برادر میانه	۵۹۶	جواب گفتن مثنوی	۶۱۸
رجوع بقصه موش	"	بهمانکشدیدن بادشاه	۵۵۹	بیان آشنای شهنزاده	۵۹۸	عرض نمودن هر سب پر	"
برون بریان	۵۵۸	باز رفتن شهنزادگان	۵۵۸	جواب حق تعالی	۵۹۹	در حدیث نیا که مع حکایت	۶۱۹
داستان وظیفه دار	۵۵۹	حکایت امرو اقیس	۵۵۸	ذکر کرامات	۶۰۰	رجوع حکایت شهنزاده	۶۲۰
آمدن جعفر خا نه	"	بیعت شدن برادر	۵۵۲	رجوع بقصه پروردن	"	داستان مطحنی	۶۲۱
رجوع حکایت مرد	۵۶۱	بیان مجاهد	۵۵۵	رجوع بقصه شهنزاده	۶۰۱	حال شهنزاده سوم	۶۲۲
استخفا کردن	"	حکایت مرد و یراث یافته	۵۵۶	مثل وصیت کردن	"	تمثیلات خند	۶۲۳
مثل مدین	۵۶۳	بیان سبب تاخیر	"	تمثیل	۶۰۲	بیان حال خود خندان زار	۶۲۴
توزیع کردن پامرد	۵۶۴	دیدن پارتی بخواب	"	خاتم کوله انگال	"	تأویل سوره القاعه آه	۶۲۶
اگر سخنی گویند	۵۶۵	دیدن آن شخص بمصر	۵۶۵	ایده آه آه آه آه مثنوی	۶۰۳	بیان کردن بحال آه	"
دیدن خوارزم شاه	۵۶۶	در حدیث الصدوق آه	"	سبب تمام مثنوی	۶۰۵	بیان نه نه نه نه	"
مواخذه یوسف	۵۶۷	گفتن حسن خواب	۵۶۷	راوی آه آه آه آه	۶۰۶	رجوع بقصه شهنزاده	۶۲۷
رجوع حکایت سلطان	۵۶۸	بازگشتن غریب بمصر	۵۶۹	میرست آه ام	۵۹۹	رجوع حکایت پادشاه	۶۲۸
باز حکایت غریب	۵۷۰	مکر کردن برادران	۵۷۰	"	۵۹۰	انتهای تمام	۶۲۹
گفتن خواب در جواب	"	تمهید زن عجیبی	۵۷۱	آه آه آه آه	۶۰۱	رجوع بقصه شهنزاده	۶۳۰
حکایت آن پادشاه	۵۷۲	فتن قاضی خا نه زن	۵۷۲	در حدیث آه آه آه	۶۰۲	خاتم الطبع نظم	۶۳۲
بیان آه آه آه	۵۷۳	در حدیث مکرر آه	۵۷۳	"	۶۰۳	تواضع طبع ساجده	۶۳۳
فتن شهنزادگان	۵۷۴	باز آمدن زن جوانی	۵۷۴	در حدیث آه آه آه	۶۰۴	مثنوی تمام	۶۳۴

فایز سنا نولوا

عنوان المذا العالم الوجد کتاب مستطاب شمس توحید مصداق این مجمل
مکرر سرسرفت آگه شوی

ازنی ملک این حکایت بشنوی

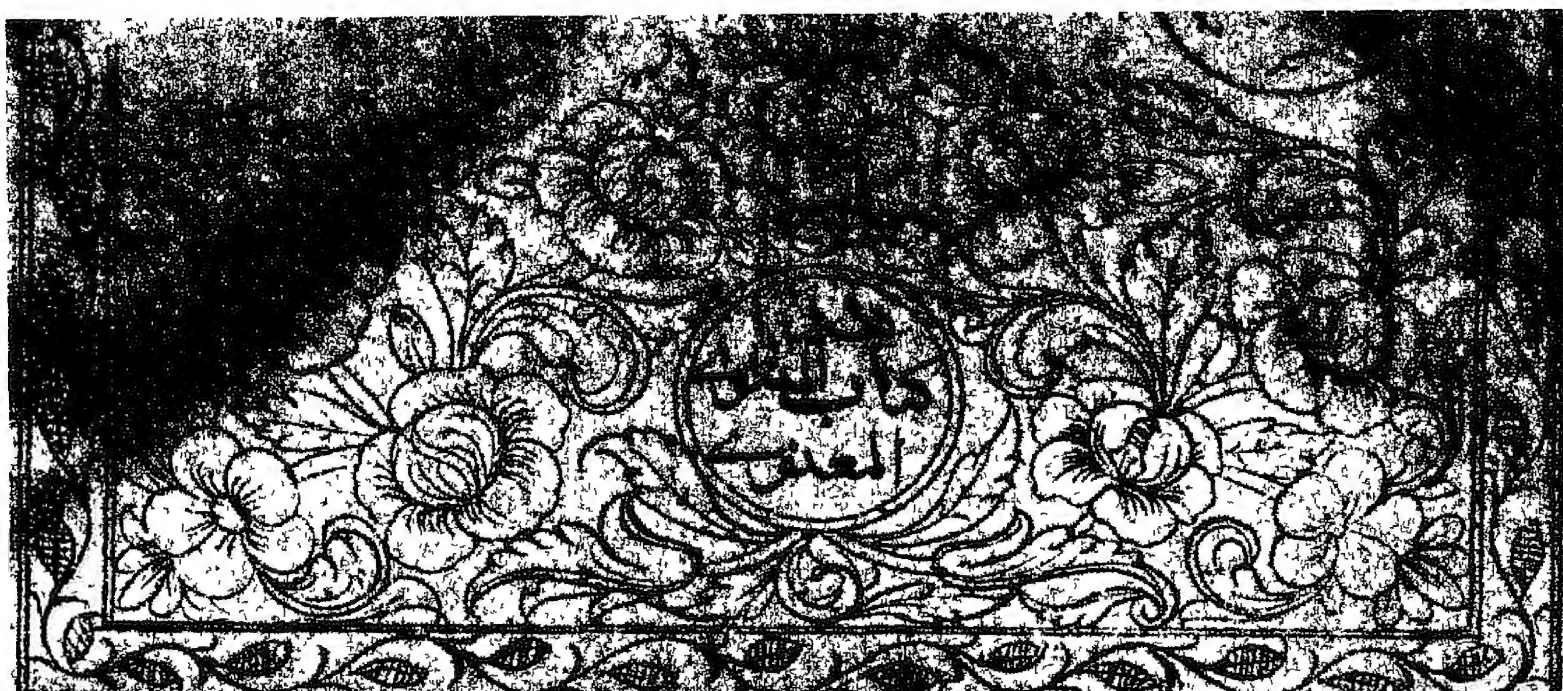
موسی و زکریا

هست قرآن در زبان پسروی

از تصنیفات حضرت محی الدین مخدومی مولانا جلال الدین می سنراوار
من چه گویم وصف آن عالیجناب نیست خمیس و بی وار کتاب

درن مشی کسور حیات مخلص طبع پند

بسم الله الرحمن الرحيم

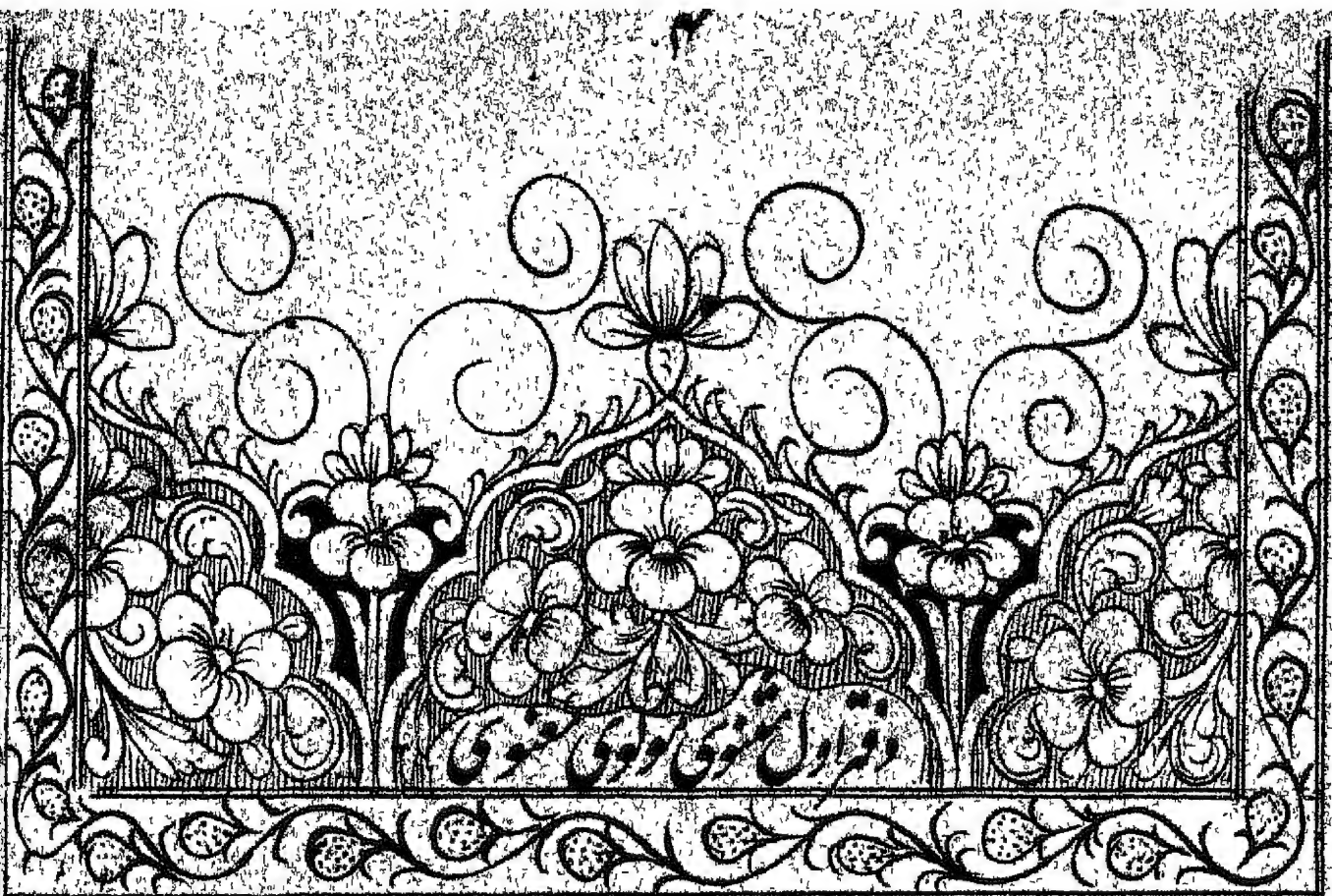
الحمد لله الذي جعل في كتابه ما لا يحصى على من هو له آيات اعترف اليها في كل حين
المعصومين ذوي الفضائل والقرائن ما بعد هذا كتاب انشئت شوقاً لتحقيقه واسمعت في
سماء القوم نجوم تدقيقه قد اتخذت البلاغة فيه منزهة وآشبه الروض من بحيفته اسرها ولما اوطأ
محققه في بحار تحقيقه غايته وعلى في علاء تدقيقه بما يشكك في ان يثبتهم المستقيم اسما للشيء
الحاويلها لما لا ينفك من هذا الكتاب من عدم ام حقيق فظنهم او مواقع غيرهم ام عقول متظلمة وهذا القام
الشجر من ثمرات الشجر ام هذا السليم الاخراج ام لست الا دواعي فلهذا فقرت امره وروى هذا الفصل البديع ام
فصل التوسيع وهذا ريثا من ريثا من غياض افكار تجري من تحتها الكهارة والظهور من منبع البلاغة
انهارها وعرفت بالسن الفصاحة اطيافها وزهرى وردها وعلا من هاهنا وسراقت غصنا منها وشاقت
نهارها وما لست بادلة التوحيد خضر او رافها حتى توصيل السالك الحريق الغريق القاري من غير الله
الباقي مقام يقول فيه رايت الحبيب بعينه وسراني بعيني الله عز وجلنا واياكم ولقد احسن كايته وبانيه
في مذهب هذا التصديق والجاد في انطباع هذا الترتيب وتبين كيف يكون الاملاء وان الفضل بين الله
يؤتى من نساء واستنطقت لسان لي عرب عن حسن كتيبه وتزنيه فاستجتم واستفدت من جواد قلبي في هذا المبدأ
فاجتمعت القول قول القائل لما لم ترك الاول للاخير هذا هو قول الذي عليه السعير ومن ذهب
الى غيره لم يند الى سؤله السيل فان فضائل الله ليست محصورة في قوم ولا محصورة في قوم دون يوفى
وهو سمي خليل الله الرحيم وتلك حجتنا اثبتناها ابراهيم وسلام على ابراهيم ورضاه الله المقام في جنات
والوفاء والعطف الى محاوره سيد اولياءه والولي الكريم العلي العظيم امين يا رب العالمين والحليم

محمد بن عبد الله بن محمد

هذا هو الدين المعتبر في أصول أصول الدين في كشف أسرار القلوب والبيوت
 فقه الله الأديب الشريف في بيان صفات الله الأظهر مثل نوركم كمشكاة فيها مصباح يشرق في شرا قلوب
 من الأمصار من أن الجنان ذو العيون والأعضاء فيها عيون تضيء عند آلاء هذا السبل
 سبله عند أصحاب المقامات والكرامات خيل مقامات وأحسن مقيلا الأبرار منه يأكل
 ويتركون والأحرار منه يفرحون ويظربون وهو كنب من شراب الصائرين حشرة على الإفرعون
 والكافرين كما قال جل جلاله كثيرا ويحيي به كثيرا من هذه الصفات ورجاء الأحرار في القرآن وسعة الأبرار
 والطيب الأكلان يابدي سفر كرام بررة تمنعون بأن لا يمسه إلا المطهرون ولا يأتوا الباطل من بين يدي
 ولا من خلفه والله يرصدكم ويرقبه وهو خير حافظا وهو أرحم الراحمين وكذا القاب أخر لقته الله
 بها وانتصرتنا على هذا القليل يدل على الكبر والجرعة تدل على العذر والحقيقة تدل
 على البهجة الكبريق عند الضعيف المحتاج إلى رحمة الله تعالى محمد بن محمد بن الحسين السلي
 تقبل الله منه إجماعات في تطويل المنظوم التنوي المشتمل على الغرائب والنوادر وعمل القلاء
 ودرا الدلائل وطريقة الزهاد وحديقة العباد قصيرة المباني كثيرة المعاني وسيد عالم
 وسندي ومعتدني وسكان الزوج من حسدي وذخيرة يميني وعدي وهو الشيخ
 ثقة العارفين إمام الهدى واليقين معنيته لوري أمين قلوب نوري ودعوة الله
 بين خليفيه وضيقتهم في برية وصاياهم لنبيه وصاياهم عند صفته مفتاح خزائن العرش
 أمين كونه الفريش بوالفضائل حسام الدين حسن بن محمد بن حسن البلخي المعروف بابن
 ترك أبو يزيد الوقت جند الزمان صديق بن الصديق رحمه الله عنه وعنهم الأرموي
 المنتسب إلى الشيخ المكرم بما قال أمسيته كرويا وأصبحت عرييا قدس الله روحه وأراح
 أخلاقه فيعلم السلف ونعمه تخلف له نسب القبايل شمس عليه من أمها وحسب أن خيرا
 لديه أطوا أمهم بزل فقام مقبلة الأقبال يتوجه إليهم أبو الولاء وعبد الأمال الطوبى بما وثق العفاة ودرال
 كذا وما طلع نجمه ودر شارق ليكون معتصلا في البصائر الرائدة إلى حيايين السالكين إلى شيوخ الشيوخ
 النظار الغيب الحصار المكنى لا طما وأشرك القبايل أفضل الفضائل أنور الكمال مين يارب العالمين هذه
 كبر وفاة دعاء لأصناف البرية شاول والحمد لله وحده وحسبنا الله نعم الوكيل

بسم الله الرحمن الرحيم

بشنو از فی چون حکایت میکند سینه خا هم شمره شمره از فراق من بهر معیشتی نالان شدم ترن از ناله من دور نیست آتش است این باغک فیضیت با فی حریف هر که از یارے برید فی حدیث راه پر خون می کند یکه بان نالان شده سوی شما و در این نای زوهای اوست گر نبودے ناله فی را شمر روزها گرفت گورو باک نیست در نیاید حال نچته بیج خام باد و دماست شدنی ما ازو بید بگل باش از دای پیسر کوزه چشم حریفان پر نشد	وز جد ایها شکایت میکند تا بگویم شرح و روشنیات جنت خوشحالان و بد حالان شدم لیک چشم و گوش را آن نور نیست هر که این آتش ندان نیست با پرده هایش پرده های مادرید قصه های عشق مجنون می کند های و موی درنگنده در سما های و موی روح از بهای اوست نرجهان را رنگردی از شکر توبان ای آنکه چو تو پاک نیست پس سخن کوتاه باید و السلام قابل ازماست شدنی ما ازو چند باشی بند سیم و بند زر تا صدق قانع نشد پرورش	کز نیستان تا مرا بریده اند هر کسی که دور ماند از اهل خویش هر کس از وطن خود شد یار من تن زبان و جان زن مشغولیت آتش عشق است کاندز ز فضا و همچونی زهری و تریاقی که دید و تو همان داریم گویا همچو من لیک اند هر که اورا منظر است محرم این هوش جز بهوش نیست در غم مار و زها بیگانه شد هر که جز ماهی ترا پیش سیر شد باد و در شمشک ای جوش است بر ساع است هر تن حیر نیست گر بریزی کبر را در کوزه هر که اجامه ز عشق چاک شد	از نفیسم مرد و وزن نالیده اند باز جوید روزگار و وصل خویش دور درون من گشت اهراب من لیک کسی اوید بان و نیست چو شش عشق است کاندز ز فضا و همچونی و ساز و شتافی که دید لیک بان پنهان است در بهای و کاین نغان این سرزمین است مر زبان از شتری چون گوشت است روزها با سوزها همراه شد هر که بی روز نیست و دوش و شمر چرخ در گردش سیر هوش است طعمه هر منگه انجیر نیست چند گنجیه قسمت یک روزه اوز حرص و عیب گلی پاک شد
--	--	---	---

بشنو از فی چون حکایت میکند
سینه خا هم شمره شمره از فراق
من بهر معیشتی نالان شدم
ترن از ناله من دور نیست
آتش است این باغک فیضیت با
فی حریف هر که از یارے برید
فی حدیث راه پر خون می کند
یکه بان نالان شده سوی شما
و در این نای زوهای اوست
گر نبودے ناله فی را شمر
روزها گرفت گورو باک نیست
در نیاید حال نچته بیج خام
باد و دماست شدنی ما ازو
بید بگل باش از دای پیسر
کوزه چشم حریفان پر نشد

خوشتر آن باشد که شیر و دران پیر و پادشاه و پرنده گوشت آرزوی خواه یکبار از خوا تا که در خون مل جان جهان این دارد آفرین از آفرین چون حکیم از این سخن آگاه شد کس ندارد گوش در دین خانه خالی کرد و یک دیار و اندرین شهر از رایت چون کسی را رخور پایش فلک خار و پاشنه چرخ شویا رباب کس نبرد و دم تو فاری نهد آن لکه کی دفع خار او کند آن حکیم فارصین شهاد بود حکیم او را زبانی گفت فاش تا که نفس از نام که در جهان گفت چون بیرون شکر از شکر خواجهان و شهریاران یک نبض او بر حال خود بکنی گویند گفت باز گانم آنجا آورید نماند که در دین و دین گفت کوی او که امست مدد گفت که بخت و بخت نیست من غم توئی خورم تو غم خور چون که امرت نهان دل شود	گفت آید در حدیث دیگران من نگفتم با صدمه و سپهر بر تا یکبار یک برگ کا لبه در زود و پیر و پرنده خلوت طلبیدن طریقت وزیر و نهد استان شاه شد تا پیرسم از کینیک چیز با جو طیب و خیر جهان بیار خویشی و پیوستگی با پیشت پای خود را بر سر زانو نهد خار و دل چون بود و اوده جواب خندان دفع او بر می جود حافظ باید که بر مرکب دست می زد و جایانی آرمود از مقام و خواجگان و شهرت او بود مقصود و جانش در جهان در که این شهر پیوستی تو پیش باز گفت از جانی از نان نمک تا پیرسید از هم قند چو قند خواجه زگر دران شهر خیزد که هم قندی زگر خور شد او سر بل گفت و کوی قاف در علامت سحر با خاتم نمود بزو من شفق ترم از صدید آن امرت زود تر حال شود	گفت کشوف و پرنده بی ملک گفتم از حیران شود و در حیران آفتابی کردی این عالم خروست پیش ازین مشوب و غم زنی جو خلوت طلبیدن طریقت وزیر و نهد استان شاه شد تا پیرسم از کینیک چیز با جو طیب و خیر جهان بیار خویشی و پیوستگی با پیشت پای خود را بر سر زانو نهد خار و دل چون بود و اوده جواب خندان دفع او بر می جود حافظ باید که بر مرکب دست می زد و جایانی آرمود از مقام و خواجگان و شهرت او بود مقصود و جانش در جهان در که این شهر پیوستی تو پیش باز گفت از جانی از نان نمک تا پیرسید از هم قند چو قند خواجه زگر دران شهر خیزد که هم قندی زگر خور شد او سر بل گفت و کوی قاف در علامت سحر با خاتم نمود بزو من شفق ترم از صدید آن امرت زود تر حال شود	باز گو رخبره ای پادشاه فی تو فانی کی کمارت فی میان از کی گریش آید جلد سوخت میش ازین شمس تریزنی جو رو تمام آن حکایت باز گو دو کین هم خویش و هم بگانه را تا پیرسد از کینیک افسون که علاج اهل هر شهری جد است باز می پیرسد از جو فلک و رینا بدی کند بالبتش کی غمان را دست بودی بر جسته می از خت صد جانم کرد عاطفه باید که غاری بر کند باز می پیرسد حال استان سیو نفس و تنش شیت بهوش بعد از آن شهر دگر را نام برد رنگ و روغن او دگر گشت فی کین جنبید فی رخ گشت زرد آتش اویش روان شید جو چون گفت این آتش غم زود اصل آن و بلار اباریت آن کین کرد رستی از عذاب آن کیم با تو که باران بمان که چه شاه از تو کند بن جوی زود کرد و با مراد خویش حفت
--	---	---	---

نورانی

ایزدان

زین

نورانی

نورانی

و از چون که زمین پیمان شود
 وی را و لطفهاست آن حکیم
 و عدو اهل کرم گنج روان
 آن حکیم مهربان چون از نیست
 بعد از آن برخواست خرم شاه کرد
 گفت تیر آن بود کان مرد را
 مردی که را نچوان زان شهر دور
 نه خبر در او اندوخته اکنه
 چون که سلطان از حکیم آرد شنید
 گفت فرمان ترا فرمان کنم
 تا سرمنده آمدندان و دوا میر
 ملک فلان شد از برای ندگری
 مرد مال و خلعت بسیار دید
 است مازی شریک و شاد و شایست
 در خیانت ملک خود و سروری
 پیش شاهنشاه بدوش خوش بنابر
 پس بغیر خوش که بسیار از زر
 زگر گرفت آن مرد و شغل کار
 تا کنیزک در وصالش خوش شود
 بیت شاهان را اندک کام
 چون که زشت و ناخوش رخ زردش
 که شکست آن ننگ بودی کیسه
 دشمن طاموس آمد پیر او
 ای من آن رو با هو اگر کین
 آنکه شستم بی مادر و من

بهر آن سر سبز چو پستان شود
 که یوان رنج را این ز بیم
 و عدو نابل شایخ روان
 در یافتن آن طبیب آتی
 شاه رازان شمر آگاه کرد
 حاضر آیم از پی این درد را
 باز در خلعت بدو اورا شد
 تا غلبه ای که خوش سوا کند
 شاه را و آن شاه سوادان
 به کوفی انجمن گن آن کنم
 پیش آن زگر ز شتابنشسته بشیر
 اختیار کرد ز زیان مستی
 غرور شاهش و ز زانان بزم
 خوبهای خوش خلعت زیبات
 گفت خرد زین برداری بری
 تا بسوزد بر سر شمشیر
 از سیاه و طوق و خال و کمر
 بجز از حالت این کارزار
 آب جوش دفع این آتش شود
 تا به صحت آمدان دختر تمام
 آنکه اندک در دلی او مرد شد
 تا زنی بروی آن بدو او رسد
 ای بهایشه رنجست فراو
 سر بر بندم برای پوئین
 می نماند که خنده خون من

ز و فقر که بود نه نماز
 و عدو با باشت حقیقت
 و عدو را باید وفا کردن تمام
 در یافتن آن طبیب آتی
 شاه گفت اکنون بگوید بر صفت
 قاصد خبر است کاخارش کند
 چون به بندیم و زان بنوا
 زرا که چهل می آرد و یک
 شاه را و آن شاه سوادان
 پس فرستاد آن طاعت یک و رسول
 کای طیف است او کامل نیست
 انیک این خلعت بگیر و زود بیم
 اندر آمدشادمان در راه مرد
 ای شده اندر سفر با بد رضا
 چون رسید از راه آن مرد غریب
 شاه دید او را و بس تعظیم کرد
 هم ز انواع او نشسته بید
 پیشش گفت ای سلطان به
 شه بدو بخشید آن مهربوی را
 بعد از آن از به او شربت بست
 عشقهای که می رسنگه بود
 خون دود از چشم چون جوی او
 گفت من آن آه که گزاف من
 ای من آن پیل که زخم پیلان
 بر دست از زرد و زرد روی

پیش کی یافتندی در کان
 و عدو با باشد مجازی تا گیر
 و رنجی که با شای سر و فام
 صورت رنج کینرک با دینیت
 چنین غم موجب تا خیر صفت
 طالبین فضل و آثارش کند
 بر زگر و زرقان و مان به
 مرد عاقل باید از نیک نیک
 پند او را ز دل و از جان گزید
 حادق و کافیان بن بول
 فاش از شره باز تو مصفت
 چون بیاکی نامن باشی و ندیم
 بجزرگان شاه تصدیقش کرد
 خود پای خویش سودا و قضا
 اندر آوردش پیشش طبیب
 محسن ز راه به و تعلیم کرد
 کاخچیان در بزم شاهنشسته
 آن کنیزک را بین خواجده
 جنت کرد آن مرد و صفت جوی را
 تا بخورد و پیش و ترمی که خست
 عشق نبود عاقبت ننگ بود
 دشمن جان وی آمد روی او
 رحمت آن میا و خون من
 رحمت خونم از برای استخوان
 خون چون کین من میانه کی

مهر

مهر

مهر

مهر

مهر

مهر

مهر

مهر

انگشتم از خود بر آن تا شمر دور
 و زیان شنان فتنه و شور را کنم
 چون شمارم این سر را زان
 تا بستم خوش خون خوشین
 شاه واقف گشت از ایمان
 شاه بوسه برد از اسرار من
 من از آن روز بدیدم آل تو
 بهترستی جان سپارم سر دلم
 حیث فی آید اکان دین پاک
 و ز نبود و از نبودان بسته ایم
 چون شمارم این وقت را
 کرد با شاه آن کاری گفت
 رازدارا جانب نصرانیان
 حال عالم این چنین است ای پسر
 سده هزاران مرد ترسایوی او
 او بیان میکرد با ایشان فصیح
 بر این حنی صحابه از رسول
 فضل نظر هر را بدیدند از او
 گفت زان فضیله خافیه حسن
 دل بدرد او و نذر سایان تمام
 او بیدر جبال یک چشم لعین
 و مبدم پاسبان دام تو ایم
 مادرین انبار کنند می کنیم
 خوش تا انبان خضر زده است
 شنود از اخبار آن صدر صدور

تا در اندام در ایشان صد فتور
کاشان خیره شوند اندر غم
درام دیگرگون نهم در پیش شان
برزین ریزند کوهت سسغن
و تعصب کرد تص جان من
مستم شدش شبه گفتار من
حال دیم کنی نچو تم قال تو
صد بران منتش بر جان نهم
در میان جابلان گرد و بلاک
تا بر نازین میان دلبسته ایم
سر نهندم مجله جویند آبتدا
خلق حیران با نذران را از
کرد در دوحوت شرح اول جدران

چون شوند آن قوم از منین پذیر
 آنچه خواهم کرد با نصرت ایشان
 نیز حیل فرمید ایشان را به
 پس بگویم من پسر نصرانیم
 خواستم تا دین در شیه نهان کنم
 گفت گفت و تلویحان در صورت
 گریبودی جان عیسی چاره ام
 جان در نیم نیست از عیسی لیک
 شکریان را عیسی را که ما
 دور دور عیسی ست ای مردان
 چون دریران مکر با شیه شمر
 که در سواش میان آنجن
 چون چنان دیدم ترا از آن

جمع آمدن نصاری با وزیر و از کشتن او با ایشان

اندر اندک جمع شد در کوی او
و اعمار اقبال و انفعال مسیح
طمس بودند که نفس غول
عیب باطن را بختندی که گو
تا بدان شد و خط و تا کیش حسن
خود چه باشد قوت تقلید عام
ای فدا فریاد رس نعم المبین
هر یک که باز و سیر رخ شویم
گندم جمع کرده گرم می کنیم
وزنش انبار ما ویران شد و است
لا حسوة تم الا بالسحوة

اوبیان میگردد با ایشان بران
 اوانظار مرا عطا احکام بود
 کوچ آمیز و ذراع عرض نهان
 موی و پوزه و زده مکر نفس
 خوشگانهان صحابه چو ایشان
 در درون سینه و درش کا شدند
 به این ابرام در دانه هسته افی خرا
 به رانده شدم و سینه مار اوبان
 و به پیش آخریا و شوم
 اوالی بنی نیر و نیر
 که بهوشی زور خوار است

کار ایشان سرسبز شد بر پشته گیسو
 آن نی آید کون از زبان
 و اندر ایشان انگنم صد دردم
 ای خدای راز دان می بینم
 آنچه دین اوست ظاهر آن گفت
 از دل من تا دل تو فرست
 او چه داند که بگوید چه باری
 و تخم بر علم و شیت یکسان
 گشت و این دین حق باز با
 نشوید اسرار کیش او را
 از دلش از دست بزد
 تا که وقت شد نشاء در این
 فی شانه اندر خم او را
 از سببی خیزد و این است
 سر انگلیس و در مار و
 لیک در بان صفیه و دام بود
 در عباد و تها و در اندام
 می شناسید چون گل که گشت
 خیره گشت و در آن خیزد و
 ناست بیشتر می پشته
 با چه بر غایت خبر
 سوخته و سر و سر
 کین طلق ز گیسو
 رانگا از خیمه
 آینه و آینه

[illegible]

[illegible]

تن گمان گیر سازد بین
 از سبب دلش من بود ایم
 چون خدیو اگر به اعتقاد
 کرد دیگر آن عزیز از خود بیست
 خالق و پادشاه شد از شوق او
 گفته ایشان بی تو نیست نور
 ما چو طفلانیم و ما را دایه تو
 آن امیران در شفاعت آمدند
 تو بهانه می کنی و باز در و
 الله الله این جنابا با من
 حیا در شکی جوهای می بیند
 گفت بان ای سحر گان گفتگو
 بنیاد گیرش حس دون گنبد
 بی حس و بی گوش بی فکرش
 بی پروایی است قول غول ما
 میوه خوشک بر نشسته نهاد
 از حیوان را کجا خورایه نیست
 نادرین فکر ای زان سگی نوید
 بچشم گفتند اسے حکیم خسته جو
 چون پذیرفته تو را از اجدا
 پادشاه را اقرار طاقت بار نه
 فضل را گران دی بر جاشیر
 رخ بر باز سه چون پیران شود
 یور اطلق تو خامش می کند

و چون در این روز و در خلوت
 و عمارت بگذشت و خلوت است
 از فراق حال قاتل ذوق او
 بی محاسن چوین بود احوال او
 پیرایه گداز آن سایه تو
 و آن مردمان و غیرت آمدند
 میز نیم از سوز دل نهادهای مرد
 طعنه کن با هر روز را فردا کن
 آب را بکشاید جوهر و در بند
 وضع کردن و در پیر مردان
 بنده از چشم خود بیرون کشید
 تا خطاب از کعبه را بشنود
 سیر باطن هست با لای سما
 سیر جان پا در دل دریا نهاد
 موج دریا را کجا خواهد شست
 نازنین مستی از آن جانی نفور
 بگر کردن و مردان
 مرست کن همچنین تا انتها
 بر ضعیفان قدر قوت کار نه
 طفل سکین از آن مرد و گداز
 لقمه هر گدازه در آن شود
 گوش را گرفت تو بهش می کند

و از سر ای که امروزم از بهر مندا
 گفت جانم از جهان دوریت
 کاین چه خجسته است اما ای کریم
 ما بگفتار خوشتر خود کرده ایم
 میدهد دل مژگزین بیدلان
 ای که چون تو در زمان نیست کس
 و اسباع خود را
 بیدان گوش سرگوش سرست
 ما بگفت دگوی پندار اندر
 شش خشک و دگر خشک بزد
 چون که مراد در خشک گذشت
 بوج فکرم و هم فکراست
 تشنگی ظاهر کرد چون غبار
 از خلوت را تشنگین
 نمون و مجنون فقر باد است
 دانه هر مرغ از لاله و لیست
 چون که ناله های زرد بعد از آن
 چون برآورد بر پرده و بخود
 و شش ماهوش است چون گویا تو

تمام ملک و جہاں ارجان کشت
 با اینست روح ساز و دیم را
 در سبب سوزشیم چمن شدم
 دین عیسی را بدل کرد و فساد
 بود در خلوت چلنجا و روز
 از دیانت گشت در خلوت دو تو
 بیش این از خود کن با جدا
 یک بیرون آمدن و محسوسیت
 از دل بودین نازد ما بتو تمیم
 باز شیر حکمت تو خورده ایم
 میتو گردن از خرازی حاصلان
 الله الله خلق را فریاد رس
 و غمگو گفتار زبان و گوش جو
 تا نگردد این گران باطن گریست
 تو ز گفت خوب کے بونے بر
 موسی با آن پای در دریا نهاد
 گاه کوه و گاه صحرای گاه و شست
 مسجح آید محمود سبکست و فغان
 مدتی خاموش کن این بوش در
 این زرب این جنابا مالگو
 در و مارا هم در و دانسته
 طعمه هر مرغ آبجری کیست
 ہم بخور در دوش جویای نان
 بی تکلف بی صفینیک و بدر
 خشک با سحرست چون دریا کو

جہان کش
 ویم را
 ہمیں شہنشاہ
 کدو فساد
 یجا روز
 رت و تو
 یجا جدا
 فیسیت
 بیتو تہیم
 رده ایم
 حاصلان
 زیاد رس
 گو گوشت جو
 کشت
 بوئے بر
 در ریاناہ
 دشت
 دشت
 یچوش در
 بابا ماگو
 دانستہ
 کیست
 یای نان
 یک وید
 دریا کو

پانچ مارا پاک بہتر از فلک
 باہر روی تو شب تاریکیست
 صورت فرحت بود از فلک را
 اللہ شکر یک نظر بر فلک
 گر آئینم مستم نبود این
 گر کمال با کمال کجا صیت
 جملہ گفتندی وزیر از کجاست
 اشک سیتہ از فراق تو درون
 با چو شکیم و تو زخمی زنی
 با چو شکر شکیم از زبردات
 ماہر تو شکیم و شکیم با
 جملہ ان پیدای ناپیدیت باد
 لذت سستی خود نیست را
 و بگری کیت نیست و چونند
 ماہر تو شکیم و شکیم با
 پیش قدرت خلق جملہ بارگہ
 دست فی اوست جنبانہ بن
 گر بر آئینم تیران کے زناست
 زلری باشد دلیل خطر ار
 زجر است او ان شکار دان چرات
 ہست بن خوش جواب از تو
 آن زمان کہ شکوے بیماری
 عہد و پیمان کے کہ کج ازین
 پس بدین مہل اہل اہل
 گزینہ پرش گزینہ زاربت کو

ای سماک از تو منور تا سماک
 روزنای نور تو تاریکیست
 معنی رفعت روان پاک را
 لا تقطن القعد طال انحر
 جواب گفتن وزیر کہ خلوت رائے شکیم
 وزیر این بہت و از ہر بہت
 اعتراض کون مردان از خلوت وزیر بار دیگر
 آہ آہ است از میان جان درون
 زارے از نا تو زاری کے
 بر تو ما توست ای خوش خلق
 تو وجود مطلقے فاسدے نما
 آنکہ ناپید است ہرگز کم مباد
 عاشق خود کردہ بود نسبت را
 نقش ناقاش چون زیر کند
 بطف تو ناگفتہ ماسے شود
 عاجزان چون پیش سوزن کارگہ
 نقش نے تادم ز نذر ضرر نفع
 نامان و تر اندازش خداست
 نجات باشد دلیل اختیار
 خاطر از تدبیر باگردان چرات
 بگذری از کفر و بدین بگذر
 مے کنے از جرم استغفار تو
 جو کہ طاعت نمود کارگزن
 ہر کہ در دست او بر دست بود
 جنبش زنجیر جباربت کو

میتوانا بہر فلک تا کیست
 با تو بر فلک از فلک بر دیگرست
 صورت فرحت بر جہت بہت
 گفت جہتہای خود کہ کہنید
 جواب گفتن وزیر کہ خلوت رائے شکیم
 من بخاتم شد این خلوت
 اعتراض کون مردان از خلوت وزیر بار دیگر
 غفلت دایرہ استغیر و لیک
 ماہر تو شکیم و شکیم با
 ماہر تو شکیم و شکیم با
 با دو بود ما از داد توست
 لذت انعام خود را و گیر
 مشک اندر مکن در ما نظر
 نقش باشد پیش نقاش و قلم
 گاہ نقش دیو و گاہ آدم کند
 تو زقرآن باز خوان نفسیربت
 این نہ میران منی جباربت
 اگر بودی خندان من سرم بست
 در تو کوئی خالست از جبار
 حیرت وزاری کہ در بیماریست
 مے نماید بر تو زشتی گنہ
 پس نقین شد کہ بیماری ترا
 ہر کہ او ہر در تیرہ ہر در تیرہ
 بستہ در زنجیر نادای چون کند

باتو ہی ہرچہ ازین تاریکیست
 با سماکی تو چون فاکیم بست
 جسمہا در پیش منی اسمہا
 چند در جان در دل کہنید
 جواب گفتن وزیر کہ خلوت رائے شکیم
 من بخاتم شد این خلوت
 اعتراض کون مردان از خلوت وزیر بار دیگر
 گر دیو کہ چہ بدو اندر نیک
 ماہر تو شکیم و شکیم با
 تا کہ ما شکیم با تو در میان
 جملہ مان از باد باشد و مہم
 بستہ ما جملہ از اکیا و توست
 نقل و بادہ جام خود را و گیر
 اندر اکرام و سخاے خود نگہ
 عاجز و بستہ جو کوک در شکم
 گاہ نقش شادی و گاہ غم کند
 گفت از تو ماربت از ربت
 ذکر جباربت ہری از زاریست
 وین برلغ و نجات و از پرست
 ماہر تو شکیم و شکیم با
 وقت بیماری ہر بیماریست
 مے کنے نیست کہ باز ایم برہ
 فی بخشہ ہوش و ہوش ترا
 ہر کہ او گاہ ترس زرد تر
 چوب کشہ عاری چون کند

بہتر از فلک
 باہر روی تو
 صورت فرحت
 اللہ شکر
 گر آئینم
 گر کمال
 جملہ گفتندی
 اشک سیتہ
 با چو شکیم
 با چو شکر
 ماہر تو شکیم
 جملہ ان پیدای
 لذت سستی
 و بگری کیت
 ماہر تو شکیم
 پیش قدرت
 دست فی اوست
 گر بر آئینم
 زلری باشد
 زجر است او
 ہست بن خوش
 آن زمان کہ
 عہد و پیمان
 پس بدین مہل
 گزینہ پرش
 بیتو مانا بہر
 با تو بر فلک
 صورت فرحت
 گفت جہتہای
 جواب گفتن
 اعتراض کون
 غفلت دایرہ
 ماہر تو شکیم
 تا کہ ما شکیم
 جملہ مان از
 بستہ ما جملہ
 نقل و بادہ
 اندر اکرام
 عاجز و بستہ
 گاہ نقش شادی
 گفت از تو
 ذکر جباربت
 وین برلغ و
 ماہر تو شکیم
 وقت بیماری
 مے کنے نیست
 فی بخشہ ہوش
 ہر کہ او گاہ
 چوب کشہ عاری

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible][illegible]

بود و ذکر خود و صوم و روزه و
 روزه و نماز و بران صفت لطیف
 در پناه نام احمد مستحب
 نام احمد و شندی مستهان
 گشته خروم از خود و شمر و طریقی
 تا که نورش چون درو گاری کنه
 حکایت پادشاه بود دیگر که
 در بالاک قوم عیسی رو نمود
 این شهر دیگر قدم بروی نهاد
 وزیر لیمان ظلم و لعنتها بماند
 در خلایق میر و مباح نفخ صور
 شعلا از گوهر و تیشیر
 ناکه غرور بر جبهه نود
 میل کی وارد عشق و طلب
 کا قراق سخن نبود از ان
 ننی هم پیوسته نه از هم جدا
 منتقلب غالب و مغلوب خو

کز خبر خواسته ازین دیر بفرج
 هر که او نهاده ناخوش سنتی
 بقیامت هر که جنس آن بد آن
 نیکو آن است میراث از خوشا
 شعله نابا که هر آن گردان بوز
 هر که با اتری پستی است
 و در بود هر که و خوشتر خوش
 سائر آن در آسمانهاست و در
 هر که باشد طالع او زمان نجوم
 نور غالب بینی او کشف و غش

این جهان را بپوشید
 از خورشید و ماه و ستاره
 که این را در اول نمود
 چون به زمین می گریست
 سوی تاریکی فرو خیزید
 رو بخواه اقبال را از سر عقب
 صبح طلوع ترا طالع کند
 آن سرخسیران کج صفای
 چون رسیدند به آن نام و خطای
 این از غنای باد و بار شکوه
 نور احمد نام آید بار شد
 از وزیر شوم رای شوم فن
 از بی طواریا سکه گشایان
 تاج باشد ذات آن روح الهی
 کافر افتاد از بلای آن وزیر
 سوره بخوان و الساعات ابرو
 سوی او فریاد در دهان
 در جود آید و در گوش بران
 پنج میراث است او را کتاب
 شعله آن جانب زود دم کان
 در دریا با خضر خردم می ست
 جنگ و بهتان و خصومت جود
 غمرازان به غنای آسمان مشتهر
 نفس او کفار سوزد در جرم
 در میان اربعین نورق

<p>روشنی از آتش بسیلان آتش نگین شنان از سیاه آب جفا از سها بجا کایه آنجا می رود</p> <p>وزن ما جان عشق امیز رو پهلوانش تیر بریا که کرد از تیر نفسش بسته و گریز او آن شرار از آب می گیرد قرار</p> <p>آب بزارشان نبود گز او معل بود کفر تر سا و جود نفس تبار چشمه بر شا هر اه واب چشمه می زنا نبرد رنگ سول دین نفس را هلست چهل غرق صد خون با خونین</p> <p>ای برادر واره از اول تن پیش آن بت و ایل نذر شد بود در نذر آتش بسوزد سخن زن تریسید و ال ایام بکند</p> <p>گرچه در صورت میان آتش تا به بی عشق خاصان حق کو در آتش یافت در دو باین در جهان خوش سرائی خوب نگ</p> <p>فره ذره اندر عیسی دمن بین که این آذر زار او تا به بنی قدرت فضل خدا</p>	<p>دوان شاد نور هر کو یافت خروهار و دیهاسوی گلست رنگهای نیک از خم صفاست آنچه از دریا بدریا می رود</p> <p>آتش افروختن پادشاه و بت در پیلوی آتش نهادن که هر که بچودیت کند از آتش رهایی یابد</p> <p>چون نری آن بت نفس نداد این سنگ است نفس و بت شرار سنگ این در درون و از نزار این سنگ است اصل نار و دود</p> <p>آن بت منوچک چون سیاه مسجد را بشکند یک باره سنگ تسکین است بل باشد نیک نفس بکر و در هر که زان</p> <p>دست را اندر امد و احمد بزن آوردن پادشاه جو زنی را با طفل انداختن و طفل در آتش و سخن آمدن طفل و میان آتش</p> <p>طفل از و بت آتش در قلند اندر مادر که من اینجا خوشم اندر مادر بین برمان حق اندر آسرا بر ابراهیم بین</p> <p>چون بلام رحم اندر زان سنگ اندرین آتش بدیدم حالم اندر مادر حق مادر قدرت آن سبک بیک اندر آ</p>	<p>مقبلان برداشته و اما نشا زان شاد نو سبک بهر شده از درون جود کس نه دزد را نفس اندر وی بن رنگ کشیت</p> <p>آتش افروختن پادشاه و بت در پیلوی آتش نهادن که هر که بچودیت کند از آتش رهایی یابد</p> <p>و نیز در در آن آتش نشست زادگان بت مار و بت آرد پا آدمی با این دو که این شود در درون سنگ آتش که رود</p> <p>نفس مر اسیر چشمه دوان نفس شومست چشمه آن اسیر آب چشمه تازه و باقی بود قهقهه و فرح بخوان بهفت در</p> <p>آب بمان را از بنحو می مریز آوردن پادشاه جو زنی را با طفل انداختن و طفل در آتش و سخن آمدن طفل و میان آتش</p> <p>سجده آن بت نکرد آن موقنه بنگنه آن طفل کانی لم است حسرت این سر بر آورده ز حبیب از جهنم آتش آتش مثال</p> <p>سخت خرم بود افتادن ز تو چون درین آتش بدیدم این بگون وان جهان آن است شکل بجا اندر مادر و در دولت ز دست</p>	<p>خون از آن غور را به چاهها بیکه در دمان عشق تا بده کار از رنگ از برون و در در صندل آن نام آن رنگ طیف</p> <p>آتش افروختن پادشاه و بت در پیلوی آتش نهادن که هر که بچودیت کند از آتش رهایی یابد</p> <p>کاکه این بت را جود آرد برست مادر بهما بت نفس شاست سنگ آتش را یک ساکن شود ز آب جود برون گشته شود</p> <p>بت سیاه است و کوزه نهان بت درون کوزه چون آب کرد آب خرم و کوزه گران شود صورت نفس را بجای لیس</p> <p>در خدای موسی و موسی گریز ایست فی طفل آورد آن جود لفت ای آن پیش آتش بچون جود آن زن پاک دین و مومنه</p> <p>خواست تا از آتش آتش بت بشم نه دست آتش از حریب اندر آب بین آتش مثال لایم دیدم که زادن ز تو</p> <p>ین جهان چون دیدم کنون ایمان نیک شکل است و است اندر مادر که اقبال آمد است</p>
---	---	---	--

و نیز اول

و نیز اول

و نیز اول

و نیز اول

و نیز اول

ندیدم آب گدا

عین غدا گدا

نامی سرگشته

تو خسته

بیا بیا بیا
زین جانت

من گشتی کشایم پاسبان تو
اندک آید اسه هم بر روانه جاد
اندک آید و تنبیه بدین چنین
اندک آید ازین بجز عین
اندک آمد مادران طفل خرد
بانگ می در در میان آن گروه
خلق خور را ببلایان بچوشتن
بیهوش کشش آتش دوست
آن یهود شد سیه وی و جمل
مگر شیطان هم در پیب شکوه
آه که سید را بد جاد خلق چیست
آن زن که کرد از دست خوراند
من ترا فسوس میکردم در جمل
در خدا خواهم که پوشد عیب کس
ای شک چندی که او گریان است
هر کجا آب روان سبز بود
درست فرمود سید عفو کرد
دشمنش کرد خشم کاسه تند خو
چون نمیسوزی چه شد خاست
هرگز ای آتش تو صابر نیستی
جادو کردت کس یا سیم است
طبع من دیگر نگشت و غم
در بجز که بگذرد بجا نرو
آتش طبع است اگر غمگین کند
چونکه غم بنی تر است غمگین

که طرب فرمودم بر پاس تو
اندک آید آتش که در دهن جاد
سرگشته آتش گرم و پیش
تا که در دوی صدف و قوت
اندک آتش گوی دولت را برود
بیهوشید جان خلق از شکوه
اندک آتش خور و آتش از سر فوق
ز آنکه شیرین کردن هر تلخ است
شدن پیمان زین سبب بیار دل
دیو خور هم سیه رود و بد شکوه
که ماندن و مان آن شخص که نام پیبر را بر سر برد
نام آه را و آتش کز بهمانند
من بدم فسوس انسوب و اهل
کم ز در عیب معیوبان نفس
ای همایون دل که او بریان است
هر کجا آتش که روان جنت شود
چون ز جرات تو که آن کز اند
عقاب کردن جود آتش را که چرا میسوزد و جواب او
یاز بخت مادر گشت نیست
چون نسوزی چیست قاور نیستی
بر خدای طبع تو از بخت است
تیغ جدم چه بدستور است برم
حمله میند از سگان شیر اندرو
نسوزش از امر طبع من کند
غم با مرغان لایق آمد کار کن

اندک آید دیگران را هم جاد
اندک آید اسه مسلمانان همه
اندک آید ای همه ست و خراب
مادرش انداخت خود را اندرو
مادرش هم ازین سو گفتن گرفت
غیر می زود خلق را کای مردان
اندک آتش خور و آتش از سر فوق
تا چنان شد کان چنان خلق را
کند آتش خلق عاشق تر شدند
آنچه می باید بر روی کسان
که ماندن و مان آن شخص که نام پیبر را بر سر برد
باز آمد کاسه محمد عفو کن
چون خدا خواهد که برده کس ورد
چون خدا خواهد که مان یاری کند
از پی هر گریه آخر خنده است
باش چون دو لاله لان چشم تر
هم خواهی رحم کن بر شکبار
عقاب کردن جود آتش را که چرا میسوزد و جواب او
یاز بخت مادر گشت نیست
چون نسوزی چیست قاور نیستی
بر خدای طبع تو از بخت است
تیغ جدم چه بدستور است برم
حمله میند از سگان شیر اندرو
نسوزش از امر طبع من کند
غم با مرغان لایق آمد کار کن

کند آتش شاه و پادشاه خوران
خیر عذاب دین عذاب از همه
اندک آید ای همه ست و خراب
دست او گرفت طفل مهر خو
دو صحن لطف حق گفتن گرفت
اندک آتش بنگر این بوستان
نی نگند از آتش مردوزن
منع میکردند کاش در میان
در فتنای جسم صادق تر شدند
جمع شد در چهره آن ناکسان
شد دیده آن از دریشان در
ای ترا اطاعت علم من لدن
میلش اند طبعش پاکان برد
میل ما را جانب زاری کند
مرد آفرین مبارک بنده است
تا صحن جانیت بر روی خضر
رحم خواهی بر عیسان جنت ار
آن جهان سوز طبع خوت کو
آنکه نه برسد ترا چون او برست
چون نسوزاند چنین شعله بلند
اندک آتا تو به سینه تا بشم
چاپوسته کرده پیش میمان
کم ز ترکی نیست حق در روبرو
اندک آتا تو به سینه تا بشم
عین بند پاسبان آزادی شود

1990

<p>بهره بخشیدن به سبب بیگانان ام کاین دوزخ نیز اندک چون مردوزن بسیار است که سبب هرگز بخش آن بسیار است بسیار است اندرین چه این رسد اندک بانان زمین چرخ سرگردان هر روز مست اندر از آخر حق فرق چون کردی میان قوم عا نرم می شد باد کاخی میرسد گرد برگرد مرده خطی پدید گویند هم گشته زان نشان نرم و خوش همچون نسیم بوستان باغبان را برده رفته زین باز و بخشش قهر خود کشید مرغ خست سازش رب الفلق صدا کمال شد دست او فصل چون که طغر و خزر کارش نبود مرکب آتیزه را چندی دران ظلم را پیوند در پیوند کرد حلقه گشت و آن هر جوان خست جز به نام سویی کن باشد طریق سخت خود را آتش ایشان چش اصلا هر فرخنده را درنیست انگ انگ تان می برودش صاعدا منالی حیث علم</p>	<p>پیش حق آتش همیشه در قیام آهن و سنگ ترم برهم مزن کاین سبب آن سبب او پیش وان بسیار کانیها در دست این سبب چه بود تنای گوشت این رسنای بسیار در جهان با دو آتش میشوند از امر حق گرنودی واقف از حق بان باد قصه پلاک کردن با دقوم بود علیه السلام را همچنین شیبان راجی کشید همچو گرگ در زلفه اندران بر پیشین با دوا بل با عارفان آتش شهورت نمود اهل این خاک قارون را چون در رسید از دهانت چون بر آید حمد حق کوه طور از نور موسی شد برقص ان مجانب بدان شاه جهود طغر و انکار کردن با دشا بود نصیحت ناچان را بمدان آتش زن در جهان خود پای درای سگ که قدر رسید سوی اهل خویش رفتند آنها حرف می رانند از نار و دغان با ویر آمد مر او را ز او با ویش می کنند کانی است انگ انگ دزد و دزدان جهان</p>	<p>باین دوزخ و با حق زنده اند همچو بر حق قدم بیرون نهد توبه لا اترنگه مر و نیک بدرگاه بی پروا طاعل کند وان بسیار است محرم انبیا چرخ گردون اندین زلفت است تافسوی توبه غری جوهرش هم حق یعنی جو بکشتائے نظر هر که بیرون بود از آن خط جلد را چون بکشد از وقت نماز با دوحس گرگ و وحش گویند آتش ابراهیم را در اندان نزد موج دریا چون با هر حق نبات آب و گل چون از دم عیسی جوی هست صحبت بکای آب و گل چه عجب که گوهر صوفی شد عزیز نامحان گفتند از حد گذران بگذارد کشتن کن این فعل به بانگ آمد کار چون انجا رسید اصل ایشان بود آتش را ابتدا هم آتش زاده بودندان خنان انگ او بوده است امه با و آب اندر حوض گرنذانی است وین نفس جانها را در میان</p>
--	---	---

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible][illegible]

گفت من کشته دیا خانه ام
 پر سرور یا بهر اند او عمل
 بکش خندان بکش خندان
 مگر گس تاویل بکار و بر
 همچو آن خرگوش کو شیر نزد
 شیر میگفت از سر تری و ششم
 دین پس من شنوم آن دهم
 پوست چو بگوشت ناک ناک
 پوست باشد نوزد عیب پوش
 نقش آست از دهن او از آن
 خوش بود پنهان کارد کار
 ناکه بوش پادشاهان از بهشت
 نام احمد نام ملک دنیا است
 در شدن خرگوش بس تا خیر کرد
 در راه آمد بعد تا خیر در آن
 بکوبی پایان بود عقل بشر
 تافتد بر سر دریا چو طشت
 هر چه صورت می سلیت سازد
 اسب خود را یا و دانه در سینه
 در فغان و جستجو آن خبره سر
 آری این است لیک آن اسب کوب
 جان ز پید او نزدیکی است کم
 که به بینی سنج و سبز و پور را
 چون که شب آن رنگهاست و بود
 این برون از قناب از بهشت

در تنه در فغان می ماند ام
 فی نمودن انقدر بیرون زده
 چشم خندان بکشم خندان
 آن گس را سخت گرد انده است
 رنجیدن شیر از دیر آمدن خرگوش
 کز ره گوشت مدور بست چشم
 با گس جوان است غولان آن همه
 چون زده بر کیش بود در ناک
 نخر نیکو از غیرت عیب پوش
 باز گردی دستهای خود گردان
 کوز سر تا پای باشد پادار
 باز نامه انبیا با کبریا است
 چون که صد آمد نود هم پیش است
 هم در میان مکر خرگوش و تانیه سر از دور رفتن
 تا بگوشت شیر کوید یک دور از
 بجز از قواص با بیدای سپر
 چنانکه بر پشتش دروغ گشت
 زان سلیت بجز دور اندازد
 می در اندام خود را راه سینه
 هر طرف چرخان جوان در بدر
 با خود ای شهسوار اسب جو
 چون شود بر آب لب خشکی جوغم
 تان بینی پیش از آن سوز را
 پس بیک در درنگ از نور بود
 وان درون از فغان از بهشت

ایک این سیاه و کشتی من
 بود حیدر آن چنین نسبت بدو
 صاحب تاویل چون بل کس
 آن گس نه کوشش غیرت بود
 رنجیدن شیر از دیر آمدن خرگوش
 مگر با سپه جبراییم بسته کرد
 بر دران ای تو ایشان را است
 این سخن چون پوست نمی خوردان
 چون قلم از باد بد فقر ز آب
 با دور مردم چو او از دوست
 خطبه شایان بگرد آن کیا
 از در همانا شایان بر کنند
 این سخن پایان ندارد ای سپر
 تا چو عالم است در دای عقل
 صورت از اندین بجز عذاب
 عقل نهان است و ظاهر عالم
 تان بنیدل دهنده را از را
 اسب خود را یا و دانه آن جواد
 کایه دزدیده است مارا کو کسیت
 و صفهار استمع گوید بران
 در درون خود بنیفا در در را
 یک چون ناک کم شد بوش تو
 نیست دیدنگش نور برون
 نور چشم خود نور دل است

مرد کشتیان اهل لایه و فن
 آن نظر کو بندیدار است گو
 بهم او بول غر و قصه خیر
 روح او نه در غر صورت بود
 روح او که بود اندر غر و قد
 شیخ چون شان تهر خسته کرد
 پوست شان بکین شان جز پوست
 این سخن چون نقش معنی همچو جان
 هر چه نویسی فنا گردد شتاب
 چون هوا بگذشت پیغام بهشت
 خبر کیا و خطبه های انبیا
 نام احمد تا قیامت می زند
 قصه خرگوش کو شیر نزد
 مکر را با خوشتن تقریر کرد
 تاج با پنهان است این یاقی عقل
 می دود چون کاسه با بر آب
 صورت ما هیچ یا از دهن
 تان بنید تیر دور انداز را
 و اسب خود را و دانه آن کرده جو
 اینکه زیر این تستای خواب
 تا شناسد در اسب خویش باز
 تا بینی سنج و سبز و پور را
 تند ز نور آن رنگها و پوش تو
 همچو نینگ خیال اندرون
 نور چشم از نور دهنها حاصل است

مهر و خورشید
 در آینه
 در آینه

مهر و خورشید
 در آینه

مهر و خورشید
 در آینه

مهر و خورشید
 در آینه

مهر و خورشید
 در آینه

باز نور نور دل نور خداست	که نور عقل و حس پاک و جد است	شب نهد نور و نوری رنگ را	پس نهد آن نور پدید است ترا
شب سپید رنگان بنور بود	ز رنگ چه بود مهره کور و کور بود	که نظر بر نور بود انگه بر رنگ	خند پدید بود چون بوم و درنگ
وین نورست اگر دید رنگ	وین نهد نور و نه بید رنگ	پس نهد نور دانسته تو نور	خند خدای نماید در صدور
سجده و خم راقع بچان آفرید	تا بچین خند خوشدلی آید پدید	پس نهانیا نهد پدید شود	چونکه حق نیست ضعیفان بود
نور حق نیست خند در وجود	تا بختد او را توان پید انود	لاجرم ای صبا ز لاله تیر که	و هوید که بین تو از موسی و که
صورت از منی پشیز پشیزه	یا چو آید از سخن زانده شیده	این سخن و او از لاله شیده	تا ندانے بحر اندیشه کجاست
لیک چون موج سخن دریغی	بحران دانی که هم باشد شریف	چون ز دانش موج اندیشه نیست	از سخن و او از او صورت نسبت
او سخن صورت بر او باز کرد	موج خود را باز اندر کعبه برد	صورت از بی صورت آمد بر دل	باز شد کانا الیه را چون
پس تا بر خطه مرگ در پیست	مصطفی فرمود دنیا ساهیست	نگار بر نسبت از هو در هوا	از هوا که باید تا خدا
چرخ بر او نشاند اندر بقا	چرخ از نور شدن اندر بقا	عمر بچون جری نو فو میرسد	مستمر سے نماید در حید
چون شمر کش نیز خدایانیست	چون شمر کش نیز خدایانیست	شاخ آتش را بچیناے بسا	در نظر آتش نمایاں در آ
چی نماید عزت انگیزی صند	چی نماید عزت انگیزی صند	طالب این تیر اگر علامه است	تا که سام الدین که سامی نامه است
وین نورست اگر دید رنگ	وین نورست اگر دید رنگ	پس نهد نور دانسته تو نور	خند خدای نماید در صدور
سجده و خم راقع بچان آفرید	تا بچین خند خوشدلی آید پدید	پس نهانیا نهد پدید شود	چونکه حق نیست ضعیفان بود
نور حق نیست خند در وجود	تا بختد او را توان پید انود	لاجرم ای صبا ز لاله تیر که	و هوید که بین تو از موسی و که
صورت از منی پشیز پشیزه	یا چو آید از سخن زانده شیده	این سخن و او از لاله شیده	تا ندانے بحر اندیشه کجاست
لیک چون موج سخن دریغی	بحران دانی که هم باشد شریف	چون ز دانش موج اندیشه نیست	از سخن و او از او صورت نسبت
او سخن صورت بر او باز کرد	موج خود را باز اندر کعبه برد	صورت از بی صورت آمد بر دل	باز شد کانا الیه را چون
پس تا بر خطه مرگ در پیست	مصطفی فرمود دنیا ساهیست	نگار بر نسبت از هو در هوا	از هوا که باید تا خدا
چرخ بر او نشاند اندر بقا	چرخ از نور شدن اندر بقا	عمر بچون جری نو فو میرسد	مستمر سے نماید در حید
چون شمر کش نیز خدایانیست	چون شمر کش نیز خدایانیست	شاخ آتش را بچیناے بسا	در نظر آتش نمایاں در آ
چی نماید عزت انگیزی صند	چی نماید عزت انگیزی صند	طالب این تیر اگر علامه است	تا که سام الدین که سامی نامه است

باز نور نور دل نور خداست
شب سپید رنگان بنور بود
وین نورست اگر دید رنگ
سجده و خم راقع بچان آفرید
نور حق نیست خند در وجود
صورت از منی پشیز پشیزه
لیک چون موج سخن دریغی
او سخن صورت بر او باز کرد
پس تا بر خطه مرگ در پیست
چرخ بر او نشاند اندر بقا
چون شمر کش نیز خدایانیست
چی نماید عزت انگیزی صند

شب نهد نور و نوری رنگ را
که نظر بر نور بود انگه بر رنگ
پس نهد نور دانسته تو نور
خند خدای نماید در صدور

شب نهد نور و نوری رنگ را
که نظر بر نور بود انگه بر رنگ
پس نهد نور دانسته تو نور
خند خدای نماید در صدور

چشم بزم و قورین	تا کجاست و چه شش و رنگ	در چو بهشت ز خاک میسنگ
در سفره در این آگاه را	پس میان گفت شوم از نیت	در میانهای بی آبی شین
تا کنه تو آب پیدا بر ما	تا بیاید بهر شک آب را	در سفر شقایق می آید
تا نه بنید از عطش شکرت	بعد از آن با نیک و مهر او بود	ز آنکه از آب نهان آگاه بود
طعن زدن ز رخ در دعوای هر تهر		
خامه خود را در عین حال	گر در او این نظر بودی تمام	چون در زیر رشته خاک دم
چون نقش از رشته ناکام او	پس میان گفت ای در دست	که تو در اول قبح این در دست
جواب نصرت بهر مسلمان را درین طعن		
قول من نشد از بهر خدا	که بطلان ست دعوی کردم	چون پیش من انانی زنی از کدو رخ
گر هزاران عقل در کافرت	در تو تا کاف بود از کافران	تا که نهامم بهر از کدو رخ
که نبوده چشم عقلم را ز هوا	چون قضا را شود دانش بخواب	چای کند شو چون کافران
قصه اوم علیه السلام و سبت قضا طعن		
اورا از مراعات صریح نمی و ترک نمی و تاویل		
تا پایان جان او را دوست	هر لقب که داد آن بعد نشد	از قضا دان که قضا را نکست
او عزیز و شرم و دلشاد	هر که از مومن است اول بدید	صد هزاران عاشق از هر گشت
هر که از بن بود او بدین است	اسم هر چیز تو از دانا نشنو	آیا پیش خلد او کامل نشد
اسم هر چیز بر خالق شمش	نزد موسی نام چو شش پوصا	هر که آخر کاف را در اندید
لیک مومن بود دانش در است	آنکه بدزد یک مانا نشن	در زو ستر علم الاسامی نشنو
پیش حق موجودی پیش و نکم	حاصل آید آن حقیقت نام ما	نزد خالق بود دانش اثر و ما
نه بران کان عاریت نماند	چشم آدم کو نور پاک دید	پیش حق این نقش بر کمانه
در وجود اقدار و در حین شست	چون ملاک نور حق دیدند ازو	پیش حق مفرات کان بود انجام ما
قادرم گشت قیامت بشهرم	این همه نیست و چون آمد قضا	جان و دهر تا هشتاد و پدید
یا تاویل بود تو چشم بود	در دلش تاویل چون جمع نیست	جدا رفت اندر در کعبه برو
و در فرصت یافت کلاه بود	چون رحمت رست باز آمد به راه	دانش یک نمی شد بر وی خطا
یعنی از غفلت و کم گشت راه	این قضا ابری بود خوشید	لیک در حیرت سو گندم شست
		نمود برده و ز وحشت از کارگاه
		نمود برده و ز وحشت از کارگاه

در این شعر که در ایامی است
 در میانهای بی آبی شین
 در سفر شقایق می آید
 ز آنکه از آب نهان آگاه بود
 چای کند شو چون کافران
 تا که نهامم بهر از کدو رخ
 در زو ستر علم الاسامی نشنو
 نزد خالق بود دانش اثر و ما
 پیش حق این نقش بر کمانه
 پیش حق مفرات کان بود انجام ما
 جان و دهر تا هشتاد و پدید
 جدا رفت اندر در کعبه برو
 دانش یک نمی شد بر وی خطا
 لیک در حیرت سو گندم شست
 نمود برده و ز وحشت از کارگاه
 نمود برده و ز وحشت از کارگاه

آن زمان که کجیت عقلی ساز بود سوی عقل و سوسو حل و کاست صنوبر جان آمد نماندای مستغنی بار دیگر با قصه کبریم	این عمر با جو اکم هم از بود که چو دوستیت بجان او جاکست لازم و ملزوم و نمانی تحقیقی فقییر آید و هو معلوم اینما کنتم و بیان آن	چون عمر او عقل از سوجان بجست عقل پس اثران سبب ز آنکه بنیاد او درش باز جاست ما ازین قصه برین خود کی شنایم
که کجیل آیم آن زمان است در بگرییم ابر بر برق و نیم ما که ایم اندر جهان بیج جسد کن تا ترک غیر حق کنی	در معلوم آیم آن ایوان است در بگرییم آن زمان برق و نیم چون الف او خود چو اردو هیچ هیچ دل ازین دنیای فانی بر کنی	که بخواب آیم ستان و نیم در بگرییم آن زمان برق و نیم چون الف او خود چو اردو هیچ هیچ دل ازین دنیای فانی بر کنی
از عمر چون این سوالین شنید اصل از پیش گزشت از فروغ فائده فرا که این حکمت چو بود جس کدی معنی آدا در ا	روشنی در دوش آمد پدید بر حکمت که در پیش شمع منع را اندر نفس کردن چو بود بند حریفی که ده تو با در ا	چون پیشش سوال و هم جواب آب صافی در گلی نهان شده گفت تو بحث شکسته می کنی از براسه فائده این کرده
آنکه از وی فائده زانیده شد آن دم نقش که جان جانهاست تو که جزوی کار تو با فائده است شکرت چون طوق هر گردن بود	چون نه بنید آنچه مار اوید شد چون بود غالی زمینی گوی راست پس چرا طعن گل آری نمود نه جلال و در درش کردن بود	صد هزاران فائده است و هر یک آن دم نقش که جان جانهاست گفت را که آن مده نبود ملگو که پیشش در بودن آید شکرت
سر که را که راه باید در جگر معنی اندر شعر جز با فضا نیست آن سوال از خود شنیدین یکدیگر چون خلق یافت نان بابو بشیر	چون فلاسفه است آنرا ضبطیت فی رسالت با داندش نمی پیام نان مرده زنده گشت و با خبر سنگ بنیادین ایجادیده بان	آن سوال انجاسید و شاه شد پس چون آمد بدید با جگر گشت سوم و پنجم چون شد تا شد ای خاک آن مرده خود رست شد
هست قرآن عالمهاست انبیا در پیرانی جو بر خوانی قصص روحانی که نفس سارسته اند	با بیان کبر پاک کبریا منع جانت تنگ آید در قصص انبیا و مرید شایسته اند	چون تو در قرآن حق بگریختی در بخوانی و نه قرآن پذیر منع کو اندر نفس ز ندانی است از جبین آه از نماند آید برین

پایه شایسته
در این مسائل
با اهل باور
شعری
حاجت رهنمایی
معنی
ناله و شکسته
شعری
حاجت رهنمایی
در این مسائل
شکسته
شعری
حاجت رهنمایی

بایں سیرین نگین شخص کشتا خلق بندگی حکمست جو باز گانے اور طریطے چونکہ بازگان سفر اساز کرد هر غلام و هر کنیزک راز جو د گفت طوطی که خواهی از بختان که فلان طوطی که شتاق شست گفتی شاید من شستیاقت اینچنین باشد و کاه دوستان یو یاران بار سحر کن بود کیش من خوش کن بر یار من ای محبت کن عهد آن سوگند کرد ای بیکر تو کنه در چشم و چاکست تا تو نیست نورت چون بود یا دور از محبتها سکه ما عاشقم بر تو و بطعش سجد این محبت نبل که کشتایم بان ناشت کل است و خود کل است کو یک مرغه ضیفه بگینا ه چون بناله زار بے شک و گله زلفت او بر طاعت پیش حق سوریش بزناک و جان در لاکان بل مکان و لامکان در حکم او بارتی اگریم ازین ای دوستان هر بازگان پذیرفت آن پیام	غیر این نیست باده این شخص دره این در بند این کی است قصه بازگان که در بستان تجارت یافت پیغام دادن طوطی محبوبش بطوطیان هندوستان گفت بر تو چو دارم گوشت زود کاست از خط هندوستان از قضای آسمان درین است جان و علم نیا میرم در فراق من درین صفت شمار پرستان خاصه کان لیس و این چون بود گره میخوای که به چه دو من و عهد آن لب چون قند کو با طرب تر از سماع بانگ چنگ تا تو این تا خود که سورت چون بود حق محبت ما و محبت ما ای محبت من عاشق این هر چند تا خود او غار را با گلستان ناشت خوش است خوش خوش خوش صفت او لے ای محبت طوطی محمول افتد از نصبت گردون مخلصه نزد کفرش محبت ایما نخلق لامکانه فوق و هم ساکنان بجو در محبت نشسته چار جو و درین خواجہ در دست طوطیان او پیغام رسانیدن کو بیاد صوفی بخش از وی سلام چونکه تا اقصا هندستان رسید	تا بر این چون گفته او شتار تا بدلی شتر و این کس محبت دخس محبوبش زیاده طریطے سوی هندستان شدن آغاز کرد جله را و عده به او آن نیکر و چون به پیش کن حال من بیان عز شما چاره ده و ارشاد خواست که شما به سبز گاه به بر خست یک صوبی در میان مرغزار من قدمهای خرم از خون خود چون که خردی جرمه بر خاک ریخت چون تو با باد کنه پیش از شست و انتقام تو زبان محبوب تر وز دانت کس نماید غور تو وز تر رسم جور را کتر کند به چوبیل ازین سیلان شوم جایا خوشهای عشق او را نوشی کو کس که محرم مرغان بود و اندرون او لیسان با سپاه یاد بی از شصت بیک از خدا بر سر تاجش نه حق تاج خاص هر وی در وی نیای زایت دم زن و اندام با صواب سوی مرغ و تاجر هندستان در میان طوطی چنگ بدید
---	---	---

عشق
عشق
عشق

کرک شایه پس آورداد
 شد پشیمان خراجا گرفت خبر
 این چو کردم جیادادم پیام
 سنگ بن لادن برهم گشت
 خام آن تو که پشیمان دختند
 جانها در اصل خودیسی دند
 گر سخن خواهی که گوئی چون شک
 هر که خبر آورد که درون بر آورد
 آنکه هست یافت از پیر پیرست
 گفت پیکری صاحب جبر
 بر تو نه روی است آتش در
 چون نه سنجائی در ریاضیه
 کالی که خاک گیر در شود
 دست نه سنجائی در ریاضیه
 هر چه گیر غلطی علمت شود
 ساحران در هر روز در آن
 لیک تو را آتش هم دشتند
 گفت فی اولت با سار
 ساحران چون قدر او دشتند
 تو چو کوشی از زبان بی شوق
 مدتی با پیش لب و دشتن
 و نه باشد گوش تی تی کند
 و آنکه اول سمع باید نطق را
 نطق کان موعود است
 باقیان هم در روز هم نطق

آن سلام قان امانت باز داد
 گفت فرستم در ملک با نور
 سوختم جیادادین گفت خام
 که ز روی نقل که از روی لاف
 در سخنها ماسله را سوختند
 یک زمان زخم اندویدم هر چند
 صبر کن این مرض و این طرا بخور
 هر که طرا خورد واپس تر شود
 نصیر قول شیخ فرید الدین عطار قدس سره
 تو صاحب نفسی ای غافل میان خاک خون میخور
 که صاحب دل اگر زهری خورد آن انگبین باشد
 در شکیخ خویش از خود رسی
 ناقص از زبرد خاک تر شود
 ز آنکه اندر دام کینه مست و ریو
 کشته گیر و کالی ملت شود
 قطعه کرون سحران مولی را که اول تو صاحب پند اند
 سحران او را که دم داشتند
 آنکه آنکه آن که را در میان
 دست و پا در جهنم در یافتند
 گوشه را حق بفرمودا نطق
 از سخن گویان سخن آموختن
 خوشتر را گنگ گیتی کند
 سوئے نطق از ده سمع اندر آ
 جز نطق خالق بی طمع نیست
 تابع استاد و محتاج مثال

طوخی از طوخیان از لیدر پس
 این که زرش است با آن طوخی
 این بان چون سنگ چن این سنگ
 ز آنکه تا کیت در سوخته زار
 عالمی را یک سخن ویران کند
 گر حجاب از جانها بر فاسته
 صبر باشد مشتهای زیر کان
 صاحب دل باز در آن زبان
 نصیر قول شیخ فرید الدین عطار قدس سره
 تو صاحب نفسی ای غافل میان خاک خون میخور
 که صاحب دل اگر زهری خورد آن انگبین باشد
 او ز قهر کبر که هر آورد
 چون قبول حق بود آن مرد راست
 جمل آیه پیش او دانش شود
 ای مری کرده پیاده به هوا
 قطعه کرون سحران مولی را که اول تو صاحب پند اند
 ز آنکه گفتندش که زمان آن
 ز قهر قشیم دین شان زنده
 لغت و نطق است کامل اطلاق
 کوه اول چون زباید شیر خوش
 تا به موز و نگوید صدیکه
 که هلی کش نبود آواز گوش
 او غلا الایات من ابوابها
 مبدع است و قلم است و نه
 دین سخن گنبدی بیگانه

او فتاد و مرد و کبستش نفس
 این که در جهم بود روح پاک
 و آنچه بجز از زبان چون آتش
 در میان پیر چون باشد شرار
 رویان کرده را شیران کند
 گفت هر جانی سچ راسته
 هست علم از روی که در کان
 که خورد او زهر قاتل را حیان
 طالب سکین میان تب و درت
 نان کن با هیچ مصلوبی
 رفت خواهی اول ابراهیم شود
 از زیاده ها سود بهر آورد
 دست او در کار پاوست قدرت
 جمل شد علمی که در ناقص بود
 سرخوای بر واکه کن پاوار
 چون مری کرد از موسی ز زمین
 که تو خودی صاحب فلک نیست
 و زهری آن است و پاشان
 تو که کامل مخور می باش لال
 تی فاش بود او در گوش
 و ز گوید مشو که در بی شک
 لال باشد که کند در گوش
 و اطلبه الاراق من ابوابها
 مستند علم و است و نه
 و آنکه گم و در برانه

این شعر را مولوی سنوی
 در کتاب خود نوشته است
 و در این کتاب
 در صفحه ۱۲
 در کتاب خود نوشته است
 و در این کتاب
 در صفحه ۱۲
 در کتاب خود نوشته است
 و در این کتاب
 در صفحه ۱۲

کجاست که بیاورد دست سست
تا قیام از چشم و دلدار من
درین چو بود تا تو از چشمی الا ان
آن کی که از آتش کردم نهان
آن کی که می گویی سحر دم نزد
من کس در نا کس در با هم
جمله شاهان برده برده خود اند
در بران بریدلان قفسه جان
تنگان گلاب جوید از جهان
بنگن چون سیل سیلان کند
خون حق خواهد که باشد خرق تر
پس زبون و سوسه باشی دلا
به تارهای خونهای صلال
ای حیات با شمعان در مرگ
گفت از خرق تست این عقل و جان
ای گران جان خوار و بدستی مرا
خون عشقه شو که خرق تست اندرین
من چو لب گویم لب دریا بود
تا که شیرین ناز و دوهسان
جمله عالم از آن غیور آمد که حق
او چو جان و جهان چون کابله
هر که خواب نازش گشت عین
هر که شد شاه را او جاسه دار
هر که با سلطان شکر او نشین
دست بوش چون سینه باد شاه

درین بر چون اوقیع که در دست
گویم منندش خرد و دامن
صورت چو بود غار دیوار زمان
با تو گویم ای تو اسرار جهان
حق ز غیرت نترس با هم نزد
پس کس که نا کس در با هم
جمله خلقان سرده مرده خود اند
جمله شوقان شکار عاشقان
آب هم جوید با عالم تشنگان
در در سواغی و دیران کند
هر چو جگر بجز جهان زیر و زبر
گر طرب را باز دانی از بلا
خون عالم ز کین و ادرا حلال
دل نیایی جز که در دل برود که
گفت رو به برین این فسون بخوان
زانکه پس از آن خریدستی مرا
عشقنامه اولین و آخرین
من چو لا گویم مرا دلا بود
در محاب رویش باشد نهان
تفسیر قیل و کیم سنائی مع
الدر و دهر بهر چو راه و دانی
چو کفر آن حرف و چه ایمان
آن نقش و چه زیبا و دانی
ان سعد الغیور و انا غیر منه و الله تعالی غیر منی
ومن غیر منی هم الفواش با ناله منما و ما لطن
گر گویند بوس پاشد گناه

شیرینش که گشت برین بود
نوششش ای قافه اویش من
درین صدمت و گفت را بریم زخم
آن در می را که گفتیم با لیل
ما به باشد در لخت اثبات نفس
جمله شاهان بخت بخت خویش را
یشو و صیاد مرغان را شکار
هر که عاشق و بیس معشوق دان
چو که عاشق است تو عاشق باش
من چه غم دارم که ویران بود
زیر دریا خوشتر آید یا ز بر
گر در اوت را مذاق شکر است
ما به او خوشنهار و یا فقیه
من دلش جسته بعد از دلال
من ندانم آنچه اندیشیده
هر که او از آن خرد از آن زب
مباش گفتیم که دم من بیان
من ز شیرینی کشیم رویش
تا که در هر گوش ناید این سخن
تفسیر قیل و کیم سنائی مع
الدر و دهر بهر چو راه و دانی
چو کفر آن حرف و چه ایمان
آن نقش و چه زیبا و دانی
ان سعد الغیور و انا غیر منه و الله تعالی غیر منی
ومن غیر منی هم الفواش با ناله منما و ما لطن
گر گویند بوس پاشد گناه

از لبها و غزل و آه و ناله
تا قیام دولت تو بر پیش من
تا که بی این هر سه با تو دم زخم
دران در می را که گفتیم با لیل
من ز اثبات هم نمی توانم نفس
جمله ستان سست سست خویش را
تا که نازگاه ایشان را شکار
کو نیست بهت هم این هم آن
او چو گوشت می دهد تو گوشت باش
زیر و بران کنج سلف بود
تیر او و کشتش تر آید یا سپر
بی مروری فی مراد و بر دست
جانب جان با نغمه و شقایع
او بهانه کرده با من از لال
ای دو دیده دو راجون دیده
گوهری طفله تقصیر مان و دهر
در نه هم افهام سوز و هم زبان
من ز بیماری گفتار فم شش
یک همی گویم ز صد متر لدن
بر در غیرت برین عالم سبق
تا که بعد از جان پذیر و نیک و د
سکویان نقش میدان توین
بست خزان بهر شمشیر استیلا
بر درین شمشیر بوجیت و بین
پیش آن خدمت خط و دولت

شیرین و دلبر
نورالدین
۴۴

آن که می ماندت در اندرون نیک بنام چو شیرین است موح هر روزی صبر بود و خوش بود چون شکر ماند نهان تاثیر او نفس از پس صفا و چون شد و نه چون صفت نهان در دل چهار بنیت بر گوشت بدو چون به بنامی بر آید ریش او تا تو بروی آدمی دیوار پیت اگر اندر دست او خیت او و نه گنیم یک اندر سپح ای طایفه ای قادر بنیت چون استعداد رشتاد تو بخت بدو قطره علم ست اندر جان من گرچه چون شمش که بر تو قادر گر در آید در عدم یا صد عدم از عدم ما سوی استی بر زمان باز وقت صبح چون آید بیان تا غنچه بیدار چون نوحه گر آنچه خوردی داده ای مرگ سیاه ای با عقل یکدم با خود آرد ز انبی برگ نهان که رشتاخ بوی گل دیدی که گنجی بند بوده ای چشم با شد نو ساز تو که یوسف نیتی معقوب باش	در این کجاست از من بنام زانکه تلخ افتاد قدح این از چون آن نمی باید بعد چندی دل از شیش کن در لیل نفس بدو لا تسد از تو آید آن در میان را ملال نموده از گور خود بر کرده دیو انگ آید از تیش او می دوید و می چشاید از نیت نفس را شمار اندکان و مال فی شام ملین بی خیالات حق در فاضل حق ای خدا ای فضل تو چاهت دلا قطره دانش که نشیب زیش بیش از آن کاین فاش کنند قطره کور و بر و شد که خیت صد بر آن صند در می کشد فاد شرب جلد انکار حقول در خزان بین صند از ان شاخ باز فرمان آید از سالار دود ای برادر یکدم از خود دور شو بان دل بر سبزه تر و تازان این سخنها که از عقل گشت تو چو در هست و بر سر ترا بوی بهر دیده راتار سبک تو چو شیرین شنی فرما و باش	این که می ماندت در اندرون نیک بنام چو شیرین است موح هر روزی صبر بود و خوش بود چون شکر ماند نهان تاثیر او نفس از پس صفا و چون شد و نه چون صفت نهان در دل چهار بنیت بر گوشت بدو چون به بنامی بر آید ریش او تا تو بروی آدمی دیوار پیت اگر اندر دست او خیت او و نه گنیم یک اندر سپح ای طایفه ای قادر بنیت چون استعداد رشتاد تو بخت بدو قطره علم ست اندر جان من گرچه چون شمش که بر تو قادر گر در آید در عدم یا صد عدم از عدم ما سوی استی بر زمان باز وقت صبح چون آید بیان تا غنچه بیدار چون نوحه گر آنچه خوردی داده ای مرگ سیاه ای با عقل یکدم با خود آرد ز انبی برگ نهان که رشتاخ بوی گل دیدی که گنجی بند بوده ای چشم با شد نو ساز تو که یوسف نیتی معقوب باش
---	--	--

این شعر در مثنوی است
و در این کجاست از من
بنام زانکه تلخ افتاد قدح
این از چون آن نمی باید
بعد چندی دل از شیش
کن در لیل نفس بدو لا تسد
از تو آید آن در میان را ملال
نموده از گور خود بر کرده
دیو انگ آید از تیش او
می دوید و می چشاید از نیت
نفس را شمار اندکان و مال
فی شام ملین
بی خیالات حق در فاضل حق
ای خدا ای فضل تو چاهت دلا
قطره دانش که نشیب زیش
بیش از آن کاین فاش کنند
قطره کور و بر و شد که خیت
صد بر آن صند در می کشد
فاد شرب جلد انکار حقول
در خزان بین صند از ان شاخ
باز فرمان آید از سالار دود
ای برادر یکدم از خود دور شو
بان دل بر سبزه تر و تازان
این سخنها که از عقل گشت
تو چو در هست و بر سر ترا
بوی بهر دیده راتار سبک
تو چو شیرین شنی فرما و باش

ایچ پسرک دیم
 بیا بیام بوسه که پس بیا
 چهار پادشاه دوزخ است
 نیت که قاتل است
 خدای بخش
 نیت که قاتل است
 صحت که خطاب بکفر است
 ابوب شده در کفن بر بیک
 بپوشد بپوشد که قاتل است
 بپوشد بپوشد که قاتل است
 بپوشد بپوشد که قاتل است
 بپوشد بپوشد که قاتل است

پوشیاری زبان جهان و چون
 زبان جهان اندک تر شمع میرسد
 این ندارد و سوز آغاز و
 طریقی که روی جهان شده هر
 چون برآمد و رنگ و رویش
 پشت از پشت به پشت
 آن نوادر شک زهر آلود
 غیر از او از حسن و زین و حسن
 کمر با سکه و بر آواز او
 گشت مرز و ملت و او به
 نیست که سبب مرز و جهان تو را
 گفت خواهد از حق را به پیشه بها
 خواب پریش از چرخ و چرخ
 جان او را بخا سمرایان اجرا
 بی پروا به سفر و کرد
 چشم بسته عالمی در دیده
 که در مریوب را پا به لب و ق
 شعری در ترقم اگر بوری چو پیش
 دین بهانی کا زمین خواجه
 او را اندر که بین حاکم
 مولد شود از نو و انجا
 از میان حق به تفرغ ای گماشت
 سر و خا و نو را بر پیش خواب
 که که در و پا به پیش گور و چه
 هر چه از روی توی آید

ناب آید پست گرد این جهان
 تا نیز دور جهان و صدا
 بقیه قصه سیر حلیه در زمان
 رفته از اویش خیالات عجیب
 از بانیش از چرخ پسته گیر
 ابروان به شیم همچون پادشاه
 از چرخ او از خرمی شده
 که بود از کس و نشان آن
 لذت الهام و وحی و ساز او
 طعنه کردی خایا با نصی
 چنگ بهر تونم کان تو ام
 کوبه نیا و نه نیز در قابها
 چند چنگ باها کرد و کجاست
 کا ندر نیچار بهانده به مرا
 بی لب و زبان شکیه به خور و
 و به به این شکیه به چه
 پاک شد از بهانه این در شرق
 در تونم درین زبان به پیش
 از کشتایش به یازار کشتود
 در خواب لغتین با لغت با علم که حیدرین زرار
 بیت الممال بان مروده که در گورستان خفته است
 تا از اویش از خواجه نیست
 کا پیش از حق نایاب نشین
 که که در و انجا کوی کوی
 موجود و او را می که بهر مست

پوشیاری آفتاب و صبح
 که شمع بیشتر گردد و غیب
 از نوایش رخ دل بران شد
 باز به گر پیل باشد بیکان
 گشت آو از لطیف جانفران
 خود که این خوش زان به خوش
 آن دو کای و نه است از
 چون به طرب به گشت ضعیف
 محضیت و زید ام قهار سال
 چنگ بهر شست شد از
 چنگ از بسیار و گریان بهر
 گشت از او ازین و به جهان
 خوش بری جانم این به به
 ذاری قدی فارغ از کج و ناخ
 رخ آید غرق دریا غم
 که بودین به ده به به
 کان زمین تو همان بهر رخ
 این جهان و به به
 در خواب لغتین با لغت با علم که حیدرین زرار
 بیت الممال بان مروده که در گورستان خفته است
 در عجب افتاد کاین بهر مست
 این ناکه اصل بهر باک و مست
 خود بهر ناست این باقی صدا
 هم که بهر است این نایاب و
 آمدن شان از عدم باشد

پوشیاری آفتاب و صبح
 که شمع بیشتر گردد و غیب
 سوی قصه و در چنگ باز و
 و به شیم به خوش جان
 پیشه اش ساز و ضعیف تا توان
 با خوش و مکرده و شست و خوش
 یکا به به به به کان بهر شست
 نیت که کاین و مان بهر است
 شد به کسی بهر بهر
 باز گشت زین روزی نزل
 سوی گویان شرب که گو
 چنگ با بهر که بهر بهر
 در جهان سار و بهر جان
 مست این بهر بهر بهر
 که درمی با ساکنان بهر
 عین ایوبی شراب بهر
 نیست نزلان جهان بهر
 که در از تکی دلم را شانه شاخ
 که کس یک بهر بهر
 چون زیارت نابیر و شرب
 در فضای جوت و جهان او
 این بهر بهر بهر
 خود بهر ناست این باقی صدا
 هم که بهر است این نایاب و
 آمدن شان از عدم باشد

آنچه که در آستانه سنگ و چوب
استن خانه از چهر رسول
در میان مجلس و عطا انجمن
در تخیل زاده اصحاب رسول
گفت پیغمبر خواجه ای ستون
مسند من بودم این تاخت
گرچه چو اوجی ترا شکست کند
گفت آن خواجه که در کتب قدس
تا به بی هرگز از یاد من نخواهد
و با او را بنده از اسیر اردو
گر نیندیده و افغان امر گشت
گر نطق تقلید بستاند لال شانه
پای استدلایان چنین بود
پای نامیا عصا باشد عصا
با عصا کوان اگر دیر و اند
نفر کوان کشت آید درود
این عصا بود بوقیاست و دلیل
چون عصا شدت خاک و نفیر
و این او سر کوه در عصا
از عصا ماری و از آتش چنین
هر چه عقول عقالت می خرد
انجمنان که بیدارم و دیو و دود
تا بنامش مسلمانان زیند
ظاهر الفاظشان تو حید شرح
دست و پا و جوادان او

نالیدن ستون خانه از فراق پیغمبر اسلام که
جماعت زبده شدند که ماروی تنباکی ترا چون بران
نشسته نمی بینم و منبر ساقند و ستون رسول
خدا ناله ستون را بصیرت و کلمات آنحضرت با آن
گفت جانم از فراق کشت خون
بر منبر تو سندان ساخته
شترتی و غربی تو میوه چینه
بشنوای نال کم از چوبی مهابا
از همه کار جهان بیکار مانده
که کند تصدیق از آله جهان
در زبان رگشته بود این سخن
قائم ست و حمله تیغ پال شان
پای چنین سخت بی تکلیف بود
تا نیندیده سگون او بر عصا
در پناه خلق روشن دیده اند
نفر عمارت فی تجارتها و سود
آن عصا که دوشان بنیابیل
آن عصا را خورشید شکیلی
در نگر کاظم پها و دیار عصا
پنج نوبت نیز نماند از بهرون
بی بیان محجره بی جز بود
در جزائر در میدان از حب
در سلسله تابانی که کینند
باطن آن همچو در نان تخم مرغ
هر چه گوید آن در در فرمان او
از فراق تو هر چون خسته جان
پس رسولش گفت کای نماند
یا دران عالم تحت سر و کند
آن ستون افروخته کرد از زمین
هرگز باشد زردان کار و با
گوید آری فی زلزل بر نجات
صدیداران زلزل تقایم نشان
شبهه ای که خوانش میانه بود
غیر آن قطب زمان دیده و
آن سواری کو سپه اشده نظیر
گر نه بنیایان بدند و شهن
گر نه کوهی حیرت افغان شان
او عصا تان در آتش آید
علاقه کوان بچه کار اندرید
چون عصا شد مار و ستن با خبر
گر نه نامعقول بود این مژه
این طلاق نماند عقول دین
هم ز بیم بزارت انبیا
هر چه قلالایان بزین نقد تها
فلسفه را زهره فی تا دم زند
باز بان گرچه که ته می نهند

در بیان نشانه شد خوب
نالده زده چو ارباب عقول
کوهی اگر گشت هم پر و چو
کز بی ناله ستون با حق طول
چون ناله میبوی جان جهان
ای شده با متر تو هر رنجت
تا تو تازه مبانے تا ابد
تا چو دردم شتر گرد و دیو من
یافت آرا بخا و بیرون کار
تا گویندش که هست اهل نقاش
افغان شان نیم و نیم در گمان
و رفتند این جمله لوان سمنگو
کز تابانش کوه گرد و خیره سر
اهل دین که است سلطان نصیر
حمله کوان خود بر دگر جان
در شکسته چوب ست لال شان
آن عصا از چشم هم بر زوید
دیده بان را در میان آید
محجره موسی و احمد در نگر
کی ببری حاجت بچندین محجره
روزی هر مقبله مقبولین
کشته شده منکران زیر کیا
نقره می مالند و نام پا و شاه
دم زدن حقش بر چرخ زند
دست و پا ایشان که آبی و منبر

در بیان نشانه شد خوب
نالده زده چو ارباب عقول
کوهی اگر گشت هم پر و چو
کز بی ناله ستون با حق طول
چون ناله میبوی جان جهان
ای شده با متر تو هر رنجت
تا تو تازه مبانے تا ابد
تا چو دردم شتر گرد و دیو من
یافت آرا بخا و بیرون کار
تا گویندش که هست اهل نقاش
افغان شان نیم و نیم در گمان
و رفتند این جمله لوان سمنگو
کز تابانش کوه گرد و خیره سر
اهل دین که است سلطان نصیر
حمله کوان خود بر دگر جان
در شکسته چوب ست لال شان
آن عصا از چشم هم بر زوید
دیده بان را در میان آید
محجره موسی و احمد در نگر
کی ببری حاجت بچندین محجره
روزی هر مقبله مقبولین
کشته شده منکران زیر کیا
نقره می مالند و نام پا و شاه
دم زدن حقش بر چرخ زند
دست و پا ایشان که آبی و منبر

مغز فاسد
شعری
نفس خن

بیکر
بیس
چرخ

بیکر

بیکر

بیکر

بیکر

بیکر

بیکر

سروان که در جوب رسول
به این مومن بی گویند بیم
مان بی از هر حق نمانت و نه
که نماند وجود در دست تو بال
و نماند در انبار ماند و صدف کرد
جان شود تلخ پیش تیغ بر
یک خلیفه بود در ایام پیش
رایت اکرام و جود و فراشته
در جهان خاک بر آب بود
قبایه حاجت در دروازه اش
آب حیوان بود و دریای کرم
یک شب عرابی زنی در شکر
کین هر فقر و غنا با همی شیم
چاکر از زباب آفتاب
نماند و نشان از در و پیشه ما
بگریم از هم که گشت اینست نشان
چه غلامی نخواست که گشت ایم
چه عود از بهر سکه گشت تنیم
بین نظرین ما چرا و گفتیم
با کی با چنین نواری شیم
لیکنت مان کرد که بی ثبوت
به این گفتند و زانایان نفس
تو بر میوه جان آن کس
چون در انوری نماند و قرآن
حال مانست در فقر و غنا

تو را بی کردن سروان
در نماز اید الصراط استقیم
جان بی از هر حق نمانت و نه
که نماند فضل است پایال
اپسش و موش حوش و شمش خورش
جان چون در یک شین را بخور
قصه خلیفه که در کرم از حاکم طانی گذشت
مقدور حاجت از جهان بر دست
نظر نمانش و باب بود
رفته در عالم کج و آوازه اش
زده گشت هم عجب و هم عجب
قصه عرابی در شکر و با او از فقر و درویش
بجه عالم در خوشی مانا شیم
شب نماند از نمانت از نمانت
بگریم از هم که گشت اینست نشان
چه غلامی نخواست که گشت ایم
چه عود از بهر سکه گشت تنیم
بین نظرین ما چرا و گفتیم
با کی با چنین نواری شیم
لیکنت مان کرد که بی ثبوت
به این گفتند و زانایان نفس
تو بر میوه جان آن کس
چون در انوری نماند و قرآن
حال مانست در فقر و غنا

بود شان ترابان با سیه قبول
جان سیرین خود خای شایست
بیک بی گیش بخشید کردگار
یکش اندر فرزند باشد بیک
صورت صفت و صفت و صفت
گوش کن باز من این ستان
که در ماتم را گدای جو خوش
داد و از قاف تا قاف آمده
سوی جودش قافله در قافله
ماند از جود و خایش در عجب
میشود اکنون داستان بکشا
گفت و از عذر و گفت گوی
کوزه مان آبان زنده اش
دست سوی آسمان برداشته
بر مثال سامری از مردان
در عجب با هر خطا از خطا
چه نوازا در دوغم را فرستیم
شب بیدار و نقش از تن بر نم
سوتیم از اضطراب و اضطراب
شرسارها بریم از روی بجا
و از کفش میمان نیم قوت
میمان محسان بید شدن
فوز بدیدم تر تیره کند
چه کشت در چشمها الا که چشم
چشمها بکشا و اندر مانگر

عالم را چون درون در
در خرد و در اندیشه
خرد گیر و در سخن بر بازید
بینوا از زمان و زمان آسمان
افلاک ساده لان چرخ
و بیاید تا که است آسمان
چون که یک گشت کان خیر بود
لیک نادان طایفه یک روز مرغ
او بقصد نیک خود جانی پیدا
چون خردی در دلش تباه را
با در چون در می جهان کنیم
شعری گشتش خرد و خرد
عقل اندیش و نقصان نگر
اندرین عالم هزاران جانور
همه میگویند خدا را عیب
همچنین از پیشگیری تا فیض
این همان چرخ چون است
چون ز جرم گشت اگر نیست
در دها از مرگ می آید رسول
گوشتندان را در محرابی کشند
تو جوان بودی و قانع تریدی
میوه ات باید که شیرین تر شود
حضرت باید بر مثال هر که
بخت در یک خرد و آن گیر بزرگ
سر و دم سوختن است دل خور

در پیش علمت ز دانش شسته
ادبی گوید ز ادب ایم شیش
نگ دارد از دهن او مرغ
پیش افتد حق یک گشت
تا خرد از خوان جودم هیچ
اشکارا اگر در پیش و گشت
در بیان آنکه نافرمانی کردی
بصدق و بقای رسد گشتش
اگر از گزند زساند و گشتش
قبله نه دان نماز او را
هر ناموس زور جان کنیم
صحب فرمودن اعراب زان خود را
ز آنکه هر دو چوبی بگذرد
نیز در خوش عیش فی زبرد
کا تمام از ذوق برست ای حبیب
شد عیال شد حق نعم انجیل
انجین شد انجین سوس تا
و آنکه گشتش برست خواند
از رسولش و گردان و فضل
آنکه فر به تر او را می کشند
ز طلبش می خود اول زردی
چون برین تابان نه پس ترور
در دخت کفش و پوزه در گ
بخت شیرین و سید هیچ گ
تو بر سوی شناخت میر ش

از خدائی بوسه او را فی اثر
حرف درویشان بدوید
هر که داند در چون با نیر
او را کرده که خوان نهاده ام
سایه بار و خدای کسان
نیز در او بدن گنجی است یا
در بیان آنکه نافرمانی کردی
بصدق و بقای رسد گشتش
اگر از گزند زساند و گشتش
موی را قوط جان اندر دست
مرضا او می نماید حالها
صحب فرمودن اعراب زان خود را
خواه مسات و خواه مل تیر
شکری گوید خدا را قاحته
باز دست شاه را کرده نیر
این همه غمها که اندر سینه است
و آنکه بر نمی زردن پاره است
خردم که از گشت شیرین ترا
هر که شیرین می زیاده تلخ تر
شب گشتش صبح آید ای تر
ز بدی پر سیه چون کاسه شد
بخت مانی بخت باید هم صفت
گر یکی کفش از دوتنگ یاد جا
راست نماید بر بخت جوال
مزد قانع از سر خلاص و سوز

در خوشی از دین شیش و شیش
نگان آید هست از جود
روز شمشیر گرد و پاییز
نایب ختم خلیفه زاده ام
کرده اندر گشت خود را سان
خانه مورست و ناز و آذر یا
هر که لب رفته بگانه چو بود
در حق آن نافع آید آن مرغ
گرچه جان سپرد آن آید
لیک مار قوطانان بخت
که نیران هیچ شمشیر ساها
خود به اندازد و نیر گشتش
چون نمی باید می از وی گو
بر درخت و برگ شنب است
از همه در و در پرده امید
از خبا کرد با و بود است
خردم که از خود بیان کرد است
و آنکه شیرین می کند گل را خدا
هر که او را در است جان نیر
چندان افسانه را گری ز سر
وقت میوه بخت فاسد شد
تا بر آید کار با بخت
بختش کار ناید مر ترا
آن کی خانی آن یک مال
زین سق میگفت با زن تا بود

در خرد و در اندیشه
بینوا از زمان و زمان آسمان
افلاک ساده لان چرخ
و بیاید تا که است آسمان
چون که یک گشت کان خیر بود
لیک نادان طایفه یک روز مرغ
او بقصد نیک خود جانی پیدا
چون خردی در دلش تباه را
با در چون در می جهان کنیم
شعری گشتش خرد و خرد
عقل اندیش و نقصان نگر
اندرین عالم هزاران جانور
همه میگویند خدا را عیب
همچنین از پیشگیری تا فیض
این همان چرخ چون است
چون ز جرم گشت اگر نیست
در دها از مرگ می آید رسول
گوشتندان را در محرابی کشند
تو جوان بودی و قانع تریدی
میوه ات باید که شیرین تر شود
حضرت باید بر مثال هر که
بخت در یک خرد و آن گیر بزرگ
سر و دم سوختن است دل خور

گفت فخری ننگ زان دست مجاز
 که بگیریم بار و دناش کنم
 از طبع هرگز نمانم من فسون
 از سر و رو بنی چنان
 و یاد حرا را بجهل و بگفت
 گفت آه هر دو که راسته
 دید نقش گفت ای آفتاب
 گفت آه دست گفتی ای عزیز
 ما زان گفتند که صدر الورا
 هر که آید باشد پیش رو
 آن طبع را ماند و دست بود
 صبر کن با فقر و گداز این ملال
 صد هزاران جان نمانی کش نگر
 این سخن شنید پستان جان
 مستح چون تازه آید بی ملال
 و در آید محرم دور از گزند
 کی بودا و از چنگ از زیر دهم
 نای حق را بیده خوشم نگر
 ای زمین را از برای خاکیان
 ای ستیر و هیچ تو بر ناسته
 ترک جنگ و زنی ای از کج
 بر سر این ریشم شرم زن
 پاهای گشتن است از کفش تنگ
 زن چو بدید او که تند و مسرعت
 زن در آمد از طریق نیستی

صد زبانان غریبا نیست و نیاز
تا کشا زبیر گفتن این کنم
این طبع روحی کنم من بزرگون
زبان غرور آمانا ز این ملان
و بیان آنکه چندی نهر کس
هر کس از چرخ و جو و خود مبتدا
تا به سرخ و سحر و چون تا به سر
شود و از همه تا به های بود
راست گو گفتنی در و ضد او اچرا
زشت و خوب خوش را بنید در و
کو طمع آنجا که آن نعمت بود
ز ناکه در فقرست عجز و لاجال
نه چو گل آغشته اندر گل شک
بی کشنده خوش نمیکد در روان
صد زبان گرد گفتن گنگ لال
بر کشانیدان تیر آن روی بند
از بر اے گوش بی حس چشم
به بر این آمد پی ابرم کرد
آسمان رسکن افلاکیان
خوشین را بهر کو آراسته
ور نمی گوئی تبرک من بگو
ز مهابرجان بی خوشم من
مراعات کردن زن شوی را
گشت گیان گرد خود و دام زن
گفت من خاک شایم زنی شتی

از غضب برین مقبهار ای
 زانکه کن ندان حد و جان او
 حاش شد طبع من از غلغلیست
 چونکه برگردی و سرگشته شو
 از آنجاست که گویت
 باینکه کبوتر آفتاب کی بود نماید
 از رنگ سحر و آید پدید
 از او است گوی ترا شد
 گفت من کینه ام مقول دست
 ای زن طماع می بینی مرا
 امتحان کن فقر را صدی دو تو
 سکه مفروش در آن خان
 ای به پیام ترا انجا بد
 مستمع چون تشنه و چونید شد
 چونکه محرم در آید از دم
 هر چه را خوب و کش و زیبا کنند
 شکست حق بهیده خوشدم نگرد
 حق زمین و آسمان برسانند
 مرد سفلی دشمن بالا بود
 که جهان را بر در کنون کنم
 مرد را چه با جنگ نیک و بد
 که غمش کردی و گریه آن کنم
 و سغفای نمودن از کشت خود
 گفت از تو کی چنین بدستم
 جسم جان مهر میستم آن تست

مارغوی و ناماگیرم خواندی
 من عدد و انکم بین علم دوست
 از قناعت و دول من ماییت
 خاند اگر دنده بی آن توئی
 ارشت نقشه کنی بی شکست
 راست گفتی که چکار افزاست
 فی زشتی فی زرخنی خوش بیاب
 اسی رسیده تو دنیا می به چیز
 ترک و هند و در آن بین که
 زمین تحریک ز زمانه برتر آ
 تا فقر اندر غنا بیست و تو
 از قناعت غرق بجا کسین
 آواز جانتی و دل پیدا شد
 و عفا ارم و بود گوینده شد
 پرده در پنهان شود اهل حرم
 از براس و دیده بینا کنند
 به چشم کرد و پی چشم نکرد
 در میان لب ناز و نور اخت است
 مشترک هر کان پیدا بود
 روزی تو چون نباشد چون
 کاین دلم از صفا هم می رسد
 که همین تم ترک خان مان کنم
 هیچ غیبت به که اندر خانه جنگ
 از خون اسد دیگر دشت
 حکم و فرمان جملگی فرمان است

[illegible]

<p>در کعبه گشته پیر زانجا هر که در میان دریا نشسته خاص و عام در میان تابان آنکه بی هست چو پادشاه شده بایست که آید که ای طالب بیا چو محتاج است و خواهد که بیا چو چوید که ایان و صفات چون که آید چو دست بان آن کی جوش گدازد و پدید و آنکه خزان است و او نمود در آ یک درویشی که تشنه خیر نقش درویشی که در آید جان فقر و درویشی که فقر حق نقش با هی که بود درویش عاشق حق است او بر نوال و در غایت که بود و او است عاشق آن دم که صادق بود قصه های که بود و نظر خاصه رخ مرده و پیکر نقش از گلین که بر روی دین غم و شادی که از دل صورت که در پیش از بهر است درون جامه پینه و بس باغی که در سوی قهوه عرب آن عرابی از زبان حبیب</p>	<p>دل حاجت گشته پیر و دانا همچو خورشید و در لیل روشن زده گشته چون جان افروز در بیان آنکه چنانکه گداز عشق گداز است اگر که از عشق بود که بر او آید و اگر که بر او صبر بود که بر او آید یا صبر کمال که او نقصان کریم همچو خوبان کاینه جویند صفت دم بود بر روی آینه زبان وین در گشته که ایان را زین او برین نیست نقش بر دهان فرق میان آنکه درویش است که او تشنه خداست و آنکه درویش است از خدا و تشنه است نفس پیش نقش مرده که در طبق آن زنی آید نیگار و ذراب نیست جانش نهتن و خیال حق نراییست اولم بود است آن مجازش تا حقیقت میر صدف خیال بدور در درنگ بر خیال که می بیند و دیده او در درازم و شادی سبق پیش آن شادی غم و غمش که ناپایدار آید و راست جامه بر و آن که در آید و نفس پیش آمدن و در بیان خلیفه از بهر اگر اعم و اگر اسیر و در پیش از بهر</p>	<p>در کعبه گشته پیر زانجا هر که در میان دریا نشسته خاص و عام در میان تابان آنکه بی هست چو پادشاه شده بایست که آید که ای طالب بیا چو محتاج است و خواهد که بیا چو چوید که ایان و صفات چون که آید چو دست بان آن کی جوش گدازد و پدید و آنکه خزان است و او نمود در آ یک درویشی که تشنه خیر نقش درویشی که در آید جان فقر و درویشی که فقر حق نقش با هی که بود درویش عاشق حق است او بر نوال و در غایت که بود و او است عاشق آن دم که صادق بود قصه های که بود و نظر خاصه رخ مرده و پیکر نقش از گلین که بر روی دین غم و شادی که از دل صورت که در پیش از بهر است درون جامه پینه و بس باغی که در سوی قهوه عرب آن عرابی از زبان حبیب</p>
--	--	--

بسیار شریف و شریفی از این شد بسیار بگفتند از یاد تو در عرب ای که در دوران نشان از دست ای همه نظر بخور انداخته شده من غریب از بایان آدم تا به جای آب و زینار آدم هر چه در دست دیکه انگشتان رفت مری کاشی از دست دام آدم دانه گندم گون شده مطل شکیبایی کسب نم آره عجبش رب از هر کین آره عجبش رب عجبش آن علف کش سکور از شده من برین در طلب جز آدم تان برون از آویز از دست بیخیز بود و بگوش در جهان عاشقان کل از این شایان جزو چون که جزوی شایان جزوی شود بیش گاه و بند غیر آید او نیست حاکم تا کند از آید او بنده سکونده شد او ماند از عاشق و دیوار شد کاین باقیست او بماند و در از طلب و خوش سایه مرخه گرفته هر سخت مر تو کوئی جزو پیوسته کل	بس کلا بطاعت بر رویش زد از کجائی چو فی از راه تو شب فرزان خوشتر از جعفری است از بر حق بختش آمده بر امید طاعت سلطان آدم چون رسیدم دست و دینار آدم فرخ اوش جمال باغبان آتش و یاد که از آتش برست تا وجودش خوشتر مردم شده بر امید مرغ با طاعت پدر هر قبح احمد و استیز دین نیست در کف دستش نیشتاها خبر بر گنج ناگه بر زده صد گشتم چون به کینه آدم نان مرا اندر رشته درشت	حاجت از هم نشان شد مقال گفت و حرم که مرا بجهت و مید ایک یک و دیارتان دیدار ما تا زید آن گیمیا با سه نظر بی طاعت او بیا با ناکرنت به زبان شمس سواد و دید بجوای عربی که آب از کشتید جست عیسی تا ملاز شمعین با آندروسه دام از بهر خور پیش کتب کن کی صبر شده گشت دین تا کجا پشت درو گشته اندر شرح امیر المومنین تشنه آه سوسوی جوی آب در آب آدم و تخته بهر نمان ستم از آب زنان چون ملک و بریان آنگشت وینا بر شایان تا فتنه و جهل و کینه کاین آسمان چهارم را در کمال تا فتنه نیست او محروم ماند کافرا چو خور و کدیا کار او نوی گاه شد سکون او ماند بچه کاین کس خوشتر است سینه عجب باطنی از این من ویران گشته بهر شایان تا بهر خور و مقرون کل	کار ایشان به پیش از سوال بنی و جویم چون پیشم نمید ای شمار و دینان و بنار ما بر سر سهاست اشخاص بشر دره هار یک هم جا ناکرنت او دجان چون کاین نور ابد آب حیوان از رخ یوسف شید بودش آن جستن بکارم آسمان ساده شهر یافت او با صد نظر با بیانه دانه و بدره شده در خلافت او و فرزان او پیشاو مقتدی اهل دین دید از جوی خود شمس و نور بوی نغمه خرد تا صدر جهان بیزمن گرم دین و در فلک خیر جسم و غیر جان عاشقان ماند آن کل آنگه شد شایان جزو زود خوشش کل خود رو غرت شد کف در جوی و زود فاسق الهی در بین منتقل دید بر دیوار و حیران شد شایان دید و دیوار سیه مانده بجا سایه که گرد و در امر مانده انیت باطنی نیست پو منیه در نه خود باطنی نبوی شایان رسل
---	---	--	--

بسیار شریف و شریفی از این شد
بسیار بگفتند از یاد تو در عرب
ای که در دوران نشان از دست
ای همه نظر بخور انداخته شده
من غریب از بایان آدم
تا به جای آب و زینار آدم
هر چه در دست دیکه انگشتان
رفت مری کاشی از دست
دام آدم دانه گندم گون شده
مطل شکیبایی کسب نم
آره عجبش رب از هر کین
آره عجبش رب عجبش
آن علف کش سکور از شده
من برین در طلب جز آدم
تان برون از آویز از دست
بیخیز بود و بگوش در جهان
عاشقان کل از این شایان جزو
چون که جزوی شایان جزوی شود
بیش گاه و بند غیر آید او
نیست حاکم تا کند از آید او
بنده سکونده شد او ماند از
عاشق و دیوار شد کاین باقیست
او بماند و در از طلب و خوش
سایه مرخه گرفته هر سخت
مر تو کوئی جزو پیوسته کل

[illegible]

کجاست در میان این بی پرستان
 شمع کن دل عربی با تمام
 بقصد حال خود آن عرب
 گشت زب در به زبان بدید
 فندی آفتابان را از آن
 نوری شهابان در رعیت جا کند
 چون که آب حله از غمی است پاک
 از که پیوست هر لوله بچون
 سلف عقل خوش نهاد خوش لب
 طعن آب بجز کج چون کج است
 پیش ستاد اصولی هم اصول
 بیشتر ستادی که او بخوی بود
 زمین همه انواع و ایش بزرگ
 آن یکی نوری کشتی در شست
 در کجاست کشتی زبان زبان
 هیچ در آن آتشا کردن بگو
 محو می باید نه بخوابان
 چون بچوی تو را و صانع شهر
 که تو قلم بر زبانی در جهان
 قلمه قلمه و سخن و طعن و فن
 آینه بآینه چه بچه می رویم
 که نه در عالم با غیر بود چه ما
 آن بگو تنگ بر نام و تنگ
 چون خلیفه دید با او اش سید
 او شش ماه و فاعتهای خاص

چون گفت او بدید حکام طلب
 سائل شد از حاجت و از خبر
 یکبار نذر قند آرزو مجو جان
 بخت از خضر خاک را خضر کند
 مریکی آبی و در خوش و خوشک
 خوش کن در شوی این در خوش
 چون به تن را در آرد و در او
 سنگ زده اش در آرد و در او
 خواند آن شاکر دست به هر دو
 جان شاکرش از آن خوشی شود
 ماجرای امر و محوی کشتی با
 گوشت پیمان کنووان خود
 یکبار گشت خاموش از خود
 گفت فی ای خوش و حاجت برو
 که تو محوی خیل در آب ران
 سحر اسرار است نه در فرق
 کس که این جهان به این زبان
 و کلمه آید بای ای یا شکر
 که نه خرد و نه ما خود را شرم
 او بر دستان آن مجبور را بجا
 تب و تاب که در این تب
 با کمال بی تب
 آن عرب را کرد از فاقه قحط

این سخن بدانند که در این عالم
آن خلیفه و شرح آن
آن سید آب را در پیش دوست
آب شیرین و سبوی سبز لو
زاکه لطف شاه خوب با خبر
شبه چو منی در آن شمع چون لوله ها
مردان حریف ب شمع است پدید
ملطف شاه منشاه جان بیرون
عشق شاک پیغمبر بی سکون
بهر هنر که سادان معرفت شد
پیشتر است و فقیه کن فقه خوان
باز استادی که آن محور است
شعبان و جواب بان او
گفت هیچ از سخن خود نگفت لا
باو کشتی را نگرداب نه فلکند
گفت کل عزت ای نوحی فناست
آب دریا نمرود را بر سر نهند
ایکة فغان را تو خرمی نخوازده
مردم خوئے را از ان در دو نیم
آن سبوی آب انشهای است
آن عرب باری بدان مغرور
بلکه از جمله اگر و آفت بپرس
نه هر چه را در خطا فرمودن
از آن بدید
میں نقیبے ابر فرمود آن قباد

ہر ایک کی سبقت دہوئی کلام
 ہر ایک کی شہادت کن نہاں
 تھم دست داران حضرت شہادت
 دراب بارائے کہ حج آمد بلو
 کردہ بود اندر درہ کمان اثر
 آب از لولہ رود و گوشت
 ہر یکے لولہ ہمان آرد پدید
 چون اثر کہ دست اندر کل تن
 چون در در کل تن را در خون
 جان شاگردش بران وضو شد
 فقہ خواندن اہل و ملی بیان
 جان شاگردش از ان محو شد
 دانش قدرت سازد را در یک
 گفت نیم عمر تو شد بر فنا
 گفت کشتی بان بدان بخوبی بلند
 زاکا کشتے غرق در گرداہست
 و رہو ز زندہ ز دریائے رہا
 این زمان چون خبر بین رخ نام
 تا شمار انجو محو آخو تبسم
 و ان خلیفہ وجہ عالم خداست
 کو ز وجہ غافل پس رہو رہو
 آن سبورا بر سر شگے زو
 شد حجاب بجزن او افسانک
 آن سبورا بر زو ز کرد و مریہ
 آن جان بخشش و آن بحدود

این سینه زدن دست او دهند	چونکه در گردن سوی و طیش برود	از زشتی است در دست و آن سفر	از زشتی است در دست و آن سفر
چون بکشی در شبنم رخ راه	خود و شیش شود این جایگاه	به چنان کرد و در او شیش سبزه	به چنان کرد و در او شیش سبزه
چون بکشی در شست و در جاده	سجده می کرد از حیوانی غیب	کافی محبت آن شیشه باب را	کافی محبت آن شیشه باب را
چون بکشی در زمین آن دریا خورد	آنچنان نفس غل را زود زود	گل عالم آسمان ای سپهر	گل عالم آسمان ای سپهر
قطره از دجله خوبی است او	کان نیکنه زبری زیر پوست	کنج مخفی بود بر می چاک کرد	کنج مخفی بود بر می چاک کرد
کنج مخفی بود بر می چاک کرد	خاک سلطان طاس پوش کرد	در بدی قطره از دجله خارا	در بدی قطره از دجله خارا
و آنکه در دشت همیشه بخورند	بجود اندر بر سبب سنگی زنده	ای ز غیرت بر سبب سنگی زده	ای ز غیرت بر سبب سنگی زده
خمش شکسته آب از آن نماند	در درستی از شکسته آینه	بزرگ و خرم بقصص است و حال	بزرگ و خرم بقصص است و حال
فی سوره پدید آمدن حالت ندان	خوش بین و الله عالم بالصواب	چون در سنی زنی باز کنند	چون در سنی زنی باز کنند
بفرکت شد گل آلود و گران	ز آنکه گل خوری تر گل شد چنان	آن گل است گوشت کس خواران	آن گل است گوشت کس خواران
چون که سینه شیشه سگ شیشه	متدبر پیروز و دیگر شیشه	چون شای تو سیر مرداری شیشه	چون شای تو سیر مرداری شیشه
پس می مرد و در دگر دم سگ	چون کنی در راه شیران خوش	آلت اسکار خود در سگ پان	آلت اسکار خود در سگ پان
و آنکه سگ چون شیر ترش شود	کے سید و سید و سکار خوش	آن عرب را بنیادی کشید	آن عرب را بنیادی کشید
در حکایت گفته ایم احسان شاه	در حق آن بنیادی بے پناه	هر چه دیدم در شوق بوسه شوق	هر چه دیدم در شوق بوسه شوق
اگر بگویم گفت رفت آید همه	بوی فقر آید از آن خوش و دمه	و دیگر چه که آید بوسه دین	و دیگر چه که آید بوسه دین
و دیگر بگوید که نماید راسته	ای کز ی که راست را آراسته	گفت که که بجز صفای فاسته	گفت که که بجز صفای فاسته
آن گفتش را صفای و حقوق دان	بچو دشنام لب مشوق دان	گشت این دشنام نام طلب را	گشت این دشنام نام طلب را
از شکر شکل زانی می برده	طعم نقد آید و زمان چون می خرد	گفت زرین بیاید موسی	گفت زرین بیاید موسی
بلکه گیر و اندر نقش افکند	صورت عاریش را بر کند	تا نماند بر لب نقش دین	تا نماند بر لب نقش دین
ذات زرش داور بانیست	نقش ثبت بر نقد ز عاریست	بهر کیکه تو گویی ساسون	بهر کیکه تو گویی ساسون
بیت بر تنه که بماند و صبور	صورتش بگذارد و در مغنه نگر	مردی هم هست حاجی طلب	مردی هم هست حاجی طلب
شکار اندر نقش ماند رنگ او	بنگر اندر غم و در آهنگ او	که سیاه است و هم آهنگ او	که سیاه است و هم آهنگ او
این حکایت گفته شد زیر و زبر	بچو فکر فاشان بی پا و سر	سهمدار که از دل بود شیش	سهمدار که از دل بود شیش
بلکه چون آبست در قطره ادا	هم سرست و پا و هم بی سر و پا	ماش شد از این حکایت نیست	ماش شد از این حکایت نیست
پیش هر صوفی که او با فرمود	هر چه آن صوفی است لایزال بود	چون بوفتیش همه شغول حال	چون بوفتیش همه شغول حال

لعل
نار بر

عکس طبع هر دو نشان شیرین زد
 همین نگه ارای اول در شیخو
 شیر چون دست آن سوس نشان
 مرشما بس یاد راس من
 نقش بافتش و اسکا لدگر
 غامین با نطق اسود را
 شیر با این فکر نبرد و خند و خاش
 فقر و بنحو می بست ای سنا
 گفت شیر ای گر این بخش کن
 گفت آینه گاه بشی بخش
 شیر گفت اگر چون گفته بود
 گفت پیش ای خود کو خود بر
 گفت چون ویزت از خود نبرد
 گر چه غالب هم اندر بدل فضل
 هر که اندر وجه باشت نشنا
 هر که بر در آفرین ماهی زند
 آن یک آید در پای بند
 گفت این تر بر و نه خاتم است
 درین قوت تو جز در آفرین
 پیچیده گشته در آفرین
 پاک رابر آفرین
 چون کی باشد
 رفته ما با سوزن آفرین
 دست تو با چرخ آفرین
 آفرین

شیر داشت آن طمعیار اسند
 دل از اندیشه بدی در پیش او
 رنگت و دود آندم پاسبان
 ظن تان نیست در اعتقاد من
 چون گشایش از شد بشید نظر
 گزینم سر بود عین نظر
 از شیشه شیشه امین مبان
 آستان کردن شیر گزینم
 مصداق ز کبریا گزینم
 آن بزرگ و تو بزرگ و ز نیست
 چو کاین بزم تو گوئی مود
 پیشش آنچه زود او را دید
 اینچنین جان را بیا بیا زد
 گاه گاه چه هم کنم از دل فضل
 کل شی باک نبود جز
 قهر و کسب و زاری گفت
 قهر و کسب و زاری گفت
 بجز خردی خردی مقام نیست
 شوقین با برادر از رفت
 باز کرد و باز کرد
 است و در کم بونی ادا و است
 از آنچه بزرگ است و بزرگ
 این چه روزی است و این چه
 حال و روزی است و این چه
 از روزی است و این چه

هر که باشد شیر اسرار و میسر
 اندازد خردا بهیچ اندام خوش
 یک باغ گشت بنیام سزا
 می رنجور آتافان از امان
 یخچین قلن نیسانه بمن
 مانده سنج راز رنگ تان
 مال دنیا شد تباه حق
 بن کار این میسر هار مست کرن
 نام بن باش غیر متکرر
 بزم را که بزمیانه است و وسط
 اگر که خود چه ساکت و خوش دید
 چون غریبش مغرور می رسید
 چون بزرگانی اندیش من
 کلش حیا اک جزو چه او
 در آینه در آوازه انداخت
 گیت گفت نام گفت چون
 این انشا هم که من باشد
 خام را خوشی هر چه فراق
 رفت آن سکین و سالی در سفر
 صفت زوهر بر لبه ترس و آب
 گفت اکنون چون ای من در آ
 بنده سوزن را می رشته و بنا
 شود بار یک بستی حمل
 بر کمال از دست او گزشت
 از بعدم که در دهن زوهر

او بداند هر چه از پیشتر نمید
 بر ذلت خنای برای و بی
 من شما ای صیقلی
 از عظامی جهان از
 بر شمارا بوز
 آهانه و جهان این
 کرده اند است و هم
 کمان تبسم و هم
 تا پیرایه که
 رویه با نگرش
 پیش من پیش
 و بیست و نه
 فرض آید تر اگر
 چه را نه در و به
 هر که در آت
 رو با بست او
 گفت پادشاه
 که نزد که
 در ذرات
 تا به بکند
 نیست گنج
 چون که
 چیز بمتر
 هر چه
 در کف

[illegible][illegible]

کشتی که در دریا می گذرد	کشتی که در دریا می گذرد	مردی که در دریا می گذرد	کشتی که در دریا می گذرد
تا نزدیکی دهانه رودخانه	تا نزدیکی دهانه رودخانه	تا نزدیکی دهانه رودخانه	تا نزدیکی دهانه رودخانه
آنجا که در دریا می گذرد	آنجا که در دریا می گذرد	آنجا که در دریا می گذرد	آنجا که در دریا می گذرد
از پی این گفت ذکر می گذرد	از پی این گفت ذکر می گذرد	از پی این گفت ذکر می گذرد	از پی این گفت ذکر می گذرد
سوی آن دریا می گذرد	سوی آن دریا می گذرد	سوی آن دریا می گذرد	سوی آن دریا می گذرد
گرد تا پی حریفان	گرد تا پی حریفان	گرد تا پی حریفان	گرد تا پی حریفان
گرچه یکتا باشد آن دریا	گرچه یکتا باشد آن دریا	گرچه یکتا باشد آن دریا	گرچه یکتا باشد آن دریا
هست روی هر غلام آن	هست روی هر غلام آن	هست روی هر غلام آن	هست روی هر غلام آن
گویند استیغره خدای	گویند استیغره خدای	گویند استیغره خدای	گویند استیغره خدای
یکتا حق میبرد یکتا	یکتا حق میبرد یکتا	یکتا حق میبرد یکتا	یکتا حق میبرد یکتا
سنگهای آسیر آب بود	سنگهای آسیر آب بود	سنگهای آسیر آب بود	سنگهای آسیر آب بود
آب در دریا می گذرد	آب در دریا می گذرد	آب در دریا می گذرد	آب در دریا می گذرد
تحت الاغ را نگذاشت	تحت الاغ را نگذاشت	تحت الاغ را نگذاشت	تحت الاغ را نگذاشت
سوی عرصه دور بینا	سوی عرصه دور بینا	سوی عرصه دور بینا	سوی عرصه دور بینا
زان سبب شد خیال ناسب	زان سبب شد خیال ناسب	زان سبب شد خیال ناسب	زان سبب شد خیال ناسب
نگار که در زندانی است	نگار که در زندانی است	نگار که در زندانی است	نگار که در زندانی است
گر یکی خواهی بدان ناسب	گر یکی خواهی بدان ناسب	گر یکی خواهی بدان ناسب	گر یکی خواهی بدان ناسب
تا چه شد احوال گرگ	تا چه شد احوال گرگ	تا چه شد احوال گرگ	تا چه شد احوال گرگ
تا نمازد و مهر و امتیاز	تا نمازد و مهر و امتیاز	تا نمازد و مهر و امتیاز	تا نمازد و مهر و امتیاز
گفت این بخش کن به خور	گفت این بخش کن به خور	گفت این بخش کن به خور	گفت این بخش کن به خور
یخچینی باشد شمشیر	یخچینی باشد شمشیر	یخچینی باشد شمشیر	یخچینی باشد شمشیر
یا چنین نیست ذکر آن	یا چنین نیست ذکر آن	یا چنین نیست ذکر آن	یا چنین نیست ذکر آن
هر چه را بگیر و بستان	هر چه را بگیر و بستان	هر چه را بگیر و بستان	هر چه را بگیر و بستان
پای بر گردون بستم	پای بر گردون بستم	پای بر گردون بستم	پای بر گردون بستم
مرگ یاران و بلای	مرگ یاران و بلای	مرگ یاران و بلای	مرگ یاران و بلای

این سخن بیان نذر دین تبار
گفت یارش کاندرا ای حکیم
کات و دین چون کند و چه کند
گرچه پاکباز پاره را برود
آن یکی که پاس در جبهه زند
یکتا در وصف استیغره خدای
چون که در جمع را میبرد
نسخه حق آب فوق استیغره
تا خطه سوی دین تعلیم هست
او خدایان و تواناان مقام
عمره پس با کشت و و باغها
باز بستی تنگ در دیوار خیال
حالت ملکیت ترکیب عدد
اگر کن یکتا علی و دوزون و گنا
گرگ را بر کند تران مرغان
فاطمه ششم است ای اگر بپر
سجده کرد و گفت این گاهین
زان در گزافش بهر شام هم
از کجای و خجی این ای بزرگ
بهر با چون چنگی مارا شد
چون که گفتی برت از اگر گوئی

بست نمی بودین و نه بخت بهر بی روی خوب خود دان آنکه بیرون کشید او از بغل بسته اندر نیستی بتوان نمود نیست نفس هر جا که فرست چو نگه با حسرت و زلفه بود خواب شکست نه از بجا بود خواه از دوری سحر با بر ملا زانکه صد راضی کنی پندارین زان بی پروا و بی روی از بجا از دل و از دهن است سخن گرچه خود را بس گشته منید او در تک و نه است گریه و فغان جوی خود را کی تو اند پاک کرد که ترا شد تیغ دست خویش را وان گشت ریش و او مال تو تا نه پند که گشت یافت پیش از عثمان کی ساخت بود چون بی ازوی فرمودی سخن بر تو آن و چه بر دے گشت کاخو نه گوید رسول مستحیر بر تو آن نامش بدل نیست مصلحتی فرمود کای که عنود اندر روغن نقش هم زمین آه می کرد و نبودش آه سود	هر کس که او را با شست ای تو چون خوشید شمع آستان خوب را آئیند باشد شغل مال داران بر فقیه آرند جود آنکه خوب به جامه استوار است منظر زینک در زنی که شود که در آنجا پای اشکست بود کز باث رکع من یکمیا زانکه با سر که پدیدت گبین کو گمانی بر خود رکمال تا تو این محله بیرون شود اب نهان و سر گین بر تو که به جود هان نماید ترا نافع از علم داشت علم مرد از تو بچای بسیارین ریش را ریش تو آن طلعت احوال تو پر تو هر چه در آنجا یافت است مرشدان کاتب سپید که بر تو دے بر دے زد آن آید ریش از پیش خزان و گفت من محل و حیم میں آن گشت بهر رسول پر تو اندیش اش زو بر رسول هم گشتانی بر آدم هم زوین گر تو نبوغ آله بوده تا که ناموشش پیش این آن که حق ناموشش آمدن جدید	بیش و در هر سینه تا به بی روی خودم کن نیست بگین که ابد نیست سرخه هم آئیند پیش و نه و این دین بسته بهر کویست تا بهر کوی وصل ساری فرود آن جلال نیست لب اشک وان حقارت آئیند غر و طلال اندر آنکه مال خود و دین یست اندر جانست که نه مثال دین و دین خوش هر طاعت اب گین تک که در دین بافغانی نفس گل را جو کن صل نفسش را زوید علم تا به بندش ریش خوش گشت آن زمان ساکن شود در دین وان زو تو دان آن از دل تو کو شمع و چه بر دے نمود اوهان را و نوشته بود تقدیر که شد آن بوضول تقرق آورد و به جانش از دل شد که مصلحت از روی اینچنین آب سینه نشود انکه در بخت از تو بهر دان ای بسا بسته به بند نا پدید
---	---	---

بست نمی بودین و نه بخت
بهر بی روی خوب خود دان
آنکه بیرون کشید او از بغل
بسته اندر نیستی بتوان نمود
نیست نفس هر جا که فرست
چو نگه با حسرت و زلفه بود
خواب شکست نه از بجا بود
خواه از دوری سحر با بر ملا
زانکه صد راضی کنی پندارین
زان بی پروا و بی روی از بجا
از دل و از دهن است سخن
گرچه خود را بس گشته منید او
در تک و نه است گریه و فغان
جوی خود را کی تو اند پاک کرد
که ترا شد تیغ دست خویش را
وان گشت ریش و او مال تو
تا نه پند که گشت یافت
پیش از عثمان کی ساخت بود
چون بی ازوی فرمودی سخن
بر تو آن و چه بر دے گشت
کاخو نه گوید رسول مستحیر
بر تو آن نامش بدل نیست
مصلحتی فرمود کای که عنود
اندر روغن نقش هم زمین
آه می کرد و نبودش آه سود

گم شد این قالب همچون سپهر چرخ و فلک فرج این بخش گرمینش میر و گاهت بسیار همچنین این باد از دوان ما گفت ای سهراب شمع دین حمله با قیصر خاشاک اندراب چون کشد از شمشیر موجگاه چون گناه مستحق خلعان جهان دست نمایند گزشتند بچشم خویش بین چون آتش جری نازد حمیت دین انشائی دیگر شکله گوید ای سپاه و چاکران عصمت که شمار ادرت نیست انچنان کان کاتبی ببول کفن مرغان را اگر چهره شوا در باد باشد آنم از گسار آن گری را گفت از دوان مایه خاصه بخور و ضعیف او باشد چون بگویم چونی ای محبت ششم من بگویم صبح نوشت با دوان پاسه او از مودت مستم گویند بخور را خاطر ز کمر گفت چو گفت درم گفت شکله بعد از آن گفت چو در گفت زهر گفت غرر ایل نه آید برو	هست از روح شمشیری سپهر اگر باشد جز جان آیه بوس که گاهستان بیکند گاهش فرا که دره بدید بر جاد همچون اژدها سحر خدیه است زبانیان هم راب آه بوقت اندر طرب آن کند باد که آتش با گیاره لیک عیب خود ندید بچشم آتش در می زود رخ شد بدید که از آن آتش جهان است رسته اید از شورش از چاک را آن ز عکس صفت و خط نکت دید و خود کمت و نور و ممول بر غمیه مرغ کس و واقع شوا بیادوت فتن کر خجانه همسایه که ترا بخور شد همسایه لیک بادیقت اینجا نیست بر او بخور ابد گفت نیکم یا خوشم از طبع بیان پیش تو گوید فلان بر کجا باشد شود صفت روا اندک بفریده بود ای تیر شده این بخور ز کمر از و نکر گفت نوشت با دوان و نوشت قمر گفت پیش لب سبک شاد شو	گم شد این باد از دوانی است گاه همیشه میکند گاه و دال همچنین این آیه از دوان کب باز هم این باد را بر دوان جمله اطلاق زمین و آسمان چونکه ساکن خوابش کرد از مرا این حدیث آفرید از دوان لقبیه قصه هاروت و ماروت و کمال عقوبت ایشان خویش آئینه دید آن زشت مرد حمیت دین خواند او آن گیر را گفت حق شان که شکار و نگرید اگر از آن معنی نهم من بر شما این زمین بنیاد ز فرخ و دین خویش را هم سخن مرغان خدا گر بیا موزے صغیر بلبل بیادوت فتن کر خجانه همسایه گفت با خود که با گوشت گران چون بنمیدگان لبش زبان شود من بگویم شکله چو خورد - آبا من بگویم لب سبک است او این جوابات قیاسی است که که در آتش بخور و شست کاین چو شکست این عدد را بعد از آن گفت طبع بیان نیست این زبان از زود او ایم برت	همچو چینی که اسیر آب جوت گاه بخش میکند گاهی جل کرد بر فرعون خون سمناک کرد و فلاح میر است و امان همچو خاشاک بر آن بجز روان سوسا مل نکلند خاشاک را جانب هاروت و ماروت ای جوان می شد روشن با ایشان آنرا و دیگر داند از آن خوشم کرد نگرد و خوش نقشش کبر را در سیه کاران منخل منگریه مر شمار کپش نه پذیر و سما تا نپسرد بر شما دیو لعین می شد آن با صغیر چون صدا تو چه دانی که گوید با شکله چون لب چندان که شاکر من ز دریا نم گفت آن جهان من قیاس گیرم آنرا از خور او بگوید شربت یا ماش با چونکه او آید شود کایت نکو عکس آن لقب شکله از او بزم او خوشی نایب است که قیاسی کرد و آن کج است که همه آید بچاره پیش تو گفتم او را تا که کرد و غمخورت
--	--	---	---

مستم
شده

مستم
شده

مستم
شده

مستم
شده

<p>در روز و فرشته می نشست و برین گفتند که ما می بینیم تا شومیم و محروم دور زمان بشنو افغانا که بریده چونکه از عجز میستغاث شد و چنین و کورگان و پیش گفتند و با کور و است و شما چون باغ طفلان این شوم جنگ غلغان و چو جنگ کورگان جمله شان گشته سواره برشته باش تا روزی که محرومان حق همچو طفلان حلالان این سوار اغلب انقیاس فی ترجیح ذرا انگیز می بندم که با خویش علمای اهل دل و حال شان گفت از وکیل سوار یکبار چون این بار را نیکو گشته تا که بر سوار علم آسوده سوار از صفت و زمام چه زاید خیال هیچ نامه به حقیقت وید که ز نام و چون خواهی بگذری خویش را تا کنان از او خود گفت پیغمبر که هست از انتم بنشین و اما زین و روت سر می نماید و صحنه ترا</p>	<p>همگي تو فریاد می نه گشت بر زمین ایم و شادان زخم تا نسیسم اندر زمین این در بیان آنکه حال خود دوستی خود و نهان باید و است است و با هیچ اطفال شد بنجر از دست و زوق شیش کوه کید و راست فرایند که می مانند و جای می نشین جمله بی معنی و بی مغز و نهان کاین براق ماست یا دل کج اسب تالان بگذرند از طبع گوشه و من گرفته اسب و در لا تار آس نرفته و نهان مری سازیده و در پا خویش علمای اهل تن و حال شان یار باشد علم کان بنور و نهان بار بر گیرند و گشتند خوشه انگهان افتد از از دوش بار و ان خیالش است لال و حال یازگان و لام کل کل چیده پاک کن خود را از خود بان یکسر تا به بنی ذات پاک صاف خود که بود هم گوهر و هم هم تم بلکه اندر مشرب آب حیات می سازد جانب راه خدا</p>	<p>میں ہی گفتند کہی ارکان عدل و زیم و عبادت آوریم این قیاس حال گردن بر زمین در بیان آنکه حال خود دوستی خود و نهان باید و است می افتد و سوسو و در هر چه خلق اطفال اندر دست خدا از لب بیرون نرفته کوه این بکام طفل چه بود و نهان جمله با شمشیر و چوین و نهان حامل اندر دوزخ و جمل افراشته یسوع الروح الیه و الملک از حق ان لطف لایفنی رسید آفتاب حق جو گرد و ستاره و هم خوش و غافل و در کات ما علم چون بر دل زندی و نهان علم کان بنور و نهان بین کش بر خدا این بار علم از هوا باکی رہے بی جام ہو وید و لال بی ملول و نهان اسم خواندے رو سکے را سحر همچو آہن زانہی برنگ شود بیعے اندر دل علوم نیسا مر از ان نو بیند جان شان تر آسینا لکد یا بدان در شالی خواہے از علم نهان</p>
---	--	---

در روز و فرشته می نشست
 و برین گفتند که ما می بینیم
 تا شومیم و محروم دور زمان
 بشنو افغانا که بریده
 چونکه از عجز میستغاث شد
 و چنین و کورگان و پیش
 گفتند و با کور و است و شما
 چون باغ طفلان این شوم
 جنگ غلغان و چو جنگ کورگان
 جمله شان گشته سواره برشته
 باش تا روزی که محرومان حق
 همچو طفلان حلالان این سوار
 اغلب انقیاس فی ترجیح ذرا
 انگیز می بندم که با خویش
 علمای اهل دل و حال شان
 گفت از وکیل سوار
 یکبار چون این بار را نیکو گشته
 تا که بر سوار علم آسوده سوار
 از صفت و زمام چه زاید خیال
 هیچ نامه به حقیقت وید
 که ز نام و چون خواهی بگذری
 خویش را تا کنان از او خود
 گفت پیغمبر که هست از انتم
 بنشین و اما زین و روت
 سر می نماید و صحنه ترا

هميش از اين هر چه جان ميپسند
تن چهار در فضل جان ما مآل
از گيان گوئيده خود ز دست
گر بود نگرندش تر گيان
او را كنيز نبود الله بود
ميداد نيك احسن التوفيق را
فان گر دو كه تو كاهي ياكوه
اين سخن پايان ندارد باز آن
حمد را چون روز رستاخير من
بين گويم يا فخر و بزم نفس
بل مرا تا پاره بار ابرو درم
و انما هم روز رستماخير را
و كاشيم صفت سوراخ نفقات
و موز و نبات بربخ و زيبان
همي كهسان در شنه كوش ميگريند
بل بخت ميشميرم ز اختيار
گر شد اين كوشم ز بابك آواه
همچنين گفت مست و خراب
آه كه تو هست بيرون از غلاب
آه و ميزان محكمه است
آه گويد ريش سلبت بر خنده
اين نباشد باه از زمين احوال
گفت آن ربيج گنج و نعل
گفت كيا اصبغ چو بر چي
تا بوشان از جهان را نقطه

دسم بود ز خلقان غیب بود
 مرک در نادان است و ز لایله
 دو میان گویند بس زیست او
 روم را رومے بر دم از میان
 کاندرون پرست او را ره بود
 تا با فضل سے بر دآن نیم را
 پیشتر یا ترک پیش هر گروه

جواب گفتن زید رسول خدا را که احوال خلق
بر من پوشیده نیست و همه را می شناسم

لب کو پیش منتظر یعنی کس
تا جو خوشید بتابد گوهرم
نقد روز نقد قلب آمیز را
در هیما ماه بی منت و خاک
پیش چشم کافران آدم عیان
لیک بیک را و انامیم تا کی کند
در کشید و یک بیک را در کنار
از منین خوشه دو سه راه
و پیغمبر گریانش بتاب
آئنه و میزان کجا گوید خلاف
دو سالش تو در تها کن
آئنه و میزان بدانکه روبرو بند
دشمن شویم این رو نیکوان
فتاب حق و خوشید ازل
پیش از خوشید عالم راسته
گر در منتظر از سقط

سین سحابہ اللہ صیرت عالم
 تا چگونہ زید این جان طبع
 پس نماید اخلاص بی سود
 آنکه ناز و دشناسد و کم
 لیک عکس جان درو چش
 بیک و بند و شمر کو دران گرد
 چونکه زاید بندیش زار و ستر
 تا نسایم از قطار کاروان
 فاش می بینم عیان از در و در
 در جهان پیدا کنم او در شمر
 تا نسایم خمل را و مید را
 و انام زنگ کفر و زنگ آل
 بشوایم طبل و کوس اینیا
 کاب بر روشن ز غذا کش گوشت
 لغو و نشان میرساند گوشت من
 در لبان هم بوطارت می کنند
 یکایم ترسم آزار رسول
 عکس حق لایحی نزد شرم شد
 بهر آزار و حیانتی پس
 بل فزون بنا و نما کا بسته
 که با بقوان حقیقت را نشنا
 که سجده کرد سینا سینده را
 نمنه بنون تا بدیش نه غرور
 وین نشان ساتری اللہ
 بحر حق کرد محکوم بشر

اشهد ان لا اله الا الله
وأن محمداً عبده ورسوله
بشهادة علي بن ابي طالب
عليه السلام
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على سيدنا محمد
وعلى آله وصحبه وسلم
كصلواتك على نبيك
محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على سيدنا محمد
وعلى آله وصحبه وسلم
كصلواتك على نبيك
محمد وآله الطيبين
الطاهرين

همچو چشمه زنجبیل و سبیل
 بر کجا خواهم در پیش روان
 که سخن ابرقت شست زهر را
 که بخورم سبککات را ز
 هر طرف که دل شدت کزبان
 دل بخوابد آید زو قبر قص
 دست در دست که ما نداشت
 که بخوابد زور زور زور
 دل که زهر سیمان یافته است
 و دست و دست از دام دگر
 که درین بات بر باشد زور
 و زور دست و زور نام زور
 و زور و زور و زور و زور
 بود و زور و زور و زور
 بود و زور و زور و زور
 خواب را گفتند لقمان زور
 گفت لقمان سید پیش خدا
 امتحان کن جمله را ای کریم
 انگهان بن گزیده کرد را
 بعد از آن میران زور و زور
 چونکه لقمان را زور زور
 یوم تبدیل کرد را زور
 نام از آن آمد مذاب کافران
 زور برادر و زور و زور
 پس تو هر هفته که میخواهی گیر

ہست در حکم بہشتے جلیل
 پنجوخت را ند مرادو سحران
 در بخوادہ رفت سوس اعتبار
 در بخوادہ جنس جزییات ماند
 میرود پنج سوس در کشتان
 پاگزید سوس افزونی نقص
 اورون تن برون بنشازہ است
 در بخوادہ چو گرزدہ منے
 کہ مہانج حس بر تافتہ است
 انچہ اند گفت نایدے شہر
 خاتم از دست تو نشاندہ شود
 بادشاہی فوت شد سخت بہر
 ہشتم کردن غلامان خواہد باشند
 در میان ہند گاش خوارین
 پرستہ تیر و صورت ہمچو جلیل
 خواہد بقرمان تیر گشت در گران
 ہندہ فانی نہ باشد مرستہ
 سیدمان در ردہ تو از آب جہنم
 صغہا کے کاشف اسرار
 مے دویدندے میان کشتہ
 فی آمد از در فروش آب حیات
 بان منکم کاشن لایستہ
 کہ حہر انار باشد امتحان
 مہر خمر اسر دہندان سگ
 محو او باش و صفا او پذیر

پیارجوی صفت اندر حکم است
 همچو این دو چشمه چشم روان
 اگر سخاوت سوی محسوسات شد
 همچنین بر پنج حس چون نازده
 دست و پا در امر دل شد مبتلا
 دل بخوابد دست آید در حساب
 که بخوابد بر عدد و مارے شود
 دل چو گوید بدیشان که عجب
 پنج حس از بیرون مانور آید
 چون سیاهانے دلاور ترے
 بعد از ان عالم بگیرد اسم تو
 بعد از ان یا حسرت شد لاجبار
 ایمان را که میوه پاک و خوب خورد
 میفرستاد او غلامان را بپای
 آن غلامان میوه های جمع را
 چون شخص کرد لقمان آن سبب
 امتحان را کار فرما اسے کہتا
 بعد از ان مارا بصحرای کلان
 گشت ساتی خواجہ از آب صمیم
 قی در رفت و در دیشان از غنا
 حکمت لقمان چو تازان نمود
 چون سقوا اما خصیہ قطعوت
 این دل چون سنگ آتش خیزد
 لایق نشات آتشون حکمت است
 نور خا ہے مستعد نور شو

این در روز مازن و زمان قدس است
هست در حکم دل و فرمان جان
در بخوابد سوخته بلوغات شد
بر مرد او دل شد حبس نرزه
بچو اندر دست مثنوی آن عصا
یا صاحب تالوب او کتاب
در بخوابد بر دلی پارسه شود
مرفوع صلت طرف نهاده است
پنج خسته از دون نامور او
بر میری و دوزخ انگشته
و در جهان حکم هم چون جسم تو
بر شما منتهی تا پادشاه التماس
از ترا زود و آینه کی جان بر
تا که میوه آید شکر بر سر رخ
خوش بخور روز از نوب طبع را
در عتاب خوابد اشک شادوب
شربت را نشنیده بهر نما
تو سواره ناپیاد و بیرون
مرغلمان او خوردن آن ز بیم
آب می آید روز ایشان میوه نا
پس چه باشد حکمت رب الوجود
حمله الاستار محبت
بپند گفتیم محبت به زلفت بند
زشت را هم زشت جفت به است
دو خواست خوش بین و در شو

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

در ہی خواہی ازین سخن بگریز این سخن بایان ندارد خیر زید ناظره چون فاضل آمد حبیب نکته مران در کش عینان تو هم شرف در عبادت ماسه او خواهران جست بتا بد پریم این ربا و خوف در پرده بود بر کتب جوهر و نظایر یک فقره کرمیست این ازین فقره میراث از کاکه کشت آفتاب در آن کاست کونین شیشه گرمای نور به بایدنیست پیشون بایب می باید چون شکر خاتم ازین را در معکوس باشد کما بیکم خرب آید خوب کوش در آن کاست کونین شیشه قالب از شد و کما شکر چون شکر خاتم ازین را پس بود گوشتی را شیر چون شکر خاتم ازین را پس بود گوشتی را شیر چون شکر خاتم ازین را	مکتب ز دوست و آینه مترب حکایت زید با حبیب و جواب آن حضرت میدر آن زید با حبیب مشتعل شسته بختها ساه بر بد و نیک از مجموعم تایس این پرده پرده بود حکایت در کتب پیش میبست چون شکر خاتم ازین را در معکوس باشد کما بیکم خرب آید خوب کوش در آن کاست کونین شیشه قالب از شد و کما شکر چون شکر خاتم ازین را پس بود گوشتی را شیر چون شکر خاتم ازین را پس بود گوشتی را شیر چون شکر خاتم ازین را	سر خنده و انشا الله عالم با حبیب بیر باق ناظره بایست تمیز این دول زن را بران بر بند زین عبارت هم نگردانند چند روزی در کار کاشی و بار با و خوف باشد و خیر غیب باشد کرد و فریاد اسیدمان ست مای گریما تاسیدمان گشت شاه متصل فوت اندیشه و گمانش یکسر چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت چون شد حاضر خیال او برت
---	--	---

مکتب ز دوست و آینه مترب
حکایت زید با حبیب و جواب آن حضرت
میدر آن زید با حبیب
مشتعل شسته بختها ساه
بر بد و نیک از مجموعم
تایس این پرده پرده بود
حکایت
در کتب پیش میبست
چون شکر خاتم ازین را
در معکوس باشد کما
بیکم خرب آید خوب کوش
در آن کاست کونین شیشه
قالب از شد و کما شکر
چون شکر خاتم ازین را
پس بود گوشتی را شیر
چون شکر خاتم ازین را
پس بود گوشتی را شیر
چون شکر خاتم ازین را

آن ملک باشند که نامش بود	پس توین بر بشیر و نیک بود	که بیهوش است شال و میانه	همچو برهای محقوال نسیان
انتر او شمع شد تاره بیانت	گفتن به پیر علم زید اگر این سرافاق تراورین	گفتن به پیر علم زید اگر این سرافاق تراورین	پیش از آنش نوخو چون بر نیت
که گرفته ز آفتاب چرخ نور	هر کس را گیدی آن چشم و زور	رعدوان آتش و شیطاں را رجوم	گفت پیر علم زید که میانه
که بود بر آفتاب حق شهود	پنج ماه و آخری حاجت نمود	که بود بر آفتاب حق شهود	کے سارہ حاجت سے ذلیل
و حی خوشیدم چنین نور پاد	چون شاتار یک بودم از نادر	من بشیر بودم ولی پوٹے اٹکے	ماہی گوید بار و خاک و تلافی
که نه مرد آفتاب انور	زان ضعیف تو تابی اورے	نور و ارم بہر ظلمات نفوس	ظلمتے دارم بہ نسبت با شمس
سر کہ را بگذارے خوراکین	چون ز علت در پیدای این	تا سورج بجگڑو یا قسم	ہمچو شمس و سر کہ در جمہا قسم
حق کند چون یادین را بطہ	حکم بدل بعد ازین بیواسطہ	بروی الرحمن علی العرش استوی	تحت دل محمود شہ پاک زبہ
چون قیامت یسر طہارا	غیبت حکمت گفتن این سہارا	تا دم پذیرش کہ رسوائے نحو	ہین سخن پایان نہ از زبہ کو
ہمچو اختر کہ بر خوشید تانت	تو کہ باشی زیدم خود انیت	حسب از عقیق نال نعلین	نیدہ اکنون نیانی لور کثیت
محو نور دانش سلطان ما	شد تو اس نطق بے پایان ما	نے کے پانچہ نہراہ کہکشان	نے از دہ نقشے بیابے نہ فشان
ما نجم پہان شدہ بر کار شد	چون بیاہم و وقت بار شد	موج در موج لدینا محض شون	حتی با و قلمہا شان در دوات
ہر تنے از خوابہ ہر دشت سر	مہم چون ہم زد علم از شت نور	پر دہ ما بر و کشند و نہونہ	خلق عالم حیکلہ پیش شونہ
نازنازان رہا آہستہ	پای کر بان دست افشان در شا	علقہ تعلقہ علقہ ہادر کہ شا	پیشاں اوارہ حق ہوشا
دقیقت ہم شکور و ہم کند	حماد از دہم سوے و د	فارساں گشتہ غبار نگینہ	آن جاوہر و آن عظام سنیتہ
کہمرا کہ بکند از جای خویش	در عدم انشرہ کہ بجای خویش	در عدم زاول نہ سہر چہیدہ	سر چہ بے چہیہ چرانا دیدہ
کہ نبوت در گمان و در خیال	تا کشیدت از دین فراعہ مال	چون کشیدہ کو پیشانیت را	مے نہ بنیہ صنع ربانیت را
زہرہ فی تار و دفع گوید یا جواب	و یونی سازد جہان کا جواب	کار کن دیو اہلیماں زندہ است	آن عدم اورا ہمارہ بندہ است
ہم ترہست آنکہ جانی میکنے	ہر نور دست اندر مناسبت	مرحمہم را نیز لڑان بن مقیم	خویش راہین چون چہانہ نیمی
دست در آب صیانتے نازن	بصیت جان کندن سگم گرن	کہ شکوہ است آن جان کندن	ہر روز عیش و شوق حسن است
شب پرورد و قوت شب پرورد	جد کن تاصد گمان کہ در نور	صد گمان و از در آب حیات	خلق را دور بہ در خاک مات
آب حیران حفت تار یکے بود	و شب بدنگہ سہر نیکی بود	پیش کن آن عقل خلعت سوز را	و شب تار یک جوان روز را
خواجہ خطہ و در زوہر کا شد	غواب ہر دہ و لقمہ مردہ یا شد	چہنیں ہمدہم غفلت شستن	سہر غفلت کہ توان برداشتن
ہمچو کاہر خیمہ جان آہوت	تا خیمہ آب و نور زدن آہوت	تا ریان خیمہ وجود را کہیند	تو نمیدانے کہ خصمانت کہ اند
کا در وائل گناہ و زلست	بعد از ان این نازا شہوت	خیمہ فرزدان آب است و عار	آب آتش را کش نہیرا کہ او

۴۱
 سوره یوسف
 آن ملک باشند کہ نامش بود
 انتر او شمع شد تارہ بیانت
 کہ گرفتہ ز آفتاب چرخ نور
 کہ بود بر آفتاب حق شہود
 و حی خوشیدم چنین نور پاد
 کہ نہ مرد آفتاب انور
 سر کہ را بگذارے خوراکین
 حق کند چون یادین را بطہ
 چون قیامت یسر طہارا
 ہمچو اختر کہ بر خوشید تانت
 محو نور دانش سلطان ما
 ما نجم پہان شدہ بر کار شد
 ہر تنے از خوابہ ہر دشت سر
 نازنازان رہا آہستہ
 دقیقت ہم شکور و ہم کند
 کہمرا کہ بکند از جای خویش
 کہ نبوت در گمان و در خیال
 زہرہ فی تار و دفع گوید یا جواب
 ہم ترہست آنکہ جانی میکنے
 دست در آب صیانتے نازن
 شب پرورد و قوت شب پرورد
 آب حیران حفت تار یکے بود
 خواجہ خطہ و در زوہر کا شد
 ہمچو کاہر خیمہ جان آہوت
 کا در وائل گناہ و زلست

سوره یوسف
 آن ملک باشند کہ نامش بود
 انتر او شمع شد تارہ بیانت
 کہ گرفتہ ز آفتاب چرخ نور
 کہ بود بر آفتاب حق شہود
 و حی خوشیدم چنین نور پاد
 کہ نہ مرد آفتاب انور
 سر کہ را بگذارے خوراکین
 حق کند چون یادین را بطہ
 چون قیامت یسر طہارا
 ہمچو اختر کہ بر خوشید تانت
 محو نور دانش سلطان ما
 ما نجم پہان شدہ بر کار شد
 ہر تنے از خوابہ ہر دشت سر
 نازنازان رہا آہستہ
 دقیقت ہم شکور و ہم کند
 کہمرا کہ بکند از جای خویش
 کہ نبوت در گمان و در خیال
 زہرہ فی تار و دفع گوید یا جواب
 ہم ترہست آنکہ جانی میکنے
 دست در آب صیانتے نازن
 شب پرورد و قوت شب پرورد
 آب حیران حفت تار یکے بود
 خواجہ خطہ و در زوہر کا شد
 ہمچو کاہر خیمہ جان آہوت
 کا در وائل گناہ و زلست

ماہیرونے آبے ہمسرہ
نار شہوت ماہی چارہ خوردین
تا زنا نفیس چون نرود تو
ہر کرتیک خدا کے را بخورد
گر طبیعت گویای رنجور زار
گویت مردل عین مکتہ دان
زمین و آتش نادر ادا شد
ماہرست چون فرزد در وجود
تا کہ ہنرم سے سہ بر آتشے
کے سیر گرد آتش روئے خوب
آتشے افتاد در عہد سحر
نیمہ شہزادہ آتش گفت
آتش از ستیزہ او خورد کرب
گفت این آتش زایات خداست
خلق گفتیش کہ شود ایم
بغیر و بہر پوش و بہر ناز
اہل دین ہانڈان ازل کین
از علقہ آموزہ غلامی عمل
و در عہد پادشاهی دست یافت
او خداوند از دست ہر کس
وزمان از دست شمشیر آن
گفت بر تن تیغ نیز افراشتے
آن چو دیگر چمن خشکست
آن چو دیدی بہتر از کون و مکان
و در مدت ابرو سائے بوشے

ماہ شہوت تا بدو رخ سے برار
نور کم اظہار نار الکا فزین
وار ہا بن ہنیم ہچون خورد تو
گر خورد زہر سے گموش کہ بر د
ار جمل بر بن کین ہین ہوش دار
کچ قیاسے کردہ چون اہلکان
قابل زندہ ازو بجے جان شود
بے زبان تن بود صد گونہ سود
کے نیر و آتش از ہنرم کشے
بہجہ چوب خشکے خورد او ہر
آبے ترید از آن و شکفت
میر سپید لعل در دامن رب
شعاع از آتش بخیل شہاست
ما سخی و اہل قوت بود ایم
نور برای ترس و تقویٰ و غنا
بہشتین حق سجوا و شین
خداوند از ختم خصم بر روی امیر المومنین
علی و انداختن آن حضرت شمشیر را دوست
افتخار ہر بنیہ و ہر دے
کہ او اندر خورشید کا بلے
از چو افگندہ سے را بگداشتے
تا چنین برقی نمود و جوبست
کہ بہ از جان بود و شہیدیم جان
کا کہ از خون و زان بنے شہیمہ

ماہ شہوت سے سیار آمد باب
چو گشتہ این نار را خورد خدا
نار یا کان را اندازد و خوریاں
خود کتہ رنجور را رنجور تر
کہ جوش گونی از جمل اکی تقیم
و تو علت می فرود و ہچون نار
درین از ناریست بہت آن نمنو
شہوت ناری ہانڈان کہ کشے
چو کہ ہنرم باد گر سے نار مرد
درفت و اندر بن و خانہا
مشکامی آب و سر کہ سے زندہ
خلق آمد جانب عجب شہاب
آب بگذازد و زمان قسمت کیند
گفت نان بر زخم و علقہ و او ہا نہ
مال خنمست و بہر شورہ منہ
ہر کسے بر قوم خود اشیار کرد
خداوند از ختم خصم بر روی امیر المومنین
علی و انداختن آن حضرت شمشیر را دوست
او خداوند از دست ہر کس
وزمان از دست شمشیر آن
گفت بر تن تیغ نیز افراشتے
آن چو دیدی بہتر از کون و مکان
و در مدت ابرو سائے بوشے

دراکدہ دار و طبع دوزخ در علقہ
نور ابرو ہنیم را سہاں دوستا
کے زخاشاکے شود و دیہان
و اکا ہنموت از و ہنموت تر
کہ چو از بخوری ہے ترس تویم
ہین مکن بانا ہنرم را تو کیا
ماہرست درین از و ابرو ہر
آن ہانڈان کہ شود بی تیغ
دراکدہ تقویٰ آب سہاں ہر
کہ ہند گلوہ از تقویٰ اقلوب
تا ز و اندر تر بر رخ و ناہنسا
ہر سر آتش کسان ہنموت
کانش نامی ہنیم و ہچون زاب
بشکل بگذازد و اگر آن ہنیم
از ہوی حق درمی کشا و اند
تیغ را در دست ہر ہنیم
کا غنہ پندار کہ او خود کا کرد
شیر حق را و ان ہنیم و اند
و در شمشیری برادر و ہشت
سجدہ از پیش او و سجدہ کا
از نمودن عفو و رحم مجے محل
ماہدی سوست را ہنیم
مردل و جان شلہ آمد پدید
و در مدت خود کہ و اند
پختہ شمشیر کیند مردم چو

دراکدہ دار و طبع دوزخ در علقہ
نور ابرو ہنیم را سہاں دوستا
کے زخاشاکے شود و دیہان
و اکا ہنموت از و ہنموت تر
کہ چو از بخوری ہے ترس تویم
ہین مکن بانا ہنرم را تو کیا
ماہرست درین از و ابرو ہر
آن ہانڈان کہ شود بی تیغ
دراکدہ تقویٰ آب سہاں ہر
کہ ہند گلوہ از تقویٰ اقلوب
تا ز و اندر تر بر رخ و ناہنسا
ہر سر آتش کسان ہنموت
کانش نامی ہنیم و ہچون زاب
بشکل بگذازد و اگر آن ہنیم
از ہوی حق درمی کشا و اند
تیغ را در دست ہر ہنیم
کا غنہ پندار کہ او خود کا کرد
شیر حق را و ان ہنیم و اند
و در شمشیری برادر و ہشت
سجدہ از پیش او و سجدہ کا
از نمودن عفو و رحم مجے محل
ماہدی سوست را ہنیم
مردل و جان شلہ آمد پدید
و در مدت خود کہ و اند
پختہ شمشیر کیند مردم چو

ایر مو غلغله پیر حمت بر کشاد
 آهیل سال آن وظیفه وان عطا
 جملکے گھنڈا باموئے ذرا
 است احکامکے مستند از کرام
 تیج نبی اول بن را در پیر
 آن خطا بدین نصحت عقل او
 اسے ملے کہ جلد عقل موید
 باز کدو غم کہ این اسرار بپوست
 صد ہزار ان فی پشیمانہ روح را
 باز گو ای باز عرش خوش نگار
 آن کی ماست ہی بیند عیان
 چشم ہر شہ باز چشم ہر شہ تیر
 عالم از حجبہ ہزار است و فزون
 یا تو گو کہ عقلت یافت
 لک لک گرفت آید قوس ماہ
 ماہ فی گفتن جو باشد رہنما
 باز باشی باب بر جویا باب
 ہر سوار و زور و فو و نظری است
 چون کشادہ شد در حیران شود
 تازد و شیشے نیابے تو گھر
 تانہ بینے نایت از حجب بو
 پس گفتن آن خوشامان کہ
 کہ بغیر ما اہلسر المؤمنین
 چونکہ وقت آید کہان گیرین
 این زمین درویش آید آفتاب

پختہ و شیرین و بے زحمت بداد
 کم نشد یک روز زن اہل رجا
 بقل رو بہا و حدس سیر و پیاز
 بست تاجا قیامت آن لعام
 تاد آید در گلو چون شمار و شیر
 عقل کل نہ حرکت عقل جزو پوست
 شمشاد و گوشت چرخ و دیدہ
 از کما فی شمشیر شستن کار و دست
 کہ خبر نہ بود دل چرخ را
 تا چو دیدی این زمان کرد کار
 وان یکے تار یکے بندہ جان
 در تو تمیزان دار من در گریز
 ہر نظر نہایت این چہرہ زبون
 یا گویم آنچہ بر من تافت
 شہر وان را زود تر آرد براہ
 چون گوید شد دنیا اندر ضیا
 تار سند از تو شود از در لبابت
 تانکشاہ کی بود کاخا و حسی
 مرغ امید طبع بران شود
 کے کہ حجبے ز درویش دگر
 سوال کروں ان کاوا از شخصت کہ چون برین نظر
 یا مٹی چو از قفس من اعراض فرمودی و مرنے
 تا جبکہ جان پیرن چون زمین
 افتادیش آن زمان کرد زمین
 کا قماش جان ہی نہ شد تباہ

از براسے پختہ خواران کرم
 تاہم ایشان از خمیسی یافتند
 زان گذارونی و عروا نشان
 چون بکشت عجبو فاش شد
 از کما تاویل است و او او عطا
 خویش را تاویل کن از اخبار را
 تیج ملکات جان مارا چاک کرد
 صانع نے آلت و سبے بارہ
 نہ ہزار ان حج بخشہ ہوش را
 چشم تو در اک غیب آموستہ
 وان یکی سہ ماہ می بیند ہسم
 سحر حیات این جہ طبع تھے بہت
 را در کبشاہ اسے علم لغوی
 از تو بر من تافت چون از کھن
 از غلط این شوند از دہر ہول
 چون تو باشی ان درینہ علم را
 باز باش ای باب حمت تا ابد
 تانکشاہ در دہر را دیدہ مان
 غلطے ناگہ بویان گنج یافت
 سناہا گر کن درویشا خدیش
 غیر بینے تیج بے بینے گو
 از سرستی و لذت بادے
 میکند کہ جان نوبت خدیتہ
 از ستارہ سو خوشید آید او
 اینچنین تا آفتابش بر نہایت

چون شش از نوبت در عالم علم
 گندنا و تر و خوش خواستند
 منقطع شدن و ملوئی از تہان
 بطور مہیبت کنیت ز اش شد
 چون کہ بنیان حقیقت را عطا
 منتر ابد گوئے گزارد را
 آپست فکال مارا چاک کرد
 و اہلبان ہدیہ ہا بے رایجہ
 کہ خبر نمود و چشم و گوش را
 چشمہا سے حاضران برداشتہ
 این کشتی ست یک موضع ہسم
 بر تو نقش گر بویں بر دست
 ای پس را قضا حسن القضا
 میفشانی نو چون بہ ہر زمان
 بانگ رہنماش در بابا گول
 چون شعاع آفتاب علم را
 بارگاہ مالک کفو اہل
 در درون ہر کج بندہ ان کن
 سحر ہر لہ زان پس فی شش
 گذرد از اشکات بینیا خوش
 غیر بینے تیج بے بینے گو
 از سرستی و لذت بادے
 میکند کہ جان نوبت خدیتہ
 از ستارہ سو خوشید آید او
 اینچنین تا آفتابش بر نہایت

جوابیہ
 اشارہ است
 کبوت ہنسہ معلوم کردین
 خبر بے و چو عجب
 کبوت ہنسہ معلوم کردین
 اشارہ است
 کبوت ہنسہ معلوم کردین
 اشارہ است
 کبوت ہنسہ معلوم کردین

چون که در چشمش که بندد مرا اندرا اکنون که رسته از غلظ تو منی من تو با تو من چشم بس چشم منصبت کان مرد کرد نفس سحران و حرم شان که پیش من خدا و خدات چون بهل می کند او سکیات او یکوشه تا گن هست آورد اندرا من در کشاد م تر ترا پس نفاگر را چرخش تو بدان من چنان مردم که بر خوش گفت پیغمبر بگویش جا کر م که در آن رسول زوی دوست من بی که جوهر من نیست تا نیاید بر من این انجام بد هیچ بخت نیست در جانم ز تو گفت او پس این فصل از برت احتراف او را رسد بر فعل خود آلت او را که خود نشکند هر شریعت را که حق منسوخ کرد باز منسوخ شد از نور روز نی در آن ملک خدایا که شد جنگ پیغمبر را صلح شد انجمنان زان پیش از خضر می کند زندان بدلان طبیب	نیست اینجا بر صفات خود مرا سنگ بود که میا کردت گم تو علی بودی علی را چون چشم نفس غم را برده او را در ورد می کشید گشت و در حرم شان منصبت حق شد تو هم عصا عین حق می کند غم و شات زنان گن را با کجا هست آورد تلف زوی و تحفه در دم ترا گنجها و ملکها سے حاد و دان گفتن پیغمبر بگویش رکاب را که هر آنکه نشستن امیر بدست تو خوا که با کم حاجت بر دست او با قصه من چون تو انم حیات تا نشود جان من بر جان خود زانکه این رکن نمیدانم ز تو گفت هر آنکه در آن شریعت زانکه در دست و در طاعت احد آن شکسته گشته را نیکی کند او کیا بود و چون آورد و در تا جاکوست زان آتش فروز سکته سر را به آواز شد صلح این آفران این جنگ تا بهیاد نخل قاصد و بر تا بهیاد زور و بیماری حبیب	اندرا که اندر کورت لطف حق رسته از کفر و عار شان او منصبت کردی از هر کجاست نفس غم را قصد از در رسول گرچه بود سحران و کان مجود تا بهیاد نخل از کورت رست زین شود مردم و شیطان جیم چون بهیاد کان گن شد حق مر جفاگر را چینی میام تا بهیاد نخل از کورت رست گفتن پیغمبر بگویش رکاب را که هر آنکه نشستن امیر بدست تو خوا که با کم حاجت بر دست او با قصه من چون تو انم حیات تا نشود جان من بر جان خود زانکه این رکن نمیدانم ز تو گفت هر آنکه در آن شریعت زانکه در دست و در طاعت احد آن شکسته گشته را نیکی کند او کیا بود و چون آورد و در تا جاکوست زان آتش فروز سکته سر را به آواز شد صلح این آفران این جنگ تا بهیاد نخل قاصد و بر تا بهیاد زور و بیماری حبیب	زانکه در کورت شریعت پیغمبر چون گن شد کشته و کشتان بود آسمان پیروزه در رسا هست می کشیدش تا بهیاد کاه قبول که کشیدش شان باغ حرم خود چون گن ماند عفت از دست وز حسد او بطور کرد و دو نیم که در او را نامباک سخته پیش پا چپ چنان مهری سم انچه اندر مردم نایب بدش انوش لطف من بشد و خوش که بر و در کورت از کورت این سم تا نیاید از من این شایسته مر مر کن از برای حق و نیم زین قلم من سرگون کرد و علم چون زخم بر آن حق طوطی حق تا بهیاد نخل خود بهیاد نخل در ملک مالک تدبیر است تا بهیاد نخل خود بهیاد نخل بین حامدی در آن خرد او در نی در و در کورت آب حیات در سواد و شناسه آفرید تا امان یا بهیاد نخل جهان تا بهیاد نخل و سوره خویش در سیدان را بهیاد نخل
--	---	--	---

در آن کورت شریعت پیغمبر
چون گن شد کشته و کشتان بود
آسمان پیروزه در رسا هست
می کشیدش تا بهیاد کاه قبول
که کشیدش شان باغ حرم خود
چون گن ماند عفت از دست
وز حسد او بطور کرد و دو نیم
که در او را نامباک سخته
پیش پا چپ چنان مهری سم
انچه اندر مردم نایب بدش
انوش لطف من بشد و خوش
که بر و در کورت از کورت این سم
تا نیاید از من این شایسته
مر مر کن از برای حق و نیم
زین قلم من سرگون کرد و علم
چون زخم بر آن حق طوطی حق
تا بهیاد نخل خود بهیاد نخل
در ملک مالک تدبیر است
تا بهیاد نخل خود بهیاد نخل
بین حامدی در آن خرد او در
نی در و در کورت آب حیات
در سواد و شناسه آفرید
تا امان یا بهیاد نخل جهان
تا بهیاد نخل و سوره خویش
در سیدان را بهیاد نخل

باوجود کرم و معانی نیستیم
 دامن ناهرمین رسیدیم
 خرقه جو خوش است و زانوش
 کل تشنه ما خلا الله باطل
 گفت شمعن باهی سیم بچشم
 زانکه که هیچ جان خوش است
 مرکب بر گے بود ما راحل
 حاضرش مرگ و باطن زندگے
 آنگه در پیش جانش تهاست
 و آنکه نمی از دانه شیرین بود
 دانه مردن مر شیرین است
 ان فرموتے جو مے پافے
 راجع آن باشند که باز این شهر
 با یاد که مے ندم بچشم
 من ملاست کرم غم بریز
 لغز ابر زره خوئے شود
 یک چشم شمع تو منم
 فنجد شمشید شمشید گمان
 زان بغیر که شد اندر راه
 تا امیر سے را د جان و گر
 بین گمان به ساری ذو لباب
 چندی برب غم که هم
 آنگه او از مخزن بهشت آسمان
 از بے نظاره او حور جان
 خوشین آراسته از بهر او

جز بزلان و جگر قانع نیستیم
 کو خرابی جان مارا از می
 آوی سوخت عین آس است
 آن فضل اللہ غم باطل
 بقیتہ قصہ امیر
 و اخلاص او باخوس
 برگ می برگے پور مارا تو ال
 ان ہر شائستہ پانیز گے
 حکم لا تقوا اگر دوا بدست
 تاخ را خونی حاجت کے شود
 بل ہم احیا رہے من آست
 کم افاتک مرخصتے متے
 سوی دولت امیر اتفرقی ہر
 افتادون رکابہ اردو ریا
 کہ ای امیر الکبش واز
 خیر اندر کنت بقصد تو بود
 خواجہ روح نہ ملک تنم
 مرگ من شد بزم نگار من
 تا میسران را نہاد راہ و دم
 تا بدخل خلافت را شمر
 بیان انک فتح طلبیدن
 آلہ در ملک و غیر باجست
 چون کہ نہ مروه ال
 پر شدہ آفاق ہرخت آسمان
 خود در اسیرا غیر دست کو

ماحمد فلسفہ و فلسفے سے زخم
 تو عکاش ہر کو اگر زندگیت
 ہر کو اگر آتش پناہ و پشت شد
 بازار و شوسے غلے و خوش
 المومنین علی و محبت
 فے ور کا بد ار خوش
 برگہ بی برگے ترا چون برگ شد
 از رحم زاد جنس را فتنست
 چون در اسرار عشق و دوست
 دایر کش تیغ باشد مغز و پوست
 افکار نے پیا تھا تے لا تھا
 فرقتے لوگم غمے و افسون
 ابن سخن ما مان نذر دھاکم
 ایسے المومنین غلام
 بن بلیہ بر بان
 یک سر کو از تو متواذیرید
 پیش من این تن دراز نمیتے
 اکملہ کو تن را بدنیان بے کند
 تا بیاراید بہر تن جاسم
 میرے لو بیخیز از آن جهان
 حبیب صلی اللہ علیہ
 دوستے ملاک نیابنود
 رہا حقیقتہ و علی لہا کلاب
 قدسیان دھما دہر خان شمس
 کوچن بن برگشتہ از جلال حق

گر سخاوت با همه اهرم بیستم
 بی مصداقی معداش کو کویست
 هم جو بی گشت و تمیز نهشت شد
 وان کرم با خونے و اخرویش
 روز شب بر کونام رخشم
 مرگ من در محبت پاک اندازد زرت
 جان باقی یافتی و مرگ شد
 در جهان او را زو شکافتن
 منی لا اله الا بیکم مراست
 نخه و کز پیش خود می آو
 ان فے قتل میوتے دو کما
 لم یقل ان الیاس رحیم
 چون شنید این ستر نشیت خم
 تا به بیم آن دم و وقت ترش
 تانہ بنید شرم آن در ستیز
 چون ظلم بر تو بین خط کشید
 بنی قن خوشم فخر آن الفت
 حرص میری و خلافت کے کند
 تا نو فیدا و بہر کس ناس
 حکایت پنہایت گرد و میان
 باخود او اندر اعلم بالاصواب
 کے بود و رب دنیا شرم
 چشم دل بر بست روز تاجان
 صد جو پیر خداوندی از درش
 کافر و مجرم نہ نیابدال حق

[illegible]

	<p>ترب نیچ کس ز خویش قوم او او تیغ عالم چنبدین خلق را تیغ عالم از تیغ آهمن تیسند بل ز صفا کز غف کسب تر</p> <p>عارفانه سوسے دین کردارو و افرید از تیغ چنبدین خلق را بل ز صفا کز غف کسب تر</p>	
<p>گندنی خوشید آدم را کسوف نان چینی بود خوردش سود و بون چونکه این بشرینت شکست نان چینی بود خوردش خار و سمن بر همان بخوردی این شک را سخت خاک آلوده می آید سخن صبر آرد آرد و راسه نشاب</p>	<p>ای درینا قلمه و دوزخ و دشت چون دشت شام بدی خرموت چونکه صورت گشت دیگر و محمود چون همان ترا خوردش شکست چونکه صورت شد کنون شکست بعد از آن که بخت معنی باری آب پیر هشت در می پند کن</p> <p>بوشش خاکت از آن افسرد غیرت لطف دل که کوشیت گل همچو خار سبزه کاشتره خورد فی اواند کام خوش سله درین تجدان عادت که پیش ازین گشت خاک آلوده و خشاک گشت تا خدایش باز همان خوش کند</p>	<p>ماه او چون شود برین گل زان خوش حد نفع و لذت کامچنان در در می گشت تیغ خود بودی ای وجودنازین زان گناه اکنون برین شتر انگه تیره کرد هم صافش کند صبر کن و انشا علی علم بالصوره</p>
<p>مقت</p>	<p>و ختمت</p>	<p>مقت</p>
<p>فهرست مجلد ثانی از کتاب مثنوی مولوی سنوی</p>		

بسم الله الرحمن الرحیم

بیان بعضی حکمت تائید این مجلد دوم که اگر حکمت آتی باشد و معلوم شود و خواهم آن کار بندم از آن کار فرماید و حکمت
بی پایان حق تعالی ادا کند و او را در این ساز و در این کار نیز و از ویس حق تعالی شمس از آن حکمت بی پایان هایتی او
کنند و او را در این کار کشد و اگر او را از آن فائده هیچ خبر کنند و هیچ خجند زیر که وی را جنبانیدن از پیر زشت که از پیر آن
مصاحبت آفریده شده است و اگر حکمت آن برهه فوریزم توانم بنیایدن چنانکه درین شتر اگر همان بود و در دو اگر سخت بود
بسم بود و در دو فقره خب روان من شی الا عندنا خزائنه و ما ننزله الا بقدر معلوم فاک بے آب گلون نشود و چون آب بیا
بود هم گلون نشود و اسما در فضا و وضع المیزان بمیزان و در هر خزانده بمیزان و بے حساب الا کسائی که ادعای علم

	<p>خلق ممدل شده اند و صدق و تروق من تشار فی حساب گفته ام و من لم یزق لم یدر پسیدگی که شافی نیست به گفتن که چو شوی بعدنی به شوق محبت بی حساب است جهت آن گفته اند که صفات قوی نیست بقیته بی نهایت او بنده مجاز است محکوم میجو که نام است و چه شد حق محمد و علی صلی الله علی محمد و</p>	
---	--	---

مثنوی مولوی سنوی ۱۳۱۳ هجری قمری ۱۳۱۳ شمسی ۱۳۱۳ خورشیدی ۱۳۱۳

دوم از کتاب مثنوی مولوی شمس

بسم الله الرحمن الرحيم

مهری این مثنوی تا غیر شد
چون فیض کوی محراب الدین
چون خدیو سگ ساهل گشت
مطلع تاریخ این سودا و سود
ساده شه مسکن این باز باد
این دربان بر بند تا بنی عیان
نور باقی بهیو دنیا به دون
یک دم نه دوم اندر زو نفیس
گر چه یک بود گد که بسته بود
گردان حالت باری شورت
نفس چون نفیس دیگر باشد
رو بگوید خدایه را تو زود
غلام تارا خیال باید نه زیار
نفس نفیس در گزند ان شود
بین سجاد و بنان گردی کن

مهری بهیت تا خون شیر شد
با کرد و اندر از اوج آسمان
نیک شمشیری با ساوشت
سال چو شمشیر عفت و درورد
تا ابد چنانی این در باز باد
چشم نه این جهان خلق و دربان
شیر صافی بهیو حواس خون
شد خلق مندر خط و نفیس
لیک آن نمود در دیده بسته بود
در پشیمانی نغمه سحر است
عقل بر دسه عاقل و بیگانه
چون چنان کردی خدایا تو زود
پستیمین هر نفس اندر نه بهار
خلعت از خون شست و نهان
چشم ما نفیس راه دردی کن

تا از این بخت تو سر ز ند نو
چون بهیو ج تعاقب رفته بود
مثنوی که حقیقت را ح بود
بطیله ز خیال زنت و باز گشت
آفت این در بهیو شورت است
ای دربان تو خود دربان دوزخ
چون دروگاه زنی بهیو حواس
بهیو حواس تو زنی که گشت
بود او دم دیده نور است
زانکه با عقل و عقله جفت شد
گر نه نهانی تو نومیدی شو
آنکه در خلوت نظر بهیو حواس
عقل بهیو حواس در دوتا شود
یا چشم تست اسه مر و سکار
چون که مومن آسمه مومن بود

خون گد و شیرین خوش شمن
به بهارش غنیمت شگفتی بود
بکشتش رود شفق با بود
به رسید این سگبار گشت
وز نهیو شورت اندر شورت
وی جهان تو بهیو حواس
شیر تو خون می شود از احتلاط
به نهانی چنان آب از شیم است
موی در دیده بود که عظیم
بانه بد فعلی و بهیو حواس
زیر غل بازو شیدی شو
آخر آن راهم زیار انوش
نور از زدن گشت ره میدا شود
اوج و فاشاک او با پاک دار
روی او را لودگی این بود

در این مثنوی باز در تمامه و در سبب بخت که در آن دهه آسمان دارد که بهیو حواس این نام بر آن در زو نهان ۱۲

طیبات از بس که لطیفین
در جهان هر چه خیر خیر جنب کرد
ناریان و ناربان را بار بار
زنگ را هم زنگیان باشند یار
آتش که جذب نور چشم بود
ای آتش که جذب نور چشم بود
بس ذوق آن و دوز یار
گر طیفی رشت را در پی گیرند
نقش بان خوشی می ترسید
آینه آهن براسه بوناست
گنجم اسه و کی اینه گل را بجز
دیدم تو چون دلم را دیدم شد
گنجم آخر خوشی را بن یافتم
نقش من از چشم تو از دوز
در دوز چشم من و نقش خود
چشم خوانم زین است و عدم
نیکای من باشد از تو پیش چشم
باید حمایت باشند ای گوهر شمس
ماه روزه گشت در عهد عمر
آمال روزه را گیرند خال
در دهن بنیایم افلاک را
چون که تو کردی و ما برده نمید
چون یک شوکت شد از جبر او
چون یک شوکت شد از جبر او
هم زانو را زانو راست کرد

[illegible]

در بر آن چیزی کہ تو نامہ نشود
 نسیم باطل باطلان را می کشد
 صاف را در صفایان طالب بشود
 چشم من نیست ترا کی گزشت
 چشم بازار تا کیب در دوزخ ترا
 چون ورق آن دوزخ سے شات
 از چرخ خواند مرز من بگزم
 کوین نقش خود را آغوش ب
 گفتم آفرینہ از بہر پیست
 آئینہ جان نیست الارض و دیار
 درین طلب چندہ بکوی تو رسید
 آئینہ کجک ترا پریم ابر
 گفت و در کمان خیالیست آن
 ازین چشم منبہ خبر و حال
 اگر شرم من نیستہ در می کشد
 چشم من چون مرہ بلبل و جلا
 چشم را نگہ شنا سے از گھر
 من خيال را
 نیبہ نمودن اورا
 چون عمر پر آسمان مرہ را ندید
 گفت تر کن ست و در بار و بال
 گفت ای کجا ابرو شدگان
 موی کن چون پرہار و چون شود
 ست کن اجزات لا از راستان
 ہر کہ بانہ راستان ہر سنگ شد

یکسند به نفس سیرای صحرای
 اقیانوس روی کشد اهل رشد
 کند راهم تیرگان دوازده بود
 نوزدهم اندر روزی شگفت
 و آنکه چشم دل بر بسته بر شاست
 تا که آردت کشد و پیشه و شاست
 لایق به بیم و یا به بیم
 با چراغ که چو روزم با چوب
 تا به بند کبیری کو چوبست
 روی آن یاری که شایان یار
 در روزم به راجه یار کشید
 دیدم اندر چشم تو نقشش خود
 ذات خود از خیال خود بران
 از حقایق راه کی با خیال
 با دور زده و شیطانت چشید
 خانه هستی ست فی خانه
 که خیال خود کنی که عجب
 تا بدانی تو عیان را از حق
 بر سر که چه دیدند آن نفس
 گفت کاین را خیال تو برید
 آنکه آن تو بر سر سواد
 سو تو فاعل تیری از کمان
 چون همه اجزا که شجر بود
 که کش است از روزان نشان
 و کی افتاد و عطفش را کشد

جلد
گفتار

2

جمله را منی زود از او پیش
 گفت اندر جو تو کمتر کاه کن
 گفت الاولی بد را حول کن
 گفت دم افسار که تو بر بند
 گفت بشت پیش فلک زودتر
 من ز تو استادم در فن خود
 خادم این گفت میان صحبت
 رفت خادم با برادرش خند
 کان خورش از خاک گدازد بوز
 باز میدید آن خورش در ساه و
 گفت چاره چیست یاران ته اند
 من نگردم باور الاطف لیلین
 باز میگفت آدم با طعنه وجود
 گرگ را خود غاصیت بدریدن
 باز گفته خرم سو نظر تست
 آن خرسکین میان ک سنگ
 خرسبب زگرگان کای آه
 آنجا آن خروید از بچ و مذاب
 نه ای میگردد از فراق کاه و خو
 روز شد خادم بیاد باد
 خرسبب گشت از تیری شب
 چونکه صدفی بخت شد در آن
 آن یکی گشتش نهی بخت
 باز میگفتند که این رویت
 چونکه قوت خرسبب لاجول بود

است همان جان ناز خوش
 رفت لایزالین سخن کنایه کن
 رسول اهل کتبه گو سخن
 ز غلطیدن نیفتد او بر بند
 ز شب بستر ای کان سخن
 بهمان آید مر از نیک و بد
 رفت زغم کاه و جوارخ مست
 که در اندر زنده میسند
 پیاده یا ز پشت درش می رود
 که بپایه رخ نماید که به گوی
 رفته اند و جامه بار بسته اند
 او چو این کس کند عکس کس
 که بر آن پایی جور کرده بود
 کین حد خلق آخر خوش است
 هر که بپوشد نیت کی ماند دست
 کوشده پالان دریده یا لنگ
 خوراک مردم کم از پیشگاه
 مرغ خاکی بیدار از پیل آب
 مستند از اشتیاق کاه و خور
 زور دلالی حسب پیشش نهاده
 گمان برون کارو اینان که
 رو در انداد گرفتار نزلان
 وان که در زیر گمشد حجت
 دیگفته که شکسته این فریب
 شب سج خود روز اندر شود

گفت ایست و در لیکن شکر گرم
گفت بنشین بر لب سنگ و شکر
گفت بتشانه پشت در کنار
گفت لاجول ای چون بنیال
گفت لاجول ای چون پرن گوی
لایق هر چنان خدمت کنم
رفت و در آفرید او هیچ یاد
خفا از همانده بود شب دراز
گفت لاجول این چه باخو کیا
نواگون میدیدنا خوش و آینه
بزمی گفت آجب آن کارک
بر در اوت راسب باید بسند
آوسته مر بار و کثوم را بگوید
بزمی گفت این گمان بنحط
صوفی اندر دوسه آن خرفان
کشته رجه شب بی علف
باز بان مال میگفت ای شیوخ
بسن سلو گشت آن شب با سحر
همچنین نخست و در در و در
خویش شاه در دوشه خوش بزد
بگرم بر صوفی رنجور است
هر دانش خاق بر میدهند
وان که فعلی است سنگ
گفت آن فکر شب لاجول خور
آدمی خوارند طلب مردمان

گفت لاسر از تو نام گرفت شرم
 و در بود تو در زیر پرچونک مشک
 گفت لاحوال ای پدر شری بهار
 بهر فرخیدن مهر و اندر جوال
 استخوان در شیر نبود تو بحر
 من ز قدرت چون گل چون ستم
 خواب و گرگوشی بدین سخن شمار
 خواهبانی و دید با چشم هزار
 ای عجب آن خادم شمع کجاست
 فاخته می خواند با القاره
 فی که باشت بهر نان و نمک
 و ز جسدیت و فاقین کند
 که بهر خورهند او را مرگ و درد
 بر برادر و چنین نعم چیست
 که چنان باد و خرازی دشمنان
 کاه و ریان کند و گر طوف
 بخت که سوختن زمین خام شوخ
 آن خود بخار و اوجج ابر
 خانه را میکشد و زشت تابروز
 که در باخچه باسکای سوز
 کوزبان تا ز بوی مال خوش
 جمله بخوشی پیدا شدند
 و آن دگر در شرم او میدید رنگ
 خردین شیشه و تا نداده بود
 از سلام علیکشان که چنان

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

از فیلی لایب آلا فیلیس یاد تو لایب ست ستاره او وصل سپید گشت از یمن بلا آلت زگره بست کفشگر بود نا اکت در لب صحرانور زین حبیب می بلان همراهنور دست و آلت همچو سنگ و آهن آنکه گفت و گفت پیش ازین گره کی گونست تو میدان او گوش و آلت احوال نیار بهوش وان زن دیور و آلت کوش گیمه چو بویست نشانش سکن در سخاوت و در بند سوز تو علم آن بازست کوازش گفیت تاکه تاجچه بر دوا و لاد را گفت نا ابلان نکند زبانت باز هر جا بل چنین دان آفرین روز نشد در شبو بیکاه شد گفت هر چند این چرا کفایت این سحر ای آنکه از شاه خمیر است نیابا بل جابل پست بازی مایید پر دست شاه قطع شهابان اجنابت چونند قدست خود را سزا پنداشته هم سخن دیدی تو خود را با خدا	بس زنا چون سحر از لایب دین تن خاکست زنگار او وان علامت شد عبادت باقی همچو دانه گشت کرده رگب در بود نا اکت در لب صحرانور در لب موزید آن اسم محمد جفت با بیعت شمر طرازدست متفق باشند در دوا و یمن که در بر سر کرد از چوکان او در دیده و کس از راه کوش میر و چون کفش کوش روی کوش در بر سر آلتیانش سکن علم باشد مرغ دست آموز تو یافتن شاه باز خوش را در خانه دیدن باز خوش خوش زادر را بر زود از حد و نمان شد دراز کنز و دوا بل همیشه در طلب سکون کیمیز آن خرگاه شد که نشاند و در دای مارست خبر و گریز و بماند گنده پیر عاقبت آن که کوبن جابل پست بزمان کیفیت سن کردم گناه ز آنکه شد نه زشت را نیکو کند تو کوه اسیر جرم از آن افراشته ای بسا سن بن گمان افتد جدا	لا ایل الا فیلیس گفت فیلیس آلتش پیش چون بر آردن خاک هر عبادت خود نشان ماست دالت استکان پیش بزرگ شد عصا اندر کف موی گوا کو نه نقص بر آلت نهد آنکه بی بیعت و بی اکت است همچو خون مرغ شد یکسان شوند کوی آنکه راست بی نقصان شوند بس کلام پاک در دلهای کور گر چو حکمت را بگرد آور او تو بود در کشد ای برستیز او نیایش بر نواوستا یافتن شاه باز خوش را در خانه دیدن باز خوش خوش زادر را بر زود از حد و نمان شد دراز کنز و دوا بل همیشه در طلب سکون کیمیز آن خرگاه شد که نشاند و در دای مارست خبر و گریز و بماند گنده پیر عاقبت آن که کوبن جابل پست بزمان کیفیت سن کردم گناه ز آنکه شد نه زشت را نیکو کند تو کوه اسیر جرم از آن افراشته ای بسا سن بن گمان افتد جدا	کے فنا خواہد دین رب علیل باشب تن گفت بین با تو شک حال چون تو و جگر است بیش ملک کہ آتخوان پیش فر شد عصا اندر کف سا حرمها سنگ بر گل زن تو آتش جہد در عذبت است آن یک است ہوئی گویان کی گویان شوند کو ز دست زخم شمعان شود می نیایدی رود تا اصل نور چون توانا ہی شود از تو بر بند پا را بکشد بند گرد بمحو باز نشد نماز روستا سکون کیمیز کوی از دست ہا خوش برید و تو ش کا کور سوی مادر آکیم تہارت کند عاقبت زحمت زدن از جا شد بر دیگر است زار و نومرد فائل از لایب و صاحب نار ہر کہ اہل شد بخوار و عجب آن رسد ابو کہ با آن شہا باز کہ تو بہر پیو بخیر یک کہیم زشت آیدیش آن ز با سہا زان و عاکرون لب نمور شد خوشین بشناس و نیکو نشین
--	---	---	---

در کرم
شعری مولوی مسوی
۱۰۷
از فیلی لایب آلا فیلیس
یاد تو لایب ست ستاره او
وصل سپید گشت از یمن بلا
آلت زگره بست کفشگر
بود نا اکت در لب صحرانور
زین حبیب می بلان همراهنور
دست و آلت همچو سنگ و آهن
آنکه گفت و گفت پیش ازین
گره کی گونست تو میدان او
گوش و آلت احوال نیار بهوش
وان زن دیور و آلت کوش
گیمه چو بویست نشانش سکن
در سخاوت و در بند سوز تو
علم آن بازست کوازش گفیت
تاکه تاجچه بر دوا و لاد را
گفت نا ابلان نکند زبانت باز
هر جا بل چنین دان آفرین
روز نشد در شبو بیکاه شد
گفت هر چند این چرا کفایت
این سحر ای آنکه از شاه خمیر
است نیابا بل جابل پست
بازی مایید پر دست شاه
قطع شهابان اجنابت چونند
قدست خود را سزا پنداشته
هم سخن دیدی تو خود را با خدا

چونکہ عمر شیخ در آن فرسید
و اندر آن گشت نمودید ترش
کو در کے عاود ز بیرون با ناک زد
تا خرمایان چونک آن علما خورد
حضرت اور کین ہم ملو اکیند
و طبق بنیاد پیش شیخ
سہ فرات کیلی سلفہ زدند
شیخ گفت از کجا آیم رزم
تا امیکد و دفنان و با باک
صدویان طبع خوار شد
پیش شیخ آنکامی شیخ درشت
وان خرمایان ہم با کمار و محمود
تا نماز گردان کو رک گریست
باہل خوش انزل خوش کام
آنکہ جان بوسہ دید پیش ہم او
ساک و طیفہ خود بجائے آورد
خس ضانیہ و دوسر کو آب
آن مسیحی امر وہ زندہ منے کند
فی خوردشہ برب مجرتا سحر
تا کہ زندہ بگویدک هیچ چیز
صاحب بناد جائے پیش تیر
خادم آمد شیخ را کہ ام کرد
آو و افغان از چہ چرت آورد
ماذنب تسم مارا جفون
با چو کران نامشید یک خط

[illegible]

واد در آن گرد انبساط است
 شیخ گفت این بگمانان را اگر
 شیخ اشارت کرد خادم را بپیر
 و زمان خادم بیرون آمد و در
 گفت فی از صوفیان از قول صح
 که اشارت باغستان کین لیل
 چون طبع غالی شد آن کوکب
 کوکب از غنچه طبع را درین
 کاشیکه من اگر کاخن کشیت
 از غریب کوکب اینجا خیر و شر
 اگر بر آستانم دست تیر
 مال ما خور و مظلالم بپیر
 شیخ فارغ از جواب از خلاف
 آنکه جان در رو او خند و خند
 و شرب قهتاب را بر چشاک
 کارک خودی گناید و هر کس
 معتطفه مرئی سگان نیر
 بانگ سگ بگز رسد گوش ما
 هم شد تو شیخ کوکب درام چند
 شد نماز و یاد کرد خاوری
 چارصد دینار بر گوشه طبع
 چون طبع پوش از طبعی بود
 این پیشتر این پیشتر باز
 ناگو کور از عصا پاشی نیم
 باز موسی پندگار فقیه کو

هیچ قدر خوش گذشتن بخیرت
 نیست حق را با صفت ناز
 که بر روان حجاب ملو را بسطر
 تا خروان جمله ملو از آن سپهر
 بنجوم نیارت و هم دیگر گو
 نامش که خوش خورید این ملا
 گفت و نیامده ای پر خور
 ناله و گریه بر آورد و چنین
 بر در این خانه ننگه نشسته
 گرد آمد گشت بر کورک حشر
 او را بگشاده اجازت میداد
 از چو بود این غم دیگر بر سر
 در کشیده که چون هر در رخ
 از ترش شو خلقش چگونه
 از سکان و عوایشان چو آب
 آب نگیرد و صفای رخس
 از آبی خایه ز کینه بزمب
 خاصه بای کوب و فاص اله
 همت شمع آن سخا را که دیند
 یک طبق بر سر زینش حاشی
 نیم دیدار که اندر ورق
 خلق دیدن آن که است را از
 ای خداوند خداوند آن راز
 لاجرم قضا بیهوش کنیم
 گفت از آن خانه خور و درو

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

کرد و مردم چو کبکندش
 کاین تهر خیمه عیاد کا
 قرض تانده کسے اور آیت
 چو کله کا زار و گره مکر ز نیند
 باشکار تو دمار شاخ ستاخ
 قلمدای عاریت دان ای سلیم
 گر گفتش منزل آدم دست و در
 بهوش تو کو نیست از رخا
 پس طبع اگر میکند کورسے غلام
 بر نزد کور طبع پر جو و ر
 از جمال بود کمال و از کد شم
 وقت حاجت حق کند اور احیان
 بهر درد خویش بے فرمان او
 زمین بند چون چشم کند سبجان
 گر تو از زبان عالم بوی ستے

فی المنازل
 دست گیر و مجرم مارا در گرا
 ایمنه از تو مصابت بهم نه تو
 گر چه جوی خون جویش کنے
 ز آب گل افش تن آدم زو
 زین خم شاو جوئے واده
 و آنچه ناید بیت مسندی کند
 عشق بصورت نمرود سے
 چون روشن جان چرایش مشته
 عاشق سے هر کرد و حس هست

یاورده مار خنما
 گر خطا تقسیم امثالش تو کن
 یخچینین ویناگیریا کاکست
 نسبتش بکجاست حال و کم
 بر روزه خویش و پند و پرست
 عشق او میدادش خوش زمان
 اندر مشوق صورت نیست آن
 صورتش پرتوای سیم گریست
 چون دنا آن عشق ازون میکند

آن که در بطنش از کرم و کجاست
 من خواجهم که در دوزخان مردار
 عاریست از آن فریبدهای
 دست تو چون گرد آن برود
 جورها کردم کم از آن کلاه
 رفت و تو نشنیده این واقعه
 مفلسست و مفلسست این قلیان
 در حبس دست پس مبار
 از سماع و زبانت و زخوش
 از چشم هر درد درمان آفرین
 تا که نکشاید خدایت رو برشته
 که نه به باجهان را باشد
 بای فرج هست این چویش کم
 چو مثل در جهان هست نیست
 که تو از کم آورد آن اگر فق
 مصلحتی تو ای توسل جان
 پنجین کسیر باز سر است
 با هزار اندیشه شد که و غم
 که در خرم او هر خوب شربت
 یار بیرون فتنه او در جهان
 خواستش من جهان او آن جهان
 عاشق او این که شوق نیست
 که و ناموست در گون میکند

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible][illegible]

حضرت سفر کریمیا ۱۲۵۰

فوزیہ بیگم بہ اسٹوڈنٹ یونیورسٹی آف اسلام آباد

در این کتاب

عبدالله بن محمد بن عبدالمطلب

[illegible]

تاجش عاریتی در یواریافت
خوشش صورت پرستان نیش
مردم چون شمشاد تو پیر و نر
اندک اندک شکست گردنهای
دویش از جویان سیاست
بشدن که در ترکم خانه شناس
بے نیاز نقش گردانند ترا
بهر و شیم این خیالات نیست
چند پالان دور ای پالان پر
خوشش سوزند پالان او
خبر برهنه که در کشتی رسول
باین توان بسے بزرگست
خواه در سجال خواهی و نیست
خام خوردن علت آورد بشر
کسب بایک زبان قدرت
که اگر این کردی یا آن کرد
وز اگر گفتن بخیرست بنزد
تمثیل حقیقت سخن
دوست بزدش سو خانه خراب
در میان دهنه شجره در
خانه تیردے این محو را
دزد خوش تنور انداختش اند
بی یک کد که در افغن گردین
و در غر و سکره رنایه پیش
سحران آینه نام و نشان

بر کونجی اول چو بختی است
 بدو متصل آن جرس تو
 چون درخت بود همچون درویش
 درویش و نه نیکبخت
 خود هم آواز هم آواز
 معنی تو صورت است و عاریت
 معنی آن بنور کور و کر کند
 حرف قرآن را فخر بران سعد نند
 خورشید آیه یقین پالان ترا
 دشت خرد کان ال کسب
 انچه در کب مسرور یا
 شد نفس تو بچش بر بند
 هیچ کار روزی بر نداشت
 کان فلان است گنج ناگان
 کس بر دن گنج را فانی است
 که اگر گفتن رسول با وفا
 ای بسا کس مرده در لوک و کبر
 طالع بر کشف آن
 گفت او این را اگر سقفه بود
 ز سر سیاه میمان روزی ترا
 گفت ای پلویان خوش
 ایاب ز گشته چله پر و خام
 که کس است هر گدین کن و زرد
 بانگ غولان بانگ آشنایان
 نه هر کس بر رخون ای فلان

در طلب این که کمال او کس
 عاقل و انیسب کس تو
 کان ملات اندر عاریه بد
 دل طلب کن دل سپند بر جوان
 بر سر کیش چون عسکر کمر
 بر مناسب شما که بر نیت
 سر تر افشش عاشق تر کنند
 خرم بنشیند و چالان بزنند
 کم نگرودان چو باشد جان ترا
 جان تو سر مایه صد قابست
 در لنبه قیل سفر ناشیا
 چند بیکری روز کار و باریب
 هیچ کس اندر دو تا چیزی ندان
 من هم آن خواهم بر دویم در کان
 پاکش از کار آن خود در نیت
 منع کرد و گفت هست این افغان
 از جمال عافیت ناخورد بر
 این سخن شنید که دریا بے لنگر
 چهل سحر در هر مسکن شد
 هم بهای سو که اگر بودیت جا
 یک آجان در آن نیت
 یک قلب از زرنده چشم عام
 نزد و ناخوش تن را کن کرد
 آشنائی کو کشد کو فنا
 تا که ندان خواجہ را در آغلان

چون در میان پند گشت و شیر
 گشت و شیر و پند و شیر
 صبح صادق را نگار بخت
 رنگها بیند بخزاین رنگها
 کاین در کار گداز باشد نهان
 کارگر چون چاق باش تا قیامت
 کارگر چون چاق باش و دیکه
 ای بره می خواست تبدیل قدر
 این به خون کرد و قوی زاد
 اندرون خانه اش بر سر معان
 کاین ملک آن سود و سود
 آنس از غایتین نماند
 آن کی اندر شمع مادر گشت
 ہی تو مادر اچرا گشتی بگد
 گشتی تا کاین در کان عاریت
 گشت آن کس بکش گشتی شمع
 نفوس است آن مادر بخت
 آنس از غایتین نماند
 کیشکال آرد کسی بخت
 گوش نه ای قوط بکا صواب
 دشمن آن باشد که تعجب کن کند
 تابش نه شید او را گشت
 نماند از جمله کافران
 جوان نماند شید که گشت

خبر سماع راه و دین
 منع کن بکشت گداز را
 رنگ مود بازوان از رنگ کاس
 که بران بیند بجای سنگها
 تو برودر کار گدازش عیان
 آنکه بیرون جیبش از قیامت
 پس بیرون کارگر پشید کسیت
 تا مقص را باز کرد اندر دور
 تا برگرد حکم و قسط میر آید
 وزیر است که او را ماره شد
 در هر دو گشت طفلان از گداز
 خود سود و سود آن بین
 مایست کردین زمان
 هم زخم زخم و هم زخم گشت
 او چه کرد از قیامت گشت
 گشتش کان ناک شایسته
 کفش پس هر روز خطه گشت
 که ضاوت در بر نماند
 از پی او با حق و باقی
 از بر اسباب و دین
 بشنودن حال شایسته
 دشمن آن بود که در دین
 هیچ او خوشید هر گشت
 از شعاع چو هر غیب
 از تنیز و خواج و خورانی گشت

چون بداند پاکت خول تا خرم
 ذکر حق کن پاک خولان را
 تا بداند دیدگان بخت رنگ
 گوهر چه بیک دریا گشت
 کار چون بر کار کن برده تنید
 پس ده اور کارگر گشت
 رو بخت و شمت و عیون نمود
 خود و خدا بخت آن حیل نمود
 تا موسی بنی ناید برون
 که بدیدر کار کا و لایزال
 به چو در جیبش کون برود
 از چو موسی تنوش و عیون او
 مایست کردین زمان
 آن کی نفقش که از به گوهر
 بهی گشت است مادر نمود
 تمهید باکی از ان گشتش
 شمع او را در آتش خلق
 پس گشتش که بکبر آن
 نفس گشتش با برشته و خندان
 به بنیاد آن که نفس گشت بود
 خود بود از ان نماند
 نیست و خدا شد عد و قضا
 دشمن آن باشد که در آید
 تا جایشیم آن فردند خلق
 سرنگون می افتد ایام هر

بالی که در دین و دین
 چشم برین بخت گشت
 دید و پدید کند صبر و رنگ
 آفتاب چرخ سپاس گشت
 خارج آن کار تو پیش دید
 تا به بیند صانع و مصلح ما هم
 لا جرم از کار گشتش کور بود
 تو بلی می کرد هر دم ریشخند
 که در گردون از ان گشت
 دست و پا شش گشتی ز خدای
 بر در کس فن گشتی بر
 او به بیرون گشت کور و عدو
 بر در کس ستی غایب کن
 یا و نادر در تو حق مادر
 غی گشتی که در آفرید بود
 غرق خون در خاک گشتش
 نای او به سمب از ان خلق
 هر دو قصد غریبه گشت
 کس ترا دشمن نماند در دیار
 پس چنان نماند بود
 زخم بر خود زد و دین
 او عدو خویش آمد و حجاب
 مانع از کسب را از دین
 چشم خود را کور کرد و خلق
 تا دینی کرده باشد خواج

ع

رشد

بخت

ع

فردوس

کمال

فردوس

در بیان
توکل

در بیان
توکل

در بیان
توکل

در بیان توکل
که حق آفرید از شست رو
تو حسد که در فلان من کمتر
آن بلیس از ننگ مار که
آن را بویال از خونگ شست
من ندیدم در جهان جستجو
در گداز غصیل در محبت فون
آن که کیش مغش خود بدست
پس بر هر که در محبت قائم است
پس از امام حق قائم آن کی
او چه نورست و عذر و جبریل او
فانکه غصه برده در نور حق
در صفت آفرین از صفت خوش
روحش به کویات اول است
آتش که صلاح آهن باز است
لیک آهن لطیف آن شعله است
حاجب آتش بود به واسطه
واسطه دیگ بود یا تا به
پس غیر آتش که به واسطه است
پس دل عالمیت ایراکه
پس نظر که شمع آن آتش است
پس شایان شرح خواب این کلام
پای کر آتش که بهتر بود
باد شایان او و نام از آن خرم

در بیان توکل
ما بجه که شرم می گیر و در آب
تو شست و شست و شست و شست
می نوازید که ترس در آخر
خوشتن افکنه در صد است
در صد خود به بالایی فرات
هر چه اهل بیت بر از خونه کو
کار خدمت دارد و خلق حسن
زان بهب با او حسد بر داشت
تا قیامت آردایش در دست
خواه از نسل شمر خواه از علی
آن و س که از تو قندیل او
پرده کا نوران چندین طبق
چشم شام قندیل از نورش
سج جان و قندیل این احوال
که صلاح آبه و سبب ترست
کو جذب آتش آن آرد است
در دل آتش بود به واسطه
همجو پار او در روش پاتا به
شعله را با وجودش را بطل است
میرسد از واسطه این انصاف
پس نظر که گاه خدا بی نیل
لیک ترسم تا غلغله غم عام
امتحان کردن یادشاه آن در غلام را که نو خیز بود
یا یکی نان سخن گفت شنید

در بیان توکل
تو که بنگر که در روزیان
در کجاست مرود و کلان
خود حسد نقصان جویست بگست
از حسد خوست تا بالا بود
چو اکرم باش بدو و چون بش
انبار او واسطه زان کرد حق
و انکس را از خدا کار بنور
چون مقرر شد برنگی رسول
هر که را خوی نکو باشد برست
میرسد و با دوست اے راه جو
و انکه زین قندیل که شکوه است
از پس هر چه تو سر مقام
و ان محققش از ضعیفه بعبر
احوالها اندک اندک کم شود
سبب به نامی دار ضعیف
هست آن آهن نفیر سختش
به حجاب و نور زان آب
یا مکانی در میان تا آن هوا
پس نفیر آتش که خود را در
دل نباشد تن چه داند گفتگو
باز این و کجا بود چون تن
تا نگر در نکو سبب ابد
امتحان کردن یادشاه آن در غلام را که نو خیز بود
یا یکی نان سخن گفت شنید

در بیان توکل
ما بجه که شرم می گیر و در آب
تو شست و شست و شست و شست
می نوازید که ترس در آخر
خوشتن افکنه در صد است
در صد خود به بالایی فرات
هر چه اهل بیت بر از خونه کو
کار خدمت دارد و خلق حسن
زان بهب با او حسد بر داشت
تا قیامت آردایش در دست
خواه از نسل شمر خواه از علی
آن و س که از تو قندیل او
پرده کا نوران چندین طبق
چشم شام قندیل از نورش
سج جان و قندیل این احوال
که صلاح آبه و سبب ترست
کو جذب آتش آن آرد است
در دل آتش بود به واسطه
همجو پار او در روش پاتا به
شعله را با وجودش را بطل است
میرسد از واسطه این انصاف
پس نظر که گاه خدا بی نیل
لیک ترسم تا غلغله غم عام
امتحان کردن یادشاه آن در غلام را که نو خیز بود
یا یکی نان سخن گفت شنید

تسحر صحن تمام شمس بر بادید
 زانکه نبود گنج زین پهلبدان
 جمله دریا گوهر گویا سست
 ذره ذره حق و باطل را جدا
 چون سوال است این نظر شتابان
 بست هم نور شمع آن گهر
 چشم صاحبان گوش صاحبان
 پستخنگ جو در تعیین منزل کن
 در نه فعل در گوش پیچیده شود
 تا که شد با آن غلامانش چو در
 آن و گریه را که دشارت که بیا
 بود او گنده دها نذ ان سیاه
 فخرشین لیک از ان بوتران
 فی طلیس و یا هم بقدر پے
 تا بسم صورت غفلت نکو
 صد مشک و حقیقت نه یکے
 از تو ما سر در میکرد ان حسود
 رست ترمن کس ندیدم از تو
 هر چه گوید من گویم تنه است
 من نه نیم در و جود و شهادت
 لاجرم گویند عیب بعد گریه
 نور او از نور خلقان پیش
 زانکه دیدش درین غلامان بود
 که خدای ملک و کار سینه
 عیسی (ع) و عفا و پے

و مکتب
فصل اول در بیان
حقیقت سلسله
تجرباتی است در
بنیان ستودار
نیکو بنیان خود را
مستقر و متین
زیر مشرک
وقتی که بزرگواران
در این عالم
مجید را
چنانچه سازند
سخت برآوردند

شوراند شاه

سید سلطان محمد

آن را بشک

کتابت

[Signature]

۱۰) مجلس مولوی مسعودی

شکسته دل از بر تنی رسیده راه
 چونکه فرو نمودن غمش بر آتش
 صدمه بران پادشاهان جهان
 حسرت و فزون حق از هر زمان
 بحر جان و جان بگر اگر میشد
 که صفات خواجدهاش میارمن
 شاه گفت کنون از آن خود بگو
 روز مرگ این سخن تو پابل شود
 آن زمان کنینست و پات بر در
 آن زمان کین جان میوه نماند
 جوهر دوری از انسان یا خمر
 نقل توان کرد در اعراض را
 گشت پر مهر عرض جوهر سجده
 آن کجای درون عرض بشوینا
 هست آن بستان زن در محرم
 عیقل کردن عرض باشد شما
 این صفت کردن عرض بشوینا
 پوشاها جز کرباس نباشد
 این عرضها نقل شدون که
 وقت نمشهر عرضها صورت
 بنگر اندر خانه و کاشانه ما
 از نمندگن آن عرض اندیشه ما
 جمله احوال جهان رخ عرض
 میوه باز نکر دل اول بود
 اگر خنجر بر گنجش اولست

چون بخت طعنه نشد بر خورشید شاه
عسکران را همچو شکر فانیه شد
سرفرازانند ز اسیران که بهمان
بار بر جان و روان پالیشان
یست لائق نام فوجی خویش
بست صد میدان کاین گفتار
چند گوی آن این روان او
نور جان در کار گیر اول شود
چو بتر و بانگ بست تا جان بر پرد
جان با ابدیت بر جا نشاند
این عرضها که فغانه چون بر
لیک از جوهر بر نذر امرض را
شدن بان تلخ از پر بنیز شود
جوهر فرزند حاصل شد ز ما
گشت جوهره اش اینک عرض
زین عرض جوهره نماید مضافا
سایه بزمایه قربان بکاش
هر عرض کان خفت با نیت دوست
حشر هر فانی بود کون در گ
صورت هر یک عرض را فواید
در نمودن رس بود چون افسانهها
آلت آورد دستون از پیشهها
در نگار حاصل نشد خبر از عرض
در عمل نه هر با خرمی شود
آن جمله ز بر سر رس است

قافی را میبست شد ادب
 سخن و سر شد راه راه
 آن از رشاک حق پنهان بماند
 آن نور و حق نور زبان
 این آتی که این آن از دست
 میدادند نصف آن ندیم
 چو در ساجد و چو حاصل کرده
 یکدین چشم را خاک آلود
 روی زلف آن کوکبا پارسا
 طر من بپاشن فی کردن
 این غوغاها کار و روز را
 مبدل گشت جوهرین عرض
 ز زراعت خاکها شد سبیل
 بخت کردن آتش ستر عرض
 هر عرض آن کییا برون بکار
 پس گویند من عمل کرده ام
 خفت سناها تنویر نفسیت
 رنج و مرخص رافض و شتر
 قتل هر چه بودیم لایقش
 بیکدیگر اندر خورده تو بودی عرض
 کان فلان خانه که یاد بخوش
 هست اصل وای هر چه
 اول فکر آن را در عمل
 چون عمل کردی خیز نشاء
 پس که منظر این افلاک بود

سر نهادن بر پایی طلب
 بر سر سیر و روان شدن جا و او
 ز کوهی نامشان را بر برون
 اندران بگردانند چون با میان
 غر غر مانند بدو باشد چو
 درت آید چو گویم که عیم
 ز تنگ بر پایی چو در آورده
 است آنچه که در آتش کندن
 ستان آن را در آن دست عا
 ص حسن را سو حضرت برون
 چونکه لایق زمانه رفتا
 چون بر پایی که ز نعل شریف
 دار و موه که در موه سلسله
 جوهر که بر نایمین غرض
 جوهر آن کیما که شد بسیار
 و نعل آن اعرض را بنام
 که تو فرما عرض ز نعل است
 فعل بود بل و احوال قشمر
 لایق کاه بودیم سانش
 جنبش جفته و جفته باطن
 بود و نعل جفته و جفته درش
 جز نعل و جز عرض اندیشه
 نسبت عالم نعل آن موزل
 اندر آخر نعل اول خوانند
 اندر آخر نعل اول خوانند

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

تسل عرض است این شیر شادمانی
 این عرضها از چه زاید و حوا
 عالم اول جهان امتحان
 بنده است چون محبت شایسته کرد
 گفت شاهنشاهی خنجر گیر لرزد
 ز کمانه گر پیداشد شکار فکر
 که درین عالم است و دیگر کس
 گفت شش پوشید حق پادشاه بد
 حق بن بنو پس پادشاه کار
 گفت پس اگر گفت من مخصوصیت
 آنچه میدنست تا پیدانکرد
 این تعاقبها کار از بهر آن
 ماست تو شد نشان آن شمشیر
 چون اثر زاید آن هم شمشیر
 شاه با او سخن اینجا رسید
 چون ز گریه بیامردان فلک
 گفت محاکم نعیم و اقم
 پیش نشانیش بطنش کرد
 ای در دنیا اگر نبود در توان
 گفت در دنیا اگر نبود در توان
 خبش بایش را چو از نشه گوشت کرد
 غول اول دم که با من یار بود
 گفت و نه که تر از زبانه بد آن
 بهر این گفتند کار در جهان
 پس بد آن که صورت خوب نبود

قصه لاری و سوری
 درین صورت هم از چه زاید و حوا
 عالم نامه بر آید این دوران
 آن عرض به خلق شد در بر
 این عرضها تو یک جوهر نرزد
 کافور و من گفتی جز که ذکر
 چون کس را زهره تو نحو کس
 لیکن عامه ز افغانان خود
 و تصور پادشاهان صبر نرزد
 چون تو رسید که از خود بیت
 بر جهان نهادن خلق و درد
 شد و کل مانش در تیرت جهان
 بر تو یکبار که در چون جان
 تا بزمید او را شمشیر
 تا بدید از تو نشانه پادشاه
 باز رسیدن شاه حال از عتلام و دیگر
 پس سوکاره فرستاد آن در
 بعد از آن گفت که چو راه اندر
 که بی گوید بر آید تو فلان
 که بر آید آن من ماه
 در زمان دریا شمشیرش جوش کرد
 بهر جوهر و تو خنجرش خوار بود
 از تو جان گنده است و زیارت
 راجه الا انسان خطا انسان
 با حمال بد نیزه یک تسو

قصه لاری و سوری
 این جهان یک کائنات است
 بکارت شاه با خیانت می کند
 این عرضها تو یک جوهر نرزد
 کافور و من گفتی جز که ذکر
 پس تر است جوهر این دنیا
 که بر آید آن من ماه
 تو نشانه ده که من و نام تمام
 گفت شمس عکس در انظار جهان
 لیکن آن بکارت تو شمشیر
 پس کلا بکن کجا ساکن شود
 این جهان آن جهان زاید ابد
 این سیاه فضا فضا است یک
 که بدید آن شاه چو پادشاه
 باز رسیدن شاه حال از عتلام و دیگر
 پس سوکاره فرستاد آن در
 بعد از آن گفت که چو راه اندر
 که بی گوید بر آید تو فلان
 که بر آید آن من ماه
 در زمان دریا شمشیرش جوش کرد
 بهر جوهر و تو خنجرش خوار بود
 از تو جان گنده است و زیارت
 راجه الا انسان خطا انسان
 با حمال بد نیزه یک تسو

قصه لاری و سوری
 این عرضها تو یک جوهر نرزد
 کافور و من گفتی جز که ذکر
 پس تر است جوهر این دنیا
 که بر آید آن من ماه
 تو نشانه ده که من و نام تمام
 گفت شمس عکس در انظار جهان
 لیکن آن بکارت تو شمشیر
 پس کلا بکن کجا ساکن شود
 این جهان آن جهان زاید ابد
 این سیاه فضا فضا است یک
 که بدید آن شاه چو پادشاه
 باز رسیدن شاه حال از عتلام و دیگر
 پس سوکاره فرستاد آن در
 بعد از آن گفت که چو راه اندر
 که بی گوید بر آید تو فلان
 که بر آید آن من ماه
 در زمان دریا شمشیرش جوش کرد
 بهر جوهر و تو خنجرش خوار بود
 از تو جان گنده است و زیارت
 راجه الا انسان خطا انسان
 با حمال بد نیزه یک تسو

شاه پادشاه و شاهیست
 طبع انسان من الله
 لکن شایسته کار است

تجربتی که در میان انسان
 بیایم و در کار است

شاه پادشاه و شاهیست
 طبع انسان من الله
 لکن شایسته کار است

شاه پادشاه و شاهیست
 طبع انسان من الله
 لکن شایسته کار است

شاه پادشاه و شاهیست
 طبع انسان من الله
 لکن شایسته کار است

شاه پادشاه و شاهیست
 طبع انسان من الله
 لکن شایسته کار است

چند بدی عشق بختش سب
صورت ظاهر نگر و درون
این صفتها تو لب در جهان
کانه در این چو در گویان
هم صفت دست و پا و جسم تو
او یک اندیشه که اندرون
باز شکل و صورت شاه صفت
هست آن اندیشه پیش خاشخود
پس چو چینه کار اندیشه
هم زمین و جو و هم و فلک
عنه خدایش چشمت که بزرگ
در جهان فکرتی که ز خرم
جمل صفت و ز خرم و بیکانه
یک شریعت یک نمودار است
باز افزون است هنگام اثر
کوتهای پیش شده چون چشم نرم
یک فسانه است آید از رخ
پادشاه بنده و از کرم
از کمال طالع و اقبال و کثرت
اکثر آن دور که پیش از آن است
آنچه گندم کاشتنش از خرم
که شعله دل خوش بیک کاش
گر برود در بر ز صد گیاه
ختم اول کامل و بگذرد است
کار آن دار و کف انور است

بگذرد نقش و سحر و تاب جو
عالم سبب سبب اندر با و دان
گو چو سبب زنده از بهر جان
او که یک است این در زمین
هست چندان که نقش چشم تو
صد جهان گرد یکدم منگرون
هست محکوم یک فکرت خفته
یک چون سبب جهان خورد و برد
تأتم است اندر جان هر پیش
زنده اندر سحر و از دیاسک
هست اندیشه چو خوش و تن سحر
این و فاعل چو سنگه خبر
بوندار سوز خرد و روانه
کو حافت چون سحر و افش
از نزار آن پیش و تن
نیست گشته این زمین هر گرم
چند برون چشم بران بنده خاص
برگزیده بود از جمله چشم
او ایاد بود و شمه محمودت
بگذر از اینها که نو حادث شدت
چشم او نجاست روز و شب گرد
آنکه بیند صلیق بر سرش
عاقبت بر ویان کشته آله
ختم ثانی فاسد و پوسیده است
آنرا نه دید و اول کاشتن

چند بدی عشق صورت کوی
سحرش و دیگر مننه فاسطه
یک اندر سر صفت نبود گم
گر بصورت نیکی کو سبب شکل
یک پوشیده نباشد بر تو این
جسم سلطان که بصورت یک بود
خلق پیایان ز یک اندیشه بین
خلق عالم چون سحر و افش
فانده و قصر با و سحر با
پس جلالتی که پیش تو کور
عالم اندر چشم تو چو ل و عظیم
آنکه نقشه و زهر دبی بهر
سایه و تنوعی بین ز جمل
تا بحسب در نمی چید کثیف
باش تا رو که گران فکر و خیال
نمی ساینده ز آخر نه وجود
چشم بران بنده خاص
جاسک او و طیفه مل امیر
روح او با روح شمه و صلیق
چشم عارف تا گوی احوال
آنچه نسبت شب جزان نزار
او درون دام و داسه نه
کشت نوکاید بر کشت خفت
آنسان این تدبیر غریبش دوست
هر چه کاره از بهر او کار

عالم سبب سبب اندر با و دان
گو چو سبب زنده از بهر جان
او که یک است این در زمین
هست چندان که نقش چشم تو
صد جهان گرد یکدم منگرون
هست محکوم یک فکرت خفته
یک چون سبب جهان خورد و برد
تأتم است اندر جان هر پیش
زنده اندر سحر و از دیاسک
هست اندیشه چو خوش و تن سحر
این و فاعل چو سنگه خبر
بوندار سوز خرد و روانه
کو حافت چون سحر و افش
از نزار آن پیش و تن
نیست گشته این زمین هر گرم
چند برون چشم بران بنده خاص
برگزیده بود از جمله چشم
او ایاد بود و شمه محمودت
بگذر از اینها که نو حادث شدت
چشم او نجاست روز و شب گرد
آنکه بیند صلیق بر سرش
عاقبت بر ویان کشته آله
ختم ثانی فاسد و پوسیده است
آنرا نه دید و اول کاشتن
چشم بران بنده خاص
جاسک او و طیفه مل امیر
روح او با روح شمه و صلیق
چشم عارف تا گوی احوال
آنچه نسبت شب جزان نزار
او درون دام و داسه نه
کشت نوکاید بر کشت خفت
آنسان این تدبیر غریبش دوست
هر چه کاره از بهر او کار

چشم بران بنده خاص
جاسک او و طیفه مل امیر
روح او با روح شمه و صلیق
چشم عارف تا گوی احوال
آنچه نسبت شب جزان نزار
او درون دام و داسه نه
کشت نوکاید بر کشت خفت
آنسان این تدبیر غریبش دوست
هر چه کاره از بهر او کار

ماکو در پس مانده ذرات ویم شمس باشد بر بیدار مطلع تو مرا با و در کن کو رفت ب عین منخ تر نفس صانع چون ب یک اسپ که کورانه چسب اور بجز ملک آب شوره خور هست برکت شاد باطن است ما خوش شمس دین بے غنیم تو تیا س کبر یائے تیر فعل جمله که در آن راه دور کن سله قمر محسوست را اگر چه آن منم انیت خود بخورده اگر دست آه باز آن باشد که آری زرشاد	مرد و عالم آفتاب سبب غیلم هم از و عقل سبب قطع میر و مردم من و یاما بے آداب عین است از غیر تر شست چون ب سے زینده روزی از آن است رد تا که آید شوره اورا کور کرد کو به اندک و بدرا که کجاست در زمان آن کور را بیت کینم وار غفلت کشت است غیر فعل اسه نهال سیه و در افشان شمر جان دره تا بچینین جان می کفر انیت افتاده ابد تر سر جایه	باز که شمس سے کرم عجب صد بران بار میر بوم امید در شوم نوید نوید سکن جاست سالارین رونده چرخ و انکه که دشما ازین دریا ندید سیر میگردد برکت است خور نیز در دانی است این نیزه که تو یان عینا که حق صام الدین تو زور انکه که بر چشم اسخه بر زور جمله کوران مراد و کن بر حسود انکه او باشد حسود آفتاب نفس خورشید ازل نایست او	گر قیاس شدن باز میان چرخه ان بومیر اند راه را کم کرد و در و طیران قضا در میان چند و دیرش سیر باز آمد تا بگیرد جاسے ما مچنین ویران را که درم بچند نے تقسیم ے روم سوسه طون تا زخان و مان شمار ابر کنه والله از جمله برعیاں بر سرست تا به او و سلیمان روز راه هیج باشد لائق روز جیه سیر انیت لایق قائم دوم گول گیر مرو را یار که ے از شاه کو دل بر بخت کند با من جفا	هم از شمس باشد این سبب او که از شمس این زمین باطن عین منخ آفتاب سکن گر براق و تازیان یا خود خور هر دم آرد و بجز آب جدید آب من کو کورتا یا بے بهر رست گری گوگا سے دو تو واروش کن کور می چشم حسود غلت صد ساله از و بر کنه کو حسود بر تو سے آرد و محمود کو سے گرد و زور آفتاب سے بر آید این مراد او کو باز کو سست انکه او کم کرد راه لیک کویش کرد و سر منکب قضا بر و بال باو نیش سے کنه لغز وقت از و در و لیت عجب سکوشا بنشاه راجع ے شوم در نهادر ساعد شه باز سست بر کنه دار ابا سوسه زد که و بهر بیدار ایدار ان خویش منشوش که عقل دار انکه هست سلطان بهام حیاں مرقا لا غر چه زور در شست بج خورستان شنش بر کنه صد بران نور من که بر کباب
--	---	--	---	---

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

پایان من جنایات دیتی چون بیزمراشته در دوش روشنی قفسا افکار تم شیر براس ناز دندان یاد کرد ای تنگ چو کدو پرور دامن ناله باشد با جان نشانی مالک الملک نیم من طبل خوار من نیم من شمشیر دور از چو نرس آتش آمد در قوام چون فنا شد ما او ماند فرد خاک پایش خور بهر این نشان لے بسا کس را که صورت راه د کاب نور چشم با بیست بخت را که در اصف و منطق درسان جان گل با جان جزو استیک کرد آن می که نه که بر شک دوست بس جهان آید جهان دیگر این منهدا خود بخند یار است هست لبیکه که توافی شنید بر لب جو بود دیوار بلند	هر که کس درم شد بر پی ست می برم بلوچ دل چون پر انقطاع آسمان از فطر تم صد برادران مبتدا را از او کرد غم کرد از شکسته راز من هر که آفت چرا باشد غریب طبل باز من نیز نداشت از کن لیک و ارم در سبک نور از طبع منس است آخر دام پیش پایا سپید و گرم جو کرد تاشوی تاج سرگز نشان قصد صورت کرد و بر اندر نور دل در قطره غنی نعت امور نفس و شجاعت در جان عقل از دور شد جزو کرد آن می که کو مساحت بر ست این مشر اورا نماید مشر حرفه ادم دم شیرین است لیک بر تپا جو نای شنید گلچرخ انداختن آن فتنه از سر دیوار در جو ک آب	در دل سلطان خیال من بهر چه ماه و آفتاب سیم بازم و میران شود و من جها لیک و ارم با چند ما و مساز کرد در من آوید تا بازان شود هر که باشد شاه در دوش راه طبل باز من نداست از کن نست جنسیت در شکل و قوا جنس ما چون نیست منس تا و خاک شد جان و نشانیها او تا که نفرید بشمار شکل من آخر این جان با بدن بر پی ست شماره اندر کرده و تم و ریک این حلقه مانده کیست و چون بهر چه مریم جان از ان سبب پس جان جان چو گل گشت جان تاقیاست که گویم بشم چون کند تقصیر پس چون تن زند لیک شل آوردت تا پیر گلچرخ انداختن آن فتنه از سر دیوار در جو ک آب	بے خیال من دل سلطان غم پرده های آسمانها سیم چند که بود تا با بدست از رم من چند بار با کرد گر چه چند اند شهبازان شود گر چه فزنا که نباشد مینوا حق گواه من بر غم مدح آب منس خاک آرد در نبات ما که باشد بهر او فنا هست بر خاک نشان بکار نقل و موز شید پیش او نقل ایح این جان با بدن افست نقل چون شمس درون مغرور عقلها در دوش چو زلف عالمه شد از سج و لفسر از جنین نچا شود حال جهان من شرح این قیامت قاهر چونکه لبیکش یار چهره در چنین لبیک پنهان بود بر سر دیوار نشاند در مند از لب آب که جو ک زار بود بانگ لب که بر شمشیر جوان گشت خشت انداز در انجا من از جفت ندامت مرد در ازین بر شمشیر تحویل شد
---	--	---	--

نقد و نظر
منشی مولانا مسعود
طبل باز من نداست از کن
نست جنسیت در شکل و قوا
جنس ما چون نیست منس تا و
خاک شد جان و نشانیها او
تا که نفرید بشمار شکل من
آخر این جان با بدن بر پی ست
شماره اندر کرده و تم و ریک
این حلقه مانده کیست و چون
بهر چه مریم جان از ان سبب
پس جان جان چو گل گشت جان
تاقیاست که گویم بشم
چون کند تقصیر پس چون تن زند
لیک شل آوردت تا پیر
گلچرخ انداختن آن فتنه از سر دیوار در جو ک آب

نقد شانه

سبیل باز

جنگل کبون

باز و گداز

نظر قاصد

نابینا

باز و گداز

شاه کبود

سرمه و لعل

عازم انفس

الکاف و رجب

انفیس و جبه

جان آرام

سکندر

بگرد و بوی

خود خدی

روشنه

زین خاوند

پاسان من حمایت و دست
چون بیدم از شد در روش
روشنه عقلما از فکر تم
شیر براسه نازندان یاد کرد
هی خاک چرخه کور بر دامن
آنکه باشد با جان شایسته
مالک الملک من طبل خوار
من نم منس خوشه دور از
پوشش آتش آمد در توام
چون فنا شد کما او ماند
خاک پایش شود مبر این نشان
لے بس کس را صورت راه
تاب نور چشم پرست بغفت
را که در افق و منطق و سان
جان گل با جان جز سبب کرد
آن میس که در خشک و سست
بس جهان زده جان دیگر
این سخن ما خود بخشنه یار
هست لبیک که توانی شنید
بر لب وجود دیوار بلند
قشقه مستقی زار و نزار
شد حجاب آب آن دیوار
چون خطاب یار برین دلند
آب زده باک فیض ترا
قاعده اول ساع بانگ آب

هر کجا کس اوم شد در پی
می برم بروج دل چون پیش
انقطاع آسمان از فطر تم
صد هزاران بستره را از یاد کرد
غم که در دینکینته راز من
هر کجا افتد چرا باشد غریب
طبل بازم میزند از کنار
لیک دارم در تپه نور از
طبع منس است آخر دمام
پیش پا سپردم و جو کرد
تا شوی تاج سر زناشان
قصه صورت کرده به انداز
نور دل و قطره خون منفت
نور نورس و شجاعت و جهان
عقل از دور دستد جرب کرد
آن میس که مساحت بر سوت
این مشر و زانما محمد مشر
خود ما دم دم شیرین است
لیک سر تا پائین شید
گل و خورشید آن قشقه از سر دیوار و در حوض آب

مردل سلطان خیال من قهر
همچو ماه و آفتاب من پریم
بازم و حیران شود و من حیا
ایک دم با خنجر ما و مساز کرد
درین آویزید تا بازان شود
سیرک باشد شاه در دوش را و دوا
طبل با دامن نداست از حبه
نیست جنسیت در شکل و دوا
جنس ما چون نیست جنس شاه ما
خاک شد جان و دنیا و دنیا
تا که نغمه بدشمار شکل من
آخر این جان با بدن پر سست
شاه اندک زده و دم در جگر
این تعلقه ما زنی میست و چون
همچو مریم جان از ان سبب
پس جان جان جان گشت جان
تا قیامت که بگویم بشم
چون کند تقصیر پس چون تن زند
یک مثل اور دست تا پیر بر
عاش از آب آن دیوار بود
تا که ان اندا و خشته در آب
از ساع بانگ آب آن مست
قشقه گفت با مراد و فاعده است
بانگ چون بانگ سر فیل شد

بخیال من دل سلطان شمیم
پرده های آسمانها من در
چند که بود تا پادشاه سر ما
از رم من چند بار باز کرد
اگر چه چند اندیشه باران شوی
اگر چه خون دل نباشد مینوا
حق گوای من بر غم مدح
آب منس خاک آمد و زبات
ما که باشد بهر ما و افنا
بست بر خاش نشان کجا
نقل و در نشانی از اول من
همچو این جان با بدن ناسته
عقل چون شمشیر زدن من
عقلها در دوش چو زدن
عالمه شد از سجده غریب
از چنین نجات شود حال جهان
من شرح این قیامت قاهر
چونکه لبیکش یار چرخ رسد
در چنین لبیک جهان بخور
بر سر دیوار نشاند در زمند
از آب آن دیوار بود
بانگ لبیک و شمشیر چون
قشقه گفت با مراد و فاعده است
من ازین صفت ندانم هیچ
آمد در زمین شمشیر تحول شد

<p>ایں صدار کوہ و دہا بانگست ہست کہ کاو و شفا سے کند چون کہ آن طعن بیرون شود جان بنیفت و فر و خواہے کوہ نے صہ بانگ شتا قے درو بکہ ہر خواہے اوتا بدست ہیں قیامت این قیام کی گشت ای خاک شہد کو خوش شد زلفین بزم تیر و حریف نار شد صحنہ اللہ دست نگ خم ہو آن مرغ خم خود را بخت گشت چون مرغی گشت بچون زربان آتش من گزید آتشکست نین اوسے چون نور گیر داد و ن آتش چہ از من چوب بہن گو چہ چون من نذر دنا بھر تا کہ پاچہ سے رود راخ درو ای تن آلود بکر و حوض گرد پاکے بن حوض بے پایان بود پاکے محب و د تو خواہد درو آب گشت آلودہ از شراب ز آب ہر آلودہ کہ نہان شود گو پیاہ حوض ل کہ در آب سر گو چہ بہرست و رہا شے تو کز اشا چون شیرین تر از شکر بود</p>	<p>کہ پرت از نگاہین کہ گشت ہست کہ کاو و شفا سے کند آہای چشمہ با خون شود ماکہ آہنگیر آخر اسے گروہ نے صفا جرمہ ساقے درو بوکہ در جوتاب خوریا بدر ہے آن قیامت و ان چون برسم آہنگیر و نگہ شش شد زلفین تیر کے فوت و ہمہ انوار شد تیر کیلنگ گرد و اندرو راکہ آتش دوراں کہ شے پس اناہست نیش بجز بان آہمیں کہ ہست باہر بن ہست سجود ماک ز جہا ریش تیشہ و شہد برانجند لیکے نہ شکیں از غرقاب کھر چون نہانہ پاچہ بظاہر درو پاکے گرد و برون حوض مرد پاکے اجسام کم میزان بود</p>	<p>ہر کی بست آن مکیم و ستاد می رہا نہ کوہ از ان آواز و قال ز ان شوشا و ہمایون مل بود نے زبان یک شہر جہان شہد کو حیت تاز تیشہ و کاہند چون قیامت کو ہمارا بر کند ہر کہ ویدان مریم از خم اینست مان مردہ چون حریف جان شود ورنگسار از خر مردہ فتاد چون ران خم اتمہ و گونہ قائم زبان من خورنگ تیشہ ست شہد ز گشت طبع آتش ششم آتش من بہ تو گشت شہد نیز خود کیسے کو چون ماک پاسے از زیر امانہ کم کو از ان جان و قل من بنہ آسجرباد بے از بظاہر غائب شہد پاک کو از حوض مجبور و فتاد ز آکامہ دل شہد لیکن کہ مرید</p>	<p>بہر کی بست آن مکیم و ستاد می رہا نہ کوہ از ان آواز و قال ز ان شوشا و ہمایون مل بود نے زبان یک شہر جہان شہد کو حیت تاز تیشہ و کاہند چون قیامت کو ہمارا بر کند ہر کہ ویدان مریم از خم اینست مان مردہ چون حریف جان شود ورنگسار از خر مردہ فتاد چون ران خم اتمہ و گونہ قائم زبان من خورنگ تیشہ ست شہد ز گشت طبع آتش ششم آتش من بہ تو گشت شہد نیز خود کیسے کو چون ماک پاسے از زیر امانہ کم کو از ان جان و قل من بنہ آسجرباد بے از بظاہر غائب شہد پاک کو از حوض مجبور و فتاد ز آکامہ دل شہد لیکن کہ مرید</p>	<p>بہر کی بست آن مکیم و ستاد می رہا نہ کوہ از ان آواز و قال ز ان شوشا و ہمایون مل بود نے زبان یک شہر جہان شہد کو حیت تاز تیشہ و کاہند چون قیامت کو ہمارا بر کند ہر کہ ویدان مریم از خم اینست مان مردہ چون حریف جان شود ورنگسار از خر مردہ فتاد چون ران خم اتمہ و گونہ قائم زبان من خورنگ تیشہ ست شہد ز گشت طبع آتش ششم آتش من بہ تو گشت شہد نیز خود کیسے کو چون ماک پاسے از زیر امانہ کم کو از ان جان و قل من بنہ آسجرباد بے از بظاہر غائب شہد پاک کو از حوض مجبور و فتاد ز آکامہ دل شہد لیکن کہ مرید</p>
---	---	--	---	---

ہاگ از زمین کوہ دل کا مباد
 صد ہزار چشمہ آب زلال
 کو مسرطو سینیہ لعل بود
 نے بدن از سیر لوتیاں شود
 یا چنین گہرا سیکلے بر کنند
 پس قیامت این کریم کے کند
 ہر کہ کای جن و دیو گشت
 زلفہ گردان زمین آن شود
 آن خستہ ہر کے کیسہ ہواد
 از طب گویند حسہ لائم
 ز آتش لایہ زنی شہد
 گوید یون آتش من آتش
 روی خود ہر دوسن کی مہ
 ریشہ با فاش ز عیان شہد
 بر لب درخش کن لب گران
 خوبیا عقل و جان این بھاد
 حلقہ گردہ کز بوسے ہر دست
 اور طر خوش ہمہ در و فتاد
 سوی در بارہ نہان راہین
 در نہ اندر جرح کم گرد و عد
 بے سن این آلودہ راہ کے شود
 تن ز آب حوض ہوا پاک شد
 در میان شان بر نغ از عیان
 لیکن سینہ عاے نہان
 ویا سلامت جو با کن تبرا

هم درین محله گزیده ان نظر
زان همی گردنت سما بحال
تا کو خفت نه ایاز دوات الشمال
یار با کن تا نیا بجم در کلام
جان ابراهیم باید تا نور
چون غلیظ آتش ساق مشین
تقدیر شاه و امیران و مصدر
دور ماند از جر جر ارکلام
آن در خسته را نیک خورد و بد
کمان زحمان بر آتشا چیست
چشم آتشین نسبت از بهر حق
از صد جوشان و کن میخینی
چون شود و آتش جوش شاه بود
ز رخسار دل بد گوهرانی
یا دوشای بس عظیم و مزلان
شخص شازدی که با آستان خوش
چشم او نیز نور آند شد
چرخه خند در به با بعد در بان
خود مرا آستان گیر این گل
پس من کن کا کا خوش نیست
آخ از روزن به بیند کز تو
اونی خند ز زوق لشت
وریدی با تو و اخنده رضا
ز و بخندد هم جا رو هم نار
صد بزار ان بیل و تیر سوار

و کیسے گنہگار کردت درنگ
ضد فساد و بیکند در ارتحال
لذت لذت آسین سحر الرجال
نابیره دستجو تا گویم تمام
بینداند نه در دین و قصور
گنہگار احب الی غلیس

و بعد فسادان پر غلام
از آگشت و گردان راتنام
و آن در کشیدن فصد بود
اگر چه بلیان لذت این دم نظر
میشم آخرین کشاد اندر سبقت
در نهان کرے انگیند
سبح او در عصمت انما بود
میشم خلیف بران کوزه گرام
در نهانی کنج خندان
همسفر آغاز و آید به پیش
پرده باهل را فائق بد
بر پاشنه اشکاف بران
همچو خوشاگرد گیر و گرد
چاشنی این کار باهی ناست
دل گو ایست و دین ذکر تو
او بی خند و برین فکشت
صد هزاران گل شکفته مر ترا
در زم آملیر ز شکو و در سبزه زار
انگند اند جهان مینوا

اُن نظر کو نگہ دارین مبرورہ
 تاکہ از عسرہ نہ بیسے خو نہما
 تادو پر باشے کہ مرغ یک پرو
 در دین خود از دُن فزان ترا
 پای پای بر رو و پر ماہ و خور
 این جهان تن غلط انداز شد
 سلطان حقیقت اُن
 باغبان ملک اقبال تخت
 کے با بر در در اندر مرتبت
 شیخ کو فیض نور اللہ شد
 اُن جسدان ہر خندان بودہ
 تا غلام خاص را گردن زنند
 شاہ از اسرار شان مقبوض شدہ
 مگر می سازند قوم حیلہ مند
 از ہر شاہ دوا می دوختند
 بالکلام استاد استاد جهان
 از دل سوراخ چون گنہ گیم
 گوید اُن استاد شاگرد را
 نہ از دست یا سحر در جان روان
 گویش نہان زخم آتش زنہ
 یک درویشی نالہ از کرم
 پس شد ناخدا شد جزا
 چون دل اور رخا و عمل
 چون نہ توخران را زہار
 جزیکہ بک صوح خود زرو سیاه

اور خجستے سے سوسہ فکب زد
 کے زیر سر بائز بابے الطعما
 عاجز آمد از پریدن میسر
 کس چه اندر ترا قصد کجاست
 تا نمازد همچو علقه بند در
 جزم اندر کوز شوت بار شد
 بر علام خاص سلطان ابر
 چون خست را از انداز درخت
 جرن بر بنی شان چشم است
 از نهایت و زخمت اکا کشید
 تلخ کوشهر شور بخان بوده اند
 رخ اورا از زمانه بر کنند
 تا همچو بکر با سبب تن زو
 تا که شتر را در فضا سے نکلند
 آخراں تیر اندو آموختند
 پیش او کیسان مہر دلو نهاد
 بر زہ بند پیش آن حکیم
 ای کہ از سگ نیست باغ
 بے دست چنے گیر دروان
 نے قبل از تاب شد ہر روز نہ
 ہر چو گئے خندد و گوید نعم
 کاسہ زن کوزہ بخورایک تار
 آفتابے دان کہ آید در حمل
 چون بد از خندہ و شمار
 مے بنیے چون خجستہ شہ

[illegible]

۵۵ خدایا که در فرزند ۱۴

کیست گفتا هم در دست نیست
از نیامدو احتیاج آن خلیل
دل نبسته چو پروانه گشت
یاد روز و مقدر نفس از رسول
هر که را بجهاد و جهاد نیست
مهر باید تاب و سبک تو بر را
تا نباشد برقی در آب و چشم
کو بر وی سبزه فوق وصال
کو چنان که گفت کشای در را
کو در نزد لاله رخ همچو خون
کو بگوید ملکات آن ملک از زبان
او کجا آورده اند این قلمها
آن شود شاد از نشان کرد چپاه
او نشاند که جو که جو خورد
تو به بینی خواب در این نشاند
یک نشانی آنکه او باشد سوار
یک نشانی آنکه این خواب از هر
نشان خورشید این پیکر و پیکر
همین میا و این نشان را محبت
این نشان آن بود کان ملک و
آنکه بآن روز تو را یک نشاند
خود را و تو خواب بر زبان او
از زمین چار گیسو صد هزار
چون که بکن خواب بیدار شود
به نال بگمی از ری که در

ذوق تو قبل هر حس نیست
گشت ممکن از حس تبیل
چون شگانه تو به انداز گشت
سنگلاخه مرز غش شد با وصل
مرز حسرت قسم هر روز نیست
شمر شد برت و حسرت تو بر
کو نشیند آنش تهدید خوشم
کو بچو شد چشم از زلال
کو در سینه بر فنا میوه را
کو کل از کس به برادر زبون
لک شپه با ملک لک پتخان
من که میم چون حسیم کلهما
چون ندید او را نباشد انتباه
چون خورد او در چه دانه تو کرد
کو در دهن و دهن و نشانی مر ترا
یک نشانی که ترا کس در کنار
چون شود و در آنکه پیش کس
این نشان باشد که کجی باریت
این سخن را در اندر دل خففت
که سبب جوئی بیای از آله
همچو که گردنت باریک شد
سر که در سو گشته همچو تو
خوی عشاق است نایب شمار
از امید آن دولت پیر و شد
گر به روز و نشان نایب بجا

تر شسته اعمال و شوی جود
همچینین عکس آن انکار در
چون شیبی که کو تا او زد عا
که با سبک آمد این دعا
ببین پیش آن مکن جرم و گناه
آتش و آبی باید میوه را
تا نباشد گریه ابر او مطهر
کو گلستان را ز گوید با چین
کو شکوفه استین بر شاخ
کو با بیل و گل و کسند
کو نماید خاک اسرار منیم
آن لطافت نشان نشاند
روح آن کس کو بهنگام است
را که کشت همچو ناله و حال است
که او تو شود و نیک نشان
یک نشانی که بخند پیش تو
ز آن نشان باد و کسب بکشت
و مژدن که در اندر گفت گو
این نشانها گویش همچو شکوه
آنکه گوئی به شبها در از
و آنکه در آنجا در از کات
بند و نشانی است همچو خود
چونکه اندر خواب دیدگاه
پیشم گردان کرد و چپ و راست
می دو کرد و باز از بر سر

راه تو بر دل اول به بود
مس کند ز راه و سبک را بنزد
به گشتن خاک ساز و کو را
خاک قابل را کند سنگ محلی
کو کسم تو به در آیم در پناه
و جب آمد ابر و برق این پره
تا نباشد خنده برق ای سپر
کو نقشه عهد بند و بسم
برفشادن گریه و ایام بهار
کو چو طالب غافله کو کسند
کو شود چون آهن چنان منیر
کو بهر دست و دود جان شست
و در لب خویش نوشد خوش است
همچو دالان نشان را و است
کو پیش آید تر از دانه غلغلان
یک نشانی که در دست پیش تو
کو نیای تا سوز و آه و بکشت
کو سکوت است میت خمار تو
آنچه باشد صد نشانی که در
و آنکه می شود و کمر در نیاز
چون نکات پاک با زبان بر جفا
چند پیش تن رفته همچو خود
آنکه در دهنش ساهما
کمان نشان دهن علامت کجا
چون کس که گو کند گو سار را

چون که در دهنش ساهما
کمان نشان دهن علامت کجا
چون کس که گو کند گو سار را
چون که در دهنش ساهما
کمان نشان دهن علامت کجا
چون کس که گو کند گو سار را
چون که در دهنش ساهما
کمان نشان دهن علامت کجا
چون کس که گو کند گو سار را
چون که در دهنش ساهما
کمان نشان دهن علامت کجا
چون کس که گو کند گو سار را

خواجه نصیر الدین درویش که گویم یک نشانم خورشید گویش من چو گم کرده ام چون طلب کردی جود نظر تو شبیه یورش در قفا و بطن این نشان در حق او باشد که یزد باجی چاره پیش آمد آب این سخن ناقص باشد و غیره من شامم برگه باغبان شخص کویان یا که سعدی باشو و معلوم آثار فضا و که طالع محل از بر شهر و بس کن آینه قوازان آفتاب انچه برادر و برادران شغل شو او که در اندیشه شاه و مروت و داد لیک برگزیده و تصویر شاه را گوید که جواهر است وید موسی بایشان را برادر ای خدا من فدایت جان من جامه ات دوزم پیشه های شوم و سنگت بوسم با لب پاکت هم غیر و نهانها را بگویند ای خدای تو همه بزمی من گفت با آن کس که در آفرین این چهره از پیشین چهره است	گم شده اینجا که در کسیت چون نشان شبنم قوت موش که جویت و چو او آورده ام جدا خطا نکن چینی از خیر بجز گفت نهیت سالتو فضا آن دو گر را که نشان آید این نشانها تکلیات الکتاب دل ز نام بیدم معذور من شامم با یک یک باغ ناید از در حشر که شمر شمره اهل سعد و خوش را احتیاطش لازم آمد در امور آفتاب ناید یکبار به تباب وزدگر گفتار با مغرول شو اندیشه وید به مار نور و در نیاید ذرات مار به شمال مناجات کردن شبان تو کجای نام تو من جا کرت تو کجای نام تو من جا کرت و تر ایا رین آید به پیش گر به بنم خانه ات رهن دوم سازم و آرام به پیش صبح شام زین خطا پیوسته گفت آن شبان گفت موسی با حیره شمر گمده کفر تو جهان را گمده کرد	کس نشانی که بداند غیر من گویت منکر بر او بود و رحم کن بر عاشقان خد و پس گرفت اندر کنارت سحر او زمانه کان نشان وصل است شخص را جا بجای من خاص آن جان بود که آتش خاص آن کوه عشق آید عقل می شامم بهر شدت سخن شرح باید که در دفع و ضر شاد و گریه از فضا و سرور آتشش سوزد آن چاره را و در کفر نورمانه نشان بر نذر و جز که آن طبع رحیم نیست لائق مر مر تصور وصف شایانه از زمانه خاص انچه در دست این کارگاه چاقوت دوزم کم شانه مر چاقوت را دوزم و کینه کنم من تر اغوار باکم بهر خویش روغن و شیرت بیارم به پیش از من آوردن تو خوردن طعام گفت منو کایت است افغان خود سلمان باشد کافر کفر تو دیبای دین را زنده کرد
--	--	---

شعری اموی اموی
که گویم یک نشانم خورشید
گویش من چو گم کرده ام
چون طلب کردی جود نظر
تو شبیه یورش در قفا و بطن
این نشان در حق او باشد که یزد
باجی چاره پیش آمد آب
این سخن ناقص باشد و غیره
من شامم برگه باغبان
شخص کویان یا که سعدی
باشو و معلوم آثار فضا
و که طالع محل از بر شهر و
بس کن آینه قوازان آفتاب
انچه برادر و برادران شغل شو
او که در اندیشه شاه و مروت و داد
لیک برگزیده و تصویر
شاه را گوید که جواهر است
وید موسی بایشان را برادر
ای خدا من فدایت جان من
جامه ات دوزم پیشه های شوم
و سنگت بوسم با لب پاکت
هم غیر و نهانها را بگویند
ای خدای تو همه بزمی من
گفت با آن کس که در آفرین
این چهره از پیشین چهره است

جاری و پاتا بہ لائق مروت است آتش گزنا گشت این دو پوست درستے بے غرور چون شمع است شیر لوز نشہ کہ در نشو و نماست انگ گشت انی طغیانت لم تعد بے ادب گشتن من با خاص حق مقصود خون تو کند نامکن ست دست و پا و در حق ما مائیت است ہر چہ جو آمد و لادت بیعت است گفت ای موسی و ہاتم دوخته و تے آمد سوسے موسے از غذا تو بر اسے بخیل کردن آمدے ہر کسے را میر ستے بنہاد ہم در حق او نور و در حق تو نار نابرے از پاک و ناپاکے ہمہ ہندیان را مصلح ہند مع ماہرون را انگ ہم قال را زانکہ دل جوہر بود گفتن عرس آتشے عاشق در جان ہر فرد عاشقان را نفیس سوز بہت خون شہیدان را زابا و لی است توزیرستان طاف از سے محبوب لعل را گزیر نمود باک نیست بعد از ان در مروتی حق نہفت چند تیر یاز از ل سوسے ابر	آفتابے را چہینہا کے روست جان سیکشتہ نمودن مرد پوست حق تھا چہینین خدمت غمی ست پا تو او بود نذر او محتاج بہت من شدم بر بخور او تنہا نشد دل بہر از سوسے دار و ورق گر نہ شوخ موی و حکیم در وزن ست در حق پاکے حق آلاش ست ہر چہ ہو پوست او ز سوسے بہت وز شیشاے تو جانم سوختے و حق آمدن از حق تعالی بقاب مروتی کجاست شیان نہ بر اسے فصل کردن آمدے ہر کسے را مصلح اسے دار و ہم در حق او نور و در حق تو نار از گران جانے و چالاسے ہمہ سندیان را مصلح ہند مع ماہرون را بگرم و مال را پس خیل کہ عرض جوہر عرض سر سیر فکر و عبادت را سوز بر وہ ویران خراج و عشرت این خط از صد موابا و لی است حامہ جا کان را چہ فرماے رفو	گر بچید زین سخن تو خلق را گر ببیند کہ گزیدہ ان دو پوست با کہ میگوشے تو این باجم و خال وزیر باندہ ستہ من گفت گو انکہ بے سوسے و بے چشمہ ست گر تو مردے را بچو امنے فاطمہ حقا میں ست در حق زمان لو بلکہ لم یولد اور الانی ست انکہ از کون و وسار ست نہیں جامہ را برید و اسے کرد گفت اما تو نے پامنہ اندر فراق در حق او صبح و در حق تو ذم در حق او نیک و در حق تو بد من کردم خلیق تا سودے کنم من گروم یک آتش چہ شیان تا طبع قلمیم اگر قاشع بود چند ازین الفاظ او ہمار و بجا سوسیا آداب و ناما دیگر اند گر خطا گوید و را فاطمہ طے گام در رزون کہہ رسم تمہ نیست طعت عشق از ہمہ دینا بہت و حق آمدن بموسی عالیہ السلام از بہر عدل ان شیان بر دل مروت سخاوار نہفتند بعد از ان گشت گویم الہی ست چند تیر یاز از ل سوسے ابر	آتشے آید سوز و خلق را شاد گشتے تو چون باور ست بسم حاجت در صفائے جمال انکہ حق گفت چون من خود او در حق آن بندہ زہم سیدہ ست گر یک نفس اند و وزن ہم مرد را گوئے بود ز خم سنان والد و مولود را و افلاق ست حادث ست و حیدر خواہن سر نہاد و زربیا بے زلفت بندہ مارا چہ اگر دے جدا از خضر لایشا عینہ اطلاع در حق او شہد و در حق تو ہم در حق او خوب و در حق تو بد بلکہ تابر بندگان جو دے کنم یا کمال شیان شہد و در شیان اگر چہ گفت نقصان خاضع بود سوز خواہم ساز با آن سوز ساز سوختہ جان و رواناں گیرا اگر شوہر چون شہیدان شو چہ ہم از خواہم را با چہ نیست عاشقان الکت و ذہب خدا عشق و در سیاغ و غمناک نیست ویدن گفتن بسم آمیختند زانکہ شرح این در الہی ست
---	--	---	---

در نسبت کوشت سرت کشا
در کافہ صفت و صفات
چون از من و من و من و من
عبادت کردہ سوسے و سوسے
چند تیر یاز از ل سوسے ابر
عاشقان الکت و ذہب خدا
عشق و در سیاغ و غمناک نیست
ویدن گفتن بسم آمیختند
زانکہ شرح این در الہی ست
چند تیر یاز از ل سوسے ابر

آن یقین میگیم خاموش کن عزیز کردی تو نام را عیان سرخون و لطف حسن اویست خون کن دل را ز شکست طمان چون اساس خانه تو نماند او حیات کو دکان گیر زار دو دو تامل زین با گر ان چون گر انیا اساس است تخم مایه آشت شایسته هر که در قهری قرن ولایت آنکه بیرون از طالع جان است بے سبب بینه از تاب و گیا شب چراغ رقیقه نوتاب وہ کہ چون دلدانا سوزند ترک عیسے کردہ خبر پروردہ ناکہ خبر غنوسے رحم آیدت طبع اہل تاگر بد زار زار زافرین مرادش نفس نیست آن خبر عیسے دل گرفت ضعیف عقل تو اسے فرما ایسی خوش نفسی جو مرغ تو شنب و زنج این قوم عمر تو بہان کن کہند خورشید شرق سر کہ از دھم با قوم زحیر آن ہزار تو را حاصل عزیز	مر ملاک را نیکو تر خوش مشرکو گوید کہ تر مرگ چیست لوح را اول بشوید بیوقوف تو شستن لوح را با پیشخت گل بزارند اول از قہر زمین مرد خود ز سر و بہ تاجم را بنابہ خمالان براسے بازین تخت بہت بکارتا ہر کہ در زمان قرین مختی است ہر کہ را دیسے تر و سیم فرد بے سبب بیند جویدہ شب گوار این سبب بچون لغت ملول رو کو گل ساز بہرقت جان بے سبب جلدہ باشد ماہ را طالع عیسے ست علم و معرفت رحم بر عیسے کن و بر خرمن سالمہا خریدہ بود کس بود ہمراہ خردشت این عقل نیست زانکہ غالب عقل بد و ضعیف گر عیسے کشے زنجور دل چونی ای عیسے زید را بود چونی از صفا ایمان بے ہنر تو غسل ماسر کہ در زیا دین این منزلیہ از ما پیشین کہ زما ز آتشین علمان مثل کتا	عزیزیت گویدم نے جوش کن بہ ملاک گشت مشکما بیان سابق ہر شیشے آخر کمی است بر نوید ہر کہ اسرار انگمان اولین بنیاد را برے کنند کہنے داغدا نشان تر کار مے رہا بد بار را از دیگران تا ہما ہم پیشو اسے نعمت است تکلف آتش توین کوثر است آن چکا کا زار مختی است منصب حق سببیا آن است شیشہ سیمہ معجزات اینیا پاک دان دنیا چراغ آفتاب خلوت شیشے گذشت و ز رشید لاجرم چون خبر ہرون پروردہ پس خبر خبر فرما یدت تو از بہتان و دم جان گرا کو با خبر باد عقلت نخست و مقام قاتان منزل گرفت این خبر خبر پروردہ گشت است کہ بود اندر بہان بے رنج گنج چون شب و سوچہ بپوشا عمر با نفاق و صلہ و دود و زرق تو غسل بغیر کہم را و گیر کہ بیا بد از تو ہر چاہی چیز
---	--	---

سخت خوار ملک سبب کار
شعری مولوی تنوی
دفعہ دوم
آن یقین میگیم خاموش کن
عزیز کردی تو نام را عیان
سرخون و لطف حسن اویست
خون کن دل را ز شکست طمان
چون اساس خانه تو نماند
او حیات کو دکان گیر زار
دو دو تامل زین با گر ان
چون گر انیا اساس است
تخم مایه آشت شایسته
هر که در قهری قرن ولایت
آنکه بیرون از طالع جان است
بے سبب بینه از تاب و گیا
شب چراغ رقیقه نوتاب
وہ کہ چون دلدانا سوزند
ترک عیسے کردہ خبر پروردہ
ناکہ خبر غنوسے رحم آیدت
طبع اہل تاگر بد زار زار
زافرین مرادش نفس نیست
آن خبر عیسے دل گرفت
ضعیف عقل تو اسے فرما
ایسی خوش نفسی جو مرغ
تو شنب و زنج این قوم عمر
تو بہان کن کہند خورشید شرق
سر کہ از دھم با قوم زحیر
آن ہزار تو را حاصل عزیز

ل

این که در ماه رمضان
 نه صوم کند و نه روزه
 و در روزی که این صوم
 بپوشد و کند روزه
 با کینه و بدخواهی
 بگذرد و نماند
 و در روزی که این صوم
 بپوشد و کند روزه
 با کینه و بدخواهی
 بگذرد و نماند
 و در روزی که این صوم
 بپوشد و کند روزه
 با کینه و بدخواهی
 بگذرد و نماند

وان شهر را در پیشگاه مستقیم و خوش
 کان شهر کاغذ زمان و پس برست
 چونکه مقصود از شهر آمد شهر
 خویش چون فریاد کرد و از آرد با
 از دها را در این حیلست بهست
 ما که آن بسیار لیکن بارین
 هر چه در پیشست آمد و ز خلا
 چشم را در روشنای خوش کن
 حاجت بپوشد که صد باره بود
 ساک و از آن هر دو خود جوید
 لاجرم موسی و دیگر باز سازد
 سرخو که در دو توپا به باش
 غایب تو نیست و نیکو دوست جان
 و در پیشگاه مستقیم اهل صفا
 در این میان جزوت نیست این
 ای خدا این سنگدل را موم کن
 آن یکی کوری همی گفت لا اله الا
 از عجب در آن گفتند یک
 گفت زشت آواز مونا خوش نوا
 زشت آواز مونا بهر جا که رود
 کو نیکو چون گفت این آواز را
 و آنکه آواز زلش هم بود
 چونکه آواز خوش و موم شد
 و حسود زشت که از آن بدست
 و آنکه با یوسف تو گوئی که کرده

تا بر می سنگت ترین پیش
 و صفت از سنگ آبن بر ترست
 پیش شهر اول بود و آخر شهر
 شیر مرد و در پیشگاه رها
 تا که آن عزیزان را که تن برست
 و در شب و اندک خیر اما کین
 چشم را سوخته بلند که نه بالا
 ز نه خفاشته نظر از سوخته کن
 شل آن خود که یک با شومین
 اوز موسی از دیگر سر کشید
 تا که آن باز او جانش را بود
 در بنا و طلب صاحب را باش
 نقد تو نیست نقد است کان
 بهر چه هر چه در میان آرد با
 چونکه کوری کشش از دها بین
 گفتن با کینه سال کن و کوری و ارم مرا جمع کنید
 من دو کوری و ارم از اینان
 این کوری را بیان کن نیکو
 زشت است که کوری که شد و تا
 مایه خشم و غم و کین می شود
 طاعت آواز زلش آواز را
 آن سر کور زلش هم بود
 زو دل سنگدلان چون موم شد
 کوزن خلق چنان خرد و دست
 باز خون بگینا بهر خورده

سنگ آبن اول و پیمان شهر
 در زمان شایخ از شهر باقی ترست
 سوی خرس و از دها که دیم باز
 حیلست و در دهم دادند پشت
 از دها بهر توت می نیست
 حیا خود را جوید به باز رو
 رو شسته بخند نظر را در عطا
 حاجت بپوشد که صد باره بود
 اوز موسی از دیگر سر کشید
 تا که آن باز او جانش را بود
 در بنا و طلب صاحب را باش
 نقد تو نیست نقد است کان
 بهر چه هر چه در میان آرد با
 چونکه کوری کشش از دها بین
 گفتن با کینه سال کن و کوری و ارم مرا جمع کنید
 پس دو باره چشم آید بان
 و آنکه یک کوریت به بنیم ما
 بانگ ششم با زخم می شود
 بر دو کوری از رحم او تا کنید
 زلش آواز کم شد زین کاه
 یک تابان که به علت دهند
 تا که کافر جز شست و شوی
 چونکه از ترس مرست کش بود
 تو بکن در خورده است فراغ کن

یک این هر دو تن از دها بین
 و در شهر شایخ کوفت ترست
 و آنکه طوسه در دها روزه
 از دها را در این توت پشت
 یک فوق حیلست و حیلست
 کوب آید سو آواز رو
 گرچه اول خیر که آرد بلا
 شومین که حقیقت کورست
 کوز کبر از و سا و این دور شد
 و ز معلوم چشم را بر دست
 تا شود و در دها این خود سر رود
 گرچه شومین جز نبات او بین
 کوز کوز که فاخته میان سو او
 و ز خطیرون کشا زمر ترا
 خرس است از دها چون فریاد کرد
 ناله اش را تو خوش و موم کن
 چون کوری و ارم اهل زمان
 آن در کوری که ام آن انما
 هر خلق از با کین کم شود
 یا چنین نمانج را گنج کنید
 خلق شد با کوریت یکدل
 بگو که دست بر سر شمش نهند
 زان خی گردد اجابت را رفیق
 تا که تهنود این نا خوش بود
 و در جرات که نشد و ناخ کن

باز گردان کر کے اسے روباہ پیر خوسم از اندر با چون وار رسید آن سلمان سر نهاد از خشک تصدی گفت و حدیث از دما گفت و اندر ز سر سوگفت این هی بیابان بران این خوس را من که از خوس به چشم لطف این دلم هرگز نذر زید از زان دین گفت و بگوشتش در رفت گفت رو بهان تو بخوار میباش گفت خوابم هم را بگذارد و رو در خیال افتاد و درواز جد او یاد گرفت دست بایاران بدین خود نماید هیچ از جنبش برش بگن و ابلیس و ناهل بود خوس را بگزید بر جاسک کمال گفت تنو با کی اهل خیال صد گمانت بود در سیر بیم از خیال و وسوسه تنگ آید لاسمان جل سال کا و خوان رسید شد عصاره کوفتم شد آفتاب بانگ زد گو سال که از جادوئی چون نبود بگمان در حق او سار به خود که باشد آهنگ کافی شاید خدا سار باطن	چون سگ کجاست خوس زار خوس حاش گشت از دست گ گفت بر خوس منده دل ابلیس و در خوس بگرس این مودتین خوس را بگوین مثل تیغیس را ترک او کن تمنت بشم حریف نور حق است این نزد خود زان بر گمانی بر در استیست زنت بگو خوس لا معرفت کمتر تراش گفت آخر یار را متقا و شو خشمگین شد زو بگو و انید رو که ترسانم از دین جهنشین یک گمان نیک اندر خاطرش وز شقاوت او طبع جمل بود روسیه جمل تبخار خیال گفتن چو گو سال است را این خیال پنهان بران دین خلق کریم طعن بر خوس بریم زو سے وزد و ایم جو سے از شک و دیر آفتاب از عکس نمی شد شهاب سجد کرد که شد آسمان تنوئی چون نهاده از خیال از شت خو که شد آبر تر از شد در جهان در سوخوم تو چون کردی نهان	نصرت از حق طلب غم اخیر شد ملازم او پس این بر و بار ای بار در مرقارین خوس است او بهر صید که در غار اندنی است این حسود من از هر ش به است گفت کارم این بهند وقت نبود باینین خوس مر و در پیشه یان دهمان بگزید از این آتش کده گفت رفتم چون ز یاد رسید ملطفت باشد که بیایان کیم در جوار دوستی صیاسید کس یا طبع و در گداسه تو فی است کاش چنین جبه کدو کار من او بگو م خوس را بچسب بود گره و نس و در و کور و خوار و خوس را از اهل مهر و داد کای بد اندیش ز شقاوت و در خیال صد خیالت می نزد و شقاوتین تا به صید بد نشیر خر عوینان آب خون شد بر حد که ناهرا از تو اس سر دان تو هم که نکرد زیر که بارت را خواب برود و ز نسا و حرم حق گیر او وز بهر لنگارها عامل شد گشت عقلت صید سار
--	--	--

لکھنؤ میں مولوی منوچا

تذکرہ نویس دینیت علی ۱۲ کے مکان خوار شدہ ۱۲

رشتہ میں برہنہ ہم فرمائی ہے
 چون کہ گشت فارغ باغبان
 بردن از بگوشت زرا
 او شریفی کے کند دھو سر
 خوشنشین را برے او برے
 ہو کر برگردو سرخی از چرخ
 گوئیوے از تیجہ مردان
 گفت از اولادین بہت خود
 باشریف آن کرد آن دون
 شد شریف از خرم آن عالم
 کہ شریف و لائق و حمد ہم
 شد از وفای عیاد کا فقیہ
 بوضیفہ او این نوبت ترا
 دین بگفت دوست برادر
 من ترازو ارم باین و چندین
 زود را القصبہ بسیار خوبست
 این عیادت از برای این مکتدا
 چون عیادت رفت پیغمبر بدید
 چون تیجہ ہم بر زبان غمست
 رو بسپ از زبانہ تبیلے
 فاختہ سال روز شب کو کو کو
 تا تو از زوایا تو بر ماب
 سو کہ شیخ است بازید
 او بر شہر کہ رفتے از غمست
 گفت حق اندر سفر ہر جا رو

یخچین غصه شمار خوردنی است
 یک جهان کردن چنین س آن
 تابیدار آن رفاق و قاز را
 مادر اورا که داند تا چه کرد
 بسته است اندر زمانه هر غصه
 همچو خورگه دنده بنید خانه را
 که چنین گفته بر آن نماز آن
 در دوزخ بخت میراث ماند
 که کند با آن پیش خا رجی
 باقیه گوشت با چشم پر آب
 از زمین عالم تر آن کم نم
 برقیه لے تو نگاہ بر سفید
 شافیه گفت است این کانا سزا
 دست او بنش را داد و داد
 تا چرا تبریدم از ازاران کین
 که در پیش زبانه و در دست

این جهان که گشت بگو س تو
 کاهی شریکین بر سو شوق
 چون به گردش گشت بر زمین
 بر زن و بخت زدن نهید
 هر که باشد از نواز زانیا ن
 آنچه گفت آن باخیا ن بخت
 خواند آنو نها شنید از آنقیه
 شیر را بچ سبک ماند با و
 تا کین در اندام دیو غول
 پایدار کنون که گشت فز و کم
 مر مر او را دین صاحب غم
 قیوت نیست آبریه دست
 همچنین نصرت خبر چه بکشد
 گفت حقست بر آن تبت پید
 گوش کردم آن همه فوس تو
 هر که تنها مانا از ازاران خود

از صدام باز آید سوے تو
 کو ز بهر پشت نخست بر رفاق
 تو فیضِ غایت این یقین
 عقل ناقص انگهائی آئید
 این بردن در حق دانیان
 حال لا بد روز ز اولاد سولی
 پیش رفت کن تسمه گار سیه
 تو به پیشمیر چوئے مانے بگو
 چون یزید و شمر بالِ جوں
 چون دُبل شمر خرم مجبور بر سر
 احمق کر دے تیراں اوض
 کا نذر آئے دنگوئے امرت
 یا بدست این سُلہ اندر محیط
 این نزاری اگر اذیان برید
 بر نغم بر سر کشت ناموس
 یخچنین آید و اورا جملہ بد

[illegible]

۱۰

۱۱

ای فلک از رحم حق آموارد	بر دل مولان من چون ما	حق ان کو چو چرخ چرخ	کر دگر دین برادر این سر
کہ دگرگون کردی جویت کئے	بیش ازان کہینج مارا بر کئے	حق انکہ دایکے کر دستے	تو حال باز فاک از آب رست
حق تن شک ترا صاف آفرید	کر دین ان شمس در تو برید	انچنان محمد دہانے داشت	ہاگہ دہری ازل چند داشت
شکر دستیم آفران ترا	بنیا گفت بند ان راز ترا	آوے داند کہ خانہ ماروت	عقل کئے کہ در کوکابیت
پشت کے داند کہ این باغ ازیست	کوہ باران زاد و گرش دروست	کرم کاند چوب کسیت مال	کے بعد از چوب را وقت نہال
و بداند کرم از ما متیش	عقل باشد کرم باشد عویش	عقل خود اسے نماید نگاہ	چون سپرد رست ازان و سنگا
از ملک بالاست چو چاکرے	تو کس چو چاکرے ہے	کر عقلت سوا بالاسے برد	مغ عقلیت بریتے ہے برد
عقل تعلیم کمال جان است	عار بہت و داشت کان	دین خود جال ہی باید شدن	دست در دیو کا باید زدن
ہر چہ پیشہ سود خوزان گزید	رہ خوش و آب جویان را برین	ہر کہ بستاید ترا و شام رہ	سود و سرمایہ فیلس و ام رہ
یہنے بگزارو با خوف باش	بگذر از ناموس و روضہ دلش	آز خود عقل دور اندیش را	بعد ازان دیوانہ ساز خوش را
گفت باز فلک بشی رسید بل	عقل از تن فلک پاسید کہ حرفا حشہ نکاح آورو		تجربہ را خواستے تو از عقل
بہن این را با تو بایست گفت	تا کہ کرم یک ستورہ چشت	گفتے ستورہ صابغ خواستم	تجربہ حق روز غم کا ستم
خاتم این تجربہ را با معرفت	تا بہریم چون شود دین ثابت	عقل را ہم از خود من بے	دین پس جو بہر جان را
ان کی ہے گفت خواہم قائل	مشورت کرم با و در مشکت	ان کی گفتش کاند رشتہ را	نست قائل غیر ان مجنون نا
بہر چہ گشتہ سوار فلک خال	بیکشت سخن کو دیوانہ بل شیخ بہاول را کہ خود را دیوانہ کو		کے دو اندر رہبان کور کان
گوی ہے باز در بفران و شان	در جان کنج نمان جان بہان	صاحب رست و دانش بارہ	آسان قدر دست و دفتر بارہ
خود کو کہ دیوان را جان شد	او دین دیوانگی نہان شد	ایک ہر دیوانہ را جان فشرے	سرمنہ گوسار را چون سارے
چون وے شکار با تو گفت	صد ہزاران غیب و اسرار	مرزا ان ہم دین دانش بنود	دانا نستے تو سرگین را خود
از خون خود را تو چون پردہ ست	مرد را اکور کے خواہے شنگ	کہ ترا باز است ان دبدہ نشین	زیر ہر سنگ کے ہر سنگ بن
ویش ان شہی کہ باز و بہرست	ہر گیسے را گیسے در بہرست	مردے را ہم وے شترہ کند	ہر کہ او خواست با برہ کند
کس نہ اندازد خود را و شانت	چونکہ او من خوش را دیوانہ ست	چون چہ روز و دینا رفت کور	ریح یا بد روز دنا او در عبور
کو رفتن اسد کو دزدہ کو بود	کہ چہ خود بر وے ز نذر خود	چون کہ دوسک کو صیبت زہ را	کے شہسازان سنگ نہ را
یک سنگے دگر سے پر کسے گدا	عقل سے آور د چون شیر و غا	سک کند ہنگ و دیشان شہر	در کشد مر فاک در دیشان شہر
کو را خورشید دہم با نگ سنگ	اندر آمد کور در تعلیم سنگ	کای امیر صید و صید شکار	دست و دست و دین کار
کو ضرورت و ضرورت ان حکیم	کہ و تعلیم و لقب را و دین حکیم	گفت او ہم از ضرورت ای اسد	از خون لاغر شکار سے چہ اسد

از دوا پاد پید آن نور و آن سے سورگ گزشت گوشہاں مسل و پیش نور و شمع آن شکستہ نیست چون شمع در شکر تو	صبح نورش سے دھوا آسمان تا بیاغ بان کی سیرہ اش جو گشت نور و شمع آن نور و شمع آن نعمت تازه بود از احسان او	گوشت پاد گزبان آواز او شیراہ باغ باز شمع او دست تصہ در بخور گویا مصطفیٰ عجز تو از شکستہ آمد تمام	سے رو سیلاب گشت ریح جو باغ و بستان باغ عالم فرست زانکہ طبع حق نذر و منت ختم کن دیاب قدم الکلام
گفت پیغمبر بر آن بیمار را کہ مکہ فرستے دعا سے کردہ گفت یاد نیست آلا ہیست جست پیغمبر روشت نہ کردہ	از جہالت و ظلمت خورده دار با من یادم یاد سارستے پیش خاطر آمدش آن گم شد آن دعا کہ گفتم امن از فضل	یاد آور پیغمبر دعا سے گفتہ از حضور نور بخش مصطفیٰ تافت آن روزن کہ از دل دل چون گرفتہ گشت سے آدم	چون ز مکہ نفس سے شفقت میش خاطر آمد اور آن دعا روشنے کو فرق حق و باطل بہجہ خود دست و پا سے نرم
پیر گنہ باب کشائش سے زند مضطرب گشت و چارہ نبود نے بغیر حق تاملے یار من از غطر و روت وارت آنگاہ	غور دست از دشمنش سے زند بند محکم بود و فعل ناکشود یخچین دشوار آمد کار من ذکر دشوار عذاب آخرت و سختی آن	از تو توبہ سے رسید نے مقام جبر سے راہ گزید بہجہ روت و جواریت از جبر نیاب کرد و جہانے خوش بود	مجرمان را از غلابات شہید نے امید توبہ سے جاسے ستیز آہ سے کروم کہ ای خلاق من جاہ بابل را نمودند اختیار
تا عذاب آخرت نجات کند حد و در وصف رنج آن جهان تا رنج آن جہانے وار بد تاری آن عالم از غمت باشم	کہ بزد و قاتل و ساروشتند سہل باشد رنج دنیا پیش آن بر خود این رنج عبادت سے خند زینین در جہان آدم سے نرم	ای خاک آن کو جہان سے کند من ہی گفتم کہ یاب آن عذاب انہین رنج و پیہام شد گر سے دیدم منون من رو تو	بہرین زجر سے سو او سے کند بہرین عالم بطن برین شتاب جان من از رنج جے آرام شد ای خجستہ مبارک ہو سے تو
ماذہم از ذکر و انوار و خود سے شد انداختن یکبارگی تو چہ حاتم و کلمے نور و تقم این زبان تیرہت تو موعیہ	خجستہ رنج و غم و نیک و بد کو دیم شایان این مختار گے کہ خدا بر تو بیان کو بہت عظیم از گنہ در پیش ما ذہ مستلا	گفت ہر جو این دعا دگر کن گفت تو بہ کروم سلطان کن ساہارہ سے رویم و در اخیر ذکر تو موعیہ علیہ السلام و شیشانی	از سر طلب سے لازم این سخن ہجمنان در منزل اول امیر آخر اندر کام اول بودہ اند تیرہ بارہ و کران پیدا شد
رازمی گفتند پید او نہان و کجیل نیز بود سے اود ما بل جہان خود از ش آید	جہاد مردن پیہر و جوان کہ رسیدن خان مان پیچ از سما اندین منزل استک بر آدو	گردل و شعی زار امنی پیہر کہے گشتہ ہجوشان شد چون در دل شد شعی نہ کار	در جہان تاملان جان شد اگا و ضم است کاتب بار

از ان بگو کہ سحر کن دشوار است

کہ کہ در منزل و نگار

کہ کہ شہید

خشمش آتش شد ز غوغا خشت ما
 مع جافروشت ست از بهر این
 عینا بخت صدا بدو هزار
 حق آن قدرت کبریا بگویند ما
 و خفیه تو هاست دیگر را ندان
 بسجده خویش بگمار اے کریم
 البقیه البقیه اے خداوند
 چون نموده قدرت بنما اے رحم
 آفرینان کا دم بقیاد او بخت
 و حقیقت نفع آسم شد بهر
 آتش زوشت بخت دیگران
 خود زیان جان او شد بر او
 تا بداند که هر آن کو بد کند
 زانکه گراود هیچ بنید خویش را
 تا نگردد واداران را در ورز
 قایم چه کند چو زن را در دست
 آن انانی قوت گفتن نیست
 لاجرم هر مرغ بے هنگام را
 انجمنان کزیش کز دم برکن
 هیچ نکشد را راجه فلک پیر
 بهریت از دست رست و آن
 نیست غمگر ویر بے لوم ازده
 و تو خواهی شرح این قول و ولا
 آن بدی و دل کمال است هم
 کرد و نه شسته و گوید نقشها

علم اور دے کہ تیر بلبل
 نام مونس ہی بہم قاصد چنیں
 عہد تو چون کو ثابت برقرار
 رجھتے کن اسے تو میر لو نہا
 کردہ ہائے کریم ستھان
 بر کرشبے بچہ مشتے لیسیم
 نامکڑ شاہد کھلے جان دلوں
 اسے نہا نہ رحما رحیم دھم
 رجعتش سے کہ دست از دیورست
 لعنت عاشقہ وہ آن دراز
 باد سے کشت اور کوش روان
 گوئے آدم بود دیو دیو اور
 نیکیان باز آید و بر سے زند
 مہلک و ماسور بیندیش را
 طفل در زادن نیاید بچہ
 درو باید در کو کی زارست
 دین زار بقوت گفتن جہتست
 سر سربین و سبب اعلام را
 یکو یا بدادر گشتن ایمنے
 وہن آن نفس کش رنجست گیر
 ہرچہ درو جان بود از جان جان
 دیر گیر و سخت گیرش خواندہ
 از سر بند شہ خواندہ
 مثال بیاں معنی نو مراد
 نقشہ صاف نقش بے صفا

کے بود کہ گم گرد خشم نینہ
 حورہ موت کے رواداد کہ من
 عہد کا کاه و بہر بادے زبون
 خوش را دید کہ در سوئے خوش
 بچہ کے تو در چال و در کمال
 بین کہ از قطع ماکتہ را ماند
 بہرے بدر آن لطف نخست
 این دعا گر خشم افزاید ترا
 دیو کہ بود کور آوم بگذرد
 بازی دید و در صدد پاک ندید
 چشم بندے در لعنت دیو را
 لعنت ان باشد کہ کوفتیش کند
 حمد فرزند بند یا بند بکس
 در دین و دین چنین دین در دین
 این امانت در دل مہمان است
 آنکہ او بے درد باشد بہرین
 آن انا مہمور حیرت نہ نقین
 سر سربین سپست کشین نفس را
 بر کفے دندان پیر ہرے زمار
 چون گبریخت آن توفیق ہوت
 دست گیر از دست و بر دہار
 دیگر دخت گیر و ترش
 در تو گوئے این بہار از وی
 بالقدر خیرہ و شرہ
 نقش بر عن کرد و جو خوش

نیست این نادر لطیف
 پیش تو نام آورم از بیچ تن
 محمد تو کوه و زعد که هم فروز
 امتحان ملک شاه و پیش
 و رکش با جیدیم و در خلل
 مصر بودیم دیکه دیوار مان
 که تو کردی مکران را با دست
 تو و ما تعلیم فرما هست را
 بر چنین فطی از و بارے بر
 پس ستون خانه خود را برید
 تازیان خیم و دآن روی را
 حاسد و خود بین و پریش کن
 مات بر که در دو نقصان پس
 و در دور از حجاب آرد بر
 این صیحتا مثال قابل است
 زانکه بیدار کن گفتن
 و ان از غوغا است شنبین
 در جاد و ترک گفتن پس را
 تا به مار از بلا سسلسا
 در تو بر قوت که آید جذب است
 و مبدم آن دم از و امید و
 کیست غایت بار و صفت
 یک آن نقصان فضل و کیست
 من شایع است ای مختصر
 نقش المپان و حضرتان

[illegible]

بین علفی نامہ از مہر بیت
 تو گیارہ و تیرہ شیش بریز
 قرطیہ جفت شد با یکدیگر
 اگر چند نفس جوید ابرست
 اگرچہ این دو مختلف خیر و شر اند
 نیکان چون بد کنم نیران نیم
 سوخت بند و آئینہ اندوردا
 او را نخواست کرد و راست گو
 بر کجا بنم درختی میوہ دار
 خشک گوید باغبان را کاشتی
 خشک گوید رستم من کاشتم
 جاذب آب بیاتے گشتہ
 شاخ تلخ از باغوشے وصلت کند
 گفت امیر را بنر محبت گو
 بہر فی تو من غریب و تاجرم
 مشتہ بنود کے را را بنر
 اگر یک فصل در گردن و
 دین شمس محمود و ستارہ
 آدمی من علم اناسماکت
 نوہ ان ظاہنامے نوہ
 مردہ مردان بندہ در نفس
 زانکہ بت بر نیاید با منی
 گفت ہر مرد کہ باشد بدگان
 چون سخن رسوا و عیلت شود
 تو از حق تر از او تو قطع نفس

پیدا کیا کہ جو ان منہ کی سیست	کر
دو دین سو گندا او گام تیز	کر
اور او دین ہر دو جانے غیر و شر	کر
نشد ایچ خواب ہر دوست	کر
یسا کہین ہر دو پاک را نذر اند	از
از عجم من خالق ایشان نیم	خ
کاین سیہ دے نماید مرد را	کر
ناگویند زشت کو ز خوب کو	
نہر ہستہ نہ کم من دایہ وار	
مر مر اچہ سچہ سچہ سچہ	
تو چرب ہجرت نہ ترے پیم	
اگر آب زندگے آگستہ	
آن خوشی افروز ہست برزند	
عشق کو دن معا	
بر لبہا سائے کہ آئے کے خرم	
ور نہا شتر ہی اک رست دمن	
مالیدن معامہ یک حق تھا و	
رحم کن ورنہ گیم شہ سیاہ	
بابک عین برزین پاکست	
نیست نشان فرغوش	
در زن و مرد وافر و زود ہوس	
پارفتہ میرا بلیس کیسی	
نشد و رست را ز جد و مکان	
سچ تھا بہرہ ورنہ است شود	
کہ کوثر شریں با دہشتہ سچ	

[illegible]

دست در گریه گدازد پیش تنگ
 ایاجوید یقین آید بر گسست
 تان نفس قوت جان با غزن
 رود و در کبر جان یابو گمر
 نمان شنوات غریبه گفتند
 شست را و خوب را آئینه ام
 رم اندازد که آئینه زدود
 اهل زندان تمیزان گوشت
 بر بر من شناسم شک شک
 بس نباشد خفکی تو جسم تو
 شکایک این بود و تو بودی
 باد زخمت خوش نشاید میل تو
 حوی اهل من بریت بهرین
 مر ترا و نیست در من رهنجو
 تو ز زخمت کس را شست
 اے خدا فریاد را ازین عار
 برو خواب را من این جهان نذر
 کوست نقد نه هر شریف و بیس
 چون سماش ورت او شد از سما
 صد هزاران حرر کو خفست
 بر جیم بیدار کردی رست گو
 بین غرض را در میان نه فتن
 چون لعل از رخا نشیش
 هست با ابله سخن گفتن جنون
 و نهال از شر این نفس لیم

[illegible]

تو خورده عاقل تر از او شد
 نیست با پس است ای خوش
 زبان در آنک زبانش در کرد
 تو گدازین منه که کوکب بسین
 سن بر سر کردم پیشا غم منور
 مستم گشتم میان خلق من
 از نصیحتی چون نمانده زنت
 گفت غیر راسته زبانت
 گفت چون در مرغ سرست را
 گفت بهت الکاب چه تلوپ
 در حدیث راسته آرام دلست
 چون شود از پنج علت علیم
 پس مرغ خوشه اوت را گوش کرد
 خلق مست از زویند و بهوا
 همچنانکه در حکایت گفته اند
 قاضی نبشاند زویند و بهوا
 گفت که چون مکر از بید
 مایل است و فاعلت از حالشان
 زانکه تو علت مکر در میان
 جمل را به علت عالم کند
 از مکران خوش را و کرده ام
 ای سگ ناحون جواب من
 تو چرا بیدار کردی مرا
 بگویت کرده ام من است
 من زمر که نه بخوبی شکر

تب بیکر طبع تو مخلق شود
 که چو در به سوس و نبسته بود
 بسل از بهر شمع خلعت کو کرد
 من زبیر نرم و از من کوین
 انت نرم تا شبم آید برود
 عمل خود من نهد هر روز
 باز اجماع کردن معاویه را بلیس را و جواب او
 در سراسر راسته ز خوات
 ای خیال افیش و ز پرانیه با
 باز الصدف کما بین طروب
 راسته ما و از نرم دلست
 طوم صدف کو کذب را باشد علیم
 تو هشت زده هزارش کرد
 زان پیرا نیدرستان ترا
 شکایت قاضی از آفت فضا و جواب نایب را
 گفت نایب قاضی اگر بویست
 در میان آن دو عالم جابله
 چون در خوشان و مال شان
 دان و ز غمت مست نور دیا گان
 علم را علت زد بهما بکن
 قضا بکشوتی کم خورده ام
 با قرا و ارون معاویه را بلیس العین را
 دشمن بیدار بستی تو لے و غا
 راسته را و از غم تو حید تا جحر
 و ز غمتی نه بخوبی شکر

بے گزشت کتک بلیس را
 چونکه در سبزه بپسینه زبیر را
 جیانت الاشیا میس و لیسم
 جس مکرین است از طبع خلعت
 هم ایست که زدم با در روز
 اگر بچاره اگر چه گشت است
 راست گویند و در به افکین
 گفت پیرا نیدرستانه عاقل است
 دل نیدر اندر گفتا در دغ
 دل مکر بچو بشت بیدان
 حرص آدم چون تو گدازم فرود
 کز هم از گدازم نه است آن نفس
 هر که خود را از مکر خود باز کرد
 این نه وقت گریه و فزایست
 آن دو خصم از دو قوه خود همت
 گفت فصاحت عالم اندر طعنه
 دان دو عالم را غرض شان کو کرد
 تا تو رشوت نیستی بیند
 چاشنی بگردم شد با فروغ
 بهمنی خفاشته به خواب آور
 من زمر کس آن طبع دارم کادر
 بهمنی گران می بخوبی از سبته

چون نبشاند از خود این بلیس را
 دام باشد این ندانسته رو بهوا
 نفساک السود و منت لایق
 مکرر که با غرض شد کتک
 تا مکر کاین رسته غم کرد و نمود
 ستم باشد که او در طعنه است
 خلق گویند که بخت اداست
 کرد نشاند غبار و جنگ من
 قلب بیکر را حک بنامه است
 اسب در غن پنج نفر در دغ
 کو زان چاشنی زان و آن
 از دل آدم سبته را و بود
 به بهر بیکر از دل بهوس
 گوش خود را آشنایه را کرد
 بنشاند از آتش بیدر بند
 وقت شادی و مبارکباد
 قاضی بکسین زویند و بهوا
 جابله بویک شمع ملته
 علم شان را علت اندر کرد
 چون طبع کردی مکر پرده
 راسته را و از حقیقت او
 راست پیش آورد و در را جحر
 بهمنی غم عقل و در را بلیس
 صاحب آن به اندر طبع و غ
 کو بوقی با حق او است

نویز روی ساری
 گفت غیر راسته زبانت
 گفت چون در مرغ سرست را
 گفت بهت الکاب چه تلوپ
 در حدیث راسته آرام دلست
 چون شود از پنج علت علیم
 پس مرغ خوشه اوت را گوش کرد
 خلق مست از زویند و بهوا
 همچنانکه در حکایت گفته اند
 قاضی نبشاند زویند و بهوا
 گفت که چون مکر از بید
 مایل است و فاعلت از حالشان
 زانکه تو علت مکر در میان
 جمل را به علت عالم کند
 از مکران خوش را و کرده ام
 ای سگ ناحون جواب من
 تو چرا بیدار کردی مرا
 بگویت کرده ام من است
 من زمر که نه بخوبی شکر
 گفت غیر راسته زبانت
 گفت چون در مرغ سرست را
 گفت بهت الکاب چه تلوپ
 در حدیث راسته آرام دلست
 چون شود از پنج علت علیم
 پس مرغ خوشه اوت را گوش کرد
 خلق مست از زویند و بهوا
 همچنانکه در حکایت گفته اند
 قاضی نبشاند زویند و بهوا
 گفت که چون مکر از بید
 مایل است و فاعلت از حالشان
 زانکه تو علت مکر در میان
 جمل را به علت عالم کند
 از مکران خوش را و کرده ام
 ای سگ ناحون جواب من
 تو چرا بیدار کردی مرا
 بگویت کرده ام من است
 من زمر که نه بخوبی شکر

گفت ایامین نشان پاکیزه گفت ایامین بر سر کوه سمر این چو در شست چو چهره فلان گفت طراره تو با خود باطن تو هست کیم بر تو نام ز جرات وصال چون غرق است از سحاب و بر گلاب آب باز آئے ز قهر گر در بر سر آمدن شربت و انکه در اول محبت بخور در چون تافته راستا پیش خواند گر بر سر تو هست این بخت یکه مثال در اندر کوزه یخچین کثرت بازی در بخت محقق یخچین کثرت بازی در بخت محقق نزد و پیش بر لب آب آمدن تا سبک گردد از اندام تو تا زبیه باید زنجیر و جلا مسجد و صاحب مسجد را نواز تا شود شیشه جامت جمله روان لفظ کا به بیل جان بر زبان سوی طاعت کو فایان بر تو هر کجا نشانک می شود و بگوید اندر جبهه زخم را چو با جبهه وضو نما خواند شکر با آن جماعت یاد کرد	این حرف زبانت در دوزخ بنزد من گزین بودم خسر و زور را من حقیقت یا نعم جو بد نشان بلکه تو در دوزخ این حال نگه در وصال آیات کو با بنیاد که کند از صفات بی نظیر پس بپاک بسته دواست و شکر شده عدد او بدو و محب بخت و سرور آن بخت از ابتدا باز سوسه آستانه باز را اند پس چرا که بدست این بخت بدست قصه در منافقان و مسجد نه از ساقن ایشان	یک نشان سپید در دوزخ تها دور از بانگ تو بگذاشته گفت من از حق نشان مستقیم نعم خود کشیده کم کشتن نشان من دین در محراب زبانه غایت چون که اندر قهر نباشد سرست عادت ماله گناه و ناصحان هم گناه بکند و باشد آن وزیر لیک آن کاهل و بر سر بخت تو قیاسی دلان که بر سر کرده قسمت خود خود بر یک تو ز جمل	در پی او و برین نقش و نشان من تو خرم آداسه پیشتر این نشان از حقیقت اگر تو بر باطن و کاکایک نشان در صفات است که کم کرد ذات کے بر گلاب آب افتد و نظرات و صفت عامر جانیان و ان بسیار سبب بود تو نبی را گزید محبوب کردن فیض است چرا که از جمل پیش آورده قسمت خود از برادر دلی شاید از نقل تران نشین مسجد ساریم و بود آن مرتبه لیک نفرین جماعت مستمند سوسه آن مسجد تمام زنجیر کنی مسجد و در قدرت وقت صبر از انکه با باران شود و خوش کار تو که مکن ز ما تو تعریف ده تا مردان فقر حاصل شد خود بر اندیشه و سلسله بشکندیل خوان قدم از گداز دل بر زبانه کانیک یار خال و پنج قصه و دست پنهان شود چون سحر جبهه نادر و شیش یک یک انسان که اندر شمع
---	---	---	---

این نشان سپید در دوزخ تها
دور از بانگ تو بگذاشته
گفت من از حق نشان مستقیم
نعم خود کشیده کم کشتن نشان
من دین در محراب زبانه غایت
چون که اندر قهر نباشد سرست
عادت ماله گناه و ناصحان
هم گناه بکند و باشد آن وزیر
لیک آن کاهل و بر سر بخت
تو قیاسی دلان که بر سر کرده
قسمت خود خود بر یک تو ز جمل
در پی او و برین نقش و نشان
من تو خرم آداسه پیشتر
این نشان از حقیقت اگر
تو بر باطن و کاکایک نشان
در صفات است که کم کرد ذات
کے بر گلاب آب افتد و نظرات
و صفت عامر جانیان و ان
بسیار سبب بود تو نبی را گزید
محبوب کردن فیض است
چرا که از جمل پیش آورده
قسمت خود از برادر دلی
شاید از نقل تران نشین
مسجد ساریم و بود آن مرتبه
لیک نفرین جماعت مستمند
سوسه آن مسجد تمام زنجیر کنی
مسجد و در قدرت وقت صبر
از انکه با باران شود و خوش کار
تو که مکن ز ما تو تعریف ده
تا مردان فقر حاصل شد
خود بر اندیشه و سلسله
بشکندیل خوان قدم از گداز
دل بر زبانه کانیک یار خال
و پنج قصه و دست پنهان شود
چون سحر جبهه نادر و شیش
یک یک انسان که اندر شمع

گفت سپهر طبعی بر کز من
گفت از پرستی آن طبعی باغ
گفت از پرستی آن طبعی نزار
گفت از قطع طبع دوم بود
گفت بستم شد از ره بماند
گفت تاریکست چشم من حکیم
ای مریخ عقلت این روشن از
طبع منیش گفت کای عمر تو
بر تابد و سخن زان هر کند
از برون پرست و در باطن صبی
ور نمی دانند نشان علم این
بر تو می خند برین اورا چنان
هر چه اندیشه پذیرا ست
ابلهان تعظیم مسجد می کنند
مسجد کوازد و رون او است
تصدد جنگ انبیا می دانند
عادت آن ناسپاسان در دست
کود که پیش تابوت پدر
کای پدر را خور کجا بست برند
نمی چراغ در شب و روزان
نمی دران از بهر جان آب چاه
خانه بی زینهار و جانی تنگ
گفت جبهه بادر ای جنبه
دین نشانیها گفت او یک یک
زین نمطه از بر خود نشاند

حکایت کردن سپهر طبعی از سر خود و جواب او
گفت در چشم من غلظت است باغ
گفت هر چه خورم بخورم گوار
چون رسیدم به درو شد شود
گفت از پرستی در غیبت نشاند
گفت از پرستی طبع من حکیم
که خدا هر در در امان نهاد
این غنچه بی شکم هم از پرستی
تاب یک تجربه ندارد و تو کند
خود چه پرست آن کو و آن
پرست از غنچه جیل ساکون
صدقیاست در درویش نهاد
نارنگه دران بنده نایزان صدا
در جفا اهل دل جبهه می کنند
سجده گاه محله است آنجا خداست
بسم دیدن آنچه می بیند
نایدت هر بار دلو از پر دست
حصه کود که پیش تابوت پدر می نایند سخن جوجه
تا ترا در زیر خاک سپردند
نمی دران جو طعام و نشان
نمی یک همسایه کو باشد پناه
کاغذ از رخ روی ماند رنگ
و ابداً دین را خانه ما می برند
خانه ما را سبک تر و در شک
لیک که میفند آنرا طایفان
مے بر دلت خانه نمک و زهر
نمی درش معور و مستحق نهام
بسم تو که بوسه گاه خلق بود
زین نیست او صفا خانه می شود
گفت جوجه را پدر را می شود
نمی درش معور و مستحق نهام
خانه آن ل که ماند بے ضیا

در چشم من از دماغ خوشین
گفت چشم من می آید عظیم
گفت وقت دم ادم امیر است
گفت از پرستی این بیچاره
گفت از پرستی این بیچاره
از طبعی تو همین امر سخت
بر زمین مایه زد و کوبه مایه
خوشین در و صبر شد صبیح
در درون او صبا طبعی است
پس است با ایشان را این صند
چون زندی خویش بهر شمشیر
هر چه اندیشه توان بالا است
گر می دانند کاغذ خانه است
نیست هیچ جز درون صوفیان
می تو می را خدا رسوا نکرد
چون نمی ترس که تو باشی همان
چون نذر دنیا گنج را جوی
زار می نایند و می گفت سر
نمی درو می و نمی فروش صوفی
نمی در و بهر ضیاع هیچ جام
چون شود در خانه کور و کور
خود و دیده انساخین چشمش
گفت آبا نشانها شنو
نمی درش معور و مستحق نهام
از شعاع آفتاب کبریا

لعل از دریا

نار او

نار او

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

و احملان نیست چو چشم و چو لعل
 بهر خطه نوید بر تپه طغیان کند
 از بے تعلیم آن لب تیر و تن
 پس جبهه فلکان چو طغیان کند
 گفت تو خود را زین استیغ تیز
 نیست بجوی کوران دار و کرما
 پیش پیچیده جبر و دوست است
 دین فنا پرده آن و گشت
 کیست کافر غافل از ایمان شیخ
 جان ما از جان حیوان بیشتر
 و ز ملک جان خدو فلان دل
 در نه بهتر را سجود و دل بر سر
 چنان چو افزون شد گذشت از نهاد
 با میان سوزن و گشت شون
 چون نفاذ از شیخ آن میروید
 با میان از پیر اگر ما معیبر
 پس تو با گشت روبرو جسته
 بر چو گوئی تو خیر محض را
 مس اگر از کیمیا قابل نه بد
 بگرد باشد خاتم طاعت قرا
 و کمالش را بر ساند ز آب
 گوشت اندر روی تو نهار جو
 آفتاب کو تبار و حسان
 یاری از دور ز رخسار یار
 که تو دور دوری زبان تو

از دلی و راهشان باشد فرغ
گر عقیقش بند سر گیتی کند
از زبان خود برون بایشد
لازم است آن پیر در وقت بند
مین منن باشاه و با سلطان
تیسره که دوا فرمودار شما
کل شی غیر وجه الله فاست
چون بخرغی اندر ز پشت
کیست برده بخر از جان شیخ
از چه زن که زنون دار خیر
باشد افزون تو تخیل را بمل
هر کردن هیچ نبود در خور
بسیار پیش بان محمد پسر
بسیار پیش بان محمد پسر

اگر نیکی گفت آن مرد و حال
 کہ نگار و فضل استا داز علو
 در زبان او بسیار آمدن
 آن بد شیخ بدگوینہ روا
 حوض بادریا اگر مہر نہ
 بحر احدست داند ازہ بدلت
 کفر و کجاست آن جانی کہ دوست
 پس مر این تن بجای آن سہر
 جان نباشد خنجر بر در آوین
 پس فروز از بان ما جان ملک
 زان سبب آدم بود سحرشان
 کنی منہ و عمل طاعت کردگار
 مرغ و ماہی و پر و آوے

پر لب و پاوان امیر
 گفت او ماہی پران اگر است
 سجدہ کرد و رفت گر بان فرج
 ہدم شیر۔ تو بازے کنے
 بد چہ باشد نس محتاج همان
 بد چہ باشد کشش آتش عمل
 بد چہ باشد آتشے پر و در و سوز
 در رخ عجب بینے کنے
 چہ ہوشے آفتابے در گلے
 عید با از روی پران حبشہ
 تار از ان رہت قسمی برسد
 چون خوسہ در گل فندکام تنہ

گفت بہ نغم اصحاب جہاں
گر اے چرخہ نذر و گویدار
تا بیا سوزد تو او عالم و فن
آن بگور و گہست اگندہ را
نوش با پنج ہستے بر کند
شیخ و زور شیخ را بنود کران
زانکہ او غیب است این را بگست
پیش آن مہرین مہرین کاوست
بر کر افزون خبر جانیش افزون
کو تفرش در حسن شہر ک
جان او افزون ترست از بود
کو گلے سجده کند پیش خار
زانکہ او پیش است ایشان در
سوزن را رشتہ تا باغ بوند
شہ نی را کو لعین در گہست
گشت در اندر عشق فتح باب
یہ ملاک ترک تارے کنے
شیخ کہ بود کیمیا بیکران
شیخ کہ بود عین دریا ازل
شیخ آب کو ترست اندر تہوز
در ہشتے خار چنے کنے
رخندے جوئے زہد رکائے
عینبا از رشاک پران غیب
آب حمت را چہ جہدے از
و بہر دم جنبید برا عزم خیر

آن یک تاج که بر خاندان می رود
 و آن وساطت با نهایت میرود
 بجهت نهایت چون ندارد و در
 هفت دریا که شود گشته بود
 این همه خبر و علم فانی شود
 چشم من خفته دلم بیدار و آن
 چشم تو بیدار و دل خفته و خواب
 تو ز صفت خود کن ز من نگاه
 پای تو در گل مرگ گشت گل
 من شینت من نیم سایه یکت
 حاکم اندیشه ام محکوم من
 قاصد از خود که باندیشد و دم
 قاصد از برایم از ادب بلند
 بر من رسته است هر از آن پیش
 نزد آنکه لم یبق دعوی است این
 چونکه در تو می شود لغو گهر
 گوهر محفل را محسوس کرد
 هر که در تو لغت شد ز لعل
 که تو هستی آتش جان من
 این دو دو گوشت تو معنی بود
 قرب آورزش گویای می دهر
 باز بے الهام احمق کو چهل
 بیش زمر که کاندیش نور است
 عین تاری که گفتش معنی بود
 این نوشته که خود در معنی بود

و آن یک تاج که بر خاندان می شود
 که مر آنرا اول و آخر بود
 که بود آنرا میباید منصف
 زیست بر میان شدن هیچ امید
 وین در پیش بے حد و باقی بود
 شکل بیکار مراد بر کار دان
 چشم من خفته دلم در فتح باب
 بر شش برین میان شب نگاه
 مرتبه اتمام مرا سو رو و دل
 بر از اندیشه با پای من است
 چونکه بنا حاکم آمد بر بنی
 چون بخوام از میانه بر جهم
 ناشکسته پا لیکن بر من تند
 پنج پیغام دو بر من از مریش
 نزد کان افق معنی است این
 تن من چند آنکه توانی بخور
 پیر دنیا هر که عطفی مرد
 بیان آن دو که عین آن دو که گواه صدق خوش
 جست و گو گفت معنی آن من
 چون تنی با نیک خویشاوند خود
 کاین دم نزدیک از یار جبهه
 می نماند با نیک بیگانه دال
 عین این آواز من بورد است
 که چه تا کنی نشد معنی بود
 هر نوشته نشا بید معنی بود

آن یک دریا که بر خاندان می دارد
 اول و آخر بیاورد آن
 اول و آخر نشان کس ندارد
 باغ میشه که شود و کیست سلم
 حالت من خواب را مانده
 گفت پیغمبر که عینا کس نام
 در دم رنج من رگه است
 بر زن زن برین آن زلفان یو باغ
 در زمینم با تو ساکن و محفل
 زانکه من زلف نشی با بگفته ام
 جمله طغان سخنه از پیش اند
 من جو مرغ و جم اندیشه من
 چون ملاک گیر در سلف صفات
 جعفر طیار را بر جبار است
 لاف و دعو باشد این پیش خراب
 شیخ روز به روز سوزان
 چونکه دریده شود دیاکت پلید
 بیان آن دو که عین آن دو که گواه صدق خوش
 جست و گو گفت معنی آن من
 چون تنی با نیک خویشاوند خود
 کاین دم نزدیک از یار جبهه
 می نماند با نیک بیگانه دال
 عین این آواز من بورد است
 که چه تا کنی نشد معنی بود
 هر نوشته نشا بید معنی بود

و آن کی جان کند نایک آن در
 در تعمیر گنج او سطا میمان
 گفت که کان را بجز در و
 زمین سخن هرگز نگردد و بیج کم
 خواب بیدار در مراد و گهر است
 لایا تم قلب من رب الا نام
 حسن ما در هر دو عالم منظر است
 عین شخوه که گشته فراغ
 می دوم بر رنج من جوین رمل
 تخرج از زلف نشی یو با نیک
 بران عین الی بته و هم پیش اند
 که بود بر رنج من سوزان
 بر برم همچون طیار صفات
 جعفر طیار را بر جبار است
 لاف و دعو باشد این پیش خراب
 شیخ روز به روز سوزان
 چونکه دریده شود دیاکت پلید
 بیان آن دو که عین آن دو که گواه صدق خوش
 جست و گو گفت معنی آن من
 چون تنی با نیک خویشاوند خود
 کاین دم نزدیک از یار جبهه
 می نماند با نیک بیگانه دال
 عین این آواز من بورد است
 که چه تا کنی نشد معنی بود
 هر نوشته نشا بید معنی بود

عین شخوه که گشته فراغ
 می دوم بر رنج من جوین رمل
 تخرج از زلف نشی یو با نیک
 بران عین الی بته و هم پیش اند
 که بود بر رنج من سوزان
 بر برم همچون طیار صفات
 جعفر طیار را بر جبار است
 لاف و دعو باشد این پیش خراب
 شیخ روز به روز سوزان
 چونکه دریده شود دیاکت پلید
 بیان آن دو که عین آن دو که گواه صدق خوش
 جست و گو گفت معنی آن من
 چون تنی با نیک خویشاوند خود
 کاین دم نزدیک از یار جبهه
 می نماند با نیک بیگانه دال
 عین این آواز من بورد است
 که چه تا کنی نشد معنی بود
 هر نوشته نشا بید معنی بود

دو قوسم کا خوش خیز چرخ شمشیر
 اولاً اخوان شدن آن تو زمان
 صورت انگور با اخوان بودند
 غور کج کو سنگ بست و نام ماند
 گر گویم آنچه او در در جهان
 نحو سبک پانک کایشان قابل اند
 پس در گور سے ہی در ریزند
 آفرین بر شوق کل دوستدار
 کا سحر و جہاں سے باطن
 ہر جہاں ہست اکنون پاکتا
 میسکند از شرق و غرب گذر
 تا گرہ بندیم و بکشائیم ما
 او بود و محمود از ہجو او
 با گرہ کم کوش تا بال و پر
 حال ایشان از بی تو جان گریز
 تا سلیمان این معنوی سے
 و اخوان خوش سوت اتحاد
 کو در غایت و بس ناسا نتم
 عین کیم از غایت جہل و غی
 بلکہ سوتی عاجزان چیدہ کشند
 زانچ ایشان کی صورت رانچ بود
 وان کو بر ایشان زبانان شکستند
 طوطی ایشان ز قند ازاد بود
 کہ ک ایشان خندہ شایین زند
 قوجہ دانی باک صرافان را

کین دیل جان خون کشا شمشیر
 اسجود اعراست در بوستان
 چون شمشیر و شیر و وحش شوند
 در ازل حق کا فز جلیش خواهد
 فتنہ افہام خیز و در جهان
 از دم اہل دل آخر یک ل اند
 ناکہ کی گرد و وحدت صفت آید
 صد نزاران در را در اتحاد
 ہست اقص جہاں کا ندید
 از نشاد و در بینے دوئی
 در فریق نشینش بنیبر
 در شکل و در جواب آئین فر
 عجا از اندر گرہ کا ریت خرن
 اگہ ملیکیاتین کز وفات
 نقیہ انہا بہین ہل من جیس
 در نیاید بر شیر و این دوست
 بین ہم جانب روان کردیشاد
 کان سلیمان را دے فلک شایم
 قصہ آرد از عزت زان خدا
 بے فلان و کید ان مرغان خود
 باز ہست آمد و ما زار رخ بود
 باز پیش کو بر تر شان نہاد
 کز درون قند لوشان رونود
 و قساق را علیستین زند
 بزن نیر سے مرغان را

کینہ کا گندہ شان از مکتطف
 و زدم انگور خون اخوہ بند
 غور و انگور و اندر یک
 نے لے نفس جدا باشد او
 چشم کو ان رونہ بیند کور
 سکو انگور سے بہتہ را اندیز
 دوست شمن گرد و ایرام دوست
 ہر جہاں خال فستہ ق در بلکہ
 گر اظہار گویم انجا ہوتا
 دو رہینے کور و ہر مرد
 مو کویم اندر تنہما سے شوق
 ہر جہاں سے کہ کشا ہر بندوم
 در ہندہ اگرد و ہم دم
 امان گیشی اخوہ خود ما
 نہ نشاد شان انگور و حب
 بشند زان طبل ابر شہر یار
 استوہ ہذا اندے کہ نیک
 کا جہز مانا و ویرن قدیم
 ہر جہاں ہلکہ کے بر کنند
 کشا ہر را و جہیز را
 ہر شہر توجہ و شکستہ زند
 در زون خود گانسن را
 ہر دستہ باز طاووس را
 منطق الیہ را ہر سبک
 از ہر دہل شہر و ہر سبک

خوش شد و نور اسلام و صفای
 و شکستہ و قن و اعدا شدند
 چونکہ غور و جہت شد یاد نیک
 و شداد و کس باحد باشد او
 در دو و درین از ارم ہجور
 تا دورے بر خیز و کین و ستیز
 و بیج یک باخوش جانی دور
 کینہ ہر شان کرد و دست کوزہ
 فہم را ترسم کہ ارد و قتال
 ہر جہاں سے درم کو را ہر
 برگ رہا با ز کون ہا ہین
 گا و بندہ ما شود و درین تمام
 ایک ہر شکست فتنہ را
 امان گیشی اخوہ خود ما
 نہ نشاد شان انگور و حب
 بشند زان طبل ابر شہر یار
 استوہ ہذا اندے کہ نیک
 کا جہز مانا و ویرن قدیم
 ہر جہاں ہلکہ کے بر کنند
 کشا ہر را و جہیز را
 ہر شہر توجہ و شکستہ زند
 در زون خود گانسن را
 ہر دستہ باز طاووس را
 منطق الیہ را ہر سبک
 از ہر دہل شہر و ہر سبک

اور خوش خیز چرخ شمشیر
 و در بلکہ غور و جہت شد یاد نیک
 و شداد و کس باحد باشد او
 در دو و درین از ارم ہجور
 تا دورے بر خیز و کین و ستیز
 و بیج یک باخوش جانی دور
 کینہ ہر شان کرد و دست کوزہ
 فہم را ترسم کہ ارد و قتال
 ہر جہاں سے درم کو را ہر
 برگ رہا با ز کون ہا ہین
 گا و بندہ ما شود و درین تمام
 ایک ہر شکست فتنہ را
 امان گیشی اخوہ خود ما
 نہ نشاد شان انگور و حب
 بشند زان طبل ابر شہر یار
 استوہ ہذا اندے کہ نیک
 کا جہز مانا و ویرن قدیم
 ہر جہاں ہلکہ کے بر کنند
 کشا ہر را و جہیز را
 ہر شہر توجہ و شکستہ زند
 در زون خود گانسن را
 ہر دستہ باز طاووس را
 منطق الیہ را ہر سبک
 از ہر دہل شہر و ہر سبک

برکات نگارش زکری تاثریست
بسیلیمان خون و خفاش رود

دور تری تاوش در کوفتیست
تا که در غلست نمائی تا اند
دنگ دنگ و لولک آنسو می
تخم بطنه گرچه مرغ خانه است

میکو که باین سیلیمان سے رود
یا که گرسه ره گردان سحر سود
از همه سنگ و لولک سے رجا
که در زیر پر جو دایه تر بیست

تاثری غلست چو خفاش بود
بجو که غلست با خفاش بود

شعری و ادبی اسناد
دفعہ دوم
برکات نگارش زکری تاثریست
بسیلیمان خون و خفاش رود
دور تری تاوش در کوفتیست
تا که در غلست نمائی تا اند
دنگ دنگ و لولک آنسو می
تخم بطنه گرچه مرغ خانه است
قصه بطایف بجان که مرغ نمائی سے پروردان
دایه تر بیست
میل دریا که تراول اندرست
میل خشک تر چون دایه تر
دایه تر با لک در خشک و بران
گرچه دایه تر ساند ز آب
تو بطنه تر خشک و برتر زنده
تو زکری میانی آدم شمع
کو حنا هم علی اجترے بجان
مرطاباک را سو بر راه نیست
تو بن جوان بجان از ملک
تا بطنه تر خشک و برتر
قاب خاک کے فتنہ بر زمین
ماجره مرغیا نیم اے غلام
نیس سیلیمان بچو اندا چو سیر
بسیلیمان پاسے در دریا نہ
آن سیلیمان پیش حلقہ تاثریست
تا ز جمل خواندے و فضول
تشنه زار و مرورد بانگ رعد
بچو از ذوق آب آسمان
کے نندول بر سبب بجان

دایه تر بیست
میل دریا که تراول اندرست
میل خشک تر چون دایه تر
دایه تر با لک در خشک و بران
گرچه دایه تر ساند ز آب
تو بطنه تر خشک و برتر زنده
تو زکری میانی آدم شمع
کو حنا هم علی اجترے بجان
مرطاباک را سو بر راه نیست
تو بن جوان بجان از ملک
تا بطنه تر خشک و برتر
قاب خاک کے فتنہ بر زمین
ماجره مرغیا نیم اے غلام
نیس سیلیمان بچو اندا چو سیر
بسیلیمان پاسے در دریا نہ
آن سیلیمان پیش حلقہ تاثریست
تا ز جمل خواندے و فضول
تشنه زار و مرورد بانگ رعد
بچو از ذوق آب آسمان
کے نندول بر سبب بجان

دایه تر بیست
میل دریا که تراول اندرست
میل خشک تر چون دایه تر
دایه تر با لک در خشک و بران
گرچه دایه تر ساند ز آب
تو بطنه تر خشک و برتر زنده
تو زکری میانی آدم شمع
کو حنا هم علی اجترے بجان
مرطاباک را سو بر راه نیست
تو بن جوان بجان از ملک
تا بطنه تر خشک و برتر
قاب خاک کے فتنہ بر زمین
ماجره مرغیا نیم اے غلام
نیس سیلیمان بچو اندا چو سیر
بسیلیمان پاسے در دریا نہ
آن سیلیمان پیش حلقہ تاثریست
تا ز جمل خواندے و فضول
تشنه زار و مرورد بانگ رعد
بچو از ذوق آب آسمان
کے نندول بر سبب بجان

دفعہ دوم
برکات نگارش زکری تاثریست
بسیلیمان خون و خفاش رود
دور تری تاوش در کوفتیست
تا که در غلست نمائی تا اند
دنگ دنگ و لولک آنسو می
تخم بطنه گرچه مرغ خانه است
قصه بطایف بجان که مرغ نمائی سے پروردان
دایه تر بیست
میل دریا که تراول اندرست
میل خشک تر چون دایه تر
دایه تر با لک در خشک و بران
گرچه دایه تر ساند ز آب
تو بطنه تر خشک و برتر زنده
تو زکری میانی آدم شمع
کو حنا هم علی اجترے بجان
مرطاباک را سو بر راه نیست
تو بن جوان بجان از ملک
تا بطنه تر خشک و برتر
قاب خاک کے فتنہ بر زمین
ماجره مرغیا نیم اے غلام
نیس سیلیمان بچو اندا چو سیر
بسیلیمان پاسے در دریا نہ
آن سیلیمان پیش حلقہ تاثریست
تا ز جمل خواندے و فضول
تشنه زار و مرورد بانگ رعد
بچو از ذوق آب آسمان
کے نندول بر سبب بجان

چشم امانت در چو بران
انگه بنید و سبب اعیان

چشم امانت در چو بران
انگه بنید و سبب اعیان

چشم امانت در چو بران
انگه بنید و سبب اعیان

از سبب لاجرم محبوب ماند
از نجات و از غلج و از نجات

آنچه در میان شست وید بند
لا بد است بد و در میان بارید

حیران شدن حاجیان که است آن ز راه که در باو میگوید

رو یکی در آن گنج حاصل نماند
دید و شان بر زلف مشک و فناد

در جادوت غرق چون عباد و
جای نایب مشک بود او در میان
حاجیان حیران شدند از وحش
در نماز استاده بدر بر روی یک
گفتند سرست بر بنز و گلست
یا که پیش بر حریر و قله هست
ایستاده نازده روی اندر نماز
با حبیب خشتین می گفت راز
بس همانند آن جماعت با بنیان
چون از خراف باز آمد نقیصه
دید که پیش چکیده از دست ورد
بس پیشین که آبت از کجا است
گفت هر گاه که خواست به دست
مشکل حاصل کن سلطان مین
و اما مترس به از کس را ریا
چشم را که بشود و حوسه آسمان
رزق جوئے راز با لا خورم
ای نموده تو نمکان از لا مکان
در میان این مناجات ابرویش
بمحو آن مشک با دیدن گرفت
ابرو می بارید چون مشک مشکها
یک عجب است در میان رو نمود
می بریدند از میان ز تارها
تمام شد مجله شما از کتابت مطبعتی مولوی محتو

حاجیان آنجا رسیدند از بلاد
از سموم بادیه بودش علاج
وان سلامت در میان شست
ریک که نقش بچشد آن یک
یا سواره بر برق و دلست
یا سموم او را به از باد صباست
بفخوج و با شمع و با نیاز
مانده استاده با شک در از
تا شود در پیش خایخ از نماز
زان جماعت زنده و رویش
جامه اش تر بود ز آثار غصه
دست را به برتر از کس است
یا گنجه باشد اجابت گاه رد
تا به بختش حال تو را راقین
تا به بریم از میان ز تارها
که اجابت کن دعا حاجیان
تو ز با لا بر کشود ست درم
نه آسمان ز قلم که ره حیران
زده و پیدایش جو پیل آیکش
در گوشت در غار پاکسکن گرفت
حاجیان جمله کشاده مشکها
ابرو چون شکسته من را بر کشود
قوم دیگر راقین در زدیاد

در آن زمان که
شما در آنجا
بود که در آنجا
بختی اول
یک و دو
شک در آنجا
غیرت و اخلاص

ع
اشاره
تا به پیش
در سوره
والله اعلم
منه اسما و احوال
و انوار و نور
بجای

وین عجب است در عالم با آرشاد
مقتضای سوره تم انکلام

یک جماعت زان عجب مشک را
قوم دیگر ناپذیر اثرش و فام

س

کفر قریح اول
سکون دوم
بخشنامه اند

س

کبر اول
دین محمد
بخشنامه

س

نزدیک
نزدیک

س

بفرض اول
نکته و زبون

س

بفرض اول
کند و بسته

س

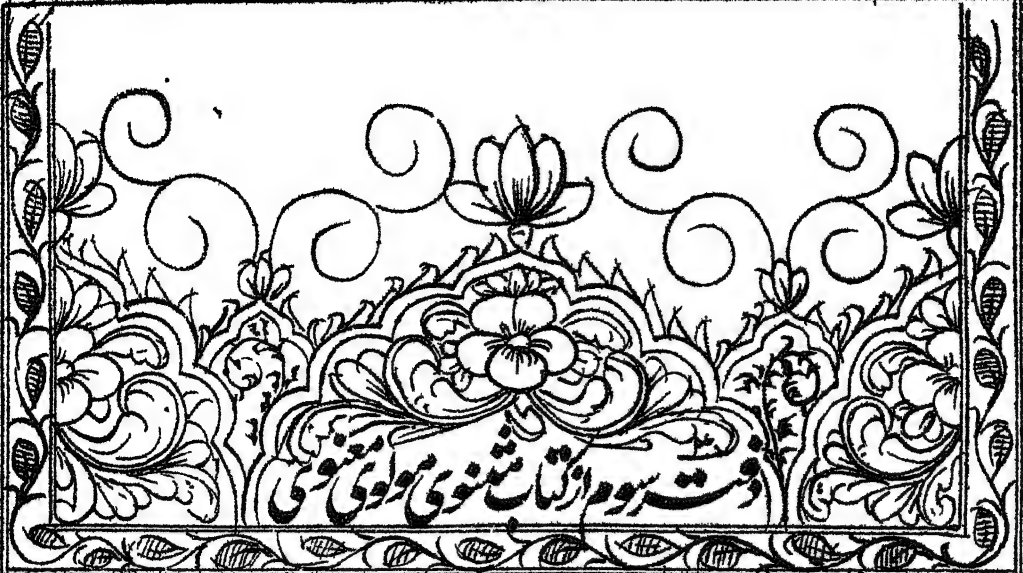
غیاث الفات
بفرض اول

س

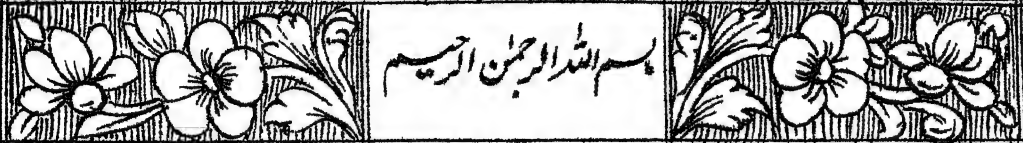
بفرض اول
و اندر

و لا تُصِرُّونَ عَنْ طَلَبِهِ وَ لا تَخْلُفُونَ عَنْ نَفْسِهِ وَ لا تَقْتُلُوا نَفْسَهُ
 الْجَلِيلَةَ اَلَا اَنْ يَتَّقِيَ بِاللّٰهِ وَيُؤْتِيَ رِيْدِيْنَهُ عَلَىٰ دُنْيَاكَ وَيَأْخُذَ
 مِنْ كُنْهٍ الْحِكْمَةِ الْاَمْوَالَ الْعَظِيْمَةَ الَّتِي لَا تَكْشُدُ وَ لَا تَزِيْغُ
 مِيزَانُ الْاَمْوَالِ وَ لَا تَوَارِ الْجَلِيْلِيَّةِ وَ الْجَوَاهِرِ الْكَرِيْمَةِ
 وَ الصِّبَاغِ الثَّمِيْنَةِ شَاكِرِ الْفَضْلِ مَعَكُمْ لَقَدْ رَزَقَكُمْ بِالْحِكْمَةِ
 لِيُخَصِّرَهُ وَ يَسْتَعِيْذَ بِاللّٰهِ مِنْ حَسَّاسَةِ الْخَطْرِ وَ يَحْمِلَ
 جَمَلُ نَيْلِ الْقَلِيْلِ مِمَّا يَرَىٰ فِي نَفْسِهِ وَ يَسْتَقِلَّ الْكَلْبَةُ
 الْعَظِيْمَةُ مِنْ غَيْرِهِ وَ يُعْجِبَ بِنَفْسِهِ بِمَا لَمْ يَأْذَنْ لَهُ
 الْحَقُّ وَ عَلَيَّ الْعَالِمِ الطَّالِبِ اَنْ يَعْلَمَ مَا لَوْ يَعْلَمُ وَاَنْ
 يَعْلَمَ مَا قَدْ عَلِمَ وَ يُرْفِقَ بِذَوِي الضُّعْفِ الَّذِيْنَ
 كُوْلُهُمْ مِنْ بِلَادَةِ اَهْلِ الْبِلَادَةِ وَ لَا يَعْتَقُ عَلَيَّ
 كَلِيْلُ الْفَهْمِ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ قَمَرَتِ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ
 سُبْحَانَكَ وَ تَعَالَىٰ عَنْ اَقَاوِيلِ الْمُجْدِيْنَ وَ رَشْرَاقِ
 الْمُسْكِرِيْنَ وَ تَقْوِيْمِ الْاَقْوِيَامِ وَ تَشْيِيْمِ الْمُسْتَهْجَيْنِ
 وَ سُوءِ اَوْهَامِ الْمُتَفَكِّرِيْنَ وَ كَيْفِيَّاتِ الْمُتَقَهِّمِيْنَ
 اَللّٰهُ الْحَمْدُ وَ الْمَجْدُ عَلَىٰ تَنْوِيْلِ الْكِتَابِ الْمُدْنِيِيِّ الْاَلْحَمْدُ
 الرَّبَّانِيَّ وَ هُوَ الْمُدْفِعُ الْمُفْضِلُ وَ لَهُ الصُّلُوكُ وَالْمَرْجُ
 لَا يَسْتَمَاعُ عَلَىٰ عِبَادَةِ الْعَارِفِيْنَ عَلَىٰ رَحْمَةِ عِبَادِهِ وَ حُرْبِ
 يَرْيَدُونَ اَنْ يُطْفِئُوا اَنْفَارَ اللّٰهِ بِاَنْفِ اَهْلِهِمْ
 وَ اللّٰهُ مُصَلِّهُ لُؤْلُؤِهِ وَ لَوْ كَسِرَ الْكَافِرُونَ اَنَا نَحْنُ
 نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاَنَّا لَهٗ لَخَافِظُوْنَ فَمَنْ يَبْدُلُكَ بَعْدَ
 مَا سَمِعَهُ فَاِنَّمَا اَنْتُمْ عَلَىٰ الَّذِيْنَ يُبَدِّلُوْنَهُ لَاقَ
 اللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ
 وَ الصَّلَاةُ عَلَىٰ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِيْنَ
 بِمَنْ تَرْكُ بِالرَّحْمَةِ اَلَا اَسْمِعُ مِنْ هٗ

بفرض اول
بخشنامه
کبر اول
دین محمد
بخشنامه
نزدیک
نزدیک
بفرض اول
نکته و زبون
بفرض اول
کند و بسته
غیاث الفات
بفرض اول
و اندر

فہرست سوم از کتاب ششوی مولوی صوفی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ای فیضیاد حق نام الدین بیار توت از قوت حق سے رہا ستغ کردون کو چنین عالم بود پہنچین دین قوت ابدال حق چونکہ یوصوفی اوصاف طویل ہر مزاجی عنان مایہ است اسے درینا عرصہ انعام خلق کوہ طور اندر سجلا خلق یافت تقریب نقش آید از ہر کس این گوی بخشد کہ اجلای شوق گوش آن کس نوشد از جلال باز جوان را بخشد خلق و لب باز خاک آید شد اکمال بشر برگہار ابرگ از انعام او نیست شرح این سخن منشی	این سوم دفتر کہ ششوی سہ بار نرم و متع کر جوارت سے جہد نرم طالب دوستی قائم بود ہم زحق دوان نظام واد طبع برقواش شدگان چون طویل دین مروت برتر از ہر باریست سخت نمک دند از خلق خلق تا کہ نے نوشید و سے راز نیت خلق نقشے کاریزدان پس از دعا و از دغل خاے شوق کو چو سکون در بان قنادال تا گیا بش را نور داند طلب چون شد از بشر روح بھر دا گیان را دایہ طیف عام پارہ گفتم بدان زمان پارہ	بر کشا گنجیست اسرار را این چہ پنج خمس کو روشن بود قوت جبریل از طبع نبود جسم شان را ہم ز نور امیر شہ اند گردش بر تو ہم بر دو سلام این مزجت در جهان منبسط اسے فیضیاد حق بخشد را تو صا دو گمانہ دانش کجیل خلق بخشد جسم را و روح را تا کوئی تر سلطان را پس خلق بخشد خاک رطقت خدا چون گیا بش خود حیوان گشت خودہ یادیم دہان شان جملہ باز ز قہار از قہار او سے وہ جملہ عالم اکمل و اکمل دن	در سوم دفتر پہل اعداد را نیز قیاد و نپیدہ روغن بود بود از وید از خلاق دو دود تا از روح و از ملک گزشتہ اند اسے عنان مزجت را انعام وصف وحدت را کونین لفظ خلق بخشد رنگ را احکام تو بل را تم من جبل قص اکمل خلق بخشد ہر ہر عفوے جدا تا از نیر سے قند را پس تا خور آب و بر وید صد گیا گشت حیوان لقمہ انسان و نیت گر بگویم خورشان گرد و دراز ز انکہ اندم بنے خدا کے دہ باقیان قبل مقبول دن
---	---	---	--

۱۰
اندر پنج مندر
۱۱
لون ۱۲
بلند و در چہ چہ
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

گر ز غم را یس را بنگر اثر گوید آن رنجور کاسے یارم مانے بنیر باشد این خیال گر ز پا توینها محسوس شد حسین نیافت چشمش تیر شد سر بریدن واجب آمد مرغ را عمر تو مانند پیمان ز رست گر ز کبستانے و نه سنے بجای در تما کلاها چندین مکوش وین عمارت کردن گور و کد خاک او کر س و مد فونش بنگر اگر کنون رنگا طلس پوش را از بیرون بر خاشاک نقش و نگار گفت ناصح بنوید این پند با گیاه و برگ کس قانع شوید من تبلیغ رسالت آدم این گفتن و خبر با کرد و رفت انداز تا دوزخ چون گرگان از کلباش مانع آمد آن سخن دید پیله سمنای کے سے رسید چند بار گرد او گشت و رفت کز کباب پیل زاده خورده بود بر خا انداخت هر کای که گزاف مال ایشان خون ایشان تقدین خیل بچه خور سله پاره خوا	گر ز بنی چوب و آهین در صور چیت این شمشیر بر فرق سرم چه خیال است این که هست این حال پیش بیمار و مرش منکوس شد چشم او روشن که چون خورید شد کو بغیر وقت جنبه ماند در را روز شب مانند و نیار شمرست اندازد که دهان و دودن در پا بجز جگر که بود در دین بکوش نمی بنگست و نه چوب و نه لبد تا دمت یا بد مد و با از دوش میچ هلس ست گیر و دوش را وز ورون اندیشه شایس نار زار رجوع بجمکایت مساوران چیل سیکان است در سکار چیل سیکان کم روید تا نام من شمس را از ندیم گشت قحط و جوع شان در راه ز پاک خورند و فروش مستند است بخت نوبت شد تر عقل کمن اولا آمد میو حارس و دوید مردان زرد آن شب پیل زفت بر در ایند کشتش پیل زود تا همی زود بر زمین میشد شگفت زانکه مال از زور آید در زمین هم بر آرد خصم پیل از تو دما	هم مصورت سے نماید کہ گھکے چون نے بیند کس از یاران او چه خیال است این که این چنین بگویند او همه بیند که آن از بهر است مرغی بے هنگام شد آن چشم لود هر زمان نزعی است بخود جات را سے شمار دے و ہزار سبے و توف پس بنہ بر چاک ہر دم را حوض عاقبت تو رفت خواہی ہر تمام بلکہ خود را در صفا کور سنے گور خانہ تجتہ پا و کنگرہ در مذاب نہکست آن جان او وان یکے بنیہ دران ملت کمن من بزورن کردم نکردن ام نصیح ہمین مباد کہ طمع تان رہ زند ناگہان دیدند سوسے جادہ آن یکے ہمرہ بخور و نیند جادہ پس بنقیادند و فختند آن ہمہ بوسے کرد آن در پاشا ستہ بار مرب ہر خفتہ را بوسے کرد در زمان او یک بیک از ان گرو ای خورندہ خون خلق از رہ بگرد مادران خیل بچہ کین کش بوسے رسوا کرد کہ اندیش را	در آن ہمد رنجور باشد آگھے در جواب آید یاران کاسے محو از نہیب آن خیا شد کنون چشم دشمن بدست زان چشم دوست از نتیجہ کبر او وز خشم او بنگر اندر نزع جان ایمانت را تا کہ خاسے گرد و آید خسوف تا ندو احمد و اقرب بچہ غرض کار ہایت اتروان تو خام در منی آن کنے دفن این سنے بنو و از اصحابی نے آن ستر کو دھم خشم در دل نمدان او چون نبات اندیشہ و شکر سخن تا دل و جان تان نگردد متحن جز سعادت کے بود انجام نصیح طمع برگ از این جہان تان بپند جو ریختے فرسبے خورادہ کہ حدیث آن فقیرش بود یاد آن گشتہ پاسبان ان رس ہر بچہ بوسے زوینا مد ناگوار بوسے سے آمد و داد ان خفتہ مر بر در ایند و بنودش زان تسکوہ تا یار و خون ایشانانت نبرد خیل بچہ خورہ را کین کش پیل داند بوسے خصم خویش را
---	--	--	---

<p>انگہ یاد ہوئے رحمن ارمین ہم پر ایک پوشا مذرا ہمہ انفس شہت می شود گر خور گسند من کے خوردہ ام بس عباد شود از بوسے آن گر تمیت کر تو منیت راست آن بلال صدق در پاک نماز تا بگفتند ایچہ نیست راست عیب باشد اول دین و صلاح کاسے خسان نزد اہی بلال گر نہ اسے تو دوم خوش در دعا بہر این فرمود باموئے خدا کای کلیم اللہ زمین سے جو نپاہ آن چنان کن کہ وہ نہا مترہ یاد وہاں شوشن پاک کن مے گریز صند ہا از صند ہا آن کی اللہ مے گفتے شبے گفت شیطانش شمش سخت رو مے نیاید یک جواں پیش تخت گفت بہن از ذکر چون داندہ گفت خضرش کہ گفت این بین نے ترا در کار من آرد وہ ام تر عشق تو کند طعن ہا بر وہاں کہ پیش نقل ست و بند در ہمہ عمرش نہ بد او در دوسر</p>	<p>چون نیاد بوسے ہل را درمن بوسے نیک و بد بر آید بر سما تا ہو گیر ان گردن سے زود از پید و سیر تقوے کردہ ام آن دل کرتے نمایا از زبان آن کسے لفظا مقبول خداست این خطا اکنون کہ آقا دہشت لحن خواندن لفظ سے علی اظہار بہتر از حق مے قیل و قال امر کردن حق تعالی ہوئی علیہ السلام کہ بد پائے خوان مرا کہ بدان وہاں گناہ ناکر وہاں سے باد ہائے کہ نکر دے تو گناہ دشمن و مدد نہا آرد و حیا روح خود را چاہک چالاک کن شب گریز چون بر آرد و دنیا در بیان انگہ گفتن نیامد عین لبیک گفتن حق چند گوئے آخراے بسیار گوے چند اللہ مے زنی بار و سخت چون پیشمانے از ان کش خواند کہ بر و با او گواستہ متحن نے کہ من شغل ذکر کردہ ام زمیم ہر یارت تو لبیک ہاست تا نہال با ہذا وقت گو نہ تا نہال ہو حق آن بد گھر</p>	<p>مصلحتی چون بوسے برد از راہ دو تو ہے تجسبے و بوسے ان حرام بوسے کہ بوسے حرص و بوجہ آرز آن دست سو گند غمازے کند خسرو آید جواب آن دعا در بود مے کثر و لفظت نکو در بیان خطای مجتہان کہ بہتر از صواب کیا مکان است اسے بے دلی سے نول کردگار خشم پیور پیور شد و بگفت و آشور اند تامن را زمان امر کردن حق تعالی ہوئی علیہ السلام کہ بد پائے خوان مرا کہ بدان وہاں گناہ ناکر وہاں سے باد ہائے کہ نکر دے تو گناہ دشمن و مدد نہا آرد و حیا روح خود را چاہک چالاک کن شب گریز چون بر آرد و دنیا در بیان انگہ گفتن نیامد عین لبیک گفتن حق چند گوئے آخراے بسیار گوے چند اللہ مے زنی بار و سخت چون پیشمانے از ان کش خواند کہ بر و با او گواستہ متحن نے کہ من شغل ذکر کردہ ام زمیم ہر یارت تو لبیک ہاست تا نہال با ہذا وقت گو نہ تا نہال ہو حق آن بد گھر</p>	<p>چون نیاد از دہان ما بخور مے زندہ بر آسمان سب ز کام در سخن گفتن بیاد چون پیاز بر مانع ہمنشینان ہر زند چوب رو باشد جز اسے ہر دعا آن چنان مے نیرزد یک سئو مے راسے خوانا از روے نیاز یک ہوڈن کہ بود فصیح بیار یک دور کار انھیایات غنفت و انگہ مے و آخر و آغاز تان رو دعا مے خواہ از خوان صفا وقت حاجت خواہن اندر دعا گفت مار از دہان غیر خوان از دہان غیر بر خوان کاسے آگہ رخت بر بند و جرون آید لید نے پیچہ نادر دے آن دہان تا کہ شیرین گرد از ذکرش لب خود یکے اللہ را لبیک کو دید در خواب او خضر را در دان ہی ترسم کہ ہاشم تداب این نیاز و سوز و درد و پاک ہا جذب بود و کشا دان ہاے تو زانکہ یا رب گفتیش و شورت تا بکر داد و دھوے عز و جلال حق تلاش درونج آن دہان</p>
--	---	---	--

انگہ یاد ہوئے رحمن ارمین
ہم پر ایک پوشا مذرا
ہمہ انفس شہت می شود
گر خور گسند من کے خوردہ ام
بس عباد شود از بوسے آن
گر تمیت کر تو منیت راست
آن بلال صدق در پاک نماز
تا بگفتند ایچہ نیست راست
عیب باشد اول دین و صلاح
کاسے خسان نزد اہی بلال
گر نہ اسے تو دوم خوش در دعا
بہر این فرمود باموئے خدا
کای کلیم اللہ زمین سے جو نپاہ
آن چنان کن کہ وہ نہا مترہ
یاد وہاں شوشن پاک کن
مے گریز صند ہا از صند ہا
آن کی اللہ مے گفتے شبے
گفت شیطانش شمش سخت رو
مے نیاید یک جواں پیش تخت
گفت بہن از ذکر چون داندہ
گفت خضرش کہ گفت این بین
نے ترا در کار من آرد وہ ام
تر عشق تو کند طعن ہا
بر وہاں کہ پیش نقل ست و بند
در ہمہ عمرش نہ بد او در دوسر

چویش انجامدادن کہ جان فریبود منوچہر سیست توان اہل دل جمع گشتیہ ہر اطراف خلق اور جو فغان گشتیہ از اوراد و شوش گفتند کہ صحابہ آنت از خدا جملگان چون آتش در بستان بستہ جملہ در دروالم بنہ ریج و غم از موی تو توبہ آہات توش آئے مقفل شدہ بر بارے بندہ لاجرم آن راہ بر تو بستہ تا گامستان شان سو تو بنگد چون سگان ہوسگان نامہ صحرانہ کے گزیش کز او آہنجا مرد برہمان و بھوجہ جملہ بستہ مہرگان را چون وفا آمد شمار حق تھاے لافخہ آور داز وفا نور را ہم نور شو با نار نار صورتے کردت درون ہم او حق ہزاران صنعت فزینست آنکہ مادر آفرید و طرح و شیر تو بفرمودے کہ حق را یاد کن اہل و عابد و شمار آن زمان حفظ کرد من نگردم بہر زمان چون خدا بیوفایان ہے شہ این گمان بد بد بجا بر کہ تو	جمع آمدن اہل آفت ہر صیاح ہر دھو حضرت عیسیٰ علیہ السلام جہت طلب شفا بد کا او افز بر تکل و تکل اہل و لکن چاشنگہ بر بر شمشکان خوشیں حاجت و مقصود جملہ شد روا لو کشائے زانو ایشان بر آئے مندرت و شادمان محترم یا نہ محبت ازان یاران کشیں تا ز فوج ہم نامہ بستے لوند چون دل اہل دل از تو بستہ میوہ ہائے پختہ بر خود و رکند کہ دل اندر خاند اول یہ بند دعوت ام اولین مصلح شود پاسان و جاباب و جہتہ بابل رو سگان را رنگ و بزمیہ مار گفت من آوے ہمہ عیب زنا جائے گل گل شایں جا غار غار داد در حلت در آرام و خو آنکہ مادر تو نہ انداخت مست باید کہ بدش قرین آن خود گیر ز نامہ حق من نمے گرد و دمن دادم از طوفان و از شوش امان در وجود قہر جہت بہر زمان از گمان بد بد بانسو سے روے کے شہو پیش چون خود و تو	کارنا امید آہنجا ہر شود بان وہان آہنجا این در محل تا ہدم ایشان رہا ناز خیاخ شستہ بر در بار امید و انتظار سو سے عفا رسد و اکرام خدا از دعا و سے خدا نیک یادوان از دم ہیومن آن خدا جوقان چند جانت بنہ غم و آزار شد یا زنا و در آن حسل بنہ شہ تو ہمچو ابرے گرہ ہائے زار کن باسک کف آن شد تو آہنجا سخت گیر حق گزائے راجان باوے نعمت با بنہ شہ بیوفائے زار لکن بیوفہ شہ بیوفائے چون در ادا کر نمود بہ حقوق حق نداد و کسبت کہ اور از جنسین تو خویم متصل را کہ دم بر شہ جدا ہر کہ آن حق را ناز خیر بود آنکہ دامن و انکہ نمے ہم آن تو باشما از حفظ در کشتہ نوح میں او و ارج کہ را می ر بود کار گاہ خوش چون ضائع کنم سوسن کفے گمان مدبر گر ز گویم کہ گو گئے گرفت
---	--	---

شہنشاہی مولوی مسوی

حاجت یافتہ گشتہ دروان + از دم جان بخش عیسیٰ خیر انسان + شہزادان کا جملہ عیسیٰ + زار حق و از دم نیک عیسیٰ +

شہنشاہی مولوی مسوی

حاجت یافتہ گشتہ دروان + از دم جان بخش عیسیٰ خیر انسان + شہزادان کا جملہ عیسیٰ + زار حق و از دم نیک عیسیٰ +

<p>گشتند آن گروه از کرد و گرس چند جوان شان بخواند و نماندند طعمه گریم دان یارسان بر شعله و آن همه کنند چاه کست آن یوسف فل حق جگر پیش او گوسا نه برین آفر زین شکنجه و آستان آن بدلا بوده و اغوا هم از هر چیز احمد و داماده در دست یهود بافزوت کاوان را نابیت حال اوست که خود زان شوی صحن نزدیک است شام من کوشش من بیک گوشه شام حیات و کرد و خدایش دان قصه اهل سبایک گوشه ز روستای و تعلق شیوه کرد هم از اینجا که کاش در پسند آن بهای ملک جان بازی است گر بود آن سودمند گدس اندک بر باگت بل سال تنگ ماند پیچیدگی و خلوت در زمان و نصفه تم شوخی هائس صحت از غیر من است و حال آنکه گندم را ز خود روز دوم با نگوید و با ازاب نیز</p>	<p>گر اینست بعد گرس آمد سرگ خاک خم چشم چو زبانه زرد زیندم نایم و آن عار و چه افتاد و س گفتند آه چون اسیر بسته اند کو تو که گشت او را بهمان آور می کند از تو شکایت با خدا و او که بد بد خدا دادگر صالح افتاده در حبس شود این فراق اندر خور و محاسبت چون بود تو که کس کان تو است کانه آمد وقت بیرون آمدن دار و تو هم بر از حواس تو هر چه زیارت جدا اند از دان بقیه قصه رفتن خواب و بخت روستایی بد تا که خرم خواب را کایه کرد ترتیب نمیشد و س زرد صله و کرد و فابازی است آن به زبانی که خور و نصیب جمع را کرد و باطل بیدنگ با و تیره در شش ثابت بر زبان شم غلتیم بی باق بین که با گذشتن شیشه بهال که تو که با تر افتاد کن و بخت کردن باز بختان را ازاب از پیام اندر پیام او خیر و ش همچو یوسف کشتن نقد و مجرب هر چه ادبیت جدا اند از دان این شش که چند روزان زجر کرد تا ناید و دیگران از زمان خرم گفت جلی و با باز گاشته به گندم خم باطل گشتند خود نشد و ص شمارا یقین از گندم جدا گشته از دان و بخت کردن باز بختان را ازاب</p>	<p>که ز جوان خرد بستند چشم چون تیغ کردیم هر یک سر و دم با گشت شش و بختان که زان انچه که کرد و یک یک فتنه چو با لش را بعد جان نیست او را جز آقا و الله و ت گویش که وقت که در کن در فراق روستای تو یا ربنا یا شمش با باز خورشید یا بیا هر یک یا یقین کشت تراب یکیش که خبر تو در سب من به که شمش تو تو گوش که هر که جذبان زبان و گوش شو روستای خواب را این غامه وان گوی که خواب چون آمد بد تا دل خرم خواب و خیر و ش نزد غلب بر روز و غلب خسته آن را کان بمان روزان گفت اصحاب بنی را گوم زان ملک و ز ما ایشان بر چو زمان بر بیدار بآیند و آن رسول حق را بگذشتند که معنای خیر را را شن که فرستاد گندم از آسمان تا به بنی و شتمار افتاد رز</p>
---	---	--

در این خواب و بختان
نیست از آن خواب و بختان

چون تیغ کردیم هر یک سر و دم
با گشت شش و بختان که زان

روستای خواب را این غامه
وان گوی که خواب چون آمد بد

چو زمان بر بیدار بآیند
و آن رسول حق را بگذشتند

کینت نیقل عین قد خدا
 خضبه که کند اسرار از خدا
 گوش را که کنون غفلت پاک کن
 آن زکات دین را که گین پاک
 خانه پر زده و در پر فتنه
 هنگامی که تو با مال رو
 دین برانسو دین برین عیش
 بجز تر و دوسه رود بر او است
 زین روش برانج انور کو
 لاغف دین چون که خوف داور حق
 خواب در کار آمد و بزمین سخت
 اهل و فرزندان سفر را سختند
 مقصد را با پرگاه خوش است
 مافخر و ده زمستان دراز
 محله اصحابنا که تر بخوا
 افر حوا بهو با بس آتا کم
 هر چه غیر اوست آتد راجع است
 غم کی که است و رنج تو چو کان
 ای خزان که را نسود اوست
 تیر با بران کمان نهان خوب
 امین آبادت دل آمدان
 حج الی تهلج میرا ساریه
 خواب پندار که روزی ده دیر
 هر که روزی باشد اندر دستا
 هر که باشد اندر دستا

من دیارین این مشواره خدا
 آن سگان هایل اهل و عی
 استماع سحرین غمناک کن
 گوش با چون پیش و نشانی
 مرد را یکش از حد غار زنی
 که موبه رتبا علامه رو
 هر که گوید منم راه رشده
 ره نرفته و بچو کاش کجاست
 اسه بار که بر آفری رو
 نان فرستد چون فرستاد طبع

انیا قدر بطلا او غصب
 گوش کن اکنون جوش خواب
 تا چو اید از بلاد احسن
 بشو غمها که بخور آن دل
 گوش تو اید را چو راه دم شود
 این تر و دوسه و زندانی بود
 این تر و دوسه و زندانی بود
 کام آید و رگبید و درو جان
 نرفته و بچو کاش کجاست
 خون آن کس است که را خوف نیست

روان شدن خوابه بسو و ده میهما

رخت را بر گاو غم انداختند
 یا را آنجا که کیم و دلکش است
 از بر او سو شهر آریم باز
 عقل میگفت از درون لاف حوا
 کل آت مشنل الهام کم
 اگر تفت و لکست و تفت
 لیک که در گیر دین در کوکان
 دین این سو خون آشام است
 بر جوانی می رسد شیرین
 حصن محکم وضع امن و امان
 خیمه شجرا و عین جاریر
 این ننه و اندک روزی ده دیر
 تا با به عقل او نایکجا
 روز گاری باشدش جمل عی

شادمان و شتابان سو و ده
 با نزلان آن زمان خوانده است
 بلکه باخ ایش را رو ما کند
 من باح الله کو نو آریم
 شاد و شو شو شو از غیر و
 شاد و شو شو شو کو غم دام بقا
 کو دکان چون نام بازی شونو
 تیر با بران شده لیکن کمان
 کام در محرابی دل باید نهاد
 کاشن خرم بکام دوستان
 ده مرده و مرده را حق کند
 قول پیغمبر شنو و محبت
 تا با به اسحق در سو بود
 ده چو باشدش و صبا شده

قد تر آید و استعدا
 کو سو و ده چون شد و در او جزا
 در و ده چون شد از شهر و در
 خانه جان شمع از آن گل
 دو دو تلخ از خانه او کم شود
 کو زنگار که جان سو رود
 ای خاک که از کاش پیش طلق
 تار سے از کام آید و نبات
 چون شنبه تو خطاب لاغف
 خصل که کس شش اینجا طوق نیست
 مرغ خوش سو و ده شتاب
 که بر سو خوریم از ده مرده
 بهر ما غم کرم بشا زده است
 در میان جان خودمان جان کند
 ان رتبه لایکب الفهرین
 کو هارست و دگر با او
 اندرین ره سو و ده رتقا
 جلد با فر که هم گامی شوند
 گشت نهان از چشم مردان
 زانکه در صحرای کل نبود کساد
 چشمه با و گلستان و گلستان
 عقل شش نور دیر و نطق کند
 کو عقل آید وطن در و ستا
 او شیش ده جزا نهاده در و
 دست در تعلید و در محبت

اصفا با بران و دران که شش با شش کلاسه و در و ده شش بران ۱۶

پیش شمع عقل گلی این جوان گر بر زنیست بین پیش اول هر دو خود صورت اولاخر گاه سازند خسرند	چون خردن چشم بسته در زان گر بر انوشیت ره آید بران بعد از آن جان که جمال تک را زان پس بهمان آورد	این با کن صورت افشاگر عاشق گریه چهره گریه اول هر دو خبر صورت کی هست صورت هر گاه و آن نمی هست	بل تو در دانه تو گنیم در دانه عاقبت طایر بر بیا طعن رود بعد از آن لذت که نمی دوست سفینت طالع و آن صورت جو
خواجه و پیکان جهانست که سفر با بنده کیخسرو شود از سر کوا و آفتاب نه شود نخ از شیرین لبان خوش شود	بر ستوران جانب ده منتند بے سفر ماه سکه خوش شود شب از تره راه می آفتند خار از گلزار و لکش می شود	شادمانه سوسه صحرانند از سفر بنیق شود و زین را خوب گشت پیش ایشان راه حفل از عشق خرام می شود	تا خواجه بجهانند سافروا که نعمت و ابرو اند وز سفر یا بدیعت صدر از نشا داده شده ره چون
ای بسا از ناز نماند خارش که در آتشکامال خود سیاه تا جبهه دریا و خشک می رود آن در دگر رو آرد و کوب	بر امید گذار سه ماه و شش تا که شب که بر یوسد رو سه ماه آن بهر خانه نشین می رود بر امید خدمت سر و کوب	ای بسا حال گشته پشت پیش خواجه شب بر دکان چارمچ بر امید زنده سپاسی بود کنو در دجه روز و دو چار	خانه از بهانه صحرای می شود از لباس در بدر و سنج زانکه سر و درویش که دست بچ بر امید زنده سپاسی بود
آن شمع که بویاد و لا پیش عشق تو بر هر چه آن موجود طبع سیر که طلاق او بخواند کان شمع و قلبها عاریست	عاریت باشد در او آن شمع گر کسی شاید بغیر حق خضد جانب خوشی و آرزو آن نشان آن ز وصف حق چو زبانی بود	انص تو با مادر و با کجاست انص تو با شیر و با پستان نما بر هر آن چو که اعتدال شجاع چون شک با ایل رفت موس با	که بخون مونسات را و فاق نفرت تو از دبستان نما تو بدین هم عشق کنی که شجاع از بهالت قلب که گریه خوش
خوار ز دیو تا خور می رود معدن رنبد باشد درام گرگ همچنین خندان نه جان شد هر نسیم که سوزده می وزید	تو بدان خور و زور که در خور می رود کشنایه آن گریه گریه سوک آن دو لایب چرخ می زود گویم سوج روان می رود	زین پس بستان تو اب از اسما زنگمان بر دند بست در گره چون بجه دیدند گریه پرید هر که می آمد زده او سوے او	سوی آن کان رو تو هم کان رو چون ندید تو و فارنا و دان می ستابند ز خوران بد جانب ده صبر جابر می درید
بیموچون که گریه می نواخت بوسه اس و او پیش می گشت گرچه گشت خاضع در طوط بوسه اس و او پیش می گشت	قصر خوش مجنونان بوسه اس و او پیش می گشت گرچه گشت خاضع در طوط بوسه اس و او پیش می گشت	بوسه اس و او پیش می گشت گرچه گشت خاضع در طوط بوسه اس و او پیش می گشت گرچه گشت خاضع در طوط	بوسه اس و او پیش می گشت گرچه گشت خاضع در طوط بوسه اس و او پیش می گشت گرچه گشت خاضع در طوط

در گریه گشت در گریه گشت در گریه گشت در گریه گشت

ہم سرور پائش ہے بوسیدہ
 پوز ساگ دھڑک پاپکے سے نور
 گشت مجنون توہ نقشبہ دن
 ہمیشہ ہر دن جان خست
 آن سگ گشت در کوشش تم
 انکاشیران مرگاش را غلام
 صورت خود چون شکستہ سوتے
 سبب صورت شان خواجہ سلیم
 او کرم دانست آن مرغ خوی
 مرغکان طبع و از شادمان
 مختصر کرم چو کند وہ پید
 ہر کہ گریہ پیش ہے دوستا
 ہر کہ آن کو کعبہ بے دلیل
 دل دویا کہ کہیے سے کند
 دل تن در اجماع علم بالقلم
 اندرین وہ پنجاہ دین و تاب
 بعد ماہ چون رسید زلف
 روستا کے کین کہ ادب نیتے
 روی چنان کند ز ایشان ہر روز
 رہ رہا باشد کہ دیوان چوین
 در چنان روئے غیبت مامیہ
 در وقت ہند اہل فغانہ اش
 بردش اندر ایشان پنج روز
 بالیمان بستہ نیکان ز غطرار
 گفت باشین ہر دوئم تو کیے

ہم ہلاک کرش سے در اوصاف
 مقصد خود را لب سے استرد
 اندر آہنگ تو از پشیمان من
 کو کجا بگزید و کجا ساخت
 خاک پائش بہر شیران عظیم
 گفتن انکاشیران فاش سلام
 صورت گل شکستہ امونے
 کوہدہ سے شد گفتار سقیم
 در آن را با دہم لیکن شخیص
 سے آن ترویران و دوران
 خود بنودان وہ وہ دیگر گزید
 پیشہ شد ہشہم دروستا
 ہرچہ این گیشکان کرد دلیل
 ہر وہ سے باشد کہ بر گئے زند
 واسطہ افراشت در بدل کرم
 چون مذاہب مرغ خاکے لار
 رسیدن خواجہ و قوش بسوے وہ و ناویدہ
 و ناشناخت آوردن روستا کے ایشان را
 ماسو بخش کشایند پور
 بر شرف شستہ با چوین جرس
 گفت نیروان نسفا با لہامیہ
 خواجہ شذریں بحر سے دیوانہ
 شہسبہ ماروز خود خوشیہ ہوز
 شیر مردار خود را ز جوج زار
 یا لیلیہ یا قرین پاسیہ

پو اندیشہ گفت کجا مجنون غام
 چہ پساگ بسے او سے شمر
 کاین طاعت تہ مولی است این
 اورسک مرغ رخ کھنکھن است
 کان سکے کہ باشد اندر کوسے او
 گزیر صورت بگذرید اوستان
 بعد از ان ہر صورتے را شکستہ
 سبب وہم آن ملک مشاوان
 از کرم دانست مرغ آن دانہ را
 گزشتادہ سے خواجہ اگاہ است کم
 قربت با وہ بدہ سے ناخند
 ہر کہ در وہ بے قلاؤ سے رود
 جز کہ ناہر باشد اندر خاقین
 ہر چہ کہ کو کہ جشمش جان بود
 ہر چہ عین بہت محروم سے میسر
 سیرتہ از وہ دازر و ستا
 انچنان بر کہ وہ زرق و شمر
 چون بر بیٹے کو او در تو قند
 چون مر سید نہ فغانہ اش یافتہ
 لیاقت کام در شتے ہم ہود
 نہ غفلت بودان نہ خیر
 او ہی ویش ہی گفتش سلام
 دہم روز شب اندر شمع ہو

انچو شہرست ہیکے سے تکرار
 عیدان از غیبدان کو ہر دو
 پاسبان کو پچہ لیلی است این
 بلکہ او سے دوئم لطف من است
 من شیران کرم یک سوا
 جنت مت و گستان گستان
 ہرچہ عید رہا بے سیر بر کئے
 ہرچہ مرغ سے سکو دازر امتحان
 غایت عین سے ہے جو حطا
 تریم سے ہر کوہیگا بہت کم
 زانکہ او وہ کو نشناختند
 ہر دو روزہ راہ صد سالہ شود
 او سے سر سبز نہ بے والہین
 تاکہ رجن عالمت بر آن بود
 چون مرصیان کرم تو بہتہ تر
 وز شکر ریزے چنان ناو ستا
 بیند و ایشان صورتان عین
 سے کند بعد الکلیا حوالے
 از سلطان نان اولی ہرست
 یا بہین آن یا چو پد خوش شند
 ہرچہ خوشیان سے لیلیہ تا قند
 چون در افتاد سے پچہ ز میا چہ
 بلکہ او دوا خطار سے ہے
 کہ غلام مر مران سے نام
 ہرچہ کو نہ سے ہم پر دے تو

لغت
 شہنوی
 مولوی
 سنوی
 دوسروں
 ۳۰۱
 شہنوی مولوی سنوی

از خود به خودند از دم خم بر
 گفت ایندم با قیامت شد شبیه
 نه فلان بخت خردیم آن شمع
 ستر مهر داشتند ستم خلق
 پنجون شب ابرو برنگ گرفت
 چون بعد اصلاح آبرو در
 پنج سال پنج دید این پنج روز
 در کمال این نهاد جو زو و فاش
 گفت او شید زهرت در زوال
 گفت یک گوشه است آن باغیان
 که تو آن حرکت کنی با آنست
 من خیم حاشیست ز زخم
 گوشه خال شد و او با حیا
 شب شب به جگر کمان کاغذ
 این ستر آنکه اندر طمع خام
 بدو یک مرد و زن شدل شبیه
 شهران خور و زنا نیست بر رنج
 چون پیشانی زول شد با شمع
 آن کمان تیر اندر دست او
 هر شب بهر کس چون گشتند
 تا ندید گرگ آید شبیه زنده
 تا گمان شمال گرگ بهشته
 او را بقانون حیوان بادت
 اندر و شکار گشتند و بادت
 گشته خور که ام را در میان

نیست از دست سر شویم اثر
 تا بر او شد دیگر من انجیه
 کل ستر جاوز الا شین شاع
 شرم دارد و چون خور و فاش
 کاسمان از بارش شد گرفت
 گفت آنوقت لای جان پر
 جان سکینم درین سدر مسوز
 باش خور که بود با هر دو فاش
 که تو خورم ریخته کردم حال
 هست آنجا گرگ را و پاسبان
 ورنه چاره میگیری فراتست
 که بر او گرگ سترش زخم
 رفت آنجا جاست ناخن محال
 دین مزاره است بر کاسه
 تو که گوید خدمت خاص کلام
 بهر که بر فرق مرشایان رو
 رو شاکست گنج بے فتوح
 زان پس سوگو ندارد و حزن
 گرگ را جویان شبیه سوگو
 اندران ویرانه نشان زخمی زود
 روستایه ریش خواهر بر کند
 سر بر آرد از زلف از پشته
 روستایه کوه کوه دست
 شکی او زگر گشت او خیمه
 که ببارت میباید که زلفش

برش من از غیر حق آگاه نیست
 شرح سیکر و ش که من آنم که تو
 نه تو بودی سارا همان من
 او می گفتش چه گوئی سربات
 چون رسید آن کار و زنده استخوان
 گفت من آن حقه با بگذاشتم
 یک بخار از خوشی و از یار و بهار
 هر چه مردم بلا و شدت است
 امشب باران جاده گوشه
 گفتش تیر و کمان از بهر گرگ
 گفت حدیث کنم تو جاس ده
 بهر حق بگذارد شب او و دل
 چون طبع بهر گشت سوار
 این ستر که ماکه شد یار خسان
 خاک پاکان یسیر دیوارشان
 از ملک خاک جز بانگ دهل
 این ستر آنکه بے تدبیر است
 چون پیشانی گشت از دل تا چو
 گرگ خود بهر مسلط چون شمر
 فرصت آن شب بیدان بهر نمود
 پنجمین دندان گردان تا نیمه
 تیر بکشد آن خواهر بخت
 بهر اندر که خر که من است
 گشتش باری که بخت از فرج و
 گفت بگویش کن شب است

در دل و جانم بجز آن نیست
 کوتهای خود و زخوان من و تو
 نه رسیدت بیکان همان من
 نه ترا و آنم نه نام تو نه جات
 حلقه زو و خواجه که مهر را بخوان
 ترک کردم آنچه بے بند استم
 در گزنی هست چون سحر
 این تین آن که خلا عادت
 تا بیا بے در قیامت کوش
 تا زو چون آید آن گرگ ستر
 و آن کمان تیر در گفتم بنه
 آب باران بر سر و در زیر
 از نیل سیل اندر گنج غار
 یا کس که در زبانه ناکسان
 بهتر از عام و زو و گلزارشان
 تو تنهایی بخت آنکس بل
 بانگ خور آنش بگر تفل
 بعد از آن سوگو ندارد و سر
 گرگ جویان و زگرگ او بجز
 از نیل بگرگ عمو و
 جان شان از ناکه کلب
 زو بران حیوان که تا افتاد است
 گشتش این گرگ چون آید ستر
 نه شناسم بهر جان کاب و
 شخصه ما و شب ناظر محبت

شب غلط نماز و سہواری سہواری گفت آن بہن چو فرزند سہواری خواجہ جہت و بہار شگفت فرستہ تاریکی شمس باوخر خوشین را عین و دلا کئے انچہ دے خوردم از انہم یاوست آنکہ مرد اسے خورد یعنی نبید سستہ کا یزید بوسہ شاہ فرد بارکہ نہد در جان خور کرہ را سک خود اعلمی شدم از حق نصیر کہ زمین را من نہد از آسمان یہ چنین سوا کند حق شید را کہ نازد عامہ اور از آسمان کہ برین را بنطاق فراخ خود مختار از رہ پوشیدہ گیر بادہ حق رہت باشد نہ دفع برگ و منیل و در ص و آزار کہ نہت نامسم رہن را از بوب خوشین لا از رہ و ان کہ ترسم خوشین را عاشق حق سہواری تو جو خود را کیج بخود کردہ تو تو تم سے کئے از قرب حق آہن از او دمو سے سے شود قرب بلالوح باشد لے پر شاخ خشک تر قرب آفتاب	دہر صائب شمس نہد ہر کسے مے شام باوخر کرہ من سست روستا کئے را گریش گزشت چون نہد مے مرا اسے خیرہ خاک و شمشیر موت سے نہد این ولی از غیر تحیر شمسیت شرح اور اسکو معذوران کشید صدخم جو در سر و خزان نہد درس کہ دیدار سے پروردہ را من معاف از قلیس و دلا شہر استحانت کہ و خیرت استحقان یہ چنین گیر و میدہ حید را بہنگان راہ جو نیش نشان و امتحان پیدا شود اور او شاخ چون یہ بہن زخم سے گردا سہر دوغ خورد دوغ خورد دوغ دوغ چون کئے نہان و نیش کر سار باوخر کہ شمس نیم شب تو مرہن رہن زانے کہ خور عشق باو یو سیاہ بہ ہنست خون زہ کو خون مارا خوردہ کہ طبع گرد رہن جو د از طبع موم و روت جو آہش بود مے نہد خورشید بر گہسار روز آفتاب ہر دو کے دار و حجاب	ہم شب ہم ہم ہر ہم باران شرف در میان سست باوان باو را کا بکتہ را شمسید آوردہ آنکہ و از نیم شب گو سالہ را کہ از از خوشی ہم گاہ نیست عقل و محنون حتم یا دار سست و بنگہ را علاق و بیست پس بہر کو کلیف چوں شہر را بار بر گیر نہ چوں آمد سہج لاف و درویش ز سفر و جو جو باوخر کہ چنین رسوات کرد صدہن را ان امتحانت لے پر چون کند و جو سے خیا طے کئے کہ بہو سے امتحان ہر بدے سست جو شہر یا کہ دو از دو ساخے خور و جہنہ و بانیہ خوش رہن جو و ملا سے کئے لے خے کاین از تو نہد کو نہد باز رہ شہر و جو سے عقل تار عاشق و شوق را در شہر روکہ شمس ہم از من سہج ان شہر بیکہ کہ قرب او لیا قرب و شوق و از حق چاہد شہر بیکہ تو شہر بہر شہر شہر ایک کو را ان تو شہر شہر	دین سہواری سہواری سہواری مے شام چوں سہواری سہواری بنگ و منون ہر دو با ہم خوردہ چون نہد ہم و وہ سالہ را دور لکچا سے جز اندرست و چنین جو شہر سہواری ہر جو فصل سست و شہر سہواری سپ قناعت و شہر سہواری گفت حق لیس علی اللہ سہج ہاے و ہو عاشقان از دو ہستہ نئے ترا اثبات کرد ہر کہ گوین شدم سہواری آنکہ در شہر او شہر اعلی ہر شہر و در غار سہواری سست حق نماید جو دافع سہواری روکہ شمس ہم تر از از کلید آتش و پنبہ باران زرفے خوش رہن جو کو کو رو کہ نہد کہ بہر کہ آسمان پر مجاز و وہ و نہد شہر شہر سہواری عاشق جو شہر و ہلول وہ صد کاست و از کار و کیا قرب جو شہر و از ان کہ ہم کہ از ان آگہ نباشد سہواری کہ شہر سہواری سہواری
--	---	---	--

<p>خوار و بے رونق بنانے در جهان و اشا سے مراد در سخن بقول ناشائے ازین شکیست را بهیچو مصدر فعلی از پیش کند یادوم آمد قصه هاروت زود تا کنون در اندام از لغویا گفته آید شرح یک جزو نعل وز عجا بهای استخرای شاه خوان انباش چاد و کشود مرورش چون کاه که در روبرو چاه و خندق پیش از پیش مسلکی برود و از بهر خور و بے گزند ماده بز بنید بران کوهر که دودین کرد بالو عهده در میان هر دو کوهر بے اما انتقار آن قطعاً باشکوه و دم پاکیش لقیح شجوت بود بیش مستی کاشد ستهان خوش بود خوش چون نیکو دانه وز جلالت روح پاک را بهیچو کفارے نهفته و قیود غار بے نهایت کشته اند عدل و انصاف و جاد و دود و فا برین مران کورانه اندر کمر بکه تیغ قهر لاشه کرد دگر</p>	<p>قصه یوسف فرمے سخن القول اگر بناقی زلفت باشد نغمه ز جمل می زنی دست بران کوزه چیرا باگت آید که تعریفش کند قصه یوسف و مار و دگر پستان بر آتخان حق تعالی خود چه گویم از هزارانش یک تا گویم با تو از اسرار یار ای غلام دریا کران ماروت را تا چیتیهما چه سر دل حق باے و بهیچو ماشقانه زود یک کین و امتحان در راه بود خندق و میدان پیش از یک مستی بر از دیدن بز ماده و چیتیهما او باکو مقابل بانسے دیگر حکم آسمان بر جود مست زین که تابان تا دمیست میسبتن آیدش خود پناش خون کور است در نه چالاکت و صفت و خرمین میست شجوت و بین اند شتر او شجوت الفتا می کند بر کند جان را ز خود ساقیان خرم باوه این جهان کشته اند مناکرون هاروت و ماروت آمدن بر زمین بر زمین باران تبار و جویخ پیش پایت و دام پند است می نیاید راه باسه در آستان</p>	<p>زنگه ها کوسان کندرت آتخان گوشت نیران مرغی را و شقاق چون منقارین کوزه هاروت باگت انگشته دگر کون می بود چون حدیث آتخان بر خود پیش ازین زمان گفته بودم که گوش دل را باغیس اینیو بدار گوش کن هاروت را ماروت را اینچنین مستی است در شجوت حق مست بود و صید از کمند امتحان می کردشان زیر و زبر آن بز کوهر بران کوهر بلند تا صفت چیتیهما بنید ناگهان چشم کور یک گرو و در زمان آن هزاران گز و گز بنیادش او زمین و آن بر که گریخ باشد از صید این بر چیتیهما بهیچو من از مستی شجوت بر مستی آن مستی این باشکند قطره از باره باسه آسمان که چو دل بران بته اند تا امید از هر دو عالم کشته اند پس بر تیهما بگفتند اگر در رخ این بگفتند و قصه گفت کز موعده و استخوان مارکان</p>
--	---	--

بازم از بزرگواران است ۱۱ ۱۲ که بلا و غیب ازین برون که با شجوت مقصود است ۱۳ ۱۴

شعبہ بگاہ باز آمدش دمان
 غزلش عمران ہم اندر قدش
 گفت نسیم سحرین در گاہ تو
 نے گمان بجز کوا و حسیان کند
 خود کجا در خاطر فرعون بود
 شد بخت و در آن درگاه گفت
 گشت میلاد و زن دادینوش
 در کشتی در کنار از مهر مرد
 کجے بزرگ در دوا آتش
 مات و بر باد شاه دین اعراس
 با گرد و سیج ازین ادم زن
 عاقبت پیدا شد و آشایمین
 شاه دین است بخت آن زمان
 از تو میدان چه باکست و خویش
 از عطا شاه شاکست کنند
 این حد ابلان مرا تغیر کرد
 پیش آمد سپیس رفت شد
 چون زن عمران عمران در خرید
 بنوعی ابلان استاره اش
 روز گفتش که اس عمران بود
 بر منجم سر بجهند جامه چاک
 نیش و مو بر کند و بدیدگان
 عذر آورد و گفتند امیر
 سبب آه آن بصر آمد عیان
 بول خوش شاه عمران و زلف

از نظر قریبی اسر ایل از زمان شان و سر چیل
 هم بشهر آمدن وین صحبتش
 گفت عمران برین فرسپ تو
 بوج ندیشیم بجز در خواہ تو
 آنکہ خوف جان فرعون آن کند
 جمع آمدن عمران با و موسی و حاملہ شدن او
 یثرب آمد پیش خفہ گفت
 زن بر و نهاد و بوسید آن پیش
 گفت عمران این زمان چون آنک
 جنت شد با او امانت را سپرد
 من جبارم تو زمین موسی بہت
 این دین انامکن بر ناموس
 وصیت کردن عمران جنت را بعد از مجامعت با آن
 چون علامتہا رسید ناوین
 رسیدن فرعون از باناک و خر و و خر و
 کز بدیش می رسید و بول
 رقص می آرد و غنای زنند
 از غم و اندوه و تنگم پر کرد
 جاکشیم بچو حال وقت زہ
 تا شد استارہ موسی پدید
 پیدا شدن ستارہ موسی بر آسمان و فرمود چنان و میدان
 وقت آن فلک و آن باناک
 راند عمران جانتی پیران بخت
 ہمچو صیاب عز و پوشیدہ یک
 خاک بر سر کرد و فرعون بگمان
 کرد مار و دست تقدیرش امیر
 کور سے و جہنم آسمان
 و سر پر سر بزرگاہ و افراق
 گفت عمران وین وین وین
 گفت عمران وین وین وین

کاشان کل آلود و در نماز زمان
 ہین مرو سکون و صحبت مجو
 یک فرعون اول بود و جان
 یک آن خود بجز اسے عال او
 پنجین تقدیر چون ماد و خود
 بر بھانیش ز خواب اندر سر
 گفت از شوق و تھکا کرد
 یک گفت این زن این کاست
 حق شد طعنے و ما ماتیم مات
 ہست شد ایندم کہ گفت محبت تو
 نانیاید برین و تو صد سن
 می رسید از خلق و می شد بجا
 با بہنہ کاین و غلغلہا کان
 بہانہ از تو شاد
 ہمہ روز و شب مرا بگرد و نیک
 باز گوید انکلاط جنت را
 سخت از جابر و دین این نوحہا
 بنجم او بر سرخ گرد و منجم
 کوری فرعون و کرد و پیارہ
 این چغل و شاد و شغفت
 بد کرد و زخمان و ساز شان
 بد نشدے و بد نوحہا
 تو شمر و بہت گشت و جہش
 با ستارہ بار شستیم و زنجار
 رفت چون تو نان و چغیر

۱۱۱

خوشتر را اسب مجھے کرو و برانہ
گفت شان شاہ مرا برافزینید
دست بر مینہ زدند از زان
چون شنید از خفہ پیش سیاہ
خوشتر را در مضحکہ انداختم
مال رفت و او پرو کار نام
از برائے آنکہ در روز چنین
من شمار ابرویم آتش زخم
سجدہ کردند گفتند خدا بخیر
قوت شد از مالوش شد پدید
روز میلادش رصد بندیم ما
تا بہ نہ مہ می شمرد او روز روز
چون مکان بر لامکان حملہ برد
نقش با نقاشی بچہ زدند
بعد از مہ شد بیرون آوردند
با دیگر شد مناوے سو شہر
آینجا نامہ بار مردان را رسید
مردان را خلعت و جلیت و ہد
آن زمان با مفلحان مجین شدند
چون زمان حملہ بدو گرد آمدند
چون زن عمر ان کہ موسی زادہ بود
بعد از شان کو ان سبازان
آن زنان قابلہ در خانہ ہا
خمر کردندش کہ اینجا کو دست
چون عولان آمدن ان فضل را

<p> از خجانت و طمع نشا گیتید شاه را نافذ رخ آریح از سخنان خواند ایشان را در خشم آن دین تباہ با لها با دشمنان در با ختم این بود یارے و انحال کرام نعم گرد آید و بشید معین بتیغے در گوش و لبان تان بر کفر گردیکے کرت نہ ما چر بید و یو نطفہ اش حسبت و رحم اندر خرید تا نگرد و نفرت و بجمہد این قضا تا تیر و تیس حکم خصم دوز خون خود ریزد بلا ہمارا خسر </p>	<p> طاعتین را ترش و عکس بنیخت سکو سیدان شاہ را بکفایت عاقبت در ہافت شد کار خام گفت ایشان کہ ہرین کافران تا کہ آشب جملہ اسرانیان ساہا اذرا و غفلت می برید را تیان این بود و زینک نجوم سن شمارا ہریم شش گنہ ساہا نفع بلا ہا کہ وہ ایم لیکتہ خضار این روز و ولاد اگر ندریم این نگاہ مارا گش بر قضا ہر گوش بیخون آورد چون زمین با آسمان خصمی کند </p>
<p> کای زنان کرد ہرے یا بید بہر خلعت و کپس از ایشان کرشید کو دکان را ہم کلاہ زرد نہد شادمان تا خیمہ شاہ آمدند ہرے بود از نرزا در بستند </p>	<p> ای زن نطفگان میدان روی ہرین زنان امر و اقبال شہادت ہر کہ او این ما زائیدست ہین ہر زنی نوزادہ بیرون شد ز سر سر بید نہشت کہ انیت احتیاط </p>
<p> بوجہ آمدن موسی علیہ السلام آمدن حیوانات بنامہ عجمان و وحی آمدن ہما و موسی علیہ السلام کہ در نورانی شیش انداز کہ من اورا نگاہدارم </p>	<p> نامہ اہم میدان کہ در ہر ہریت از نرین کہ کوی زبانیست و در نوراند است از امر خدا </p>

نردھاسے باگم نہ باخت او
 آبرو سے شاہ مارا نہ سخت
 شد بر فرعون و بزخاوندش تمام
 من بر او نیم شمارا بچہ امان
 دور ماند از ملاقات زمان
 مملکت تار تار سلمے خورید
 بعل خوار نیند کھارید و شوم
 عیش رفتہ بر شما خوش نسیم
 و ہم حیران ز انچه ما کرده ایم
 ناگہداریم اے شاہ قباد
 اے غلام راسے تو افکارش
 سرنگون آید سر خود را خوار
 شورہ گرد و سر زمر گزیند
 بختان اویش خود برے
 سکو میدان و برون گنبد
 آید زبشہای شش و ان شوی
 آریا بدت کہ سپر پیر کہ خواست
 گنجہا سپرین ز شاہکین
 سکو میدان غافل بستان قهر
 تا ز ازیخیم و نفس را بد بناط
 دامن اندر چیدان آشوب
 کرد و گیرین چہ اور دان
 بہر جا سوزت تا دآن دعا
 کوئی در دریاں نیست
 کہ ز آس و نیا بہر

بوسے برانہ جزینہ ناکل لے کریم
 جنگھامے کشتے آرد درست
 او بے جہتے یکے ناکل گریست
 ناگیر اندر زستان شدید
 آدمی کوہ است چون مفتون شود
 خوشین سبب از ان خروست
 ناگیر آن آرد بار ابر گرفت
 کاژو دپاسے مژدہ آورده ام
 اندر سر یا و برت افسرہ بود
 باش تا نو شید شریعہ بیان
 بادہ خاک ترا چون زده خست
 چون از انشون فرستد سکو ما
 باد حال سلیمانے شود
 خاک قارون را چو بارے کشد
 جملہ ذرات عالم در میان
 چون شماسکو جواسے مژدہ
 تماش قبس جوارث ایت
 دعوت و بدین خیال عار بود
 بلکه هر بنیندہ را دیدار آن
 این بود تاویل اہل احوال
 این سخن پایان ندارد گیر
 بلب شہ مرد ہنگامہ نہاد
 جہتہ از جد ہزاران نام رین
 انشور ایشان و او ہم نہانظر
 جمیع کرد صبر ہزاران راز خا

بوسے برانہ خدا خصلے حکیم
 ناگیر از ہر بارے مار محبت
 گرد کوہستان و درایام ہر
 مارے محبت آرد کا مژدہ دید
 کوہ اندر بار حیران چون شود
 بود اس خوش را بر دل خست
 ستوے بغداد آرد از بہر محبت
 در شکار شین جگہ یا خوردہ ام
 زندہ بود اما بشکل مژدہ بود
 تا بے بنینہ بنش جسم جان
 خاکہار اچھلکے با پیش ساخت
 آن عصب گروہ سو ما آرد ما
 بحر با موسے سخندانیے شود
 استن خانہ آید در شہ
 باتوے گوید در خان و شبان
 محرم جان چادان کے شود بد
 و موسے تا و یا ہر بایدت
 بلکه مر بنیندہ را دیدار بود
 وقت حیرت می کند هیچ خوان
 و اچھلکے کہ اندر نور حال
 کے کشید آن مار را با صند ز قیر
 فدا شدہ شہر ز ہزار و قہار
 صید کرد شہ چو از آہ طہریش
 تاکہ جمیع آئینہ خلیق منتظر
 ملحق کردہ شہت پائشیت

چون عصا و دست و گوی شت مار
 ہر بارے مار چید آوے
 آرد ہاسے مژدہ دیدار عظیم
 مار گیر از ہر حیرانے خلق
 خوش تن رفت خست سکین آوے
 صہ ہزاران مار کہ حیران است
 آرد ہاسے چون ستون خانہ
 او بے مژدہ گمان بر زن و لیک
 عالم افسردہ است و نام بوجہار
 چون عصا سبب اچھا مار شد
 مژدہ بنیسو نیندہ افسردہ اندر
 کوہ ہام کن دروے شود
 ماہ با آرد اشارت بن شود
 سنگ احمد را سلاے کے کند
 ما سمیم و بصیریم و خوشیم
 از ہمارے عالم جان در زید
 چون لار و جان تو کند دیوا
 کہ خبر من تسبیح خاطر کردہ
 پس چو تسبیح یاد سے وہ
 چون ز حرکت بیرون نیامد آوے
 تا بہر ہند آوے آن ہنگامہ تجو
 مار گیرے آوے ما آوردہ است
 ہلقہ گردہ و چون گرد و عیش
 مر مر ہنگامہ از بہر زہر
 مر مر لایق ہر شہر زہر

جملہ عالم با بنیان سے شمار
 عشم غور بہر دین بینے
 کہ لوش آوے کل او شہ پر زوم
 مار گیر و انیت ناوے خلق
 از فرستے آمد و شد در کے
 او چو اچھلکے شہت و مار شد
 کے کشیدش از بے و اچھلکے
 زندہ بود و او اندیش نیک
 جملہ افسردہ بود اسے اوستاد
 محفل را از ساکنان و اچھا شد
 غاش اچھا و اظرف گویندہ اند
 جو ہر ہر بن کجھ موسے بود
 مار اچھلکے شہر افسرین شود
 کوہ سبب اچھا پائے کے کند
 با شمان نامہ ران ما شیم
 غافل از ہر اسے عالم بشنود
 بنشینے کردہ تا و یا دیوا
 دعوی و در بیان خیال عار بود
 آن دلائل سمجھ گشتن سے شود
 با شدار تصویر عینے اسجھکے
 تا ہند ہنگامہ را بر بار سکو
 جو محبوب ناوے شکار سے کردہ
 ہر چنان کہ کتب پریشان جوش
 لکھ و تو تسبیح نیک تر رود
 رفتہ و مر چوین و آوے ہر ہام

جملہ عالم با بنیان سے شمار
 عشم غور بہر دین بینے
 کہ لوش آوے کل او شہ پر زوم
 مار گیر و انیت ناوے خلق
 از فرستے آمد و شد در کے
 او چو اچھلکے شہت و مار شد
 کے کشیدش از بے و اچھلکے
 زندہ بود و او اندیش نیک
 جملہ افسردہ بود اسے اوستاد
 محفل را از ساکنان و اچھا شد
 غاش اچھا و اظرف گویندہ اند
 جو ہر ہر بن کجھ موسے بود
 مار اچھلکے شہر افسرین شود
 کوہ سبب اچھا پائے کے کند
 با شمان نامہ ران ما شیم
 غافل از ہر اسے عالم بشنود
 بنشینے کردہ تا و یا دیوا
 دعوی و در بیان خیال عار بود
 آن دلائل سمجھ گشتن سے شود
 با شدار تصویر عینے اسجھکے
 تا ہند ہنگامہ را بر بار سکو
 جو محبوب ناوے شکار سے کردہ
 ہر چنان کہ کتب پریشان جوش
 لکھ و تو تسبیح نیک تر رود
 رفتہ و مر چوین و آوے ہر ہام

<p>گفت و گویش حق در دست است مرا رنجبیدہ اندام جہان جمع کریم ساسران دہرا گفت موی مراد متوسلست مے زخم با تو بجد تانزدہ ام گفت نے نے مہتمم با پو نغاد دین چل روزش در ملت طبع میلہ ہاشان را چہ بر ہم زخم چہ پوزن زدن ویران کنسم گفت امرا ہر دہمات ترا</p>	<p>تا چہ نسل روز از موسے علی بنیاد علیہ السلام کنہ عاتق شکر تو لے فلان نما کہ چہل تو نام شمس را بنو ام اہمال تو ما موسیست من چہ کارہ نفع من بندہ ام عشہ ہاکم وہ تو کم پیاسے باد تا سکا لکرا با او فرغ نوع و انچہ افزاید من بر کم زخم ایچہ اندوغم ناید آن کنسم حالت دن موسی علیہ السلام مرحون تا ساحران و جمیع</p>	<p>نزد دیران و حکم اندام مر است خوشین کہ بین خود غرہ مشو مہتمم وہ تا چہ نسل روز تو بندہ زرا نعم خانم کار نیست او کند ہر نعم از خصم جدا مہتمم وہ متعمر مر اسان تیز رو کہ پیش رو بگر فترہ ام نوش خوش گزین من نا خوش کنم کو سپہ کردار و حد حلیت بساز من سب سے خود شدم ستے</p>
<p>او ہی شد لڑ دہا اندر عقب سگت من را دم دے کشید گفت اندر ت چون شیران کام چون بقوم خود رسید آن محبتی ای عجب چون بہ بندین سپاہ من ز ایشان خیر و ایشان ہم دست گل بسترم بر دم پیش خفتہ بیدار باید پیش ما چرتے باید کہ رو بد کہ را را چون گفت جرح انسان بود پیش رفتہ آن بزرگان سپین پاسکسیہ روز د ایشان نج دافتہ باید کہ ہاشان مر است پس جہا علیہ بیا موزے ہر آخر دن ساقون باشا کھن</p>	<p>چون سگت یاد و دانا و محب خود سے غایم آہن را پدید قطرہ ہر کہ مے زد شد عذاب شدق او بگرفت و باز او شمع عالمے پر آفتاب چاشت گاہ از بہار خارا نشان من سمن ہر گلے چون خاکشت و توشش تا بہ بیدارے بہ بند خرابہا خوردہ جرت فخر او ذکر را کہ کلام و اگر دد و حسانہ رود ضحکہ الر حہ وجوہ العالین از حج رہبیت پیمان تاج ز انکہ ہر فرغ ہاشان رہبیت کش بابا پیمینہ رازان پاک کرد بر شجر سابق بود سیوہ لطیف</p>	<p>چون سگت یاد و دانا و محب دیر ہو اگر خود یا لاسے جرح ترغیہ دندان ادول کی تکیہ سبک کرد و گفت عجب چشم باز و گوش باز وین ذکا پیششان بر دم بے جام حقیق آن نصیب جان خوشیال بود و شمن این خوب خوش شد فلق ہر کہ کامل تر بود او در ہمنہ چونکہ کلام باز کرد از رود از کدافہ کے شانہ زن قوم لنگ دل و دانشما ستند این ولایت ہر پے ہر مرض دریا کے پرد پس مجبوشی ازین رنگا کش گرچہ سیوہ آخر آید در وجود</p>

سوئی زفر محبت کو جیتی تھی
 این صفائ این نیتیا یو کاست
 و ز غلظت پر نور رسے حار شب
 پہیل اندر خانہ تار یکا بود
 از بر اسے دلش مردم پیست
 آن یکے رکعت بخیزم او فتاد
 آن کی رکعت چہر ہاشم مسود
 ہر چہین ہر یکا پیچہ چون
 در کھنہ ہر کس اگر سمجھے پاس
 ہر ہر یاد یکاست رکعت دار
 ماچہ شتہ ماچہ ہر سہ زینہ
 آب تابی است کو میر اندیش
 اوم و تو کجا بود آن زمان
 کہ گوییم زبان بلغزیا سے تو
 بستہ پائے چون کیا اندرین
 چون پار اجات زین گشت
 شہ خوار چون زواید بگشت
 حزن حکمت خود کہ شد نورستیم
 جوان سدا میر گرہوں کنے
 رہا ہا سے آہن یاد ت نہا
 شہ گویم ترا کہ تو خا سے ہنوز
 نہت گیر دھا ہمار شاخ را
 چون ان قتل شیرینی دہان
 چیز دیگر اندام گفتش
 میوین تھی کو خواب اندر رو

<p> یاد این روزم از غم و غم لیک نوشتن نیست یگانه از دهن و ای و ای که افتاد کروں و یگانه انداختن است بجهت گفت همچون نداشتش نفتش بکل میل و دم فوت آن کرد بر جاسه افتاد از گشتن شان گفت بهن و در دریا یہ چو چرخ و آب و روح داری ست کو کہ خدا افغاند این و تو یوم بیچ از سر کنبانہ بادے این تیار ویش لوت خوار شدہ اور ای تو فورے جب بلکہ بے گردون لیک است کہ با تو و بہارے بزم زانکہ در خائے سر و شدہ بر آوے یا تو روح القدس بزمیش خود پیش </p>	<p> آیتا بہت ہست کو نظر در شیشہ از نظر گاہ است افتاد کروں و یگانه انداختن است بجهت گفت همچون نداشتش نفتش بکل میل و دم فوت آن کرد بر جاسه افتاد از گشتن شان گفت بهن و در دریا یہ چو چرخ و آب و روح داری ست کو کہ خدا افغاند این و تو یوم بیچ از سر کنبانہ بادے این تیار ویش لوت خوار شدہ اور ای تو فورے جب بلکہ بے گردون لیک است کہ با تو و بہارے بزم زانکہ در خائے سر و شدہ بر آوے یا تو روح القدس بزمیش خود پیش </p>
--	--

نور و گریخت و یکشده طرح
 ز قند و شیشه است اعداد و در
 اختلاف نمون و گهر و سحر
 معضد را آورده بودندش
 اندران تا یکیش کن می نمود
 آن بر و چون باد برین شد پایدار
 گفت خوارین پیل چون کجی بد
 آن پیل را شش اقصی ابدان الف
 نیست کن لبر چه کن مونس
 گفت همه بیند و دریا شعله
 آب را در کد گداز آب آب
 کشت معجود را می در او آب
 آن سخن گرفت تا نفس آن سر
 به همان صورت بچسبید
 یا بگرد یا را ازین گل بر کن
 بش گدازد گل در دل تو
 جو فطام خویش از قوت القلوب
 ناه بیند به حجب تور را
 بین بگو چون آمد مست آمد
 کوش را بر بند انگه گوش دار
 ما برو چون انبوه کاغذ خام
 هست گیر شمار ابدالان
 ما بنشین کار خون آشنایست
 بے من در غم من بے هم نمون
 تو زنده را گشت آن زمان

تو کی تو نیستی نے خوش نصیب خود چو جاوید ارے دوحا دم زن تابندی اسرار حال دم زن تابندی زان افسا ہم چو کسان کا شہرے کردار بین بیاہ کشتے بابا بین گفت نے نے آتش نا اہم باد توہست وہا شے کش ہم کن گاہ گاہ آہن مان خوش نیامد کشت تو ہرگز مرا تا کنون کروی داند تم نہایت نا زفر زندان کجا خواہد شید تسم شوہر نیم من شہوتے گفت بابا ساقیا این گفت ہم دم سر تو در گوشم زلفت ہم چینی گفت او بند لطیف اندرین گفتن بد مذوحج تیز وعدہ کردے مرا تو بار بار گفت اور ازل خوشیانت نبود تا کہ با قن نگردد و زار ازو تو ہر سید اگر جو نم ہا تو من متصل منقص نے این کمال تو گنجے در کنار فکر تے باتو نے گفت نہ ایشاں سخن روسے در اطلاق کردہ دوما	بلکہ گردونے دریا سے عقیق دم زن واللہ اعلم بالصواب از زبان بیزبان کہ تم تعال انچہ ناید در کتاب و در خطاب و حوت کردن لوح علیہ السلام کہ بر سر کوہ دروم و چارہ کھ من بجز شمع تو شمع از تو تہم جز شمع حق ہی باقی شمس بجز صیب خویش را اندر مان من بریم از تو در در دو سرا اندرین در گاہ کہ ان گوشت تا نہا بایان کجا خواہد شینید تا زرا بگدازانجا اسے شفتے بازے گوئے بھل شفتے خامہ کنون کہ شدہ و نا فیت ہم چینی گفت اور فیضیت بر سر کنان زدوشد ریز ریز کہ بیاید ہمت از طوفان رما خود نیدے تو سفیدے از کجور گو چہ بود ان تو شوہر از او میت چندا نم کہ بابا لان پن بلکہ چون و کچو نر از حد ال نے مجلوے تو من با علنے نے سخن بخش نو و ان کمن لو کہ نے گوید این حدت کرا	ان تو کونست کان نہ بعد کونست وم زن تابندی زان مر لقا وم زن تابندی زان م نہان وم زن تاروم ز ند بر تو در ہم کن کاین صبح طوفان بلا گفت نے رقم بران کوہ بلند گفت من کے بند تو شہودہ ام ہم کن بابا کہ روز نازیت لم یلد لم یولد ست او از قدم نیستہ مولود پیر اکم ہن ساز جز خضوع و بند گے و اضطرا چند از نہا گفتے باہر کے گفت بابا چو زیان در و اگر نے پرا نفع کنان سیر شد فوج گفت اسے بادشاہ ہر دہا دل نہاد ہم ہر امیدے سلیم چونکہ زندان تر اکرم اوقت او گفت ہزارم ز غیر ذرات تو ز ندہ از تو شاد از تو عاشکے ما ہیایم تو دریا سے حیات ہمیش زین طوفان بعد از این مرا نے کہ عاشق روز و شب گوید سخن شک طوفان را کنون بگا شفتے	تو نہست و عرق گاہ صد گدا انطلاق اسے پاک بان انطلاق انچہ ناید در بیان و در زبان آتش نا بگزار در کشتے نوح کہ خواہم کشتے نوح عدو تا کہ در سرفوق طوفان ملے دست و آتشا ام و زلاست ما شمت ان کہ مرا در ہر گز نہ کہ طبع کروی کسین ہر دورہ ام مرفدا را خویشے و نہایت نے پد اور در فرزند نہ غم نیستہ والد جوانا کم کرد از اندرین حضرت ندارد اقبہار تا جواب سر دشنو دے ہے دشنوے یکبار تو بند پد نے مے در گوش ان از ہر مرا فرمزد ولایت ہر دہا پس چہ از رسول از من کلیم نیست زندان کیشے کہ تہا غیر بنود انکہ او شد مات تو معتقد ہے واسطے ہا کے ز ندہ ایم او لطف کے ایک کوشت تو مخاطب بودہ در ماجرا گاہ با اطلاق و کا چہ امن واسطہ اطلاق را بند شتے
--	---	--	--

شعری مولوی حنفی

تفسیر

۲۱۸

شعری مولوی حنفی

تفسیر

<p>نہ کہ ایک سال تک نہ پڑے تاشق بے نام تو آن کہ بیت مثال نہ گلاخ بزمین آن کہ ہواش کئے بہر کھانے دل تو شکم ہر زانم غرق کئے سن تو کم عاشق منہ تو در شکم عاشق منہ خدا جانہ بود در میان این دو قبر نیست بے سوا کر مسائل مر مرا باز فرمود او کہ اندر قفس و نیم رانے بود آن ہم زبان پس قضا خواہد افتد بے بن کفر از قضا خود کفر نیست نشسته خار شسته نقاش نیست اگر کشتم بحث این را سن مبارز آن یکے مرد و مواد شتاب گفت از شرم خفید گن جدا این حال و این بخت ای گوین گفت سبیل زن سوا کئے کنم ای حال از تو ہے میرم بگو گفت از دین فرختی ستم در زندان نہ انباشت فکر غیر جز غم و نیست صاحب دورا در صحابہ کہ بے حافظ کئے</p>	<p>من چنان اطلاق خود ہم در قضا ہر بنے زمان و دور کوہ را من بگویم او نگار و دیا من گفت ای شیخ از تو خواہد جلد را گفت نے نے را ضمیم کہ تو مرا نگارم کس را او کہ ہم بگویم تو شیخ میان این دو حدیث کہ الرضا بالکفر کفر و حدیث دیگر کہ من لم یحین بقضائے حاتم العیب علی بلائے تو فای طلب رہا سوا زانکہ عاشق بود او بر ماجرا مرسلان را رضا باید غیب پس یہ چارہ باشد مذمیان تا شکالت مل شود اندر جهان حق را کافر خوان اینجا بایست بلکہ از تو زشت را بنمود نیست تا سوال تو با جواب آید در از در بیان آنکہ حیرت مانع بحث و فکر است کہ عروس تو کو زدم لے سے کہ سہرا نہ اندر دم دین پس جواب گوے و آنکہ نے زخم حل کن آنکال مرا لے نیکی کہ درین فکر و مال بستم خواہ در سجد برو خواہ ہے بدیر نے شتاب مر و را و کرد را در بیان آنکہ در میان صحابہ حافظ کئے نبود</p>	<p>کو حدیث چون کوہ را اگر میر جہا تاشق بے نام تو بے حد را مذم گفت من شد کہ در انم برارم از شریخی ہم کئے عذر کہ اگر باید ترا او بہانہ باشد تو مخبرم عاشق صنوع کے باشم جو گہر عاشق صنوع او کا نہ بود خود شامہ نگار در بیت این بہر گفت گفت بیت کہ بزمین رانے ہوشم با شقی ہست آثار قضا این کفر است نے از ان رو کہ تراغ و کفر است ہر دو یکے باشد آخر علم و ظلم ہم تو اندر شت کردن ہم نکو نقش بیت نقش دیگرے شود پیش یک آمینہ در خطاب کہ تو بگوین چون مرا کارے حاکم کہ او ہم براسے کید را یک سوہ دارم اینجا در فاق از قضا کاو تو لے فخر کیا نیست جبار در را این نگارین در خیالت نکتہ بکر آورد حفظ فکر خویش کیسے نہند اگر چہ شوق بود جان نہان رہے</p>
---	--	---

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

عاشق کجا عاشق بر سر من
 و کجا نعل باشد گران دین
 بکج بر باشد و لیکن آه من
 یک صفای عشق زور کجا
 رچنین عشق کزین کز زنده
 منکر این را که حقیر نیست
 کان نیست گوایه من در
 کاین طلب کاره مبارک نیست
 این طلب همچون شکر در شبنم
 هر که را بنی طلب کاره من
 گوئی که هر که طلب کاره من
 گوئی که کنج بیابان در دست
 چون شکار و طلب پالایه من
 عاقبت جوینده یا بنده بود
 آن یک در عهد او دوسنه
 این دعا کرد دایم کاه خدا
 چون مرا تو آفریدی کاه
 کالم چون آفریدی کاه
 کابلان و ساینه چنان را که
 رزق نامیران بسوای من
 طفل را چون پانهاش مادرش
 مدتی بسیار که در این دعا
 کوچ گوئی محب این سوسن
 هر که او پیشه داد و طلب
 شاه سلطان و رسول حق کنون

بر امید حال دین من
 نیست دین را حسب آفاقین
 نقش جنت باشد من کاه من
 این کس فاسخ از اوقات حال
 ورنه وقت مختلف را بنده
 بنگر اندر بهت خود شریف
 گو تا به بر سر منج رود
 این طلب را حق مانع کشتی
 من زنده بود که من آید صبح
 یار او شو پیش او انداز من
 منکر اندر جنت او نیست
 و ر باشد در طلب هم قاصر
 یافت و شد میر به خط
 چونکه در خدمت شتابنده بود
 حکایتان مرد که در عهد او بی شرف بود و حاجی ار
 و از خدا طلب حق حلال من بود و کسب

انکه که تخلص گشته کمال بود
 انکه او را کجی خوش گذار خوش است
 بهت کس صفای چون این نیست
 غرق نور که او را بر لب است
 منکر اندر نقش جنت و خوب نیست
 تو بهر جا که باشی من طلب
 شکر این است پنا من آب
 این طلب فلاح مطلوب است
 هر که این نیست تو طلب
 کز جو را طلبان طلب شو
 هر چه در تو زلال و پیش
 هر که خیر جنت بیش یافت او
 این مباح است که در طلب
 در طلب جلال شو این تحباب
 بر خان نیست ریش بے مراد
 کالم من ساینه سپهر در جنت
 هر که ایا جنت جوید روزی
 چون زمین را پانهاش جو تو
 روزی تو هم نیا که بے تعب
 خلق من خندید بر گرفتار او
 راه بود کسب من نیست تعب
 اطلبوا الارزاق من سبابها
 هست در فرمان او از خوش طیر

نیست محبوب و غلیل نعل بود
 یک شرف است و یک نام شرف است
 وقت را چون پیر بکشته نیست
 لم یلد لم یولد آن ایزد است
 بنگر اندر عشق و بر طلب خویش
 آب مجو در کما خشک لب
 که بات از حقین این منظر
 دین سپاه فقر و دیانت
 نیست آت حالت اندر راه
 در غلام خالان غلب شو
 بے طلب بود اول و آخر
 چون بجد اطلب یافت او
 تا بیا به هر چه خواست عجب
 من طلب افتد علم با صواب
 نزد بر دانا و پیش هر خیر
 شکر تو بے رنج و رنج کن مرا
 بار اسپان شتران تو ان نهاد
 ختم اندر ساینه احسان جود
 هر که ایا نیست کن و منور
 اندر اراغ بسوای او و تو
 که در مری من ز کوشش طلب
 بر طمع خاس و بر پیکار او
 هر که این نازند و رشده
 او فلول الاطمان من ابوابها
 در عهد من زمین او است میر

عاشق کجا عاشق بر سر من
 و کجا نعل باشد گران دین
 بکج بر باشد و لیکن آه من
 یک صفای عشق زور کجا
 رچنین عشق کزین کز زنده
 منکر این را که حقیر نیست
 کان نیست گوایه من در
 کاین طلب کاره مبارک نیست
 این طلب همچون شکر در شبنم
 هر که را بنی طلب کاره من
 گوئی که هر که طلب کاره من
 گوئی که کنج بیابان در دست
 چون شکار و طلب پالایه من
 عاقبت جوینده یا بنده بود
 آن یک در عهد او دوسنه
 این دعا کرد دایم کاه خدا
 چون مرا تو آفریدی کاه
 کالم چون آفریدی کاه
 کابلان و ساینه چنان را که
 رزق نامیران بسوای من
 طفل را چون پانهاش مادرش
 مدتی بسیار که در این دعا
 کوچ گوئی محب این سوسن
 هر که او پیشه داد و طلب
 شاه سلطان و رسول حق کنون

لله بزرگوار است ۱۱ اقبال زار است که در آن ۱۲ الله ابر است ۱۳ که در دست ناست خوش ۱۴ که ناست که در گاه است ۱۵

با چنان غری و نازی کاندست بسیچس از خود آدم تا کنون شیر و آهو جمع گردان زمان این و چند چنان مراد و محراب بے زره بانه و پر زرش اینچنین در بر چسب خواهد کرد اینچنین گنج نیاید در جهان و ان چسب خندید مار احم بد تا که شد معرفت در شهر و شهر کم نمی کرد از دعا و اقبال تا که روزی ناگهان در چاه ناگهان در خانه اش گامی دید گا که دست از اندران خانه بست پس گلو که گویید آن زمان چون میش بر شد و قصاب سمل کرد آن ره تا توفیق ده بے تو نظم و قافیه شام و صبح چون تسبیح کرد و هر چه نذر آدمی منگیزت تسبیح جماد چون و مناطق از حال همد گم هست سستی ز یک تسبیح خالص این بی گوید که آن سال است و کم گوهر هر یک هویدا می کند یک لطفی قهر در میان شده با تیان زین دو گمانی بے برند	اگر کنیتش عنایتی دوست کے دست آورد چون از غن سکوت کیش منقل این امان نور و روش بے بهات و در جبات می نیاید با جمیع روزش گنج یا بدار و در پایش فرو که بر آید بر فلک بے زربان ز آنچه یابے بهر سالار و ده که زانسان تنه جوید پس که در جابت مستحان و در جلال و دیدن کا و در خانه آن دعا کننده با کج قال آه صلی الله علیه و سلم ان الله يحب المؤمن فی العلم و زیاده دعا کننده عین سحت است از حق تعالی و اسلح خود اهنده را بے دست از آنچه می خواهد آن را از کو تا ابا بش بر کند در دم شتاب یا تقاضا را بس برماند نه هر که دارد که آید ز نظر ذات بے تمیز و تمیز را وان جهاد اند عبادت او ستاد نیست اگر چون بود و یار و در هست جبر و خدا کن مناص بخیار از حال او و زام قسم جنس از نایب پس پیدا کند یا که قرع در دل لطف آید سکوت آن خود بیک پرست	مهر آتش بے شمار و بے عدد کوهر و غلظت میر اندر دوست که در و مرغان هم رسایل بادش با همه کین خدا روزی او اینچنین مخدول پس مانده ز حق تعالی که بے بخشش زود این چسب گفتش تسبیح زربگیر او ازین تسبیح مردم وین فوس شده شش در غام طعم آن گدا که گران و گشت تانده بود ای تقاضا که درون همچون چنین چون ز غلظت تقاضا می کند نظم و جنس و قافیه اعلی هر یک تسبیح بنوع دیگر بلکه بقضا و دولت هر یک چون من از تسبیح ناطق غافل سستی از تسبیح جبر بے بخیار وان چسب گوید که این را چه خبر قهر از لطف و اند هر کس کم کس و اند که ربا پی علم را و در پیکان را یک پرست	بج نبشایش در داند و در آدمی را صوت خوش کردیت به در و اندر وقت و حوت محش که زده باشد بستاند از رستجو خانه کنده دون و گردون را زده بے تجارت پر کند و امن ز شود که رسیدت روزی و آدم و بشر کم نمی کرد از دعا و چایوس او ازین خواهش نمی آید بیا عاقبت جوینده یا منده بود این دعا می کرد بازاری آه شاه زو شکست در بند و بند مرد جبرست و تو آه ماش بست بے توقف بے تامل بے امان چون تقاضا می کند تمام این ز تسبیحش در سر شاه خن بند او تواند از ترس و بیم گوید و از حال آن این بخیار بخیار از یکدیگر اندر شک چون بدانند که صانع عالم جبر از تسبیح سستی بے اثر خدا گشت از اندر زان از قدر خواه نادان خواه و نایا خسته کش بود و در او محک جانی تقص از نطن بهر و زان ترست
--	--	---	--

مخفی یک پروردگار اندر نگون
 به نیت می خیزد آن مرغ گمان
 بعد از آن می شناسد سویا ستیقم
 که به عالم بگویندیش تو
 و به گویند او را گشت
 بلکه در دنیا و کوه آید بگفت
 که در کان کشته اند او ستاد
 مشورت کردند و توبیخ کار
 چون نماند را بخورید
 آوایید زیک ترین تیر کرد
 اندک اندر خیال افتد ازین
 آن پیش اندک افزون شود
 تا چو کوه که تو از این خبر
 متفق گشتند در عهد و شین
 راست آن که در کج سحر پیدا به
 آن تفاوت هست عقل بشر
 زمین مثل فرمود احمد و قبال
 بر غمان قول اهل اعتزال
 چلست این زانکه را کوه
 بر روی اندیشه زان فضل خرد
 تو بگو داده خدا هست بود
 روز گشت و آمدندان کور کان
 زانکه منبع او پرست این کرد
 او در آید گفت آستان اسلام
 نفخ کرد اما غبار و هم بد

در بیان آنکه علم را دور و گمان را یک پرست
 بایک پر بر امید است بیان
 نه عسل و چه مکیا او ستیقم
 بر روز و دران و دین تو
 که به پندار و تو برگ کمر
 گویش با گر به یار و حنیت
 رنجور شدن او می به هم تعلیم خلق و تربت
 مشورتیان بوس و حکایت معلم کوه و کان
 که بگوید چنان روز او دوری
 که بگوید او ستا چو نه تو زرد
 تو بر او هم مدد کن و بچنین
 که نینای عاقله محزون شود
 متفق گویند یا بستقر
 که نگردد سخن را یک رفیق
 بعد از آن سوگند داد او جبار
 در بیان آنکه عقل و تفاوت و در اصل فطرت نزد
 معتزله مساوی است و تفاوت عقل و تحصیل علم
 و زبان پنهان بود حسن حال
 که عقول از اصل دارند عقل
 که ندارد و تجرید در سسکه
 بی با صد تجرید و جو خرد
 در و هم افکنند کوه و کان استاد را بکل
 بر همین فکر است بکشت و ان
 سر امام آید همیشه با به
 خیر باشد رنگ رویت نزد فام
 اندک اندک نشناگاه زد
 جمله استاد و بدیر و منظر
 ای عقله تو مجویش به بران
 گفت آستانیت بنجه مرا
 اندر آید دیگر گشت آچنین

باز بر پروردگار و کاسه با فزون
 شد و بر آن مرغ و پر پا کوشد
 به گمان و به کمر به قبال
 جان طاق او نگردد و حنیت نشان
 او نگردد و در دمنده و حنیت نشان
 سلطان و مرقن و اقیال
 رخ دیدند از لال و جهتا و
 تا معلم در رفت در خطه رار
 هست او چون کوه خارا بر قرار
 این اشیا از به نیا از نیست
 خیر باشد او ستا احوال تو
 در به غم نمایند و حنیت
 با دخت بر عنایت شک
 تا که غما زه نگوید با جبار
 عقل او پیش و نیت از به
 که میان شادان اندر مور
 بر ذوق ستیان باید شوند
 تا که روزی که اعلم کند
 عاجز آید کارشان در خطه رار
 تا ز افزون که جود و فکر است
 یا که تنگ را حوار اندر و
 تا ز آید از دران یار مصر
 که بود منبع ز نور آسمان
 تو بر و شین مگو یا ده بلا
 اندک آن و هم افزون شد برین

شندی مولوی منزی
 دفتر سوم
 ۳۳۳
 در بیان آنکه علم را دور و گمان را یک پرست
 بایک پر بر امید است بیان
 نه عسل و چه مکیا او ستیقم
 بر روز و دران و دین تو
 که به پندار و تو برگ کمر
 گویش با گر به یار و حنیت
 رنجور شدن او می به هم تعلیم خلق و تربت
 مشورتیان بوس و حکایت معلم کوه و کان
 که بگوید چنان روز او دوری
 که بگوید او ستا چو نه تو زرد
 تو بر او هم مدد کن و بچنین
 که نینای عاقله محزون شود
 متفق گویند یا بستقر
 که نگردد سخن را یک رفیق
 بعد از آن سوگند داد او جبار
 در بیان آنکه عقل و تفاوت و در اصل فطرت نزد
 معتزله مساوی است و تفاوت عقل و تحصیل علم
 و زبان پنهان بود حسن حال
 که عقول از اصل دارند عقل
 که ندارد و تجرید در سسکه
 بی با صد تجرید و جو خرد
 در و هم افکنند کوه و کان استاد را بکل
 بر همین فکر است بکشت و ان
 سر امام آید همیشه با به
 خیر باشد رنگ رویت نزد فام
 اندک اندک نشناگاه زد
 جمله استاد و بدیر و منظر
 ای عقله تو مجویش به بران
 گفت آستانیت بنجه مرا
 اندر آید دیگر گشت آچنین

اگر داند این علامت را پدید
 این سخن بایان ندارد آن فقیر
 شیخ روزان بادام دوی شربت
 بر سر شانی مرده سے چند دیر
 مع و معن قوت جذب تضار
 ہم دران دم گو شمال حق رسید
 باین نازکے کنوا سے وفا
 قوت حق کر شمشاد و از و در
 اتفاقاً از چند سے تا چند
 شمع را غم آگاہ کر دہ و در
 دست ز اہم پریدہ شد غلط
 دین فلان شیخ ست بلال خدا
 شمع آمد پار بہتہ غز خواہ
 لغت میدارم سبب این شیش
 تن گستم عود و تو اتم بہت
 نسیم بودین اگر دم طلال
 اسے بسا رفان ز صحرہ در
 اسے بسا آوار آب و در و در
 اسے بسا قافضے خبر نیکو
 بلکہ در روت نہاروت این ہزار
 از سبب نہ دیشہ کردان و لبتا
 این کینہ جہاد و جہر دین
 اینچنین با حق یکدہ بہ شد
 در عرض اورا یکے زایہ بہت
 لغت اورا علامہ جان خوفا

چون ندانند او شقی را از سید	و اندر شد با نرود و کمال
مضطر شدند آن فقیر کز گنده بچندن	امرو و از دور
و گوشه ال حق تعالی رسیدن بجهت برادر	
باز خبر کرد و خود را و کشید	با و آتش ز راه میزد و
کرد از او بداند زنده ترش بیرون	چونکه از او و در میوه گشت
چشم او کشاد و گوش او کشید	مخلصان بستند دامن ز خطر
بر خط منقشین و بیرون به بالا	باز گشت سوسه قصه کان فقیر
مترجم شدند آن شیخ با و روان و بریدن و تن را	
و ندان کس از منزل ساختند	بیت از دندان بزد و بجاویس
مردم شعله در آفت و نذر و	هم در بجاویس دست رست
پاش را خواست هم کردن سقط	در زمان اندر سوار پس گزین
دست او را تو چاکر دے جدا	آن جوان بدید جامه تنزلیت
که ندانستم ندانم گواه	این کجیل کن مر ازین کار ز
من شناسم من گناه خویش را	من شکستم حرمت ایمان او
ما رسید آن شو جرأت بیت	دست با چاکر و مغر و پوست
تو ندانستی ترا نبود بال	آنکه او را او فرماند است
بر کنار بام محبوبش قفص	لے بسیار رخ پر نذر اند خو
گفته از محض کلمه با خود	اے بسیار خود در پرده بدره
از گاه رسوای او ز در و	اے بسیار کج رفتی عشق
از عروج مرغ شان شد متباب	بازید از بهرامین که در استرا
و بدعت خورون بسیار آب	گفت تاساے نخواهم خورد آب
گشت اولطان و قطب العارفین	چون بریده شد بر حلق و دست
صدور دیگر مرد شکسته شد	شیخ قطع گشت نهش شغل
که است شیخ قطع و بزمین	مات و دست خلوت
در عیش و آسایه مکر و پیش	همین چرا که دے شتابند بسیار

کو تیرا کشتن را از حق ملال
 از مجاہت شد بزبون تن لیس
 ز آتش عجز سبک سے گریخت
 طبع را بر غور و رن او چر کرد
 گشت اندر عهد ناز خویش
 استخوانهاست در راه کا پیر
 عجز چون گشت مردم شد کا
 زانکہ فرمودست از غیا پیر
 بخشے کرد ز مہمات خو
 جلد بربید ز خو مجاہد
 بانگ بر زور جوان کی گاہین
 پیش شمعہ دارا کا ہمیش تفت
 اسے کریم و سرور بہشت
 پس یمنیم بر دہرستان او
 یاد اسے دل کا حکم دوست
 با خدا سامان یحیدن کر است
 کہ بریدہ طلق او ہم خلق او
 شمعہ نرج و گلور سوا شدہ
 وقت باز آمد شدہ او یار حق
 دیدر خود کا پہلے اندر نماز
 آہنچان کر دوزخ دیش او باپ
 مرد زانبارا و شکوے سببت
 کہ دوزخ نش بدین فات طلق
 کو بہر دست خود زینت
 گفت از افراط مہر اشتیاق

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۱ صفحہ بزرگست ۱۲ * * *

ان گفتہ شیم من تا زمانہ شادان ترست + بعد از ان ہم از دنیا بیک نام است

پیشیم کرد و گفت اکنون بیا بعد از ان قوم دیگر از روز نش آمد اما شکر کیچند سے ببرد من خود ہم کان دہ کا خوشوند ہم کہ این بیچارگان بد گمان این کرامت بہر ایشان دادست و ہم تفریق از سر ایا سے وقت ساعتان را کہ فرعون لعین اور چنان شیت کا ایشان بہان اور تہید کا ایشان بستہ اند تا دن گردن اگر صدارشان این جہان دستہ اندر نظر ماست کہ بنیہ خواب در خود راونیم این جہان اگر بصورت قائم روز و شب کا کان خوابست لوگمان بردہ کہ اندیم نختہ ام کو در ہر کام باشد ترس چاہ پاؤں خوش اندر دہر دے خود کا اندر دہر زندہ است خوشتر از تجر دیاتن در مہج گفت اتر بستر لے خوش ترین تو نیائے در مہ خوش سے رو این سبب را باز گوین صحبت بعد از ان ہم از بلندے ناظم پس ہمہ نیستہ و بالائے راہ	لیک مخفی دارین را اسکے کیا مطلع گشت بندہ برافید نش کہ درین خم بر تو منکر سے شدند و ز غلامت در گمان بدروند رو کر دند از جناب آسمان و این چراغ از بہرین بہادست سبب حیرات سحران فرعون قطع دست و پا خود کہ ہمہ دید و سیاست بزرگین و ہم خوشی اندر دہر و مائل بر در یک نور دن نشستہ اند شکر و کوبہ اندرین گلابر شان کہ در دہر خواب سے پاکست تندر سے چون بخیر سے بنے بقم گفت پیغمبر کہ علم ناممست سایہ فرح ست اصل جز بہت است بخیب زان کوست در خوابم باز اراں ترس سے آید براہ رو ترش دارد از ہر خمے ورنہ خود مارا بر بہن تن بست شکایت کردن اتر پیش شتر کہ من بسیار در رو مے اتم و تو نے افسے الابداد و جواب گفتن آن من ہے اتم بہر در چون خوش تا با اتم من کہ چون ہایت ریت زین سبب در خوشی ہم حاضر دیدہ ام را او انسایہ ہم الہ تا تیرم من گو این با سکے گفت حکمت را تو دہر نہ کر و کار کہ گدساوس بود اور طہرین این کرامت را بکر ویم آشکار من ترے این کرامتہ پیش تو از ان بگذشتہ کہ مرگ تن کہ ہمہ دست و پاتان از غفلت کہ پوشان لرزہ و خوف و ترس سایہ خود را از خود دانستہ اند اصل آن ترکیب را چون بردہ اند کہ خواب اندر سرت برید کا ز حاصل اندر خواب نقصان بدن از رے تعلیم تو کہ دے قبولی خواب بیداریت آن دان کہ غفلت کوڑہ کہ گر کوڑہ را بشت کنند رو بنیاد و چہ من چاہ را خیر فرخو نہ کہ امان نیستیم بے لباس من خواب را اندر کار	نے تو نے نے جیسے بنے نئے من کہ ہم بہان تو کہ دے آشکار کہ خدا رسواش کرد اندر فریق کہ دہریت دست اندر وقت کا خود نکتے دوسے از وقت خوش تر سے از تفریق اجوا بدن رفع و ہم از سر سیتہ نیک نیت پس تر از ہم نہ دارم تان من از تو ہمہ تہا و تہدات نفس چاہاک حیت کو شہر بستہ اند از فرخ و ہم کہ تر سیدہ اند ہم سرت بر تاج ہم سرت دراز نیست باکے از دہر بارہ شند سا لکان این دیدہ پیدارسول کہ بہر بنیہ نختہ کہ در خواب شد چون بخوابد باز خود قائم کشہ پس بداند از منک و چاہ را کہ بہر بانگے ز خوشے بستیم خوش گیرم اسے عدونا کار نیست از خون بے لہام حج در از شیب و در راہ حمیق خواہ در خشک و خواہ اندر یک بیگان روشن ترست و درین آخر عقبہ بہر ہم شہمت از غبار و از قواون وارہم
--	--	--

دو بینه و نه بینه بچه دادم	دو بینه و نه بینه بچه دادم	دو بینه و نه بینه بچه دادم	دو بینه و نه بینه بچه دادم
جذب آب و زلال او اندر	جذب آب و زلال او اندر	جذب آب و زلال او اندر	جذب آب و زلال او اندر
حق نصیحت کرده باشد در نما	حق نصیحت کرده باشد در نما	حق نصیحت کرده باشد در نما	حق نصیحت کرده باشد در نما
بے فدا اجزات را داند بود	بے فدا اجزات را داند بود	بے فدا اجزات را داند بود	بے فدا اجزات را داند بود
اجتماع خمر و غیر علیہ السلام بعد از فروش باون	اجتماع خمر و غیر علیہ السلام بعد از فروش باون	اجتماع خمر و غیر علیہ السلام بعد از فروش باون	اجتماع خمر و غیر علیہ السلام بعد از فروش باون
و در محرم کب شدن پیش چشم غریز علیہ السلام	و در محرم کب شدن پیش چشم غریز علیہ السلام	و در محرم کب شدن پیش چشم غریز علیہ السلام	و در محرم کب شدن پیش چشم غریز علیہ السلام
آن سر دوزم و دوز گوش پیش را	آن سر دوزم و دوز گوش پیش را	آن سر دوزم و دوز گوش پیش را	آن سر دوزم و دوز گوش پیش را
کو همه دوز و دمن بے سوختن	کو همه دوز و دمن بے سوختن	کو همه دوز و دمن بے سوختن	کو همه دوز و دمن بے سوختن
تا نماند شبهه است و دیم وین	تا نماند شبهه است و دیم وین	تا نماند شبهه است و دیم وین	تا نماند شبهه است و دیم وین
از فوات حمید حسا بے سوختن	از فوات حمید حسا بے سوختن	از فوات حمید حسا بے سوختن	از فوات حمید حسا بے سوختن
خرج ناکردن آن شیخ بزرگوار بر مرکب فرزندان خویش	خرج ناکردن آن شیخ بزرگوار بر مرکب فرزندان خویش	خرج ناکردن آن شیخ بزرگوار بر مرکب فرزندان خویش	خرج ناکردن آن شیخ بزرگوار بر مرکب فرزندان خویش
دکشاے روضه دارا بجان	دکشاے روضه دارا بجان	دکشاے روضه دارا بجان	دکشاے روضه دارا بجان
سخت دل چون بگو لے نیکو	سخت دل چون بگو لے نیکو	سخت دل چون بگو لے نیکو	سخت دل چون بگو لے نیکو
یا که رحمت نیست در دل لے کیا	یا که رحمت نیست در دل لے کیا	یا که رحمت نیست در دل لے کیا	یا که رحمت نیست در دل لے کیا
که نگذارے تو مارا در عشا	که نگذارے تو مارا در عشا	که نگذارے تو مارا در عشا	که نگذارے تو مارا در عشا
ما با کرام تویم امیر و ار	ما با کرام تویم امیر و ار	ما با کرام تویم امیر و ار	ما با کرام تویم امیر و ار
کے گوار مجربان را تشاک یز	کے گوار مجربان را تشاک یز	کے گوار مجربان را تشاک یز	کے گوار مجربان را تشاک یز
دارا نام از عتاب نقض محمد	دارا نام از عتاب نقض محمد	دارا نام از عتاب نقض محمد	دارا نام از عتاب نقض محمد
گفت شان چون حکم نافذ لے بود	گفت شان چون حکم نافذ لے بود	گفت شان چون حکم نافذ لے بود	گفت شان چون حکم نافذ لے بود
در قبول حق چنانکه گفت کمان	در قبول حق چنانکه گفت کمان	در قبول حق چنانکه گفت کمان	در قبول حق چنانکه گفت کمان
تا دوش تیش نماند تار مو	تا دوش تیش نماند تار مو	تا دوش تیش نماند تار مو	تا دوش تیش نماند تار مو
نیست آن و مکرش و مکر مکر	نیست آن و مکرش و مکر مکر	نیست آن و مکرش و مکر مکر	نیست آن و مکرش و مکر مکر
شیخ بنو کمل باشد اسے مهر	شیخ بنو کمل باشد اسے مهر	شیخ بنو کمل باشد اسے مهر	شیخ بنو کمل باشد اسے مهر
اونیہ پرست و نه فاضل است	اونیہ پرست و نه فاضل است	اونیہ پرست و نه فاضل است	اونیہ پرست و نه فاضل است
ریزہ دین خوان اسان تو بسم	ریزہ دین خوان اسان تو بسم	ریزہ دین خوان اسان تو بسم	ریزہ دین خوان اسان تو بسم
در مقام اول و انحرول و السیر	در مقام اول و انحرول و السیر	در مقام اول و انحرول و السیر	در مقام اول و انحرول و السیر
تا دوز و دمن و دمن و دمن	تا دوز و دمن و دمن و دمن	تا دوز و دمن و دمن و دمن	تا دوز و دمن و دمن و دمن
چون نماند جذب جزا شاه فر	چون نماند جذب جزا شاه فر	چون نماند جذب جزا شاه فر	چون نماند جذب جزا شاه فر
پوش خوش رفته را خواہد شای	پوش خوش رفته را خواہد شای	پوش خوش رفته را خواہد شای	پوش خوش رفته را خواہد شای
با زبده چون که فرماید که عله	با زبده چون که فرماید که عله	با زبده چون که فرماید که عله	با زبده چون که فرماید که عله
که بوسیدست و ریزہ برت	که بوسیدست و ریزہ برت	که بوسیدست و ریزہ برت	که بوسیدست و ریزہ برت
بارہ بار ااجتماع سے دہ	بارہ بار ااجتماع سے دہ	بارہ بار ااجتماع سے دہ	بارہ بار ااجتماع سے دہ
آبچنان دوز و دمن نیست در	آبچنان دوز و دمن نیست در	آبچنان دوز و دمن نیست در	آبچنان دوز و دمن نیست در
تا نکرے وقت نون ز آہام	تا نکرے وقت نون ز آہام	تا نکرے وقت نون ز آہام	تا نکرے وقت نون ز آہام
گر چه سگر و دیشیان و خراب	گر چه سگر و دیشیان و خراب	گر چه سگر و دیشیان و خراب	گر چه سگر و دیشیان و خراب
آسمانے شمع بر سوئے زمین	آسمانے شمع بر سوئے زمین	آسمانے شمع بر سوئے زمین	آسمانے شمع بر سوئے زمین
چون بے باشد میان قوم خویش	چون بے باشد میان قوم خویش	چون بے باشد میان قوم خویش	چون بے باشد میان قوم خویش
نوحہ و ارجیم با پشت دو تو	نوحہ و ارجیم با پشت دو تو	نوحہ و ارجیم با پشت دو تو	نوحہ و ارجیم با پشت دو تو
پس چراست مان از تو کنون	پس چراست مان از تو کنون	پس چراست مان از تو کنون	پس چراست مان از تو کنون
خود شفیع ماتی آن روز سخت	خود شفیع ماتی آن روز سخت	خود شفیع ماتی آن روز سخت	خود شفیع ماتی آن روز سخت
کہ نماند هیچ شکر مر امان	کہ نماند هیچ شکر مر امان	کہ نماند هیچ شکر مر امان	کہ نماند هیچ شکر مر امان
دارا نام شان ز تشنگی گران	دارا نام شان ز تشنگی گران	دارا نام شان ز تشنگی گران	دارا نام شان ز تشنگی گران
از شفاعت سے من روز گردند	از شفاعت سے من روز گردند	از شفاعت سے من روز گردند	از شفاعت سے من روز گردند
من نیم دارا خدایم بر فراشت	من نیم دارا خدایم بر فراشت	من نیم دارا خدایم بر فراشت	من نیم دارا خدایم بر فراشت
معنی این موبدان لے نمید	معنی این موبدان لے نمید	معنی این موبدان لے نمید	معنی این موبدان لے نمید
گر سیمو باشد او یا خود دوست	گر سیمو باشد او یا خود دوست	گر سیمو باشد او یا خود دوست	گر سیمو باشد او یا خود دوست
کہ جو انان گشته مانتیم ہم	کہ جو انان گشته مانتیم ہم	کہ جو انان گشته مانتیم ہم	کہ جو انان گشته مانتیم ہم
نیست بر شیخ و قبول خداست	نیست بر شیخ و قبول خداست	نیست بر شیخ و قبول خداست	نیست بر شیخ و قبول خداست
اونہ از عرش خدا آفاقی است	اونہ از عرش خدا آفاقی است	اونہ از عرش خدا آفاقی است	اونہ از عرش خدا آفاقی است
بہر فرزندان چرا لے بخت	بہر فرزندان چرا لے بخت	بہر فرزندان چرا لے بخت	بہر فرزندان چرا لے بخت

لے دین بے باز کرد ۱۲

لے خزانہ دوز ۱۲

لے دوز بار بار پشت ۱۲

سالها فرستم سفر از شوق ماه
 تو همین این پایدار از برین
 این دوازده کوته از صافیت
 سیر جان چون بود در دور و دور
 سیر جهان را که او کوته
 تا به نیم قاره در طره
 بهشت شمع از دور دیدم گمان
 نور شعله هر یک شمع از ان
 کاین چگونگی شمعها از دست
 پیشم بندی با حجب بر دیده ها
 باز آن یکبار دیگر بهشت شد
 اتصال آن میان شمعها
 آنکه یکم به پیش از یک و پیش
 پیشتر فرستم روان کان شمعها
 ساخته عقیل و به شوق اندک
 بهشت شمع از نظر شمع بهشت
 پیش آن افکار نور روز و روز
 پیشتر رفتم که نیکو نگرم
 باز هر یک در شکل درخت
 هر درختی شاخ بر سدره زده
 پنج شان از شاخ خدا را رو
 آن حجب ترک بر ایشان گذشت
 از آن رویه سایه جان می خفتند
 ختم کرده قهر حق فریده ها
 کار و نهان با نوا وین میوه ها

پایر نه در سر بر خار و سنگ
 از ده و منزل ز کوه ماه و دراز
 تو سفر کردی ز لطفه تا بهشت
 سیر جان هر کش میباید جان من
 گفت رویی به شد مشتاق و
 چون رسیدم به یک سال با کام
 نمودن مثال بهشت شمع و حاصل
 بر شده خوش تا عیان آسمان
 درین دید خلق از نهادن دست
 بندیشان کرد پسند من و شیا
 شدن آن بهشت شمع بر مثال یک
 که نیاید بر زبان و گفت ما
 سالها نتوان نمودن آن بگوشت
 تا چه نیست از نشان کبریا
 او فتاد بر سر خاک زین
 نمودن آن شمعها و نظر آن شمع بهشت
 از صلابت نور یارای سیر
 یاز نمودن آن بهشت مرد و بهشت درخت
 چشم از منبر ایشان بگشاید
 سدره چو بود از ظالیم و شد
 عقل از ان کما از زیر زبر
 محض بودن آن درختان از چشم خلق
 از کلیه سالکان می خفتند
 که نه بنید ماه را بسند بها
 پیخته می ریزد چو سحر کاف
 سایه آنرا نمی دیدند هیچ
 ذره را بنید و خورشید ندیدند
 سیب پوشیده به چو بنید خلق

گفت من خیر انم و طریق من
 دل چه دزد کوه است بهشت انرا
 نه بجای بود منزل بهشت
 لیک بر جسم به شد علن
 تا به نیم در بر افرازا
 بود دیگر گشته روز و وقت شام
 از ان ساحل به بندید جان
 سبع حیرت عقیل از ان سر گذشت
 پیش آن شمع که بر سر هر فرد
 نور و بهشت گان فتنه حجب غلام
 بسته و جز از من درخت شد
 سالها نتوان نمودن از ان زبان
 از آنکه لا اچینه نشا و یا علیاک
 تا بقیاد تمحیل و شتاب
 در روش گوئی نه سر نه پا
 نور نشان شد بهشت لا جورد
 کاین چنین چون چگونگی حجب
 تا به حال است اینک می گردم
 برگ هم گشته از میوه نراخ
 زیر تر از گاو ما به بهشتین
 به میوه آب از میوه حبه نوران
 صد هزاران خلق از صفا و دوست
 صد و خور دیده ها به چو چو
 لیک از لطف کرم تو مید
 و بهر افتاد و زینا شک خلق

لله شان الله و صفی آسان و انچه بظن در از انان ۱۱

باز زبان آیدش برادر سر	از سجد و داد و از کرده خبر	سر بر آرد او در ره شمسار	اندر افتد باز در تو بخون مار
با گوید بر بار و باز گو	که سخن آید محبت از تو موبو	قوت پاید تادون نبودش	که خطاب همیشه بر جان زد
پیش نیند قعد و از ان بگردان	بهرش گوید سخن گویا بیان	نعمت و ادم گوشت چر بود	و اوست سر ساینه بناسه شود
چون نه سر نه پا بود و از سوز	بیان انشا سلام مست و مست	مست و مست و مست و مست	مست و مست و مست و مست
رو به جوت راست آرد و سلام	محاسبه حق و از انیا امتناع	نفساحت و خواتن	مست و مست و مست و مست
بچه شایان شمع کاین لیم	سخت درگدازش پاک و کلیم	انیا که نیر و ز چاره رفت	چاره انجا بود و دست افزا رفت
منج و به کما که آید جوت رو	ترک ما که خون ما اندر مشو	رو بگرد و اند به دست چپ	در جبار و خوش گویدش که خست
همین جواب خوش گو با کرد کار	ما که ایم از خواج دست از ادا برد	نفس از نیش از افسو چاره شد	جان آن بچاره دل صد باره شد
از همه نویسد گرد و آن دعا	یس برادر و در دست اندر دعا	که همه نوید گشت تم اسه خدا	اول و خست تو نه و منتها
در نماز این خوش اشارت باین	شنیدن و خود نماز افغان	بل کشته را و خرق شند	تا بدین کاین بخوابد و یقین
بچه برین اگر از بهضیه نماز	مرز و چون نه و بهضیه نماز	آن و تو نه در امانت کرد و نماز	اندر آن ساحل و در آمد و نماز
و آن جماعت در پیش کور قیام	ایشیت زما تو و و گزیده اام	ما که شمشیرش و در یافت و	چون شنید از سوز و یاد و داد و
در میان منج و و او کشتی	در قضا و در بلا و ز شیت	بهم شب و هم از به هم و هم	آن سکه تاریک و از غرقاب نیم
نمید با و به جو خزان و نعل	موج و آشفت اندر چپ و ست	اهل کشته از زوایت کاسته	نعره و و او و ایل با بر فاسته
و ستار و نوید بر سر نه زدند	کاف و ملحد به نعل شند	با غذا با صد تضرع آن زبان	عمر و با و نذر با کرده بجان
سر بر نه در سجد و اندک پنج	روحشان قبله نیر از پنج پنج	گفت که بیفایده است این بندگی	و آن زمان و دیده و آن صبر زد
از همه بید بریده قسم	دوستان خال و دم با با و ام	زاده و فاسق شد از دم ستی	به جو و در هنگام جان کندن شتی
نفسه چشپان چاره بود و ز ست	جمله با چون مرد و هنگام دعا	در دعا و ایشان و روز اسه و راه	بر فلک ایشان شده و سوره
و تو اندم از عدالت تیز بین	بانگ زو کاسک سیران همین	مرگ و جاست آن اهل کار و فدا	عاقبت خواهد بدین این اتفاق
چشم تن تر باشد از بعد غلام	که شود از به رشوت و دلقام	یا تو مان نایک که روزی و خطر	دست تن گرفت زردان از قدر
این همه آمدند از دیو لیلیک	این سخن نشنود و خوش نیک	راست و مرود دست با ما	قطب شاهنشاه و در کپ صفا
کاخ جابل و در خراب عاقبت	عاقلان بیند ز اول تربت	کار با ز افغان و ز غیبت و سر	عاقل اول دیده و آخر آن نصیر
اوش بر شیده و شد و خرا	عاقل و جابل بیند و در عین	در به بیند و اخم و غیب و محمود	خرم را سیلاب که اندر بود
خرم و بود و گمانی در جهان	و سبدم و دین بلاه ناکمان	انچنان که ناکمان شیر رسید	مرد و ابریده و در پیشه کشید
او چه اندیشه و آن برون بین	تصویرات مرد و مازم		تو بهان اندیش و استاد و بین

در کون و کبریا و پندین + از نیش و کرم زردان و در این + چون خطاب آرد و در کما که خست +
 در کون و کبریا و پندین + از نیش و کرم زردان و در این + چون خطاب آرد و در کما که خست +
 در کون و کبریا و پندین + از نیش و کرم زردان و در این + چون خطاب آرد و در کما که خست +

کے کشدیشی قصا در پیش با	جان ناشنول کاروشیہ با	انچنان کو قمر سے ترسند خلق	نیر آب شور زنت تا بہلوت
گر تیر سیک از ان نفر آفرین	گنجماں کشت گشتہ درین	جلدشان از خون غم درین غم	در پے ہستہ دیدہ در عہد م
چون دوزخ آن قیامت را بدید	و عا و شفقت و قوتی در خلاص گشتہ اہل او		رحم او جوشیدہ شاکلہ و دود
گفت یارب نگار منیل شان	دست شان گیرائے شریک ز نشان	خوش ستا نشان بسا مل با بر	ای رسیدہ دست تو قد سحر و بر
اسے کریم واسے رحیم مردے	در گزرا ز بگالان این پدے	لے بار در گالان چیدم و گوشت	نے ز شوق شمش کرد و دل دہو
پیش بہت عفاقی بنید عطا	دیدہ از ما جملہ کفران و خطا	لے عظیم از ما گناہان عظیم	تو توانے عفو کردن در حرم
ما ز حرص و از خود را نصویم	دین و عار اجم ز تو اخویم	حریت آن کو دعا آموختے	و زمین ظلمت چراغ آفرختے
دستگیر و ہنما فریق و	جرم پیش و عفو کن بکشاگرہ	ہمچنین رفت بفرش دعا	آزنان جو باران با و ن
اشکے نیت از چشمش آن عا	بجو از بے سے برآمد برسا	آن دعا بخودان خود دیگرست	آن دعا نصیب گشت داورست
آن دعا حق کند چون از غنا	آن دعا و آن اجابت از خدا	واسطہ مخلوق نے اندر میان	بجز زبان لا بکر و نسم و جان
بندکان حق رحیم و بردبار	خو سے حق دار در اصلاب کا	مہربان شتوان یار سے کنا	و دعا غم دور و زگران
بین بجا وین قوم را سے متلا	ہمین غنیمت و از شان شیرین بلا	دست کشتے از دم آن پہلو ان	و اہل کشتے را بچند خود گمان
کہ ملک یا بڑے ایشان رزدار	برہن از اذانت تیر سے از ہنر	یار ماند رو بہان را در شکار	و ان از دم و مانند رو بہان غار
عشق تبا با دم خود باز دین	سے رہا ند جان مار از کمین	از ضلالت بوسہ ہا بروم دہند	رقص گیرند و رشاوے جہند
رو بہا پار انگہ از کلوخ	با چہ خبر و دم جو سو و چشم شخ	ما چہ رو بہا بان و پاسے ما کرام	سے رہا ندان مذکور ان مقام
یہا بار کائن چون دم است	عشق تبا بازیم با دم حبیب و دست	و دم جنبہ نیم راستہ لال و مکہ	انکہ حیران گرد و از ما زید و مکہ
طالب حیرتہ فلکان تقدیم	دست طبع اندر الوہیت زدیم	تا با نسون مالک دنیا شویم	ہین نے نسیم مالک مذکور شویم
و گیسے دور چہے ملے قلیبان	دست داد از سدال و دیگران	چون بہشتا سے زیبا و خوش	عبدالزاد و مان فلکان ہاش
لے نسیم ہمس پار و بچ و شش	نغمہ جاسے گیران ما ہم بکاش	لے جو فرزندہ طریقت کون خر	بوسہ گاہے یاسنے مارا بر
چون عذرت گجہ و دست عورت	میل شہے از کجایت مست	دہو سے انکہ گویند رست	لستہ برگردن حانت رست
رو بہا بان دم حلیت راہل	و حق کن دل بر فطرت دل	در پناوشہ شیر کہ نہاید کباب	رو بہا تو سے جیفہ کشتاب
تو دلا منظور حق انگہ شوے	کہ چہ جزو سے سو کھل خود روے	حق ہے گوید نظرمان بر دل	نست بہتہ از آن آب گل
تو سے گوئے مراد دل نیر بہت	دل فراز عرش شہے نسبت	در گل تیرہ یقین ہم آب بہت	لیک انان بہت فشا یاد بہت
زانکہ از آبدست مخلوق گل	پس دل خود را گلو کاین ہم گل	آن کو از آسمان ہا ترست	آن دل ابدال یا ہم بہت
پاک کشتے آن ز گل ممانے شدہ	دور و زوئے آمدہ و اسنے شدہ	ترک گل کردہ سو بچہ آمدہ	رستہ از زندان گل بچہ شدہ

لہ نور از شب غم و زدن و زدن کا نشان ۱۱۲ گزرا گزرا دل است ۱۱۲

دین

نور

سوره اسرار

نور

نور

آب با هر گل ماندست بین
لا تفرح مردم سے دار و در
گر با ناپای خود از دست گل
ایچنین هر شوقی اندر جهان
هر کجی زانها ترا مستی کنند
بر با ناز و ضرورت زین گیر
آنچنان که آب در گل سر کشد
خود را دور که آن گل بپایین
پس بود دل جوهر و عالم من
یا خیالاتی که در غفلت او
نعلی نعل بندم از ان صاحب و عالم
دل محیط است ازین خط وجود
بر کرد و من درست مست و مست
تا زده دست آن سنگها
آن خیالیم و زبون زرنه
بیر عقل آمدن آن سوچ و شیر
چون رهید آن کشته و آبرو بکام
پنجه افتادش با هر کس
هر کجی با بیکدیگر گفتند سیر

سحر مست جذب کن ما را طین
ترک آن بدست کن من را
گل بهانه شکست او منتقل
خواه مال و خواه آب خواهان
چون نیاید آن خمارت شکند
تا نگردد غلاب و بر تو امیر
که من آب و سپهر اجماع مدو
که بود عشق شیر و ماهین
سایه دل چون بودی را عین
می پرستدشان بر گفتگو
در یکدیگر باشد که است آن کلام
در سحر افشا ناز احوال و جز
آن تار و دل بر آنکس میرسد
تا بدانی نقد را از رنگها
و این قصه دید و غنیمت بود

بیکدیگر بین ترا و خود کشم
آب گل خواهر که در دیار بود
آن کشیدن چست آن گل آب را
خواه باغ و مرکب و تیغ و مجن
این غمار غم دلیل آن شدست
بر کشید من تو که من صاحبم
دل تو این آلوده را بنده است
لطیف و لطیفین عین دل است
آن کجی که عاشق دل است و با
دل بهانه بغیر آن دریا نور
ریزه دل را بل دل را به جو
از سلام حق سلا متناهی است
و این تو آن نیاز است و حضور
سنگ بیکدیگر دس تو و من ازین
یکدیگر کوکان را سنگ سنگ

بیکدیگر لایق کن من آب خوشم
گل گرفتار با آب او را کشد
جذب تو نقل و تراب با آب را
خواه ملک و خانه و فرزند و زن
که بهان قصه مستی است بخت
عاجت خیر من لازم و اصل
لا جرم دل زایل دل برود
هر جور آن خوش از دل بکشد
یا زبون این گل و آب بسیار
دل نظر کار و خدا و نگاه کور
تا شود آن ریزه چون کوه است
می کند بر اهل عالم را اختیار
همین منم هر دین آن سنگ
هم ز سنبل علم و زبون کور
تا بیکدیگر در شان بیکدیگر
تو منی که خجسته و خجسته
شدن آن جماعت هم تمام
کین نصیحت است از با بدار
این دعا از برون از درون
هر امر هم می نماید اینچنین
که چه می گویند آن اهل کرم
چشم تیر من شبه بر قوم خیر
در که این موضوع فتنه آن را
مثل غوطه ما میان از آبرو
که در این با خدا و کبر

نور

خوارین غنیمت بیایه جان	که تیر سحر تو ایشان را ز جان	که ازین بران شکر است از غم	که شکر تو ایشان را جو عام
تو همان دیدم که پیشین	گفتن من از آتش و دود و دین	پیش از این که یکم بر بند	چندین سحر است از غنیمت
اے دوتو با دجیم هر چه جو	مین بر معیار ایشان را جو	مین بگو که کن دولت نیست	هر کس بداند از آن غنیمت
از همه کار جهان خیر است	کو که کو که بجان چون خاست	یکم بکار ازین اے محبت	که در عاقبت حق بر است
هر که اول پاک شد از عتال	با شمع کردن حکایت طرب	در حال شجاعت و دعا	آن دعایش در روز عتال
بیا و خندان حکایت کان	روز شنبه که از افغان و افغان	از غنیمت و غنیمت	بے شک آن که کس است
پیشین من که پیشین من	یکم تعویذ و دوش پنج تو	هم که پیشین بجا خواهد که نیست	چون غنیمت حق کس نیست
نماز و شکر برین گشت	لے طلبت که پیشین گشت	مین بکار گشت که کار و مرا	ابد ملت را از انصاف اندر
گفت من روز و روز تو	قبله از لایه است که است	سما بود است که است	تا که بفرستاد که است
چون بدیدم که در بر خاست	روز شنبه که بود شمس	آن دعا که ام شد است	رو که من بود که است
از شکر و شکر پیش	ز غنیمت هر چه پیش	داد و دین و عتال	چندین شکر و شکر
که شکر تو تاب آورده	که بیا لے عالم که	حجت با شکر که	عقل درین آورده
این چه گوئی و دعا بود	بر سر پیشین من و پیشین	گفتن من باقی دعا که	ازین لایه بے خون خود
من ایدین ام و عتال	سر زین برنگ است	گفتن که در آن پیشین	نورینید و شکر ازین
لے دعا چند فایه	حجت طالع بگو چه بود	اے سلمان دعا مال مرا	چون از آن که کند
اگر پیشین بود و عالم بدین	یک دعا مالک بر روز	که پیشین بود و دعا	محتشم کشته بدین
روز و شب اندر دعا و اندر	لا بگوین که تو دعا	تا تو بے شک نیست	کس شایند و تو کس
کس که در آن بود	جز لب نماند	تو گفتن ازین سلمان	وین فرزند دعا
این دعا باشد از اسباب	که گفتن این شریعت	پیشین یا حجت	یا جنس این شود
در که امین و شریعت	کا و را تو باز و حجت	از آن صبر است	و نه کاوش را
او بگو که آسمان	کا و دعا و دعا	من دعا که در	و دعا که در
در زل من آن دعا	صد امید از دلم	مسیح که در	بسیح و دعا
و دعا و دعا	پیشین از دعا	دعا و دعا	و دعا و دعا
ز دعا و دعا	از غلام و ز غلام	دعا و دعا	کو چو شمس
چون در آن دعا	بانک اندر	کو تو دعا	تا بیا من

در روز شنبه که بود شمس
 آن دعا که ام شد است
 رو که من بود که است
 چندین شکر و شکر
 عقل درین آورده
 ازین لایه بے خون خود
 نورینید و شکر ازین
 چون از آن که کند
 محتشم کشته بدین
 کس شایند و تو کس
 وین فرزند دعا
 یا جنس این شود
 و نه کاوش را
 دعا که در
 من دعا که در
 مسیح که در
 دعا و دعا
 کو چو شمس
 تا بیا من

سند سے لے کر ۱۱۲ اشارہ بکریں جس کی وجہ سے مستحقین کو جو کچھ چاہئے کر دیا ۱۱۲

فائل میں باگ ناپید نظر
پاہ شد بر بدن باگ طیل
ہیچانہ فوق آن باگ است
تقریر تخیل چو شکرے شود
کاشکارا کر کہ جو دست مند
نے کشد چوتہ است این جوال
اشتر از قوت چو شیر ز شدہ
در است انکو چنین شوئے نذیر
پا پیش و پاسے پی راہ دنیا
چون غاروش این منہ کران
من دعا کو را کہ کے کر وہ ام
آن یکے کو کہ کو را نش سر
کورم از خیر خدا بیت بدر
انچنان کہ یوسف صدیق را
سے خداوند خلق اسرار را
کھنڈیش رہیں کن حق بگو
باکہ این راجہ چون دل مر وہ
کاسے خدا این بندہ را بگو
پیش خلق این را اگر قدرت
چونکہ داؤد بنی آمد برون
ہے گفت کہ بنی اللہ داؤد
گفت داؤدش کہ اے بولاکرم
گفت داؤد بولاکرم بولاکرم
مردوزن بزنا کہ من تو حق اند
ہم جو ہر آپس ہم نہان نظر

نیک دل بنامت قائل از دانش
کاش و بچو چو دانش طیل
مرد دل ہر موتے تا حشر است
خار سیمان سنگ کو بہر شود
لقمہ را زانکار او ترے کند
بے نور ہوئے گمان و بے مال
زیر قفل بارانک نور شدہ
اندرین دنیا نش بندہ مرید
سے نہد با صبر و دو بے یقین
خیز سب سے مدد کے گاؤں ان
خیز خالق گدی کے آورہ ام
اونیا ز جان را خلاصم نہ
مقتضای عشق این باشد کو
خواب بنمودے گشتش متکا
تراڑے داؤد گفت اسرار
رو چو سکو آسمان کر دے
رو سے سکو آسمانہا کر وہ
گر بد من نہ رہیں پیدا کن
پیش تو چون جبرائیل
شہین خضر و داؤد حسن
کاؤسین رخاۃ داؤد فتاد
چون تلف کرے تو ملک مخترم
روز شب باندہ عاواذ رسواں
کو کان این ماجرا جمع ہونا
کہ چہ گفت ان کے روز کو

قوتے و راستے و سند سے
ہر جاکر بعد از دانش سے رسید
تا بنامش در بلاشان است
تقریر حکمے کہ تخیل بے نہد
ہر کہ خود ہے وید از روی است
کھنڈیش بکر و پورا
راؤز سے ناقصہ فاقہ زور
ورثہ اندر تر و دو صد دل
وام دار شرح انیم ناک گرد
گفت کہ ہم خواند زان جرم آن دعا
کہ از غمان طبع دار و جہل
کو عشق سے است این کو رسے
تو کہ مینا کے زکو را غم دار
مرد لطف تو ہم خواہے نمود
حق نہایت و کہ انداز غیب
شید آسے غلامے انگنے
غلطے دشہرا فسادہ ازین
تو نہ و دے و شبہا سے راز
کاؤسے خواہند ازین سے خدا
شہین خضر و داؤد حسن
آفت گام رہا پیش رہا
سین پر گندہ کہو حجت بیا
این جہجیم زینداں کا
بہر اس لاکر کو خیر ہے
بہر اس لاکر کو خیر ہے

زینان جان تراش زان نہتے
اور بان قوت آبگو کے کشید
نے زام و نہتے شان لقب
کاشکارا کر کہ جو دست مند
مست باشد در رہ طاعت
شد گواہ مستی و سوزا
سے نماید کوہ پیش تار مو
یک زمان شکر شش و کلا
ورثہ است از انم شہ
پس بیسیا قیاس سے خدا
من ز تو کو نہتے ہر شہر
تجربے سے ہم است حسن
ایم بر گز و نقطہ این ما
آن دے سے بچیم با بنے نمود
خیر غلام سیر ستار شب
لاؤشن دلاؤن تربت میر
آن سلیمان ہند رہیزین
کہ ہے خواہد ترابا صد نیاز
چون نہتے کو کہ من خطا
گفت میں چو تہ این جوال
کاؤسین است اور بان کہ
تو کہ و گرد و دین دعو کا
بہر اس لاکر کو خیر ہے
بہر اس لاکر کو خیر ہے
بہر اس لاکر کو خیر ہے

پیشتر تارک شنبه برتوت	شاید آن کو قبول آرقنوت	کشتی از نادر و هم در شکر آن	که در کاس شنبه آن غیب دان
گفت در و این شکر ما را بشو	حکم کردن و او علیه السلام بر کشته کاو	بنیو اندر شرح باطل گشتی	حجت شرع درین دوحه بگو
تو روا دگر کمن بے حجت	این کجاست خدیوے و این	تا ز کاره فعل نبود آن تو	سج را چون ستانے مارنے
کسب را همچون رعد آن عمو	رو بچو و ام و بدو طلس نجو	گفت آتش تو بر این مے گویم	ورن درین بیدار بر تو شد در
بر بدو مال مسلمان کز گلو	نصیح کردن آن شخص از دوا و دوا و نیز در	در دل دوا و دوا و آن فروز	که بے گویند اصحاب هم
پس زل ایس برادر و گنیت	تا دل دوا و تیر و ن شذریا	گفت این ام و بر خوابان گاه	انے خدا هر کجا طاقے و غیت
سجده کرد و گفت آدنا سجد	بر رسم این احوال از دنا سجد	نحوه دارم در نماز آن الی	اندر انگشت بران مفضل
این گفت و گریه و غنک با	مے رسد بے واسطه نام نال	نام و باران فخر از روز عمر	علمم در دین و دلی و مکار
تا روم من سکو غایت در نماز	اصل این آئنده روزن کردن	نیشه و بر شیشه کم زن بپ	مخبر قره عینے فی الصلوات
روزان جانم کشاده است صفا	عکس خورشید بر فست احباب	نور آن دگر حیوان دیدم	مے فخر در غانام از معدن
و من ز نیست آن خانه کانک	مے غلام خوش کرد از نور فز	نستم سوے نماز آن خدا	تیشه زن و کندن روزن بلا
یا شاد و آنے کفر و نساب	حرب و خدعه من بود اهلوان	نیست دست و دگر بخت	پس چه توینا بود بر آدم
من چو خوشیم در و ن فخر	نور کشتن عقل خالق شرف	پس گریش شیدا بر پس	مسیحیم ست ره خلق را
آز تخم تاسهت کرد و ن جهان	افقین و علیه السلام و خلوت نمودن با و آن	حق نمودن اینچو بود تمام	گرد از دیرایه را نیش
ایچنین بگو گفت این شق	سوسه محراب و دکان شیب	روز دیگر جمله خلقان آمدند	که دارم در یکے اش من
با خود و گفت را کو تاه کرد	راز پنهانی که حیرانے فرود	زود گاه و م رابده لے ناکجا	لب بپست و غم فلوک گاه کرد
در و بپست و بپست انگشت تپ	زود و زن مدری شمع زفت	گاه کشته خورده تر سے ویم	گشت و حق بر من و ان مقام
و دینچو که کس و حق نبود	مے رود و غم غیب بر بلا	من طلب کردم ز حق و ابرو را	پیش و او و پیمیریت زوند
ایچنین زن ماجرا با زلفت	حکم کردن و او علیه السلام بر صاحب گاه و او	گاه و گاه و او علیه السلام	از خداے خوشین شرعے بد
ایچنین غلام صبح ناسه	از پنهان مے تو خواسته نادر	از پنهان مے تو خواسته نادر	در جواب فرود ترویان نیم
که در دین بدل بودم در دعا	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	ملک من بد گاه و چون دش خدا
گفت در و چون کن بپس	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	این سلمان راز گاه و کن کل
ایران و پیر و بر جوان	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	خوش کن حق تبار بران
تو ایچنین مے تو خواسته نادر	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	که محیط ازین بران
تو ایچنین مے تو خواسته نادر	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	ازین تپه ناک آشته نیت زفت	کا قلا ننگام طوست قلا

لحظه در صبح و دعا ۱۲ شمع نیت کلاست کردن ۱۱

انہیں غم و غصہ بڑھ کر
 بعد از ان دو گفتش بے خود
 خاک بر سر کرد و جامہ بر در
 گفت چون بخت نبود بخت کو
 روز از روزان تو با بخت تو
 خلق ہم از غلامت آمدند
 غلام از غلام آنکس بے برد
 ساک ہمارہ حملہ بر کین کند
 از کین ساک آن خود آورد
 این شاید از کین غلام غایت
 گفت ایاران زمان آن رسید
 در غلامان صحرای غمت رفت
 خون شدہ اندر زین آن خوشتر
 این بران مزاج را با شکر
 کہ عیال خواہ را روزی دید
 تاکنون از بہر باب کاوان
 کاو و غایت درین دور گرد
 کہ ببینید کہ دارم شناخت
 پس بہرین جا دست دیا در گرد
 خاصہ و بزرگام خشم و گفتگو
 چون ہمہ گیر و گواہ سر لگام
 پس ہو کہ ہاے دیگر در شوش
 زینت حاجت شہر شوق در گرد
 جز غلام سو سے کل خود در دم
 اعدا و ہمہ کا و پروہی شتر

حکمرانی کو در صاحب کا و کمال خود سے پیش
 جہا مال نہیں اور شیش زرد
 کہ ہر دم سے کئے غلے مزید
 غلہ آوازنگ اندک در غور
 بندگان او شدہ اند از نگر
 کہ ضمیر کار او غافل نہ بد
 کہ منہیں غلام خود برد
 تا تو اندر ختم بیکین زند
 ہمارہ غلام کس غلام ترست
 غم کردنی کو علیہ السلام مارا زرا شکا بر خلافت کند
 کان سر مکتوم او گرد و دید
 شاہاں بنہرب بار بخت
 خواہہ ایشیت آن منجھون بخت
 طفل پروا و نذر زین خبر
 شہ بہ روز و روز مومہا سید
 سے زندہ زند اور از بہرین
 پروہ خود را بخود بر سے زند
 گواہے اون دست و پا و زبان بہر غلام ہم در دنیا
 بر ضمیر تو کو کہ بہت سے دیند
 چوں موکل سے شود بر تو ضمیر
 چوں موکل سے شود غلام و جفا
 یس بمان کس کہ موکل سے کند
 لے بہر دست آدرہ در غلام کین
 نفس تو ہم ہر بار و حد شہر
 بہچان کاین غلام حق ناشنا
 نیز روز سے با خازان سے کرد

یابنہ اللہ مگر زینسان سخن
 تا گرد و پا ہر از سے است
 باز و او شیش پیش پیش خوان
 لے دینج از چن تو فرغاش کرد
 سے دوید اچیل خود بالادیت
 کہ بود سحر ہوا چوں خے
 خصم ہر غلام باشد از چون
 کہ گیس و مید از ہما گان
 کا سے بنے مجتبیٰ ہر شوق
 تو کر دے بگیا ہے ادا
 تا از ان سر نہان وقت شوم
 بوسہ خون نے آدم زنج او
 دین غلام او سے ازادگان
 آواز نا شکر سے این ملتبان
 یا و نا و رو از جوتا شست
 ورنہ سے پوشیدہ شش را
 نے نہد غلام پیش مردمان
 کا و وزخ را بہ پند از ملا
 کہ جو تو اعتقاد و کام
 کہ ہوید کن سر او دست دیا
 مالو اسے راز مہو از زند
 کہ بہریت پیدا حاجت نیست این
 کہ بہ بینید ہم اصحاب نا
 ہر کا دے کہ چن الہا ش
 یا رہے نامہ از روز سے پرد

لاش انجا قصہ و بخت است ۱۱ صحت لینہ فیدہ ۱۰ صلا التباہ کشمکار سے کردن ۱۲ صلا

باقی تاثیر ان سحر میشه روند
 هر که جنس است یا او شود
 خلق جلد ملتے انداز گدین
 از حیادے بشنود و از طیر
 رست و برست پیش و کیست
 بین از بکر چون آموذ شیر
 عیسے مریم کجوسے کر گشت
 آن کیلے در پے وید و گفت
 یکو و میدان پر عیسے بر اند
 از که از سیکو گریسے کریم
 گفت آفران سیمار توئے
 چون بخوانے آن خون بر در
 بر و بر و سبکات جان شود
 چنین بر بیان که باشد در جان
 حرم ذات و صفات پاک او
 بر کینگیں بجا نود شدنگان
 خواندم از ابر دل آتق بود
 گفت مکت حیات کجا احکم
 گفت رنج احمق قر خداست
 آنچه دلخ دوست هر اکر دست
 بر سر آرد خرم رنج احمق
 آن گریه عیسوئے زیریم بود
 یادم آمد قصه اهل سبا
 آن سبا ناز بشرے بس کلان
 که دکان فسانه با سے آوردند

دین سگان کو رنج بگردند
 جز بگرد و گشتیخت بود
 یہ ملتے شد و ملت یقین
 مرغ ابدے کنڈا نسو سے میر
 گریقین رنج کنڈا و رشیست
 گویا سخن عیسے علیہ السلام منہ از کوه و
 شخصے در پے او رفتن و سوال کردن
 در پست کنسیت چکر سے چو
 بر مس بجد و جلد عیسے را بخواند
 نے بہت شیر و زخم خون و بیم
 کہ شود کور و کراز و ستوئے
 بر جود چون شیر معید آورد
 در ہوا اندر زمان بجان شود
 کونہا شد مر تر از بندگان
 کہ بود گردون گریبان چاک او
 خرقہ را بدید بر خود تابان
 صدر ابران بار و در مانے نشا
 سود کرد و بجا بند او را سبق
 رنج کوری نیست قہر ان اہل
 چارہ بر و سے غبار و پرد دست
 رجم بنود و چارہ جوئے آن شق
 این ست او آن پے تعلیم بود
 قصہ اہل سبا و حماقت ایشان و
 اثرنا کردن پند نصیحت انہما و ایشان
 درج دافسانہ نشان بس سر و نیم
 ہر کہ کویند در افسانہ ما

کے نفس تن نہاند عام شمر
 گو بہل گشت جس تن نہاند
 ہر خسے و عوسے او سے کند
 نقد از ملت نشا سحرست
 را چنین کس گزنی مطلقست
 بستان پنجان تا نیست
 کہ بے مضرت حق یک شخصست
 گشت از حق گریہ انہم بود
 گشت کہ گشت ان شد نیست
 گفت بکر آن نہ گفت کہ تو
 گفت کہ گفت پس ارجح باب
 گفت عیسے کہ ذات پاک حق
 کان حنون و ہم آدرا کون
 بر تن مرد و بجز بند گشت
 سنگ ن گشت وزن و جوش
 آن ہاں پنج ست و پنج گز
 اہل نیست کان رحم آورد
 نہ تہا بجز چون عیسے گشت
 اندک نہ کہ بر و در و ہوا
 زہر یار پر کست فاق را
 قصہ اہل سبا و حماقت ایشان و
 اثرنا کردن پند نصیحت انہما و ایشان
 درج دافسانہ نشان بس سر و نیم
 ہر کہ کویند در افسانہ ما

او نگہ و ہر بوسے اقلب تہر
 ہر کہ حق و مقام خود نشاند
 ہر کہ بے تہنیک و روستے زند
 بین از و بکر یا اگر بچو ست
 چو شہ بین تہنیک و حقست
 سوسا و شتاب و از نا دلیر
 شیر کوئے خون او جوشست
 کشت ب بخود جواب او گفت
 کہ مر اندر گریزت شکیست
 سے بر غم خویش را بندم شد
 کہ فسون عجب را ما عیسے
 غم کل مرغان کنے لے خور
 بر تہنیک و گشتے اکر است
 اید حق خال جان در حق
 بر کرد و بر کو خواندم شد حسن
 بر سر شمشیر بخواندم گشت
 رنج شمشیر کہ نہ خور و نیست
 او شد اور افرین ز سار دوا
 ایتھے نصیحت کون زخم آورد
 حجت حق بسے خود نہایت
 او چنین دزد و ہم حق از شتا
 چون ہم آن خورشید با اشرق را
 کز دم حق شہان شد و با
 در فسانہ بشنودے اکر دکان
 گنجے جو در ہر ویرانہ

کے نکو پوش ۱۱
 کے سنوے در دست شدہ راست آورد ۱۱
 و در دست ۱۱
 کے اشراف بلش ۱۱
 کے حق رنج اکر از دل بود +

عورتیں ان کو نہ دیکھ سکیں	چونکہ ہم دامن از چنگال شان	صد ہزاران نفوس و انداز علوم	جان خود دے دے خدا نواز علوم
وہ ان کو خاصیت ہر جوہر سے	در بیان جوہر خود چون غریب	کہ ہرے دامن بجز زو لا بجز	خود دے دے تو بجز سے یا بجز
وہ ان کو ادان مارو اور ایک	خود وہ ان کو دیکھتے ہیں تو نیک	قیمت ہر کار امید اگر نصیب	قیمت خود دے دے تو نصیب
سعد باد و خمد و اداس	نگارے سعد سے تو پناہ ست	جان جملہ علم انیسیت	کہ بدائے من کیم در یوم دین
ان اصول پرین فتنے و ایک	نگارے زو مل خود کہ ست نیک	اداسیت اصول خوش	کہ بدائے اصل خود لے مرد
اصل شان بدوہ ان اہل سبا	قصہ خرے اہل سبا و انشا کے ایشان		
و ان کو چندین صیغہ و اراغ	از چپ و راست از بہ فراغ	بسکہ نے افتادہ پرے شمار	انکے نے شہد شجر و برگ ہزار
ان شامیہ و رہے گزشت	از چپ سے میوہ رہے و در گفت	سلب بر سر پر خستستان شان	پر شہدے ناخواست از سیوہ شان
باقان میوہ فتنہ سے بیکے	پر شدہ زان میوہ دامن و نسیب	خوشہ ہر وقت تازہ آمدہ	بر سر درو سے روزہ سے روزہ
در گلخن تاب از چپے زر	قبیلہ بودے بر میان زرین کمر	سک کالج کو فتنے در زیر پا	تخم بودے گر گھر از زوا
گشتہ امین شہرہ از زو و گز	بہتر سے ہم از گز گز گز	جائید ویشان اگر چہ کین شد	آتش سوزندہ شان بون کین
و تہور انداختندے جامہ را	بعد کیست شد خوش با صفا	گر بگویم شمع فتنہ سے قوم	کہ نہایت شدان یو ما فیوم
نافع آمد از مخملا سے ہم	آمدن گلیر و چپ سے بہت اہل شہر سبا		
کہ نہایت فزون شد شکر گو	مرکب شکر از چپ سے کوا	تسکے سے و چپ سے آمد و رفت	ورنہ کشت آید و خشم اید
ہین کہ نہایت این خود کس کند	کہ نہایت فتنہ بکے کس کند	سہرے نہایت کس خود ہر سجدہ	پانچ شکر خود ہر سجدہ
شکر نہایت فتنہ از و ن کند	جواب قوم انہی از علیہ السلام		
قوم گفتہ شکر مارا زو و خول	ما شدہ از شکر و نہایت بلبل	نہایت بہ شہد جان ان ان	شکر کہ گویم گویم گویم
پیش ما ان نہایت اہل فتنہ	شکر نہایت کس گفتہ بہت	ہر چہ از شکر و نہایت از عطا	کہ نہایت ان خوشی پر خطا
مانے خواہیم فتنہ و باخ	جواب گفتہ بہت اہل شہر سبا		
انہی گفتند و دل علی ست	کہ از ان و حق فتنہ افنی ست	نہایت از شکر و نہایت ست	طعمہ در ہمارا کثرت شود
چند خوش پیش تو آید سے	جملہ ناخوش گشت و نہایت او کمر	تو نہایت این خوشی ہر اکابر	گشت ناخوش ہر چہ بہت
ہر کہ او شد آتش و یار تو	شکر حق و خوار و یار تو	ہر کہ او بگذازد شہد بہت	پیش تو از بہت بہت
انہی از تاثیران بیماری ست	نہایت از شکر و نہایت ست	نہایت از شکر و نہایت ست	نہایت از شکر و نہایت ست
بر خوشی کا یہ جو ناخوش بود	اب حیوان کہ رسد آتش شود	نہایت از شکر و نہایت ست	نہایت از شکر و نہایت ست
بسکہ کہ از زو سے دل زو شد	چون بیاورن تو کوں	نہایت از شکر و نہایت ست	نہایت از شکر و نہایت ست

لے شہادہ جمع شہد کہ آب ازین پائش ۱۲ صبر و بکند و با صبر و بکند ۱۲

نہایت از شکر و نہایت ست ۱۲ صبر و بکند و با صبر و بکند ۱۲

لے ہم کہہ کر ۱۱ لے پایش جنگ و زلزلہ بنوین زمین زوفا بد کہ آن خلق نکار از آلوده دلو گنبد ۱۲ * * *

ایچنین کدست بآن پہلوان
 که نشان از بنه و زار و خوا
 قویا سے گیر طرار شیش را
 که بجه بنید شمار از کین
 هر کجا دانه بدیده اے اخذ
 شاه رخ کو تبرک داده گفت
 باز رخ فروی دیو در نشست
 یک نظر او سو صحر اے کند
 رفت دانه خورد و دانه دام ماند
 شاد و تبر بال او خبسال
 زانکه شاه حازمان آمد و ش
 بار بار در دام حرص افتاده
 گفت آن عدتم که اعدا کنذا
 بخت کردیم این عمل را با او
 بار دیگر سوے این دام آمدید
 باز چون پروانه حصان رسید
 چون ره پیکر شکله آن باشد که هیچ
 شکله آن نیست که آن اناد کرد
 تا چنین خدمت کنم احسان کنم
 چون ماکرت فرارش کرد و ش
 شکله نشان هیچ کرده است و ش
 گو گوید که نیتقد رتن که منم
 چونکه تابستان بباد بکشاو
 گوید به چون رفت بنید و ش
 آتخوان و عرق در وقت درد

مسکیتش شکریه و گریه
 سالها بکریست آدم زار زار
 که چنان سر و کف ز شیش را
 که شکار او را بنجه بنیدین
 تمانه بند و دام بر تو بال و پر
 وزیرش تدبیرش کل گفت
 و ناست حال آن مرغ که حرم کرد از حرم و هوا
 یک نظر مرش بر او کشید
 که کیش گشت و بجز و کام نام
 تا دام جلد کرد از ان شد او
 که گشتان چون شد و ش
 خلق خود را بر بریدن و او
 سخن زو جفا افعال با جو
 چون رسد حفته رخصت با او
 خاک اندر دیده تو به زوید
 جان تان را با ناب آتش کشید
 سو آن دانه اندر هیچ هیچ
 نعمت حق را بساید یار و ز
 خاک اندر دیده شیطان کند
 حکایت نذر کرد و ز سر کمان هر ز
 تابستان آید چنان و باریم از هر
 خانه و ز سنگ بادی کرد و ز
 دستخواه پس کرد و ز
 در که زمین دانه نیم گمان
 در هم آید خرد کرد و ز
 گوشت از تو به جازم نماند

ما و بابا سے مارا آن مسود
 که از لشک ششم او برید و ش
 آنچه ماک و کل پرستان و ش
 را کما صفت در یزد و دانه
 بنکه و بدیده و دانه بنیز از حرم
 بر مران قانع شد و دانه و ش
 این نظر بآن نظر پایش کرد
 باز بخرگان تو گداشت
 که او را قند اساز و ش
 حرم او و ش
 زو جفا افعال با جو
 چون رسد حفته رخصت با او
 خاک اندر دیده تو به زوید
 جان تان را با ناب آتش کشید
 سو آن دانه اندر هیچ هیچ
 نعمت حق را بساید یار و ز
 خاک اندر دیده شیطان کند
 حکایت نذر کرد و ز سر کمان هر ز
 تابستان آید چنان و باریم از هر
 خانه و ز سنگ بادی کرد و ز
 دستخواه پس کرد و ز
 در که زمین دانه نیم گمان
 در هم آید خرد کرد و ز
 گوشت از تو به جازم نماند

تاج و پیر و پیر و پیر و پیر
 که چو از جریه لاست شست
 تیغ لاسوے زیند اندر ش
 دانه چید با شند و پنهان و نا
 و زه چون خرد و ز شاد و ز
 تیغ و دانه بر پیر و پیر و ش
 دیده سو دانه و دانه شست
 ناگهان از خرد و ش
 زان نظر بکند و بر شگفت
 و مقام هن تو از دانه شست
 یا چنین کن که کنه تدبیر و ش
 تو به زوید و ش
 آید آن حفتش روانه لاجرم
 بخت کرد و پیر و پیر و ش
 گفت بین بکند و زوید و ش
 و زوید و زوید و زوید و ش
 روز که به دام و زوید و ش
 گفت از دانه و زوید و ش
 همچنان نیست که بود و ش
 جان خود را دست و زوید و ش
 زوید و زوید و زوید و ش
 بر سر خانه سازم و ش
 زوید و زوید و زوید و ش
 زوید و زوید و زوید و ش
 زوید و زوید و زوید و ش

چون بشی نہ شربت آن مرغی	ہم جو سگ سے دانا از تو رفت	شکر نعمت خوشتر از نعمت بود	شکر بارہ کے شکر نعمت رود
شکر جان نعمت و نعمت پرچوت	زادہ شکر از خزانہ کو سے دوست	نعمت از غفلت و شکر از اعتبار	صدیق نعمت کن بام شکر شاد
نعمت شکر کند جگر پریشم و میر	تا کنے صد نعمت از اینا تقصیر	سیر نشسته از طعام و نقل حق	تا رود از تو شکر خواہے دوق
نعمت و باب را شکر سے کند	منع کردن منکر ان باغیا علیہم السلام و حجت	کرون و حجت آورون بطریق حیران	تا سر خوش خود را نکند
شکر خدای نعمت او نہ کند	اچہ گفتند از دین وہ کس بود	فضل برود ہمارے ما بنہا و حق	کس نہ اندر بر دین حق
قوم گفتند لے نصیب جان سب بود	این خوابا شد گفت و گو دگر	سنگ سدا گوئے لعل شو	گنہگار ہمارے بار گئے باش نو
نقش ما این کرد آن تصویر کر	آب را گوئے غسل شویا کہ شیر	نار را گوئے کہ نور محض شو	پیشہ را گوئے کہ سوسے بادور
خالہ را گوئے صفات آب گیر	یکہ کہ اسیرے شود چالاک شو	بیچ از ان او خدا گیر گون شود	آب کے گرد جیل لے از جہنم
قلب را گوئے کہ تپاک شو	خاق آب تو آب و خاکیاں	آسمان را دودوران و صفا	آب و گل را تیرہ دوسے و نما
خاق افلاک و ہم افلاکیان	کے تو از آب و گل صفت خرم	تقصیر کردہ است ہر یک را رس	کے گئے گرد و چہرہ چوں کے
کے تو از آسمان رو سے گزید	جواب انبیاء علیہم السلام حیران	شکر گوئے کہ ز شوہیدہ است	و صفحہ کہ تان زان سر شین
انبیاء گفتند کار سے آفرید	کہ گئے بنویسے گرد و رخنہ	خاک را گوئے کہ گل شو جاہر بست	مس را گوئے کہ ز شوہاد بست
و از فریاد و صفہا سے عارضے	آن شبیل لعل و در دست	این دو پایا سخت بہر تیان	آن شبیل لعل و طلس عجمی
ریگ را گوئے کہ گل شو عاجز بست	ملکہ کردن آن منکر ان چہ تھا سے حیران را	سدا گفتند زین انسون و بند	نیت این دودودہ ہا از گون
رہنما دودہ است کا ز آب بست	نیت زان رنجے کہ بند برود و	آخرا ز دوسے زہرا زائل شد	چون بیک سو بیاید آن بدست
بلکہ اغلب بہنما را چاہر بست	نفس را شکند آن است تھا	انہما گفتند نو میا سے بست	سخت تر گشت زان بہر بند
قوم گفتند لے کردہ این پنج ما	یا جواب انبیاء علیہم السلام حیران را	بعد از ان بکشاہتہ سخنے گذشت	گر خود دور یا روز جاسے دگر
اگر دور از این مرض قابل بکے	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت
لاجرم آناس گیر دوست و یا	بعد از ان بکشاہتہ سخنے گذشت	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر
در چنین محسن نشاید ناہید	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت
لے ہما کار سے کہ اول صفت	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت
خود کو رقم کہ شمس گین شدید	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت
او بفرمودہ مان این بند کے	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت
ام حق را اگر وہ سب ہر	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت
نزد مجلس رسالت از دست	فصل و رمتما سے بار حجت	دست ز قمر اک این حجت ز نیر	فصل و رمتما سے بار حجت

شکر نے اہل شکر ہوں تو ان دنوں اب ۱۱ شکر ان دعا خوانوں ان کے تان بکھن تو ان سے ۱۱ لفظ نظر میں نہیں آؤں ۱۱ اے اللہ تو ہر کچھ کا شکر ۱۱

آن شمران سید را با شتر
 بند دست شد سید یا شتر
 گفتن شناسم او را گیت
 ندیما تو این کرد زارش که است
 گفت شامش او بر دندان طش
 جلد از آن مشک یاد کرد
 این کس دست او را یک راوی
 مشک خود رویش بود بنفش
 بلکه بجا باب بر دین حکم
 با سبب از سبب غافل
 رنج گویا بر دوسو سبب
 گویش روز و ماه و وقت
 نگرم عهد و پیمان بر عظم
 حاصل نیک و سبب پیچیده
 کرده رویش مشک خرد
 آه غلام اکنون تو پریشان
 آن سبب حیران شد ز بیان او
 آن نظر رویشها هم بر دید
 دست و پایش اندازن بر
 تو نیست حیرت پیش
 دست مبارک بر خورش
 یوسف شد در جهان در لال
 پس میا بدو مشک بربان
 خواجہ زورش بید و خیر ماند
 راویا داشته است این

سوسے سن آرید با فرمان پلو
 رام یہ پرباک چون ہدیہ برے
 گفت ایوان ماہرے قند خ
 گفت مانا او اگر آن ساحرست
 او فغان بر شربت شربتیست
 اشتران و ہر کسے زان آب خود
 سر در گرد و سوز حیدین ماویہ
 مے رسید از ماہر از بحر اصل
 آب رویا بندگی از عدم
 سوز این سو بہ شہ ازان سائے
 چون خنجم ہر کسے لکھے بہ
 لے تواند تو بہ ویشاقت بست
 از کرم انیدم جو بہ خواب ہر
 لیک مہر و سخن راویہ
 مشک ان غلام پیر شد
 رسول خدا و پید شد
 مے و میلا از اسکان ایمان او
 مہین چشمہ غیبے رسید
 ز لاله انگذ در جانش آہ
 این زبان زور و ریا لاک و
 ز زبان مالید و کرد او خوش
 نقش کنون رواہ کھے حال
 سکو خواہ از نو مے کاروان
 یدن خواہ غلام خود را سید
 غلام گفتن کہ تو غلام مرا کش

سب کشتیاں آمدنِ جانِ دلبران
 پس بدو گفتند سے نحو از تیرا
 سید و مهر و محمد نور جان
 اگر کہ بہت را زبون کردی و سحر
 چون کشیدش پیش پانِ سخن
 راویہ کرد و شک راوشک
 این کہ سبیت از یکاں شک آب
 آب از شجوش جگر دہوا
 تو ز طفلے چون سبہا دید
 چون سبہا رفت بہر سے ز
 گفت زین لب سبہا ز جہم
 لیک من آن خاکِ مہرست کمر
 از من آید جملہ احسان و وفا
 آقا خاہر زن شد نہ از کار او
 زن از حینِ بخت
 زن آن غلام سید
 چشمہ ز یاد زہوار زین شد نہ
 چشمہ ز آب کرد از نام غلام
 باز بہرست بازش کہ نہ
 شدہاے مصطفیٰ بر و نہاد
 شد سیدان زنگے زادہ شہر
 از جہے شدہاے شہر پاسے
 خواہ برہ منتظر نہست نہ بود
 بد و زشتا خفت و
 نہ و خون او را گرفتہ

بعد کیا سمت بدیدند آنچنان
این طعن فخر البشر خیر الورس
منتر و تہتر شفیق محسوس
من نیام جانب اویم شکر
گفت نوشیاب و بردارینتر
ابر گردون خیر و نامدار شکر
گشت چنین شک چو منظر
وان ہوا اگر دزد منرے اہا
در سبب از جہل حضرت سدا
ربا و رہتا یا سے کنے
نگم سبب و ازہا
چشم پرست بر جست تنم
و تو بوجہ سے و نیان خطا
یا خجہ صیت ان اسبج
خو تو از ہم ب ہم کرد را
تا نگاہی در شکایت نیک بد
مشک رویش ضعیف آن شدہ
شد و روشوش زخا بد و تمام
اگر خویش آبا زرد مستفید
بوسہ کا عاشقانہ پس ہا
مہجہ بد و روز روشن شیش
بائے شناخت و نون رست
کان غلاش و خیر آمدن زود
از تحیر اہل آن دور آنجا اند
بس کجا شد بد و زنگ نہیں

بسم الله الرحمن الرحيم
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

آن کی برسیست عیال و زور
یا که اهراب گشت این بد گور
کو قلام را چو کدو است گور
گشت نه در کبیر و نه است
ویدر ام جد رو به گشته ام
گفت اسم از را با آن غلام
تا بماند که هر ساعت وجود
من شناسان زود را گویند
جان شود از راه جان شناس
آن ملک عقل زبک گویند
لا بصرم هر دو متاع آمدند
نفس شو طعمان نیز زاول آید
آن دور ویدر روشن بود زین
که توان باشی گفتن از حشر
مستحق شریع و سنگ کسین
چو زانو او بر اسب او گشت
و زبانه شقی شرح و گفت
هر چه رو می داند به محتاج است
حق تو ای کاین سملوات آفرید
هر کجا دوری دو آنجا رود
آب که جو تشنگی آور به است
رو بهین بالا و پستیها بود
حاجت تو که نبات از جیش
عج جان کوش جو افشمر است
آه ر ر ر ر ر ر ر ر ر ر

نه زور و زور از روش نور
اشترش آورد حجاب از قدر
گر بگشت و نه است حلیت خو
رست با یگفت بر تر نیت
صاحب فضل و قدر گشته ام
جماد و او چه یکایک من تمام
گر چه از شدت زین صبر نشود
آب زیشان ترک شک و کینه
یا شریع شود و نه از نیت
زین هم همچو دینال و سر لند
هر دو خوش روشت به یک شدن
بوده آدم را عد و و حاسد
دین دور ویدر مدینه و غیرین
که توان بر بطن زون و پشین
تا شق گرد و شریع با سون
نیز و ضرورت گفت و در وقت
و بیان آنکه حق تعالی
چیزه و دیگر باید کرد تا بداند
از بر اسب رفیع حاجات آفرید
هر کجا بخت به نیت آنجا رود
تا بچو شدت از بالا و پست
تا شیه تشنه و حرارت را کرد
آب را گیر صوا و شیش
ابر رحمت بر آب کوثر است
آمدن نفس کافره با فضل
شیع خوار تر و رسول خدا

کو غلام ما که گشته شد
چون پیش گفتش یک گشته
گفت که گشته بود چون آدم
کو غلام من گفت انیک منم
همی چه گوئی غلام من کجاست
زنان زمانه که خریدی تو مرا
نگار دیگر شد لیکن جان کجاست
جان شناسان از عدد و با غنند
چون ملک عقل یک سرشته اند
آن ملک چون مرغ بال و پر کرد
هم ملک هم عقل حق را و احب
آنکه آدم را بدن ویدر او سپ
این بیان کنون چو زینج بماند
لیک گرد ویدر بگوشه یک گشت
این نیاز مر به بوده است و در
دست و پاشا به شونایت است
و بیان آنکه حق تعالی
چیزه و دیگر باید کرد تا بداند
هر که جویا شد باید عاقبت
هر کجا شکل جواب آنجا رود
تا زاید طفاک نازک گام
بعد از آن از بانگ زبور بود
گوش گیر آب را و کشته
تا سقا هم به آب خطاب
آمدن نفس کافره با فضل
شیع خوار تر و رسول خدا

یا بدو که گشت زیند گشت شد
از زمین زاده و یا تر کیست
چون بپای خود درین خون
که دوست فضل زودان درین
ببین خواهی رست ازین جز بربا
تا با کنون با نگویم با جسم را
فراخ از رنگ است و زار کان
غرقه دریا به چو بند و چو بند
هر حکمت را و صبر است گشته اند
وین خود یک گشت بر و فر گشت
هر دو آدم را معین و ساجد
و آنکه نور موتین ویدر او سپ
چون نشاید بر وجود پیکر خواند
پایه و چو که بر او درم است
که چنان طفل سخن آغاز کرد
منکس را چند دست و پاش
تا طقه ناطق ترا دید و گفت
تا بیا با طالع چینه و گشت
مایه و دوست اصل رحمت
هر کجا بیست است آب آنجا رود
که روان گرد و زینت شایو
بانگ آب چو نیوشه ای گشت
سوزن خفاک تا با بد خوشت
تشنه باش الله اعلم بالصواب
سویچ بر ووان شد ز آتخا

پیش خیمہ بدو دریا کنار
 گفت کہ کوک سلم اللہ علیک
 این کیت از خوش طبعان غیر
 گفت کو گفتا کہ بالاس مرت
 گفت بے بنی تو گفتا کہ بل
 پس یروش گفت مفضل این
 من ز غری پاک و نیر اور بر
 پس عنوطا نام جنت دید
 آنگاہ تفریش شنید خود کند
 آنگاہ رکش خدا مافا بود
 اندرین بود نکا و از صلا
 خواست کہ بے و عنو را نازہ کرد
 دست سحر موزہ بران خوش نکا
 در قمار موزہ یک کا سیاه
 از ضرورت کرد و این گشتا
 پس یروش شکر کرد و گفت ما
 گر چه ہر خیمہ ہمارا نمود
 مار موزہ بے بنیم و ہوا
 عکس عبد اللہ ہر موزہ بود
 حضرت این قصہ جان ترا
 تا کہ نزدیک باشد و نیکو گمان
 از نیک گری برگ گریش کنی
 ہر چہ از تو یا وہ کرد و از قضا
 آن عقابش را عقابان کرد
 گفت لا اسوا علی مافا حکم

عایہ السلام و مطلق شدن مظلوم حجزہ رسول خدا
 یا رسول اللہ قد جئنا الیک
 کہ زبانت گشت و در طبع جری
 بے بنیہ کن بیا و منظر
 بر مرت با بان چو بر کاس
 جیست است با گو و شو مطیع
 حق آنگہ و ادت این خیمہ
 تا و از مفضل و مادر جو کشید
 با و در پیش صد مرق و ز
 ربودن عقاب موزہ رسول عایہ السلام را و بران ہوا
 و بگون کردن و از موزہ مارے سیاہ افتاد
 دست و رشت از آن بے
 موزہ را بر بود و دست عقاب
 زن عنایت شد و شمشیر نکو
 من را و از شکستہ تسایح
 این جہاد را ہم نمود و آن وفا
 دل و از آن خطہ بخود منول بود
 نیست از آن گشت است
 عکس بجا نہ ہمہ کورے بود
 و چہ عبرت گرفتن ازین حکایت معنی آن معسر میرا
 چون بہ بنی و اقمہ بدو ناکوان
 خندہ نگذازد با گریہ منہ
 تو قیامت و ان کہ خبر میرا
 در بود آن موزہ را زان نیکو
 آن تار جان را برے شاکم

کودک دو ماہہ زن را در کنار
 کیت آقا مذہب شہادت را گشت
 در بیان با جہنم من رسل
 مرد آشتہ بعد گوینہ و لیل
 بر طبق مے رساند زن مفل
 عبد خورشید این کیت حیز
 در بلخ گفتہ چون صاحب
 جان برین برین جو خنوخا
 جا و در پیش صد صد بود
 مرغ و ماہہ مرد را عار نشود
 مصطفیٰ شنید از سوسے غلا
 موزہ را بر بود یک موزہ را
 پس بگون کرد و از آن کار قمار
 گفت ہن تہان و روستا ناز
 بے ضرورت کش ہوا و شو
 تو خیمہ بر دے و من خیمہ شرم
 دینم ان خیمہ را بے عکس
 عکس ظلمت را ہمہ کلخن بود
 پہلو جیسے کہ میخا ہے من
 تا شوے راشے تو در حکم خدا
 تو چو کل خندان گرسو و زان
 شنہ و من خود ز خا را و در دم
 تو لغوا و عنایتان الترح
 از نیک عکس کہ بہشتہ عشار
 از نیک گشتہ کہ نہ آید باز نو

خیمہ بدو دریا کنار
 سلم اللہ علیک
 این کیت از خوش طبعان غیر
 کو گفتا کہ بالاس مرت
 بے بنی تو گفتا کہ بل
 پس یروش گفت مفضل این
 من ز غری پاک و نیر اور بر
 پس عنوطا نام جنت دید
 آنگاہ تفریش شنید خود کند
 آنگاہ رکش خدا مافا بود
 اندرین بود نکا و از صلا
 خواست کہ بے و عنو را نازہ کرد
 دست سحر موزہ بران خوش نکا
 در قمار موزہ یک کا سیاه
 از ضرورت کرد و این گشتا
 پس یروش شکر کرد و گفت ما
 گر چه ہر خیمہ ہمارا نمود
 مار موزہ بے بنیم و ہوا
 عکس عبد اللہ ہر موزہ بود
 حضرت این قصہ جان ترا
 تا کہ نزدیک باشد و نیکو گمان
 از نیک گری برگ گریش کنی
 ہر چہ از تو یا وہ کرد و از قضا
 آن عقابش را عقابان کرد
 گفت لا اسوا علی مافا حکم

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

محنت بجزم در پناه طاعت بود
 عار از ناست ناخفت حصار
 یوزگان نزدیکان در بر گردید
 خسران نقل بهوش مبر
 محفل کاش چنین بیند کم زند
 در دلازت شد طبل عاجز را
 این بستش از لیل او بود
 او را باد باریان چون فدا
 وقت نمیدان وقت جامه
 زان در دلازت از نگران
 همچو خیزل سوسو در میان
 می بود آن جور بپایان
 در دلازت رسد شد زهر
 تارها از زهر خونیه
 خرج را در جاید زهر
 که بر تارها بسته آن
 به زهر می بیند چون
 چشمه جان در سایه
 به زهر می بیند
 به زهر می بیند
 به زهر می بیند

از آنکه عاقل کرده بود آن ایگشت
 با کجا و مرگ حتمی باشدش
 چون بیدان غمزه با عقل سوز
 صد عزاران شاه ملکوش بر
 من چو گویم چون مرا برود
 نمود باشد آن تا به سواد لیل
 این جلالت در لاد صاوت
 گرگز کس نیاید گردش
 آن یک و همه چو باد می برد
 چون کسار شکی نه پایشان ز دور
 نه از چشمی به یک چشم باز
 نه از کسی است نایک ساعی
 در بهوش و در حس شود انداختن
 بجز که تجنی آیدت لای راه و
 کار بهار بیل آستان پر
 گر ز قمر و سیات آید شغیست
 کو زبان خندان و زبان تر
 اور آید حیرت مند و پند
 در حکمت خرد غایت کاغذ
 زنی حکمت به بود و قمر
 ز شیر و قوت را را بر
 در آید اگر پیش شرح آید
 فن خاوار می و بانغم حسد
 مانع از اگر به بند
 در کمال و در خفا و در پند

کونہ نہ رست خست بر دلان گسخت
 کہ نیا بزم راہ مقصدش
 کہ از دست شد جگر مایه دوزخ
 صد غزالان بدر را داده بد
 و کیم را در کما او خوش است
 غیب زور از قضا تبیل
 جمعا در کما تبیل سابق است
 و گر نیز ازو بگیرد پیش رو
 بر آن یکے چون تیغ منفرع در
 جمعا حمله سے نہا نہا آن طیور
 تا کہ میداگرد آن صید نیاز
 خوشے گیرند و زور از راستے
 بر کسے داد سے بر آن دشمن
 آن صلاح تست آئین دل مشو
 سوزش خوش شد بر تیران در
 صید نہ نہا آن اما خوش است
 حکم جگر را باشد و حاکم از شش
 وین از قضا کبرش بلیست
 بیخوش و اوست و از محض عطش
 کمان کلاو گیت آرد غایت
 و فطام او سے فطوا نور
 آن یکے غیب فخر الحافین
 وین فرخ زخم است آن غم و غم
 نفاق از محمد و شمع بنید
 کل و اهر کین نیکو سے رجو

والله اعلم

مہس کرم دلبر در آمد و خطاب
 گر چنان عاشق بخارا سے رود
 فاش اند و فخر و تکار نشان
 ساسا یہ این قوم و مجد شکبار
 کردم غلع و مبار اسے مدد
 اور بخارا اور مہنر بابا لے
 کہ کہ در غلط نبینش یافت راہ
 دیدم بر فاش بود غائب فزا
 باز رو سکو حدیث ان جوان
 رو نماوان عاشق خواہد زین
 ان بیابان پیل رجون گلستان
 اسے بخارا حقش فہنسر ابودہ
 چون سوادان بخارا را دید
 بر سر مر ویش گلاب سے زین
 تو خسر وہ در خور ایندم نہ
 این سخن پایمان ندارد دینران
 اندر آمد در بخارا شادمان
 ہچو آن مستے کہ بگرد برما شیر
 کہ ترا سے جدید آن شہ شکیں
 سخنہ صدر جہان کو کو درو
 غدر کردے و ز جزا پر پکھتہ
 ایک عقلت بر عطار دور کھنہ
 بہت صہ بنین دست بہت فضا
 گفت من سقیمہ آو کھنہ
 بیچ مستی سے نہ زود

446

گوشت شود و در آن عالم بالحدوث
 سه بدرست خود باستانه می رود
 می رود و عرش و شربت و یارشان
 مستطاب و درست اما دور یار
 بدستین ذکر بخارا می رود
 چون بخارا می رسد و سینه زده
 این دو افشما بخیر و دوستگاه
 بی همه دنیا بچرخد عامه را
 روزه نهادن آن عاقلان
 دل پایان سوسه بخارا کم و نثر
 می تواند از خنده و شادی چون گلستان
 یک از عقل و دین بر بود
 در این عالم بیاض و شربت و بدید
 از کلاب عشق او غافل نبیند
 باشد که معرکه می کند که خود نکند
 در آمدن آن عاشق لاف
 اگر در دوستان او
 که کلاهش گیر و گوید که گیر
 باشد از زبان تو دو ساله کین
 هستی بودی نه بدست و شاد
 رسته بودی باز جز آن او بخت
 عقل و عقل و عقل و عقل و عقل
 از این عالم باقی ماندن لغضا
 در این عالم باقی ماندن لغضا
 در این عالم باقی ماندن لغضا

[illegible][illegible]

ط خلع کن خود را خود برادر شو + بعد از آن از حرم بر کار کشو +

کہ ہمیں ہم سے مرگ سنا
 جس عشق آتے کہ ہم جو گل
 تاکہ عاشق گشتہ ام نیکارہ ام
 از مراد خوشم او بگر بخشم
 بہر عید و پنج خود سے پرورد
 کمترین جزویش حیات گشتہ
 ان اردم شتر ارواح النضر
 پس چتر کیم زدن کیم شد
 گل شے مالک الا و جہ
 گوید کم کا تا الیس را جون
 پہم جو شستے خویں و آب جو
 کو زہیم بلین ز جانان سے ر
 آب را از جو سے کے باشد گرین
 زین سپس نے کم شود نے پلقا
 بجانب آن صدر شد با شیم تر
 رفت آن بیدل سو صدر جهان
 کشش مسوز دیا بر کو ریز و را
 احمقانہ در قمار از زبان برید
 نے نہایتش و جلد خوشی ست
 مسجد سے بدور کننا شہر سے
 مسجد میں چون اختر دن کو رفت
 اندران حمان کشان باتج گند
 بردش کا سے یہاں انجام باش
 غافلے کا یہ شہاکم رہ وہید
 کہ شنیدہ بود آن صفت محب

مرغِ ناپسِ مغل شد سوراخِ جُحُو
 ہمدینِ سوراخِ بنا کے گرفت
 زانکہ دل بہکن از پیرِ شبنم
 گر بگردنیک خود اندرِ نقص
 گر بگردنِ مست و مرضِ حیکالِ او
 چون پادشہ قاضی آمد این گروہ
 بستنِ دولتِ درِ او چارہ با
 غدرِ خود از شہِ خواہے پسِ حید
 سے گریزداد گروہ و مقصدِ ش
 زمینِ گدازنِ جانبِ نِ شخصِ ان
 تو مگفتند کے کن جلد سے بزر
 پس کسا کا کسبتِ خود را از
 چون دریا اندرون کارزار
 کارزارِ ابلے و شوشِ شیرِ ش
 لیکِ مستِ شیرِ گرسہ در کمان
 در میانِ حسدِ گور و دانند
 وقتِ لانِ غر و مستانِ زنند
 وقتِ اندرِ شیلِ او زخمِ جُحُو
 عشقِ چون رُحو جفا دیدنِ گروہ
 آن جفا با تو نباشد لے پس
 گریزد و بر سب را آن کینہِ ش
 آن یکے نے ز تیرِ تیرِ راقع
 گفت چہ ان آن تیرِ یک را از
 و در رُگو یا تیرِ مرگ تو باد
 غازیانِ شہانِ از نو و وار از نو

چون شنیدند که گمان در سر خوا
 در خوشی و رخ در زانے گرفت
 بسته شد راه رسیدن ازین
 نام پیش در دستر منوش
 نه زنده بر رخ و تیر و بالی او
 که بجه خواند ترا تا حکم گاه
 که ز رخ بر رخ و رخ پاره
 پیش از آنکه انجمن از دور
 کان گراست فغانه خواند
 ملاست کردن بل مسجده
 تا نگردد جامه جانیت گر و
 وقت بیا جرج دستا و دست
 آفرینان گرد و بر آنکس کل بر
 این اگر گد تو مریزیر
 شیر جگر تو خود این مران
 در غر و چون عورتان خانان
 وقت خوش غلب چون بخت
 پس یک سوختن شد جنگ راه
 چون گوشت نیست نمی شد تبار
 بلکه با جعت بدست اندر تو
 آن نزد سر سپرد بر
 مند بود آن یک بست و چو زم
 چون تم سجد و تبار
 مرکب آن خوش و تبار
 تا چمن و میوه و شست

از آن سبب چنان طعن و بدقولی
 پیشه بآید که امر او را در منزلت
 عنایت از طبع عقدا داشته
 حصه و تونج و این خوب
 گوشه گوشه می دود و می دود
 معطله خواهد بود و از دست در گریز
 عاقبت آید صبا می نغمه وار
 و اندک ظلمت بر اندازد
 ناگهان گزند او را و زار
 آن را زار آن مسجی سپید
 آن زرد و آسان نماید بهنگار
 پیشتر از او آسان بود
 چون ز شیشه این منته آب شیشه
 کیست ابدال آنکه ای میبدل شود
 گفت حق زایل نفاق نامید
 گفت پیغمبر بهر آفرین
 وقت ذکر غوغا و شید و راز
 من عجب دارم درم جو یا سینه غا
 چون گوشت خواب این قافله
 بر ندر جوی که آن را مر و زو
 تاز مسکات ربه خوش به شود
 دریم و دست او انجاشه
 گفت از کرم و جان دوست
 آن که بهر کرم از آب بگریخته
 لاف شمره ز تافه فارم شنوا

[illegible]

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

تا آنکه زاد و بوم خدایا گفت حق
 مژگینش تا با شاه هم صحبت کنند
 هرست با دهم که خوش نصیب
 کبر ترسان بل بود کوا از گمان
 چون نمانده مسافر چون روز
 مرد با غرور دل سپیدش او
 پس گریه فرید تا تنها ماند
 طبع طوست و سو است کند
 هیچ شیطن که ساقب بر پیش
 تا که در احمد خبر میرست ظنیم
 چونکه شیطان در شبیه صدایم
 که بیارم من قبیل خوشش را
 چون قریش از رفت او جدا شدند
 آن شب که تو مرا صحت زده
 که انان الله را که من عجز
 گفت اندوختن هم نیم حرب
 دست می گفت که پانصد شرم
 ما بخور و دم آن دم تو دارم
 دست خورشیدین روست او شده
 چون که دیدان که چندین عالم او
 نفس شیطانی هر یک تن بوده اند
 در شفا دار حسین در زخمش
 در بل او سوراخها دار که خون
 که خوش چون خوش نقد است
 می زمان که در دهر آن حار است

نرغیوں سے گروانِ رقی
 پس گریزند و دل صفت شکنند
 بر بزمیایں بتلخ میخست
 میزید و رشک حال آن جهان
 با نرزد با و دل بخون شود
 کے مدد ہر اسے جو در گوش او
 گرچہ اندر لاف سخن بر بالند
 گفتن شیطان باو پیش کو
 آسب رکھن یا رہا گن
 بعد و خواہم و گریختن
 خوانا منسون کرانے جا کہ کم
 نام کر زہیب بود و پشت شما
 ہر دو شک در عاقبات آمدند
 گشت جان اور بیم آتش کرد
 از مہجرا نے اسے مال لائون
 گفت مے بینہ سجائش عمر
 کہ بودان فتح و نصرت مہم
 تو بتون رفت و ماہم شدیم
 چون گفت لاش در دل رسد
 پس گفت انے برے شکم
 در و صورت خویش را نموده اند
 با نفع فصلت فہم جان کوش
 سہر بہ سوارج مے آرد بزن
 چون تم فخر و آند شدت
 و مہم ازیم صیا و درشت

گوشتیان باشما ہمر شونہ
 پس پانڈ کے پانڈ
 و شیرین گویہ بریک شہزادہ
 و دورہ نڈانہ نڈانہ
 برادر گویہ ہاے انیسوہا
 پس شوہرہ این آستوران
 تو زرخانیان مجاہدین کارزا
 خجیاک احمد علیہ السلام
 سم قویا خود را
 دورہ اقامت صفین
 چون سپہ گردانہ بزرگرفت او
 مر شہار عون و یار یہاں
 ار ملاک و شیعہ جانانہ
 با خود و پاس کشیدہ گرفت
 نفث مار سہا تر قہر کل بین
 نے نہ بنیہ غیرین ایک استونک
 نے عجم کشیدہ بودے اے
 چونکہ عاثر باہر آگرفت این
 سیدیش را کوفت شیطان و کوفت
 کوفت اندر سیدہ و انارافنس
 چون فرشتہ عقل کشان یک
 ایک نفیس حکما نہ چون سوہا
 نام نہان کشن دیو انفس
 کہ خدا ن دیو را خناس خواند
 تا جزومت یافت مر آرد بر

غازیان بیخیز همچون گرشور
 یک بار ابل نفاق آید مش
 نقص از ان افتاد که مهمل نرا
 گام ترسان نه نو، راعی و
 او کند از هم آنجا وقف و دست
 ترا کند و قطع غیش و انداز فلان
 قوز طراوسان محو سیاه و سکار
 دم زدن از مقامت بر کند
 دم و میداد گفت گریه و نقش
 سنج و بنیاد از پیش و بنی
 که روبا نشان کبلیت انگار
 تا سپاه و چمنان تان بشکنم
 سیاه صفت مومنان از
 که جیب میز سیاه و سیاه
 و سبزه از ترس سیاه و چمن
 آن زمان از بدوایت و خاک
 وین زمان از خارج زمان و دین
 از عتابش شکایت و شادان
 خون آن بجا کان آن که کبریت
 پس گریزان شاد و جیت و شاد
 بهر حکمتش و دوست و شاد
 پس بسوزانم گریز و زار
 اندران و شاد و شاد و شاد
 که سران غارتش و شاد
 از چمنین که به شاد و شاد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دور از دست
که اعدا در ک
نفس که از تن
چونیک سیر
بهرین دشمن
فقرت کرد
لطف تو را
گوشت خوردن
خدا کردن
شکر گوشت
بزرگوار
در از دست
رسیدن مرغان
شکر گوشت
شکر گوشت
خدا کردن
بزرگوار
در از دست
رسیدن مرغان
شکر گوشت
شکر گوشت
خدا کردن
بزرگوار

گوشت خوردن را دوست نداشت
دان عوان هر شک و زرد و تباہ
طریق این حدیث شنو گریز
چو جب که مرگ را آسان کند
زاشت و زلفش گرد آید
کاسر نیست کدوم ز زند
اندان عالم هست این سحر
گوشت تریاق از من جو سپ
گفت پیغمبر کن فی البیان
آن بیان اولیا و صفیات
این طلسم نفس اندر شکن
این کن جلد بر آو با کرم
که گوید و شنیده از دشمنی
تا بهانه قتل بر سجده
همین بر جلدی کن سودا
همین بر کوه کاین قیل قال
گفت آید از این یون نیم
کود که کارش کشیده بدست
تا رسید مرغ ازین طباک کشت
با سیاه سجده است تار شیر
باک کوش بل بر زو شب
عاقبت کشتن من طباک او
عاشق من کشته تو بان لا
لے حرفیان از از غما ستم
فارغ از طریق و از ریا

رستخیزان را به تو که دست چسب
تا عوانان بقدرت را
کو چو اجس است و رنج و ستم
او در سحر خویش معجزان کند
افزاید ازشت گردان
نفس قلیق در کند
سحران هندی جادو کند
که زدم من تو نزدیک تر
سحر او حق گفت آن خوش بولان
که هر مرغ غرض نفس جداست
سکه کج پیکر کمال نقب زن
کامر که درن عاذلان است در آسمان مسجد
آتش در مار زعفران
چونکه بدنام است سحر او
که تیان بود گمان را بگز
جواب گفتن همان ایشان را و مثل آوردن بدست
حادث کشت با نگرین از کشت استر
که کوس محمود به بر پشت او زو تباہ
کشت از زبان سلاطین
انبه و غیره در وصف در کس
خیز زو در جوج و غلب
بسیار است و بان
حان من بود جلدی طبلس
که خیمه آتشی درین راه
افلاک او گفت جانم را

زان عوان تنگ که شمر است
و جز بهشت تو این پیچیدگی
بر تو اراز بهر این دنیا به سر
سحر کاسه است بخت گم گشت
آدمت با غر نماید مساحت
انیمین ساحه و وقت
اندان سحر که رست این زهر
گفت او سحر است و دیگر تو
لیک سحر دفع سحران
چال آن که در نفس من گریز
بس در است این جو افازان
کامر که درن عاذلان است در آسمان مسجد
که تباہ نماید امر اخلاص
تتمت بر امانه است سخت جان
چون تو بسیار بلا فیه سخت
جواب گفتن همان ایشان را و مثل آوردن بدست
حادث کشت با نگرین از کشت استر
که کوس محمود به بر پشت او زو تباہ
کشت از زبان سلاطین
انبه و غیره در وصف در کس
خیز زو در جوج و غلب
بسیار است و بان
حان من بود جلدی طبلس
که خیمه آتشی درین راه
افلاک او گفت جانم را

دل اسیر صوفی آرزوست
بین منبیکم لکم اعدا عدد
آن غایب سحر را سهل کرد
باز کوبه را چو کاهے فی سند
آدمی ساز و خرس را زان
آن فی الوسوس سحر است
تیر رویدست تریاق لبیک
گفت من حوس دفع سحر او
تا که تریاک باشد و بر بیان
نوش کن ریاقت مرشد است
جانب جهان مسجد با زران
مسجد با کن زمین قسم
بر بهانه سحر او بدست
که ندانم این ذکر دشمنان
دیش خود بکنده یک سخت
نوش و مارادین کربال
که از احوال ضعیف آید نیم
طبیک در دفع مرغان
برگز زد و ظرف عظیم
بختی در مشبه و چون خروس
کو یک آن طباک بنو خطا
که کشد طبل نشان طفل
همیش بچو دیده این دید
بل چه طبل از آدم
بسطی من متشن با حلف

نزد در باز عطار ازین غرض تا که سود آید بنیل آید مصلحت کماله با نه خویش راجع و مصلحت چون بر آمد نام جان شد چنانچه تا تو طفلی نیست بد ماجبست تن زدم و اندامم با لوفات که تو در شکلی یقین نیست من ز نماند ز نماند بل و بر نم گم ز یقین و فوق ظن ار پس کلا پس نو بملون انچنان که ظن به زانیال وز ملاست بر نه گد و سرم پانه ز نماند نه گد و روم و آنچه از گد و گد و نماند چهره ما گد و گد و نماند غمزه با چشم بر نماند عقل جان جاندار یک جان چون تمام گد و نماند گشت رویش خصم و زود و یک نه تنها زود و نماند سنگ اهنه خدای گد و نماند خلق مانند و لوساچیست وان زود و نماند که دار و نماند تا که از چشم به ان پنهان بنده و نماند که راسه مننه	بجود در باز از ان گشتند نبد چون بر نماند گد و نماند انچنین علم و نماند و نماند عصبت مرده بود جان طفیل را چون طفلی است جان طفیل را مال تن بر نماند و نماند وین عجب نیست در نماند چون رسد و نماند بر نماند علم و نماند با نماند که نماند و نماند اندر او که نماند این نماند چون نماند و نماند انچنان که نماند و نماند مردان را و نماند و نماند بزدل و نماند و نماند من نماند و نماند هر که او نماند و نماند همه نماند و نماند سخت و نماند و نماند گوشت و نماند و نماند از و نماند و نماند هر زمان که نماند و نماند تا که نماند و نماند در نماند و نماند	تا چه شود و نماند و نماند من گد و نماند و نماند چون نماند و نماند تا نماند و نماند خان و نماند و نماند حق خبر و نماند و نماند که نماند و نماند مردان و نماند و نماند انچنان که نماند و نماند که نماند و نماند چشم و نماند و نماند بزدل و نماند و نماند و نماند و نماند و نماند و نماند عاشق و نماند و نماند غیبت و نماند و نماند سخت و نماند و نماند یکسوار و نماند و نماند اخر و نماند و نماند زان و نماند و نماند یکسان و نماند و نماند تا که نماند و نماند در نماند و نماند
---	--	--

مثنوی مولوی سنو
نورسوم
نزد در باز عطار ازین غرض
تا که سود آید بنیل آید مصلحت
کماله با نه خویش راجع و مصلحت
چون بر آمد نام جان شد چنانچه
تا تو طفلی نیست بد ماجبست
تن زدم و اندامم با لوفات
که تو در شکلی یقین نیست
من ز نماند ز نماند بل و بر
نم گم ز یقین و فوق ظن
ار پس کلا پس نو بملون
انچنان که ظن به زانیال
وز ملاست بر نه گد و سرم
پانه ز نماند نه گد و روم
و آنچه از گد و گد و نماند
چهره ما گد و گد و نماند
غمزه با چشم بر نماند
عقل جان جاندار یک جان
چون تمام گد و نماند
گشت رویش خصم و زود و
یک نه تنها زود و نماند
سنگ اهنه خدای گد و نماند
خلق مانند و لوساچیست
وان زود و نماند که دار و نماند
تا که از چشم به ان پنهان
بنده و نماند که راسه مننه

کو دوکان اسخا لہا رہا کنگنہ
 بل ز مضرب ضرب ایڑ سے
 مہنہ نہ سکے زل از گایہ
 سہیت پرش را کہین غاش
 چون غایتا ہر دو مو فور بود
 تیر خود سے گئے و اور دست
 نے نظام این جهان نامہ نمود
 ایس نہایہ نور و سوز دیا را
 سعل شعایہ نور پاک ساز دیا
 این سخن نہایت پیاغیہ
 آن بنما سے نیز خود پیچ نہ د
 گفت با خود در سجہ کہ گاہ
 خاطر محسوسم ز ناتوان شود
 بہر دیک مسرور سے رود
 پارہ ووزم پارہ جو وضع نہم
 درخوآن پنج رستہ برگہا
 چون بہر عشق پر برآسمان
 کہ زل تامل القین وزن بود
 پنج مانت خود بنا شد میل حجر
 چون درین بل برق نہر دست
 پنج باگ کہ زنن آید بدر
 بنیاد بہت این عیش و جان
 حجاز اجراسہ ہوائی ان حکم پیش
 آسمان گویہ زمین را دیا
 چوں ناما گیر پیش فجر ستار

نام زنده بند و در دامن گفتند گو نگردد و کامیاب و مسرور غالب آمد بر قدر و درویشی پس بسیار آمد آن اندیش تا رسد به پادشاه آن خود نو بود تا روز غارتن و باطل زان سو تا آن زمان که آن خود نو بود و آن به و رست تا روزگار خانه آن را فرو و در آن ایوان	اندلان باز سپید گشت نام زار آن شوگان آن از آن زلف بیا سمیع بود آن مسجد و پروردگار بچه چو می بود آن مسجد و بخت مرد حق را چون به پیشه میسر او درخت میوه است و چرخیا پس باز آنکه شمع دین برکت این چو سمانند و شمع زنده حافظان از انبیا آن خوشحال تر
ملاقات عاشق با صدر جهان گشت عشق از آن کینه حال آن آواره و چون بود ایک صبر و امید در پیش بود نه بدین که شورش از سر می آید هر کس را شربت اندر خود هم در خست و در نفوس و در نهان چون نریز در دل صدر جهان نه جهاد و چون و تن بود که نه شورش بود و جیای او از آن دل و تن که در دست ازین دست تو به دست دیگر ما از آن او و در دسم زان ما بخت و خیر و عاشقان خوش ما تو و من و آن و آن و آن چون نماند تریش نم بدایان	آن سوزش سو گداز شعله او گماشته کرد و ما و یحیی یک من تبر ساغم و قیام و راه اینان را من تبر ساغم و حکم بست تیر مرد و چون بخت بر فلک تیر باست از شکار و فای معج می زد و درش عفو گشت متصل نبود فعال و در حراش ایک عشق عاشقان تن نه کند در دل نمی حق چون شد و تو تشنه می نماند که آب گوار بخت و خیر و عاشقان خوش ما تو و من و آن و آن و آن چون نماند تریش نم بدایان

آن کند صفحہ طر کو در گذر
 گوهر و تابندگی و آب یافت
 خوشیست از دست آن چروان
 کاشتن و دیدار و سوان خست
 تو گمان در او بر او نار بشر
 نوخوان نامش خوان بر سر میا
 آن در همچون دیگر آفتشما بود
 و آن که چو ملت دلی افزاید
 غایبان نیست تو فقی خیر
 گوهر پیش داشت و صد مجید
 در دل صد جهان در آید
 جوت مارا نیت نیت نیک
 و آنکه تر سدن چو تر ساعه را
 خافان را ترس بر او در عالم
 زان بر روی برگشت است
 اصدان ثابت و وز نه آما
 که نه هر دل تامل که بر ز
 نورشان مخرج باشد در
 عشق شوقان خوش در چندان
 هست حق را بگمانے هر تو
 آب هم نالند که گویند به جزا
 که ده ما عاشقان یلدا گ
 بهست همچون گهر را برگ کما
 بهر چنان از دست این بیرون
 ترج آفت تریش از اندر

دشمنی است
نهین است
او نهان است در
پوشش و پند
کامیاب را
شک زد
نیست خلوت
خفا است
در سر عا
اصوات است
شکایت و
شکایت است
در سر عا
اصوات است
شکایت و
شکایت است

کاین سخن را بجزین فزون کن مهر خیمت نه کنی مهر سفر ایست یک مازان نیکو بیست چون گشت اربابان ناکست	آن کشنده که کشیدن چون کنم نه کشاندم ترا جاس و گم کو بهی که اندک فارس بر دشت چون نشد مستی مال شکن بست	کلیت گشت کشانده منصف زبان بگرداند بهر شوق لگام اوردت ابرود و جود و است چون تفصیل جل تدریس گشت	آنکه نه نگذاردت کوم ز من تا خبر اید ز فارس پس خام به اوت که در پیش ناکست چون نشد بر تو نفس و دوست
عزها و قصد ما در جاس را تا بجزین دلت نیست کند و رب گنج بزم اوردت داشت وز نگارید به اهل زویش	منع غرام نقض قصد بهت با خبر کردن آوشت از آنکه مالک قلم اوست و گاه گاه غم او را خبر ناکردن تا طبع او را بر غم کردن و اوردن او را تیر به باش	عاطلان از بهی و استخوان چو به اوردت به شکست پاست مانع از شکست بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان	باز بهی که در پیش ناکست ایس که بهی و استخوان تا تان شکست با بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان
وین غمیر یک جوت اسیر دریشان در بندان آگاه شیر نه بهی و استخوان در غیب نه کشیدن در کل سوسه شهر	نظر کردن به عیال السلام با سیر گفتن که غیب است من قوم سیر بر رسول صدق نازنا و لب نه در کافران شان قهر	عاطلان از بهی و استخوان چو به اوردت به شکست پاست مانع از شکست بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان	ایس که بهی و استخوان تا تان شکست با بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان نه کشیدن در کل سوسه شهر
حسرت عالم همه گویند و او چاره کار در دنیا چایست نه بهی و استخوان در غیب نه کشیدن در کل سوسه شهر	خود دل دین که کم از غار است یا زانتر ناست یا خود جادوئی جادوئی که در دهم چون نیست افسوس که این فتنه جادوئی	عاطلان از بهی و استخوان چو به اوردت به شکست پاست مانع از شکست بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان	ایس که بهی و استخوان تا تان شکست با بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان نه کشیدن در کل سوسه شهر
این دعا بسیار کردیم و صلا که اگر حق است او پیرین کن نه بهی و استخوان در غیب نه کشیدن در کل سوسه شهر	طالب حق بهی و استخوان نه کشیدن در کل سوسه شهر نه بهی و استخوان در غیب نه کشیدن در کل سوسه شهر	عاطلان از بهی و استخوان چو به اوردت به شکست پاست مانع از شکست بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان	ایس که بهی و استخوان تا تان شکست با بهی و استخوان ایتم که با ما را عاطلان نه کشیدن در کل سوسه شهر

مثنوی مولوی مثنوی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

نام دریا بخت آفرین
 زانکه بخت نیک در آرد
 برون نشان روزان خلو به
 در خفایت ناگهان مگرین
 وقت بخت حدیث رسول
 ناگهان از خف شمع رس
 آیدش بخام از دولت که
 کاندین خاک بقدرت شهرت
 خاما بسم کردن بر پهنما
 زهر خوارده راجه شاکر خور
 آنچنان شادان از قهر پاه
 هر که با لبسم بود و منشین
 گفت پیغمبر کس سراج مرا
 قویا این پاین به آلا بخت
 کارگاه صنم حق در نیستی
 آنچنان شادان از زل تلعث
 آن یک گفت از چنان آن فر
 پس قهر و شمنان چون شاد شد
 پس بختیم کو آزاد نیست
 این بختی که نذر ز زبان
 ناموکی نشود بر ما بدر
 بر پیران دوست رانند
 آن حق گفت و کایه زود
 بنجم تپ گشته عارس دیوان
 پس حال مفتی شان افهم کرد

بار بار بر سر منقط کردیم
 در صد شاخ و پنهان نریز
 بیک درخت چون خربزه آ
 خانه بایر کند ز در و سبزه
 میان کای پیر و کوشن چو ل
 قتل صبح کرد که ناخن
 و بخت فتح چنانچه گشتن
 یک فلان فلان فلان فلان
 شد شد در غنایم نفسها
 نماز نماز اوجا شتر سے جز ند
 که بخت ترسند از بخت و کلاه
 تفسیر خبر لا افضا
 نیست از سحر و کس جتبا
 قرب حق و جنس نیست سحر
 خود نیست چو نیست محبت
 همچو مادر وقت اقبال و سر
 چون بخت بداد که مار آب و رید
 چون ازین فتح و ظفر بباد
 جز بداد و خوش دل شاد است
 آگاه شدن پیغمبر طعن
 خود سخن در گوش آن سلطان خدا
 آنکه حافظ ابو القاسم شنبه
 آن که سرگردان گردان شده
 که بیل دزد دزدان احمد سران
 جواب رسول علیه السلام

بارے گفتند اگر یہ ہو سکے
 کہ شکستہ نے نہایت ہیج
 کہ تو شک و خدشہ رہے
 کہ گزند خود شک ہو گین نہ پاس
 یہ پہلا علم از چہ پیش تھا
 کہ اسے فتح و شکست ہو
 مازہ بے ہمتی سے دوست
 ہلکا آخر چمکے دگر یہ بد وقت
 ورنہ باشند تو نگارین فریق
 بہر عین غم از ہر فرج
 و زقیہ ہر یکے صد شہر یار
 لے لے یوں بن متی الے آخر
 آن من بالا و آن از شیب
 نیست راجہ بالا نیست وزیر
 حاصلین سکست ایشان کی کیا
 ہر یکے سبب کے قطع است
 چہ کہ او بدل شدہ اور شاد
 شاد شاد شاد کہ بر شیران
 ورنہ چون خند کہ وہی بن نہا
 اعرمان شہادت ایشان
 کہ چہ شنید آن مولیٰ از سخن
 آن شہدایین چہ انبیا کسان
 آن خود جلو کہ روز نیست باز
 اسے دوید و سو دکان از گاہ
 خمیران اسیران را

چو تک است سازد بهر نفس
 که نغمه مورش در آن پیچ پیچ
 عالم از هیچ مکان برنگزید
 آب با بول اس با لاس
 در تفکر پیروز ملکین و ملوک
 دولت از خدایزد و دل
 قوت این بیغ غمگین مشو
 بجز تیر تیر پیغمبر از جوفت
 بر غم و رنج از غمتون و غمت
 این سالش نشان چون دست
 از خزان تا تو صد چون بهار
 فرق اگر دوست نماند زمین
 ز آنکه تربتی بر دوش از لب
 نیست زود و دور و دور و دور
 همه نماید جی با شکست ما
 فقر و خوار افتخارست و بخت
 نیست زین زندان کنون از کس
 یافت آسان نصرت و فتح بیغ
 بر بد و نیک دشمن و مراد
 آن همه این با هم اندر بحث آن
 رفت در گوشه که آن بدمن ندر
 نشنود آن سر لوح خیر دان
 آن نه گنا گشتان از باشد در آن
 بهین سجده و سجود زرق از آله
 گفت آن خنده بنود و بنود

آنگه که از او بود پادشاهی
 نه پیش از آن زمان که از پادشاهی
 بگویم هر چه می بینم نهان
 از دیدش آسمان بسجده است
 نویدم نام که نه شود به بالائی
 چون چنین تند است بر از بهر
 من که کردم غذا از بهر آن
 ساکن نیز با پرچم مرده کنه
 زان شب بر کوه با سه شتر
 که شهابی از دراز اجل خوش
 آنکه خود را فتحا پنداشتید
 تهر خسته گردید و از زمین تهر
 وز در تهر خواب کرد و ز کشید
 قاهره در دوزخ و پیش بود
 اس که تو بر خلق شیر گشت
 بین غمان کشش بر این منم
 عقل ازین غایت کج گشت شد
 گفت پیغمبر که مستند از فنون
 در روز و ادون شود در کون
 قعه عهد صریح به سخن
 ماریت از مریت از خطاب
 زمان می خندم من از بخیر و غل
 از سود و رخ جو بخر گران
 جمله در خیس بر چو دینارا

پیش چشم آفتاب است گشت
آدم و حوا از سده از جهان
نیکو دانسته بدم افزون نشد
این بچہ یم دران اقبال نام
خوش بود حجت سدا آید بر
ناظر یاجم فرا گیسوم جهان
عیسایم ایچ که تا نزدش گنم
نامر باشد که رفت خوشتر
پیش ترش ننیدین جاکیش
نمخنوخته خود سے کاشتید

بیان آنکای طاعی و غیره
از بدان شخول بجز رسید
ز لکنه او سر اورا بچو
و نیز دو غایبے غشت
در ان تا تو نگردے منم
چون بینا اشدین بیا و ساد
ابن حبت در خوض متها زبون
حکمت لولار جال نمونون
گفت ایدیکم هست زان بدان
کم شد لود الله علم باصواب
کشم نام سکو مرستان و گل
کشم نام با بشت جاودان
سے نمود این را نصیر الیها

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دیو و دهر و دیوان
 جنگ و نیست و نیست
 وید و دهم و دهم
 میش ازین گزین و گزین
 قند و خورشید و خورشید
 مرگ و نمان و نمان
 جبین و جبین
 زان و زان
 از و از
 سوس و سوس
 خود و خود
 که و که
 تار و تار
 تا و تا
 حید و حید
 که و که
 نه و نه
 فرض و فرض
 دید و دید
 که و که
 بسته و بسته
 همچنان و همچنان
 جز و جز

[illegible]

[illegible][illegible]

۱۹ در خواستین پیچ

در دگر که بکتاب پیچ
 هر گشت نامزد و محبت در دست
 این محب حق ز بهر طایفه
 پس محب حق با امید ترس
 اگر چنین گریزان چو ناله است
 یا محب حق بود بعینه
 لا احمدا للعالمین ولا وجود
 لا اله الا انت
 ای ایمن مع دو عالم اب
 یک حکایت است احوال اعتبار
 ناز دارد و گریه یاب و نجات
 که انکار است ایستادن است
 گوشت لیسان تو را جان چنین
 چون که اینست بر این خود گشت
 دوست حقش که گشت گفت دار
 در بند گم در جهان
 جان بجان داد از خود باز است
 هر چه کرد ناز و خور و از گلاب
 شاه چون دید آن مرغ حق روئے
 عاشق حق و حق آنست گو
 سایه و عاشق بر افتاب
 از در دل چون که عشق آید درون
 همچو زور و شمشیر گند باد
 به از راه و چشم لیسان

سبک دنیا و آخرت کا یہ خوش چہرہ
 پر عیسائی گماست کرے ہر مسد
 وہاں دگر راجے غرض خود ملے
 دفتر تعلیم سے خواندہ بر سر
 جذب حق اور اسحق جاذب
 الاسودہ عائضاً من اینہ
 این گرفتار سے دل زان ملہ
 گردن بوز خدی بان عاشق نہان
 کے دوران باز آئے سکو عاشق
 لیکار جوشد تجا سے نہ خطار
 زانکہ دید و دوست آب حیات
 کا نذران کلاں رسد خوش
 نیست کامل و کمال دین
 صورت گرست نعلان کردیت
 کہ تو نے آن مین و من آن تو
 دیت عشق اور اسکیل من سد
 بر سر مرلیک جاویدان
 نے بجنبدیہ و آد اور خطاب
 پس فرود آمد مرکب سوئے او
 چون بایدار تو بنود مار مو
 شمس آید سایہ لاکر در شب
 عقل خست خوش اندازد مر
 فہم کن و اللہ اعلم بالسرائر
 نوز سلیمان بنی شاد و خواہ

<p>کسی کلمہ کی تفسیر نہ کی پیشہ باشد در ضعیف خود منتہی مادر کے و اگر ہے داور مضان از کجی خواہے گو نماز صبر و در زنجیر است ظلم ظلمت بود اصل و حصد و در در بند است آسم چون نمود تا نگردد مضطرب و سوسا تا نیاید بر فلک و یار ہے گو دودست ظلم بر بار کشاد نیست مار چاہے جز گردن بیا اسے کہ یہ عادل اگر ام خود امر حق باید کہ از جان بشوے حق نیاید پیش جامہ ظهور خصم خود دران بیاد و سخن پیشہ انمان کرد از ظلمت بیا پیشہ گرفت آن زمان از کجی خود بیایان و در این دو سوار چیز نہ آید شود و حیدر لا نیست گداز چون اندر نور کش استے اندر پیشہ خود نامور در زارش عاشق خود زوایان اندک اندک از کرم بدر جہان ہر خیشے کہ در شکست و فدا چونکہ نہا شریں مہم چون مہم</p>	<p>بر شیاہین و در بے ناو و چہ نصیب از ناخ و گلزاریم ما شہرہ تو در طوطی و کین پرور و شکیلے دست تو دست خدا ظلم کرد دست و طر شدہ است پس بعد از کار ظلم پیش کرد دیگران نسبت با صفا مذہبند تا نالہ خلق سوسے آسمان تا نگردد در زستم جا کے تقیم کا سمان شاہ دار سے در زما بالیہ تہ از خون سے خوریم</p>	<p>کسی کلمہ کی تفسیر نہ کی حاد وہ ما کہ بس زایم ما شہرہ ما در ضعیف شکستہ ہے داورہ مار ازین ہم کجی جدا کیست آن ظلم کاران و بدست چونکہ ما از ان ظلم آن کفر مرد کہ شیاہین کب سبب و کجی کنند کائنات و داور مار کن مکان تا نگردد و عرش از نالہ تقیم سنگارے از ظلم سوسے آسمان ما از ظلم او بہ تنگی اندریم داورہ مضان ما بستان از پس بستان گفت از یاد و حق میں گفتہ است ہاں داورہ خصم تھا کہ برادر صد نصیر گفت تو قوتت برمان دست بیتقابل شو تو با خصم و کجی پس بستان گفت کا کے شکیلا او چو آہ من کجا یا ہم قرار کہ چہ بہ صحت بقا اندر بقا عقل کجا نہ جو باشد مردہ اندرین محض خود باشد دست کے کشیدہ شیشی اش در بیان بر گرفتش ہر نہا و اندر کنا بانگ در گروش ہوشہ کا کے</p>
<p>مگر کرون سبب ایمان و پیشہ نظر را با خصم بد یوان و</p>	<p>مشہور از خصمے تو بے خصم و گد مان و مان خجہ ہم قول اویم خصم من با دست و اور ظلم پاخ خصم و کین دفع عذر باش تا بہر دور در غم من تھا کہ بر آرد از نہا و من و مار کیا نے اول بقا اندر فناست اکل ششی ما کاب الا و جہا چون ظلم و جبار سید و سرست</p>	<p>مگر کرون سبب ایمان و پیشہ نظر را با خصم بد یوان و</p>
<p>تو چہ معشوق عاشق بہوش خود را تا بہوش آید</p>	<p>از شمار آورد دست دامن گشتا</p>	<p>تو چہ معشوق عاشق بہوش خود را تا بہوش آید</p>

لے اسفار و تجسس ۱۱۱ اس دور سے آواز کل در زنجیر و قصور و دست با سے نوش ۱۱۱

گوار گئے کان بکاسے دوست
کہ فریادش بگردن بر شد
چونکہ با سہرے غریب است

کہا، گھنے کا این تھیا جان سہا
کہ خیال دلا برش ہر دم ہے
برگ بے برگ کے دھو او چنات

کام نہایتے زور آور دے کہ
چونکہ ہر دے سر و گشتے این فدا
خوشہ ہائے فکرش بیگاہ شد

گاہ اور از نیلے غور و دے ہر
چو شکر کے کرم شہد اتھا و
شہرین در اسما چون ماہ شد

1

اے جباطے گویا مجھے
نزدک پرستان درخشاں
یکایک اگر یک زبان
شعشعہ حکم زندگان
کیاں پرورد
قوجہ خدایانوشہ قائل شان

اسے مہاشیرین وان روتہرت
آن خوششان سخن گورہ سبعین
نیست کیسان است جا لاکشان
آن کے غمگین و گرشاوان بود
و اما یہذا است بہر حال شان

1

طاعت واجب
گر نشستن و طاعت
سکون ۱۶

خشنود از قتل ہائے دگر
نفس وایکسان بقتل متعجب
ہو چھین کیسان بود آواز
بانگ ایسان بشنود از معجب
آن کی از وحدت دیگر زارت با

کے یہ بیٹے حالتِ صبر تو ہے را
خاکِ ہم کیساں سوانِ شکر
آں کیے بُر وروانِ پُر ناز نا
ناباکِ مرقانِ شبنمِ انا
آں کیے از رنجِ ود گیر از فسطاط
ششادِ آں

حق تعالیٰ کے سر میں
کینہ و فیر

The first two papers by G. J. van der Vegt and A. M. de Waard are devoted to the study of the effects of the presence of other vehicles on the driving behaviour of drivers. In the first paper, the authors report on a laboratory experiment in which they studied the effect of the presence of a lead vehicle on the reaction time of a driver. The results show that the presence of a lead vehicle significantly increases the reaction time of a driver. This finding has important implications for the design of traffic control systems, as it suggests that the presence of a lead vehicle can be used to reduce the risk of collisions.

آن در نخته چنبد از زخم تیر
بس فلک شتم ندیک سرو و دیگ
جوش و زوش کبر است گوید بیا
گر نزاره نوریان رفته ناس
آن و دایه که بران گلشن تنم

چشم بقیعوبان ہم اور درون کنند
رودخاست آور بوشناس
جوش صدف و جوش تزیو و ریاض
دلکسر پوشیدگی جوشید و یک
وان درخت و گیاهان و دھ

[illegible]

ایہی تہن شوق و ہر
من طاعت کیا و قد و
علیہ الہ و سہ من

بن آنکه جوینده یانید بود که
سودق رسول الله صلی الله علیه و آله
شمال و ذره خیر آید

1

ہمیں یہ گواہی ملے کہ ان گھوڑے
سایہ حق پر سر نہ بندہ بود
چون نشینے پر سر کو کھاکے

گزینہ خد سے دور مانڈیم کے لیے سپر
عاقبت جو نید و یا بندہ شود
عاقبت بیٹھے تو ہم ہوسے گئے

کامین جهان بر سرچو پدش سیک
گفت پنیر کو چون کو به در
چون ز پدش گفنه هر روز ناک

ان خیالِ موحشہ کی طرح جو خیالِ
عاقبتِ زمان در سرِ بون آید
عاقبتِ اندر سے در آب پاک

حقیت با کسر میلت
کیفیت و کیفیت

محکم دلائل سے مزین
مکمل متن پر مشتمل
مکمل متن پر مشتمل

دیباچہ جلد چہارم کتابِ مثنوی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله حق حمداً والصلوة على
محمد خاتم الأنبياء وآله وصحبه
وأزواجه أما بعد فقد انقضى الرابع
إلى آخر الرابع وأجل النافع شر
فكتب الغاردين بخط القلم كسر وسرا
الرياض يضرب الغمام وأنشئ العيون
يطيب المنام وفيه إتيان الأرواح وشفا
الأشباح وهذا كما يشتهي
المخلصون ويؤمنونه ويطلبونه استاكفون
ويستغفرون للعالمين قرة ولا ينقص
مسترة أطياف الثمار من اجتناب أجل
المرايات وأنشئ من العاقل إلى
طبيبه وهادي الحب إلى حبيبهم وهذا
بحمد الله عز وجل من أعظم المقامات
والنفس الرقاب يجدد عهد الألفه
سجل عشر وأختاب الكلفه
ويؤيد النظر فيه أسفا لمن بعدت سرورا
وشكر المين سعد يضمن صدرة
مات يضمن صدرة الغايات
من المحلل جبراء هل العلوم
والعمل نعم كيد لمع
وحيد ترجع ترايد على قاميل
الأمالين

بسم اللہ الرحمن الرحیم

ای دنیا را سحر محسام الہین تو
گردن این منشوسہ را بست
منشوسہ را چون تو پیدا بودہ
کائنات پیدا بودہ درامضے
در بگفتش خدا شکرت بودہ
گفت بہ بحر اقرب بزبان ما
باتو با چون زرباستان خرم
حج زیارت کردن نما بود
کاین مسافرین دنیا کیست
شمس آفران دنیا خورشید
بوس اس اندر فرسہ منج ندید
یکہ قفس نقد نیک آید پید
ایک بقلا چہ خوش است
انہما با دشمنان بہے تنہا
دزد و دزدان خصم نور پس

گر گذشت از منجوبت شعری
مے کشے آفسو کہ تو دافستہ
گر فزون گرد تو شافزودہ
بکہ کان اللہ آمد جسرا
فضل کرد بطعن فرمود و نریہ
ترب جان شہ سجده ابدان ما
حکم دارے ہیں بخش تا کشیم
حج رتبہ است مہر ابد بود
تنج خورشید از دنیا با شمشین
ہون قہ مانو زخاندان را نگہ
چون برآمد قہابان شاپید
تا بود ز غنیمت از جیلہ ہید
انہما کہ شمشاد لیر از خست
پس ملاک رتبہ ہما نہ
ہرین دوزخ فریادیں فرماہ

ہست فاسے تو لے شہرتجا
منشوسہ پویان کشندہ ناپدید
تو چنین خواہے خدا نوا بدین
شعری از قومہ ازلان شکست
ترا کہ شاگرد از یاد و دست
گر زیادت مے شود زین رو بود
خوش بخش این کارہ ان تاج
زان دنیا گدسہ محسام الہین ترا
نور از ان ماہا شد وین منہا
شمس چون کج تر آمد و زماہ
انہما بامرض را کامل نمود
تا کہ نورش کامل بر زمین
پس بدو جان قہر و قہر
کاین چہا کہ ہست آن نوردار
اروشتے بدو فخر چارم برین

نہ کشد این را خدا و اندکجا
ناید از باجے بخش نیست دید
مے دہ حق از روستے تقین
در دعا و شکر کما ہر زشت
انہما کہ قرب فرسجہ است
نہ براسے بوش و ہا و ہو بود
لے ایہ صبر و تحمل اسج
کہ تو خورشید ہے وین صفا
ان خورشیدین فروخوان از بنا
پس دنیا از نور افروزان
لاہرہم بانرا ہا و روز بود
تا جہان را رحمہ لکھا کین
و شمن دریش کہ بود و کلب
از چہ دو دہاے نزدان نوردار
کا قہاب از چرخ چارم کرد خیر

سجہ انکے مہیاد اور اندازہ
مے کشے آفسو کہ تو دافستہ
کوئی دوزخ میں کان لکھا کین
نہیہ کہ مہر از پاشندہ
اور است
نور از ان ماہا شد وین منہا
شمس آفران دنیا خورشید
بوس اس اندر فرسہ منج ندید
یکہ قفس نقد نیک آید پید
ایک بقلا چہ خوش است
انہما با دشمنان بہے تنہا
دزد و دزدان خصم نور پس

گفت آخرت است و خلق نه	آب حاضرت نشسته هم چون سمنه	کس نه جنبه درینجا جو که با د	کیست خاک کشت نامخ درین کشتاو
گفت لے شید اتوا بابه بود	استیعتی از عاقلان نشنوده	باور او دیکه که نه جنبه بایان	با جنبه نیست اینجا باوران
مروحه تصدیق من از روش	نزدیکان باو به جنبه اندک	خبر او دیکه که کلمه درست	باو بیزین تا بکھیا نه خجست
جنبش بین خبر او باو آسان	بے تو دیکه باو بیزین سمر کند	بندش نفوس کاندز بست	تا ج تصریعت جان و قنابست
گاه دوم راج و پینا نه کند	گاه دوم راه چو رشتا نه کند	پس جان احوال و گداز باو	که خبر او دیکه که سیمه بند نما
باو حق که بهار نه کند	در پیش زین طلع عاکر نه کند	برگروه و او دیکه که نه کند	باو بهر جوش مطر نه کند
نه کند یک باو از هر موم	مرصبار نه کند ترم قدم	باو دیکه باو تو بهنا و او اسد	تا که هر باو او بر سر قیاس
دوم نگار و سخن به طلع تو	برگروه نه شدم و بر توئی سست	مرد و جنبه بایان پندار نام	وز بایست تهر بهر مشبه و کس
مروحه تقدیر بایا نه جبر	پیر بنا شد از محان و زبلا	چونکه خبر او دیکه که باو دیکه	نیست الا حسد و یا صلح
این تمام بین مباد این دیکه	که بوزر طلع و زنا نام دور	یک کاندز نام زبنا نه بین	تو کین کان حمله بهر چنچین
کل باو از برج باو آسمان	که بهر بهر موم و آن باو دیکه	بزر خضر برین وقت استقامت	که که فلا حان بهر جو بند باو
بهر بهر اگر روز گندم کاه	تا باو نه رسد رو و یا چاه	چون بهر ویران باو دیکه	جلد رایش نه رنگش کان کوان
به چنچین و خلق آن باو دیکه	گدازید باو باو دیکه که دور	گدازید باو باو دیکه که دور	باو دیکه که دور و باو دیکه
تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو	و شکی خلع زن از هر غریبه	بل کشته بهر جان جو باو دیکه	بل کشته بهر جان جو باو دیکه
به چنچین و دور و نا امان	نفس نه خواست بهر موم و حق	از نه لایه گمان آن بهر دیکه	که بهر بهر موم و حق
پس هر موم و نا امان	که دوست باو بهر موم	بیشترین عقل و دانش	انیکه با جنبه و جنبه
که تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو	نفس نه خواست بهر موم و حق	تن بجان جنبه نه بهر موم	یک جنبه و جنبه
گفت او که او که او که او که او که	زیر که اندر و خاور و طلب	گفت او که او که او که او که او که	آن دیکه که او که او که او که او که
خود او بایان بایان دیکه	زین بهر باشد که و شکی	هر بهر بهر بهر بهر بهر بهر بهر	یک جنبه و جنبه
صوفی نه او که او که او که او که او که	قصه صوفی که نه چانه	را باو بهر بهر بهر بهر بهر بهر	خاندیک در بود و زن باو دیکه
جفت گشت بهر بهر بهر بهر بهر بهر	از آن یک حجه از او دیکه	چون بهر بهر بهر بهر بهر بهر بهر	هر روز راند نه صله نه ران
هر بهر بهر بهر بهر بهر بهر بهر بهر	سوسه خاندیک باو دیکه	تا صد آن بهر بهر بهر بهر بهر بهر	از خاندیک باو دیکه
اخم از آن بهر بهر بهر بهر بهر بهر	این زمان تاخیر و زوکار	اخم از آن بهر بهر بهر بهر بهر بهر	خاندیک باو دیکه
آن یک کس است نام از قضا	که بهر بهر بهر بهر بهر بهر بهر	اخم از آن بهر بهر بهر بهر بهر بهر	از خاندیک باو دیکه
چنگا بهر بهر بهر بهر بهر بهر بهر	و بایان تا که حق	تا که حق تا که حق تا که حق	ای دیکه که او که او که او که او که

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

خاکه سنگی مقام یک ستم
 به ناسه دانه در احوال ستر
 طایر بود به جزا و خوارم سبت
 این حکایت را بدین گفت که تا
 چون زن مومنه تو خان بود
 ازین آن گفت حق خود را
 ایست اینها بر خدا اسم علم
 در نه سحر باشد و نظر و دعا
 طغناک نوزاده را حاجی لقب
 تسخیر و طغنه بود آن یا جنون
 من بعد از شستش از قضا
 تو را چون تیره و یک شب شبنام
 به شبنام دانسته اند آن غلبه را
 که کم از تیره کم از زبغاله ام
 من بود آن باو را گرم آن علم
 نفس شو چون حق گریست که
 خود چه بچند اندک او مانند چون
 شهورت دنیا شمال گنجه است
 اغنیای مانده گریه گشتان
 ترک این تون گینه که مایه را
 هر که در حرام شد سیاست او
 و در نه بنیادش و پیش را گریه
 پس گوید تو نه صفت صفت
 پیش تعلل این چه گریه نیش

که در نه نماند نماند ستم
 در پیشش و ستر و نماند ستم
 و در مصالح و ستر و خود عالم ستم
 لاف که با نفع چه سود شد خطا
 دام که اندر و غنایک شوده
 بیان آنکه غرض از تصدیق و سنج
 تا به بند سبب گفت استنسیج
 که سیه کا نور و اندام هم
 که را سماع خریس و در دنیا
 یا لقب فائز و نه نه سبب
 پاک حق عاقبت قول انعامون
 که سینه و سینه اندر شفا
 تو گمان که در سزارم یا سبب
 را بجان دانسته اند آن سبب را
 که نباشد عاری از دنیا لایم
 نیست غافل نیست غافل سبب
 من بدل که در پیش و درم زور
 مشکل نماند گشتن و شوق
 که از در تمام تقوی و ستم
 بهر آتش کردن که مایه ان
 هر کون را همین آن گریه را
 هست پدید آمدن زیبا سبب
 و در عاصا و بر سبب هر ضرر
 سبب سبب که بر درم سبب
 که چون گریه نیش و آتش

بار ستر و پاک و در ستم
 به جاک و خور و عیان چون ستم
 شرح مستور و زبانا ستم
 در عا و سبب ستم ستم
 که در نه نماند ستم
 ازین آن گفت حق خود را
 ایست اینها بر خدا اسم علم
 در نه سحر باشد و نظر و دعا
 طغناک نوزاده را حاجی لقب
 تسخیر و طغنه بود آن یا جنون
 من بعد از شستش از قضا
 تو را چون تیره و یک شب شبنام
 به شبنام دانسته اند آن غلبه را
 که کم از تیره کم از زبغاله ام
 من بود آن باو را گرم آن علم
 نفس شو چون حق گریست که
 خود چه بچند اندک او مانند چون
 شهورت دنیا شمال گنجه است
 اغنیای مانده گریه گشتان
 ترک این تون گینه که مایه را
 هر که در حرام شد سیاست او
 و در نه بنیادش و پیش را گریه
 پس گوید تو نه صفت صفت
 پیش تعلل این چه گریه نیش

او ز ما به در اندازد ستم
 و در مصالح و ستر و خود عالم ستم
 شرح مستور و زبانا ستم
 در عا و سبب ستم ستم
 که در نه نماند ستم
 ازین آن گفت حق خود را
 ایست اینها بر خدا اسم علم
 در نه سحر باشد و نظر و دعا
 طغناک نوزاده را حاجی لقب
 تسخیر و طغنه بود آن یا جنون
 من بعد از شستش از قضا
 تو را چون تیره و یک شب شبنام
 به شبنام دانسته اند آن غلبه را
 که کم از تیره کم از زبغاله ام
 من بود آن باو را گرم آن علم
 نفس شو چون حق گریست که
 خود چه بچند اندک او مانند چون
 شهورت دنیا شمال گنجه است
 اغنیای مانده گریه گشتان
 ترک این تون گینه که مایه را
 هر که در حرام شد سیاست او
 و در نه بنیادش و پیش را گریه
 پس گوید تو نه صفت صفت
 پیش تعلل این چه گریه نیش

در تمام
 ۱۰۰
 شعری مولوی مستری
 خاکه سنگی مقام یک ستم
 به ناسه دانه در احوال ستر
 طایر بود به جزا و خوارم سبت
 این حکایت را بدین گفت که تا
 چون زن مومنه تو خان بود
 ازین آن گفت حق خود را
 ایست اینها بر خدا اسم علم
 در نه سحر باشد و نظر و دعا
 طغناک نوزاده را حاجی لقب
 تسخیر و طغنه بود آن یا جنون
 من بعد از شستش از قضا
 تو را چون تیره و یک شب شبنام
 به شبنام دانسته اند آن غلبه را
 که کم از تیره کم از زبغاله ام
 من بود آن باو را گرم آن علم
 نفس شو چون حق گریست که
 خود چه بچند اندک او مانند چون
 شهورت دنیا شمال گنجه است
 اغنیای مانده گریه گشتان
 ترک این تون گینه که مایه را
 هر که در حرام شد سیاست او
 و در نه بنیادش و پیش را گریه
 پس گوید تو نه صفت صفت
 پیش تعلل این چه گریه نیش

<p>کم نشین بر سر تپ توشن کلام با گرد و قصه مسجده بگو چون سیمان کرد آقا ز بنا در برایش دیده شد که وفرا همچو از آب گل آدم کرده حق سجد گوید که دیو در شبست بهم بهشت بر سر تپ توشن کلام این بنا از آب گل مرده بدست به هم سر بر سر تپ توشن کلام سخت از سیمانی به حال شد بهست دل زنده در آغوش چون سیمان در شیشه بر آید بنفشه خلق را جذاب تر قصه عثمان که بر منبر نیست منبر بهشت که خطه بایست بر سر تپ توشن کلام پس پیش که سر کلاه گفت اگر جایم سوم یا چوبیس هست این بالا مقام خطه در هر کس را گوید من بخوان هر که بنیاد آن نور بود یک این گریه کشاید دیده را گو چون شد گرم از نور قدم این نصیب گو را شد از آفتاب گزشت و در هر که بنیاد آن زبان</p>	<p>فصل دوم در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>	<p>فصل اول در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>	<p>فصل اول در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>
<p>فصل اول در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>	<p>فصل اول در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>	<p>فصل اول در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>	<p>فصل اول در بیان احوال بقیه قصه بنا مسجده بگو علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب نه فرود چون بنا به سر نور از آن که پاره پاره بان شده نیست چون یار با حیا و نور بهم بهشت در هر مری و در مقام و آن بنا از طاعت زنده شد بهم بهشت در هر مری و در جواب حلقه و در مطرب و قوال شد در دبا هم چون نغمه پر سود مسجد اندر بر سر شاد عباد گو سر در جان بر سر گوش و کمر</p>

فصل اول در بیان احوال
 بقیه قصه بنا مسجده بگو
 علیه السلام اثر او آمد و رسیدن او را از عجب
 نه فرود چون بنا به سر
 نور از آن که پاره پاره بان شده
 نیست چون یار با حیا و نور
 بهم بهشت در هر مری و در مقام
 و آن بنا از طاعت زنده شد
 بهم بهشت در هر مری و در جواب
 حلقه و در مطرب و قوال شد
 در دبا هم چون نغمه پر سود
 مسجد اندر بر سر شاد عباد
 گو سر در جان بر سر گوش و کمر

ہے پوچھو کہ ہمارے ساتھ
 کوہِ دور یا ہامشیں میں سے کد
 بستہ پیچھے نئے رونا قدم
 اسے فلک گرفت اور گہر ہیر
 میں تارے کرواے شمعِ خرد
 ہنسیوں میں ہر یک باقیس اور شیا
 ہر یک باقیس عالیٰ شریعت
 ہر سرِ نرہ تا جہل منزلِ براند
 ہر کشتِ خاکِ زرد و دہشت
 چون کسادِ ہر آفتابِ دید
 گندہ گوگردِ خاک مارِ نبرد
 اور و فرمانِ را ہے باید
 خند و دل چون حیلانِ آن
 کہ مر از غیبِ نارِ دید
 ہے پستید از آفتابِ جہنم
 آفتابِ گریہ و چون گئے
 گر کشندت نیم شبِ خود شید کو
 سے حق گراستانِ خم شو
 چون روانِ پاک اور شمع
 چون نماید ز روشن آفتاب
 ہر چو ز روشن ز روشن
 کیسا گئے کہ از یک
 بوجہ دنیا گئے کہ از یک
 دیدہ جسے زبونِ آفتاب
 آوازوں گرد و زبونِ آن

<p>بل چو سراج جہنم سے تاج تاجمان جس راہیں سے کند انچنانکہ تاخت جانہا از عدم از جهان او جهاناش در مدار</p>	<p>خوش برائے گشت خاک نیست پاکیز گشتی و بر روان رویداد سے دشمن پر وہ قیاس گر سپر گہر شمشیر تاشود</p>
<p>قصہ ہدیہ فرستادن بقبیس بسوسے سلیمان علیہ السلام</p>	<p>بار آئنا جانیشت زر بایست تا کہ ز رادر نظر آست بے فائد نور ہدیہ برون انجا را بھیست شیر سارشان ہے کس پیشید امیر سماندہ بجا آور دست تا بہ انجا ہدیہ را باید کشید کہ شماسن کے طلب کردم نیر کو شتر ز ناریار و نیز خواست خوار کردہ جان مائے سرخ را آن سیاه تو چون برون گئے تا ہنسے یا از ان خواہے ازو وار ہے از اختران محرم شو و طلوعش شد شرب بانق نشے خوشان باشد و زان انوار کباب نیش نو سجد و نور عرش ہر زمان آفتاد گشت او اختر بست خدین جیست ز ابر دیدہ رہا نیسے چون نے بیاب</p>
<p>چون بھجوا سلیمانے سیاح بار یافتند زر را و ابریم اسے بزرگ عقل ہدیہ تا آکہ طاہر گشتند از کساد و از زوا گر غیر باشد کہ واپس برید جس روان گشتند ہدیہ من نے گویم مرا ہدیہ وہمید مے پر بنید اختر سے کوز کند آفتاب کی نام حق طباح ہاست نے برگاہ خدا سے صدراع حادثات غلبے سے آتھ شود چون شے محرم کشایم بالیوب روزان باشد کہ لو شارق شود آفتابے کاہر نشان سے شود بینیش سکین خوار و بے قرار نار کہ سپر کہ ازو سے نیم تاب باقی اور ہاے جان و اختران کان نظر نور سے و این تار کی بود</p>	<p>کہ آیات شیخ عبد اللہ غریبے قدس سترہ</p>

سوختن آردت کو نیست
 چون سر مشوقان جان و جان
 و ز خود هیچ سماع را نخواست
 جادیت گویند و مینا شود
 چونکه هر سر را یک تو صد شود
 بر سلیمان من فرستاده کیا
 فروش از اجاره زر سخته و خط
 سوختن ما چو سیکار اندریم
 عقل نجات است از خاک راه
 بیست برابره زانیم ما
 هم نهران تنه را باز آورید
 تا بخت آن سلیمان جهان
 بلکه گفتم لاق بدید شود
 رو باو آرید کو خست کند
 باهر باشد که گویم او خست
 کیست را بر دره شجاع
 و ان زمان مجود تو غاب بود
 تا بر بیست آفتاب نیم شب
 شب نامزد چو کله یارق شود
 دید پیش کف درین ان شود
 حدیره قوت شده از کردگار
 برفلان زردگر در آفتاب
 هم برین قیاس کمالین
 تا پیش تو رس تا رس بود
 شششت آفتاب باهر

[illegible]

گفت جبار گفت شمع مفر بل
صوفی گفت قند صد قال او
ریو پسین که رخ گفت آشوب
روز گذشته پاسبی کوش کرده ما
خوبی را شتر که کرده صد
چون با شمع طارن نور مجید
پیش شست پیروان نور پاک
گرچه گرد در دیمات آن نذران
باد گردیده سولان محل
این زمین بر سر آن نذر نمید
فرج استر لائق حلقه دست
که نظر کا و خا و نور است آن
دگر نیش من ز جان اسپر کنید
چون بلان دار و او دل را بجان
دوازده گویا تو می دزدی
پیش عطا کی که کلاه گرفت
پس بر خطا تار و دول
گفت بعد سخن بوج من
گفت همت در می قند چو
بسیج آن را که گفت ای سپهر
گفت بترانچین خور بود
اندان گفته ترا زو احمد آرد
چون پیش تیشه مریدان
تس ترسان کینه ز گمان
گم بر که و گل من سب بر

شصت سال شریف بدین شب
نیم شب فریسم در دینال او
مین که و میل کن بر سوت چپ
زانکه کوبد پاش از گل به زو پا
کرده خور را پیشرق نور سوز
که هزاران آفتاب آرد بر پر
که کند بر چرخ پاک پاک
از خرا و خجاسو اسید آرمون
بار گردانیدن سلیمان غایب است
با آن بدیه پاک و ده بود
سیلیمان و شایان با بیان
که نظر انداخته شیدستان
گم که چه اکنون هم که قمار نمید
تا که گفته مرور را که گفته دل
من همه دزد و زو صبر و قهر
قند عطار که سنگ ترا زو او را گل
دزدین شسته گل خوار از آن گل
بست نیکو به کلف چنان
سنگ نیرن بر خور اید پاک
فخر و سر یا تم پس خوب
فخر و جیب و شیرین تر بود
او بجای سنگ آن گل نو ما
نشره ز نظر آنجا نشاند
چشم او بر من قند از تاجان
سوزید از پناه خور

من ندیدم شکست سال
در بیا با نهاسه بر از خار گلو
باز گفته بعد که م سوسه است
نمی ز خاک و نمنه گل بر که اثر
نور این شمس شمس غار است
تو خور او همه روز و رمان
بوم لایحه ای را را است دان
کو خجاسو به سنج و سیم شایخ
بار گردانیدن سلیمان غایب است
با آن بدیه پاک و ده بود
سیلیمان و شایان با بیان
که نظر کا و شمع آفتاب
فرج قند و از بهرام است او
آن نظر با سکو داند می نند
چون کشیدت آن نظر اندر نیم
قند عطار که سنگ ترا زو او را گل
دزدین شسته گل خوار از آن گل
بست نیکو به کلف چنان
سنگ نیرن بر خور اید پاک
فخر و سر یا تم پس خوب
فخر و جیب و شیرین تر بود
او بجای سنگ آن گل نو ما
نشره ز نظر آنجا نشاند
چشم او بر من قند از تاجان
سوزید از پناه خور

نفره زو فی و شب از احمد کال
او جو ما و بدر مار اسپر و
میل کن زیر که خجاسو پیش ما
نفر خراش غار سوز آید بجم
روز خاص عام را و طار است
در میان آرد و اس و گردان
نور میسین اید سیم سحران
نور جان و الله علم بالبلایع
ز شمار اول با آرد دل
کو به تن فرج استر را سید
ز عاشق آرد زو صغر
کو نظر کا و خا و نور است آن
دگر نیش من ز جان اسپر کنید
چون بلان دار و او دل را بجان
دوازده گویا تو می دزدی
پیش عطا کی که کلاه گرفت
پس بر خطا تار و دول
گفت بعد سخن بوج من
گفت همت در می قند چو
بسیج آن را که گفت ای سپهر
گفت بترانچین خور بود
اندان گفته ترا زو احمد آرد
چون پیش تیشه مریدان
تس ترسان کینه ز گمان
گم بر که و گل من سب بر

نفره زو فی و شب از احمد کال
او جو ما و بدر مار اسپر و
میل کن زیر که خجاسو پیش ما
نفر خراش غار سوز آید بجم
روز خاص عام را و طار است
در میان آرد و اس و گردان
نور میسین اید سیم سحران
نور جان و الله علم بالبلایع
ز شمار اول با آرد دل
کو به تن فرج استر را سید
ز عاشق آرد زو صغر
کو نظر کا و خا و نور است آن
دگر نیش من ز جان اسپر کنید
چون بلان دار و او دل را بجان
دوازده گویا تو می دزدی
پیش عطا کی که کلاه گرفت
پس بر خطا تار و دول
گفت بعد سخن بوج من
گفت همت در می قند چو
بسیج آن را که گفت ای سپهر
گفت بترانچین خور بود
اندان گفته ترا زو احمد آرد
چون پیش تیشه مریدان
تس ترسان کینه ز گمان
گم بر که و گل من سب بر

<p>لیک بخت خوش از بارگ رباب پس حکیمان گفتند ازین سخن سومنان گویند کار سهرشت گرچه بر بارگیت آب و گل شکے آب چون آنخت بابل و کسیر گر خوشتر از بار طیش باشد تورے گیر خیالات منیر در غزلے بود آب تنی تشنه را عے مقدار از خورین جند انداز مانی گفتند که بگذر از اسے فتنے بیشتر در آب سے اندک تر تا تو از بالا فرو آئے بزمیر تصدیق است کای بنگلاب گر وجود گر در آب و بارگ آب شعری اندر فرج و در اصول شعری اندر اصول و در فرج در قبول است غر و قبیله چون شکا کاشے آبش بدو پیش من کوارت آواز خدا لیک گفتن من نس من ماریت از ریت خوانده عے کم لاجول از رگفت خوش عے کم لاجول یعنی چاره نیست آن کی مانے که خوش نمی آرد نامے را بر کون نهاد او که در من</p>	<p>بپوشتا بدن خیال آن خطاب از دود آری چرخ بگریم مام نفر گرد ایندیر آواز و شست یادمان آید انا انا اند کے گشت از این ترش ترش تلخ تر کاش غم را بطبع خود نشاند بکام صورت گرد از انا گ صغیر حکایت آن ترش که از ترش خورین جود در آب در گو بود و در آب سید تا بافتاد آن جود با نایاب بشنود و او را چون کاع با نایاب ترش آب سے اور آب پسری است از دود و تر آب جزوت برده باشد بر بزم بزم بر مرکب این جباب آب جو مایع طائف کعبه صواب جمہ آن است و در دست قبول عے کند زیر لود سے تو در ع ز آنکه شاہ جاب و طعان و چون کشادش را در نیشا گره عاشق از شوق ماکا جدا ناس غیر جان جان شناس لیک جسے در ترشے ماندہ بلکہ از دود اس آن از ترش چون ترادول بصدق نیست در بیان گل کردن از ترشے آواز و طریف قوت پیرون کر تو بر ترشے زنیستان بدن از مسلمان جو را در آب طلب</p>	<p>چونکہ ماندن در آب تا تو رک عے سر اندیش و عین و کون در بشت آن سخننا بشنود کے در بخت خورین بزم آن طرب بول مانان دو آتشے شکے کہ درو باشد خیال جماع آینا که آتش آن جود رین بر درخت جود جو کسے نشان باگے آتشے یاد و جاب جودنا خود شکے آرد ترا عے برداش ترش و در این ترش ترش بزمین ظاهر فست گرچه خوش ترش جودان لے ضیاء الحق حمام الدین تو نکب بر اشفاق بر سحر تو جمہ تبرت و تبرت انما چون قبول از دود و سحر تصدیق از اشفاق و در است بست را با لاس با جان داس تو سر مردم باشد و مردم لیک کن بر سیرمان بنی دول از دود و سحر طعن من خوش مردم از دود و سحر لیکمان از دود و سحر نست لاجل از دود و سحر</p>
--	--	---

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ماهر که تخت عقیق کس از جهان عیس نظر که در آن میان تخت ساجد موجود از جهان بنی غیر نزد قدرت را چون نام وضع بیت گفت که نیست کن سگ تو قصه زار شک که گویست مصطفی چون نه شیر لوباز کرد چون همی آورد دانت را ز بیم ای عظیم امر و زاید بر تو زود ای عظیم امر و زاید بر تو زود گشت چرخ آن جلینان بعدا مصطفی را بر زمین نهاد او یا چنین با باک بلند از دست باز آه سوخته آن طفل شهید سوخته من لعل او در باک داشت رخیت چندان شک کرد او پس پیر مرد و پیش آمد عصا کای چنین آتش ز دل فروخته چون رسیدم در عظیم آه زار تا به نوازش صد آه و زاریست چون که آه زار خیر تلخ دل که بگوید که بخوابد حال طفل زین مرد و نوازش آن شاه نظر ماهر از آن که شده رویا می گفت آغوش تو بس که کرانها	لیک صفت خرفن و غیره گفت که کول گیر که خست و در از جهان جنبه ملوک اثر شیرین را شقی شیرین شاست قصه مار که خوش طبع از جهان چون عقیق مصطفی را که کرد و زردین جهان و سجده افتاد کفرش برود چون بیان آورد شد کعبه و داد او اندر عظیم صد نه از آن نور از خوشید خود منزل تاجها بالاسه شوش نه کس در پیش نه کس قضا تا کند آن با باک خوش است میر رسید یارب رسانده کجا مصطفی را در مکان خود زید که که بر در اندام غارت گشت که بر در آن شده آن یکین حکایت آن پیر که لا اله الا الله وزن جگر بار از اقامه سوخته میر رسید و سه شنبه از هوا که که بر طبعین لب و سبب طفل را آنجا ندیدم دل او بداند منزل و در حال طفل کش بر دوازده طفل من غیر چون بخت سوسه او شفا می که در تار سسته ایم از هلا	گفت که حاشا برین و حاشا پیش بر بوسه سنگ چرخ گفت دید و زرد که شد چرخ و رنگ از کرم شیر حقیقه کرد خود قصه مار که خوش طبع از جهان چون عقیق مصطفی را که کرد و زردین جهان و سجده افتاد که که بر در اندام غارت گشت که بر در آن شده آن یکین حکایت آن پیر که لا اله الا الله وزن جگر بار از اقامه سوخته میر رسید و سه شنبه از هوا که که بر طبعین لب و سبب طفل را آنجا ندیدم دل او بداند منزل و در حال طفل کش بر دوازده طفل من غیر چون بخت سوسه او شفا می که در تار سسته ایم از هلا	که در دستم زرب لعلین لباسا که لولان کوسه را نه که سخن گفت و داشت که رنگ آتش سوخته گشت از دست زود لیک در آن خوان طبع است نام تا زاید و دانتا نه او خست تا سپارد آن شهنش را بجد تا رفت بر تو آفتاب نه عظیم خسته شاک که یکین نیست آیت از هر کجاست شوق شد پیاپی آن نازا جان فدا که کجاست آن شاه سرگرد جسم لرزان چه شاخ بید شد گشت بتار یکانه غم پیش ماند تیرم کایا کوی مرست کاشان گریان شاه از گریه کاسه عظیم چه فدا و خور ترا پس بیاوردم که بسیار بجم طفل را نهادم از آنجا از هلا نه ناله نه قطع شد بکینان که نمی کنم ترایک شهریه مرد را که تلخ خوش نوش نذا بست و از بار خسته منتقم او خداوند عرب که بحر خود از رخ گشته تا عرش بهرام تو
--	---	---	--

کجاست که در دستم زرب لعلین
 لباسا که لولان کوسه را نه
 که سخن گفت و داشت که رنگ
 آتش سوخته گشت از دست زود
 لیک در آن خوان طبع است نام
 تا زاید و دانتا نه او خست
 تا سپارد آن شهنش را بجد
 تا رفت بر تو آفتاب نه عظیم
 خسته شاک که یکین نیست
 آیت از هر کجاست شوق
 شد پیاپی آن نازا جان فدا
 که کجاست آن شاه سرگرد
 جسم لرزان چه شاخ بید شد
 گشت بتار یکانه غم پیش
 ماند تیرم کایا کوی مرست
 کاشان گریان شاه از گریه
 کاسه عظیم چه فدا و خور ترا
 پس بیاوردم که بسیار بجم
 طفل را نهادم از آنجا از هلا
 نه ناله نه قطع شد بکینان
 که نمی کنم ترایک شهریه
 مرد را که تلخ خوش نوش نذا
 بست و از بار خسته منتقم
 او خداوند عرب که بحر خود
 از رخ گشته تا عرش بهرام تو

طریقہ کبیرہ صلیح مولانا شمس الدین عظیمی روضہ شریف کراچی

گفت او را دو صد و سی و شش پس گفتندش حساب از نظر تا که اندازند قدرش پریش انتظار گشت باز که برود	تو بین بگذارد آن برین شده ستان در دو واد بهار پس زبون این غم و غمش تا بر این جان سکین کرد	جنس او همچو او شده صد و نود شاعرش چندا نکند چو شمع نمود گفت اگر زنده که در شام ده بعد از شش واد و عشر آن	تو با کن با من و بان گذار صاحبش در و دره حیکه خور تا هر چه با هم ترا بشم رسته تا اند شاعر اندر اندیشه گران
گویند آن قدر و جان بسیار بود که نصف صفت تو بهیچ عطا فوت از صاحب راور شد ما بعد حیل از این بدید را	وین کرد بر شکفت و سه روز کم بهیچ اعتماد در شش خطا صفت بلخ در و شیان رسید بستیم اسم بهیچ خبر با جبهه	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود
چیت نام این وزیر جان کن آن حسن چاک از یک کلک کن بنشین صاحب چو شمع صفا کند چنان در و درون شد نرم و مدام	مستقیم اسم بهیچ خبر با جبهه تو گفتندش که شش حسین صد و نود و صاحب که موجود ماستان بدر این بر و درون	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود
آن کلامی که بگو سنگ تیر پس بگفت تا کنون چو خدایو هر چه صدر روزان کی خوش خطا تا میخک تابانیه نبرد و بدر	از خوشی آن کلام بهیچ نظیر بنده کردی زنده تو را بریو ساختی در یکدم او که در خراب این سخن را ازین طریقه	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود
و است آن شکوه و برین این بود شاه عادل چون ترنید شود شاه فرعون و جوباش فرید تا نبرد چو شقاوت در لکام	جاسه هر دو درون چو کین بود معنی نو رنگی فر این بود هر دو را بخود زبده بنجته گندیم که تو دیدی تیره بران از اسلام	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود
آن در شش عقل چون با تو شد در و دره در میان کا دو و دره در میان کا دو و دره در میان کا	سحر آموز دو صد و صد و شش که بر این جان پاکت از نماز بهر آن کل شعله شد از پنج خار پس بر این شش برت کن ایسرا	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود	پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود پس گفتندش آن استور بود
طریق کبیرہ صلیح مولانا شمس الدین عظیمی روضہ شریف کراچی	طریق کبیرہ صلیح مولانا شمس الدین عظیمی روضہ شریف کراچی	طریق کبیرہ صلیح مولانا شمس الدین عظیمی روضہ شریف کراچی	طریق کبیرہ صلیح مولانا شمس الدین عظیمی روضہ شریف کراچی

[illegible]

بیست و نه بنک سیکو درین
 کے جنین گید کے گوگرد است
 حذر انکو بخت محرم
 دن سباحت اسان کبریا
 عشق چوین شسته بدو بنجاک
 عقل قربان کن پیش پیش
 کو بنایم بر سر کو مشید
 چون بنا فوئدش بر جان ما
 کاغذ کے اور آستانا سوختے
 یا بکمل عقل کہ ہوئے کے
 خویش ابد کن بیج میر و بس
 اکثر اہل اجنبہ ابد لے بدر
 اہلی نے کو بس جو کے دو سو
 اہل اعتدال نمان دست بر
 عقلماء آفتاب ستارہ عقول
 نیست آفتاب و فلک و بار
 اندرین شکر کن طلاق و طلاق
 بحر و خشک و نشت و زبر
 خود صلاح و دست این سر
 چون سلاطین و محاسن پند
 پادشاه عالم و نون و نون
 تیغ و دھن و دھن و دھن
 پس ازین غرض شد بدو
 آنچه نصیب کند اہل جان
 جہاد و کار و کرم بر شود

گشت پدید از نیرنگان حکیران
 چون چرخ زمین بنگد گیسو بچرخد
 چرخ که بپس عشق از آدم
 نیست چرخ نیست جویا این
 م بود رفت بود غلب خلاص
 حسب الله که اگر اندام کف
 منت لوم چرا باید کشید
 چونکه شکویش گرد پرخا
 تا طبع صوفی در کشته دوخته
 علم و دین دل آلود از دونه
 رشته زین را بلایه بس
 بر این گفت سلطان ابر
 ابلهی نه که خفایات مال جو
 او که دله و رخ و چهره ناز
 مانده آنسو که پیشوست کل
 که دماغ عقل و بدست و
 تا قلاوزت بچید تو بجنب
 پیشه نوستن جانها پاک
 تا بهر جان نرودش شوم
 بیان آنکه حصول علم و ا
 اوست و چون پیشه
 به که آمد علم و امانت
 آستانه که بچینان
 از نصیحت گو کند صدایان
 چونکه بابل شاه علم مر شود

[illegible]

که زنده طعن مرا از دست بجا پس
 هر عقلیست که دست در نظر
 کم بر غرق است او پامان کار
 و در پای خفت دریا را چوگاه
 زیر که غن است و خیر از نظر
 که غرورش و او نفس زایش
 که خدا یم منت او سے کشد
 که نه او ان منت او را برسد
 تا چو طهان چاکت مادر و
 علم نقلی با دم قطب زمان
 جان و حه آساکه او را و عتاب
 ابلی شوتا با نادرین دست
 باشد اندر گردن او طوق و دست
 عطفه با بر از ان سویت کوست
 هر سر سویت سر و عقلی شود
 سو باغ که شو نکلت شود
 جنبشش چو نبش کرد و بود
 خلق و خو سے سرش این بود
 تا ز تو را مضی شود عدل صلاح
 دست او را در نه آرد و صد گزند
 و او ن تیغ است دست را بران
 ققنه آرد و کفت بد کو بران
 و احقان شمشیر زینت و شو
 مارش از سوراخ بر سوراخ شست
 لاجرم منصور بر دوا و سه قمار

مال و محبت نامہ کا دوست
شاہ را در خانہ سیدق نہد
رو نمیداند قلا در سے کند
کہ بی تا ماہ نیم ترا
احقان سوزند تند و زیم
خاندان زنجیر را دین بب
ہیں شونہان نہنگ سے
بے فروخت ز در شون ہم بست
رو شمس سے چہ باید بالباب
خود حقے خوش ہر کشتے تو
وقت غلو نیست اندر صبح
عائن چون سگان بر بد تو
ہیں بگنارے شفا بخور را
ہر کہ لعل گام کو سے را کشد
کار ہائے این بود تو یاد ہے
ہر کہ در کہ تو دار و دل گرد
عقلما از نور من افزو قند
آن چراغ او پیش مر مر
ہیں فاسد لختہ رست خیز
و رنگہ اسو سائل محنت زدہ
از سمان حق سکوت آید جواب
خوش نگاہ تو صفایں کلام
وقت تنگ خاطر و غم حوام
حق ز بجز محبت و حق کر کم
پادشاہ ہے بود او را بندہ

عالم سوسے خوش آمد
یا چنینی باغہ عطا حق
جان زشت او ہا نسہ کہ کند
ماہ را گر غیدان مفر شتا

یا کہ بخیل و عطا کم و ہد
کم چون مددست گمراہ قناد
مفل ماہتر چون پیکر گرفت
چون نمائے چون ندید تھے

بیان فیہ کویہ شہ فیہ یا ایہا الملزل

کہ برون آد کلیم سے بولہرب
کہ تو دار سے فود سے شمشے
بے نیاز ہست شہر سیر از بست
ہر سے ہا خا خا لند راہ آب
ہر چون اندکن تنہا رو
طے ہر چون کوہ قان و تہا
بانگے ہر زند سو سے صدر تو
تو ز خشم کہ عصابے کو را
کشت آمد زیدہ و یا بد شد
ما تم آخر زمان را تہا دے
گر خوش رہن ز غم تو شاد شو
کہ یا از مکرین آمو قند
خود چہ باشد دل ہمیں نیمبر
ز خیز سے تباہش از رستخیز
زین ہیست صبح جان قائم شد
چون بود ہانوا مستجاب
نمائے آید بر جو سر دوام
تنگ تر صدر تو سے طے طام

مکش از گرم و ریش
ہیں تم لیل کہ شمس آسم
باش کشتیبان دین ہر صفا
خیز و بن گراوان روضہ
پیش این مجھے جو شمع آسم
بہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر ہر
ہیں سگان کہ زندہ راضوا
نے تو کھتے قاندا سے براہ
ہیں کش تو زین جہاں بقرار
ہیں روان کن آ کام مقین
بر سر کوشش کو رہا نیم
حیست خود را لاجب ان تو کما
خیز در دم تو بصور سہناک
ہر کہ گوید کو قیامت طے نیم
در باشد اہل بن کو قیامت
امور دنیا قوت نہر نگاہ شد
یزد باک از دین کو ہا تنگ
چون جواب الحق آید فاشے

یا سخا آرد ہا موضع نہد
چاہہ چاہد دید و در ہا سے قناد
ہیں عیان را قول و پیکر گرفت
عکس ہر داب ہم کہ غم
عاقلان سرکشیدہ و صبح
کہ جان ہیست گمراہان
شمع داہم شب بود اندر قیام
کو تو فوج تانے اسر مستطفا
غول کشتیبان این بکر آمدہ
اختطاع و خطا کو ہر را ہان
شہر را گنارہ ز ہر ہر ہر ہر
در شہر و خوش کنان بر بد تو
صد ثواب و اجر باید از ازار
جوق کو زین را خطا از خطا
ہیں خیال اندر شکان تا مقین
او شکند نیا در روز ہر ہر ہر
ہیں کما شہر میلان جہاں
تا ہر را ہر ہر ہر ہر ہر ہر
خوش ہر ہر ہر ہر ہر ہر
ہیں جواب الحق ہر ہر ہر
لیک روز از محنت باہر گاہ شد
یزد باک از دین کو ہا تنگ
ہیں صد کہ در حق چون شے
میدہ ہر ہر ہر ہر ہر ہر
مرہ عطا ہر ہر ہر ہر ہر

مذہب حرام
مشترک علیٰ حق
۴۴۴
مال و محبت نامہ کا دوست
شاہ را در خانہ سیدق نہد
رو نمیداند قلا در سے کند
کہ بی تا ماہ نیم ترا
احقان سوزند تند و زیم
خاندان زنجیر را دین بب
ہیں شونہان نہنگ سے
بے فروخت ز در شون ہم بست
رو شمس سے چہ باید بالباب
خود حقے خوش ہر کشتے تو
وقت غلو نیست اندر صبح
عائن چون سگان بر بد تو
ہیں بگنارے شفا بخور را
ہر کہ لعل گام کو سے را کشد
کار ہائے این بود تو یاد ہے
ہر کہ در کہ تو دار و دل گرد
عقلما از نور من افزو قند
آن چراغ او پیش مر مر
ہیں فاسد لختہ رست خیز
و رنگہ اسو سائل محنت زدہ
از سمان حق سکوت آید جواب
خوش نگاہ تو صفایں کلام
وقت تنگ خاطر و غم حوام
حق ز بجز محبت و حق کر کم
پادشاہ ہے بود او را بندہ

نفس گریز پر یک سوخته خورده و تا نیاوردی زوخره میباش آن مهنر چه توین تو را بیل سحر کا سعادون دان جمله نور از آن خورشید تو خورشید حق سیر بر سر زوخره میباش هست از زوخره تو را بیل نمک شد با یک نجات از حق گفت حق تمیز را پیدا کنم چونکه میباید با سر را بیاورم اگر چه چون دریا بر آید هر کس را در حق حسن و کمال با یک طشت سحر و جادو وقت است محراب حق را بیاورم تا سحر که گویند زوخره هر کس را در حق حسن و کمال با یک طشت سحر و جادو وقت است محراب حق را بیاورم تا سحر که گویند زوخره	قبله اش دنیا است او را در تو بدان گامه که حال بدست تو بدی و بدی از بدی و بدی و بدی و بدی از بدی و بدی بل همانسان که زوخره میباش آنچه او آن نمرد که نون شد تو بدی و بدی از بدی و بدی لیک نشود تو مقامات توین تفسیر به جویس نصیحه موسی قلنا لا تخف الزم عقل را از بدی و بدی موسی تو فایده از بدی و بدی شانه گدازد که در آید با یک طشت سحر و جادو وقت است محراب حق را بیاورم تا سحر که گویند زوخره هر کس را در حق حسن و کمال با یک طشت سحر و جادو وقت است محراب حق را بیاورم تا سحر که گویند زوخره	آب و حوض حق بدین سروده شد با یک سوخته جو که آن خال شد روغن تو را به طرب سحرشان جادو میهارا همه یک لقمه کرد در اثر افروز شده در زوخره لیک افروز شده از بدی و بدی هست از بدی و بدی از بدی و بدی گفت به جویس نصیحه موسی قلنا لا تخف الزم دید به شمع عقل به تمیز را بود از زوخره خود سحر و جادو سحر و جادو سحر و جادو چون محراب نهان شد از بدی و بدی هر وقت سحر و جادو زیر سحر که گویند زوخره قلب اگر زوخره آن خال شد کیسای فضل را با یک سوخته عاقبت را در بدی و بدی ای زوخره که در بدی و بدی نگار آنهارا که از بدی و بدی پیش کا بدین که در بدی و بدی صبح صادق را بدین که در بدی و بدی گفت به جویس نصیحه موسی قلنا لا تخف الزم دین احمد را بن بر هم زدیم پس که کن با فتنه پریش
---	---	---

حاله حال که در حق زوخره میباش
نفس گریز پر یک سوخته خورده و
تا نیاوردی زوخره میباش
آن مهنر چه توین تو را بیل
سحر کا سعادون دان جمله
نور از آن خورشید تو خورشید
حق سیر بر سر زوخره میباش
هست از زوخره تو را بیل
نمک شد با یک نجات از حق
گفت حق تمیز را پیدا کنم
چونکه میباید با سر را بیاورم
اگر چه چون دریا بر آید
هر کس را در حق حسن و کمال
با یک طشت سحر و جادو
وقت است محراب حق را بیاورم
تا سحر که گویند زوخره
هر کس را در حق حسن و کمال
با یک طشت سحر و جادو
وقت است محراب حق را بیاورم
تا سحر که گویند زوخره

شهر داروان کم جان کن
 دین طبعیان بدن دانش اند
 تا ز غار و بهر همه بنید حال
 بهر نفس هرگز ناک هم زدیم
 بهر نسبت هر نسبت هم ناک
 کاملان از دور نامست لب بند
 حال تو داند یک یک مو جو
 آن شمشیر داستان بازید
 بر سر آن سلطان تیره شد
 بوی خوشی در او را ناکان
 بوسه خوش را عاشقانه کشید
 از درون کوزه نم برین زده است
 چون درویشا مرسته شد پدید
 گاه شمع نو گاه زرد و گاه سبید
 اے تو کام جان هر خود کام
 قطره بریز بر زبان سبوی
 ای فلک بیجا نیست چیست خیز
 که توان نوشید این مریز
 خود نه آن نیست آن کاند جان
 این سر خم را کج کل در گیر
 گفت بگو بهر سبب آمدن
 بوسه را پیش میرسد از جان
 چون اکبر را بخشید گشت
 آن بلیله رسته از دهن
 این سخن پیمان ندارد باز کرد

در میان الی و این و این و این
 بیگانه کن گفتار و درنگ و این و این
 از راه دل را هم جوایس انقلاب فحاشی
 بجز ناز تو بعد کونه مقسم
 صد قسم بنید از تو بدنگ
 تا بقدر تا بهر قدرت در روند
 مروه وادان باغی را زردان
 و نشان صورت و سیرت او یک یک
 آتش تو لیسان آن را جست صدق او
 در سواد هر ز قد غارتان
 جان او از باد باه چه شید
 آن ز سر که هوا آب شد است
 یک به دیار در اندر در رسید
 می شود سیرت چال ست و فید
 هر دم از غیبت پیام و نامه
 شمع زان کلمات با با گو
 زنجیر خورده جرعه بریز
 در نقین هر دم در آسود اگر ست
 صد هزاران بده اش از درون
 کاین بر لبه پت خود پشون
 همچنانکه مرعیه را از زمین
 بوسه نیدان میرسد از او سیر
 آن زمین آسمان گشته بود
 نقش دارد از نامه طم
 جواب سلطان باغی را زردان
 سحره در منتهی قول

که بوسه جاسوس است آنست
 بر مقام تو ز تو وقت تراند
 که ندانست فلان و احمد ال
 چون ندانند از تو اسرار روان
 که برین ایات شان جاست بود
 دیده باشند بهرین حالها
 زانکه برستند از اسرار
 که ز حال جو سحر او پیش
 بهر بیان جانب میرا شد
 بوسه را از بادا متفشان کرد
 چون عرق بر ظاهرش پیدا شود
 آب بهر او را شرب آب شست
 که برست از حجاب چرخش
 بیش از غیبت و از کار گل
 میرسد از شام تو شفته
 که لب تشنگ و تو نما خور
 جز قوا شد در حریان درنگ
 چشم مست خوشین چون کند
 دشت که زنده فلک هم و گشت
 آنجا بازت صید کوش باز گو
 از بلیله که بوسه خدا
 بهر است که در مطرب
 چنانچه نیش نمود و در
 این بلیله رسته از خود در شست
 چنانچه نیش نمود و در

شعری مولوی سحر
 در میان الی و این و این و این
 بیگانه کن گفتار و درنگ و این و این
 از راه دل را هم جوایس انقلاب فحاشی
 بجز ناز تو بعد کونه مقسم
 صد قسم بنید از تو بدنگ
 تا بقدر تا بهر قدرت در روند
 مروه وادان باغی را زردان
 و نشان صورت و سیرت او یک یک
 آتش تو لیسان آن را جست صدق او
 در سواد هر ز قد غارتان
 جان او از باد باه چه شید
 آن ز سر که هوا آب شد است
 یک به دیار در اندر در رسید
 می شود سیرت چال ست و فید
 هر دم از غیبت پیام و نامه
 شمع زان کلمات با با گو
 زنجیر خورده جرعه بریز
 در نقین هر دم در آسود اگر ست
 صد هزاران بده اش از درون
 کاین بر لبه پت خود پشون
 همچنانکه مرعیه را از زمین
 بوسه نیدان میرسد از او سیر
 آن زمین آسمان گشته بود
 نقش دارد از نامه طم
 جواب سلطان باغی را زردان
 سحره در منتهی قول

کتابخانه مجلس شورای اسلامی - تهران
کتاب: شرح المصابیح - مؤلف: میرزا محمد باقر خراسانی
تاریخ: ۱۲۸۵ هجری قمری
شماره ثبت: ۱۲۸۵
شماره قفسه: ۱۲۸۵
تعداد جلد: ۱
تعداد صفحات: ۱۲۸
تاریخ ثبت: ۱۳۸۵
تاریخ فهرست: ۱۳۸۵

گفت زنی سوچو با سپهر
بجویندین سال من زایچه
چیتش تاش گفت شایسته
حلیه با سوج اوردم نور
حلیه راج طبعیه نرفاست
آن شجاع از تاب اندر تاب
دو خفته در عدن دیدن
نیز شبنم از زمان تاسیخ
قدو شدن شاه زمرنگ است
از پس آن سادها آمدید
لوح محفوظ است و را پیشوا
از پیرویش ما در میان
مومن بظهور آمدند شمس
زانکه نبش از کجاست است
آنکه سهر با شند از عام
شادان شکر خوش کرد شود
ازین بجز این چنان شیدا
بهیندن کان شمس
تقدیرش برده پیش شاه
گفت او امیر...
اتفاق است و دو...
تو جو کره و میان سبب
جنبش او و شمس سبب
آتش کاول از قش...
مرد اول و شمس...

کوانی لایفس از من قبل
ریش از گلزار حق گلگون بود
قد او درنگ او شکل او
حلیه تن همچون عاریت است
حلیه آن جان طلب کور است
قرص او از سپهر عار طاق
عکس آن مجسمه افتاده حق
از کباب از شند آن سنج
لوان کجاست از خفا زوفات
بهر کجاست از زوفات بانی
از جعفر دست محفوفه
دست دل نوید او را صوفیانه
از خطا و سحر و جادو
قصه مان از کجاست
این سخن آخر دارد و بخوان
آن سببش در کرد و او شود
حاشا از نقصان و زلفان شود
بار شمس کجاست غلام که
شاه جبهت نمی آید و بی التفات
میس جواب الحق اولی
کوز خوش فراغ حمل
درخت و باغبان جنب
برند چوب کجاست
ایده و کجاست
در پناه و کجاست

کادرین ده شهر بار سپهر
از من او اندر تمام افزون بود
یک یک گوشت ز کبیر بود
ول بران کم که آن یک است
نور او بالاسه سقفتین
توبه کجاست بر سقفتین
پیشده کجاست ز کجاست
زبان و کجاست
از عدم پیدا شد و کجاست
انچنان آمد که آن شمس
و حق و الله اعلم بالصواب
چون خطا باشد جزای گاه
عین فقرش و ایوه شود
رحم قسم عاجز نکست است
از کم اجر گمان شند توان
او ستر کجاست و اجری گاه
کجاست زارضا شکفت است
رقعه سکو ما جنب برن
خو اندر و قبه جوابی و اندر
بند فرج است و کجاست
کجاست قدرت حق شمس
یک کجاست از جبرون
مورش کجاست معنی از دا
میرسانه شعله با اوتما
شعله نورش بر آید تا سها

عالم تارک یک روشن من کن جسم را بخود از ان نور بهره حسیت که در آن نور نیست ویرم سنگ است چشمتان جان در شس سبب ترقی نیست بگفته اند ان نور نقل قیل گوید آریم بقدر یک کمان چون جواب نامده مافره کاشجب چونم از ان شجره دیده دیگر نو نسیم زازمون بیج گر خود شک کرد و گمن باد بخت سلیمان غمت کن این ترانو بهر این نهاده همچنین تاج سلیمان است که در او بخت تاج را گفت اگر صدر تو دست بعد از ان جیش همانم شد دشست که تار که درون هست تاج بهلق گشت کامر شده برد بانم تو دوست خود به بند طن بر هر دیار که است کام به بخور حو که میویتی هست بود تو هم زهره در کج باد گیران به بخور حو که تو در کور دل احضل و تیس شایان فرود	نور تو آتش نیز چو سمانی است جسم از جان نور روشن شود تا بخود او ستم و دهم تمام نور ز این چشم به بند خواب باز نامده حو میونی است این بعد از امت جان حجاب نور این بیابان خود ندارد نور نور ایش ماندنی خواب تو بهمان کرد خود و شاه بر امیر و مطیع و نامده تو فرین یا سپایان علی السلام سبب است او میس سلیمان گفت با در کوفه تا در انصاف مارا درستی رو روشن را بر چون لیل کرد بار کج شد برین تاج است کوشم چون که خوشه است انچه که تاج را می خواست شد راست شد تاج بر فرق پیش چون فشانده بر گل بر درین دو هاند را گفت نابند آن مکن کرمی که لید ان غلام طفلیان نایق را سبب بود و از ان خوش گشته بس که بعد خوش گنایان را نزل کرم حق بقیان گویش کرد و بود	نور روح مست از روحانی است چون روحان جسم من چون روح را در تصور نیم کام چشم به این نور خود خراب پیشتر آروح انسانه بین جبریل ازیم خود ایں خرد بجواب نامده است ان نور شب بد فکر زنده کو منافق بود و کار بر کار عجب بخواد و جل ان خیر کروبی کرد و جلد و رن و سبب که از کرم چشمین تا تو بمن رو شسته آفتاب که شسته از شسته گشت تا جاسیت دل پرست تاج که گشت تار که جوت کوشم تو دوست کوشی آن پرده تاج به ان بر درم بر کشته ست منده بر خوش کاشمش شهنشاده سخته اوشده الفحال را کوشل وزیر تاج است بر سر نور از سه این تین بر خرم گر فاطون ست چشمه
---	---	---

عالم تارک یک روشن من کن
جسم را بخود از ان نور بهره
حسیت که در آن نور نیست
ویرم سنگ است چشمتان
جان در شس سبب ترقی نیست
بگفته اند ان نور نقل قیل
گوید آریم بقدر یک کمان
چون جواب نامده مافره
کاشجب چونم از ان شجره
دیده دیگر نو نسیم زازمون
بیج گر خود شک کرد و گمن
باد بخت سلیمان غمت کن
این ترانو بهر این نهاده
همچنین تاج سلیمان
است که در او بخت تاج را
گفت اگر صدر تو دست
بعد از ان جیش همانم شد
دشست که تار که درون هست
تاج بهلق گشت کامر شده
برد بانم تو دوست خود به بند
طن بر هر دیار که است کام
به بخور حو که میویتی هست بود
تو هم زهره در کج باد گیران
به بخور حو که تو در کور دل
احضل و تیس شایان فرود

عقل خصلی مثل خرمیا از درون خوشتن خوشتر مشورتی که در شصت با من عدد من ترا بکن من در دود چاره بود من ترا به هیچ شک و شرم هر که با من نشیند در من خیز کن با خلق بهر نیز در چون که کردی دشمنی بهر ایستاد که عاقل و منور ایستادش کند و در او همچو که به باشد و به که به چو شیشه آفتاب بود شهر مرد و در دست و بر عقل خصلی جان جان تو یک سیرت میفرستد و سیر یک جوهر را که یار از نیک اصل شک بگمان سر و بود از کسل و غفلت فرما و صاحب سپردن کاخ و خرم استخوانت را بجا چون شک بین بگره زار تو بکن خویشاوندت را بخت کمال تس آگاه گفت از خبر بکم به کجا باشد به نیست بار	کایان رود و بپاشد او که قصه شخصی که با شصت که نزد در و در و در نمود از راه عدد غیر و که در دم با تو نمائیم من ترا که رو نمائیم است اندر بوستان در کون یا بر لایه راحت جان خود مشورت با یار و همراهِ کن عقل تو نگذاردت که عقل چون شصت در کون وزر سوراخ ماند همچو عقل بیانی که اندر خواه شصت باش که و عقل جان خود را بجان امیر و پادشاهان بهر تیر که دران قوم به سر و زن به به کشته سر خویش را هر طاعت که نیست که به به میخانه گاه وزر گران با چون است پادشاه را به تا به پادشاهان از کله پادشاه به	تشنه ماند و زار و با تا به از منست هر که باجر مشورت با دوست بهر و لا شاک بستن از غیر محال است که در میان تا که در دوست در دلت نماند که که تو به در دین عقل خصلی است پادشاه و حاکم نیست که به و فکر او مانع که به نفس در عقل موجودات بهر شکاف کا میراث که در زمان بود که او به خود گیر بیشتر از هر تس از به به عقل غالب را بهر تیر از زمین ستوران که ریاضت و
---	---	---

عقل خصلی مثل خرمیا
از درون خوشتن خوشتر
مشورتی که در شصت با
من عدد من ترا بکن
من در دود چاره بود
من ترا به هیچ شک و شرم
هر که با من نشیند در من
خیز کن با خلق بهر نیز در
چون که کردی دشمنی بهر
ایستاد که عاقل و منور
ایستادش کند و در او
همچو که به باشد و به
که به چو شیشه آفتاب بود
شهر مرد و در دست و بر
عقل خصلی جان جان تو
یک سیرت میفرستد و سیر
یک جوهر را که یار از نیک
اصل شک بگمان سر و بود
از کسل و غفلت فرما و
صاحب سپردن کاخ و خرم
استخوانت را بجا چون شک
بین بگره زار تو بکن
خویشاوندت را بخت کمال
تس آگاه گفت از خبر بکم
به کجا باشد به نیست بار

در این کتاب

گفت تیار عیان آن زبون
 گفت این را که این شغل
 چون بصیرت او آن زبون
 اعتدال کرد عقل او در شد
 عقل ساین بر حق افتاب
 پند بود او پر سے گفت بود
 او را رفت پیسے خود او شد
 پس خود او در پر سے بود
 شیر از خون بکره سیر خود
 باقره را سے بود این شهر خود
 لریج تون با پند پیوست
 عقل سبیل تیر در بود
 آن قرب بن جود او شد
 بر او اندر شیش تیغے غلبه
 با بریکه کوشش زخم تیر
 و نه که با جود و جود
 با یکوشه سون باین کاشه
 اویتان کو کور و در تیر
 زو و دیاں تیر
 با سون و دیاں تیر
 ریه جیجی سون تیر
 با سون و دیاں تیر
 در و دیاں تیر
 خوش و دیاں تیر
 در و دیاں تیر

لا آله الا ان یا فاعبدون
 کا درها درین زند اندام
 بر مریدیکار دسه آگاهه
 صبح آد شمع او جیجا به شد
 سایه را بافتاب او چو تاب
 زمین مگر در آن سر گفت بود
 یک بجه امام تار سے او شد
 پر سے او باشدش او سر
 تو بگوئے او که در آن ده کرد
 در حق نیستین تو بگوئے
 ز تو حق گفت او که نیست
 او توی تر است در نشا
 کار و دیر کیش سے زود
 با گور او تن خود سے درید
 خلق او میرایه و دیر و مرد
 دن او سر که ز دیر خرم گران
 نوحه با زلفا نشان بر سون
 شان دم زخبر کاشه
 بر تیر خود می نه آن بشدا
 تیر سر و تیر کاشه
 ریه جیجی سون تیر
 با سون و دیاں تیر
 در و دیاں تیر
 خوش و دیاں تیر
 در و دیاں تیر

چون گذشت آن گفتن صباح
 حق تیر و از تن تیر با تنم
 گشت ابرایان خزان
 عقل خود سون چون سلطان
 چون پست نایب تیر و در
 چون پسر ارمین دم و قانون
 چون خود را به ناله یک گفت
 شیر کیر از شیر کیر ترید بود
 در سخن پیر از دانه او گشت
 که تیر از تو جل خالے گشت
 چون همایه تیر و در کرد
 یست اندر تیر و در خدا
 هر یک چون با عدل او کرد
 یک اثر تیر تیر ز خون
 و نه که او را زخم از زمین زو
 نیم دیش سون او سون کرد
 پیش او را زلفا نشان بر سون
 با خود سے با سون و دیاں
 زانکه خود تیر سون و دیاں
 گشت تیر سون و دیاں
 او سر تیر و نه آن سون
 سون و دیاں تیر
 سر زلفا کاشه
 سون و دیاں تیر
 خوش و دیاں تیر
 در و دیاں تیر

چونین گفته دین خود صلاح
 چون چنین گویم به پند
 آن وصیتهاش از خاطر
 شهنشاه چاره در گنج خرد
 کم شود از مرد و صف مرد
 که کاران پر خود چون بود
 چون پسر است این کار
 شرح را از گور کیر سون
 تو گوئی با ده گفت این
 تو شوی پست انجن کاشه
 آن سخن را با نیریه آثار کرد
 چند جود در زمین و در سما
 کار و دیر و دیر خود را سے
 و آن تیر دین خست و دین
 سیند اش کاشه تیر و دیر
 جان تیر و دیر خود را سے
 کاشه و عالم تیر و دیر
 بخود اندر و دیر خود خازو
 تا دیر در سون او سون
 و دیر تیر و دیر خود را سے
 نقش تیر و دیر تیر و دیر
 دم و دیر و دیر و دیر
 آن و خوش را کاشه و دیر
 ترس ترسان و دیر و دیر
 ریه جیجی سون تیر و دیر

چونین گفته دین خود صلاح
 چون چنین گویم به پند
 آن وصیتهاش از خاطر
 شهنشاه چاره در گنج خرد
 کم شود از مرد و صف مرد
 که کاران پر خود چون بود
 چون پسر است این کار
 شرح را از گور کیر سون
 تو گوئی با ده گفت این
 تو شوی پست انجن کاشه
 آن سخن را با نیریه آثار کرد
 چند جود در زمین و در سما
 کار و دیر و دیر خود را سے
 و آن تیر دین خست و دین
 سیند اش کاشه تیر و دیر
 جان تیر و دیر خود را سے
 کاشه و عالم تیر و دیر
 بخود اندر و دیر خود خازو
 تا دیر در سون او سون
 و دیر تیر و دیر خود را سے
 نقش تیر و دیر تیر و دیر
 دم و دیر و دیر و دیر
 آن و خوش را کاشه و دیر
 ترس ترسان و دیر و دیر
 ریه جیجی سون تیر و دیر

ہر شخص کے نامان کا نام آ رہا ہے
 و اعتبار سے گیتا یا بے مضافا
 پر تو سب سے حیدر بنے
 نے ہر جان خود سے شرم سے کند
 برائیت کی یہ بات خاص اور
 ایک غلبہ چون بد مذکور
 گفت پیغمبر کہ اسے غلام گم
 اور بسیار شایہ اور مریض
 عقل اور آرزو مودہ رہا
 اور عیسوی پر بخود کے بود
 فضل گیرش چون بودی شمس
 آن مقلد چون ندانند خدایا
 ایک پیر عقل نے پیران
 نورش سے لیلیٰ بیہ بیان
 اور بسیار رسید کردہ بادور
 ماکہ باطن بین حجاب کشوریم
 چون شہادت گشت و پشیمان بود
 جہد گشت تا عقل بر زمین سو
 عقل چون از عالم غیب گشت اور
 کہ بصورت و احوال عقل اور
 گزشت مقام و ترازو سیت
 عشت و از اسکاں شش
 تا ترا مشغول آن مشکل کند
 عقل آن باشد کہ او باشد
 پیر و پیر و خود ست آن چشم

بر کینا کنگره شاد و شسته است	چون بر بزم مست نوش شراب
سخت است لیسبا گروئے آن فحول نورسول	عجب ادب ایست ادب تر است
لا جوهر بسیار گوشت از لاشه	روز خفته گم کردو سستینا دل
گند چندی تا کنی طوفان شعله	بر بهر مرد محرم کرده اند
بی خود از غمزه ادب گرد و تمام	بیان کردن رسول علیه السلام برب تعظیم
حکم ناست چون ناست	کردن آن جوان ای بران کارین کار
پیر بر عقل باشد و شاد و شسته	کرد بر سر آن جوان بر کارنا
عقل گیش چون بر چشمت	چون عفتش نیست اولاد بود
آن بیخیز نوین است	پاک باشد از غرور و از غم
سهر آن گنجینه کاین	در دلاست جوید او در دلاست
آنکه اواز پرده فکاید	نه ندانے نمخوان از نمخوان
پیشین برین بر قلب و بر	پوست بنگار در آید در میان
او لباس بنیده ده بزر	نار به اندوست هر زده و هر
فخامیانه که بفرست	دل بر نیسیم و بر نیسیم
بس منافق از بزرگ گویند	حکم او مومن گفتند این قوم نور
از عدم چون عقل زیاده	تا عقل گل تو با من بین شو
کترین دران تا بگویند	رفت از او و بران نام دار
و در شامی است پدید	تیره باشد روز پیش نور او
اندک اندک شو کن با نور	یک فحاش شسته نظم است
ظلمت از کسان ازان چو پیش	و من هر چه جرایع مصلی است
علامت عاقل تمام و نیم عاقل و مرد و نیم	
و نیم مرد و علامت شسته مغرور است	
آه به خنثی است	آه به خنثی است

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

نسبت منم از خاک و آب و گل اصل ما و اصل جمیع کائنات چون رود جان پیشه و باز خاک گفت خیر من نیست با نیست بنده باغ و طایفه از غلیم منم به خوار و در پیش خلق و احد اندک و احد باری فکش اگر دست و تقاس من او بکای آن خدایان خاک توئی من زدم شسته و ناگوار آتشه و خون نشان در گزشت گور سے توحی و خود بر گزید که در پیش مشر خواہے کنی زخم کیلے راستہ نہ کنی آن کی تو زمین را نشیخت کاین زمین را از زویران میکنی گفت ای بابا بر زمین مران که شود جنت کشت و بر گزید تا شود زویران طاعت از دوا که بر این طاس بگذرد همچنین تجار و صوفی و صاحب تا که بوی کندم از داسیا این تقاضا کرد آن نان نمک بسکه خود را کرده بده هوا تا دم آن از دم این بشکنند	آنکس که در دوزخ و دوزخ هرست از خاک و آب و گل اندک گوشت و سمنک هر ترا خود آن نسبت دلی توست زین وطن بگریخت از فصل شوم که زانستے سپاس ما و حق بندگاش را جز او سلا رنے غیر کردی کند از غلام جوست لاش شرکت میزنی با توئی آنکس خود ندانید جانے تا چو آید بر تو زین خون خورست منم کنون شد از پنج نفست سپرد وزر کشتن بر دانا رے کنی زخم هار سے را تو بن خواہی سیان آنگاه ارات در ویرانی در دشت و در شالی و در دشت و در دشت تو عمارت از خاک و آب و گل تا که در دوزخ و دوزخ کے خود کو از خاک و آب و گل بر در پر سے بپند باریده دا ہست این شال از عمارت و خراہ چو از این موی عالیہ السلام و حق گر بپزیند موی و در سے از دھا را از دھا و ہر دھا اگر رضا و اور سپید دھا	مخارج این جسم خاک و آب و گل منم از خاک و آب و گل ہم تو ہم ما و ہم اسپاہ تو بنده و محزون و بندہ بندگاش خون و قدری وقت ناشی گفت عاشقا کہ در با آن ملک نیست غلش را و کس با توئی ای ابرو من ساختن گر بکشتن من حوائی منہو من سے گشت تو مسل زلکا گشت ذریت یقینت گفت اینہا اہل بیت گفتہ خواہی تیرہ بیت طاہر کا تو در دھان میکنی سیان آنگاه ارات در ویرانی در دشت و در شالی و در دشت و در دشت کے خود کو از خاک و آب و گل تا کہ در دوزخ و دوزخ کے خود کو از خاک و آب و گل بر در پر سے بپند باریده دا ہست این شال از عمارت و خراہ چو از این موی عالیہ السلام و حق گر بپزیند موی و در سے از دھا را از دھا و ہر دھا اگر رضا و اور سپید دھا	مخارج تو ہم خاک و آب و گل از خاک و آب و گل خاک گرد و زرد و زرد جاہ تو کہ در دوزخ و دوزخ ہم برین اوصاف خود میکنی خود را و زنی کنی بگریخت گلش را و کس با چون تو با آن من نشیخت نہ بر نفس گشتن نہ بلہو صد ہزار طفل بچہ در دھان بر امید تل من مطلوب را این بوقی من دھان نمک کہ در دھان سے با من دھان یک شہر را کہستان میکنی ایلیہ فریاد کرد و بر نہانت سے شکانے و بر نہانت تا کہ در دشت و دھان میکنی و شود و فیکو و گرد و دھان کے زدن و دھان میکنی نہ کہ اول کہ در دھان میکنی ز ان دھان کہ در دھان میکنی کہ شود و ارات ز ان دھان از حسین زشت بدہانتے تا صلح آورم من و مہدم و ز ان زانیت باہر زانیت
---	--	--	--

لعل بگفت و از دھان و زرد و زرد جاہ تو کہ در دھان سے با من دھان یک شہر را کہستان میکنی ایلیہ فریاد کرد و بر نہانت سے شکانے و بر نہانت تا کہ در دشت و دھان میکنی و شود و فیکو و گرد و دھان کے زدن و دھان میکنی نہ کہ اول کہ در دھان میکنی ز ان دھان کہ در دھان میکنی کہ شود و ارات ز ان دھان از حسین زشت بدہانتے تا صلح آورم من و مہدم و ز ان زانیت باہر زانیت

قصه چهارم که در خوابت نمود
 که چو رشته لاف این عیوب
 گاه میدید به لبانت خفته
 که گون اندر میان کبریز
 گاه دید به خویش در زنجیر
 که بذات که صریح از خیال
 که خطاب آمد ترا از زبان
 اندک گفتی تمیها را پذیر
 چند بگریزی که تیرش تو
 تو به راه جانب منرب در
 تا ز منرب بر زنده تر کتاب
 ز نیمه که باز باشد که فرار
 پیش از آن که زنده تر نشود
 بین زمین بنیدری که پیر
 گفت که موی که است آن کی
 گفت آن یک که گوشت افکار
 خالق دریا که دوست تو
 بنم که در زده ارض و سما
 امیرست بر پادشاه پادشاه
 تا بود که طاعت آن شاه
 گو که از تاثیر خوبه نگه بین
 یا بود که عکس آن جویا خمر
 شور و ام را منبره پدید شود
 آنچنان که عکس منخ نشد ام
 که ز عکس شورش آب جویا

میر میگردان عاشقش تو بود
 ز شیشه آن تو است که کورس
 که بان چشم تو بود خفته
 که غرق بیل خون آمیز
 گاه به خنجرت زنده چون دل
 که بروسته ز صاحب سال
 گشت مطاود و بدفرعون مات
 ز اندک که انکه که بر من خیر
 گوی او که کمالش تو

و بیان آنکه در تو به باز دست
 باز باشد اندر زوی سر متنا
 توان در تو به نباشد جز که باز
 به باز از هر کس نشنود

گفت ز جوی عالیستاده فرعون را که از آن
 یک است که در قنصلیت خوش است
 افغان افکار و جبهه به جان
 جان فضا به جویا که جویا
 گفت که خوش که است این
 بود که زان خوش و دود بانی
 یا عکس سحر آن پاک و شیر
 یا بود که طاعت آن جویا
 بود که از طاعتش چار جو
 که عکس نادر و فرخ همچو مار
 سن عکس ز هر یم ز هر یم

روی خود زارشت و بر آید
 نیست برین ناکه به هر دو
 که سر خود در لایق و دود
 گاه در شکوه و دست دوست
 که شیشه که شیشه که شیشه
 تا به زخمی در دوزخ خود
 تا که در طبع محکوس تو که
 تا نیندیشی جواب و اوقات
 که ز بخشایش در تو به باز
 باز باشد تو به باز
 یک در تو به باز
 نیست به بخش ز کوی حمود
 تا که دی از شقاوت زده
 پس بینان عین ز ارجا
 که بینان آن پاک
 در دود و دود به جویا
 زان که به جویا
 تا که به جویا
 که خوش به جویا
 به نیندیشی فضل کفر صند
 به روش یا به عقل
 تا که به جویا
 جان شود از جویا
 گشته ام به جویا
 یا عکس به جویا

قصه چهارم که در خوابت نمود
 که چو رشته لاف این عیوب
 گاه میدید به لبانت خفته
 که گون اندر میان کبریز
 گاه دید به خویش در زنجیر
 که بذات که صریح از خیال
 که خطاب آمد ترا از زبان
 اندک گفتی تمیها را پذیر
 چند بگریزی که تیرش تو
 تو به راه جانب منرب در
 تا ز منرب بر زنده تر کتاب
 ز نیمه که باز باشد که فرار
 پیش از آن که زنده تر نشود
 بین زمین بنیدری که پیر
 گفت که موی که است آن کی
 گفت آن یک که گوشت افکار
 خالق دریا که دوست تو
 بنم که در زده ارض و سما
 امیرست بر پادشاه پادشاه
 تا بود که طاعت آن شاه
 گو که از تاثیر خوبه نگه بین
 یا بود که عکس آن جویا خمر
 شور و ام را منبره پدید شود
 آنچنان که عکس منخ نشد ام
 که ز عکس شورش آب جویا

چون شمع در اندام عالم خورده	زهره که بر حق او بر در	ای سر سبز که در عالم بهر احوال	در صورت نزدیکان زهره را
تا با ناز یک باب این عجب را	وقتی که هر کس است در این محلی	تا بر دوز و دهر مایه ز دست	خفا می گویم که نیست نه نیست
که بیک گل میخورد گلزار را	خود که باید از همین بازار را	زیر جان و عقل بر خور شده	لیکن چند که نامور شده
تا که کان انکار که اندر دست	کان اندرون آن حبه است	حبه را از آنیت صد کان محزون	دارد را صد خورشیدان محزون
گشت باقی بر دم و بر گزینم	همی خجسته چون که خود را بدو سپرد	هرست شد از آن محراب پدید	ز آنکه این خورشید بهر تیر
از آفت خورشید باد و خاک است	چون ببل خود کرد یا خود است	کو تا که در دهرین هر دو ملاک	در جمیع قله خافت از دوزخا
تا بیایند در بهار قطره ایم	زین برده ای قطره خود را اندام	ذات او شوم و پست و پائین	عاشق گشت در دیا لولک
قطره ای که می افتد از کف دست	خود که از این چنین در کف دست	در کف دریا شومین تلوت	زین بدو از قطره خود را این شمت
قطره ده بجز برگ هر سبزه	الله الله زود و زودش کوبه	پس چه است که در زانک بلا	چون تقاضا میکند در پاترا
چون که بجز حست این نیست	الله الله زود و زودش کوبه	کو ز بجز حست که این سخن	الله الله هیچ تاخیر نیست
چونین انعام عام از بجز	الله الله تو گمان بدس	تا شد در چوگان موسیقی پاترا	الله الله که نشوید بهر پاترا
چون که خواند دست بر او	الله الله ترک گن بسته خود	تا که در دی در غلظت بنه فنا	الله الله زود و زودش کوبه
که در آن مصیبت اقرار	الله الله تا کنون کز باخته	بره و زان این اشارت سخن	الله الله زود و زودش کوبه
در نه مالک بر ویت سکر گو	الله الله زود و زودش کوبه	بچه تو حق در دوزخ امیرا	الله الله چون حمایت در دوزخ
چون قبول میکند اگر ام او	الله الله با چنین گفت زود و زود	سیر بخاک پاسته او یا بدین راه	الله الله چون غفلت راه دوزخ
بسیح عالمیان نیاید در طلب	این که یکبار می افتد کوبه	کاش که جبینم خنجر میزد	صلوات از لطف او کمی شود
شاه را لایم بود را سه زود	گشت با با مان بگویم ای مستحکم	تا شد زود و زودش کوبه	وزیر بر این با غفلت زود و زود
کو ز کیمیه نازد از بازار	ناخن که هر کس است کوبه	او بر زود و زودش کوبه	گفت بهمان کو این بازار
کو ز کیمیه بر سر کوبه	ناخن و ستاره بر سر کوبه	ناخن زینان در دوزخ کوبه	باز چو کیمیه بر سر کوبه
وقت که برین می کند زان کوبه	که چنین سماج خنجر بر کوبه	خشم گیر و دهر مار ابر و زود	که کجا بود دست مار که ترا
تو کوبه نه ای و کوبه	آب تماش در دهان کوبه	خشم و تماش که از دوزخ	چون که تماش خنجر در دوزخ
گر نینخواه که زوشی این کوبه	خشم کین آتش شون بر کوبه	زاد و لطف شاه با زود و زود	تو سر زده بر جان کوبه
زاد و زود و زودش کوبه	زاد و زود و زودش کوبه	چشم نیک و چشم با زود و زود	آب تماش کیمیه بر کوبه
کو زهره شاه را دوزخ کوبه	چشم در با بیست کوبه		اشک از کینش زود و زودش کوبه
هر دو عالم من با دوزخ کوبه			چشم زده بر دوزخ کوبه

این شعرها در توحید است
 و در بیان خداوند است
 و در بیان قدرت خداوند است
 و در بیان علم خداوند است
 و در بیان حکمت خداوند است
 و در بیان جلال خداوند است
 و در بیان کبریا خداوند است
 و در بیان عظمت خداوند است
 و در بیان شرف خداوند است
 و در بیان اقبال خداوند است
 و در بیان جود خداوند است
 و در بیان سخاوت خداوند است
 و در بیان کرمی خداوند است
 و در بیان رزق خداوند است
 و در بیان تدبیر خداوند است
 و در بیان قدرت خداوند است
 و در بیان علم خداوند است
 و در بیان حکمت خداوند است
 و در بیان جلال خداوند است
 و در بیان کبریا خداوند است
 و در بیان عظمت خداوند است
 و در بیان شرف خداوند است
 و در بیان اقبال خداوند است
 و در بیان جود خداوند است
 و در بیان سخاوت خداوند است
 و در بیان کرمی خداوند است
 و در بیان رزق خداوند است
 و در بیان تدبیر خداوند است

خود نبودست و سباده نخبین چشم روشن و شمعان باده کور دوست از خون همی زلفت است پیش تو این ساقی بده دست گردین دولت تا خضر خزان مشرق و مغرب که بود و قرار هر که را مردم سجود سے کنند او خاک آنرا که زلفت نفس چون تو بر زهر نوشد در عشق گرد از سر زهرش را حقد در چای خسته افتاده را وین دگر بی زلف است چون تو خضر کشته ز دربارے آن آن که گوشت از کان چیده مستری انصافست و دلش سر بجا رود از زمین آگاه هر که بالابرود و ابله ترست چون زهر دهنده گشته زهره ز شرح این قدر آینه اعمال بس که خمر زیاکان این است نعمه دولت رسید در امان از چنین همه راه بدو گزین گفت موی مطیع بنجوم وجود آن خداوند که نبود در این آن خداوند که در اذن عجم	کر زمین گردون شود گردون من نرمی سخن با مان بی ایمان علی نهر اکو را نه کوفی باخت او که دو او اول و آخر است این بهارت را سبک آید خزان چون کنند آخر کس را پایدار زهر اندر جان او سے آکنند و سے آن سر کشته شد چون او از طرب یکدم بخیالند سر گرچه زهر اندر گردد قوم عاد فرش سازد شمشیر و جلی زمین و جنبش زهر را بایست تا تو از کشته از قبا رست گشت پاره پاره از زخم کشته ای برادر چون برادر میر جو چون بر نهاده زخم با دهنه نو کا تنخوان او بر خرا بکست یا غیبه باشی بشکست ملک که نیاید نفس این از گنجه بانگ و کردم اگر در دست از کلو سے او بریده ناگهان نومید شدن مونس از ایمان و جایافتن سخن با مان در دل مرد در دست دامن آیین باز سبانه از تو بچو دام	بنده کائنات خواجه شمشاد نرمی سخن با مان بی ایمان علی دشمن تو زهر تو نبود ای حسین آتش و دود در آخر است بخور مشرق و مغرب چون پند آید تو بدان خراو سے گزینند چونکه برگردد از دوان جوش این کبر نه هر قاتل این گشت بعد یکدم زهر ز جانش فند چونکه شایسته دست یا بد بر گو زهر است این کبر پس چرا راهن این بر کن گد به رانزد چون کشته می زده کشته شو تو بر سر کور اگر نیست هر زمان همواره باشد با زمین نزد بدن خفق این ماست این نزع است و شوشان چون بد زنده شمس آن خود که بگویم اینجا در مردم درون حاصل آن با مان بدان گفتار خرن ز خون را دوا و بباد نومید شدن مونس از ایمان و جایافتن سخن با مان در دل مرد در دست دامن آیین باز سبانه از تو بچو دام	بیدار نماند خوش باشنده گشت بدست گشتان مهر گور یکه بان را گد و دشمن یکمین خزین و دیار نبود مرگ خور که سر این زرق بر دیده اند چاپوست گشت مردم روز خیز دانه او کان زهر جود و جوش از مری زهر شد او کج دست زهر بر جانش گشت دوا و دست یکشیش یا بانه از دود و جوش گشت شمشیر را بگیا و جوش مهرگ و دگر نمرده و بر گرد این دوقتر است از زهر و زهر سایه انگشت بر کور خیم تیر مارا که بدست گرد و سب عاقبت زین نوبان افتادان که شمع شکر است نوبان بود و در محض است آن شکر است پس بگر یار و دانه ز حال خور یا چنین است بر این دوعون زور ه هیچ شمشیر چیمین صاحب مبار زینهار الله عالم یاقین خود خداوندیت را روزی زور بجول و بی جان و دیر و دیر کمر است از باز دانه ای که
---	---	--	---

شعری مولوی سنوی
دوقتر چهارم
۵۴
خود نبودست و سباده نخبین
چشم روشن و شمعان باده کور
دوست از خون همی زلفت است
پیش تو این ساقی بده دست
گردین دولت تا خضر خزان
مشرق و مغرب که بود و قرار
هر که را مردم سجود سے کنند
او خاک آنرا که زلفت نفس
چون تو بر زهر نوشد در عشق
گرد از سر زهرش را حقد
در چای خسته افتاده را
وین دگر بی زلف است چون تو
خضر کشته ز دربارے آن
آن که گوشت از کان چیده
مستری انصافست و دلش
سر بجا رود از زمین آگاه
هر که بالابرود و ابله ترست
چون زهر دهنده گشته زهره ز
شرح این قدر آینه اعمال
بس که خمر زیاکان این است
نعمه دولت رسید در امان
از چنین همه راه بدو گزین
گفت موی مطیع بنجوم وجود
آن خداوند که نبود در این
آن خداوند که در اذن عجم

مشهوری و معروفی

44.

دفترخارم

طایفات در پنج نشو و نماست
 و رشده ذره بزره لا برگر
 این کمری تو کمرین کرمین
 مار میت از زمیت نشو و نماست

انچه بودی تو خدا و شاه دار
و آن نه بودی از خون بلا
شش شش شش شش شش شش
ای خردیش ایدم و گریه
چشمی است که در روانه
ایضا کردی نه با حسنه
سند است که تو هستی بود اندام
نمی شود بهر آن الا کرده

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

و از آنکه لایق تر قاضیان لایق است
 او بر سر این زمان از تنها
 از صفاتش در وقت اولین
 از این در هر چه چون که باشد

رشیدین مخلصین
 زین شمع آفرید زید زوللا
 زین قبح باوق در امانه شد
 خاک نفس درش ما بسته شد
 کاین خواجه کس که با نیت
 خاصه نیکی کرد آن یار
 را هیچ غیب نیست محبت
 کوه سوسه شد نو که از دم

اکبر شاہنشاہ، میر جی
 سنگ دودا، جوامان، رفیع
 میر، انور، و شہزادہ
 میر، میر، میر، میر
 میر، میر، میر، میر

نقص من جبريل عليه السلام
 كبريل لك حاجه واراد
 ان يمسح بقلبي حزن واد
 حزنه فاستجاب لي
 واد حزنه فاستجاب لي
 واد حزنه فاستجاب لي

گر زمین و آسمان بہ پہلو دے
بر تو نے نہیں منت اس کو کہ ہم
تو درین سستے خانے عاقلے
لاشکر بہیلوے والا خانہ گیر

بسیاری بزمیدن را توفیق
 دادنتی بزمیدن را توفیق
 کردی بزمیدن را توفیق
 باز گرد رفت و بزمیدن را توفیق
 جان تو بزمیدن را توفیق
 گفت بزمیدن را توفیق
 سوز بزمیدن را توفیق
 بزمیدن را توفیق

فیه ان سہ گزشتہ شمار است
 خود طواف آگاہ و شہین بود
 زاکہ این اسما و الف و طایہ
 چون هزارن آنگلی بر سر کلاه
 آید بفرخ ششم کرد و از حداس

مگر ای دنیا هست تا یارید که
 به این دنیا هست سبب از
 اگر چه او محتاج است به بی سبب
 از آنچه معین است باشد به خود
 نه به خود و نه به سبب دیگر
 که معین و ازین که ترست

و ان مقام میں موجود ہوں تاکہ
ایک شرح غرت قسط ام کریم
و ان کے معمول نے نے مائے
الحجب کہ کہ امیر امیر

اوست پس انقدر علم باورش
 رسد بجا خط کرد تا مار و
 از کسے که جان او خری
 بچنین دلداری که گرفت
 از دم او گردون زد و کرد خط
 او و چرا او را شمع انداخت
 من نخواهم غیر آن شمع را
 شاد و خوشه شست جان گیرم

شک آن مهر که نمبر سے سر پہ
 فوق قہر و طغیان کفر و دین
 از کلاہ آید و سے آمد پدید
 شست این اسما جانی سبزه
 یک هم شمشیر و احسان

ایک نرہ و چیرہ داشت
من خنوم در بلا اور ادلی
ورنہ گنہم سہ سارے گنہ
مہمنان از ملکہ ہست اور
ایک سہار من از ان کہ گزشت
قہر شد بر باز نہ ان کہ گرام
چشیں جو اہل غار باشند غافل
باز بعضی صاف و برتر شدند

دو رخ سپی چون روغن پنهان است

دو رخ را در هر شکوه جنبانند	تا بجنبانند سنجید ریختن
در روز در گشت آنکو می جو	آنکه موی چون چو مار در می
بر شوزن طعن شود اندر کلام	و نه باشد طفل گوشت شند
باطن آنکس که از مادر شود	و آنکه گوشتش کردن از آن
لاجرم هر طعن را تسلیم است	آنکه بی تعلیم بد باطن خد است
بے حجاب او رود ای ورا	یا سیکه که تسلیم رود و
کمز از دست از زانو فرستد	جنبش با نیست اندر جهاد
دو رخ در هسته بر آورد علم	آنکه هستی نمی نماید است
تا نه بگریز به جز چشم کن	هرین بگریز نشوین است
لا بهستان لیل سانی است	روغن اندر دو رخ نهان میشود

مثال دیگر بدین

شیر مرد که بجسته در می	زان شناسه با در آن طلبا
قلمی جنبانند او را و مبدم	با در کان از شرق آید آن صبا
منزلین با نفاکت از دست	میر جاد است و بود و شمش جاد
قشر و عکس آن بود خوشتر	زانکه چون مرده بود و چون است
بے شب بخور روز و روز نظام	بر میخندند خشمی بیند خواب
زین برادران برادر لیلان	و بر کوبید که هست آن فرع این
که به بیدار نه به بیستالی	در بختی سیر آن کوسر
فرع کوفتن چنین سر را	خواب نیست این خود خواب خوا
خواب بیند خطه هندوستان	خیز هندستان بهستان بخواب
تا بخوابد هند تا زنده نیست	و که هندستان کند لیل طلب
ار شجی بر بای هر تلاشی	لیک تو ایس شو هم پیل باش
بشنو زمین اگر آن کرم	نقش بند اندر جو فلک
نگار و کوش کبر آن آسیب را	هر دم سببی است برادر ک تو

سما این رخ حق بسود خاش
تا فرستد حق در دل بند
یا کلام بنده کان خبر او است
اینجا نگار تو طعن گرفت هم
در آما هرگز ای که رنگ بود
او بر بر اسودم تعلیم نیست
یا چو آدم که در تعلیمش خدا
از بر اسحق تممت در دلا
روغن اندر دو رخ باشد چون
دو رخ روغن نگار گرفت
آنکه این فانی ریل باقی
هست باز بهای کن شیر علم
گر نبود خشمش آن با دما
این بدن مانند آن شیر علم
مشرق این با نفاکت دیگر است
شرق خورشید که شد طعن فو
در نه باشد آن جوان با تمام
نوم با چون از کورت از طالع
بے بیند خواب جاد و صف حال
که گویان خواب را قوس نیست
پیل باید تا چو سپید اوستان
جان همچون پیل باید نیست
او که کلام را بر او باقی نیست
کیما سازان گردن لایق
گر نه بی طعن شکین حیب را

روغن این رخ حق بسود خاش
تا فرستد حق در دل بند
یا کلام بنده کان خبر او است
اینجا نگار تو طعن گرفت هم
در آما هرگز ای که رنگ بود
او بر بر اسودم تعلیم نیست
یا چو آدم که در تعلیمش خدا
از بر اسحق تممت در دلا
روغن اندر دو رخ باشد چون
دو رخ روغن نگار گرفت
آنکه این فانی ریل باقی
هست باز بهای کن شیر علم
گر نبود خشمش آن با دما
این بدن مانند آن شیر علم
مشرق این با نفاکت دیگر است
شرق خورشید که شد طعن فو
در نه باشد آن جوان با تمام
نوم با چون از کورت از طالع
بے بیند خواب جاد و صف حال
که گویان خواب را قوس نیست
پیل باید تا چو سپید اوستان
جان همچون پیل باید نیست
او که کلام را بر او باقی نیست
کیما سازان گردن لایق
گر نه بی طعن شکین حیب را

روغن این رخ حق بسود خاش
تا فرستد حق در دل بند
یا کلام بنده کان خبر او است
اینجا نگار تو طعن گرفت هم
در آما هرگز ای که رنگ بود
او بر بر اسودم تعلیم نیست
یا چو آدم که در تعلیمش خدا
از بر اسحق تممت در دلا
روغن اندر دو رخ باشد چون
دو رخ روغن نگار گرفت
آنکه این فانی ریل باقی
هست باز بهای کن شیر علم
گر نبود خشمش آن با دما
این بدن مانند آن شیر علم
مشرق این با نفاکت دیگر است
شرق خورشید که شد طعن فو
در نه باشد آن جوان با تمام
نوم با چون از کورت از طالع
بے بیند خواب جاد و صف حال
که گویان خواب را قوس نیست
پیل باید تا چو سپید اوستان
جان همچون پیل باید نیست
او که کلام را بر او باقی نیست
کیما سازان گردن لایق
گر نه بی طعن شکین حیب را

روغن این رخ حق بسود خاش
تا فرستد حق در دل بند
یا کلام بنده کان خبر او است
اینجا نگار تو طعن گرفت هم
در آما هرگز ای که رنگ بود
او بر بر اسودم تعلیم نیست
یا چو آدم که در تعلیمش خدا
از بر اسحق تممت در دلا
روغن اندر دو رخ باشد چون
دو رخ روغن نگار گرفت
آنکه این فانی ریل باقی
هست باز بهای کن شیر علم
گر نبود خشمش آن با دما
این بدن مانند آن شیر علم
مشرق این با نفاکت دیگر است
شرق خورشید که شد طعن فو
در نه باشد آن جوان با تمام
نوم با چون از کورت از طالع
بے بیند خواب جاد و صف حال
که گویان خواب را قوس نیست
پیل باید تا چو سپید اوستان
جان همچون پیل باید نیست
او که کلام را بر او باقی نیست
کیما سازان گردن لایق
گر نه بی طعن شکین حیب را

سجد می‌کرد و که هم فرمان شربت
 نماز بار بار باریک نماند شاه
 کوشنیده بود از دور این خبر
 دست بر بالا دست افروخته
 هم از کوسیدند مایه ابر با
 نیست همتانان از این صحنه
 که مرادین علم از این طرف
 سگ گورستان بر وقت سحر
 بس دست از این کجایت تاول
 جادو می‌نمود و پیر نهان اندر
 آن پسر با خوش اندک شد روان
 شاه تین بست بل شمشیر او
 یک عروس که شاه در این پستان
 شاه از او در محبت اندر بود
 گشت به پیش و بر او از تمام
 از کلاب و از علاج اندر بود
 یا قادر زان بهنج و زان فرشت
 همچنان با شاد و چون راهیت
 او برادر و اندک شهر از او تو
 کبابی ساحره و نیاست گو
 چون در انگشت درین کوزه
 تازیان و کوه و درین قلع
 برین منون گیم و در کوزه
 ساحره و نیاست و نازی سر
 بس طلبین غور و در محله

خیر حق بر یک حق فوین گشت
 مستجاب شدن و جادو شاه در خلاص
 که اسیر پره زن گشت آن پسر
 درین و در زرد و نادرست خدا
 هم بدو باشد نهامتیل را
 خبر من و اخی رسیده زان کرا
 نه ز شاگردی سخت
 بهلول و دیو بهشت کپید گو
 زنده را گوید با کردم فضول
 صد گره بر بسته برکتی است
 سگ گشت شاه با صد امتحان
 و ان عروس نام امید به مراد
 که جلاب و نقد و پیش گمان
 کون عین و چون در بود
 تا سه روز از هم او که شد خوان
 اندک در کشمش نیک بد
 تا بدین حد می‌نمود و در مهابش
 سگ ز حق ز غفلت گشت
 در میان کاکان شاه از او و او
 خلیفه حق و کیمیا کبابی و نیاست
 از پدر بر کیمیا و او لیا آن بیابک گفتند
 دست خاست جادو از رخت
 این پسران را در مهابش
 هر چه بود به دست
 راز و نیاز با او بود

کیمیا کیمین می‌نمود و جادو
 کمان مجوزه بود اندر جادو
 نشو و استوا دست خدا
 گفت پیشگاه من و پسر گشت
 چون گفت موسی با کردگار
 آدم تا برکتی هم سحر او
 سگ قبله باز کاوان کور را
 سگ گشتان بخت آن شاه زور
 آن گره های گران را بر کشاد
 سجد کرد و در برین غیر زدن
 عالم از من زده گشت و در غور
 جادو و کیمیا و جادو
 نوع و دست و پیر چون شاه
 شهبان روز از خود بهشت
 بعد گشت شمشیر تخمین
 گفت رومن یا تم دار اسرور
 فاضل بن قصه گشتیم
 در میان کاکان شاه از او و او
 خلیفه حق و کیمیا کبابی و نیاست
 از پدر بر کیمیا و او لیا آن بیابک گفتند
 از آن بیابک و بیات رخت او
 این پسران را در مهابش
 هر چه بود به دست
 راز و نیاز با او بود

دست گیرش از کیمین و جادو
 ساحره استاد و پیش آمد ز راه
 به نظیر دامن او مثل دونه
 سحر و شیک نشو و است
 گفت اینک دم در مان
 نیک با بر من ز سحر او و مار
 تا نماز شاه از او زور
 تا به پیشه قدرت و صفت خدا
 گوید زان شاه اندم به شود
 پس محنت پور شود را او
 در غل کوه پسر تیغ و صفت
 از محبت کان روز روز او
 رو به سحر و شست با کلاه
 که همی زور و با جان راه
 که خلق از او باور خوش
 در رخ یا داران با برین
 و از پیرم از جادو از او
 تا بدین قصه خود و سلام
 در جهان که نه زاده از تو
 که در دامن را اسیر ناک و نوب
 و سجد هم خوان و دیدم کل خود
 گو به منون خلق از او
 عقده و سحر و شبات او
 از پیر که فرستاد و خدا
 بهشت
 بهشت

قصه‌های سندی
 فصل چهارم
 ص ۵۵
 سجد می‌کرد و که هم فرمان شربت
 نماز بار بار باریک نماند شاه
 کوشنیده بود از دور این خبر
 دست بر بالا دست افروخته
 هم از کوسیدند مایه ابر با
 نیست همتانان از این صحنه
 که مرادین علم از این طرف
 سگ گورستان بر وقت سحر
 بس دست از این کجایت تاول
 جادو می‌نمود و پیر نهان اندر
 آن پسر با خوش اندک شد روان
 شاه تین بست بل شمشیر او
 یک عروس که شاه در این پستان
 شاه از او در محبت اندر بود
 گشت به پیش و بر او از تمام
 از کلاب و از علاج اندر بود
 یا قادر زان بهنج و زان فرشت
 همچنان با شاد و چون راهیت
 او برادر و اندک شهر از او تو
 کبابی ساحره و نیاست گو
 چون در انگشت درین کوزه
 تازیان و کوه و درین قلع
 برین منون گیم و در کوزه
 ساحره و نیاست و نازی سر
 بس طلبین غور و در محله

حق سے نہیں نہیں محضو مکر
 کج کجوزے زن کج بہت
 من بھی نیم بہرست مکان
 راز من نہ دست بڑوین
 ہر صبح خود کردید زود
 الہی سنگت نہ نہ نہ
 بابر چون صبح کردی خیم
 کل عالم صورت گلست
 چون کسے عقل کل کفران زود
 صبح کن با این پیر عاہل
 پس قیامت نقد حال تو بود
 ہر زمانہ خود و دین و جمال
 با تاج الش میر و گوشتن
 برق آئینہ است لامع از بند
 پیش تو بامین گفت شوق و کشت
 ہر جو پوران حسرت بر آید گز
 گشتہ ایشان پیر با بشارت جوان
 پس بر سپید ناز و کامے گز
 گفت آرسے بعد سن خواہد رسید
 کہ چو جاسے خود است از بجز
 کا فزون راورد و من رہنم
 کفر و ایمان ہر دو خود دربان او
 فشر با شکست جا آتش است
 این سخن پایمان ناز و بار کرد
 از عقلت ریزہ است او متمم

درد و درد صد چو کجا آلاب
 گرم صحت یا خود کجاست
 خوشہ با ایند صید و مایان
 دست و چشم خوش را چون کرم
 تا نماذ خون و بنید کاب او
 کہ چنان حسن نظر لاسک است
 و بیان آنکہ مجموع عالم صورت عقل گلست چون
 با عقل کل کثرتی صورت عالم تراغم و زلف ال
 چنانک اول بابر بد کردی صورت پیر تراغم و زلف ال
 نشوئے او و پیرین با آنکہ او را نور و پیرہ بودی
 پیش تو چرخ زمین چرخ بود
 تا نو دیدن فرو میو دلال
 مست میگردد و نہدی خوش کن
 اگر نماید آئینہ تا چون بود
 قصہ فرزند ان غریب است لامع کا دیر حال پیر
 می سپید نگفت از او کجاست ای پیر چینی از شفا خند
 بیوش شدند و زاناکہ نشناختند شاد شدند
 از غریب با محبت آرسے خبر
 آن یکے خوش شد و این بجز
 کہ در آقا دیم در کان شک
 یک نقد حال در چشم ہم
 گوشت و خمر و کفر و دین را دین
 فشر پیر و بجز جان خوش
 تا بر آرد و پیرم از کجہ گرد
 بہت راضی نہ رسک چون نہ

چرسمانان نے آرسے تو رحم
 گفت در چشم شفا کجاست این
 خوشہ با در موج لایا و صبا
 یاز و خون تیند و قوم دون
 از پیر با تو جاسے چون رود
 اگر گسیدند و رفت را ششم
 و بیان آنکہ مجموع عالم صورت عقل گلست چون
 با عقل کل کثرتی صورت عالم تراغم و زلف ال
 چنانک اول بابر بد کردی صورت پیر تراغم و زلف ال
 نشوئے او و پیرین با آنکہ او را نور و پیرہ بودی
 پیش تو چرخ زمین چرخ بود
 تا نو دیدن فرو میو دلال
 مست میگردد و نہدی خوش کن
 اگر نماید آئینہ تا چون بود
 قصہ فرزند ان غریب است لامع کا دیر حال پیر
 می سپید نگفت از او کجاست ای پیر چینی از شفا خند
 بیوش شدند و زاناکہ نشناختند شاد شدند
 از غریب با محبت آرسے خبر
 آن یکے خوش شد و این بجز
 کہ در آقا دیم در کان شک
 یک نقد حال در چشم ہم
 گوشت و خمر و کفر و دین را دین
 فشر پیر و بجز جان خوش
 تا بر آرد و پیرم از کجہ گرد
 بہت راضی نہ رسک چون نہ

موزمان خوش بند کجاست تو رحم
 پیش چشم چون شفا کجاست این
 بیجا بان سبتر ترا گو کند تا
 دین نماید در شمار ایل خون
 کن پیر در چشم تو کجاست شود
 چونکہ از خان را سوخو خود شوم
 کن سگے شد گشت با بابر و
 گوشت پیران کا کل قس
 صورت کلش اوم سگ گز
 تاکہ فرش زردیاد آب و گل
 این جوان چون منتہم در نظر
 آہواز چشمہا و جوشان مقیم
 بر کہ کف زن شد ان طربان
 زاناکہ آئینہ است برگشت دینکے
 عقلا گوید فرہ و نقد رست
 آمدہ پیران ز احوال پیر
 پس پیران شپیرک دنا گمان
 بعد نو میدی زیورن میر سید
 و ان دگر کشت جوش از خداد
 زاناکہ چشم و ہم شد محبوب نقد
 لاجرم او کفر و ایمان بر سر
 باز ایمان فشر نہت یافتہ
 بر سرست از خود کہ نہت گشت
 او سخن باتے آن نہتہ شد
 بر پیران آرزہ و لطمہ و لطمہ

نورالایام
 کج کجوزے زن کج بہت
 من بھی نیم بہرست مکان
 راز من نہ دست بڑوین
 ہر صبح خود کردید زود
 الہی سنگت نہ نہ نہ
 بابر چون صبح کردی خیم
 کل عالم صورت گلست
 چون کسے عقل کل کفران زود
 صبح کن با این پیر عاہل
 پس قیامت نقد حال تو بود
 ہر زمانہ خود و دین و جمال
 با تاج الش میر و گوشتن
 برق آئینہ است لامع از بند
 پیش تو بامین گفت شوق و کشت
 ہر جو پوران حسرت بر آید گز
 گشتہ ایشان پیر با بشارت جوان
 پس بر سپید ناز و کامے گز
 گفت آرسے بعد سن خواہد رسید
 کہ چو جاسے خود است از بجز
 کا فزون راورد و من رہنم
 کفر و ایمان ہر دو خود دربان او
 فشر با شکست جا آتش است
 این سخن پایمان ناز و بار کرد
 از عقلت ریزہ است او متمم

[illegible]

محب بیکدیگر اجزا را با مشق
 و در شتای شوق افزون تمام
 تا که شوق بدیدم نان عجب
 در گذشتن از برجا یاد نیست
 پس خوشه بپایه شوق
 آنجا که در عطران غامیاز
 اسبجو پیوسته گرفت و از شمار
 حکمت اظهار سیخ دور از
 رحمت مجید روانه در زمان
 خود فرو است گوازی چو پیر
 پیشتر بهینه فرو تا کور بود
 عین تمام و حق ریدر از شر
 زین نظر حق عقل نایز فرو
 منصب نوع شهودی
 عقل شجره کجی برین دور
 برق عقل آب گریه
 عقل رنجور ز دانش
 میر نه انداخت که زمان
 که به جوی ز رز و سب
 نیست حیات نابین را
 سبز درو یاز خاک کز دل
 سبز و بان بخش کانه اند
 گر امین آید سو اهل
 زمان کجا چشم باز لول
 را نه دیوان حق

بشو نوش چون تهرندوش
 از تو سازد شکیله تری نه جام
 هر چه غوغا و شایه نقل و شراب
 جان شکر این یاری حق برت
 پس جوارب میقان که برکت
 بیان حریفانی لا خضر
 قویه ارم روزین نهضاد بار
 مستی از لذت ببرد امانه ساز
 نهضت اید از در گمان ارم دران
 بیان آنکه عقل جزو با کجاست
 وان صاحب دل به تنج تصور بود
 چشم غیبی چه بر سر و خورشید
 پس نظر کند از بوی گویان
 هر چند شسته و در به چسب
 در درگاه تو آن شد خورشید
 تا بگرد نیست در شرق است
 ربان بخود روز و شب
 تا شسته و رانده شود
 در غلوه الالبات من الجوار
 فکرمه داد و ده ارم اسرار
 نیست کم از تنم و سپید
 که در گوساله باشد گوی
 و از هر هید از سر گدازد
 که چه پیش منوبس
 عقل جزو را در سبب بود

ہر جہ سے چون میج گوردہ خفاہ
 پس ہر جہ نام و نام تھا شاہ
 میج کن خور و خور است
 جان نہ منت گشتہ ز جہ فلک
 این ہمید انم وے مستے من
 بدیخی فی کل یوم پس مر
 یکان مستے بود تو به فلک
 راز پنهان چہین طبل و علم
 من ندیدم تشنگی غراب آورد
 رشن بنید و رانی مقلد انبیا
 این خور از خاک کوری مگذرد
 بر میجو موی نور کی یا بذر سیب
 از خاک کوئے میجوید ارتفاع
 گرفتار نش پس بر فخر فضول
 نیست نور برق بہر رہبر
 متصل کو در گفت بربا بن
 کاشیا طین پس کو در شجند
 کہ رویہ انجا رسوے کارہ
 حزن آن خطہ در ویرانہ
 بیست او امید اگر خانہ
 سبز گردے تازه گردی از آرزو
 جان گرفت و بانگ نازان
 سر کلاہ چشم نیکو گوش
 چون برید از جنب با شہ
 کہ کہ گشت نہ تو مست

پس تو آن در بر تو سحر
 باشد و هم شش در چرخ
 تا تو غم با تو نشن از کجاست
 در میان شمس و سحر شش
 یکشاید میراد من و من
 این دهمان گردن با خود تو باز
 نسیه است این تن جامه
 آب جوشان گشته از جنم
 خراب آرد تشنگی بے خرد
 نه خرد کا نرا عطار و آوری
 وین قایم عرصه جانست
 شجره استاد و شاگرد
 منتظر را بگذشتن استماع
 کز دستا و سه هزار سون
 بلکه است ابرار که می گرس
 لیکن نتواند بخورد از خون
 گوش براسر بالا میزدند
 هر چه میخواستند و بایدست
 که سوزان غلغلان را و
 نیشگر گردیدند و کرد چه زایل
 که تو خاک آب جبر علی شمس
 آنچنان بانگ که شد فتنه
 که از زبانست سکین من
 بر کشا می چشم او را بانوار
 بلکه شکار و دوسه مستعد

چشمہ پرچم و نود و نیم
 ہرچو کہ چشمتی چشمتی
 و در آید چشمتی چشمتی
 باز تو بیکند بار است
 اگر شتر که تو شال سونے
 گفت کہ ہر سعادۂ آفرین
 از سرگرمین پیغم با سے او
 آنچه خواہ بود بخند صیال
 نور چشمش سازد شگن
 از پس ده سال بلکہ بیشتر
 نیست اندر چشم تو آن نور
 پیشو چشم دست و پا
 ز ناکہ من سہم زاد و لاد
 گفت استراست گفتی آخر
 سائی بگیت در پیش قمار
 چہ زبان دارد کار از خضر گے
 فصل تو برین فروغ از شام
 دوسے فصاحت ہر چہ از بابا
 آن بد عار تہ باشد کہ او
 چونکہ لعل بود جہم آن لبس
 کہ کہ گفت دست در دوزخ
 در بارش پاک گفتی خوش
 ناز بودے نور گشتی امیر خرم
 احضیا بحق صام الدین بکر
 متصل گردو بدان سحر است

چشمہ پرچم و نود و نیم
 ہرچو کہ چشمتی چشمتی
 و در آید چشمتی چشمتی
 باز تو بیکند بار است
 اگر شتر کہ تو شال سونے
 گفت کہ ہر سعادۂ آفرین
 از سرگرمین پیغم با سے او
 آنچه خواہ بود بخند صیال
 نور چشمش سازد شگن
 از پس ده سال بلکہ بیشتر
 نیست اندر چشم تو آن نور
 پیشو چشم دست و پا
 ز ناکہ من سہم زاد و لاد
 گفت استراست گفتی آخر
 سائی بگیت در پیش قمار
 چہ زبان دارد کار از خضر گے
 فصل تو برین فروغ از شام
 دوسے فصاحت ہر چہ از بابا
 آن بد عار تہ باشد کہ او
 چونکہ لعل بود جہم آن لبس
 کہ کہ گفت دست در دوزخ
 در بارش پاک گفتی خوش
 ناز بودے نور گشتی امیر خرم
 احضیا بحق صام الدین بکر
 متصل گردو بدان سحر است

چشمہ پرچم و نود و نیم
 ہرچو کہ چشمتی چشمتی
 و در آید چشمتی چشمتی
 باز تو بیکند بار است
 اگر شتر کہ تو شال سونے
 گفت کہ ہر سعادۂ آفرین
 از سرگرمین پیغم با سے او
 آنچه خواہ بود بخند صیال
 نور چشمش سازد شگن
 از پس ده سال بلکہ بیشتر
 نیست اندر چشم تو آن نور
 پیشو چشم دست و پا
 ز ناکہ من سہم زاد و لاد
 گفت استراست گفتی آخر
 سائی بگیت در پیش قمار
 چہ زبان دارد کار از خضر گے
 فصل تو برین فروغ از شام
 دوسے فصاحت ہر چہ از بابا
 آن بد عار تہ باشد کہ او
 چونکہ لعل بود جہم آن لبس
 کہ کہ گفت دست در دوزخ
 در بارش پاک گفتی خوش
 ناز بودے نور گشتی امیر خرم
 احضیا بحق صام الدین بکر
 متصل گردو بدان سحر است

چشمہ پرچم و نود و نیم
 ہرچو کہ چشمتی چشمتی
 و در آید چشمتی چشمتی
 باز تو بیکند بار است
 اگر شتر کہ تو شال سونے
 گفت کہ ہر سعادۂ آفرین
 از سرگرمین پیغم با سے او
 آنچه خواہ بود بخند صیال
 نور چشمش سازد شگن
 از پس ده سال بلکہ بیشتر
 نیست اندر چشم تو آن نور
 پیشو چشم دست و پا
 ز ناکہ من سہم زاد و لاد
 گفت استراست گفتی آخر
 سائی بگیت در پیش قمار
 چہ زبان دارد کار از خضر گے
 فصل تو برین فروغ از شام
 دوسے فصاحت ہر چہ از بابا
 آن بد عار تہ باشد کہ او
 چونکہ لعل بود جہم آن لبس
 کہ کہ گفت دست در دوزخ
 در بارش پاک گفتی خوش
 ناز بودے نور گشتی امیر خرم
 احضیا بحق صام الدین بکر
 متصل گردو بدان سحر است

قصیدہ ہمدانی
 ہرچو کہ چشمتی چشمتی
 و در آید چشمتی چشمتی
 باز تو بیکند بار است
 اگر شتر کہ تو شال سونے
 گفت کہ ہر سعادۂ آفرین
 از سرگرمین پیغم با سے او
 آنچه خواہ بود بخند صیال
 نور چشمش سازد شگن
 از پس ده سال بلکہ بیشتر
 نیست اندر چشم تو آن نور
 پیشو چشم دست و پا
 ز ناکہ من سہم زاد و لاد
 گفت استراست گفتی آخر
 سائی بگیت در پیش قمار
 چہ زبان دارد کار از خضر گے
 فصل تو برین فروغ از شام
 دوسے فصاحت ہر چہ از بابا
 آن بد عار تہ باشد کہ او
 چونکہ لعل بود جہم آن لبس
 کہ کہ گفت دست در دوزخ
 در بارش پاک گفتی خوش
 ناز بودے نور گشتی امیر خرم
 احضیا بحق صام الدین بکر
 متصل گردو بدان سحر است

خون کن شیر عالم شیر حق
 بنویس احوال خود باب
 می شنیدم که در آمد قطب
 گفت بستم با منویش اند
 زانکه منی جادو کرد و منون
 سبطیان زان آب منو خورند
 قطبان کن میسر نزار تشنگ
 چون بر سر خود کن این طاس
 گفت احوال جهان منو کشتم
 حاس را ز نعل او و آب کرد
 باز نسو کرد و خون آب شد
 ای برادرین گره را چاره چیست
 قوم منو می شود بخور این آب
 خشم نشان چشم بکشت شاد شو
 گوهر در سماخ سوزن کرد و
 تو باین تروید چون بگو این
 آل منو می شود که حلیت شود
 یا تو پندار که توان خوش
 یا تو پندار که حرف منو
 اندر یار یک چون افسانه
 شام نامه یا کلیک پیش تو
 ورنه بشک شک پیش
 کاتش و سوس را و خنده را
 آتش سوس را این بول آب
 نیست گرد و سوس که زان

تا روز غنم رو به نیم طبق
 بهر برادر دایه ناسه که
 لا بد و ن قبله سبطی را که یک
 نریش کین و بر لب من نه با خود
 و بر لور که کشا چون بر سر
 صاف ست چون نامری دارم خون
 از بر او بی خود یا بر سر
 خون باشد آب باشد پاک
 پاس و ای در چشم شوم
 بر زبان نهاده می را بخورد
 قطب از چشم و اندر تاب شد
 گفت این را آن خود تو کشی
 صلیک من بامه بین تمام
 حجت از زبان گیر استاد شو
 جز نگار آن گوهر برگ که شود
 چون حراش کرد حق بر کانی
 سیدات با دیتی پیوست
 زهر مار و کاش جان خوش
 چون بخورای را کاش منو
 بدست نهاده و نرود و نه
 همچنان باشد که قرآن از چشم
 هر دو یکسان است چون خود
 زان سخن نشاند و سازد و
 هر دو نشاند همچون خمر و آب
 دل بیا بدیده بسو گستان

چو خبر بان بول سیه را
 آتش است این حدیث با نرا
 لا بد و ن قبله سبطی را که یک
 نریش کین و بر لب من نه با خود
 و بر لور که کشا چون بر سر
 صاف ست چون نامری دارم خون
 بهر خود یک طاس را بر آب کن
 من طیس تو بنوش آب تم
 برادر تو درم شاد می کنم
 حاس را که کرد سوس آب خور
 ساعی شست کاش لب
 منی آفت که بر آب شد
 صد برادر این است از چشم تو
 کفیل من شو در آخر آفت
 که ما که کن به نهار خوش
 نایق تروید تروید ترا
 زهره و در آب که بر صدر
 زان که با صلاخ آن شک کند
 یا کلام حکمت به نهان
 در سر و در رویش چادر
 فرق انگاشته از حق و حجاز
 خوشین مشغول کرد این لال
 بهر این مقدار آتش نازان
 لیا که در واقع شون کباب
 زان که بر آب و در جوی بر

ز شمس و خوش قره شیر را
 بارش در چشم قطب خون نما
 او طش اندر زان سبطی
 گشته دم هر روز تا بخت تو
 تا که آب نل را که در خون
 پیش قطب خون این چشم
 تا خود از آبت این بار کن
 که قطب در تریج سبب ز غم
 بنده تو باشم زانده
 که بخور تو هم شدن خون سیاه
 بعد از آن کاش که در صدم
 از و فر خون تو می سازد
 بر عباد الله اندر چشم تو
 چون ترغیب نیست چون تو
 جامه خوران بگر خوش پیش
 که خود را بر سر منو
 که در و در با نوات آب کند
 که دل از فرمان جان بر کند
 اندر چه جادو پیش کن
 رویمان که در چشم تو
 که کند کل عنایت چشم باز
 باشدش قلم کلام و کباب
 آب پاک بول کباب
 که کلام این در دست
 هر که از چشم تو بر سر

شعری اولوی منوی
 نیم حایم
 ۸۱
 خون کن شیر عالم شیر حق
 بنویس احوال خود باب
 می شنیدم که در آمد قطب
 گفت بستم با منویش اند
 زانکه منی جادو کرد و منون
 سبطیان زان آب منو خورند
 قطبان کن میسر نزار تشنگ
 چون بر سر خود کن این طاس
 گفت احوال جهان منو کشتم
 حاس را ز نعل او و آب کرد
 باز نسو کرد و خون آب شد
 ای برادرین گره را چاره چیست
 قوم منو می شود بخور این آب
 خشم نشان چشم بکشت شاد شو
 گوهر در سماخ سوزن کرد و
 تو باین تروید چون بگو این
 آل منو می شود که حلیت شود
 یا تو پندار که توان خوش
 یا تو پندار که حرف منو
 اندر یار یک چون افسانه
 شام نامه یا کلیک پیش تو
 ورنه بشک شک پیش
 کاتش و سوس را و خنده را
 آتش سوس را این بول آب
 نیست گرد و سوس که زان

14

مشتبهی مولوی معنوی

کاغذ پر جو کچھ لکھا ہے وہ سب
 میرے راول دہلی کے ایک
 چوب دارا کے ہاتھ سے لکھا ہے
 شادی کے بعد میری زندگی
 میری بہت سی پریشانیوں سے
 سن گئی ہے۔ میں نے ان تمام
 پریشانیوں کو یاد کیا ہے جو
 میری زندگی میں ہوئی ہیں۔
 باوجود ان تمام پریشانیوں
 کے کہ میں نے بہت سی
 کمزوریوں سے پیش قدمیاں
 اُن وقت میں لیں کہ وہ
 جو میری زندگی میں ہوئی
 اُن کو میری زندگی میں
 میں نے بہت سی کمزوریوں
 جو میری زندگی میں ہوئی
 گفتگو میں کرنا چاہتا ہوں
 تو میری زندگی میں جو
 دن میری زندگی میں
 جو میری زندگی میں
 گفتگو میں ہے ان تمام
 اُن تمام چیزوں میں
 ہر ایک چیز میں
 کا بلانہ میری زندگی میں
 ان میں سے پہلے

مستغنی مولوی مستغنی

10

۱۰۰

[illegible]

کایه شست و شست بنی گشت بدین
 راست بنی گریه سپید بنین
 زمین تراضع گرفته آنگه خدا
 چون درخت جوهر شد آن درخت
 ز فیقلش همه عیادت روا
 شد زشت کج مقوم حق نا
 آورش پنجم الوه معصم
 تاب بنی خیر او دشت تداو
 اول او بهر گنج افشان بر دها
 از رخ شاد بر آینه عیادت
 کاین بهر چه از او کشیدین جرات
 بنیکه از فکر تو دایه دشت
 تا که بهر دین و دشت حق
 دایه اسما خواریت می کند
 چون پیش گشت آن از دشت
 بنی خیرش ز عیادت دشت
 پاره پاره دست فرمان پذیرد
 گشت یار بنی فرید باو مرا
 بهر هر که عیادت پیش است
 بنی خیر آن عیادت باو
 بهر بنی است حیات مراد
 تا ختی در هر عیادت باو
 از دل و با کول آمد بان عام
 تا در دشت عیادت ز خور و
 خور و دشت عیادت ز خور و

شمع در بر آسمان شریفین
 مستطیع کنواست از در چین
 راست بنیختند آن شمع ترا
 چون سوزی شمع را در کف
 این چنین باشد آن کی میاید
 با آن قند مو سست علی
 گوشت بگردد که اکنون با هم
 بسیار آن بر گیر و در آن
 گشت معجون که در قند را
 از اینها که در معجون در بر
 چون نوزند این عین گشت را
 از پنج هست آن بنویس
 فاش کرد و بر هر اهل ذوق
 شیخ اصحاب هدایت کند
 سخت شدن کار بر طبایع
 لایبیک و در دو گشت قدش
 من بفرست خود گرم سخت گیر
 میفر بیدار و فرمیده ترا
 هر چه بر چاک است آتش بر جاست
 مدد هر چه میخ کردش بسیار
 آن سبب بر جاست و غلط
 سوز باز آید از بیم کس
 بهیچ آن تیره چرند و از خطام
 بهر او خور و تو فر به
 جان چو باز گشتن چون نرسد

چون فرزندش از کار دهنه نهد
گفت شما جز خرد و از حق است
بعد از آن بر رویان آمد و بن
آتش آمد بنور و خرم میکند
آن نمی آید تیت باشد جلالت
سهمه و استقامت
این درخت تن حکما موسی است
پیش از آن گندن بود که سحر
گشت حاکم بر سر زحمان
تا بر آید بخورد از موسی دعا
امش آمد که کباب نوح کن
کسرتن یکت زمین اهل حق
چون که مقصود از چهره ظاهر بود
باز کرد و قصه قطعه بگو
من شفاعت کردن فرعون
کامیاب کار و علم اسطمان کن
بین خندان کسب بتری پسین
مبشرم این هم خود عدل است
گفت حق آن را که نیز درم بر
وان امضا و زمان کرد سیه
تا طبع خویش بر دراز رزد
بندگی ناکرده و شش درو
میچرد آن بره و مقصابت
کارزدن روزی حکمت بخور
شیخ باور آنکه هست از خست

میشدند که در انداز محبت کلام
 آید چنانکه پیش توان جزو است
 که مبدل شدت و سبب از هر
 شاخ امانی انا شد میزند
 که در دین پیغمبر صفات ابدال
 احد ثابت و فرغ فی السما
 کما مرش آید که بنیادش بر است
 چون با مرش بر گرفته است
 آشیان خون که در کعبه بر سر
 چون نظر افتادش در هر
 ترک پایان بنی مشروح
 جلوه گردان بجا و آن
 بایش از پند و اندرز
 که در کفر از جان خود زود شود
 نیل می آید سر اسرار جان
 نیست مادر و سایر از جان
 تا به بند دین در آن تفتیش
 تا به اندام اصل در آن فرسایش
 پیش سالک از اندرز و سخا
 تا به بنیاد خلق تبدیل آید
 تا به منجم رو بسته کند
 قصه دو رخ گذشته لغت جو
 که بر لبه ماجر و برگ مراد
 از شعله فریاد با که و فر
 که بود و سبب از هر جزو

۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

هر که در خواب بنی یک کج
 که پیشتر که من بکر و نیست
 از خود در غم و داس خود
 گشت بگرگان یک یک نیست
 این قصاص نقد حلیت است
 این بکران جنگ نیست
 تا به این خوش طبع و خوش
 که در گران خود را در چشم
 این خزان را یک یک خوش
 پس در پیشان کس نیست
 داشت طعنان شک و تردید
 کان سخی اگر نیدیش کما
 نیست تا در این آن طغان
 از دست و پا نشود و پند
 که نبوده و نه و فاعل
 پس شعلت چو طالع بود
 قرب جوی چون ناستاد
 وقت خواب در آن می شود
 نو چشم هر یک در دیوار
 به جوت در آن عالم
 به طلق نیست و غرض
 غیر نسل و دلی
 این طلق را خود جوان
 که در آن افکار نیست
 هر یک در آن موصول

[illegible]

چو کرد خوار و برین خوار
 بایان نثار بود گوشت و خوار
 در دیده بویستین و پستان
 خون تنید بجا گرفت و قصاص
 زین ملک خوانده او نیار اذلا
 این سخن پیمان زار و دوریا
 مانع نالان از انداز حق
 ز او برون و پیا برسان
 قریبیکه کرد بر جوت مطلق و جود
 ناخوبه بند خویشین خواب این کرده
 تا که عدل ماقدم مرون نهد
 چون خرد راست شمرند
 چه عجب گزاف آن قوم نیز
 نوشید فاضل غفلت عقل
 در از و غافل نبود نفس تو
 قرب جیوت عقلت را بتو
 نیست آن قضیت که در افسوس
 از جبر و حقیر اندر است
 بجهت دران عالم و صفات
 جیوت دران عالم البیان
 زانکه فصل و عقل نبود در و
 بی پایه بر او و حذر
 زمین جیوت کرد مار
 جیوت آن پندار از زیر بار
 نیست عین زین کرد این و هم

[illegible]

اگر چه که می بینم جل جلاله
 به چنین فرخ که بر کوه قاف
 گریه چو این بود ز غم و است
 فرخ را بخواند که عالی است
 چون ز غم این عجب کوه
 پس بین میان در راهش
 ز غم و است به زبون
 می گفت که ای پادشاه
 بر شاه سنگ آهین
 باز آتش و شکار و صفت
 که بر آس از زور و است
 ظاهر این در به زبون
 در این راه که در جبین
 شمع بر کوه ز شرف و است
 آن دماست به بیگان
 در دماش و زین و شمشیر
 از بر آس خاص و عام
 تا من و ما که ایشان
 پس میر و آن بهر و است
 علم به علم و حیرت
 بست و دیوان و عام
 چون و زور و است
 تا به چنین فرخ که بر کوه قاف
 گریه چو این بود ز غم و است
 فرخ را بخواند که عالی است
 چون ز غم این عجب کوه
 پس بین میان در راهش
 ز غم و است به زبون
 می گفت که ای پادشاه
 بر شاه سنگ آهین
 باز آتش و شکار و صفت
 که بر آس از زور و است
 ظاهر این در به زبون
 در این راه که در جبین
 شمع بر کوه ز شرف و است
 آن دماست به بیگان
 در دماش و زین و شمشیر
 از بر آس خاص و عام
 تا من و ما که ایشان
 پس میر و آن بهر و است
 علم به علم و حیرت
 بست و دیوان و عام
 چون و زور و است

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

اندر از میدان حسد که فدا شد
 تا قبل از بیدار شدن تن است
 آفتاب اندر که در پیش شد
 همچو بخت که چون خواب درو
 اندک شمس گر بیدار نشد
 خفته سازد شیر خرد را آفتاب
 نقش از میدان نظر بخت
 در کار بخت دیدان بخت
 گفت اورا این بخت اندر
 باز گفت اورا بیا ای سرده سوز
 حیرت اندر حیرت اندر
 جز بخت اگر شتر سینه در غریز
 این حیرت بخت بخت
 آفتاب بخت اندر
 اعطای شاد و آموذار
 میسازدش در چون زن
 نرم گو گو لیکن بخت
 کو که بخت بخت
 این سر خرد میان خند زار
 صورت حرف آن سر خردان
 تا حیرت چون بخت
 مشغولی بخت بخت
 تاز میبند با سما میبند
 چون شناسد جان من جان
 چون شناسد که او شناسد

خفته اند بر فراغ کوه شیب
روح بدنه آفتاب درین
شمع از بهر دانه که برپوش شد
جان درین دانه ها باشد پاک و زلال
شیر جان ما که از دم خفته بود
که گمشد سرور و اندران گمان
بجو از در کعبه پرچون گشت
تا ابد برپوش ماند حبیب دل
گفت برو که حریف تو نیم
من با وج خود ز تقسم هنوز
بپوشیده فاسکان اندر نفس
تو نه بر او نه آن شمع نیز
شیر را بر عکس صید گوهر کن
پیش او کوکب و فلک است این
ما طغیان ساکنان از ضمیر
نرم باید گفت قولا ای سنا
در سوره مغرورش درین انصاف
نرسد فاسکان شمشیر
ای بسا کس را که نهاده است
در زمره من و فرودم برین
فشو و دیگر باشد زین مطبخ
هم جوت هم زور و کاشت تو
یکدل و یک قلبه یک خوشنود
یا دارد است و ما جسر را
نمک درش برده سار شود

جانِ حلیم گن اور کھنڈ مرست
 دوست بے تمیز لاشِ مرست
 جسمِ احمد را تنقیدِ بد برون
 چون تانم در گویم صفت جان
 خفته بود آن شیر کز خواب پاک
 دزد در عالم کار هر و بادے
 مر کز کشت سگے نور پاش
 چون گذشت آنچہ در دود و دشت
 باز گفتا کہ چیم ای و ماست
 گفت بیرون زین دشت ترش
 بیشه ما مجد را بجای است
 شمع چون دھوت کند قشور
 بدگون مشک سخنِ پاشیت را
 لاشِ تقصم حبیب دارم
 تا رسیدن در شنه زونا ز خوش
 آب زار در خون جوشان کنے
 وقتِ عشرت سخن کو تا کن
 فطی جان را روضہ جانیست
 طن بر دزد و کانیست و شب
 از دنیا کج حسام الدین برادر
 بین ز ماضی رنگی و جان تو
 بر فلک مجبور دی او خوشتر
 تفرقه بخیزد ز شکر و دودے
 صوری و بارون شود نادرین
 پس شناساے مگردانید را

بے خبری و غم و اندیشی و غم و اندیشی
 بے زنجیر و کدو و زنجیر و کدو
 آن تویر آن تن باشد و آن
 زانو زانو درین کون و کمان
 انبست شیرینم و شادمان
 گویا و دود و دود و دود
 راه را گویند باشد و گویا
 فر و مقام و چرخ و دود
 گفت روزین پس هر روز
 گر زخم و زخم و زخم
 چند باشد که جان و دود
 جان و دود و دود و دود
 و دود و دود و دود
 یا غم و دود و دود
 راز یا دود و دود
 و دود و دود و دود
 اگر که دود و دود
 که دود و دود و دود
 چون دود و دود و دود
 این سر و دود و دود
 فی غم و دود و دود
 بیزین دود و دود
 و دود و دود و دود
 غم و دود و دود
 دود و دود و دود
 دود و دود و دود

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

<p>میں سب جان نسی جان بد پیش از ان نقش از منور</p>	<p>ناشناخت رشید پای زرد مفت از کبر بر رتق بود</p>	<p>میں خوش و خوشان علم کین کاخچین کس بہت تاریدید</p>	<p>نابدا سے کج آن کبر کین از خیال روشن لجان طیبید</p>
<p>لین اشارہ بدست است بہر دست کیفہ ہاید کین الذین کفر و ان لا یلک کتب و اشترک فی نفس حق تعالی باعتقہ بنو جن کہ شفا کافر شہد در اہل کتاب کہ بود</p>	<p>در بیان اعتقاد یہود و نصاری ویشان جناب غیر علیہ الصلوۃ و السلام نام اورا حرز جان کردن و نگوش راخوانان بودن</p>	<p>در بیان کرش ہر جزو در باغیان شان پیشہ کز کون خوش شان کبر اسے اگہ کبر یاد و شان دار و شفا شد در دل و در گوش و در آواز بکہ نج نقش و لیجہ خیال</p>	<p>در بیان کرش ہر جزو در باغیان شان پیشہ کز کون خوش شان کبر اسے اگہ کبر یاد و شان دار و شفا شد در دل و در گوش و در آواز بکہ نج نقش و لیجہ خیال</p>
<p>نقش او بر گرد و یار و رفتہ گشتہ با کیوے اہل صفا</p>	<p>از دل دیوار خون بل چکہ آن دور وے حبیب مر دیوار</p>	<p>آپندان مرغ بوقش بر د انہمہ انکار کفر ان اد شان</p>	<p>کہ رہا در حال دیوار و زور چون در آمد سید آخر زمان</p>
<p>میں بلیغ ہوتون شہسوار کفر و فساد ہوتا کفر و بغیوت کفر و کفر بہر دست کیفہ ہاید کین الذین کفر و ان لا یلک کتب و اشترک فی نفس حق تعالی باعتقہ بنو جن کہ شفا کافر شہد در اہل کتاب کہ بود</p>	<p>ان تہنیکو فنجیسم و واد آتش تہش یا ز و تہیاد آہ نیچہ از او شاف کاس ز و کاش اکتے کمان کہ ز نقد یا بز و جہ بہر دست کیفہ ہاید کین الذین کفر و ان لا یلک کتب و اشترک فی نفس حق تعالی باعتقہ بنو جن کہ شفا کافر شہد در اہل کتاب کہ بود</p>	<p>چون بدید پیش بصورت بر واد تہش یا ز و تہیاد تا مریدان را و راز و شک این گمان سہر زہنہ از ہر کوہنگ امتحان خوش شہ پابنگ امتحان خوش شہ کہ نامہ و قلمیہ او زان عیان صدقیہ است بگاز و دین اتمام نہ محاک باشد نہ نور محنت</p>	<p>چون بدید پیش بصورت بر واد تہش یا ز و تہیاد تا مریدان را و راز و شک این گمان سہر زہنہ از ہر کوہنگ امتحان خوش شہ پابنگ امتحان خوش شہ کہ نامہ و قلمیہ او زان عیان صدقیہ است بگاز و دین اتمام نہ محاک باشد نہ نور محنت</p>
<p>آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار</p>	<p>آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار</p>	<p>آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار</p>	<p>آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار آتش کوہین شہسوار</p>

اوستادان صفارا اوستاد غیر این منطق لبه بکت و همچو راجش دارم در نهان خارج است از رخ تو فای که در چشمم کو تو مار یک و وز طراوت داون پوشید آن حسد خودم که جاویدان خود عاجزانه جنبش باید دران که توان کردن ترک خورد در کهار تازه کن در شران ورنه بیایست پیش خاک تو خلق ز طلمات و دم اندوگان گو باشد عاشق خلعت چو که طواف مشعل ایمان کنند چشمم در رخشید تو اندو شود	اوستادان حسام الدین راد در رکعت و دهنه دوسه شرح پنجست بر اهل جهان مع توفیق است و تخریق حجاب قدم خورشید جهان قدم خود است تا دشت پوشیده هیچ از دید ما هر کس که کو حاسد گویان بود اگر چه عاجز از این عقل زبان که چه نتوان خورد و طوفان محاب راز را در می نیاید در میان آسمان نسبت برش آمد فرود نور حق و سبح خدای جان نور یا بست تحسین کوش سست چشمانی از چشم الی کنند تا به آینه پس را تا رو بود	عالمی آغاز سفر نیم است در بر خود مایه تانک ضعیف چاره اکنون از این سخن کرد است گویم اندر مجمع روحانیان که در چشمم روشن و نامور است شد حسد و آفتاب کاهران یا مفع جاوید تا نده خواست عقل ز شرح شمشاد و غافل اغلک و آن کله لایق ک هم بقدر تشنگی باید چشید پیش از این غریز یک است پیش از آن که فوت آن چشید که در من به دریا آن کس اگر نه چون میش در طاعت کوش بند طبع بود و زین است	حسسام الدین که نور انجم است که نبوده خلق محبوب کوشین لیک تقدیر بازان شکوه نیست مع تحیف است باز از این ماج خورشید و آس خورشید تو خنیا بر کس که گذر جهان یا ز نو به پیش تا نده کاست خیز تو بگذشت از درک محفل آن شمشاد کله لایق ک آب دریا را اگر نتوان کشید فقط ما نسبت به تو شکر یک من گویم و صفت تو تا به بند تو خنیا است این نور خوش نویش آن حرف تیر کوش مکت با سنگل با یک شد
--	--	---	---

دست نیرب منوی مولوی منوی

بسم الله الرحمن الرحيم

اوستادان صفارا اوستاد

غیر این منطق لبه بکت و

همچو راجش دارم در نهان

خارج است از رخ تو فای

که در چشمم کو تو مار یک و

وز طراوت داون پوشید

آن حسد خودم که جاویدان خود

عاجزانه جنبش باید دران

که توان کردن ترک خورد

در کهار تازه کن در شران

ورنه بیایست پیش خاک تو

خلق ز طلمات و دم اندوگان

گو باشد عاشق خلعت چو

که طواف مشعل ایمان کنند

چشمم در رخشید تو اندو شود

بهر سحر خنک برین باد شاخها
 چاره صفت این بشر اول شکار
 زانکه چرخ ازینها زانخ میسوز
 هر غافل از غفلت نکات به
 از تو عالم روح هزار سنه شود
 حلق راگر زندگه خوابه باشد
 چاره مرغ منسوبه ران
 سهر بزم این چاره مرغ زنده را
 بزم حرمه آمد افکوش در دنیا
 بهیچو نیامد که خانه میکند
 تا مباد با غنچه آید در گداز
 احتماش نیست بطلان خود
 ایمن است از قوت و از با کار
 عدل شده او در غضب چشم
 میسوزد او در مصیبت و غیب
 زانکه شمشاد بر سبزه فقر
 تاخوری نیست و بر شست از
 کافران همان نیگم شدند
 کایه احو شاه ما انجاش
 رویار آن کرده آن سلطان داد
 بربود اجسام هر شکسته شاه
 باز در بیکان بنه میرفت
 آب روح شاه اگر شرمین بود
 هر کجی بر یکسان نزدیک
 معطله برش چو دانه از

در معنی کیک که نموده
 چای سحر خنک که این سحر
 هست چهل سالان در پیش
 سهر بزم این چاره مرغ زنده را
 بزم حرمه آمد افکوش در دنیا
 بهیچو نیامد که خانه میکند
 تا مباد با غنچه آید در گداز
 احتماش نیست بطلان خود
 ایمن است از قوت و از با کار
 عدل شده او در غضب چشم
 میسوزد او در مصیبت و غیب
 زانکه شمشاد بر سبزه فقر
 تاخوری نیست و بر شست از
 کافران همان نیگم شدند
 کایه احو شاه ما انجاش
 رویار آن کرده آن سلطان داد
 بربود اجسام هر شکسته شاه
 باز در بیکان بنه میرفت
 آب روح شاه اگر شرمین بود
 هر کجی بر یکسان نزدیک
 معطله برش چو دانه از

کرده موشانه زنده سحر
 این بهار ایلیا برین کاش
 بسمل ایشان و در جان راسیل
 بر کشاکش است با نشان آیت
 نه نشان شده عارضه فتنه
 که نباشد با از آن ایشان
 از زمین و در غنچه حق تو
 این نشان چاره مرغ زنده را
 نشنود از چرخه کم کاوا
 دانه های سر و جرات خود
 در پیش زده و جوی و حق
 یکمکه در فتنه چنان با
 که نباشد در فتنه و در
 انوارات خطا و این بود
 درین نشان چاره مرغ زنده را
 صد گفته و پیرت از تو شد
 در چرخ و بر یک از غنچه حق
 وقت نشاند ایشان بسجده آمدند
 این غنچه بر سر و فضل خود
 که شمشاد برین و حرمه
 در زنده بران و چشمه آید ترا
 روح چون است و این اجسام
 انجمن و در غنچه حق
 مانده در حرمه چو اندر جام
 سهر و شمعیت و جانت خود

بهر سحر خنک برین باد شاخها
 چاره صفت این بشر اول شکار
 زانکه چرخ ازینها زانخ میسوز
 هر غافل از غفلت نکات به
 از تو عالم روح هزار سنه شود
 حلق راگر زندگه خوابه باشد
 چاره مرغ منسوبه ران
 سهر بزم این چاره مرغ زنده را
 بزم حرمه آمد افکوش در دنیا
 بهیچو نیامد که خانه میکند
 تا مباد با غنچه آید در گداز
 احتماش نیست بطلان خود
 ایمن است از قوت و از با کار
 عدل شده او در غضب چشم
 میسوزد او در مصیبت و غیب
 زانکه شمشاد بر سبزه فقر
 تاخوری نیست و بر شست از
 کافران همان نیگم شدند
 کایه احو شاه ما انجاش
 رویار آن کرده آن سلطان داد
 بربود اجسام هر شکسته شاه
 باز در بیکان بنه میرفت
 آب روح شاه اگر شرمین بود
 هر کجی بر یکسان نزدیک
 معطله برش چو دانه از

انجیل انجیل انجیل انجیل
 جان پیدا نہ ہی دوزخ سے
 برتن کہہ ہم جاہل انحر سے
 اور بنیدہ نوروز نارسے روز
 آتشے شعلے اس لیے دادہ انا
 خانہ را او سرگرداں خود
 لاجرم لاجرم زردان زین تن
 سائراں بندہ بود و غلام
 مسن نیم فرعون کا یہ شعلہ
 پس گوشت ان رسول خون
 تا جلا باشد مران آئینہ را
 و گزین آئینہ کو آئینہ است
 این تفاوت معلوم از یک
 است عقلی چون سارہ آتش
 عقیدہ خلق مفسد عقل اور
 منطحت است ذات پاک اور
 آن زویدہ حسن صبا سے بہ
 آن زرعہ فی امیر آب شد
 برضیال جیلہ کم تن مار را
 مگر کن تاوار ہے از کاخ خود
 روی و فرست اگر گم من
 زود را بگذارد نارسے را بگیہ
 زار ہے مگر آتشہ منوحت
 انی سیکہ نام و گزین ان عرب
 زین پانہ را یہ حیثیت

جزا کو خود بخود نکر و نیست
 کا کہ درینا صدر از دم بر یک
 من بودم گرم از دافشوی
 دل به بیندازد و نور سے شود
 و اندر آتش خستہ کشاده اند
 از دم سحر و خود دان کہ دم نموز
 نذر آقا بند جزو جان زیرین
 اندر تار بند برین منقوشه بام
 سحر آتش میر و شمع چرخ غیل
 فرزند محفلت بہ از صوم و نماز
 کہ صفحا از پدر طاعت سینہ را
در تفاوت عقول و اہل
 درو ارب از زمین تا آسمان
 ہست عقلی چون جہان مہر
 عقل در شکست عقل خلق بود
 نہ و نجو حق را و از دیگر مجو
 دین ز صیاد غم صید سے کیا
 و ز اسیر سبط الارباب شد
 کہ غنہ را کہ دہد مکار را
 مکر کہ کن نہ دور گردے از حد
 ہر چہ بر قصد خداوندے کن
 نہ شومے زارے آید از حقیر
 زارے ہر در ز فرخ عن خوبی
حکایت از عرب سگ
 یک سگ بہن بہن تراز بہن تراز

چون جلیس عن اگر مستی بر آید
تا ہی سوزید آتش بے لمان
غاصد این آتش که جان آهست
آنچنین لعب آمد از رخسار جلیل
ساحر معین بر بنجره را بن
چونکه جادوی نماید خدین
لاجرم از سحر نزدیک مر لوزن
همین بخوان تو این سحر محال
نیست آتش است آن تاریک
ز کا عقلت جبر این و در غلط
لیک که رعنید ازین فاسد
نظرات خلاف محترمه
است عقل از دنیا چون آفتاب
ز آکا بر آیدش او چون واحد
عقل کا نفس کل مر ز خداست
عقل خبر عقل را بنام کر
آن ز خدمت ناز خود خویش
انجلیکوست و فرزندین بند خدمت
مگر کن در راه نیکو خدمت
مگر کن تا کمتر بین بند شوم
لیک چون پیرانه آتش تبار
اگر کنه زار سے بیابے رحم او
اگر ز خوان و سخن جلیست
ایو اگر شکامی امر و ناس
سنا یا گشت گفت این اگر پستی

آتش آتِ بخت و تو پرده
 گم گری چشمِ مولیٰ و محرومان
 کار برد از بجس کار است
 تا بنی کیست آری غلیل
 میکند گزشت میان آن
 چون بودستان جادو ازین
 رفته اند چاه کجای رسن
 سر گزشتی که یاس کا بجبال
 وان در گزشتی که آتشین
 این دور گزشتی آن شد
 صیقل و در او بر بازو بست
 اندر کے صیقل گری اور آب
 هست قتلے گزشت از ہر و ہر
 نور زردن بن خرد با پرور
 حوش و کرسی امان کز ہر
 کام و دنیا مرد و نا کام کرد
 دین ز مخدومی ز راہ غریب
 حیلہ گم کن کار اقبال سخت
 تا بنوت یا بے اندر متے
 ز کی آفتے خلودے شوے
 کیسے زبرد و زو پاک باز
 رحم اور زارے خود باز جو
 کا زردن شان جز ز شاکست
 اشکے با مدیہ و غیبت از کرب
 نوحہ و زارے تو از بہرست

[illegible]

گفت در ملک سکه بد نیک خو نیز چشم و صم گریه و زردان گفت چشم و صم گریه و زردان بعد از آن که در سالار خلیفه گفت چون بجزین سگنان اند گفت نکست بر سر بوی مشک گل خود افکار کرد و چون بپس چون گریه آسمان گریان شود دست شکسته با در درو عا که حق را بین و که خود بهل که کینه این کین با شعله که تو احوال عرض خوش را پیر طاعت مبین پاپین که بلخ و کوه از چشم بران احم چون گویه از نیر و نظر در حجب با کبابی لغزش و بیت گر بفرست غیر تو زردم لاشه لیک آمد عصمتی در کن کشان یا رسول الله و ان و اکو کسان بر شتر خرم که گنجه چون جام سر بریده از من آن انشیر آب نهان است و در یاک بخار سبب حرمست تا در آن حرمست کو تیر حرمست و صد او در میان بیا نشو و نموت	لیک می میو میان راه او نیک خود با وفا و مهربان گفت جرم لک لبش که در دهان صیت اندر بیت این انبان گفت تا این حد دارم اتحاد کوب ناپیش تو بهتر از شک پاره چون گل نباشد جز بپس چون نهال در چرخ یارب خوان شود سوسه شکسته بر فضل خدا او ز کمرش مکرنگار آن خجل تا ابد از حشر و عروج و ارتقا در میان آنکس چشم بدو را پسند خوش چشم او مبدل شده بسیار چشم و از خوشی شسته شده در مستی آینه کینه و ان کجا تا بیا آید و آگاه کرد صید چشم به سحر و آفتاب شده و نیکه لغزش به باز بهشتان نیز نند از چشم بدر بر گسان و انکسان بفرستند اندر غلام کو تک پای میکوه در شعله لیک در گردش بود اصل کار چشم به حصول تو و حرمست از غیبه تو باشد زشت و در میان بیت خداست در	شیر زاده از نه سگ آن چهل روز در نزد یک من گذشت همه این را طاعتی تجسته من می کشم از مهر قوت این بدن لیک است آن دیده و گمان عزیز ز خاک خون پیچیده خبر این سلطان با اقبال خود بویب که میباید از شکست او برادر و برادر و برادر بیش از یک کینی بر تعجب تا بر سر بوسه ز غم من لکن نیک و نیک باشد مر ترا تا که سوره این کتا یکمین نیز فقر یک از پی جزوان بدن در میان راه سبک من مطر کان چشم به بر صیت و نیر آن یکا در چشم به نیکو چون بر که خود و عین اکو کم رکاه و اشکاف تا که دندان شیرین بمید و اشتر قطره راه و سید و گردش را که در فلک چشم به را که کند زیر لکه بهر در آن شده بوی جسم خود از آن که کتا آن چاه است طاعت شد آن جا باشد
---	---	---

سکه در ملک
نیز چشم و صم
گفت چشم و صم
بعد از آن که
گفت چون بجزین
گفت نکست بر سر
گل خود افکار
چون گریه آسمان
دست شکسته با در
که حق را بین و که
که کینه این کین با
که تو احوال عرض
پیر طاعت مبین
که بلخ و کوه از
احم چون گویه از
در حجب با کبابی
گر بفرست غیر تو
لیک آمد عصمتی
یا رسول الله و ان
بر شتر خرم که
سر بریده از من
آب نهان است و در
سبب حرمست تا در
کو تیر حرمست و
در میان بیا نشو
شیر زاده از نه
روز در نزد یک
همه این را طاعتی
می کشم از مهر
لیک است آن دیده
عزیز ز خاک خون
خبر این سلطان
بویب که میباید
او برادر و برادر
بیش از یک کینی
تا بر سر بوسه
نیک و نیک باشد
تا که سوره این
نیز فقر یک از
در میان راه
کان چشم به
آن یکا در چشم
بر که خود و عین
و اشکاف تا که
بمید و اشتر
سید و گردش
چشم به را که
بهر در آن شده
از آن که کتا
طاعت شد آن

از آن دم که در شکم بود و با
 حوض خلق و در غایت
 اسب کش و در غایت
 صد خندان و غنچه اندر گرد و خان
 آن شنیده شد که از آنکس
 حوض یاد را و بسوزد و بر
 چونکه گشته و چنان
 تاج از آن است و آن ماکر

پرتو نور میگذرد و سر پرست
گفت طاعت و ساجدین چه شکر
هر پرست را از غریبه و بلند
دین چه شکایه و چه بیادگی
اگر بماند از اگر بود آن گناه
ایمن آباد است آن راه نیان
خوبی نازار دے بقدر از دست
مرد و شوم تا خارج کجی
چون زنده شود به یونان کند
بر کون این که کند پرورد خو
نرم زخم چندان شد که نوبت

روشنی می نمایند از چهره
ملکوت بزمیان بر بزم دران
کاشا عقیقه ده اشکال را
نور شد عقد با گشته تویر
که در آن که شقیقه یا سجده
عاریان و غرض است گیر

دهن احمس اذکب بود و جاد
 یکین نصب بیت شان است
 نه سچو را که در سر جبهان
 در ریاست چون بخند در جهان
 ترک خورشید را ملک جز بیم
 چون نیاید بر خورده بخور
 بستان از نظر طلق گیر
 قلمه او که نه خود و در گذر

حکایت آن حکیم کہ در بطاویر
 بدیع از یخ جون بر کف
 حافظان در کف صفت می زنند
 تو بهیدم از قیامت کیست
 افغانه سر بنده را از چشم شاه
 ترک نازش گیر جان رسان
 بیم و ترس من سرش بگردان
 ز زهره زیز زهره برین گوی
 نفسش ز زینت بگریست
 روحش بخوش از غوغا بخیزد
 گریه مراد افراق او در کجاست

و زمان آنکه ایضا و ساو گئے
 و شوق و محبت و سر بر آئینه قوسید
 و در طغیان کرد دست درین بال
 عقدہ چند و گرد گشت در گیر
 آن بود بهتر نیز هر یک صید
 خدو را در آن گران بود گزین

لاجرم او زود استغفار کرد
 پنج و شش این ریاست را اگر
 شیطان گرد نکشے بدو رنج
 او نخواهد که این بود بر پشت خاک
 که حقیم است و در افراتر نیست
 پنج شود راه تو از زلفان او
 هست الوهیت در آن نور مجالی
 منزه است این بر ملاوت

خود دولت چون میدان این حال
بهر تحریک آن هوا سے نمودند
یا ہمید آن زمان سے سے گئے
نازک درن خوشتر کید ز شکر
او بسا ناز آور سے ز تو پر بال
وین نیاز را کہ لاغری کند
چون زمره زمره بر وین میگذشت
و ز شکر بنی تو آخرت بهار
انجمن کرد که چون فصل شکر
بانگ شبنم تو زوئے خویش را

طوطی از فکرهاست
 و ناک گنجی و سخنان
 عقدہ کمان بر گیسو گیسو
 حللین اشکال گیسو گیسو
 چون پیر خد خد زین حد گیسو

زین لعین از تو بهر یکبار کرد
 باز گویم فقره باید در گهر
 مستحق است آمدن بهشت
 تا بهر یکبار بر سر از دست
 بهر جویش بهشت پیوست
 رحم که جز از دل سندان او
 هر که در رو شد بهر گوی و بوال
 کاشته است باید وقه و سیت

ایک حکیمی نے تو یہ سہاگشت
 پر کھنڈے انڈیا لائیں انڈیا
 انہر تو باوہنر کے کہند
 قاصد طبع ہر جگہ سے
 لیکن کم غلیظ گر دو حد
 آخر الامران بران شہر
 صدر را چون بدرافور
 ہر کہ تو گشت او را
 میل کر دے بنے ایلی
 آنچنان نہ را تو شہر
 تر کر کن غصہ بچا

دختم نافضوا من طهرت فی کشفه
میخیزد شد در طهرت سر که جان
عقد است بر کیه نه
که ندانے که خسته یا نیک نیست
خرج این دم اگر حساب کن
تا به جید در رسد از خاک نیز

[illegible]

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

مثنوی مولوی سنوی

از حسی که در آن روی مینویس
 بگوین آن پر خند آسای را
 چون شنید آن پند در نگاری
 از آنکه سپید بر کندن در حسی
 به چکیده از چشم او بر خاک
 گریه با صدق بر جانها زنده
 عقل و دلهای گمان خسته
 از بوجو اروت و جومات آن بجا
 سحر و صد سحر باطله خدای
 مایا سوزیم این سحر و فغان
 سیدها همچون سگان خفته اند
 که بر داسه و آید در میان
 حرکتها زنده اند که خسته
 نیم زبانش میل و بالا خسته
 خنثین سگ درین تن خفته اند
 تا که بر داسه بنشیند شکار
 چون بنشیند آن بسبب خرنه
 و زبانش در بسبب نادره
 بشنو اندون و زبانش آن جرات
 چون در گریه ناز که گفت زو
 او بسیار صدایه در حسی مدرام
 چون مدرام زو ضبط خسته
 بر کمر بر داسه خود یک پاک
 این بلای محب من شده خسته
 پس بهتر آن پاک است خام را

وزن کمر در آن حسی خست
 پیشمان شدن آن حکیم زان سوال
 بجا زان در زو که بسیار است
 به جویایه پیشمان میان است
 اندران هر طره و تیغ صبر جرات
 تا که حسی و عرض را گریبان کند
 در میان آنکه عقل و روح از عالم علوی
 بسته اند از حیا بجهاد سمناس
 زمین و آسمان و زمین و آسمان
 از دایه است و استبداد و آسمان
 اندر ایشان خبر و شتر نهفته اند
 آنچه خسته در حسی که بر داسه
 تا خنثی آورد در سر بر داسه
 چون ضعیف آتش که بر داسه
 چون کما خنثی شان نهفته اند
 آنکه مان ساز و طوطی کو سار
 در مصاف آید زو و خوف و زو
 تیر و در او زو زو زو زو
 جواب داد آن طوطی صریح
 که تو هستی رنگ و جور اگر و
 بهر این بر با نادره جود مدرام
 زمین و آسمان و زمین و آسمان
 تا نیندازد با هم هر کلاک
 در میان آنکه هر نر و وزیر که
 که زو دانه زو بنشیند مدرام را
 آن نه نیست که هر صود بلای
 چند تب را ناز بهر یا لوما
 آن بر آید که شوم شست و کوی
 نر و زمین جان به تر از بلای
 در میان آنکه هر نر و وزیر که
 اختیار آن را نگو باشد که او

از حسی که در آن روی مینویس
 بگوین آن پر خند آسای را
 چون شنید آن پند در نگاری
 از آنکه سپید بر کندن در حسی
 به چکیده از چشم او بر خاک
 گریه با صدق بر جانها زنده
 عقل و دلهای گمان خسته
 از بوجو اروت و جومات آن بجا
 سحر و صد سحر باطله خدای
 مایا سوزیم این سحر و فغان
 سیدها همچون سگان خفته اند
 که بر داسه و آید در میان
 حرکتها زنده اند که خسته
 نیم زبانش میل و بالا خسته
 خنثین سگ درین تن خفته اند
 تا که بر داسه بنشیند شکار
 چون بنشیند آن بسبب خرنه
 و زبانش در بسبب نادره
 بشنو اندون و زبانش آن جرات
 چون در گریه ناز که گفت زو
 او بسیار صدایه در حسی مدرام
 چون مدرام زو ضبط خسته
 بر کمر بر داسه خود یک پاک
 این بلای محب من شده خسته
 پس بهتر آن پاک است خام را

از حسی که در آن روی مینویس
 بگوین آن پر خند آسای را
 چون شنید آن پند در نگاری
 از آنکه سپید بر کندن در حسی
 به چکیده از چشم او بر خاک
 گریه با صدق بر جانها زنده
 عقل و دلهای گمان خسته
 از بوجو اروت و جومات آن بجا
 سحر و صد سحر باطله خدای
 مایا سوزیم این سحر و فغان
 سیدها همچون سگان خفته اند
 که بر داسه و آید در میان
 حرکتها زنده اند که خسته
 نیم زبانش میل و بالا خسته
 خنثین سگ درین تن خفته اند
 تا که بر داسه بنشیند شکار
 چون بنشیند آن بسبب خرنه
 و زبانش در بسبب نادره
 بشنو اندون و زبانش آن جرات
 چون در گریه ناز که گفت زو
 او بسیار صدایه در حسی مدرام
 چون مدرام زو ضبط خسته
 بر کمر بر داسه خود یک پاک
 این بلای محب من شده خسته
 پس بهتر آن پاک است خام را

چون نباشد خفا در حق زینهار نیست انکار و پرورد را مهور لیک برین آید نیا شوی مست چو غفلت با چو است ازین عقل باید زنده چون ذقاب در چنان کم کنون تیغ مجرب رخم این نفس در چو سو چون بایست خراشیده نیست چون ندیدم در زوینک صلاح گه گریزم تا گم جایان بود من کو خشم هم اندر گریز چون خفاش از قفس پر آید فقر خمره را فنا بر آید موم از خوشن ز سایه گرخت این شعاع فانی آید مض بهشت اندر قفس خلعت آشکار این شعاع باوان فانی است ابر بر سایه غیبت بر زمین یا چون ابر بر سایه زاده هر خیا می نماید ز ابر گردد سفر رفت در دوازده رخیار حور را این پرده را می کنند ابر را تابی اگر هست از سر آ گرچه چو نه است از دور است تا به اندک را در دستار	دو کین آلت کما کن اختیار تا چو در گف کند در شورشور چون که از جلد گرسه بر کم نیست نیست لاف تیغ اندر کشتن تا در تپه ای بود در جواب کاین صلاح غیر من خواب شدن اگر چه پیشم بود خراشیده روست کینه بدین سحر را پوشیده است انصاف دیدم در ششستم صلاح اگر زار خوشی آسان بود تا به کارین آید خیزد خیز در صفت این چو خود که در قفا حق فانی است	چون زبانت و به سبک در شعاع از بهر آید شمع سخنت در شعاع شمع فانی عرض آتش صورت توست پدیدار شمع جان را سکه تانی است ماه را سایه نباشد بهمنشین رفت نور از زخم خیا می ماند اگر بت ما را خیال اندیش کرد بر فراز حبس خوار در مدار هر را که از پلاست می کند بر سر خاندان برادر که است اندر آید آن نور مر عاریت وین را باطنی فانی در آید	خنده گاه و اختیارم این است پس نشینت بر کوه بکین گرچه به صبر و حیا ظلم را بهر اگر در قفس بهشت من جنت چون نازم تحمل باین صلاح چون نازم زوینا سر و سندر شود کم این جمال و این کمال اگر دامن خود ستیزه در آید تا نکر در تیغ من اورا کمال اگر ز رفیع بود اورا فرار تا به بند است این زلفه درین در صفت این چو خود که در قفا حق فانی است	بر کنم بر پر اگر تو صدیست کور صدیه به پیش در جبین بر فرو و اختیارم گریز تیغ اندر دست من بود غفر پس چو در راه نازم صلاح تیغ اوست نازم بر من زند چون نازم زوینا سر و سندر رو به خوب جز صفا نداشت تا نکر در جیب هم برین کمال چون زوینا بر پر او گریز اگر نغمه دوست سایه جبین او محمد و در به سایه شود سایه را نبود باید او گذر گفت من هم در قفا گنجتم نه اثر بینی در شمع غنی تا شود که گرد و خزون نور آن سایه فانی شدن ز دور بود باشی اندر وجود چون مهر ماه کم زاده نور شد آن بدر شمع که گفت این ابر ما را عدو که کند مهر از چشم ما نهان در شمس ما را عدو خویش خوا روی تابش زوینا سر و سندر چشم بر اصل صفا شست ما را ما تو گویا از کمال
---	--	---	--	--

درمختار
نیم
مثنوی مولوی امین

چون نباشد خفا در حق زینهار
نیست انکار و پرورد را مهور
لیک برین آید نیا شوی مست
چو غفلت با چو است ازین
عقل باید زنده چون ذقاب
در چنان کم کنون تیغ مجرب
رخم این نفس در چو سو
چون بایست خراشیده نیست
چون ندیدم در زوینک صلاح
گه گریزم تا گم جایان بود
من کو خشم هم اندر گریز
چون خفاش از قفس پر آید
فقر خمره را فنا بر آید
موم از خوشن ز سایه گرخت
این شعاع فانی آید مض
بهشت اندر قفس خلعت آشکار
این شعاع باوان فانی است
ابر بر سایه غیبت بر زمین
یا چون ابر بر سایه زاده
هر خیا می نماید ز ابر گردد
سفر رفت در دوازده رخیار
حور را این پرده را می کنند
ابر را تابی اگر هست از سر آ
گرچه چو نه است از دور است
تا به اندک را در دستار

ایک تہا بشنود و صاحب علم
 ہر آن گفت کن سیول تہ سبب
 حشرش منس ہے بندانام
 و بجاوے ترک کاوتن بگر
 کاو باشتے شیر گردے نزد ار
 آن غریزہ صبر مدیکہ کجا اب
 ہفت کاو فریبس ہر دور
 و درون شیران نہان انرا
 پس شتراب بصورت مردکا
 کاوتن تر بائے شیر خدات
 زان یکے در دوزخ جلاہ مرد نا
 جیندگیستہ مجبور غیور ش
 حکمت شقن جو بود آخر جبو
 گفت فرمان حکمت تو ان سخن
 کہ نہ بزل بودے اے و
 قریم حکمک ایش نمود
 پس جابہ ز نعد خوا خوش
 جرب و شیرین و شربات سین
 تاکہ مستانک نہ در دوزخ
 اوام دیگر خواہم اس سلطان
 سہ اضلال از لہ پیام کرد
 اب ازہم سو عثمان را و اب
 و کند زہم ششم کشن کشان
 پس نہ تاسک قبض اندر
 و ان صفحا عارض کن و اولہ

در غمی آید فی اری صبح
 صبح محجان کاوان لایع
 آفریده بود آن هفت گاه
 خیالات ست صورت
 یک پنہان سپرد کرد ز خوار
 کہ تا با بر سر صدق و صفات
 وارید بر بربند او بر ما
 و سبب تن ابرویم علم
 کہ اشارہ چنان کرد
 تا وصل کردم آنرا من بجان
 آدم آتش بکبر سے خود
 کہ بدن تانے خلائی را بود
 کہ فانیان زه را حق پیش
 دانش پس جانم ابروین
 سرور را این بند بار یک بلند
 دوم مراد از حلیت ساخت
 کہ بتدار از تعجب رفته کرد
 از تاج دریا بخار سے شدید
 تا کہ نتواند میر چپ از آن
 کہ بر زور رسیدم بر بار
 کہ بنزد چون پندین دل

[illegible][illegible]

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

مشتبه‌های محلی و قریه‌ای

هر چون مشرطایان در من
 عاقل شد و اگر و حیران و گنگ
 صد چو آدم را ملک است بخت
 چو بخت است یکسان در گنگ
 گفت بد بخت این ازل است
 عاقل نیست در من در امتحان
 روان هر آن ذوقش شش
 برین گفت چو چون پزاش
 چشم چون ز کس شده چرم و
 این خود را غم و غم و غم
 یک گریه باشد خوش نور
 اگر بهر خوش غرق ذوق
 گل نماذ غار ما ماند سیاه
 خوشیست را دید و دید خوش
 جزش آمد زو عاریست
 تا ما ندان حلل عاری بود
 باز میگردد چون استار با
 اندک گرد او بر رخ خوانند
 چون نمایان شد گنگ گنگ
 قانع باو نشد ز خوش
 اگر تو کردی شکر و سحر
 آینه کف دران فصل اعظم
 خوشیست چو خوشی و شکر و داد
 چون زایل شاد و محاب و وفا
 فرض دوزخ و دلت اندر اقرض

[illegible]

شان میں اسن بزم
 سہ رنگی خلق اس
 گنت لعل جبر سے قیست
 جبر سلا سجدہ میکہ دے بجان
 آن رخنے کتاب و بدماہ وار
 وان قدر قصان یا از آن چنان
 رنگ لا اگر گشت رنگ و عطر ان
 آنکہ در سے نعل کر دے نطن
 او عجاوہ الصالحات لعل
 سستہ اوست چون سست
 و زند و زشت نیست برگ بے شمر
 تا چه زلفت کرد آن باغ احمقدا
 شاہد ہے کوشتن او عالم گشت
 داستانیم آنکہ تا دا ند تقین
 آن جمال و قدرت خضل و بہر
 پر تو خورشید شد تا جا گیاہ
 شیشہ بازگ نگن نور را
 خو سے کن بے شیشہ دین نور را
 او جبرائیل خویش بر باد کرتا
 ورنکہ دی شکاکہ نوخ کن کہ
 کم شد از بے شمار خوبے و بہر
 کہ خضل رحیم امحکا فران
 دولت رفتہ کجا قوت و بہر
 اندکے دین شرب کم کن بہر خوش

چو بیکس از درون کمال
 زان کس که در آن لال
 بهیچ آدم با حسن دل آرد
 گفت چرت آنکه افروز نیست
 این زمان میرانم تو از جهان
 شد بهر بجز چوشت مسو
 گشت در بجز وقت همچون کمان
 زو در شیش گشت چون زهر زان
 سے بکینش بغل غم وقت شدن
 هر یک زینها رسول مرگست
 کا نذران سستیش شکست
 که خورشید سے کند زیر نور
 که از روان علم ما گرد و جدا
 عاش میران از خود حرم بیت
 حرم آن ما خوبان خوشه بین
 ز آفتاب حسن کرد آفتاب سفر
 مانند هر دو از تار یک سیاه
 سے نماید چنین رنگین
 تا چو شیش نشکند بنود حرم
 تو بدانی مستعیر سے
 که شست آن حسن از کوه
 که در گمرگز بنیان اثر
 جستن کامت از هر کام
 دولت آمیزه چون چشمه زار
 تا که حوض کثرت آید بر پیش

هر چه در جهان است از آن کس که نیست
 از او چو در ترک عادت سازد
 صنوبری خوش تر با لذت
 از آب شور و نمک بیرون شدیم
 بر سرست ریزیم با هر چه ساز
 سبابت نرود و دنیا بر کنند
 طفل شکم باغش چو شد
 سر تو در دوزخ باز از نیست
 در عدم هست ای برادر چون باز
 مرد کاره که از انباشت می نیست
 و قندم از نیست تو منتظر
 پس خوار چو شد حق شاهد عدم
 نیست زانجه و موت آن محترم
 بجز او پیش و کن کرد شکار
 خاک را بپایه بیابا ای عالم
 گد بکس پیو و دریا از ذیل
 دیده کا در کوه ناله شد دید
 این عدم را چون ندان از نظر
 ساحران قوتاب بیا نذر
 این جهان ساقطه مان تا جرم
 چون ترا بگویم موت از هر جا
 می روند گذر که آن ساحر است
 در زمانه هر ترا سیم ستمند
 مال نایا تو بیرون از تصور
 تا به نجابتش همه نیستیم

کو تو از صید دولت زندگ شیت
 هر جا درو زین شکو تو بن بازو
 باز نساخیم چون در باغیم
 بر حق و حقیقت کوثر زدیم
 که شنیدیم آید اندر خست
 خسته را بر بار دشت نصرت نهند
 نفس کا زنگار کمال شسته
 که بین ما را اگر کشته خسته
 خدا نذر ضد چون مکنون بود
 شاه و خوشی بر زمیندستی است
 که بیایه غم و زوق آرد ام کج
 که بر آرد روزی خطا باو بدست
 و در شمال عالم نیست است
 باور پوشید و بیدوت بخار
 باور از خبر تجرعت و دلیل
 فکر زینان آشکار آفاق میل
 که تو از خبر خیال نیست دید
 چون نهان کردی حقیقت از
 پیش بازگان و زگر گز سود
 که از دود تاب پیورده خرم
 سیم شد که پس بیکر سیم
 انیثا است غاث از بر دشت
 آن یکے و آن دو غنزدند
 یا آید یکیک تا باین کو
 بر سر گورت زمانه بستم

جو کہ ان دنوں کے لیے
 دوام و اشیان نہ پذیرند
 با حوض ویریم و آنگہ چو حوض
 ایچ کرے آن جهان با جگر
 تا دہانے کہ خدا سے پاک
 این شهیدان با نرغہ شہید
 تا امید سے رفتہ امید آید
 تا به بنی زردم غور شهید
 یحییٰ اس کے من است بدن
 کہ بر وید آن دسو سے نیچے
 نیست و مشو کہ شادان
 مبدع آد حق مبدع آن بود
 چوں منارہ خاک چیان درو
 کف ہی بنی روانہ بر ط
 نفیر انبات سے نہ آیم
 لاجرم گشتیم از ضلال
 آفرین اکر لستاد سحر با
 سیم بر بانی زین گون چ چ
 گر کند کراس با نصیر گشتاب
 قل اعوذت بخلد بید کا محمد
 یک بخوان از زبان نعل
 آن کی یا لائن دیگر خست مال
 چون ترا و ز حال یہ پیش
 فعل تو زانی ست آن کی

درین صمد الشوکتی از افراسیاب
 ز کد کشتیم کشته اند از دست جان
 رشت از محبت و درین سخن
 بیوفائی و فری و ناز و گران
 بندگان هستند بر حمله و سر
 این اسیران بانه نصرت زدن
 کشت مسجد گاهان ازین گاه
 و آنچه اختیار آفتاب آنچه است
 که عدم آمد امید عبدان
 فوسم کن که در سخن نیست
 ورنه بغدادی که هم آواز را
 که بر کار و فرج بی اصل
 هست را به وجود و برنگ عدم
 خاک از خود چون بر آید بر علا
 گفت بنی ریا ناز از نصرت
 دیده معدوم بشی و استیم
 چون تحقیق شد نهان خیال
 که خود و ضامن را در دست
 سیم از کف زفته و گریاس تیج
 سا حرا نه از نور ما کتاب
 این زلفا مات عثمان و حیدر
 که زبان قول است شست
 و ان سوخ و دست ان خیال
 یا رگو میاز زبان حال خویش
 کا نر آید با تو در هر کج

[illegible][illegible]

با تو گویم در شانش قصه
 این سخن پیاپیان نثار دیا کرد
 یک کینه خنده شد و خنده نگذشت
 آن خزر را یحسان جو کرده بود
 یک کدوئی بر حلیت سازه را
 در خیشش آن کدو کدو می خنجر
 که بر پشت خزانده رسته بود
 خصم می شد لاف و خاتون او
 هیچ علت اندر ظاهر نشد
 پدر را باید بجان بنده بود
 او شکاف در بد بدن حال را
 و شکیفت این چوین ممکن است
 گردنا دیده در رقانده بگرفت
 که در خاموش بگفت که را بگفت
 به تو رش کرده و دیده بر زخم
 چونکه با جارب در دروا کشاد
 میگاه و شگلیان شبان و کس
 بعد از آن گفتش که چار کین بر سر
 آنچه قصص است مغز آن بگی
 یا ختم غلوت زخم از شکایانک
 چه بزرگ کان شصوت و درابر گفت
 و در میان است نار و ناز و حق
 تا بداند کان خیال ناری
 صابران نام خورش را کوفه رنگ
 به تو که کین از خیش شود کرد

تا بکبر زین سیاه صبر
ولستان آن کزینک با تو خاقون خود شهوت میریزد و اورا
جماع آدمیان آموخته بود و آگاه شدن خاتون و
بطریق اوجیح شدن با آن خرمیکن از قیقه غافل
شدن و به شخصیت هلاک شدن و نوچه کردن کزینک و
گفتن که او جان من دگر را بدیدی و کدور اندرید
ماند حیران که چه شد خرمی جو
بیمچکس از ترس از خیر نشد
زانکه جد جویده و یا بسته و بود
پس محبت آمد از و انزال را
بمن من لدلی تر که خاک من است
کام کزینک که خند خوابت خانه رفت
ماند از مهر طبع خود و خفت
لب فروخت گندوب یعنی صائم
گفت خاقون ز ریز کای و استاد
ز انتظار خود پیش کشید در
ز غفلت کس راز من پنهانم بر
چون برش کرد آن زربا ستم
رستم از جا زد و دانه از دودانک
بزرگ تر من هیچ را نبود شکفت
خوشتین را زو مطلق داد و داد
در طریقت نیست آلا عاریه
بعد از آن زبکان را که در خاک
شود یا خود چون کند وقت نبرد

قصه ایس که یک کبریاست
 گمان کنیز که با خرافاتون چه کرد
 از روزی که شوموت و فوطا گردید
 خرم جام آمده بر سینه بود
 مددگر کرده بر اندوه را
 تا مدد نیم ذکر و حق سپید
 هم رسم هم ندیده با ما بود
 علت خردن چو ایش لا محض
 تشنه محض را در نام مستعد
 ویدخته زیر آن ز خرد کیک
 که بقص و رسم مردان بانان
 خواران خانه است چو پانچ افروز
 کاسه کبریا که آدم در بار کن
 کرد پنهان شش شاه جود
 خانه را می فروخت هم جود
 پیست این خرد کیک است از
 و شش آدم چو بیچ بران عزیز
 مختصر کرد من و انسان زمان
 و روزیست می پلایست از زمان
 در شهر از شوموت حسن پیر
 تا نماند اگر دوخت شده شور
 با شش از رنگ و اند و ورق
 نیست از شوموت تبر زانوات
 یوسف را چون نمایدان جود
 یا کاسه کن که بر از شوموت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

مفتوحه صوری منوی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

خوش ماورجی یارید لاجرم
 صد اندرگر به بند بر بود
 کرد قش چنین دیش گرو
 تا پند آن دیک سلم دراز تر
 شادمانه لاجرم کیفر پیشید
 تا به صد ز کام خود آن صحنه نیز
 تا بخایه صندان خاتون بکرد
 دم زور و حال زورم جان بدو
 تو خوشید و دره که از کیر خر
 زید بود آن ازین گین ترست
 زانکه صورتها کند بر فرف
 کاوان گفتند یا ایوسته زار
 درگاه گرفت غمزه برگ
 زمین ز تو آن سوره حین بخوار
 در صحت است از پیش ابن نفیل
 با بلان جان بخوار است غن
 بهم نقیای ابن درویش
 این که عالم فاحت و سلام
 دانه خورین گفت به جله حرام
 بهیچان زدم دریا ز این حوام
 کورین منخی که از خج راه خواست
 در نظریان باگت ناله زید و
 که ز آستان خود نقشه نمود
 آن که صاحب بند یکدیگر صی
 او شاد گردفته شاد شاد

پس کج خلق چلا حول و دولا
 بارنگین پیچر کوئے حبس
 علم دیگ و دانش از خود ترا
 چون ندانے دانش بنگرے
 در میان خانه آوردش کشان
 پا در آورد و خراشید بر سینه
 بر صید از زخم فرخت جگر
 صحن فانی بر خوان دان گون
 تو بیکه از انچه بنو در بنام
 در نفس از میره در منی
 این بود انهار سر در ستغیر
 گفت تو آن نار اصل عار است
 لقمه افرازه خورام در پیش
 بین زخمش بینان زخمل
 آن کنیک می شد میگفت او
 اسوز من در زوید علی تمام
 دانه کینه نور مکن بین غلو
 نعمت از دنیا خود غافل نه
 مرغ افروزم دانه کو خور
 باز تو فان بپیر شهنش
 صاحب دادم ابلوان را سر بزم
 پس کیک تر آذر از آسمان
 ظاهرش و یک مرغ از تو نهان
 یا چه شوق شوق عشق خرم
 از مبان زان کول پرتوین

تا که یوت نعل کند از در بلا
 ترا و بر همه پیش از آنکه بر بند
 از شر رنجه دیگ سنجو آید
 پیش تو و خون و جگر بیاگر سر
 خفت اندر زیر خرم ز زبان
 آتش از کفر خرد و فروخت
 روده با یک بسته شد از هر گد
 م و او و بر جان تلخ المون
 و چنین شکام جان بر اند
 در حقیقت دان که گزینان
 اندر اندازن چون فرگزین
 به جو آن تا که آن زن را بجا
 گردید باند قهر و او بیست
 از و ترس آمد تر از خور و بل
 در و از قانون توان را با
 شکست اند که بیست حال درام
 چون کام خوانی سخن از قمر خا
 جالان محسوم مانده در دم
 و از چون زیست و درام از چو
 گفته اند از درام خود از شکام
 و آن ظریفان را بچسب و کشید
 و از قانون را بچسب و زیست
 او ستانسته بکشتادی دکان
 آن که در میان بهادرت از قهر
 اندر مردان ندیده خرد و قهر

نورنگ کز دامن پیر زنده
پیش از آنکه رود گار خود برآم
پیش از آنکه گز دست سار شمشیر
نقد دادم ز رقیب لب تدم
قاب زانکه گز دست سار شمشیر
یا تو چون دشتی بیدار کن
بلکه شکرت کن ز دامن گز
نازنین یا دهر که بدو گز
آتش از طاعت آشوب و غل
خلق را با تو چنین بدو کند
تا بمانی با فغان اذر سحر
بشنو از فعل خود را اذر سحر
کو بهی تو سادست بر دم تو
بس صیبت که تو گم و خطا گز
تو لب لعلیست بیدار سحر
ز انبیا صبح تر و خوش احوال
آنجنان دهر که ابرویشان گز
چاره ازل خطا لب تدم
با که شرف قابلیت دود اوست
آیا بهی تو را صفا شمشیر
نیست از اسباب تعریف خدا
سنت نهاد در اسباب و طوق
سنت و عادت نهاد با هزار
اگر خوار سبب چون مهر
لیک اغلب سبب را از فغان

اگر خوار سبب را از فغان
عمر را بشان بیایان آورد
عاقبت محبوس بیرون آورد
شاد و شادان سکو میخا نشاند
صیبت بود عمر خدای که دهم
گر شک و دقت او درون زد
که گشتی در جلال او گز
رشته یا رسد او که در دست تو
عز او بر عیان پیش از طبل
تا ترا با جارس نه زانکه کند
لا زنده فرو خوانان از اصر
کنم خود را با عرض اصرار
همچو کشتن سید گز ای تو
چون زایشان شوره بر سحر
او ز بندت میکند بهی تو
کرده که زبنت دشمن در حشر
در میان آنکه عطا حق و قدرت
همچون افغان که نرا قابلیت
و قابلیت عاوت که آن صفت حق
مجموعه شیشه کفر نشان شد
نیست و اقابلیت از کجا
طالبان را زیر این از حق
باز کرده خرق عادت مجزه
لیک غزل سبب ظن مهر
تا با ناطق لب تدم گز

نزد من گشته دلی این سرا
کار محبوس بجز سیریه برآم
مال زنده عمر زنده اصر نصیب
شکرت کاین پیش پیش بکون
چون که تر قلبه او بر نو
تا از ان احوال افغان گز
از جوش زنده بیرون آورد
آن که سلطان بود شاه رفیع
این جناسه خلق بر تو در جهان
این نصیبان که نذر از حشر
اصی جفاست بر تو در جهان
تا شود دین زنده و از پیش
باز ساطع غریز و کامیاء
که به ناسم صواب و صدد آید
یک است با شمع زبنت زور
ز انچه سنگ که در دهر آید
در میان آنکه عطا حق و قدرت
همچون افغان که نرا قابلیت
و قابلیت عاوت که آن صفت حق
مجموعه شیشه کفر نشان شد
نیست و اقابلیت از کجا
طالبان را زیر این از حق
باز کرده خرق عادت مجزه
لیک غزل سبب ظن مهر
تا با ناطق لب تدم گز

نایب است خلق پیشین مرا
شکرت که عیش بیکه و آفت شدم
مال و جهان و دهر که کار نیست
پیش از آنکه گز دست سار شمشیر
پاسه خود را و شمع زور
خوشن را با ابله و نادان گز
تا بجوئی با صدف بر سر
یا تو قبول سلطان و شمشیر
که بر آن گز زنده اذر سحر
ضمیم که دهر و دهر گز
هم نه دوست و هم باقیان
دو بهر با دهر و دهر گز
نگار شایه که گز گز گز
پیدا از نرسد با دهر
کس که گویند و را عاوت کند
نه نشد بخت و اکتفا دهر
نعت شان بمل اشتر سقوة
دود او را قابلیت شریعت
دود او را قابلیت شریعت
کان گنج منیب عقیل ما
بسیار معجزه هست زار
گاه قدرت خارق نیست شود
قدرت از غل سبب گز
قدرت مطلق سبب با دهر
بسیار دهره که آید با دهر

نایب است خلق پیشین مرا
شکرت که عیش بیکه و آفت شدم
مال و جهان و دهر که کار نیست
پیش از آنکه گز دست سار شمشیر
پاسه خود را و شمع زور
خوشن را با ابله و نادان گز
تا بجوئی با صدف بر سر
یا تو قبول سلطان و شمشیر
که بر آن گز زنده اذر سحر
ضمیم که دهر و دهر گز
هم نه دوست و هم باقیان
دو بهر با دهر و دهر گز
نگار شایه که گز گز گز
پیدا از نرسد با دهر
کس که گویند و را عاوت کند
نه نشد بخت و اکتفا دهر
نعت شان بمل اشتر سقوة
دود او را قابلیت شریعت
دود او را قابلیت شریعت
کان گنج منیب عقیل ما
بسیار معجزه هست زار
گاه قدرت خارق نیست شود
قدرت از غل سبب گز
قدرت مطلق سبب با دهر
بسیار دهره که آید با دهر

نایب است خلق پیشین مرا
شکرت که عیش بیکه و آفت شدم
مال و جهان و دهر که کار نیست
پیش از آنکه گز دست سار شمشیر
پاسه خود را و شمع زور
خوشن را با ابله و نادان گز
تا بجوئی با صدف بر سر
یا تو قبول سلطان و شمشیر
که بر آن گز زنده اذر سحر
ضمیم که دهر و دهر گز
هم نه دوست و هم باقیان
دو بهر با دهر و دهر گز
نگار شایه که گز گز گز
پیدا از نرسد با دهر
کس که گویند و را عاوت کند
نه نشد بخت و اکتفا دهر
نعت شان بمل اشتر سقوة
دود او را قابلیت شریعت
دود او را قابلیت شریعت
کان گنج منیب عقیل ما
بسیار معجزه هست زار
گاه قدرت خارق نیست شود
قدرت از غل سبب گز
قدرت مطلق سبب با دهر
بسیار دهره که آید با دهر

حکم از دربار و در دست کز
 آن روزا پیشه قیاس قدر است
 حکومت کردی بدو سخی بدو سخی با
 آنکه خواجه که خوش خنده کنی
 و آنکه خواست که بکشاید و آنکه
 چو تیر چرخ می کارد از نفس
 تا از آن خوشیش را بهرم منید
 قوم پس را چو بهر شاه بالا
 بهنگام بر با بها بود شب
 ایام چون درید بهار را
 از این بیکان به روز اندر
 چنگ آواز با گشته شد
 تا به یون در دست و چین
 این بیکان میان دست
 که به بهر نه شاه مجید
 لا بکر نه از شاه چو خوش را
 گفت از این بیکان را
 که در دست صورت او در دست
 در دست صورت گوشتی افند
 رحمت تو دادم گم را به تو
 خوش سحرگاه در در دست
 چو بهر از دست نشان
 خبر بهر که تیر و تختی شد
 شب در راه چو در دست افند
 این بین در در دست

[illegible]

آب در پیش تو آید و رود
 بیش تو بس اندر دلم تر
 آنکه در آن که در پیش تو
 تا فرود آید بلب و بسته
 گفتند از بهر کان تهنان
 یکشاهان چون گشته بود
 علیہ السلام
 برق خدای سدید رنگ
 چونکه بپوش از میان
 جلکان از بهر شیب و دند
 از نماز شام تهنان
 بعد تو میدر و آهنگ
 چون نضر را بر حق قدرت
 نضر با حق ارشادان
 نضرش که بود با سوز و درد
 حق که از ناک لایه او
 آمد امر از بلیم سوز
 در محو و صوریک بانگ
 ای ملک و دیر کان
 تو زشته تر حمت
 خورشید که شود جاود
 هر چه بود دست
 تا بچوید اصل
 منع غنم و اندیش
 ای بهرام

[illegible][illegible]

۱۲۱۲ راجعہ دارالعلوم دیوبند کے محکمہ تعلیم

[illegible]

با تیرت نیست مگر در
 نیت عده و شکر
 نگر سبک است و در
 از این سیم و چنان کند
 میرا شد تپش از خیزد
 هفت مجرور از شادان
 تحقیق نزل گرسه و از گمر
 عمل و ایتوت و زهر و یاقوت
 بنامد پیش همه از نردول
 هر چه خوا کرد کن محبوب است
 ازین خنک و از دست خیال
 جمله دیوار خوشی و عکس
 از دایره شمشیرش ایاز
 با کرم و صفت آن رشک ملک
 شیشه دل از ضیعه بشکند
 بگمان باید که دیوانه شوم
 در بهرام امر اسرار است بود
 در میان آنکه آنچه بیان میشود
 آن نطق را شرم شده و از آن
 منتهی است، بقا و الفنا
 تیر از انسانه شستیم بخوان
 در کاخ بیا ز گفتن و نیست
 از کمال از در طعن و صحن
 شمر و شد و هر طرباب رزم

[illegible][illegible][illegible]

جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است
 جودان در آنکه بگویند فرستاده زانکه در آن است

چو که در مطرب لایب چو میاید
 قوجان را قدر دیده دید
 دزد از عقل و دوش را بچسب
 نه گناه او است که عقل ببرد
 آهست است عقل از چشمتنه
 گنه بنامه گوید و گریه است
 بار دیگر آدم دیوانه وار
 هست بیکار و دل از عشق بند
 باز کرد این قصه عشق ایاز
 میر و در روز و در حجره درین
 صدر از آن تو تشنه بین
 خوابه ام من غیر خوابه ام
 من قدش نادره ام او را
 او که بود اندران دور که زن
 شعله میزد آتش جان سفید
 نه غلط گفت که بد قرص را
 در کمال صنع پاک سخت
 عشق دمان از فتنه زن دو
 سینه و مغز بر آتش خاکست
 سینه انسان بر آتش مالکست
 بوستما بر پوست می افزوده
 این نگه از چو پوست
 چون خبر شد ز آنکس بخاند
 چون دیند مغز فانی شد بپوست
 نه مقام شگ و انگه انا

چو که در مطرب لایب چو میاید
 کوجان بسلت حب الایده
 این چو سود او برایشان گشت
 عقل حجاب و عافان پیش ببرد
 ماحسنت احسن از نیتنه
 گوش و دشت کو که در شش
 رور و حاکم جان زود زنجیر
 سود کرد در این و خط بند
 حکمت نظر کردن بر عارف و پوین
 مایه بنید چارست و با کچین
 سست هسته زور و زین کین
 صدر زهر را قابل دما و ام
 در بیان این خلق بجان من
 علی اللغه کان من الفیض
 علقه را پیش آور زن چرا
 علت حادث که چو در حادث
 ماست جود غیر گوید و پوست
 لیدل آتش را قشور بهیم
 مالک دفع در آن کو مالکست
 لاجرم چون پوست از زورده
 جاد و مال آن که از آن دوست
 گرم گشت و گرم گشت و نیز زان
 بند و من قش زدن او
 وقت میکی گشت تن است و فنا
 کیر زان جود همیشه جاد و مال

چو که در مطرب لایب چو میاید
 جادان را سحر است کن بچسب
 چون که منورین حقیقی بچسب
 یا خیر عقل زمان اسج
 بل جیون نه بواک مستطاب
 باد و اور و خور هر پیش نیست
 غیر آن زنجیر زلف و لبرم
 قصه عشقش زار و طالع
 حکمت نظر کردن بر عارف و پوین
 از آنکه هسته سخت سست آورد
 شعر از بی ازین میسب
 در زهر من از کس که نیست
 در بیان این خلق بجان من
 علی اللغه کان من الفیض
 کار به علت مبر از جلال
 سرب چه بود آب ما طبع است
 و چون که پوست باشد و سش
 کوزه چوین که در سب آب جوست
 پس میفراتو بدن معنی فرا
 زانکه آتش اعلی خبر پوست
 این که بکسیت غفلت از باب
 شد ز دیلت جسد تن طبع
 غرت اینجا کسیت و زل دین
 کیر زان جود همیشه جاد و مال

چو که در مطرب لایب چو میاید
 جادان را سحر است کن بچسب
 چون که منورین حقیقی بچسب
 یا خیر عقل زمان اسج
 بل جیون نه بواک مستطاب
 باد و اور و خور هر پیش نیست
 غیر آن زنجیر زلف و لبرم
 قصه عشقش زار و طالع
 حکمت نظر کردن بر عارف و پوین
 از آنکه هسته سخت سست آورد
 شعر از بی ازین میسب
 در زهر من از کس که نیست
 در بیان این خلق بجان من
 علی اللغه کان من الفیض
 کار به علت مبر از جلال
 سرب چه بود آب ما طبع است
 و چون که پوست باشد و سش
 کوزه چوین که در سب آب جوست
 پس میفراتو بدن معنی فرا
 زانکه آتش اعلی خبر پوست
 این که بکسیت غفلت از باب
 شد ز دیلت جسد تن طبع
 غرت اینجا کسیت و زل دین
 کیر زان جود همیشه جاد و مال

بیشمار اہلسن ہوا این راہ را
 دکان ز در و درار و لایہ و جب
 یعنی این خم مہن از غار و سکر
 ہرگز نہ بود صنعت بد اہم فستہ
 ایک سو دم جبارق دکان کوہین
 ہست مطلق کار ساز فستہ
 کاغذ سے جوید کہ وہ خوشیست
 تا مشرق کرد سے از زون و
 زانکہ زمین پا کوہ ستیما بود
 تا اگر سے غرق مسج ز شیتہ
 چونکہ در مانے بخواب بلا
 در این خلعت ز فرنگ ایاں
 ام فرو سان از کوہ و دریاک
 صبح کاوب آری نغمہ بدش
 اہل دنیا عقل ناقص از شیتہ
 صبح کاوب کار و انار از دوتہ
 او شدہ تو صبح کاوب بہین
 بگمان باشد ہمیشہ نشت کا
 دوان امیر ان خسیس قلمباز
 شاہ میفرست خود پاکے او
 تا پدید آید گالشہا سے او
 این بیگفت دال و می طلبید
 بانہ سے گو بہ حق وین او
 تہ الا چون دیدتا میاں تن چہ

[illegible][illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

همچو زینت خواب این دلدارین
گر زخم صدمه او را ز آفتاب
جسم همچون زار زینچه دور بیه
خون بچرخ آتش خاشاک
پیر طیب کرد زار زار گریه
ز زدن بایر برادر غمخیزان
باز روشن است و کشتار این
گفت آخر تو چه می بینی ازین
عین یاد نشان ز تو بوسه شمر
گر گرچه جفته نباشد کاب را
تو بوسه کور از چشم زار
نان تو ش از زلف عشق و آتش
گفت چون من نیز می شوم شمس
لیک از لیل و جوی و من نیست
و اما آن عین که اول روی
گفت نشو با من در میان
مهر تو دوست تو را می ده
گفت من تو در میان نمی شدم
چون از دست من بخت نام است
و آن بهب نشو شمس چنین
وصف آن سنگی نماد از زار
و که زود دوست ابرو از کجاست
از این دور تو خود ز غم نیست
از آنکه فیما فی است سنگی در چرخ
پس نشاید که بگوید سنگ را

هست تمیزش بنزد و عیان
که نگردد و صفت آن در بیان
حکایت بر بیان آقا و عاشق شوق از زور حقیقت
اگرچه تضاده است اما نیاز صبر نیست چنانکه
آینه فی صورت و ساد و نه صبر نیست لیکن بیان
و ایشان آقا و صفت که ح آن مطلق و نه نماید
از خود و بیان تو که گفتی
شیر و زخم یزد و گر گزیده
گر گزیده زخم و نه شوق نیست
هم چنین و صبر از زبان
گفته شد عشق هست که بوسه
عشق نام نه و در امان کند
منه بے زخم ناساید
سر زخم و فصل و اگر قصد کند
من گیم لیل و لیل نیست
پرسیدن عشق شوق را که تو خود را دوست تو را
آفتاب ز خود را که تو خود را دوست تو را
دشمن او را که تو خود را دوست تو را
هر که را از دست تو باشد
همچو که در تو خجسته گبین
پیش تو در صفت خود از تو نیست
دوست تو نیست با شد بگمان
بدو خجسته خجسته نیست
است غلامی نیست ضد تو
او به پای نیست از زلف

خواب خود را چون نماد از زور
و اما در کان تنج بر خود می بخ
حکایت بر بیان آقا و عاشق شوق از زور حقیقت
اگرچه تضاده است اما نیاز صبر نیست چنانکه
آینه فی صورت و ساد و نه صبر نیست لیکن بیان
و ایشان آقا و صفت که ح آن مطلق و نه نماید
از خود و بیان تو که گفتی
شیر و زخم یزد و گر گزیده
گر گزیده زخم و نه شوق نیست
هم چنین و صبر از زبان
گفته شد عشق هست که بوسه
عشق نام نه و در امان کند
منه بے زخم ناساید
سر زخم و فصل و اگر قصد کند
من گیم لیل و لیل نیست
پرسیدن عشق شوق را که تو خود را دوست تو را
آفتاب ز خود را که تو خود را دوست تو را
دشمن او را که تو خود را دوست تو را
هر که را از دست تو باشد
همچو که در تو خجسته گبین
پیش تو در صفت خود از تو نیست
دوست تو نیست با شد بگمان
بدو خجسته خجسته نیست
است غلامی نیست ضد تو
او به پای نیست از زلف

که بود و حق ز سر و غلبه غیر
من و هم اند حقیقت او من
اندر آمد عادت زنجور بیه
تا که بدید شد در آن محزون خانه
گفت چاره هیچ از گریه
گفت زنی آمد و خاد و زبون
که بوسه برم که بر جرم من
گر ز بر گرد تو شب گزیده
کم ز گشت با که گشت و نیست
گر ز شد شمس و هست از زبان
از دست من تو بوسه کوشد
جان که غافل بود و یاد این کند
ما شمس بر زخمها نیست
نیش زانگاه بر لیل زنی
ما که جویم اندر و بدن
در صبح کاس خندان بن افلاک
یا که خود را یاد گویا بوالکلب
که بر من از تو از سر تا دم
در وجودم خبر تو از خوش گام
پیش تو از صفات انصاف
دوست تو خود را و آن اسر نیست
خواه با دوست و در انصاف
تا که کیم نیست نه جادو نیست
تا که کیم نیست نه جادو نیست
گفت من سحر زانکه و بر

و صفت آن سنگی نماد از زار
و که زود دوست ابرو از کجاست
از این دور تو خود ز غم نیست
از آنکه فیما فی است سنگی در چرخ
پس نشاید که بگوید سنگ را

این نامہ بود و در سر آن فصول
 صبر کن اندر جہاد و عرفا
 و صحت شکے ہر زمان کہ میشود
 ہر چو چکن خاک سبکین گریست
 کار کے میان تو کو کامل جان
 ہر کہ رنجے ہر گنجے شہر بد
 صلحہ آن در ہر آنکسے نہ
 آن امیران ہر ز جہ و شہ
 فضل را بیکش او نازد ہر
 زانکہ فضل صاحب جہیدہ
 نیکو چلیم و مال دزد خانہ
 پیش ہمت پودا سر و
 شہ شہید ہفت از رخس
 و رخ غالب بود و چون جان
 گشتہ صد تو رخ غمناک
 چون ز جہس دام پاسے
 کو دکان را دھس نوز چہ
 حور و راجہ و صد گدگن
 ماشقاند و نیت ہر کہ
 بگاختند این مکان نور
 ہر طوطی کند ز جہنم آواز
 زان مگالش شہرم ہر
 بید و لاجول لہر ہر
 مکان افلا سے آن وہ

[illegible]

که در کعبه سید بنی
 بهر کنز انگشت کمر شود
 و صفت هست پیروز و انجلیک
 سحر شاد ببارنگ تو گوش
 که رسد به جز دمار چین
 کار میکنی گوش بان از بهر آب
 گفت پیغمبر کرم است و سجود
 باز کرد و قوسه او باز گو
 شنب با یک گمان کشا دل
 و پست تین تو بخت و گمان
 است و خضر که در فن تحمل شد
 که در و به بر خیا لے برشت
 دید از عین ست خرد و هوا
 عرض ناز و بهر جا سکو
 در طلب بود و بهر نهی و باد
 تا که در چاه غم و در و ز
 تا به دل از ملا غمید
 چون که در و نباشد کافرا
 از ناز و ناز و در غم زار و
 بنگرید از آب و از لای
 این بیا و بهر نهی است
 خضر با شان بانگ پیغمبر
 باز و در و بهر نهی است
 زان و ملا غمید و بهر نهی
 که خدا به گنای است

این که در کتب و درین کتب
 به پیشین سنگ تو را نشود
 و صفت سستی نیز از دست
 تا ز حد فعل یا بجای گوشه
 چاه ناگزیر به پشت از زمین
 از کز اندک و کز کز خاک و چوب
 بر زمین کوشش حلقه و چوب
 تا به شد حال از این خاک
 طالب گنج و زرق و برق
 پادشاه و زرق و برق
 از میان تشو و گنج و زرق
 تو و دیگر نام سالوم کنند
 ز شاره جان به پیش شهاب
 عقل گردید یک میان است
 گشت نیست این نام را که
 انکار است ماست نشاند
 نشود و بدین آن گشت
 در نصیحت هر دو گشت
 به چو از زنج گشت
 چو از زنج گشت
 امتحان کن حفره و گشت
 کند با سه خایم که گشت
 همچنین کرد زنج
 حفره و گشت
 حفره و گشت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

بگو در حیرت که چو فدا آورند
 باز گردیدند سوخت شهریار
 قاصد اش گفت این محال است
 در زمان گردید و سپا را سو
 آنچه خورشیدان پنج از سر بفرست
 بر زبان حج گل که به سر زد
 غدا آن گشت به این دوا و من
 آید بر بزمه ۱۰۱ حلال است
 آید بخت بر ۱۴۰۰ و لغز و
 گفت باز این تواند این کار
 به حب نام یا از دست جا
 شمع و شاد چون قارون
 و بنای شمع به پیر عالم
 آن کند و از شمس به جبه
 خون به شمس قاتله
 ساسانی عالم بخورده باز
 چون که خربت شراب با خور
 یا از آن انیون و سخت
 آن میان جهان حکم و ایاز
 که در به برین و خور
 از قحط شمرند خلقه بسیار
 بحر و خورست و نام است
 گفت من از غم است این
 جات و نطقه از غم است
 زمان را به پند سبب این به

[illegible]

و شهاب جز مرغان کز پر کز در آید
 پیرنگ و در کز و در کز و در کز
 که بغیر تان از نور و جبهان
 برگ سپاهم و جبهه اختر
 برگ سبزیش بجز از صبر است
 همچو سایه پیش سایه جلد ز
 هر یک میگفت کاش شاه جهان
 تاج فراتے تو و شاه مجید
 در نه صد چون شاه شاه باد
 تنم بر گاهے آن میکش
 بنویزم و دستم از نیست
 مانع انوار عالم است و کسب
 لا ابا لے دار الا مسلم
 و در آن چیت پیش کز
 و یوز ویت کله از مار و یوز
 اوست و علم و است و نقد
 زینک و در ناکی و پیش کرد و یوز
 ساقیم تو یوز و دست و کسب
 احوایان پاک با صاحب جز از
 در کف جوش نیامد و یوز
 دستها نما کرد و ایشان
 کوه و صد کوه است نه عالم
 کانه خور و پیش از آن شناخت
 تو با کوه و پیش از آن شناخت
 تا به اندر کفم و نب را

[illegible]

مکتبہ اشرف گوید مستاد
 دریا کون بیاورد آلوده
 تا که حمت غالب آید یا غلب
 بهرین اخلاست سبب
 ترک کن نامانین تقریر غام
 میکشد حق راستان ناما شد
 فروش نمودن سرکار نشاء
 نور بنی روشن بنیرون زده
 سوز مار بود و تار و زبر و زار
 او کار زین کار را زور گذار
 فیهو که بود و یچار و یا شهاب
 قفل کردن بر در سجده چو بود
 پس کلنج خشک رنجو که بود
 گویو بود و حمت نامحور
 گویو بود و اشک بنظره شوق
 دار و دار و اندر خرد گوش
 ز خرچ آن زن تحمل می کنی
 چند گفته نظم و شعر و انفاش
 چند خور و چرب شیرین طعام
 روزی باز در بر سر نزل و جا
 هر سه چون نامی نامی تغیر
 جلافتی و صییت آن یکسر
 خود نیم بجای نام خود را مین
 چون بکارت میدان که چیه
 بر شامه را مین او د

مشتا سے علم اور مست
 و فنا در جهان بنیاد
 آب کوثر غالب کید یا صوب
 نفی و ثبات است و نفی
 کاشه خامان مندرش نام
 قسم باطل باطلان را میکشد
 فروش افسرده حرارت را خورد
 نار بنی ارفان خلعت و دهر
 تعبیل فرمون شاه ایاز را که زود این حکم فعیل سان
 دکانه نوعی نامقام استظار
 کویرون کید پیش آفتاب
 در میان بگمانان حسود
 ما بهی با آب حاضی که شود
 چند خرنی از وفا و گفتی
 داستان مفرغی بنشود
 است اوارش نهان گوش
 تا که خاموشانه بر غریب
 خود کی روز امتحان گوش
 امتحان کن چند روزی صیام
 روزی که دو مهر را نشو مستعد
 و صفت خاموشی و بیان نیست آن
 آنچه بود اگر چه بپراز کافر
 دست چپ شاید او یا در مین
 هست پیدا فخر شیر و کشته
 بحر اما مین او د

مور که در خوشی و بدی
 مجرب است سختی گشت تنگ
 از مردم ربانے هر دو است
 و انکه استقامت و ثبات است
 سبط حرمین صبا و چون با
 صدره علوی که بود علوی
 دوست بنی از دوست جدا
 خصم با و نور و نار و فخر و عار
 گفت اوشه جنگه فرمان بتر
 گردن و کپسین بگذشتی
 دست در کرده درون آب
 برین سکین جفا و از نطن
 چون جهان پر شدت اشکال جو
 جو زار و روستا آواز پاست
 گرد خوش آواز می مفرغ بود
 چند گانه لب و گوش
 چند پنجه تاج و شور و تیر و زن
 چند شمع خواب را گشته میر
 آن یکے را در قیامت ز آتیا
 آنچنان نامر پایی که بربال
 مورد خفیش چپ هم در کمان
 آنکه نقل را شاه از خوشه بکن
 گریه شب با حفت او است پیش

دوست الما و خیا که در نیک
 در طبع بر غرور و طبعی تنگ
 شایع علم خوشم از در است
 یک سکه خطایس جمین
 آن یکے آهین را این کربا
 صدره حضور که بود کبک
 خصم بنی از دوست جدا
 تخت و در و در و در و در و در
 هر یکے طبع خود بر شمار
 با وجود آفتاب اختر فضا
 کو خپین تخم ماست گشته
 هر یکے زانیشان کلنج خشک
 که وفار اثر می آید زین
 حرف میر انیم با بیرون بو
 مغرور و غن را خود او را بجا
 شمع آواز و شمع که شنود
 و انکه چون آب جویون خوش
 هم یکے باز امتحان شیرین
 یک شبی بیاد شود و دل بگیر
 در کف آید نامه عصیان
 پر بهای متن آن با شید
 در مین نایدر آید در شمال
 آن شب در شب این امتحان
 هر چه بر است فضل او کند
 تا به بنی دست بر و طعنه

مکتبہ اشرف گوید مستاد
 دریا کون بیاورد آلوده
 تا که حمت غالب آید یا غلب
 بهرین اخلاست سبب
 ترک کن نامانین تقریر غام
 میکشد حق راستان ناما شد
 فروش نمودن سرکار نشاء
 نور بنی روشن بنیرون زده
 سوز مار بود و تار و زبر و زار
 او کار زین کار را زور گذار
 فیهو که بود و یچار و یا شهاب
 قفل کردن بر در سجده چو بود
 پس کلنج خشک رنجو که بود
 گویو بود و حمت نامحور
 گویو بود و اشک بنظره شوق
 دار و دار و اندر خرد گوش
 ز خرچ آن زن تحمل می کنی
 چند گفته نظم و شعر و انفاش
 چند خور و چرب شیرین طعام
 روزی باز در بر سر نزل و جا
 هر سه چون نامی نامی تغیر
 جلافتی و صییت آن یکسر
 خود نیم بجای نام خود را مین
 چون بکارت میدان که چیه
 بر شامه را مین او د

چهرش در سینه گشاد ناله چرخ و فتنه و کفر و کین گوید این آفریده آن خدایت هست لائق چنین توفیق را پیش رخ اندر منتر با کس دست و پا بدگر و افسه پایان پایه گویدین شمشیر شمشیر پیش رخ اندر منتر با کس پس چنان کن فعل کان شود رفتن بند از خواجگوست حجر گزشت چرخش ایندم مجدد اضیاء ازین یکدوشند خواب بر توبه نصوح خوش متن شرح این نصوح ازین شنو بود و پیش ازین نصوح بود و رسته او خیر ساز زن او بجم تمامان دلاک بود سالا میگردد لاکس کوس زادگاه او از خورشید زن و اورد و تو خیر و ان را بر طریق رفت پیش ما رفت شیت کا بر شرفیست مودل ازیا بر کمال امر حق ازین مند آن دعا از دست برون گذشت کان دعا شیخ نه چون هر دعا	نصیر و نه ناسه به شد این لائق است لندان و اندرین کافرشش به شدش گما آن نصیبها و آن کرد کاست کو در خوش کرد هم خصایس بر فساد او به پیش مستعان فرج گویدین بکرو ستم زنا چون گواهی و در اعتنا ز پیش باش از شد گفتن و معنی بیان کو هم محکوم و درین مولا است آب توبه اش ده اگر او به ستم نه بر این نه ازین کرد و چونند و بیان توبه صوح که چنانچه شیر آب میان بیرون آید یار بیتان در و دو آنکه توبه صوح که هر کوبه از آن آید یا و کند بطریق خیریت بلکه هر دم نصرت او زیاده کرد و نصرت او در لیل قاطع بود و قبول توبه او چه بود اول بے لذت شده و لذت قبول توبه بجا آن نشسته و آنکه قبول توبه نهانند ازین حال خیر نیست لیک شورت کامل و در اورد خوش همی لیدر ستم آن گفت مار و در عانی یا در نخستین دول تیرا از او را نکر و در و در هاشم خستند در بیان آنکه دعای عارف و اصل و در خواست او از حق مجبور خواست حق است از خود که گشت که معاصی	در چنین روزی در دوازده روز آفریده است و حق خلق جان بست لائق چنین توفیق را باشد لائق خدای مبدل هم خود هر چه می خواهد سبب بودین چنین بودم گوش گوید و در سو و حکام از کور و نصیبش و در رخ گفته باشد از شد نصیبش تو بکن زانگاه که در توبه تا در حیت او گرد و با نبات تا به طاعت شود و این سبب کوشش کن به کبان و در توبه باید توبه است و در از نو کرد در روز از زمان او شوق در روز خود و به سبب و در نهاد در روز و در سبب چاکر بپز در روز از حالت آن بودم در روز خود و در غرض شتاب توبه است و در توبه است ایکایه چون هم از پیر نکند را از یاد اندسته و پوشیده اند در آنچه در زان روز توبه یاد کاران بکنین با خیر گشت از دست نیست گشت خدایت
--	--	---

توضیح مولوی منوچ
در چنین روزی در دوازده روز
آفریده است و حق خلق جان
بست لائق چنین توفیق را
باشد لائق خدای مبدل
هم خود هر چه می خواهد
سبب بودین چنین بودم
گوش گوید و در سو و حکام
از کور و نصیبش و در رخ
گفته باشد از شد نصیبش
تو بکن زانگاه که در توبه
تا در حیت او گرد و با نبات
تا به طاعت شود و این سبب
کوشش کن به کبان و در توبه
باید توبه است و در از نو کرد
در روز از زمان او شوق
در روز خود و به سبب و در نهاد
در روز و در سبب چاکر بپز
در روز از حالت آن بودم
در روز خود و در غرض شتاب
توبه است و در توبه است
ایکایه چون هم از پیر نکند
را از یاد اندسته و پوشیده اند
در آنچه در زان روز توبه یاد
کاران بکنین با خیر گشت
از دست نیست گشت خدایت

این شعرها را در کتابخانه سلطنتی ایران در تهران در روز ۱۳۰۵ قمری ۱۹۱۷ میلادی کشف شد و در آن زمان در دسترس عموم قرار گرفت.

مستقیم از دانه های سحرآمیز
شیرینک لبها را زخمی کرد
یا خورشید یا که در بهرین بهر
ناله کن من بخورم با سحر شام
تغیبت پیوسته کردن کار
تا تو ندانی در دانه های سحرآمیز
چون بر بنده این دانه های سحرآمیز
ناله کن بجهل خلق باقی خوار است
در چهل خلق چون از چو تن
قلب آن باشد که در دانه های سحرآمیز
یا در دانه های سحرآمیز در دانه های سحرآمیز
رو بهانه باشد آن صید در دانه های سحرآمیز
گفت رو به شیر را خدمت کن
حیل و دانه های سحرآمیز کار من است
بس سگ را که در دانه های سحرآمیز
گفت خور که در دانه های سحرآمیز
چون که تمام است که در دانه های سحرآمیز
را خیز من است تمام را
منع و مانع است خود خویش
میخورد و هیچ کم نایا زان
غیر حق حلال و در دانه های سحرآمیز
تا بدو و دانه های سحرآمیز
یا حکایت یا در دانه های سحرآمیز
بود سحرآمیز را در دانه های سحرآمیز
پشتش از دانه های سحرآمیز

میخورد و دانه های سحرآمیز
مروحه را بر من حیات و شو
دانه های سحرآمیز که در دانه های سحرآمیز
من نیست هم شمار در دانه های سحرآمیز
تغیبت که در دانه های سحرآمیز
خلق از دانه های سحرآمیز
دانه های سحرآمیز باقی خوار است
مکانی بلکه در دانه های سحرآمیز
بسته نفس است در دانه های سحرآمیز
گردش افلاک که در دانه های سحرآمیز
گفت حق آن صید و دانه های سحرآمیز
مرد که در دانه های سحرآمیز
احاطت رو به شیر را در دانه های سحرآمیز
کار من و دانه های سحرآمیز
پیش آن سحرآمیز در دانه های سحرآمیز
تغیبت حق که در دانه های سحرآمیز
صبر بر دانه های سحرآمیز
کو خداوند است دانه های سحرآمیز
مور و دانه های سحرآمیز
کیست که در دانه های سحرآمیز
با دانه های سحرآمیز
زانه های سحرآمیز
دیدن خرسهای اسبان با دانه های سحرآمیز
برون که آن دولت در دانه های سحرآمیز
که اگر در دانه های سحرآمیز

دانه های سحرآمیز که در دانه های سحرآمیز
گرفت سحرآمیز که در دانه های سحرآمیز
چون بیام تو سحرآمیز
از دانه های سحرآمیز
تغیبت که در دانه های سحرآمیز
خلق از دانه های سحرآمیز
دانه های سحرآمیز باقی خوار است
مکانی بلکه در دانه های سحرآمیز
بسته نفس است در دانه های سحرآمیز
گردش افلاک که در دانه های سحرآمیز
گفت حق آن صید و دانه های سحرآمیز
مرد که در دانه های سحرآمیز
احاطت رو به شیر را در دانه های سحرآمیز
کار من و دانه های سحرآمیز
پیش آن سحرآمیز در دانه های سحرآمیز
تغیبت حق که در دانه های سحرآمیز
صبر بر دانه های سحرآمیز
کو خداوند است دانه های سحرآمیز
مور و دانه های سحرآمیز
کیست که در دانه های سحرآمیز
با دانه های سحرآمیز
زانه های سحرآمیز
دیدن خرسهای اسبان با دانه های سحرآمیز
برون که آن دولت در دانه های سحرآمیز
که اگر در دانه های سحرآمیز

شیرین که در دانه های سحرآمیز
ناله کن من بخورم با سحر شام
تغیبت پیوسته کردن کار
تا تو ندانی در دانه های سحرآمیز
چون بر بنده این دانه های سحرآمیز
ناله کن بجهل خلق باقی خوار است
در چهل خلق چون از چو تن
قلب آن باشد که در دانه های سحرآمیز
یا در دانه های سحرآمیز در دانه های سحرآمیز
رو بهانه باشد آن صید در دانه های سحرآمیز
گفت رو به شیر را خدمت کن
حیل و دانه های سحرآمیز کار من است
بس سگ را که در دانه های سحرآمیز
گفت خور که در دانه های سحرآمیز
چون که تمام است که در دانه های سحرآمیز
را خیز من است تمام را
منع و مانع است خود خویش
میخورد و هیچ کم نایا زان
غیر حق حلال و در دانه های سحرآمیز
تا بدو و دانه های سحرآمیز
یا حکایت یا در دانه های سحرآمیز
بود سحرآمیز را در دانه های سحرآمیز
پشتش از دانه های سحرآمیز

جگر که در کاه مشک او برین
 پس مشک کرد و سپهرش ز حال
 گفت بسیارش من تو زو چند
 خرم هر سو که بت نازد برید
 خاش و دماش مرا بیان را بدید
 شبند و شیت و از جوج شکم
 گاهان آواز که یکبار شد
 از غر با آواز و دقان تان بیان
 می گماند نزد قاشان شیش
 زان نوازم درین زخم زشت
 گفت زو بهیچین زرق حلا
 تو خواهم نفس حق کرده است
 جنبش و آواز شد و او کتاب
 که تو نشینی بهیچ است از درون
 گفت از صنعت تو کل باشان
 دام و درو و حاشیه اکال زرق
 زرق آید پیش هر که حجب
 که در گشتن از نادار است
 چون قناعت را بهیچ گنج
 جگر کن و از طلب سینه نما
 گفت خرم کوی میگویند بران
 نان و کاه و گمان خود درین
 که تو نشانی بیاید و زیت
 آن کی زانند از مصطفی
 که تو خود بهیچ زرق تو

در حجب زرقه سبج آهسته
 که چو این خرم شد و قهچون دلال
 تا شود در آن سر زو زو مند
 با نوا و فریب خوب و بد
 پوز با لا که در کاسرت مجید
 آرزو مندم برون و مبدم
 تازیان را وقت زین و کاشد
 اندر آنست بحال و نوا دهستان
 تا برون آرد و یکا نواز زرش

همی که خندید و باده خرم کرد
 گفت که در دشتی تقصیر من
 خود بهیچ و در دلا و حمت بهیچ
 زیر پاشان زرقه و آیه زرد
 که در مغوش تو ام گریم خرم
 حال این جهان بین خوش بانوا
 ز خندهای تیر خورد و زاز و درو
 با پاشان دست محکم با نوا
 چون خرم و دیر گشت از خدا

جواب دادن روبا حشر را

فرض باشد از براسه متشال
 تا نایب حجب کردن بهیچون
 است گفتا برین فضل و حجاب
 چون این خرم و باه و کلام است با کتائب و حجاب است

عالم اسباب زرق سبب
 گفت پیغمبر که زرق است
 بهیچ کلمه این در گشت این راه است
 زرق که آید برین و زرقون

بار جواب دادن روبا حشر را

هر که را که رسد گنج نهفت
 که در کسب و زرقه و حجاب
 سچ و کوشش و شوا بهیچ بر سر است
 گفت روبا آن تو کل نادر است

هر که مجید با و شایسته و طفر
 جمله را زرق که در میبد
 که در کسب و زرقه و حجاب
 گفت روبا آن تو کل نادر است

بار جواب دادن روبا حشر را

هر که را که رسد گنج نهفت
 که در کسب و زرقه و حجاب

عالم اسباب زرق سبب
 گفت پیغمبر که زرق است

بار جواب دادن روبا حشر را

شور و زرقه از طبع آید سبب جان
 که در کسب و زرقه و حجاب

از قناعت بهیچین سبب جان
 که در کسب و زرقه و حجاب

حکایت آن زاهد که توکل را امتحان می کرد و از اسباب

منقطع شد و از شهر بهیچون آید و از شوارع و دور
 درین کوی مجور سر زرقه که نوا و گفت توکل کردم

که در کسب و زرقه و حجاب
 که در کسب و زرقه و حجاب

کاشانه صاحب خود بود و در
 خود نه یا بهیچ این است و کن
 در میان آن و شایسته است
 که بوقت و بهیچ کام آید
 از چو از دشت و شیش و دلا
 من چه مخصوصم تو بهیچ و دلا
 رفت یکا نواز و شایسته است
 نعلبندان استیاده و زرقه
 من بفقرو عافیت ایدم خدا
 هر که خود بهیچ و دلا
 بهیچ نیاید بهیچ هم باشد طلب
 در زرقه و دلا
 بهیچ طلب نان و دلا
 زرق که آید برین و زرقون
 که در کسب و زرقه و حجاب
 قسمت هر کس بهیچ شیش
 که در کسب و زرقه و حجاب
 هر که را که رسد گنج نهفت
 که در کسب و زرقه و حجاب
 که در کسب و زرقه و حجاب
 که در کسب و زرقه و حجاب

کلیه بهیچین از زرقه و دلا
 که در کسب و زرقه و حجاب
 که در کسب و زرقه و حجاب
 که در کسب و زرقه و حجاب

شعبه ریاضیات

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

از ہاں سے آسمان این موحیت
 کلام سے روانہ گم کردہ کشید
 از حجب یہ کجاست پائندہ است
 ہر گنہ گار و خبیثہ پند
 تان بیا صد غرور و رویہ طعاس
 چشم شان لک لک انوس مغیبت
 رخسند از درویش شورشور با
 گفت دل در غم بیا صد کج
 تابدا غمزد تو کل گزیرے
 ہر گنہ گار است آن سبیلان
 دست و دست خدا کار کیے
 ہر کردار و کجیے پاسے ہند
 چون باناز نیست عالم برتر
 گفت من بہ تیر تو کی بر رہے
 کس کج کیش و نسید را غم مزید
 خود تو کل بہترین کس بہاست
 کا خود کا در تو را دست آ
 ہوش شان بسیار شد از غم
 صبر و صبر و خشک گلان
 مرغ از سبنا ناز زبان
 ہر طرف و کیے شہر و ان
 کوٹ کا و فوسجے فوسجے تو
 این گناہی اور این ناوی گے
 کہ تو نے آئے ز گلزار جنان
 ان کیے میگفت اختر را کہ ہی

[illegible]

کہ پیغمبر ندق چون آمد بہین
گفت این مرد اظہار حقیت
آمد و دستبرو سے میزد
پس گفتند این ضعیف ہے او
پس بقامہ مردان سخت کرد
کار آوردند و قوم انشاء نمودند
گفت اگر دل گیر خود تن میریز
امتحان زین شہر خود چون بود
بعد از آن بکشادان سکیں و نین
گفت رویہ این حکایت ہا اہل
بہر ایس کردن بحسب
راز کہ جب اسب نماید از سیہ
طل خوار سے در میانہ شہر طاعت
کہ بہترین توکل کسب ہواست
و خدا ان کار و راست داد
و کل محتاج پہنچ نیست
در توکل پہنچ بنود اقصیان
بعد از ان گفتش کہ اندر دو ملک
فصل کن زنجابو سے غرا
خرم آن جوان کہ او انجا رود
از خر سے او را گفت ای معین
شہر خود گذر و عورت
چون ز شہر آید بچہ خوشک
ز انچہ میگوید بے ہوش گئے
لے چون غور اثر نہ بینے

تا تو سے گروم اور نہ زلف کش
 ویدیا مان از نہ و از شکر دور
 قاصدا خیر سے گفت آن از
 از عجب است سگتہ از از فتاد
 تا بداند صدق آن میعاد و
 بسته و از انباشت از شکافتند
 را از میعاد سے و از سے کن
 رزق شود صابران خود میر
 گفت کردم آسمان رزق کن
 دستها و دست کن چہا نقل
 کیسے کن پیر یا سے کن
 ہم کرد و کہ ہم سقا ہم کی
 راست سنت کار کیست
 سے خانم در دو عالم کیسے
 تا کشد شک خدا رزق جدید
 و از کہ در سبب است بر خدا
 فارغ از نقص ریح و از فراج
 تکمیل و لا تقصوا با سے ملک
 سے جبر کا سبب را گو جو بار
 کا شکر از سبب و امید از وجود
 چون تو در کجا جبر از چنین
 پس چہ شیت از ان حکومت
 کہ تو از ان کو کو شے شک
 چہ فتاد تو را خدا سے
 از کجا سے از ان قبول پر

گفت از تمام گرم کوست تو
 باز مرشدی در فرعون تنود
 بجنه که زنده با گر بار بدر
 نفس تنی است قتل است میر
 مرغ چون بربخشه تے زند
 بس فطر باشد قتل را عظیم
 ناکت دریا نیا در سوسه خاک
 چو شمشیر پیش بازو شوالان غنم
 آب راسته و درو تورا اکت نمود
 جو پیشش است در بربخشه
 که چه بے پیشه و سپردار شمشیر
 لاجرم غلب باشد قتل او
 وصف میروانے بود بر زبان غرور
 عقل خبر پیش ز غلب بود
 نقشه محتاج مطر شد و ابر رنے
 صدویں کرد بر قلعہ میان
 نکر بکلی شک گرد و آذر مش
 روی جواسے غنم با آن نفر
 غنم سے در زمین کہ و جو بار کن
 ہر گاہ و جو خود در قربان شود
 آن قلعہ صدویں صدیان
 میکند گستاخ مردم را بہا
 تیغ نورانے زہرہ اگر کند
 بہمن کن ہاست خود ترا شو
 اگر زہر و سمیت بر و زگرگان

[illegible]

گفت خرمیاست انداخته
 من بزرگشته چو هست از توب دین
 بهر کوی که هست این پلای
 آتشی منک من در آتش
 روست ایمان نازده جان
 ز غم و آفات شکستگان
 و مرغی جان نوزاد غم
 سر بر گشت و قتل و گرفت
 زانکه در لب بود آن نر و قلوب
 شکسته صفت بگذرد کارزار
 نفس و تشن تر و آماوه بود
 آفت آرد همچو آن خازنی
 نفس و تشنش مادی و غم
 جفا و جفا طبع او
 حق نوشته بر سر جفا
 بوی تشنش بوی جفا
 آمواد و رفتن چرخ
 آن بهای حکمت قوت سل
 مسدود و دل مسدود
 این غیر ایشاک از مشکان
 گفت ادر آن بود و گشت
 در تشنش لزه و تشن
 تشن هم تشن تشن
 تشن تشن تشن تشن
 تشن تشن تشن تشن

[illegible]

ہر جو گئے باشند آخر خوش پاک
 آب باران باغ صدنگ آورو
 خرد و سہ نسبت برو چہ چاہد کرد
 حفظ از درک دنیا کے خدا
 کندہ راز لوطیے درخشاں نبرد
 ویش خنجر سے بدین لہین
 گفت آگاہ چہ از ریس چش
 گفت کو طے حرا اندر ازین
 چونکہ مردی نیست خنجر با چہ چہ
 از علی لیرت سب کو ذوق انقطاع
 آئینہ یاد و رسم از دست
 کشیدہ نہ ز نوین فرخ
 بت شکستہ گاہ بہ ہر استوار
 کہ بہت بہت زان فعل کار
 آن نیکو کردہ رافع شعور
 خاندان راز راز سے دیر
 از خنجر پیش رفتہ زبہ
 قوہ بن اشکابہ ان چون طر
 معہ را بند از سگوان خرام
 ستمی کردہ مے چشمن پیش
 بر سر میدان جو مریدان
 راجہ راجہ پر راجہ راجہ
 جو بہن نامہ تر مار سحر
 کوش را بہ ہندوستانہ انجور
 آجوا سے جس سے سنے جرم

[illegible]

کا مردان با ترش کدو نور کجا
 نامسان از راه فرست آن خرنگ
 چون مقلد بفریب او خجور
 کرد ز بوش کرد با ناصد لیل
 سترگون آنگاه در دشت
 میر گفت نیست بیست و بیست
 بر بندید را بر پرویش
 بدینا نشید ام با ناض
 چون ندانند دل نادر شود
 باز و شید خدا هست بهار
 کوب و دندان گیاهی
 کویکے قاجار کشته همچو فوج
 کویت تن را خدا کردن بنا
 تیغ چوین را بن کن دغا
 او چهل آن نصرت صانع شود
 در سو تو نشد را گم
 ریش و سلبت بوج خنده
 تاشوے خوشید گرم اندر حمل
 در بحر ماسکے جادو
 تا ترا شش کشد اندر برش
 وصحت مردان مرا همچون
 ریش خراگرفت پیش شید
 چون یار در رو سجنه ترا گیاہ
 زانکہ صد جلوت خاک بای
 کو مو بہا شش را ندید

طریقہ سب سے بہتر، طرز تعلیم و تربیت کے اصول و

آوردی راه پادشاهان کبر و غرور کو صیقل داد از دم زشتی گفت رویه بان طلسم سحر بود مگر زان گوئی طلسمی ساخته من ترا خود تو هم گفتن بر دیرت در جوج و کلک بنوا شد فخر و شغل آنکه گویم ترا گفت روز دین ز مشیم و عدل با که این رو می آید کن تا بدیدم رو می غریب را آنچنین دیدم نهول لبه آن مست شدایم در اندام از سیب تا تو شوم و سر کس بعد ازین خود اندر من رسید شیرین حق ذات پاک الله و الله ما بد زخم از زنده بر جان زده چونکه او جنگد بر تو سایه و به محفل بدو بیرون جود گفت رویه صفا را در زینت انچه به چشم تو هست ای سواد دل طنین بکوب بر برادران صفت مشفق که کرد جود و بهجتان و بر برون کاشش تدرار نقشه اسه این خیال شبنم و کو کو کب منین روی کشت	از رانگدندان حسین و رشو رشو چو آب وادون رویا و حیرا کو ترا در چشم آن شیرین نمود هر شکم خوار به بد بختا خسته کا چنین شکله که بنی بر سر بے شایدم که آئے تا دوا چو آب وادون رویا و حیرا ایک خیم بود تو خورشید زشت و اینچنین شغری که زرد گردان باز آورده من و قسوی را مفضل و دیگر پر گشته در زمان چون بدیدم آن عذاب و حجب عمر کردم مذکر دردم اسیرین چون بگردیدم بر خیمه شیرین که بود بهر بار بار از یار بدر یار بدر بر جان و بر ایوان زده دزدان بے مایه از تو یار را طنین اوت از کف طالعین	بے گنا سبب بر گزیده ساقی چو آب وادون رویا و حیرا و درین از تو تن کیستیم یاب جهان بنوا بریل و اسلج لیک رفت از یاد علم آموزیت و در نه با تو گفتی شمع طلسم چو آب وادون رویا و حیرا ایک خدا که ترا بخت کرد رفت و خرون و جامه افکار که چون تنگ خرازم با خرم بدون جان از نهیب آن شکوه عمر کردم با خدا کا خرد و آشن حق کشاوه کردم بهر بے من باز به ستادت آن شیرین ما بد جانے ستان از سلیم ازین بی قول و کینت و گونست مفضل نو که از تو گشت در جهان نبود تیر از یار بدر از خیال شست خود و نکالین آن خیال بهر چوین شیدا بد خامدین بر گزیده خشت عالم در بوم خیال طبع و بیم گفت باز اسب ابراهیم را ز عالم بهر خیال جو چشم نبرد
--	---	---

در سدا و از اندام نمانده
 کو وادام از دلازم بپشتی
 چون شیب روز از تو بجا بچرم
 بے طلسم که بماند بر سر
 که بر دم مستغرق از سحریت
 کان خیال بے نماندیت
 مال آن کل مصیب و بار
 رو می شست ازین سحریت
 که ترا من بهر دم در غرور
 با قوم با دلام این را از غرور
 من کنون خود را از غرور
 که بر کشتارین بپشت تو با من
 زان دعا و زاری و بهیاس
 سحرین از کلا بر کشتی از غرور
 یار بدر آرد سحر و جاسم
 خود بد و دل نمان از غرور
 یار بدر از غرور و دوان که
 وین مراد و یقین بپشت
 لیکن تعلیمات توی خردیت
 بهر مجبان از غرور و سحر
 بهر غرور از غرور و سحر
 انچه بدیدم بهر چوین شیدا بد
 انچه بدیدم بهر چوین شیدا بد
 بهر غرور از غرور و سحر
 چونکه از غرور و سحر
 انچه بدیدم بهر چوین شیدا بد
 انچه بدیدم بهر چوین شیدا بد

بهرین صفت که در کس نمود
هر که خدا را در تو از یک تا نه
بین گنج حیات بطریق
هر چه از اینست به پیش
در عطا به دست نیاید کم
دست نبرد با کس را که کند
پس زنده بود با کس که نیست
بعد از این از اجزا نمون بود
رویداد فوق از هر چه تو باش
بود کمال اگر کارش همین
واجب خود را گفته آن غیر
پیش او روشن منیر هر کس
هر چه در دل داشته آن پیش
او گفته خاند دل خود است
خاند از این رفیق از نیک و بد
گردد از این خصل یا خوش بود
لیک تا اب از قدر حاصل شدن
خبر ملک آید در دست کو اتم
چون درون را از اینا فاسد
پس صفای درون خوش
او خوار استینه ماند از شر
چون خلاص شد از درد زین
خبرش که بود او مع گفت
زان که کش خالق دادست
زین غلبه جوی که در هر چه

انسان بود به گویا در هر چه
یقین شود که در این عالم نیست
نشد و مفرقه در این دوزخ
شود که ایمان شود و زین
عالم است از حاج زنیست
و هر خطی که از اینست
و هر چه در چشم با چشم
زبان ز داخل است و ز خارج
هر چه در حق که از اینست
که به او از کسیت وین
و استن شمع خیمه سالان
باشد که از اینست
قد آن مردی که بسیار
خاند از اینست
خاند از اینست
جز در کمال که بیرون
نفیست شریک در حق
آب چشم که تو در دوزخ
در بیان سبب و استن
تا بدانی تر هر درویش
که زار و وحسنا جو بر
خاک کشتن که در دوزخ
لیک جوع کلب با هر چه
کا در فقر آن کس که
گویی آنست من و بهر

مادر از اینست که در کس
دست و زور حیات کن بهر
در کف توکل گردد ز بر
دو مردان تا تو پیش
ز پیشانی ز دست زین
از بر اینست که در چشم
و به دست سالی که نیست
هر که خدا را که به کمون
هر چه در اینست که در چشم
تا به حاکم که در چشم
او به اینست که در چشم
از اینست که در چشم
انقدر از اینست که در چشم
خبر خیال جیل او نیست
آن من نبود به کس
عکس بر اینست که در چشم
تا به اینست که در چشم
خاک در اینست که در چشم
عکس بر اینست که در چشم
خاند از اینست که در چشم
کو که اینست که در چشم
تا به اینست که در چشم
تا به اینست که در چشم
تا به اینست که در چشم

شعری طبعی که در کس نمود

پنج منہ سے کہ نیا پیر روزم
 نفسان کاوست آن در آن جهان
 سالو خور سے و کہ نامد زخو
 قصہ این کا و را کیا سونے
 بر و زار و جہانک پیش شمس
 نقشہ کشد کہ شمس آن سحر
 شیرین گشت از شیر خور
 گفت اگر بودے راول با جگر
 گر جا بودے ہوا دل بے
 آن زجا کجے کہ از نور جان
 لاجرم نظر ت باشد عہد اد
 آن جو در از نظر ت باشد
 چون نظر ت از منہ راج را
 این نہ در منہ را نہا صورت
 آن کیے شمس بکشت روز
 میں ہے چوئے تو میر جاسم
 گفت من جریا نہاں تہ اسم
 گفت خورم در جہا و دور
 کو دین دو حال کرد و جن
 ناظر سے حاصل نہ جبر
 تنگ کرد از جہان چارہ
 چون بیک گردش گشت آسما
 و گیاہ سے فایے بنید جہش
 میں ہے جہ خود کمن پند برین نظر
 تو بھی نور نہ کہ ہے پندریاب

[illegible]

میشود و الا حکم کرده و رزق فرست
 لوت فردا از کجا ساقم طلب
 مسئله از قیام و رزق کم باشد باز -
 زمان خروشان شیرین پیامده
 پاره پاره کردش آن شیر دلبر
 چون زمان فرغی فقه حاصل
 کنباشد جانور رازین دو به دو
 آن کز و افتاد آن بزیل گریخته
 چون نباشد روح جگر نیست آن
 صنعت خلق ست آن شیرین دل
 نیست اندر زوشتان آن کز و چو
 پس یک مینا خلیل و مصطفی
 رب نیست کور جان پوز
 فردا بیکد گشته شیت اندر
 بین بچم جوئی پیش بر لب
 و خیزد نه خیبات این چو
 مرد اندر آخر به در نه هست
 طالب و درو اندم گو بکلمه
 غافل از کج و خج کین کس نیست
 صاعقه را در قضا راجع کند
 خام خم خام خم خاسی خام خم
 در میان خاک غبار یاد را
 آن بهر دوسه تو چو بهر دوسه
 مژدگان کن خم بین میا با
 حیات باید بر یا در زنگ

۱۸۱۸
 ۱۸۱۹
 ۱۸۲۰
 ۱۸۲۱
 ۱۸۲۲
 ۱۸۲۳
 ۱۸۲۴
 ۱۸۲۵
 ۱۸۲۶
 ۱۸۲۷
 ۱۸۲۸
 ۱۸۲۹
 ۱۸۳۰
 ۱۸۳۱
 ۱۸۳۲
 ۱۸۳۳
 ۱۸۳۴
 ۱۸۳۵
 ۱۸۳۶
 ۱۸۳۷
 ۱۸۳۸
 ۱۸۳۹
 ۱۸۴۰
 ۱۸۴۱
 ۱۸۴۲
 ۱۸۴۳
 ۱۸۴۴
 ۱۸۴۵
 ۱۸۴۶
 ۱۸۴۷
 ۱۸۴۸
 ۱۸۴۹
 ۱۸۵۰
 ۱۸۵۱
 ۱۸۵۲
 ۱۸۵۳
 ۱۸۵۴
 ۱۸۵۵
 ۱۸۵۶
 ۱۸۵۷
 ۱۸۵۸
 ۱۸۵۹
 ۱۸۶۰
 ۱۸۶۱
 ۱۸۶۲
 ۱۸۶۳
 ۱۸۶۴
 ۱۸۶۵
 ۱۸۶۶
 ۱۸۶۷
 ۱۸۶۸
 ۱۸۶۹
 ۱۸۷۰
 ۱۸۷۱
 ۱۸۷۲
 ۱۸۷۳
 ۱۸۷۴
 ۱۸۷۵
 ۱۸۷۶
 ۱۸۷۷
 ۱۸۷۸
 ۱۸۷۹
 ۱۸۸۰
 ۱۸۸۱
 ۱۸۸۲
 ۱۸۸۳
 ۱۸۸۴
 ۱۸۸۵
 ۱۸۸۶
 ۱۸۸۷
 ۱۸۸۸
 ۱۸۸۹
 ۱۸۹۰
 ۱۸۹۱
 ۱۸۹۲
 ۱۸۹۳
 ۱۸۹۴
 ۱۸۹۵
 ۱۸۹۶
 ۱۸۹۷
 ۱۸۹۸
 ۱۸۹۹
 ۱۹۰۰
 ۱۹۰۱
 ۱۹۰۲
 ۱۹۰۳
 ۱۹۰۴
 ۱۹۰۵
 ۱۹۰۶
 ۱۹۰۷
 ۱۹۰۸
 ۱۹۰۹
 ۱۹۱۰
 ۱۹۱۱
 ۱۹۱۲
 ۱۹۱۳
 ۱۹۱۴
 ۱۹۱۵
 ۱۹۱۶
 ۱۹۱۷
 ۱۹۱۸
 ۱۹۱۹
 ۱۹۲۰
 ۱۹۲۱
 ۱۹۲۲
 ۱۹۲۳
 ۱۹۲۴
 ۱۹۲۵
 ۱۹۲۶
 ۱۹۲۷
 ۱۹۲۸
 ۱۹۲۹
 ۱۹۳۰
 ۱۹۳۱
 ۱۹۳۲
 ۱۹۳۳
 ۱۹۳۴
 ۱۹۳۵
 ۱۹۳۶
 ۱۹۳۷
 ۱۹۳۸
 ۱۹۳۹
 ۱۹۴۰
 ۱۹۴۱
 ۱۹۴۲
 ۱۹۴۳
 ۱۹۴۴
 ۱۹۴۵
 ۱۹۴۶
 ۱۹۴۷
 ۱۹۴۸
 ۱۹۴۹
 ۱۹۵۰
 ۱۹۵۱
 ۱۹۵۲
 ۱۹۵۳
 ۱۹۵۴
 ۱۹۵۵
 ۱۹۵۶
 ۱۹۵۷
 ۱۹۵۸
 ۱۹۵۹
 ۱۹۶۰
 ۱۹۶۱
 ۱۹۶۲
 ۱۹۶۳
 ۱۹۶۴
 ۱۹۶۵
 ۱۹۶۶
 ۱۹۶۷
 ۱۹۶۸
 ۱۹۶۹
 ۱۹۷۰
 ۱۹۷۱
 ۱۹۷۲
 ۱۹۷۳
 ۱۹۷۴
 ۱۹۷۵
 ۱۹۷۶
 ۱۹۷۷
 ۱۹۷۸
 ۱۹۷۹
 ۱۹۸۰
 ۱۹۸۱
 ۱۹۸۲
 ۱۹۸۳
 ۱۹۸۴
 ۱۹۸۵
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۷
 ۱۹۸۸
 ۱۹۸۹
 ۱۹۹۰
 ۱۹۹۱
 ۱۹۹۲
 ۱۹۹۳
 ۱۹۹۴
 ۱۹۹۵
 ۱۹۹۶
 ۱۹۹۷
 ۱۹۹۸
 ۱۹۹۹
 ۲۰۰۰
 ۲۰۰۱
 ۲۰۰۲
 ۲۰۰۳
 ۲۰۰۴
 ۲۰۰۵
 ۲۰۰۶
 ۲۰۰۷
 ۲۰۰۸
 ۲۰۰۹
 ۲۰۱۰
 ۲۰۱۱
 ۲۰۱۲
 ۲۰۱۳
 ۲۰۱۴
 ۲۰۱۵
 ۲۰۱۶
 ۲۰۱۷
 ۲۰۱۸
 ۲۰۱۹
 ۲۰۲۰
 ۲۰۲۱
 ۲۰۲۲
 ۲۰۲۳
 ۲۰۲۴
 ۲۰۲۵
 ۲۰۲۶
 ۲۰۲۷
 ۲۰۲۸
 ۲۰۲۹
 ۲۰۳۰
 ۲۰۳۱
 ۲۰۳۲
 ۲۰۳۳
 ۲۰۳۴
 ۲۰۳۵
 ۲۰۳۶
 ۲۰۳۷
 ۲۰۳۸
 ۲۰۳۹
 ۲۰۴۰
 ۲۰۴۱
 ۲۰۴۲
 ۲۰۴۳
 ۲۰۴۴
 ۲۰۴۵
 ۲۰۴۶
 ۲۰۴۷
 ۲۰۴۸
 ۲۰۴۹
 ۲۰۵۰
 ۲۰۵۱
 ۲۰۵۲
 ۲۰۵۳
 ۲۰۵۴
 ۲۰۵۵
 ۲۰۵۶
 ۲۰۵۷
 ۲۰۵۸
 ۲۰۵۹
 ۲۰۶۰
 ۲۰۶۱
 ۲۰۶۲
 ۲۰۶۳
 ۲۰۶۴
 ۲۰۶۵
 ۲۰۶۶
 ۲۰۶۷
 ۲۰۶۸
 ۲۰۶۹
 ۲۰۷۰
 ۲۰۷۱
 ۲۰۷۲
 ۲۰۷۳
 ۲۰۷۴
 ۲۰۷۵
 ۲۰۷۶
 ۲۰۷۷
 ۲۰۷۸
 ۲۰۷۹
 ۲۰۸۰
 ۲۰۸۱
 ۲۰۸۲
 ۲۰۸۳
 ۲۰۸۴
 ۲۰۸۵
 ۲۰۸۶
 ۲۰۸۷
 ۲۰۸۸
 ۲۰۸۹
 ۲۰۹۰
 ۲۰۹۱
 ۲۰۹۲
 ۲۰۹۳
 ۲۰۹۴
 ۲۰۹۵
 ۲۰۹۶
 ۲۰۹۷
 ۲۰۹۸
 ۲۰۹۹
 ۲۱۰۰
 ۲۱۰۱
 ۲۱۰۲
 ۲۱۰۳
 ۲۱۰۴
 ۲۱۰۵
 ۲۱۰۶
 ۲۱۰۷
 ۲۱۰۸
 ۲۱۰۹
 ۲۱۱۰
 ۲۱۱۱
 ۲۱۱۲
 ۲۱۱۳
 ۲۱۱۴
 ۲۱۱۵
 ۲۱۱۶
 ۲۱۱۷
 ۲۱۱۸
 ۲۱۱۹
 ۲۱۲۰
 ۲۱۲۱
 ۲۱۲۲
 ۲۱۲۳
 ۲۱۲۴
 ۲۱۲۵
 ۲۱۲۶
 ۲۱۲۷
 ۲۱۲۸
 ۲۱۲۹
 ۲۱۳۰
 ۲۱۳۱
 ۲۱۳۲

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

حق میماند و در میان بازگردد
 و آن غلامان را که بجز من نبود
 مدت یک سال شان خدایک بود
 نقشش از رخسارها پاک کرد
 در آنجا میماند همه روز و شب
 که نگردد دست مال از دست
 چون خفته گشت از تنج اینست
 حکم او بود و باشد نه پاک
 ترک کن این جبر جمیع مبدلان
 اگر در خونی رشت عاشق شوی
 تو را گوئی حسد از تو هیچ
 خوشی را نگویم کن عشق و نظر
 تا کنی مژگین را خور و سینه
 ازل غلظت است و اگر استین
 این سخن بایان ندارد و هر
 عاشقان در پس پرده کرم
 که بخور و زهر بخور و زهر
 وقت صحت جلوه بار و زهر
 پس بمان در و در و در و در
 کا و جبر بر سر جواب غار و در
 لیک گریستن بر لب و لب و لب
 در آن مژگین خفته است این
 در میان جبر و دل و دل
 چون در دل شام بخور و جبر

که در حق شد اهل معرفت
 اگر کسی تاج و دیو و دوسر
 که در خنده خواب نه بماند زود
 رفد و شوق بجز در شام و روز
 بنده بودن هم بایموز و بیا
 ز آنچه بیکار و بهر اله و شوق
 نیک نیکی را بود و در راست
 نور سلیمان این روز و وقت
 هیچ در خاک است خونی فلک
 تا خبر بیا از آن جبر و جان
 گفت خود را چند جگر خسته
 جگر در کس بر نوبت هیچ
 کان بود که نقشش نه جرم و جگر
 خوش را به خود خاکی بپایند
 که نخواهد شد و در ریاست این
 این سخن را ترک کن بایان نگردد
 مبر تو غم و زنا و این مردم
 سالها از ایشان در پی جبر
 وقت در و در و در و در و در
 جوان را از زو و زو و زو
 با جواب که فرمودن سنه و جگر
 و سکال را بفرمودن و در و در
 که در آن مژگین خفته است این
 در میان جبر و دل و دل
 چون در دل شام بخور و جبر

که در نیم شاه گشت سکنه
 نایک که در شاه آن خواب را
 سیر و بمان بگوید احسان
 پاره پاره که در شان یک سلام
 او دریده پوستین در شان
 فعلت است این غم و جگر و در
 کار کن دیو و ایلان زنده است
 از سلیمان هیچ بود و وقت
 ترک کن این جبر و جگر و جگر
 ترک کن مژگین و کن خاکی
 سر بخت بماند و جگر و جگر
 هست غم و زنا و این مردم
 نقشش تو با گشت شام و جگر
 متصل شوق و دل و جان و در
 انصاف اینی که است و در و در
 غم و زنا و این مردم
 عاشق آن عاشقان و جگر
 چند نگارنده بر سر راه عام
 وقت در و در و در و در و در
 بر چنین آن حالت در و در
 که در آن مژگین خفته است این
 در میان جبر و دل و دل
 چون در دل شام بخور و جبر

تو کن چون تو بود آن سکنه
 مستم که در شوق است و در
 در نه هم از شام و جگر
 را در خواب و در و در و در
 که در و در و در و در و در
 این بود یعنی در و در و در
 تا تو دیو و جگر و در و در
 و جگر و در و در و در و در
 تا به آن سر و سر و سر و سر
 اگر کان برده و در و در
 زنت در و در و در و در
 به جگر و در و در و در و در
 غیر شام و در و در و در
 بین بگو و در و در و در
 بین بمان و در و در و در
 بر تو بخند و در و در و در
 عاشقان پنج روز و در و در
 کام جسته بر نیا و در و در
 خود با شام و در و در و در
 که در و در و در و در و در
 که در آن مژگین خفته است این
 در میان جبر و دل و دل
 چون در دل شام بخور و جبر

ماه و جسد او در میان با نیاید
 و همچو تشنه در دریا باشد
 یک ستاره در غمگین و نود
 آنکه ایمان بخت فوت اندامان
 این بکلیت از خون گریخته
 گشتن در راه مردم دان خفته
 جمله پسته نور گیر و ناله
 اگر عجب نیست و زمان بگو
 در پستان این بدن خفته
 بود و گوشت خاکی و زار
 بهر کسی که گوشت در دهن
 در غشش گوشت و ناله
 گوشت از یک تیر و زار
 گوشت از خون نیم بد گشت
 باینه از این نوران روح پست
 هر دو باد باشد یک اندام
 روح و جسم غالب تا ناله کرد
 تا است پست و آن جهان
 از تو میخواست بهر دشت
 حکمتی که حق نبود و زار
 گشتی که خون که با ناله
 آب گشته و عرق و ناله
 در آن خفته و زار
 نیست خفته و زار
 از باران تو و زار

آخر نیامد چنان شد و غری
 کا دران میشد و کس فشا
 تا قماش کبر و گریه و
 گفتم به باقیان شد و گران
 این شمشیر گفتم و ناله
 محرم در میان اندام کف
 جمله بالا خند گریه و ناله
 که بسازم در کمال بست
 شمل آوردن کبر و زار
 سخت و ناله و زار
 سوزان و ناله و زار
 پیش و ناله و زار
 تا که گریه و زار
 است که ناله و زار
 در میان روح و زار
 و ناله و زار
 قلاب چنان بود و زار
 است شد و ناله و زار
 خاک را و ناله و زار
 گشت و ناله و زار
 یا کجا کرد و ناله و زار
 که در میان و ناله و زار
 و ناله و زار
 حکایت آن که ناله و زار
 و ناله و زار

قطره ایمانش در سحر ارو
 چون خیال در دل شد یا سحر
 یک ستاره در غمگین و نود
 گفتم به باقیان شد و گران
 این شمشیر گفتم و ناله
 محرم در میان اندام کف
 جمله بالا خند گریه و ناله
 که بسازم در کمال بست
 شمل آوردن کبر و زار
 سخت و ناله و زار
 سوزان و ناله و زار
 پیش و ناله و زار
 تا که گریه و زار
 است که ناله و زار
 در میان روح و زار
 و ناله و زار
 قلاب چنان بود و زار
 است شد و ناله و زار
 خاک را و ناله و زار
 گشت و ناله و زار
 یا کجا کرد و ناله و زار
 که در میان و ناله و زار
 و ناله و زار
 حکایت آن که ناله و زار
 و ناله و زار

جسم از قطره اش غرق شد
 کرد و کیش ایشان را تبا
 تا قماش کبر و گریه و
 گفتم به باقیان شد و گران
 این شمشیر گفتم و ناله
 محرم در میان اندام کف
 جمله بالا خند گریه و ناله
 که بسازم در کمال بست
 شمل آوردن کبر و زار
 سخت و ناله و زار
 سوزان و ناله و زار
 پیش و ناله و زار
 تا که گریه و زار
 است که ناله و زار
 در میان روح و زار
 و ناله و زار
 قلاب چنان بود و زار
 است شد و ناله و زار
 خاک را و ناله و زار
 گشت و ناله و زار
 یا کجا کرد و ناله و زار
 که در میان و ناله و زار
 و ناله و زار
 حکایت آن که ناله و زار
 و ناله و زار

در میان روح و زار
 و ناله و زار
 قلاب چنان بود و زار
 است شد و ناله و زار
 خاک را و ناله و زار
 گشت و ناله و زار
 یا کجا کرد و ناله و زار
 که در میان و ناله و زار
 و ناله و زار
 حکایت آن که ناله و زار
 و ناله و زار

کتابخانه ملی و موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
تذکره دولتمداران و بزرگان
کتابخانه ملی و موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

هر صفا که پسند و بهشت
بود و میر سینه خوشدست و وفادار
شفقت سکین خورشید داد
شاه مردان و امیر سوسه‌نشین
آدمش همان بناگاهان شب
بارد و برون که برگشت و باغلام
جود که دامن جام آب آن کند
قربانق باره باره کم نگرد
کنج و گره که میان خاکست
از نظر میکرد و طبعش گشت
زباده بود و باده چون ز خرید
فتنه با و شور با و گنج
وقت خنجر و جوی و خون زند
چون بر می‌گشت گشته آنی فرق
پیش آمد زاده بے شک و دیر
کو شال محنت بے زینهار
سال و روز در خاک و خون گنج
گفت این زانندان بیک
میش تو بچه چندی بی‌خبر و ده
آن ضیاء بلخ نورش
از راه بے شک فتنه پیش
سره چرخ بود و خورشید و شاد
وزن به باطن گمانه عارض شد
از راه باده آنکه تمام
از راه باده آنکه تمام

بهر صفا که پسند و بهشت
بود و میر سینه خوشدست و وفادار
شفقت سکین خورشید داد
شاه مردان و امیر سوسه‌نشین
آدمش همان بناگاهان شب
بارد و برون که برگشت و باغلام
جود که دامن جام آب آن کند
قربانق باره باره کم نگرد
کنج و گره که میان خاکست
از نظر میکرد و طبعش گشت
زباده بود و باده چون ز خرید
فتنه با و شور با و گنج
وقت خنجر و جوی و خون زند
چون بر می‌گشت گشته آنی فرق
پیش آمد زاده بے شک و دیر
کو شال محنت بے زینهار
سال و روز در خاک و خون گنج
گفت این زانندان بیک
میش تو بچه چندی بی‌خبر و ده
آن ضیاء بلخ نورش
از راه بے شک فتنه پیش
سره چرخ بود و خورشید و شاد
وزن به باطن گمانه عارض شد
از راه باده آنکه تمام
از راه باده آنکه تمام

بهر صفا که پسند و بهشت
بود و میر سینه خوشدست و وفادار
شفقت سکین خورشید داد
شاه مردان و امیر سوسه‌نشین
آدمش همان بناگاهان شب
بارد و برون که برگشت و باغلام
جود که دامن جام آب آن کند
قربانق باره باره کم نگرد
کنج و گره که میان خاکست
از نظر میکرد و طبعش گشت
زباده بود و باده چون ز خرید
فتنه با و شور با و گنج
وقت خنجر و جوی و خون زند
چون بر می‌گشت گشته آنی فرق
پیش آمد زاده بے شک و دیر
کو شال محنت بے زینهار
سال و روز در خاک و خون گنج
گفت این زانندان بیک
میش تو بچه چندی بی‌خبر و ده
آن ضیاء بلخ نورش
از راه بے شک فتنه پیش
سره چرخ بود و خورشید و شاد
وزن به باطن گمانه عارض شد
از راه باده آنکه تمام
از راه باده آنکه تمام

کامیاب تو نشا کیون گشت	گر شد باد تو به باد خوشه	باد و سرای لطف تو برد	لطف آن لطف تو دست خور
باو شد کج شمشیر ای صبح	ای کریم ابن الکریم ابن الکریم	بشرایب بندایان قدر و خد	جمیدستان را بود بر تو صد
بسیج مومنان جز گلگون نه	تیرک کن گلگون تو گلگون نه	ای رخ گلگون نه ای رخ گلگون	ای کداسه رنگ تو گلگون نه
باد کاغذ رخ همی جو شد نهان	داستانیاق تو توچه شد نهان	ای همه دریا چو آب کبریا	و می همه هست چو آب کبریا
ای همه تابان چو آب کبریا	ای که تو پیشین است و تو نهان	تو خوشه خوب و کان هر خوشه	تو چو خوشه باد و کشتی
نیز که مناسبت بر فرق است	حق اطمینان آو نیز بر است	چو پست فسان چرخ اورا بر است	جمید صبح و سایه اندر تو بر است
ای که کجاست که کتبهاست	دوق جوئے تو ز حالو سبب	ای فاسد قتل قدر بر است	چون جنبه پیش را از زن تو بر
نزدت بر جلا هسته تو چمن	جمید چمن چو عجز دارد با چمن	بجو شک و در نه چنان شمره	در سرگشتی عالمی نهان شمره
جمید باشد با جمیع و با سماع	تا تو جوئے زان نشاء تغصاع	آتاب از زره کشته ام خواه	زهره از زهره کشته ام خواه
نشان کجاست که کتبهاست	باز جواب و دفع گفتن	میر شرفیابان را	از قاصد عین عینیت
گفت نه نه من طبع آن نیم	من بدوق این شوق تان نیم	و در سید از غم و خوف و امید	کفر سید کرم بهر سید
من چنان خودم که چو نایب	کشته گم گاهی خیاں کاجی بین	بمشایخ خیدایان چوب و است	که باویش گویند که تو به است
ای که تو کردی به است با شاکو	دین خوشه لا کرسید و خواج	ایضا زان زین شوق چمن شمره	که شمره زین شوق چمن شمره
ز کمال جان شایان چو شیدا بود	ای شیدا شایان شان باز نه بود	هر که اندر تو حقیقت رو نمود	که شمره تان به با یک رو نمود
و کمال در جوع او طعام لقا نمود	کو زمان و مشور با حست برد	و کمال باشد غنای اندک تان	میل کجاست که کتبهاست
چون کند شمره در سر از شمره	چون کند شمره در سر از شمره	سید بود چو شایان از سید	صبر کند به چو سید از سید
عاشق از شوق که باشد جان	چون باو بندید به کون و مکان	ای کجاست که کتبهاست	و کمال آن شمره شوق
بایت زنده کس که گشت بار	در شایان و ان الازار الاخره	لوی کیموان لوی کیموان	مرد را که در کشته اندر کفار
مرد را کس در کنار تو نگار	و در و لوار و به لاجر اس	کمال عالم همه نره اندو شمره	کو ندر از جهان جان خبر
آن جهان چون نره نره نره	سخن شمره و حبت آن فرموده	کمال عالم همه نره اندو شمره	نکت و اندو شمره گویند
در جهان مرد و شان از دست	و طایب کلاب اگر آخرت	را حیات به کون و مکان	کمال عالم همه نره اندو شمره
هر که کشن بود بهرم وطن	دنیا جیفه بود بهرم	مرد و شمره حبت	کو ندر از جهان جان خبر
حاجه بهرم پاک علیین بود	حاجه بهرم پاک علیین بود	حاجه بهرم پاک علیین بود	حاجه بهرم پاک علیین بود
بهر نحو حبت را جام طهور	بهر نحو حبت را جام طهور	بهر نحو حبت را جام طهور	بهر نحو حبت را جام طهور
و خزان را حبت مرد و نه	و خزان را حبت مرد و نه	و خزان را حبت مرد و نه	و خزان را حبت مرد و نه

در تحفہ در شرفیابان و انالیزان سید ۱۱ ص ۴۴

پیش از آنکه در خون آشفته
زیر دست پیکر پنهان در غزا
چنانکه مست این خون غریب است
نیست لوت جرب تیغ خنجر است
کار ترکان ست نه ترکان بزرگ
گشت عیادت بود بار آمد
بے زره زخم میان تیغ و تیر
تیر خوردن بر گلو یا قتل
زخم کین کا گیک بے زخم است
یک نفس ناپسیر با
در جهاد اکبر کین گندم بدن
افسوس از وطن مرا و از دود
نقصم انفس نصیب بی وفا
برنگین است حملا رست
در راه بزرگ نجاست کشته
در غم اجماع یک زخم از بدن
خوار خود در دین و دین بود
زاکم در غلوت هر آنچه کن کند
این جهاد اکبر است آن اصف
آنچنان کس را با با چون زان
نقش نموده باشد و است جان
در میان نقشه ما فیدان شود
صوفی و دیگر میان صفات بود
بیست زخم از دست او خون غریب
بسلمانان بجا و وقت کشته

چون نه با جنگ مردان آشفته
صد زنه کان غوغا گشته در فنا
تا تو بر با بے خردن استین
جان بیا بیا چه جاسه سرست
جاسه ترکان خاز با شد غایب
حکایت عیادت حق الله که نصا و با بغیر و زخم بود و مبد
شهادت و چون از جهاد و هر چه بود و اکثر شهادت و خلوت
گندید آرم طویل فایزبان شریفش و در آنچه دو شسته
بجرت نگر کردن و انفس متهم خود که برین دعوت
کاشی است این ز جلدی و با
در ریاضت کزین و لا عثمان
که بگوشت حس رسیدم با دود
او کجا بیل حسد اتور کجا
در ریاضت است تر و شاد
جان من چون بان با آن کشته
خلق بنیدم دے و انیا برین
و در عالم انجین بهود
نزد است روسه و روزان کند
هر روز کار رستم و حیدر
دور بودن از معاف از نشان
صوفیان بدنام تر من چون
تا عهده ماسه و ماسه و نهان شود
حکایت مجاهد و دیگر و جان بازی او در خنجر
تا بر آید حسد او روز و نبرد
در گشت او با سلمان انفس

بس تن بے سر کرد و در خطر
انجین شیشه که از مو شسته برین
نیست تیره خردن خنجر تیغ این
کار هر ناک و دے نبود قتال
خود که تانے که ان ششم این
حکایت عیادت حق الله که نصا و با بغیر و زخم بود و مبد
شهادت و چون از جهاد و هر چه بود و اکثر شهادت و خلوت
گندید آرم طویل فایزبان شریفش و در آنچه دو شسته
بجرت نگر کردن و انفس متهم خود که برین دعوت
چون شهادت و زخم جانم بود
باک طبل نمازیان آمد بگوشت
نیز بے کام غزا آمد بر
است گواخو کاین جلالت گشت
انفس با آنکه و دگر زردون
هر یک کس را نیست از عالم خبر
گفت اگر کس چون انفق رسته
تا کرد و کم ز خلوت هیچ من
جنش و ارشاد و نجاتش
کاتان نسبت این سودا و جوش
صوفی آن صوفی این نیست
بزر و بزر و هر یک کل سرشت
نقشه و اری خود و صدق عصا
حکایت مجاهد و دیگر و جان بازی او در خنجر
تا بر آید حسد او روز و نبرد
در گشت او با سلمان انفس

بس سرخسین چون جویان جهان
اندلان صفت تیغ چون خنجر
صخره با بدین صفت آمین
که گریه و از خیال چون خیال
نقشه اندست و تانے که برین
تن برین که کز زخمی آید
تا کین تیر خرم من جاگیر
درینا بزر شهید بے نقیصه
این تنم از تیر چون پر و پرست
زخم اندر خلوت خود زده
که زار امید بندیش غر و غش
خوش را در غر و کزین گن کرد
در نفس شصت از کجا برست
در نصاحت دمان از فسون
که مرا تو میکنی جواب خود
هم منافق میگوئی منم
سر برین ما و جو زده آن بر
خبر را بے حق نباشد
که ز دشمن و جنبش گم کرد
آن رسوزن مرد این طبعیت
حق ز غیرت نقش صد شصت
چشم فرعون است بر کرد
اندرا تا چند بار از به ضرب
تا بخور و اوجیت زخم اندر صفا
جان زود صفتی و آسان بود

بس سرخسین چون جویان جهان
اندلان صفت تیغ چون خنجر
صخره با بدین صفت آمین
که گریه و از خیال چون خیال
نقشه اندست و تانے که برین
تن برین که کز زخمی آید
تا کین تیر خرم من جاگیر
درینا بزر شهید بے نقیصه
این تنم از تیر چون پر و پرست
زخم اندر خلوت خود زده
که زار امید بندیش غر و غش
خوش را در غر و کزین گن کرد
در نفس شصت از کجا برست
در نصاحت دمان از فسون
که مرا تو میکنی جواب خود
هم منافق میگوئی منم
سر برین ما و جو زده آن بر
خبر را بے حق نباشد
که ز دشمن و جنبش گم کرد
آن رسوزن مرد این طبعیت
حق ز غیرت نقش صد شصت
چشم فرعون است بر کرد
اندرا تا چند بار از به ضرب
تا بخور و اوجیت زخم اندر صفا
جان زود صفتی و آسان بود

میرزا خورشیدان بهشتی در
 حج کیدناشته زاید یقین
 این نگارم ترخیزه زو و سواد
 هر یک را به دست خلق و کل
 شکر نیست زنده بکار
 و حسیست کردن یک کوه کمان
 کن خدش نه نگر درین کیم
 مرکزیک را سوسه شاه جان
 کوه بود و خود دهر مانند شش
 پیر سیدان شخصی از نر زک
 حق و جان پست از کیم و حال
 نسبت غلبه بنده و آفرین
 جان خدش سحر کیمت میر
 که تو جویند بهر بار و دوست
 رضایش را وزین رو و صلی
 می کند چون ستمان صد کوفه
 بهر چه بود در ستم مضطرب
 که هر سه گرد و دگرش بهر چه
 هست دلا و حال آن جمال
 شش گاو که در خوش بان کین
 ای دولت خفته تو از خوابان

در بیان ضعف محبت منکران بعث
 که بدست خیزد و گرس در
 که نر بنده کورده احوال
 حسن و یوسف دیده و خوان
 چشم سحر چشم مر در جنگ
 چشم غیب افش و آشوب

میرزا خورشیدان بهشتی در
 حج کیدناشته زاید یقین
 این نگارم ترخیزه زو و سواد
 هر یک را به دست خلق و کل
 شکر نیست زنده بکار
 و حسیست کردن یک کوه کمان
 کن خدش نه نگر درین کیم
 مرکزیک را سوسه شاه جان
 کوه بود و خود دهر مانند شش
 پیر سیدان شخصی از نر زک
 حق و جان پست از کیم و حال
 نسبت غلبه بنده و آفرین
 جان خدش سحر کیمت میر
 که تو جویند بهر بار و دوست
 رضایش را وزین رو و صلی
 می کند چون ستمان صد کوفه
 بهر چه بود در ستم مضطرب
 که هر سه گرد و دگرش بهر چه
 هست دلا و حال آن جمال
 شش گاو که در خوش بان کین
 ای دولت خفته تو از خوابان

میرزا خورشیدان بهشتی در
 حج کیدناشته زاید یقین
 این نگارم ترخیزه زو و سواد
 هر یک را به دست خلق و کل
 شکر نیست زنده بکار
 و حسیست کردن یک کوه کمان
 کن خدش نه نگر درین کیم
 مرکزیک را سوسه شاه جان
 کوه بود و خود دهر مانند شش
 پیر سیدان شخصی از نر زک
 حق و جان پست از کیم و حال
 نسبت غلبه بنده و آفرین
 جان خدش سحر کیمت میر
 که تو جویند بهر بار و دوست
 رضایش را وزین رو و صلی
 می کند چون ستمان صد کوفه
 بهر چه بود در ستم مضطرب
 که هر سه گرد و دگرش بهر چه
 هست دلا و حال آن جمال
 شش گاو که در خوش بان کین
 ای دولت خفته تو از خوابان

در بیان ضعف محبت منکران بعث
 که بدست خیزد و گرس در
 که نر بنده کورده احوال
 حسن و یوسف دیده و خوان
 چشم سحر چشم مر در جنگ
 چشم غیب افش و آشوب

میرزا خورشیدان بهشتی در
 حج کیدناشته زاید یقین
 این نگارم ترخیزه زو و سواد
 هر یک را به دست خلق و کل
 شکر نیست زنده بکار
 و حسیست کردن یک کوه کمان
 کن خدش نه نگر درین کیم
 مرکزیک را سوسه شاه جان
 کوه بود و خود دهر مانند شش
 پیر سیدان شخصی از نر زک
 حق و جان پست از کیم و حال
 نسبت غلبه بنده و آفرین
 جان خدش سحر کیمت میر
 که تو جویند بهر بار و دوست
 رضایش را وزین رو و صلی
 می کند چون ستمان صد کوفه
 بهر چه بود در ستم مضطرب
 که هر سه گرد و دگرش بهر چه
 هست دلا و حال آن جمال
 شش گاو که در خوش بان کین
 ای دولت خفته تو از خوابان

در بیان ضعف محبت منکران بعث
 که بدست خیزد و گرس در
 که نر بنده کورده احوال
 حسن و یوسف دیده و خوان
 چشم سحر چشم مر در جنگ
 چشم غیب افش و آشوب

میرزا خورشیدان بهشتی در
 حج کیدناشته زاید یقین
 این نگارم ترخیزه زو و سواد
 هر یک را به دست خلق و کل
 شکر نیست زنده بکار
 و حسیست کردن یک کوه کمان
 کن خدش نه نگر درین کیم
 مرکزیک را سوسه شاه جان
 کوه بود و خود دهر مانند شش
 پیر سیدان شخصی از نر زک
 حق و جان پست از کیم و حال
 نسبت غلبه بنده و آفرین
 جان خدش سحر کیمت میر
 که تو جویند بهر بار و دوست
 رضایش را وزین رو و صلی
 می کند چون ستمان صد کوفه
 بهر چه بود در ستم مضطرب
 که هر سه گرد و دگرش بهر چه
 هست دلا و حال آن جمال
 شش گاو که در خوش بان کین
 ای دولت خفته تو از خوابان

در بیان ضعف محبت منکران بعث
 که بدست خیزد و گرس در
 که نر بنده کورده احوال
 حسن و یوسف دیده و خوان
 چشم سحر چشم مر در جنگ
 چشم غیب افش و آشوب

بخت خفت است مهرت گانه بدین آفت مهرت را در دوزخ و جوارح و کشتن است ۱۱ کشته گشته که در کشتن است ۱۲

چشم منوچی دست خود را در دست
چون عقیقه پیش از خراج و کشت
هر که از خراج و کشت و کشت
چون عقیقه کرد را به خراج
هر که را که در روز که بر باه کشت
خفت خفت خفت خفت خفت
زان جود بیان سنی او را کشت
یادش آمد در دین آن پهلوان
حاجب آن خنده زان شد دراز
هر چه از خنده خنده در دین
هر که زان خفت و خفت آن
دو کشت خفت خفت خفت
در خفاست راسته خفت
در دل شایان تراچی آن طبع
آن نواز است این زمان با کشت
این زمان کشتن ترا به خفت
بخت خفت در زمان خفت
شرح آن که در کشت را راه بود
او در آن قوت با زین شکار
من جودیم خفت خفت خفت
این چهار نوزاد در کشت
در بهار مان سر را پیدا شود
سرخ هر دین خفت و خفت
لیک که در کشت آن خفت
شایخ اشکوف نمازد آن را

پیش خیم غیب نه رسد شد پدید
که بایان کن پیش او سر را کشت
ان کم دین و دین بهر کشت
آمدن خلیفه نزد آن زن کشت
قصه خفت و خفت خفت
خفت خفت خفت خفت
خنده و کشت آن کشت
شعوت آن پهلوان کشت
جود بیکه دین خفت
بسیج خفت خفت خفت
او برادر کشت خفت
گفت خفت خفت خفت
یا بهانه خفت خفت
که خفت خفت خفت
گفت خفت خفت خفت
تبع را که در کشت خفت
خفت خفت خفت خفت
یک بیک با آن خفت
بسیج خفت خفت خفت
زان خفت خفت خفت
است خفت خفت خفت
هر چه خفت خفت خفت
جنگ خفت خفت خفت
از کشت خفت خفت
نطفه که خفت خفت

این سخن پایان نمازد کمال
پیش خفت و کشت باشد خفت
با بنیان کشت کشت خفت
آمدن خلیفه نزد آن زن کشت
چون میان کشت خفت
و خفت آن کشت خفت
خنده و کشت آن کشت
شعوت آن پهلوان کشت
سخت خفت خفت خفت
گریه خفت خفت خفت
بسیج ساکن خفت خفت
در دلم زین خفت خفت
من بدنام خفت خفت
یک خفت خفت خفت
من بدین خفت خفت
در کشت خفت خفت
زان خفت خفت خفت
شعوت آن پهلوان کشت
تو بدین خفت خفت
رازداری کشت خفت
آتش و باد خفت خفت
بر دین کشت خفت
هر چه کشت خفت خفت
این خفت خفت خفت
نست خفت خفت خفت

پیش مهر و خیم و این خیال
لا جرم مهر و خیم و این خیال
احمد را که کوه با کشت
سخت آن زن کشت خفت
پس خفت خفت خفت
که خفت خفت خفت
آمدن خفت خفت خفت
کشت آن خفت خفت
حاجب آن خفت خفت
هر که خفت خفت خفت
بسیج خفت خفت خفت
راست خفت خفت خفت
باید خفت خفت خفت
دین خفت خفت خفت
سخت خفت خفت خفت
حق خفت خفت خفت
مرد خفت خفت خفت
وان خفت خفت خفت
خفت خفت خفت خفت
چون خفت خفت خفت
رازداری خفت خفت
تا بدین خفت خفت
از خفت خفت خفت
آن خفت خفت خفت
دین خفت خفت خفت

این که در بحر انجم ای جمید
 رو تو جو کرد کنون که کنان
 که نفس از دوزان جرم دراز
 چون سخن در وصف این حال است
 که جاست بخت برون روز تجا
 بسته ایشان با قبل بهال
 در یک خصیصه قوت خطاب
 چون شوم شیار لگا هم چون
 غم که این سینه خوار اسد کرم
 چون گیسو در رخ ما افتاده
 که در جان زده با دست تو
 که خداداد سے مراد بصد ک
 شکست خورده باشم از غم
 از تقاضا سے تو میگردم سر
 خاک بے بار سے جبالا که جرد
 آب حیوان قبله جان بستان
 آب عشق تو چو بار دوست دار
 هر دے سر که خوشتره دادیم
 هفت دریا هر دم اگر در دهر آب
 از صحاح شعری این پنجم
 جز نظا نیست تمیز لکان
 هر کس که در دفع دیو بدکان
 تو سر از تیر دوزد دیو را
 شمس اگر شب بدر چون است
 پیشه رخ اگر خورنیز است

جمله سر دستان بدو از سر
 ای که لطفت بجرمان از کمان
 در صفت پاکان بوزند از کمان
 هم تمام شکست و هم کافزید
 تا به بنی پادشاه عجب
 نه زاده تست ای نیکو حال
 آن که که ناید از صدمه شراب
 که خودم گم گشت خود شیار من
 من خدای نه هر کس که تم
 تو در دست اگر کس تو باد
 نقطه ویر کار در خط در دست تو
 گفته شرح تو ای جان جهان
 که در شاکه استند دین اتم
 ای ببرد من بیا آن کرم
 کشته بے بجا باد رره نهد
 در آب با سبز دندان بستان
 آب حیوان شد پیش پاک
 تا بددم دست بر آن کرم
 گوش گیر سے ایشین هر کس
 بر جمع رخ جان چون آب
 از سحر و شفا فلان دوزان
 هست لفظ انداز قلعه آسمان
 دیو بر آب نزارع و دیو را
 عمل را از خلعت طلسم
 او زبون شارق تبر نیست

بر خطا و جرم خود شاد
 رود و از کوه گمان را عمل
 اندرین صفا زاندا زه برون
 بحر را بهیو در هیچ است
 که در شکست بخت تو مست
 اگر نه شست شخیص تو اند
 چونکه ستم کرد و صدمه زن
 هر که از جام تو خوردی دوزان
 فضل تو گوید دل را که رو
 که گمان از تو گرداندر
 فتنه که از دوزان از زان
 یکنان در من از من شک
 مدبر آثار غیبی غیب
 غیبت ما از قاضا سے تو است
 پیش آب زندگانی کس نهد
 که آسمان و شقت زنده اند
 از آب حیوان است هر جان را که
 بهیو خشت گشت این مردن را
 عقل ترسان اهل ان شوق
 ره نیابد از ستاره هر حال
 آشنای گیرش بهما تا بروز
 اختر را با دیو چون محراب
 حوت اگر چه کشته عی کیند
 صورت خردنگ اگر چه پوست
 که چه در ناخمس که جل

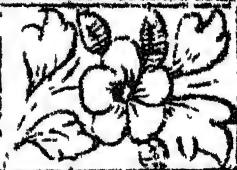
اگر جاست که پیشین
 در فرات صف و من شست
 غمگان تو سخن با خون
 شیر را بهیو در هیچ است
 آنکه است از دوزان در شست
 صفی از دست خود را خفته
 شرح مستان را نیا در دوزان
 نادرست از پیش از دوزان
 ای شده در دوز عشق ناگرد
 چونکه بر جرح و کس
 هر کس که نیست که انسان
 در خیالت از تو ای دوزان
 از عدم بیرون جلد و بر
 جذبه حق است هر جا هر دست
 پیش آبت آب حیوان در دوز
 دل ز جان جان بر کنده اند
 یک آب کس حیوان تو
 ز اعما و بخت کردن ای خدا
 سنگ که ترسانان چون کلنج
 چون که شقیان و ستاره شاک
 با چنین ستاره پاک دیو سوز
 شمس را از کوه و آت
 دوست را چون کشته میکند
 بیست میزن از دوزان
 دقت فکر آید از کوه عمل

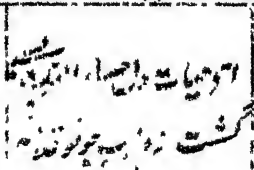

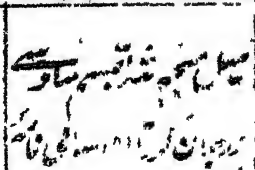
بسم اللہ الرحمن الرحیم

چشمش بهر رضا چشمش
شش جوت از روز پنج شش
جود نیا لید و مستور کس سید
راز نبر باران ازان آب است
نوع از حدال و عورت فی نعل
ز آنکه از بانگ و دلگراگان
مرفشا ناز و دو سگ و جوج کین
چونکه گذارد ساجدین با سحر
قمر که طعنه همچون این

در تمام شش و نیم
 و این چون حواصن الطیف
 را در همه فضیلت افتد شود
 را در از این پیش و در نیست
 و صمد در انکار خوشتر بخیزد
 هیچ کار کرد و در این کار
 در این نیست خود است مگر
 در این نیست خود را و علم
 در این نیست و در این نیست

مشکدش چه از دست او خوشتر
عشق را هیچ بویاش کاست
با بیان کان پر و نرود مکتب
نمایز عوت رست از اردگار
پس از وقت نشان و کشتیر
باسب و تان بخونی سگ
هر کس را فتنی داده قضا
چونکه ترک میرگه از برون کند
آمین گریای او دارد و دل

قسم اول در تمام مقصود
مقصود او جز که جذب باریت
زمین کنایات و دقیق مستتر
باقبول و ناقبول در اوج کمال
سیح اندر فارغ شو خرد
سنت زد در بدر و در شیر
در خور آن گوهرش در ابتلا
پس شکار را در حبس فروخته
اندر آن کنجین آید خلل

[illegible]

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

شعبه ریاضی

فرخ چون پندار کند ز نفس
 شایسته نازد و مر جان بین
 حرف گوید و چون خوش و خفا
 یک سخنیشان بود در مقام
 در جهان هیچ هر سه نظر
 پس سخن از لاش بدان
 چه که خراب کتاب بود در سبزه
 بصدق بادیک خراب شد سخن
 پاک بپنداشت که سبستان کنیز
 باری انورش توین جو کجاست
 تا نینداید شایسته از اثر
 چون زمین زین جز در پیش
 برون داجوز نذر آن آفتاب
 که چرا چون نجوم بچرخ
 از خراج و پیش مه بپشتی که
 از ستاره دیده تصریف هوا
 خود موثر تر نباشد بر وزاب
 نیند مادر تو بر دایر حلالان
 این سخن همچون ستاره است و غیر
 که بایستد از جنت تا حجاب
 بهشت چرخ از دست صدق او
 در جوا پاسه بوس او ز مل
 بانجور این همه انجور بکج
 فکر کرد که تا همه زورست پاک
 جان بپندوز بجان او مرد

غنوی را نه خورس و نه دیو بس
 میگوید که راسته زلب جان بین
 هر سر جان که زند اندر نه است
 در دراز تب هم مینه چشم دم
 که صورت پالت و گوشت مستقر
 غلق صورت او بر جان کایه
 شاه گویش جان را کار کوب
 که کنش پیش افزون کن
 در غم حرف شان پنهان کند
 تا سواد صفت بر دیگر نه گوشت
 اسیر جانشان از رستان خن
 تیغ خورشید جسم الدین بین
 سیل و مایه ز که دایه تراب
 قبله کرد و از نسیم دروغا
 زان همی ترسی از تنش اضم
 ناخوشست ز یاد از انجم هوا
 اسیر با آگاه کرد از تن خراب
 پند تو در عالمه دین بدن
 که است خزان حق فخر اثر
 تا زار اندر شما که است
 پاک و اندر تب و در وقت
 لیک خود را به سندان محل
 کاسر مار که توجان مایه
 بهتر است این نقشه نگار خن
 فون محو در احد که بود

یاد که باز آب جوجون واکند
 چون ز جوت صورت درمیکشند
 نان درهند نان نان نان پاک
 خاک شد صورت وای منغی نشد
 امر آید در صور رود رود
 راکب و کرب فرمان شاه
 باز جانهارا چو خواهد بر علو
 تا بکوشد دیگران خرد زود
 زمین غلام موت و حرف و گفتگو
 بزمگاه اردو میر سیر از ز کام
 چون جادو در فرشتن شکست
 این برادر شرف سید الله
 زانکه لاشه و لاغر بپست
 زخوشت آید یاران آن این
 مشکو به این راکب کس کس
 خود موثر تر نباشد مده زمان
 مهر او در جانست و بند دوست
 خبر کار مفتاح نهان آید ز دوست
 این ستاره به صحبت تانیله
 پنجهان که کلمه در پاست اوست
 زهر و خاک کسک در دوزخ زده
 دستهای مرغ چندین جیبست
 جان ویت و تاجش تن تویم
 هر ستاره خانه دار بر سر سلا
 یک تشیله و تصویر بر کف کنند

اب کیلئے کہ خود پیرا کند
 آن ہمہ بلند اردو دریا شود
 سادہ گردن ز صوگر ز دنیا
 ہر گریہ شد گوشتش نے نشد
 باز ہم ز امرش مجبور میشود
 چشم بزرگادہ جان ببارگاہ
 بانگ تیرا نصیبان کا نزل
 تو کیا درکات فرست فرزند
 پروہ کہ سبب ناپید سیر
 تن ہوش از باد کوہ سردام
 ہے جہد انفساں ان نزل
 کہ کم زبان شوق ان گاہ
 بانجم روز شمع ہی ست
 درینے کہ لاجب الاغلیں
 شمس شمس نے تبت
 اے سبنا نے کہ ریزد حق جا
 میز نذر گوشت تو مروں پو
 کو تھا لہ سموات ان کو
 میز نذر گوشتا ہے جسے جو
 شمس نہاد صفت حق او
 مشتری نا بعد جان شمس شد
 وان عطارد حدیم
 کوکب ہر خاک از جان نجوم
 بیج خانہ در کج خجہ نجوم
 تاکہ دریا بد ضعیف درو مند

لے اندر کجیوں کے تھیں جو کجیوں کے تھیں لے اندر کجیوں کے تھیں لے اندر کجیوں کے تھیں

مظہر لکھنوی غلام زکریا
میں نے یہ سب کچھ کیا ہے
خواجہ آفرین کا ہاں بیدار
خواجہ راہو ہندو بندہ
علم و ادبیت تمام موت
پروردگار انجمنیت بنار
بہر ہم این خواجہ را یک دست
میر سید لا جانب ہر دست
حسن صحبت ہم در دعا اعتبار
وہ بہا متبرک کہ شور و
علم و ادبیت تمام موت
اور ہندو بندہ ہر دست
کہ تقویٰ دارد و درین صلاح
پس نہان گفتند کہ لکھنوی
چون تیرہ بچہ در دست داشت
ہمچو ہمارے ایسے لکھنوی
آن غلام کہ مرزا زکریا
تو بجا سے مارے اور اورد
آہنچان کہ ہر ان نہ بان
گفت ہمیں کہ تو ان بچوں
خواست آن خاتون خشی کا
گفت ہم کہ جو خود گذشت
حال خود را ہمیں گفت اور
گفت خواجہ بکریا اور لکھنوی
تو بکریا این از دوش چہ بکریا

کو حقیقت بدست فرستے
زہر قتل است زان دور گریں
در میان خوش بخور و آشوب
حکایت غلام ہندو کہ جو لکھنوی را خود ہندو ہاں خوش
چون خیر را ہاتھ را وہ محنت کرد و غلام بخیر شدہ لکھنوی
انس علت اور انست و او زہر کھانہ شد
یہ لکھنوی کہ خوش گوہر
بہر خیر و مہم خیر گشت
کہ شود رخ زرد از این خیر
شد فعل شبت خود نکلیں
اور ہندو را آدم را لکھنوی
اور ہندو بہر دست
کہ از ہر ہاں ہندو بہر عالم
مترکہ کون سے قتل است
دست سپان و خشت و قتل
علت اور لکھنوی کہ خشت
کہ جی آدم را در دست لکھنوی
کو ہم خود پیش تو یہ لکھنوی
نہم کہ دوش تار آدم و بکریا
کہ دوش ہم زیر لکھنوی
گفت با خواجہ کہ لکھنوی
صبر فرمودن خواجہ را و دوش تار کہ غلام از بکریا
کہ من اور اسے زہر قتل ہر از من لمع یا لکھنوی
تو ماشا کہ دوش چہ بکریا

ایک تار لکھنوی کہ خشت
ہیں خوش کہ بکریا لکھنوی
حکایت غلام ہندو کہ جو لکھنوی را خود ہندو ہاں خوش
چون خیر را ہاتھ را وہ محنت کرد و غلام بخیر شدہ لکھنوی
انس علت اور انست و او زہر کھانہ شد
یہ لکھنوی کہ خوش گوہر
بہر خیر و مہم خیر گشت
کہ شود رخ زرد از این خیر
شد فعل شبت خود نکلیں
اور ہندو را آدم را لکھنوی
اور ہندو بہر دست
کہ از ہر ہاں ہندو بہر عالم
مترکہ کون سے قتل است
دست سپان و خشت و قتل
علت اور لکھنوی کہ خشت
کہ جی آدم را در دست لکھنوی
کو ہم خود پیش تو یہ لکھنوی
نہم کہ دوش تار آدم و بکریا
کہ دوش ہم زیر لکھنوی
گفت با خواجہ کہ لکھنوی
صبر فرمودن خواجہ را و دوش تار کہ غلام از بکریا
کہ من اور اسے زہر قتل ہر از من لمع یا لکھنوی
تو ماشا کہ دوش چہ بکریا

مظہر لکھنوی غلام زکریا
میں نے یہ سب کچھ کیا ہے
خواجہ آفرین کا ہاں بیدار
خواجہ راہو ہندو بندہ
علم و ادبیت تمام موت
پروردگار انجمنیت بنار
بہر ہم این خواجہ را یک دست
میر سید لا جانب ہر دست
حسن صحبت ہم در دعا اعتبار
وہ بہا متبرک کہ شور و
علم و ادبیت تمام موت
اور ہندو بندہ ہر دست
کہ تقویٰ دارد و درین صلاح
پس نہان گفتند کہ لکھنوی
چون تیرہ بچہ در دست داشت
ہمچو ہمارے ایسے لکھنوی
آن غلام کہ مرزا زکریا
تو بجا سے مارے اور اورد
آہنچان کہ ہر ان نہ بان
گفت ہمیں کہ تو ان بچوں
خواست آن خاتون خشی کا
گفت ہم کہ جو خود گذشت
حال خود را ہمیں گفت اور
گفت خواجہ بکریا اور لکھنوی
تو بکریا این از دوش چہ بکریا

[illegible]

چون که دانستم تو را می توانی
فکرش زین بر حداف تو کنی
جانم ز بشود از طلق و دوش
گو بسیر این خان بپوش خود
دل که صحت یابد این را بسایه
چون گل رخ زده بر این شکفت
در چو انیم خارج باشی
ماقرون میشد زلفش چو نخل
کاشم صبح باوت مبارک اتصال
از می را بست خنایا چو زن
کاشم در بر میوش بند رو
وز چون نشنیدن که کف زبانا
چون بدوش سبک انشان آرد
کون دیدم چه چو دلق تو میان
که مبادا که کند روز امتحان
ماچو تو ناخوش و خوش خیال
در حقیقت حکایت بیان کرد
چون که نزد یکان باشم که
نیش زوش را دوده او را پیش
خوش نماید ز اوت انعام او
نیست الا در دور که در جاده
بار در گرم گشته چون ز ابله
بار به چلفتان نهاد زان کجا
تا نماند بدست این دود
تا نماند ز دست رویه زان

[illegible]

پیلے آن کا دم مجھ بسنوں ما
 آدی فر زعفرست و شرف
 خود با نام نے بنجید یا پچین
 ناز و ملت از نور علی حشر
 نے بنجید از بخت سر بر زمین
 کو باوا باشد از ان خون فین
 نعت از کج ملت و اکر کشت
 کہ جب ما ترسم فرج را و صلے
 ملت از کفرت کز این خج و بن
 ما کیان بمویش و از او شرف
 ما ز بندر با جان کما شرف
 کرد و پنهان فرستاد از بن
 بھر و اما از فریاد و شرف

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

این که در میان این کوه ها
 آن ز نیکو پادشاه عالم گذرد
 حکم شاه دهم عزت باز کرد
 از دست آتش همدم و هم
 ده بلبلان برین برید و کشت
 باز نشانی که پیشان کوه کار
 باز چون طفلان قتل و کشت
 باز درین عزت ناسیست
 و هر چه بخت کزین منور و نور
 کاظم الحسن کید با کافران
 گشته تا غم زل غم
 آن ستاره آن کوه کل بر
 از در بهمان در آمد چو گرگ
 نامس که او از اینست عین
 تا شود ستاره آتش نفا
 این نمیدان که درین
 نایب آتش گشته باز درین
 هست با کوه در دوزخ
 اینچنین بتیغ خود ازین
 که بود باری و کوه کار
 چنان بود که کاتبه احسن
 باشد لعلی باز گیر ازین
 سحر کوش در هوا تیر و تیر

[illegible]

تیرے انداز ہر نوحہ بے حد
 اگرچہ اوپر تک نہ پہنچا
 مگر دنیا کا ہر گوشہ اُردو
 خداوند شنید اور جان
 و بیانِ حریفِ تفتِ ق
 از مردم کا گنجین پیدا دل
 ہرے بیٹے نہ ہوا راجہ خوش
 حسدِ بدین امیرانِ برابرا
 عاقبت پر شاہِ خود طعنے زدند
 سچو کہو کہستانِ حیدگیر
 کہو کہ امین شہرِ امیرِ حید
 باز پُرس کہ سلطانِ کتا کجا
 کہ پروہ پُرسِ خستِ آن افس
 ماندِ حیرانِ آن اکیست
 گفت در محبتِ تیرے
 سب سے فیاضِ بزرگوار
 امتحانِ کردم ایازِ پیش را
 حالِ شانِ در تاجِ ریشیک
 از عیاقِ توست کارِ جدیت
 از آفتابِ شہرِ برہمے زند
 رہا اناطِ لہنا افسنا
 تو شکستے جامِ و مارِ میر
 این ترو کہو کہو بے اختیار
 کہ رومِ در کبریا بالا پر
 و نہ ان خدا بود بر سبیل

یار و دوست گزیند
 آنکه بهتر بود دیگر بخین
 چون چنین رفتی بدیگرمکمل
 این بهر گزینش غلط است
 بسبب کوفت آنستون
 چون مالی هست پس
 دریند چشم خود را
 ز نمودن لیلان گشت
 کاین ایاز تدارک
 کار خود یاز و زان
 رفت و پدید
 وقت نگرفت تا
 باز آمد گفت از
 آن که گفت و
 چون زیادت
 هر کی رفتند
 کبیرش آن کار
 هر چند بی
 قسمت تن
 گفت سلطان
 خود گشتن
 بل قضا
 این کنم
 این ترد
 بر قضا

[illegible]

فصل فی بیان احوال و حال
و در این باب که از احوال و حال
و در این باب که از احوال و حال
و در این باب که از احوال و حال

شعبه سرایج منوی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

کلمه کن درنگ انجا که
 ورنه یاران کم بیدار را
 و من قیوت گذار و صفی
 و چنین شمع زخون خوش خور
 اسب سپاهین یقین خورشید
 به دل و مهر و جویان
 که تو گذردت آنجا که
 گوید به هر حال از دوس
 تا نرود بر تو هر آن دشت
 آفت ز دفع هر دل شیشه
 که زهر را زشت گوهر است
 یار چه بود و نروبان رایا
 با رفیقان سیر و صدف بود
 بر جوان ماه از صدف تو شود
 که زنده بچین تمام
 مجروح و زخمی یاران است
 سفت چون با ساقی جز
 که زنده بود همه با تو
 بشکال غدا و روز
 ماجرا را دوست
 نیت امانت از عین
 به هر حال این
 به صورت گوی
 به نیت
 به نیت

[illegible]

در آنکے ہاں بے جا ہر
 کہ در شیکہ بخت خاں
 بعد وہ بے باقتہ و
 خاں خفاں خفتہ را کہ در آن
 فرستے جو یکہ جاہر تو پر
 ہین منوش از شکران
 اینچنین بہرہ خندان
 مرد بود آنکہ افتد زیزان
 عازے باید کہ مرد وہ بود
 ہجو پرورین تہنیر جوس
 تہر جمعیت جانی در نشا
 در نشا یاد شدہ وقت پیکہ
 تا کہ تنہا آن بیابان ماہر
 باز فغان یکمان خوشتر
 کوہ راہد خانہ باو نہا
 کہ خندہ بر روی کاغذ مار قم
 پس تہا ج خندہ جمعیت پیر
 بحث شان شد از زمین و آواز
 نفس لک کہ حالت کہ و کشا
 را کہ نہار نہ مارا مومن
 را این دیار صا و قمر
 در زمر سے ہر خندان
 چنہ او پس در الانعام
 و مہم سے گو کہ او فرار

३५

بر سینه تنگ کرد و در کشتید
گفتن چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
خود بگو باز کجاست باز دره
نمی قبول منفی غیر و نه بل
این سخن میسر آمد از بهر پست
میر و اثبات پیش از نطق تو
در فرود آمد بر نطق این ساز را
جان بپس کند می ماند پرده
چون ز صبا پدید آید که بود
غرق این کشتی بیانی و کای
آفتاب گنبد از برق شود
تا گشتند با خورشید ماهان
گر ز غرور و غیره می رسد
و همچو آن سیری کرد در زندان
این زمان غرق غمی شد و غلام
نمی خیال در گریه کرد و در سر
خاک ز رشده میات خاکه نماند
میر و چون زندگان و خاک را
زنده گشتن در گریه و در سر
هر که خوابد بپسند بر زمین
از زمین نشاء گامی صدیق
ناله و ثانی است از درد جان
باز زبان حال می گفتن بپس

با طیار بپسند و در کشتید
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
خود بگو باز کجاست باز دره
نمی قبول منفی غیر و نه بل
این سخن میسر آمد از بهر پست
میر و اثبات پیش از نطق تو
در فرود آمد بر نطق این ساز را
جان بپس کند می ماند پرده
چون ز صبا پدید آید که بود
غرق این کشتی بیانی و کای
آفتاب گنبد از برق شود
تا گشتند با خورشید ماهان
گر ز غرور و غیره می رسد
و همچو آن سیری کرد در زندان
این زمان غرق غمی شد و غلام
نمی خیال در گریه کرد و در سر
خاک ز رشده میات خاکه نماند
میر و چون زندگان و خاک را
زنده گشتن در گریه و در سر
هر که خوابد بپسند بر زمین
از زمین نشاء گامی صدیق
ناله و ثانی است از درد جان
باز زبان حال می گفتن بپس

که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
خود بگو باز کجاست باز دره
نمی قبول منفی غیر و نه بل
این سخن میسر آمد از بهر پست
میر و اثبات پیش از نطق تو
در فرود آمد بر نطق این ساز را
جان بپس کند می ماند پرده
چون ز صبا پدید آید که بود
غرق این کشتی بیانی و کای
آفتاب گنبد از برق شود
تا گشتند با خورشید ماهان
گر ز غرور و غیره می رسد
و همچو آن سیری کرد در زندان
این زمان غرق غمی شد و غلام
نمی خیال در گریه کرد و در سر
خاک ز رشده میات خاکه نماند
میر و چون زندگان و خاک را
زنده گشتن در گریه و در سر
هر که خوابد بپسند بر زمین
از زمین نشاء گامی صدیق
ناله و ثانی است از درد جان
باز زبان حال می گفتن بپس

که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
خود بگو باز کجاست باز دره
نمی قبول منفی غیر و نه بل
این سخن میسر آمد از بهر پست
میر و اثبات پیش از نطق تو
در فرود آمد بر نطق این ساز را
جان بپس کند می ماند پرده
چون ز صبا پدید آید که بود
غرق این کشتی بیانی و کای
آفتاب گنبد از برق شود
تا گشتند با خورشید ماهان
گر ز غرور و غیره می رسد
و همچو آن سیری کرد در زندان
این زمان غرق غمی شد و غلام
نمی خیال در گریه کرد و در سر
خاک ز رشده میات خاکه نماند
میر و چون زندگان و خاک را
زنده گشتن در گریه و در سر
هر که خوابد بپسند بر زمین
از زمین نشاء گامی صدیق
ناله و ثانی است از درد جان
باز زبان حال می گفتن بپس

خبر ششم
شعر و نثر
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
که چون کای بی روی و درش
خود بگو باز کجاست باز دره
نمی قبول منفی غیر و نه بل
این سخن میسر آمد از بهر پست
میر و اثبات پیش از نطق تو
در فرود آمد بر نطق این ساز را
جان بپس کند می ماند پرده
چون ز صبا پدید آید که بود
غرق این کشتی بیانی و کای
آفتاب گنبد از برق شود
تا گشتند با خورشید ماهان
گر ز غرور و غیره می رسد
و همچو آن سیری کرد در زندان
این زمان غرق غمی شد و غلام
نمی خیال در گریه کرد و در سر
خاک ز رشده میات خاکه نماند
میر و چون زندگان و خاک را
زنده گشتن در گریه و در سر
هر که خوابد بپسند بر زمین
از زمین نشاء گامی صدیق
ناله و ثانی است از درد جان
باز زبان حال می گفتن بپس

گر چہ غم و یاد و اندام سے گئے
 مین و لعل کو نہ تماشایں و سجا
 چشم اور پریشانی دل پر چھا
 عالم اسست نہان دکھام
 بالاکھنید و ضرب زخم خار
 تو بکرون زمین نہ طالبیہ
 اس حق میں اگر کس پر ز تو
 عشق تو ایست وین عشق
 گر عالم جدا عالم سے دوم
 با قضا ہر کو قرار سے ہے
 گریہ و رنہا ہم اندر دست عشق
 عاشقان سبیل نہ لقا و ہوا
 گر کشتن سب چوین با تماشاست
 چوین تو افسیت و خون ازو
 گہنے بیت تو تربیت در
 با و گر گمان مہین از خرویش
 اختران ہم خانہ خانہ میر و نام
 ز قسرات مشہور و گہشتا ہر شہا
 ماہ لیزن چوین برین اردویش
 چونکہ کلیات پیش از چوینست
 چوین ستور سے باش بدھام
 آفتاب از برف پاک کشی جہر
 ابر را ہم تازیانہ آتشین

تا بران انبار کن سندان
 قصه بیان پیشه خوش او و در سخنان
 خواب او معلوم کردن حدیث حال او را
 او احد سیکت بهر افکار
 دلان احدی یافت بوی شنا
 گفت کردم تو به شیت ای هام
 بهروز به دلوش شور و شورا
 عاقبت از تو به او به در شد
 تو به را گنج گنج بکشد در
 چون مهر شون شدم از فرشت
 تصدیه بر افتاب شوم
 رشید سبب خود کند
 یکدی با او یکدم بهشت عشق
 بر تو شست عشق دل نهاده اند
 تا گوید کز آن جور اگر است
 او دل اختر دارا اسے محبوب
 در غما گر رخ و جوشش نگار
 پیشش شمع دریا بین بوی
 کرب خیر و سعادت شون
 شب بجا نید و بهر اسعیا
 کا تا یک و زار شون
 سحر و سحر کن تسخیر است
 گرد و جو حبس نگار بهر شوم
 در سیر روی کفش می و بر
 میز فلکان چنان روزی چنین

می سنا که شمع کوی تویت و
 حلاوتی بیرون کوی تویت
 میزد و بدست کردین سینه
 این را گنجهن گنجش تویت
 که تجوید غنچه بیده عفتاد
 از غنچه زهر کای می غنچه
 عشق آید توبه اور و سحر و
 کا و محمد را عس و توبه ما
 از حیات غلده توبه چون گنم
 من چه دادم که جانم غنچه
 و در غنچه بود پس اید و
 رشتن سحر و آلهه غنچه کار
 غنچه زبیر آرام دارم غنچه زبیر
 روز شب گردان مالان بقرار
 گردش و لالاب غنچه غنچه
 هر کجا میوز ساز غنچه غنچه
 باشد از غنچه غنچه غنچه
 و میگوید و میدار غنچه
 و غنچه غنچه غنچه غنچه
 گاه و غنچه غنچه غنچه
 و غنچه غنچه غنچه غنچه
 و غنچه غنچه غنچه غنچه
 و غنچه غنچه غنچه غنچه
 و غنچه غنچه غنچه غنچه

چون شکر شیرین شود از شکرش +

[illegible][illegible][illegible][illegible]

السلامة والبركة في كل وقت
والخير في كل حال

غزلت صبا

منہ پر ہوا کی لہریں لہریں
 جہاں سے جہاں سے ہوا کی لہریں
 جہاں سے جہاں سے ہوا کی لہریں
 جہاں سے جہاں سے ہوا کی لہریں

نہیں ہے دل سیاہ اور کج
 آج کل کے دل میں آن بھور
 ہاں کہہ دیتا ہوں کہ نہ
 بیجا کرو اور دوست نہ
 نہ خیر نہ بد نہ بد نہ
 آہستہ آہستہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں

دیکھو دیکھو دل سیاہ اور کج
 آج کل کے دل میں آن بھور
 ہاں کہہ دیتا ہوں کہ نہ
 بیجا کرو اور دوست نہ
 نہ خیر نہ بد نہ بد نہ
 آہستہ آہستہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں

کس کو دیکھو دل سیاہ اور کج
 آج کل کے دل میں آن بھور
 ہاں کہہ دیتا ہوں کہ نہ
 بیجا کرو اور دوست نہ
 نہ خیر نہ بد نہ بد نہ
 آہستہ آہستہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں

کس کو دیکھو دل سیاہ اور کج
 آج کل کے دل میں آن بھور
 ہاں کہہ دیتا ہوں کہ نہ
 بیجا کرو اور دوست نہ
 نہ خیر نہ بد نہ بد نہ
 آہستہ آہستہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں
 کہتے ہیں کہ ہوا کی لہریں

گریب برسد قتل چون شہزاد
 سیکو نہیں سلطان جهان
 تو بیا ہوا خوریدے بہر خوش
 تو درامیدار بندہ و بارخار
 ای جہان ماندا کرد و صفا
 از زمین پر کشید اوقاسا
 چون تزلزلیم بدیدم خوش را
 بیچون تکریدیم اس شرح البلا
 نور چشم خود دیدم نور نور
 دید چہ نصبت بدیدم در جستجو
 بہیچو حوت مرد جوان سلیم
 قلع اور اوقاسجہ برگرفت
 بہا المشرق اقبال کرید
 البشیر وہ قوم انوار انور
 نیر شبکیفتی از بیم عدو
 جو دین میں یمن کندوش
 آتھن کاشد عارض شکست
 شے کشد جور و ستش کے کشد
 اگر در خوش سمجھئے دوست
 لاج باخوبان کند زبرد سے
 چون شنید کہ بعض از قبلاک
 ابلاک از پیش بود اندر روش
 بہن کان خواہ ایمان رسید
 گفتہ شدہ ہند نے نہ شانہ

در مقام کدو نهائی بعد از آن
 باز که احوال هر یک را پیش
 رتج آواز دے سخاوت هم زیاده
 خاص کرد عام ما خاصه مرا
 همه را گوشه دودم ز اوقات
 آفرین آن آینه خوش گیش را
 مهر این خورشید ایشم تمام
 خودم خود بدیدم رشک جور
 بختی بنمود از هر خبر و تو
 مر خدا پیش من است کلیم
 که تو هم هست گفتی بنویس
 از جهان گمنام تو در رسید
 افرو یا قوم قد زال است
 گورے او بر مناره را
 این که تاش منور چشمش
 گوید این چندین سال باک
 که حیران کرد مردم و کشه
 چشم بکشان بر بیکو است
 نیز کرد آن را بشور از رگ
 حصه مال و حق و ایمان
 خود بدیش کرده است
 خواب از نام ساش برسد
 ای که از خود اندر یک پا نرود

گفت او صلیب از دست
 گفت آمدندگان که تو
 که مرا از بند گیت آزادی
 خواهم با امید دیدارم شریانی
 که قسم این آخرت با بیدار
 چون ترادیدم عالم حال شد
 گشت ماهیت از تو میم
 یونست ختم طبع و بدن
 هست این نسبت بین من و تو
 که جویم از پشت شیرت دم
 رسم نهد ما بر قصو قصو
 زمین جهان کو چاره چاره
 آفتاب زیت دم کاره زبان
 میدانم گوش هر یکین شب
 چون کنه فاش کنون از کار
 منیر ز بر درش یگان که طاعت
 این کشتن صیبت سپرد تو من
 زبان بلا با بر غرض این شش بود
 خویش را که هم بدن که زبان و دم
 سفت صفت و خواجده
 خدای تو نیست ز که هر دم سپید
 محنت عت چندان است از تو
 گفت پس دایم با تو هر شمس

دامن فکدہ صفحہ خوش و خوش
 کو چنکا کو تو نازانہ سلام
 کو دوا نبی زکون در حکمت
 کہ مرثیہ آواز دین بر روضہ تو
 بنے تو برین محنت و پیدلوی
 کہ سلام کرد تو مرثیہ زتاب
 بیچ کردی چھلکے سوخت حال
 جان من مستغرق لعلال شد
 جز خواہے سنگم اندازن
 یوسف خانے بیدار تو
 بہت اینکست تو بقیہ تو
 چارقت و اجزوم و شیت نیم
 ای و اسے خمداد و ہما
 سید خیر الان نادرہ عالم صحت
 در تھا صا کر ارجیا یا لال
 نیز از مودرہ و جمال کسیر
 زین ہر مودرہ کمال زن
 اور کو کو گویا اینکست
 غنیمت ہم بگذرا تو خا کے نیم
 مان بخش یار باخوبان خود
 ناخو تو از کو سے کو ان ہر جہد
 شنو کنون حقہ مصطفی ہال
 کیو شکستہ میر سے از کو ہے
 ز کو سے در در زو و پر شہر
 ز میر و نا کس در دست

[illegible]

ایک اور چھوٹا سا بچہ
 پس پیش ہو کر کھینچ
 خلعت عظمیٰ پہناندہ دست
 نے پوچھا وہ خادم کا کنون کا بنے
 یک کروے ہر دو خان و جبار
 رنگ بہت زرخشا تو رخ زور
 ہر کہ پیشے کو سادہ کلاں
 ریخت دہانہ اور چون شیر
 رخ پہ ہنگام شاہ بیر
 حرم دیر خروارن بادشاہ
 ان گمان نصرت سالہ را نگہ
 خوش نشان و خوشان و فرخ و زور
 چون بگویندش کہ عمرے تو حاران
 گردیدے یک مہر و زمراد
 گفت یک روز بخواب کیلیہ
 چون مستغرقان گفت امیرستان
 ہر حدت را خان بزل کنند
 چونکہ کلاس چہین بخار ویت
 چون گشت حدت بہت ہر
 نے مراد را اس مال مجاہد
 نے زبان گوشت عقل و مصر
 نے ہر بر یہ و نئے پاسا
 سائے امیر سوے حائ
 گفت صاحب خان اینجا است
 گفت شے آہ ذوق او کہ خدا

[illegible][illegible][illegible]

الحمد لله الذي جعل في كل شيء حكمة

آن قندگشت بران را
 کان یک است و دل یک
 روان که است به یکیت
 بادش اندر جان او هرید
 در قند و در سرقن با دوا
 سکه با گو بس و برین
 یک است هم جزا انداخت
 که گوید درین روز از فساد
 بهر دیر او پرده خفلات را
 هسته را نیکی بخوبی و بست
 برو که آنها طالب سودی گشت
 در و راجع طالب علی گشت
 هسته را بسپار کند و اند
 پیش ازین روز گشت ازین
 جست بنا موخته تا ساخت
 وقت رسیدند مردم برین جملشان
 چون نرسید طبع توان گشت
 ز آنچه دوا و سکه لایز کند
 از چه نام برگ که هسته تو برگ
 در خیال او ز ما که دگر
 آنچه گفته از فطاش او جز
 بخت نشاندن سلطان محمد غلام
 پس طیفش کرد و بر سر نشاند
 حال آن که در بران تخت نهاد
 از چه گوید دوست شد و گویا
 گفت که گوید که ایم زمان است زما
 در غایت او نشاندن یک سلام
 در کلام آن بزرگ وین بگو
 گفت شاه او را که امیر و وزیر
 پیش تخت صف زده چون نهان
 در غایت او نشاندن یک سلام
 در کلام آن بزرگ وین بگو
 گفت شاه او را که امیر و وزیر
 پیش تخت صف زده چون نهان

[illegible]

کشت کاهش نیت و لا بود
 از همه بر فرد رویشان سبق
 قانع آن باشد که مال خویش با
 فکر اگر جا بود روزگار کن
 کار کن مرقوم آن جذبه باش
 امر را و نیت را معنی بدام
 منفر مانع بنید او درین پوست
 باری تن بجاکایت مر
 برین آسان کرد سیاه خود و نم
 شاه فرایم از حبش قاصد

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[The page contains dense handwritten Persian calligraphy in Nasta'liq script, covering most of the surface area.]

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
مدرسة للعلماء والطلاب
والله اعلم بالصواب

بهرین تره درین آید و می
 که تر از وی حق است و کیلی او
 هست او تر از حق است و بعد از
 چنان تر از وی است و می
 که شود و تر از وی است و می
 قلم که هر چه خود کو تیا بود
 جزو با بر حال گناه شایسته
 شود و با بر حال گناه شایسته
 او که در غلبه چون خوشتر
 چرم گویان شکست و چرم
 تا بیکبارت نگین و سب
 زلف خوشتر و سب
 یا بنم در ده او را بسزا
 و آنکه از خم تو بنیدر گنج
 تا سب حق است و با عدل حق
 چون بر حق صرفه طلب است
 آنکه بر حق زند او است
 ز آنکه او را به کافرش
 کان عالم سب افتاد و هر
 و بر بند او بر آید و زده
 چون شکست بخورد و به
 بر کان راست باز از
 پیش تر از آن خرد کن
 غیر و با بر و سب
 خود زلف از صبر و با بر

کو تمام نمودار از زیر تیغ
 زبان سوختی است و احمیل او
 قطع جان و غم تمام حال
 سر کشی بگذارد و گردد تیغ
 از زبانی و انشائی بلعیش
 طاعت آب سحر از وید ابود
 چون شوق غم از وید ابود
 که از ان یکبار در سن ان بود
 از قضا و کائنات
 که چشمهاست از قضا
 رفتن محو سو ان
 دست از چون نگه داشت
 آینه کاه را تو بنید
 قانع از و تیغ و قاطع
 آینه حق است و باشت
 که خطائی شد ویت بر تامل
 و انکه بهر خود زند او فاکت
 خدمت او و حبیب ما بر و
 هر نری هست و حکمت
 لاجرم از خود بهاد و
 بهریت از ویت
 نشو و مکان تم است
 بهریت بهشت را آینه
 بگمانی جلا رایت و ان
 لیک آن فتنه باز و

چون نیتانست گفت چهرم نهد
مخلص است از کدو و جیادش
دیو و شیطان است از خون او
و در از نیست اگر از خون پیش
است تافنی رحمت و دفع تنیز
از غبار اریک دارست کله را
آن قسم چسبم احمد را از حق
بر هر حق اگر صوفی بدست
یا فرشتوت شده آن کرم
لیک مجوسه بر آن حقوق
لیک نوج بردن او را تهاصه
اندر آردش بر تافنی کشان
کانکه از زخم تو میر دور و مار
بر حد و غیر میرا خشنه هر کدو
کو لوب از مهر مملوئی کند
عاقایه کیست در دست حق
گیرد و الد سپرد او بر د
چون علم زد و صبحه راشد تلخ
نیست در آب جدت آستار
پس خود را مهر بر بازو افکند
آن ضمان بر حق بود و نه بر این
در و کان غشایه چو است خمر
شنوی ما و کان و جدت است
بست مستورن بهرام عامر
جمله کفایت از زبان ساجد

اینست از قیام و یقین و چنانکه
 فتنه با سکن گشتان و نون
 از قسم راضی نگردد و پیش
 قطره از سجده دل رستخیز
 تو ز یک قطره بر بنی و مایه
 آنچه مود است کلا و افس
 در کفایت جزا مجمل است
 که ز تو اوست عقلت بر دیات
 از آنکه از کف مودخواه و عقوق
 آب خود روشن کن گشون یا حب
 کاین خرا و بار بار جز نشان
 بر تو تاوان نیست شهادت جبار
 نیست بر شما ضمان گویست جز
 نه بر عرض خوشم و دل خود
 سکو بیت امال گردان برق
 آن پدر را خونها باید شمر
 بی علم نیست چیز استخف
 پس بجز استانبودش کار
 و خود شرفا و در پیش و ار
 تفصیلات بقعه اندرین
 عالمش است اگر بنی تو خوب
 بخیر و احد بر نیانی آن است
 به چنان دران کاخر حق اعلا
 هم مهره بود که مهر بر روزه

[illegible]

<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>	<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>
<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>	<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>
<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>	<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>
<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>	<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>
<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>	<p>بایلیان بشماره بیست و نه و بیست و نه و بیست و نه</p>

و این کما فیض ناز از ار
 نامیده نقشه کنیم از خیر و شر
 شرح بر صاحب گریزان بجاست
 صوفیان از خدمت چو کشد زنده
 رحمت بهر خونها و شمار ما
 همه بزار که بزن زخم و گداز
 حاکم اصحاب گریستان کنیم
 گو راز در ده بین ایام کو تو
 همین مکن نقش هم گما به بزر
 که حق نذاست آن پاییز تو
 نفع حق بود نفعی آن صاحب
 و آن دیات از نفع حق نباشد
 نقش منم را کسی جز تو
 همین مکن غیر موضع خفاست
 صوفیان قطع اندازد بلاست
 گفت از زمین جان من را
 همه منی بایش تر و در غایت
 از خفا سے صوفی آید خوبتر
 سیاهی آمد در قفسه را فرزند
 تا روم آید از این قفسه و پر
 چون بشکست بر برادران
 آنچه خواندی کن عمل جان
 تاج آید بر سر پادشاه
 که دست لاری عاود جان
 که نشاند درگ را و شمشیر

۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰

۱۲۰۰

پس آن سحر کائنات را در کمال
 کمال و کمال و کمال و کمال
 طالع کمال و کمال و کمال و کمال
 اندر نجات آفتاب نور
 از دگر گوشت و از دگر گوشت
 بگمانی نعل سکون و سعادت
 باز طاعتی است از گوشت و کمال
 چون افتاد یک صفا را هم بین
 جهان دنیا را پریشانه بها
 نون صفا یا کمالیا برداشتنند
 در ز خلعت را بر او باز پس
 هر چه شود و نیاید و پیش
 جام حیات را بخورد جام تب
 حال بود خوب و خوش و کمال
 گفت تانی پس تری و روضه
 تو ز چشمه کمال بر پند لب
 قصه پاره را بانی در برین
 مستمع چون بهما از راه تو
 جذب سم است از راه تو
 تری و تری و تری و تری
 و زنجیر و دهر با صانع بین
 عامه را از شوق و خواست
 زود که گفت خدا و تری و تری
 چو زود زود و تری و تری
 شب چو زود زود و تری و تری

از دین تار و پودت ملو جان
 بوئے بر کجی از ان کجی
 که من گشتاخ تراز نامیست
 مذمت ز که کند چون چاکر
 عین تجلی از پیر و نیم بود
 که هر چه در پیش جانم
 صوفیا خوش بین بکشاکش جان
 گردان بگردان آرد امر این
 سیلے راز شوت بے منتها
 زان بلا سر باخوش افراشتند
 که نیامدیم بچای کس
 بر نواد روز طعن و تاجش
 ایچند از خون نادر و سر کرب
 تیر که بودے روان این جان
 جواب دین قاضی صورت
 فاضل جان میگفتے شب
 می حکایت کرد و آبان روان
 بیان شد آن مدینه ای که
 که می دو جلد علم از دین است
 ز دین و دین و دین و دین
 نه گشتی نه خند و نه زین
 که بود و بود و دین عشق حق
 شنیدن ترک حکایت نو
 که کند از زبان زور و خفت
 کشف یکدین و دین و دین

در آنجا که عشق جند چون
 بسیم گوید من یقین سایه تو ام
 شیرین سوختن آتش من
 این ترابا و دنیا بدست
 بلکه میدانم که گنج میثما
 بل حقیقت و حقیقت خود شد
 مر ترا هر زخم کاید از آسمان
 کان ندان شاهدت سیله زان
 گدازت زین لوق ذرین جان
 یکا ماضی باش رخ داد
 گفت آن صوفی بود کاین جا
 شب بخورده رخ زان
 خودم گشته ز خود دور
 جاودان بود و حیوان و ذوق خوش
 خالق را در درون جان
 در سفری خواند ز سر نام
 علی لسان الحاکمین
 چنانکه کو در روز و شب
 گزیده بود که شهاب
 آن دم لو لاک این باشد که کار
 آب تمام جزیره در تار
 می از زبان او که
 اندران هنگامه ترک از خطا
 کبری آنکه به دیو جنگه زان

فصل گزیده نغاسات از ادیبان
 بوسه از نمای تو چو بد جان هم
 باز خجسته فرو تو بهو بر نه
 چون ز بسکینان می خجسته ها
 در زار بها نهادن شهریار
 زین بختی دل صدف نه شد
 نظر میباش غمت بهار دل
 گزیده نغاسات چو بخت نه شد
 چست روز و روزی سیلستان
 تا بخانه او سیل مر ترا
 ابرو و دست کشادی جهان
 دی بهر باغ پیش از روز را
 گزیده نغاسات بهر بختش
 در احوال جان بهر شوق خوش
 خالی از غفلت بهر کاف کو فی
 نه نمود و نماند بهر ساقه
 گزیده نغاسات بهر شکامه
 جفا بهر زایش حکایت گشته
 چون بهشت بهر گوش کرد و پای
 در خانه و دگر درون گشته
 از بهر شمع آینه است و نظار
 ناله چو بهشت طبع بهر خوار
 آمار بهر زن بهر بهشت غافل
 سخت بهر گوش است از بهشت غافل
 بهر بهشت بهر بهشت بهر بهشت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

قلمی مدنی و مدنی مدنی
 لایع او که با جفا و ادا و داد
 گفتن و سبک تر از زمین و گذر
 خنده و چهره اگر زانویی
 چونکه نهاد آن تبارندی زود
 اطلسی که ز تفری و صلاح
 و سبک و سبک و سبک
 تو ندانم بر سر کاخ و مدام
 سخن و سبک زانویی
 یا چو از هر طرف و قص و نیست
 آن یک و سبک و سبک
 یا سبک و سبک و سبک
 زود و کرد آن و سبک
 و سبک و سبک و سبک
 تو سبک و سبک و سبک
 زانویی و سبک و سبک
 این سبک و سبک و سبک
 گفتن و سبک و سبک
 آنکه سبک و سبک و سبک
 خود و سبک و سبک
 وقت و سبک و سبک
 زانویی و سبک و سبک
 چون و سبک و سبک
 سبک و سبک و سبک

باز صد لاکھ عیش و عشرت نام
 گفتن چنین سخن کار اگر کی پیر
 واسے بزرگ کسم لایع دگر
 آن دھندلے تیرا منتیے
 اس پاپ پر پاؤں توں پرکست
 دوست باغیچہ کردی ازیر
 باخود آفسانہ ناگذازدین
 لایع کردے سعد پودہ درام
 روز خوش نہیں کسین کوشتے آن
 بر سر تو جس وسعہ ابروایت
 شعلہ در کسین تغیر ان کج
 بستہ از جوف زنان ہجوماہ
 صبح بسیار صفا منگہ چین
 غافل مغول سرواے زمین
 تو نہیں این قحط و خویش
 نقشے دان ملک پرورد باخرا
 باز کار کردن صو سوال
 کہ کند سودا اما بے بیان
 ہم توانہ کرد این دگر بار
 گرا بزرگش او ماچہ ششم
 بندہ از تصدیان بے اجتلا
 آنہ دل را چو جام بسم کند
 و نہ جو بخرم و پیش و دغا
 کہ گفتی ام سچا دعا کہیم
 عالم جاہت طہل مندر شد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

تا بسدس هفتاد و نه کند
چون در آید و در میان بدو
این کند با خوشین و خوبان
و آنکه در وقت غم و غم
عالم غم را بیاورد و غم
رو به پیش بر آید و غم
بر آید و بیاورد و غم
و زو بال و کینه و آفات آن
چونکه بهرام در غم و غم
عشق خود بر قلب بین و غم
پیش و رها بستاند و غم
این و پس از این و غم
نگامی آید شمارا غم
کز فلک آید و در آید
و در آید و بیاورد و غم
و این و پس از این و غم
فعل و سکونت و غم
هم تواند کرد این و غم
فلاست و غم و غم
گر نه از زینش و غم
و غم و غم و غم
بنده کان و غم
چون و غم و غم
چون و غم و غم

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

برین کمان رخسار
 سیر و این دین و دگر
 ز کمانها بگذرد و آن گردد
 آن کیان شو و گوشت هر
 گفت شوش و نقصه یاریم
 آهستین چون بنود زن
 گفت و آن یکست و یکست
 کاین شد و زشت تر از اول
 بیشکین ترک و باغی ده است
 هیچ کمان در ده کمان
 آن ملیحان که طیبیان
 در زهر و دوشان بود آن
 پس سحر و شید و زین محمد و دید
 هر که شاکر و پیش کرد و استاد
 عارف و سیدان و پیش
 گفت فی نفس این را بیدار
 ایوان نور و از تو بگذرد
 دوزخ تر شمع و بخندان
 چون شیشه با گل و شیشه
 همه و در دشت و شب در دلم
 تنیال گل از دهن شان
 کلاه و بی زبان و کلاه
 کلاه و بی زبان و کلاه
 خبر و خبر و خبر و خبر
 خبر و خبر و خبر و خبر

هر دو عالم را در داری خدایا
 سزاوارد عجز و غفلت است
 حکایت زن با شوهر و
 ای مروت را بیایک کرده طر
 کرد و چون دست و پا میزد
 بشوید و در پنج بزرگترین
 مرد و ششمین از آنست
 این ترا که دره شیرا خود ذوق
 یکبار از تنگ بحدت است
 گویدیت چون تو را در سجود
 سجود بخواند پیش از آنکه
 نیست مشکوذاش بخیر
 ترک چیزی نمیکردی ای قدس
 تو بیست تر شد ای که کور شد
 پرسید آن عار از پیش که
 بشوید و شیشه بر آن کرد و
 تو چنین خشکی از سودای تر شد
 خود نکردی تا مخلص شو
 که در از باد هوا گشته
 خوشش را بنی در اول مرطبه
 بر ایشان بر چون گرد آب
 از دل و عشق این گوسا که
 که نهان بود و لایق زبان
 چنان سازد و آنرا چنین غم
 بل نیت آن خسته از پنج

نیکو بیاد کن که در این دیار
 رخ در درج و در درج و در درج
 ما بر اسے ایشان
 پنج تیرا ہے نیکو بیاد کن
 نقد و کسوت آوارہ با اگر
 گشت گریخته تم را سے
 این شمس شریف و شریف
 پیمینان و خواجه پیمینان
 که در دود و دود و دود
 و ریزه گوشت از آن فم و فم
 و در دوزخ و دوزخ و دوزخ
 ای تو جو یاسه نوادر و نوادر
 ویدیه عمر سے تو دود و دود
 خود بنور از اولادیت اعتبار
 تو یاسان گری پاش
 گفت شریف و شریف و شریف
 تو در آن رنگے که لول زاده
 ہم خمیر سے فخر الطبقه در
 بهجو قوم موئے از خرقه
 بگذر سے زین بعد و بعد از تو
 غیر آن عجلے کز دیا بسید
 یاری اکنون تو به خرقه
 روز و شبانه جوانی تو پست
 زکامی بابت زودید و به خرقه
 همچو تابستان که از وی غیبه

[illegible]

[illegible]

شدند تا بدان که در این روز
 درخت درختان که در این
 بیهوده و بیهوده و بیهوده
 که در این روز درختان که
 چشم نهان در این روز
 لاجرم که در این روز
 بیهوده و بیهوده و بیهوده
 تا در این روز درختان
 و در این روز درختان
 که در این روز درختان
 یا در این روز درختان
 تا در این روز درختان
 مناکل شد که در این روز
 در این روز درختان
 و در این روز درختان
 قصه فقیر و درختان
 که در این روز درختان
 بیهوده و بیهوده و بیهوده
 من که در این روز درختان
 تا در این روز درختان
 و در این روز درختان
 و در این روز درختان
 از این تا در این روز درختان
 و در این روز درختان
 بیهوده و بیهوده و بیهوده

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بنام شایسته کیست که در هر
 سخن سخن چو شربت نازد
 کفایت کند به در خواست
 ز کار آفرینش زین کار تمام
 ما کی نترک دست و پا
 چو سخن چو شربت نازد
 مایه خواجگی چو شربت نازد
 خفته اند در آفتاب
 چو شربت نازد
 در شرف و در غایت
 این گفت و گو در میان
 زهره و او بر سر یک از قلوب
 نیست و آن که ز سواد
 کو بود کان سخن شبنم
 چون سپاه رنگ نهان
 حباب و کان و در آفتاب
 در غایت نازد
 که در میان گنجینه
 که گذارد و مانده
 در چو شربت نازد
 شد و چو شربت نازد
 با در آفرینش
 این سخن پدید و چو شربت نازد
 اندر آن تو و شربت نازد

[illegible]

کزین باده را بگویم
 اینک که اگر دیدم
 ز تو شکست خدای گشتن
 تو بخون از آن خود و غلو
 و شود آن برین ز غارتو
 چون بگویند در میان
 کینش آن کس نه صواب
 از حب چون گشتن گشت
 چون گذارده شد جوان
 کینش که نیشد روش دعا
 پیشش پیش آن کس که در
 رفت گنج غلو که از آن جوان
 باز اندر خاطرش این فکر
 که میان بر شود ز رو غلو
 و کینش که گشتن گشت
 کاخچه که گشتن گشت
 که از او گشتن گشت
 باز گشتن گشت

[illegible]

۱۲
آلے نور شاہ

بیکار و بدین کسب و کار
 بی زبان گیت و شیرین
 در ضیاء حق سیام الدین
 بی بی نقاش هر بر بستم
 شمع عشق کمر کرد این
 گردن بام و کعبه زمان
 جوش و آن کرد کبر بار
 این خود آن نثار اگر در آسما
 یکت بان مالان شده سوسا
 و در این نای از دوا گشت
 با کفنی در به پهلوانی
 مغر و یا مار کوفی بار
 قصه کلاستان گل بار
 محرم در دست را گور شسته
 چون که اخوان داول کینه
 بکون من نه غمراست
 از خدا خواه از غمراست
 با وسالت که بخند آب
 سخوتش بر با سبای میزند
 از این سبک له آنچه آید بر
 آنچه سبک فیه نهانه خود دید
 شش دور از تو رشک گوهر
 در محال و محال تنگ
 چون که بخت او را نیم

سالها اندام چسبیده بود
 و اعتماد جوختلانی جلیل
 از او شیرین و عسل
 که ذات تو بر سر است باش
 بر زبان بر لوح مست است
 شست پاتش نهاده بود
 چون که بر برزخ ستاد من
 خوش بپیرا روزن بیاور
 ز بخت یار یارب ز نیار
 هست نهی که نگذرد در هوا
 با سحر لوح از بهیلاست
 که چنین بر لوح چون میاست
 عصمت جان شکر است
 که چو شانه خورشید ترا
 ناز صد غم یکے جو گفتم
 به سحر و اصرار اولی است
 ز آنگاه که در دستانه بین
 از من نهی شد خیزه خواه
 در شارب که گنجینه تار و
 یکایکش از شک بر می کند
 پیر نه بنید معین موی
 هست بر کسب یکایک آن پدر
 در میان موج سحر اولی تر
 دور از آن دریا و موج پاک او
 لازم آمد شکر کانه دم زدن

طاعت بندہ ہاں ہے تیرے
 سحر کرنے ہنسی کی بد
 آن کی تر کا ہاں ہنسی
 گر ہالی مرغ جان مار گزشتہ
 کردنی شکستہ دندہ دندہ
 کہ یکے سر دیکھ روز گرد
 جبریل ختم صدرہ ام تو نے
 جان تو آن اوشہ کج آن
 روزمان دریم گریا ہنچو
 لیکہ داندہ کراؤ منظرست
 گر جود سے پیش فرما ستم
 تا نکیت عنایت خواہد
 ہر ضیاء حق مسامحہ دل
 در دل کہ علو ادلال نیست
 چون خواہم کہ ہرست ہے کہ تم
 گشتہ تم خوشی بخوار نہ
 منتظر گزشتہ گنج آن فقیر
 کہ مرا بر آں انسانہ
 دروہ اساقی کیے طل گراں
 مات اوشومات ایثومات لو
 اندر آئینہ جو بنید مرد عام
 رو بہ ریالاکہ ہے زاوہ
 بحر و دریا سے جفت نہ ست
 تبست اندر جو شمر کنی چہ گنج
 آن کیے دروہ سے صفت و ضیاء

او که در کوه و دشتان می نشیند
 کوش بیست نبرد و یک
 تو خون بر سرش که بر دست
 هم که جام تو که در طواف
 در راهی شکرت در گنجینه
 شاه شخت خواجه در بارگاه
 من سیم میله دریم تو
 گرد ایندم زبیر ان
 یکت بان پنهان در جاده
 که تها ان سیم ان
 نه جانم بر نگردد او
 در دل سیم انش ماند
 که توان از دوزخ شد
 باغها از خنده مالالانت
 چون علی سرافرا جاب
 چه باشد خیمه بر سر از خم
 زانکه ما غنیم جایی در
 از خود و از دیش خوشم
 خواهر را از دیش سلب
 که همید انیم زدیات او
 که نه بند مرا از خشت خام
 به خوش در دیش چون افتاد
 که نه دیش غیر موج
 یک با اول چویم هیچ
 خبر دوشه ناید بیدان

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام علی
محمد و آله الطیبین
الطاهرین
اللهم اغفر لعلی بن
الحسین و آله و عتبه
و صحبه و مسلمین
و اجمعین
و ارحمهم
رحمةً
واسعهً
کبریاً
و اوسعها
و ارحمهم
رحمةً
واسعهً
کبریاً
و اوسعها

یادمان بود ز غم و غمش کن چون بینی محرم گریه کن و شمع کشته پیش او جنب صبر باطل اهل ایمان نکست صبر با نام و بد و بد مرد حق رفت درویشی ز شرف طاقان	یادمان بود ز غم و غمش کن چون بینی زخم و زخم چون بیدار و زنگ زین شکست جنب صبر با نام و بد و بد مرد حق صبر با نام و بد و بد مرد حق صبر با نام و بد و بد مرد حق	یادمان بود ز غم و غمش کن چون بینی زخم و زخم چون بیدار و زنگ زین شکست جنب صبر با نام و بد و بد مرد حق صبر با نام و بد و بد مرد حق صبر با نام و بد و بد مرد حق	یادمان بود ز غم و غمش کن چون بینی زخم و زخم چون بیدار و زنگ زین شکست جنب صبر با نام و بد و بد مرد حق صبر با نام و بد و بد مرد حق صبر با نام و بد و بد مرد حق
آدمک شیخ ابو الحسن خرقانی زبیرات شیخ حجت بهر و شیخ با صفت و نیاز نماند آن شاه و اجست و نیاز گفت که بهر زیارت آدم تا به یوم کشته تو غم راه من تا به یوم کشته تو غم راه	آدمک شیخ ابو الحسن خرقانی زبیرات شیخ حجت بهر و شیخ با صفت و نیاز نماند آن شاه و اجست و نیاز گفت که بهر زیارت آدم تا به یوم کشته تو غم راه من تا به یوم کشته تو غم راه	آدمک شیخ ابو الحسن خرقانی زبیرات شیخ حجت بهر و شیخ با صفت و نیاز نماند آن شاه و اجست و نیاز گفت که بهر زیارت آدم تا به یوم کشته تو غم راه من تا به یوم کشته تو غم راه	آدمک شیخ ابو الحسن خرقانی زبیرات شیخ حجت بهر و شیخ با صفت و نیاز نماند آن شاه و اجست و نیاز گفت که بهر زیارت آدم تا به یوم کشته تو غم راه من تا به یوم کشته تو غم راه
پرسیدن که کیست که باست دام کران و کند که خیر تو باشد که در دست چنین کاری همی ماندست که تو زوری گرفت کافیت مال گو نماز و سجده و ادب او	پرسیدن که کیست که باست دام کران و کند که خیر تو باشد که در دست چنین کاری همی ماندست که تو زوری گرفت کافیت مال گو نماز و سجده و ادب او	پرسیدن که کیست که باست دام کران و کند که خیر تو باشد که در دست چنین کاری همی ماندست که تو زوری گرفت کافیت مال گو نماز و سجده و ادب او	پرسیدن که کیست که باست دام کران و کند که خیر تو باشد که در دست چنین کاری همی ماندست که تو زوری گرفت کافیت مال گو نماز و سجده و ادب او
جواب که برید ز حر کردن نور دران شرق و غرب گرفت سرمات چون تو ایستاده مرا عجل با آن نورش تباه کرد کفر ایمان گشت و دیو اسلام یا سجده آدم را میان بقی اوست	جواب که برید ز حر کردن نور دران شرق و غرب گرفت سرمات چون تو ایستاده مرا عجل با آن نورش تباه کرد کفر ایمان گشت و دیو اسلام یا سجده آدم را میان بقی اوست	جواب که برید ز حر کردن نور دران شرق و غرب گرفت سرمات چون تو ایستاده مرا عجل با آن نورش تباه کرد کفر ایمان گشت و دیو اسلام یا سجده آدم را میان بقی اوست	جواب که برید ز حر کردن نور دران شرق و غرب گرفت سرمات چون تو ایستاده مرا عجل با آن نورش تباه کرد کفر ایمان گشت و دیو اسلام یا سجده آدم را میان بقی اوست
روز روشن از کجا بپرس زیر چادر رفت خورشید از جل تا بگردی باز گردم زین جناب هست با تو که ز آلاء کمال از همه که در بیان برده است همه تو سوره که هر مرتبه که کند	روز روشن از کجا بپرس زیر چادر رفت خورشید از جل تا بگردی باز گردم زین جناب هست با تو که ز آلاء کمال از همه که در بیان برده است همه تو سوره که هر مرتبه که کند	روز روشن از کجا بپرس زیر چادر رفت خورشید از جل تا بگردی باز گردم زین جناب هست با تو که ز آلاء کمال از همه که در بیان برده است همه تو سوره که هر مرتبه که کند	روز روشن از کجا بپرس زیر چادر رفت خورشید از جل تا بگردی باز گردم زین جناب هست با تو که ز آلاء کمال از همه که در بیان برده است همه تو سوره که هر مرتبه که کند
چپست ظاهر تو بگویند حکم بهر که همی می کنی	چپست ظاهر تو بگویند حکم بهر که همی می کنی	چپست ظاهر تو بگویند حکم بهر که همی می کنی	چپست ظاهر تو بگویند حکم بهر که همی می کنی

۱۲۶۰
 ۱۲۶۱
 ۱۲۶۲
 ۱۲۶۳
 ۱۲۶۴
 ۱۲۶۵
 ۱۲۶۶
 ۱۲۶۷
 ۱۲۶۸
 ۱۲۶۹
 ۱۲۷۰
 ۱۲۷۱
 ۱۲۷۲
 ۱۲۷۳
 ۱۲۷۴
 ۱۲۷۵
 ۱۲۷۶
 ۱۲۷۷
 ۱۲۷۸
 ۱۲۷۹
 ۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴

[illegible][illegible]

ناز یانه اش ما بعد او از شرف
 گرد چو آن محسوس و این محسوس
 یکبار این یک بار خدا محسوس کرد
 او ضمیر او بدست کان ظریف
 بعد از آن در شکل انگازن
 گرد ز صبرم سیکشید باز زن
 من نیم در او و من نیم خام
 دورم از تحسین تشویش
 باران الک کشیم و صد چو او
 تا کجا آسجا که بار ارا نهست
 بهر تو من بست کردم گنگو
 چون بسازنی با این خسان
 چون مراد و حکم نریدان غفور
 مال فی الارض خلیفه
 پس نقاشی بی روش داد او
 و دیوان آن در لشکر گاهت
 همچنین این دو عالم از عدل جور
 چون در کرد خباک مذاموش
 دور و دور قرن قرن این فرتی
 آب در یاد حکم سازد حق
 همچنین تا دور محمد مصطفی
 هم نگر سازید بر قوم عاد
 تا علیی زمین شد حمله
 چون که حق قهر بر هند و نان تو
 تا شد برین تر ارجبه شگرت

ماہ نامی بخت چون بختیاری
 لیکن آن سپهر جان بختیاری
 تا به بنیاد نیز او که نیست مرد
 بهم روز دل بے نعم الدلیل
 بر شد آن خوش را بنده این
 که کشید شیر ز بیکار می
 تا بند شیم من از شمع نام
 خارج از کذب تصدیق
 زین عشق نگار فرمود
 خیر سنا برق میر اندیش
 تا بسازی با رفیق رشت خو
 که دی اندر نور ستمهارسان
 بود در قدرت تجلی ظهور
 و آن شه و مثل ما شه بود
 و آنکه از دست خدش نهاد
 چاکش و پیکار سخن رفت
 تا به نور و اندر و روز
 فیصل آن هر دو آتش
 تا به سحر و بصر خون عشق
 تا که ماند که بر وزن دو سبقت
 با او جیل آن سپهر احسان
 زود خیر و نیر یعنی که بار
 بر قمار و نیر او پیش بر آب
 چون خاق آن نان گیر و گو
 بر و چون سحر گزده و چرخ

گفت و الا الله گفت خوشه که بان نهان بشو یک من یک پشیمان می خبر راحت برایشان شوم و شود این چشمه که میاد و هم که کس که اندر شست چشم نه خلق چون نه یک جوشیده عقیق تافت هم ازین بدیخه خلق آن جواد از سواد شب برین آرد نه کوه با جوش در آن ابر ظلم گفت آن درین کوه آواز و در جوش از شعل سکه خود جوشم چون درین نامو شم آن کوه که در سیم او یکشاید گفت یارب تو که در زمین شاد که هرگز کون کجا دل سست خود نه من می نامم نه آن نه کوه که کوه که بر ایلاب برود آفتاب شرق شب را طو کند خلق چون نورش شمع آید کاس که می کاندان لعل شش از مقامات جوش زمین پس مانی خوار غیم از دیده	گفت و الا الله گفت خوشه که بان نهان بشو یک من یک پشیمان می خبر راحت برایشان شوم و شود این چشمه که میاد و هم که کس که اندر شست چشم نه خلق چون نه یک جوشیده عقیق تافت هم ازین بدیخه خلق آن جواد از سواد شب برین آرد نه کوه با جوش در آن ابر ظلم گفت آن درین کوه آواز و در جوش از شعل سکه خود جوشم چون درین نامو شم آن کوه که در سیم او یکشاید گفت یارب تو که در زمین شاد که هرگز کون کجا دل سست خود نه من می نامم نه آن نه کوه که کوه که بر ایلاب برود آفتاب شرق شب را طو کند خلق چون نورش شمع آید کاس که می کاندان لعل شش از مقامات جوش زمین پس مانی خوار غیم از دیده	گفت و الا الله گفت خوشه که بان نهان بشو یک من یک پشیمان می خبر راحت برایشان شوم و شود این چشمه که میاد و هم که کس که اندر شست چشم نه خلق چون نه یک جوشیده عقیق تافت هم ازین بدیخه خلق آن جواد از سواد شب برین آرد نه کوه با جوش در آن ابر ظلم گفت آن درین کوه آواز و در جوش از شعل سکه خود جوشم چون درین نامو شم آن کوه که در سیم او یکشاید گفت یارب تو که در زمین شاد که هرگز کون کجا دل سست خود نه من می نامم نه آن نه کوه که کوه که بر ایلاب برود آفتاب شرق شب را طو کند خلق چون نورش شمع آید کاس که می کاندان لعل شش از مقامات جوش زمین پس مانی خوار غیم از دیده	گفت و الا الله گفت خوشه که بان نهان بشو یک من یک پشیمان می خبر راحت برایشان شوم و شود این چشمه که میاد و هم که کس که اندر شست چشم نه خلق چون نه یک جوشیده عقیق تافت هم ازین بدیخه خلق آن جواد از سواد شب برین آرد نه کوه با جوش در آن ابر ظلم گفت آن درین کوه آواز و در جوش از شعل سکه خود جوشم چون درین نامو شم آن کوه که در سیم او یکشاید گفت یارب تو که در زمین شاد که هرگز کون کجا دل سست خود نه من می نامم نه آن نه کوه که کوه که بر ایلاب برود آفتاب شرق شب را طو کند خلق چون نورش شمع آید کاس که می کاندان لعل شش از مقامات جوش زمین پس مانی خوار غیم از دیده
---	---	---	---

درین کوه که بان نهان بشو
یک من یک پشیمان می
خبر راحت برایشان شوم
و شود این چشمه که میاد
و هم که کس که اندر شست
چشم نه خلق چون نه
یک جوشیده عقیق تافت
هم ازین بدیخه خلق آن جواد
از سواد شب برین آرد نه
کوه با جوش در آن ابر ظلم
گفت آن درین کوه آواز
و در جوش از شعل سکه
خود جوشم چون درین نامو شم
آن کوه که در سیم او یکشاید
گفت یارب تو که در زمین شاد
که هرگز کون کجا دل سست
خود نه من می نامم نه آن نه
کوه که کوه که بر ایلاب برود
آفتاب شرق شب را طو کند
خلق چون نورش شمع آید
کاس که می کاندان لعل شش
از مقامات جوش زمین پس
مانی خوار غیم از دیده

[illegible][illegible][illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

بیشتر از این است بدان	کایت شست لکاوون
یکس از لک و سیرون	یک مبرک باشد بستر
لک و سیرون	کدیرین درین حدیث
برایان یک کوفل بران بود	ندست شسته بیک چادر
شش بیان بخت پرستان	شش بیان بخت پرستان
خلق را نیز در قیاس چو بداد	آن یکی را در قیاس چو بداد
بیکناست که برود از راه گرد	خون بیکان بکود بشا عیون
ناچ باشد شرف و عزت از کوف	کبک سنا شنبه ویران
ناک دور یا بدور از نفس بد	ز لک و سیرون بخت پرستان
کدیرین از دهن باشد ستام	کدیرین از دهن باشد ستام
بایستق بقصد گاو و شتر و مرغ است	بایستق بقصد گاو و شتر و مرغ است
بیر لولی است بسته تن زبند	گفت هیچ شمع نماند آن محمود
بخت آن کاکوشی هم بخت کرد	بخت آن کاکوشی هم بخت کرد
سرفروزد او در آزار گرفت	بخت او در آزار گرفت
کچین جسی در گاو و شتر	خود کچین و دوازده جان پدر
که نهان نوزن ترا از شکست	جملگان و نهان نوزن ترا
گو نهاد بقصد فاکدان	ایس سلمان گفت کامیابان
رجوع بخت بر پیران و بخت رسیدن مسلمان	رجوع بخت بر پیران و بخت رسیدن مسلمان
با کیم حق زبخت است	وان دگر را عیسی صاحبقران
بادی ان ملک آئینه را بخور	ان بخت من ان بخت من
بادی ان فضل خود را بخت	او بخت من بخت من
عجب بخور و خوار بخت	گفت چون نوزن ترا
که بخور و خوار بخت	نوبت بخت از امر سراج
خود و هم ان ملک و اندام بخت	نوبت بخت از امر سراج

[illegible]

وہی ہے جو کہ "میں نے اپنے آپ کو" کے نام سے جانا ہے۔

[illegible][illegible]

که از آن عبادت سلیک و کلام
 که جهان را در او به میان
 کائنات دارد و خلق
 کان من از باب اللبس نمودن
 من گون رفت از کفر ان
 و حقیقت از اول آن طیب
 که عدل و غیب الهی
 بنادای کردن سید ملک
 یا چهار روز که هر چند بود
 و هم نشیندن لقا و
 اگر دم پیغام خوب با فروز
 بر شست و تا به نزد دید
 وقت نامحکامه او شاه
 تا به پیش و بلا جا شده است
 چند استی در راه گشت
 غفل و نشویش در زرقاد
 هر چه رفقه بعد گویند خیال
 چون زمین بود یقینا این
 حماد و نشویش گشته زمان
 که نهادم در حجاب عالم
 که از او خوشتر نبودن بنشین
 که گرفتگی شکم را با دوست
 دست بر لب نیزه کاغذ خوش
 زانکه خرم شاه بس خوشتر بود

خواب تو بیدار خواب تو بیدار
 خواب تو بیدار خواب تو بیدار
 بر این آید مانده آن مژگون
 چو شبید از گیمیا فارون
 خود مهران دان که گدیش عید
 چون لیلیت نیست جز این از کج
 از این جوت که مایل
 مد که هر که در دست روز
 و چندین خلعت و زر
 زده تا حق بشهر تر مد
 بنجتم او را از رنج بی شمار
 هر کج دو اندران ده شد سقط
 چھج در حجاب دیوان فتاد
 یا عید فاجر سے قصداست
 حج گشته بر سر شاه خلق
 آن کی دوست بزرگواران
 هر یکے فانی ہے زوایا
 هر کی بر خدایش زان ترس
 که در اشارت و تھک اشک هر
 بعد یکسا که شاه از و هم وطن
 دما و دستان و لایع افراشته
 ہم ز رز خنده خوی کردی ش
 و هم در و هم و خیال اند خیال
 جانتی او سمر خند و کزین

کشته شد و در آن روز
 با ملک و اسلحه
 که در بر داشت بر سر
 ملک و بر آن علی التام
 و از آن روز که در
 پیشه تاشین نمایان
 که بے بیم است و در
 مسخره او و لقا و خواه
 بست الا نشود و او
 تا شود و میر و عزیز
 از روز اندن فرس و آن
 شد و در هم آن سلطان
 یا ملک از غلبه است
 تا چرا و چندین است
 و آن دیگر از بیم او
 تا که تنش او قضا و
 دست بر بے زوای
 یکدیگر بگذارد و آن
 که گشتش هم گلو و
 شاه بر شاه و خندان
 روز را قضاوی بخند
 شاه را خود و آید از
 بد روز و او است

[illegible][illegible]

گفت حق سیمایم نه و بهم
 گفت و کجاست بنفان باخوش
 ان بعض لظن اتم است او وزیر
 گفت ضایعش شمس جاگیر شد
 نیز نیش چون دل شکم نه
 تا گوید منم خود را ز اضطرار
 کذب چنین شد با بول چنین مان
 خاکه نذر شرم اقد حسن ز باد
 گفت و کجاست کاس کاک هسته با
 آن ادب که باشد از مهر خدا
 ترسد از آید رضا شمس روز

برون شد مال بیکس کمر
 تباری و سبب این سخن
 ازین گفت و این گفت
 در پیشین عالم زیست
 تویم و دختر را به ده ملک
 زین هوش سرخوش برکاست
 در خفاک یک جور انار
 از جرات ره نه کار است
 که با آفت زرش انجمن
 را به شو و چو میان زن است
 بایا فخر و ادرا و بیدار
 نه نماید دل نه بد هر دو
 زانکه غماز است ^{بجمله} سما و منم
 صا بهار خون این بکین گوش
 نیست اتم رست خاصه برقیه
 کاشف این کرد این نزدیک
 تا دل را و بدستان آگه
 اینجا که گیر دین و لها قرار
 خشن گور و دران هرگز نه
 چشم افتد در غم و بند و کشاو
 روی عالم به نعت را کم خاش
 از دران مستحله بنود روا
 انتقام نه و ذوق از دفاست شود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[Faint handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

کز این دفع بلا می رسد درستی
 جبار کز رخ ملا نمود سستم
 صد خیزد کسوفت در پیش را
 منیع شمع نمی بر آست
 صل بر بود رخ از روش
 نیست بل هر چه میان تو
 منیع بهر کی از منیست
 زانکه عا اگر می و صفر کند
 زخم درستی تقدیر خوش به
 شمع بیدارش را مرجم گشته
 از آن آن اندر دین شود
 بین ره کسوفت و آست
 در روش شمع کما خود چرا
 از هر چه شور سے بر آدین بود
 بگو که عبا حے فتد اندر میان
 گفت سیر و طلیق اندر جهان
 ز کای سیرت از رسول آست
 بزمین کرده است منیع آن باشکوه
 در میان صبحان یک اصلحیست
 در هر یاش انکه عا و طلیق
 قبله را حین کرد دست حق عیان
 کینان زن تبار کرد اول شمع
 کز این از باز خواسته بر دور
 از نضا موشت و پنجره با وفا

و به پیش رو نه نامندش سکنه
 عباد و احسان باشد و خود و کس
 نکر کردن نیم علم اندیش
 موضع شده بل هم یاد است
 علم چه بود حق روز قیامت
 و خست علم و نصوح و کینه
 علم زین بود است و زای
 سیدالشعرب و شرف مستغاکند
 چو برگرد از غنچه بر بند
 هر که را در پیش مستحکم گن
 چرا که در میان پنهان شود
 صبر کن اندیشه میکن روز خند
 چون کامی شایر شدن است
 که نشا و راه و کز که شود
 مشتعل شد و ز نور آسمان
 سخن در و در راه پنهان
 گویند غیبها پیش و پس
 از ترس شدن خلوت بود
 بر توفیقش از سلطان حق
 حجت ایشان بر حق و حق
 پس شو بعد از آن هر دو
 سخن هر قبله باطل شو
 نیم ساعت روز به زبان
 و حق و حق

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

چو سب کجایان را
 بیکر اندوختن و رنج
 رخ ساقی را در کعبه
 بیکر دیگر اندیش
 سحر دلون و سحر
 سحر بی گشت و گشت
 اگر و نگرین ز در کعبه گشت
 کان نشانی گرد و نگر و غبار
 از صیف و نعل و گشت و نعل
 نه چنانکه خیر از خیر
 نه و از نعل نه و نعل
 آب نعل از کعبه گشت
 صد غزل از رخت و رخت
 چون شنبه کعبه و رخت
 به صبح و هر ساقی را راه
 سقا کعبه و نعل و نعل
 پنجه و رختی که
 قورون آب و رخت
 نشینی در آب و نعل
 عاشقان و رخت و نعل
 سحر و نعل و نعل
 با نعل و نعل و نعل
 در نعل و نعل و نعل
 از نعل و نعل و نعل
 در نعل و نعل و نعل

[illegible]

[illegible]

صلی علی سید محمد شریف
 یکس یوش روغبا خود
 بزرگ مردی که پیش گریز
 با بنیان حجت که در دشت
 گفت ای یار حسن زید کار
 از صورت باشد ارشاد من کن
 من بدین یکبار قانع هستم
 بنیاز از غم من ای راز
 به بخورید طبع عام تو سنده
 تا حدی در گنج شاد و ریاض
 شمس هم حده زین اگر کم کرد
 جود کاشت و شاه پر ز نور
 تا بدین منیاسک در وفا
 آن در حق شان که لایق
 منگد از دشت و دگر ویم
 نو بهار حسن گل ده خارا
 ماست این فخر بزان
 بر هر گرم نیست خورشید
 اندر که زان لطفا اکنون کن
 دست گیرم در چنین بچاره
 سینه رفعت خواجده سیم باش
 کیرم خواست تو امروز از هر
 سینه تقدار خطی است سید
 این بیا و شادی جان جهان
 تا لب چو خند از ما سچین

ما که درون خوش در لایه و
 نندام بے رخت یکدم خوار
 ت بے وقت کنکم یا دم
 و بایت طرز دنیا بستم
 و کات جاو بنگر و حقیر
 فتاب بر مدتهاست زنده
 و در دوایا کاسه یافت
 و زمین باقی حد شمار بخورد
 بقدر انفس من عطی انخور
 حق چه بخش در جزا و در عطا
 کان گنج در زبان و در لغت
 که در پیر سرے چو مار گو بهیم
 نیست طاقوس ده این بارها
 تو بر آردی غیبت سر و سرے
 و با چشم لطیف اشک
 حلقه در گش من کن زمین
 اما که درون خوش در لایه و
 امرن تا خیر منیدار و نه
 یا که فردا جانشگاه است درم
 که تها پست کشیدم نقد
 خوش غنیمت دار بعد این نما
 و از لب جوهر برآرد یا بین

یکے بے غناشیں ہم کر
 قبل ملک لکن بے
 زاری در دولت
 ز نور کسب و باہم توے
 زبانی و طیفہ کا شکار
 فداستہ فداستہ اندر جگر
 نین تغییر کے لوت با در خورست
 و ما و ملازان دہانے نادرہ
 و دراکش شدہ ارش کنون
 کج گشت و راز و نبات
 با عدت کان بدین ست این کند
 چون خیشان جنین طعت و
 ماکر ایم این را بیان کن یار من
 اسو من زشت و صالم نیز زشت
 در کان رشتہ من منتھے
 چون بمرغ فضل تو خدا بد گشت
 تو خدا ہے کرد بر محرم
 انچه غریبی گفت تو با خاک من
 زرا کہ بہانہ پیش و
 التماخیر آفات و تخیل
 گفت من بر در ہی را می نرم
 خاصہ آن سیکے کا زو ست تو
 در مدزد آن سو ماہ از شیر و آن
 چون عینی لب جو سبزہ

[illegible]

که بگوشتی بیل
آنگاه کن از غلامان در دست
بر لب چون بجان خوش
یا سوخته یا تشنه کن مد
که دست از نیک شستند
به سبب نیک و بد
چون بیک در آب بپاشی
گوشتی بپاشی گندناخن
یک سر شسته که بر پاشی
تا آید بر دل خزان
موی حق در آن آن دست
جانب که بر نیت پاشی
چون رقی جان اگر بپاشی
مس من از خم خیم گاه بود
از پر چون خوشمنده آن جان
تو بر آمار اندید از آن
گفت میدادم که نقاش از پر
آن لب قلم بر نساود
این عجب نبود که بر نساود
هم بداند هم نساود
خوش را به زمین نساود
یک بلا از صد بلا
عاقبت از نکتہ استاد شه
از نقاشی دست بر نساود

روان از زبان
بست به دست
چون بپاشی دست
من به نیت
تا آید بر دل خزان
موی حق در آن آن دست
جانب که بر نیت پاشی
چون رقی جان اگر بپاشی
مس من از خم خیم گاه بود
از پر چون خوشمنده آن جان
تو بر آمار اندید از آن
گفت میدادم که نقاش از پر
آن لب قلم بر نساود
این عجب نبود که بر نساود
هم بداند هم نساود
خوش را به زمین نساود
یک بلا از صد بلا
عاقبت از نکتہ استاد شه
از نقاشی دست بر نساود

روان از زبان
بست به دست
چون بپاشی دست
من به نیت
تا آید بر دل خزان
موی حق در آن آن دست
جانب که بر نیت پاشی
چون رقی جان اگر بپاشی
مس من از خم خیم گاه بود
از پر چون خوشمنده آن جان
تو بر آمار اندید از آن
گفت میدادم که نقاش از پر
آن لب قلم بر نساود
این عجب نبود که بر نساود
هم بداند هم نساود
خوش را به زمین نساود
یک بلا از صد بلا
عاقبت از نکتہ استاد شه
از نقاشی دست بر نساود

روان از زبان
بست به دست
چون بپاشی دست
من به نیت
تا آید بر دل خزان
موی حق در آن آن دست
جانب که بر نیت پاشی
چون رقی جان اگر بپاشی
مس من از خم خیم گاه بود
از پر چون خوشمنده آن جان
تو بر آمار اندید از آن
گفت میدادم که نقاش از پر
آن لب قلم بر نساود
این عجب نبود که بر نساود
هم بداند هم نساود
خوش را به زمین نساود
یک بلا از صد بلا
عاقبت از نکتہ استاد شه
از نقاشی دست بر نساود

بست به دست
چون بپاشی دست
من به نیت
تا آید بر دل خزان
موی حق در آن آن دست
جانب که بر نیت پاشی
چون رقی جان اگر بپاشی
مس من از خم خیم گاه بود
از پر چون خوشمنده آن جان
تو بر آمار اندید از آن
گفت میدادم که نقاش از پر
آن لب قلم بر نساود
این عجب نبود که بر نساود
هم بداند هم نساود
خوش را به زمین نساود
یک بلا از صد بلا
عاقبت از نکتہ استاد شه
از نقاشی دست بر نساود

[illegible][illegible][illegible]

در کعبه
 بر شاه است این خدیو را
 بر گیسو گیسو اس مال
 چنان که پرده دل بکمال
 برق جوق سپاه تصویر است
 در آواز خستین حسین دین
 با کیم این رباب زهر یارین
 از خیال یوسف و زلیخا
 در غلامی و یک خواهر حسین
 بهفت خورشید شست خشت
 یوسف در حبس تو را خشتین
 پس قدام زمان کمال
 اول و آخر هر دو جان نزن
 ناله از خوان گنجم یا از زبان
 چون بدیدم لطف و کرامت را
 دافع هر چشم بد و دشمن
 بل چشت کیمیا میسر
 از لب هست که یا سید از نظر
 شد صفیر باز جان در سجده
 یافت بنی که گوشت از تو سماع
 ملک الملک کس جز تو
 کجاست شوب با فردا
 آن کی گفت ای کرده مکش

[illegible]

[illegible]

[illegible][illegible]

بہ کہ چون از دست خدا
 جز نور کو ہر شمع چراغ
 بدست تو سر کو ہر تاب شدہ
 بہ کہ شدت اور کمال
 ہے چہ در گاہ ہر آن تبہ
 بس گریز و قاصر خست
 بہ چون از نو نمیدگردد کاویز
 کان بلبلین من کلین کرد گشت
 از فغان زہار ازین بقال
 تا جوش آمد لیکن کاویز
 یان گلزارش حق نور سیت
 بز نراغ موش و خیر را
 تہ تہ بر رشتہ دل و مہم
 چون غراب المین از ناگاہان
 موش و نقار از نغ و خیر ہم
 چون شد از نایب شوم روبرو
 از فغان از بار غیبی از فغان
 عقل میگفتش غیبیت نصیب
 صورت از چون حماد چون حجر
 مہر و دکان محبوب تر من
 جو سو گندم نیت از دوسے
 تو کو گندم چہ شد سوے جو
 عقل گوید چشم زانیکو

[illegible]

۱۲۸۰
 ۱۲۸۱
 ۱۲۸۲
 ۱۲۸۳
 ۱۲۸۴
 ۱۲۸۵
 ۱۲۸۶
 ۱۲۸۷
 ۱۲۸۸
 ۱۲۸۹
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱
 ۱۲۹۲
 ۱۲۹۳
 ۱۲۹۴
 ۱۲۹۵
 ۱۲۹۶
 ۱۲۹۷
 ۱۲۹۸
 ۱۲۹۹
 ۱۳۰۰
 ۱۳۰۱
 ۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴
 ۱۵۷۵
 ۱۵۷۶
 ۱۵۷۷
 ۱۵۷۸
 ۱۵۷۹
 ۱۵۸۰
 ۱۵۸۱
 ۱۵۸۲
 ۱۵۸۳
 ۱۵۸۴
 ۱۵۸۵
 ۱۵۸۶
 ۱۵۸۷
 ۱۵۸۸
 ۱۵۸۹
 ۱۵۹۰
 ۱۵۹۱
 ۱۵۹۲
 ۱۵۹۳
 ۱۵۹۴

سب کو چھوڑ کر جان ہی نہ رہی
 سایہ بندہ اور فدا کش مایہ بندہ
 آن کے درویش نامہ رحمت یار
 نہ ہزارش درام بود آرزو بیکر
 محتسب جو او کے بھرا وہ
 ماتم چھوڑ گئے سب سے
 بیکر سے ڈر نہ رہا شریعت
 برداش بدوان غریب آخو
 لایا بے گشتہ بود و درام جو
 گرم شمشیر زخو شدی غریب
 سامان واقف از دست خدا
 چونکہ محض رفت سوئے قلوب
 یکسیرہ راحت تا تسلط بیکر
 زہرہ فی کساکر مشی یکجگ
 روی آورد آن ملک کو فزیر
 محض آنقدر کہ او بدست فرو
 بر سر زمین آہن ہاں محکم دست
 ہر یکے کا بکڑے سے بکند
 شمشیر چون دید کہ آن قبا
 کہ ہزاران شمشیر کی زندہ
 بہت عسیت بکشت و فشار
 در دل موش اردہ شے جمعیت
 بر زد کہ حیاں فدا سے حملہ
 وان دگر سو ساخ کرد سے چاکر

[illegible][illegible]

که شد و به دست خود کرد
 بر جسدش و به دست خود
 سر بران داشت و به دست
 جان به نیت به نیت
 بود و در تن خود بود
 بر سرش که به دست
 در کرم شرمند به دست
 که در میان مایه‌های خوش
 چون بهشتش از دست
 به چو گل خندان از دست
 که در میان مایه‌های خوش
 به کندن از دست
 قلعه نزد کام خوش
 تا در قلعه بپایند از دست
 اهل کشته را به دست
 پیش از کشته به دست
 به چو سیاحت از دست
 خوشتر از دست
 که به دست
 پیش از کشته به دست
 نیست جمعیت درون جان
 جسم را به دست
 به چو سیاحت از دست
 و آن در کرم شرمند
 به چو سیاحت از دست

۱۲
 این کتاب در کتابخانه
 مجلس شورای اسلامی
 تهران
 ثبت شده است
 شماره ثبت ۱۳۵۷
 تاریخ ثبت ۱۳۵۷
 ۱۳۵۷

[illegible]

گنجینه‌ها و گنجینه‌ها در میان
 ملک الملک است محبت و مهر
 صد پهلوان گزیده شاه و پسر
 در رخسار بنده شایع است
 یوسف و موسی حق بر بند
 نور روشن آنچنان بر روی بصر
 تو بر گشت و گزیت سازین
 بر چنین خرقه نخواهد بود
 انکال قدرت ابدان رجال
 آنچه نورش بر تابدا یکی
 جبهان مشکوه از ان جان حاج
 زمین حکایت کرد آن خرم سل
 در دایم چون گنجیدم خنوع
 بی چنین آئینه این خوبه
 هر دین زن آئینه بچاه عسل
 گریه بکشد پرده زخمی بر لب
 گشته بود آن آئینه صاحب
 در آن شود آتش برین سخته
 او لا بربت که چشم و پیر
 به چنان مرد مجاهدان دهر
 گفت حدیث خجسته که نه هزار
 که گزید گنج کاین ویرانه ام
 از نظر این نور زنده بماند
 پس گفت در درون خانه در
 خانه کاش و بچینه است از خط

مشک که در روز یک گریه هزار
 شیرین تا به گاه گویان جسد
 چون عدم پایش پیش شیر
 تا شود شایع فلان و تر
 در روز و رخت روز ذات اقصا
 که زمره از دوشم مارگر
 کان لباس عارفی از یقین
 نور مار بر تابدا خیر آن
 یافت اندر نور چون احتمال
 ذره اندر ز جاجه ساخت جاج
 تافته بر عرش افلاک این سراج
 از ملک اب لایزال لم نزل
 بی زحمت و بی کج و نه ز کف
 بر تابدم زمین و هم زمین
 بشنو آئینه پیش چشمش
 یارده گشته و رده که بود
 بود و تنه سوز خرقه عذر
 گشت با آتش پیش آئینه
 نور که او یک چشمش برید
 چون بر ز نور طاعت جان
 دیده بود که همیکه درم شاک
 یاد و روز از نواقح حسانه ام
 از خزینه خاص بدو بران
 یوسف ت از یوسف بران گذر
 دارد از سیران یوسف این سر

از آنکه اندر چشم خداست
 در دماستان مبارک و تر است
 ملک الملک است بدو ملک
 بنده از روی دیگر نور خود
 رو به سبزه است ایست
 از حق در خواسته تا تو بره
 کان کسایر نور صبر یافته است
 گوه قات از پیش آید بر سر
 آنکه نورش بر تابدا ذره
 گفت مشکوه ز جاجی جاج نور
 نورشان حیران این نور آید
 که گنجیدم در افلاک و خلا
 تا بد لای آن دل فوق و تحت
 بر دو کین اسب ترجمه تا نیم
 جان آن که گشتش برده با
 ز آئین دیوارها نافر شده
 گشته بود آن آئینه ستان
 در مهر حشمت آن نور شاد
 بعد از آن صبرش نماز و ان گز
 پس نه گفتش که چشمش
 روزین یکم زنده و بران شده است
 حق شنید این و در چشمش باز
 نور که یوسف وقت عبور
 ز آنکه بر دیوار دید یک شعاع
 بهین در یک سبزه یوسف بازن

در دماستان مبارک و تر است
 ملک الملک است بدو ملک
 بنده از روی دیگر نور خود
 رو به سبزه است ایست
 از حق در خواسته تا تو بره
 کان کسایر نور صبر یافته است
 گوه قات از پیش آید بر سر
 آنکه نورش بر تابدا ذره
 گفت مشکوه ز جاجی جاج نور
 نورشان حیران این نور آید
 که گنجیدم در افلاک و خلا
 تا بد لای آن دل فوق و تحت
 بر دو کین اسب ترجمه تا نیم
 جان آن که گشتش برده با
 ز آئین دیوارها نافر شده
 گشته بود آن آئینه ستان
 در مهر حشمت آن نور شاد
 بعد از آن صبرش نماز و ان گز
 پس نه گفتش که چشمش
 روزین یکم زنده و بران شده است
 حق شنید این و در چشمش باز
 نور که یوسف وقت عبور
 ز آنکه بر دیوار دید یک شعاع
 بهین در یک سبزه یوسف بازن

این چو کشتی در بحر است
و نهان درین بحر است
نه که در بحر نه که در خش
ملکت تیسری درین بحر
ملک علم از ملک سر کسوات
از درگاه سلطان دهم
بر امیدش در شش و شصت
جاده سعاد و عمارت کاشته
ان تبریز را نعم المغان
شش و شصت و شصت و شصت
خلق گفته اند که گشت این
چون سیاهان خوش بود
گشت بدین جهان چون جهان
هر زمان بر عاش گریان
نیم دره با گشت و غیبان
نورم بودم خلق امیدوار
او چو کشید به تو بالایت
خواجسته بودم تو دوست
در شایسته بودم تو دوست
ان در آن گشت ناله و سیه
باز گشت بر کس که گشت
عقل میکار اندر ما وین
در طبع تو فضل با نفا
وصف آدم نظر با نفا
بهر جهان از دل در شایسته

در جهان در دست دیدن
گفت که در دست دیدن
کو به در دست دیدن
عبدی در دست دیدن
ملکت شش در دست دیدن
تو چو کشتی در بحر است
تخت امینش در دست دیدن
ادبش در دست دیدن
ان تبریز را نعم المغان
شهر تبریز در دست دیدن
از در دست دیدن
مردن در دست دیدن
در دست دیدن
گویند از دست دیدن
استغفار کردن از دست دیدن
کردن از دست دیدن
بسیج آن که در دست دیدن
دوستم در دست دیدن
و عدلش در دست دیدن
کردلش در دست دیدن
کز خدایت در دست دیدن
قبله سازش در دست دیدن
ون بساط خاک را در دست دیدن
مغیر ازین در دست دیدن
بسیج عکس را در دست دیدن

این چو کشتی در بحر است
و نهان درین بحر است
نه که در بحر نه که در خش
ملکت تیسری درین بحر
ملک علم از ملک سر کسوات
از درگاه سلطان دهم
بر امیدش در شش و شصت
جاده سعاد و عمارت کاشته
ان تبریز را نعم المغان
شش و شصت و شصت و شصت
خلق گفته اند که گشت این
چون سیاهان خوش بود
گشت بدین جهان چون جهان
هر زمان بر عاش گریان
نیم دره با گشت و غیبان
نورم بودم خلق امیدوار
او چو کشید به تو بالایت
خواجسته بودم تو دوست
در شایسته بودم تو دوست
ان در آن گشت ناله و سیه
باز گشت بر کس که گشت
عقل میکار اندر ما وین
در طبع تو فضل با نفا
وصف آدم نظر با نفا
بهر جهان از دل در شایسته

این چو کشتی در بحر است
و نهان درین بحر است
نه که در بحر نه که در خش
ملکت تیسری درین بحر
ملک علم از ملک سر کسوات
از درگاه سلطان دهم
بر امیدش در شش و شصت
جاده سعاد و عمارت کاشته
ان تبریز را نعم المغان
شش و شصت و شصت و شصت
خلق گفته اند که گشت این
چون سیاهان خوش بود
گشت بدین جهان چون جهان
هر زمان بر عاش گریان
نیم دره با گشت و غیبان
نورم بودم خلق امیدوار
او چو کشید به تو بالایت
خواجسته بودم تو دوست
در شایسته بودم تو دوست
ان در آن گشت ناله و سیه
باز گشت بر کس که گشت
عقل میکار اندر ما وین
در طبع تو فضل با نفا
وصف آدم نظر با نفا
بهر جهان از دل در شایسته

این چو کشتی در بحر است
و نهان درین بحر است
نه که در بحر نه که در خش
ملکت تیسری درین بحر
ملک علم از ملک سر کسوات
از درگاه سلطان دهم
بر امیدش در شش و شصت
جاده سعاد و عمارت کاشته
ان تبریز را نعم المغان
شش و شصت و شصت و شصت
خلق گفته اند که گشت این
چون سیاهان خوش بود
گشت بدین جهان چون جهان
هر زمان بر عاش گریان
نیم دره با گشت و غیبان
نورم بودم خلق امیدوار
او چو کشید به تو بالایت
خواجسته بودم تو دوست
در شایسته بودم تو دوست
ان در آن گشت ناله و سیه
باز گشت بر کس که گشت
عقل میکار اندر ما وین
در طبع تو فضل با نفا
وصف آدم نظر با نفا
بهر جهان از دل در شایسته

کاش که در این دنیا
 نماند و در آنجا
 قیامت برپا شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 جمع کرده است
 در آن روز
 حساب شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 نماند
 در آن روز
 حساب شود

آنکه در این دنیا
 نماند و در آنجا
 قیامت برپا شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 جمع کرده است
 در آن روز
 حساب شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 نماند
 در آن روز
 حساب شود

آنکه در این دنیا
 نماند و در آنجا
 قیامت برپا شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 جمع کرده است
 در آن روز
 حساب شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 نماند
 در آن روز
 حساب شود

آنکه در این دنیا
 نماند و در آنجا
 قیامت برپا شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 جمع کرده است
 در آن روز
 حساب شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 نماند
 در آن روز
 حساب شود

آنکه در این دنیا
 نماند و در آنجا
 قیامت برپا شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 جمع کرده است
 در آن روز
 حساب شود
 و هر کس را
 آنچه در دنیا
 نماند
 در آن روز
 حساب شود

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

است محفل درین دیار
 مایه پدید آمدن او را
 که در زمین این کسین
 پس سخنهای بلندین
 بر یکی خدا بطل و گوهر
 آب نهمست این آب نام
 اندین جوهر چه بسیار
 اندین جوهر چه بسیار
 تجدید حیات خلق هر کون
 این سخن پایان ندارد
 و حقان و دم او شوم
 از درون گرو شهر گشت
 با هر چه بد و بدش گرفت
 مال خود دیش در راه
 ترک شکرت ترک شکرت
 رحمت مادر که از خداست
 در قیامت نده را که بد خدا
 گویش حق ننه کار وی
 چون بگرد آن ولی نیست
 اسی غم از اناق مایه
 اسی جوهر از بنزدیکان
 اسی نده کس در بدست
 یا نداده که از عالم
 نقد جان پس مایه
 این همه از حق بدو تو

که در حقیقت از آن خیمه
 اندرین کاشان بخونده
 تو صفت کردی بنی آدم
 پس بهر این بخشید
 بر یکی خراب سنگ مرمر
 هر چه اندر او نهاده
 خواه بالا خواه برادر
 در نیم تو ای بخت بزم دین
 تو بیع کردن با نیر و حیا
 چیزه و فتن آن غریب
 و آن قصه را بر سر گور او
 ندیدم میگفت هر جا میر گذشت
 شد گور آن کریم شگفت
 جان خود ایش را جا از کند
 حق او لا شک حق ملحق شود
 خدمت او هم فریضه است و مناسبت
 این چه که در سه ایام تو ترا
 چون کردی شکر آن اگر ام تو
 گشت گریان زار و اندر نیت
 او چون برق جام حسان و بر
 و او شمع هر سو دو آن مظهر
 او چون پیکار او در زرق ده
 سقف قصر است هر یک شگفت
 نام ما و من و ما و من
 در میان ما و حق تو را

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۵۵ توبه کبریا که از باطن خود می آید و این توبه که به کبریا می شود ۱۳

ہر چند کہ جو ہے در دہ
 من کشیدت نامزد ام و کش
 آدم چشمت اہل عیون
 محسن ہستند کہ آن مستطاب
 مجمع و پست علم باد القرون
 و بسیم در صفہ اندیشہ شان
 کہ ہر وقت و صفات و ہے
 کہ در باگز باشد کار ساز
 عالم اندر دست قیامت بود
 ہر دست ہر شکستہ شے
 چشم ہر دست تو چشم خود نگار
 بے تعلیمت نظر را پیش کن
 بود آہر یکہ اسب گزین
 او سوار گشت در یک گاہ
 چشم شد تا فرزندک او بود
 بہر آن معنوی کہ افکندہ نظر
 غیر چشمی و کشے در جنت
 بس تہس کہ قتل باد شاہ
 چشم من میرست چہ راست
 او رخ شاہان برین بندے
 فاتحہ خواند و بسے لاجل کرد
 کہ خدایمیر ہم توشہ او ست
 اسب رنگین کار رنگین و تہلا
 بیست تن جادو خان اندر خان
 چونکہ شافستہ ز سیران گشت

شکست شد بر دست نادر
 میر حسن بر تو باد خاک خوش
 یا تم سبک پاسبان آب خون
 از من بسا که تو تن آفتاب
 درشت حق کل دنیا مغرور
 نسبت درویش کنده نشان
 در دست عجز و عار کار بسته
 گوزده از خود که شود پیر در ساز
 در نه آن خود چون بر فردیافته
 پس بدان کاذب صانع پیش
 سنگد از چشم سفید بی خبر
 همه بر آید عقل خود اندیشه کن
 دیدن خوارزم شاه دیرین کمر
 بآن سپید کمرین عمارت
 شاه گفت اورا میدیدم خود
 چین زبان حسد تو نه خاس
 از دلالی برادران یوسف
 خس پوشیده شد که و کلاه
 نیم اسپم در باید ناصی
 قاتلش در سینه می بقدر و دور
 در و غیر از نظر تنبیه اوست
 می شود سجود از دیگر خدا
 در جهان مانند از دیگر جهان
 با حق من ملکیت هم از گشت

[illegible]

دست خدای تعالی
 در میان دست خدای تعالی
 تیر جهان بوی ست آید که
 پس بگو حق مردم هم نشد
 در کف قماش با بخت
 بختی در دینار است
 هیچ کس نیست زین اثبات
 در نه چون گرد و بر باد
 در نه آن خود که شود بر پا
 وضع از مانع چنان پیدا
 گوش کو لاله چو باشته
 تاشو از دست گفت من
 در گاه سلطان نبوش
 ناگهان در ایست خواجه
 تا بهجت چشم شه بر
 هر یک خوشتر نمودی زان
 حق مراد او بود با
 کاین چه باشد که ز بر عقل
 از دود خود رشید دارد
 خدایا نشان خاصیت این
 فاتحه در بر مرغ آمد
 کار حق هر خط نادر است
 نیست مرتب از زون
 من نمی بینم تو میتا
 تا بیا ز دست خدای

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

سلطان احمد در آن روز
 مسافر از سبب برپیدار عالم
 در زندان یافش آید
 در محرم هر دم فراز نیست
 سیکه نیر از زهار و سوخت
 روان در گریخ ترش و غیره
 سست کد خوش شوگر
 بین صبر چون برده کنج خیال
 بر دوزخ و بر جان شد سخن
 با پنج بر ما میرود آنم در است
 شب سپهر خفاشته می کشیم
 کو مر ابله رفت تو اورا گیس
 در ریاض قدس جان طاهرش
 در تن همچون کد خوش جان
 در بر خواردم شاه اسپهان
 مرصبا آن برق میر زانیده را
 نه بر داند مسیر و فلک
 که بیک آید از دست درونیم
 نه است از خاک و اختر با برین
 فشنوئی هیچ مرقان هوا
 از سنگ و از آب و گداز
 شک اگر نه و تابان و پس
 جوع بحکایت سلطان
 از دست این گمانی اند
 کیش در عثمانی ملک لیک

یک یوسف و همدردش نوح
 نیست زنده خوش تبار و نرسد
 اندر آن زندان زدوزخ و بهشت
 زواریت زوزونان زوزون
 قصر جز نیست در آن کن بر
 هر چه پیش است خانه پیش
 نایش گنج است ویرانه است
 هم زلف عکس آب بان
 زمین حجاب این تشنگان
 سبزه خردن این خفاشان
 در محامد الملک این اندیشه ها
 چون ملاک ابریا قلم است
 و اندرون حیرت بدو در انظار
 ای اندر زریان چمن گنج
 به سجده و چون عطار و نیر
 چون بیک شست بر در آج
 آن عجب که در سگاف منم
 تو برون شو هم ز ملاک
 سحرات پنجاه و پنج گشت
 تاب پیش را تو بخیان هم بدان
 آنکه بر دیوار گشت از قباب
 سحر و شیمان کردن
 پس محامد الملک گفتش از خود
 هست یا قص این سر اندر پیکر

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

در دوزخ شایان گشته خیمه تنها
 کتف و سینه بشماره کمال خطا
 تا با غریبان کبر و استیلا
 سید محمود این باشد و یک
 آنکه سازد دولت کبر و قیاس
 پایرش کشتن خانه خویش بر
 بوش تور و کاتان
 نیم شب یکدست از کنگران
 خواجگفت هر پای و پانک
 راجه رخت گشته ایم ایوان
 زانکه در پیش رخت بران
 بر خند از طبق سر و پیش غیب
 ما بهینیم که شرفش عین
 بی حجاب در دگر ایام
 نذر گشتن نذر نهان کردن
 بشنو اکنون از نهان جدید
 به شنیده بودم از او
 که خانه ام کسوت آن ویش
 دام دوزخ و زهر است نه هر اس
 خواهم نامان بدست خود هم
 اصل و یاقوت است بهر دام او
 قیمت آن می نازد از هر دو
 آنکه کس او آن ترس و سخت
 ناز بسیار است آن زلف و دندان
 زانچه دام باز نماند نصیب

مردمان فرنگی بپندری نهاد
 دردم چون میگردد سحرال
 از شیشه ای نفیتم در سلسلی
 تو تمیز باش مرد راز نیک
 کشته نامزد و اندران بلاس
 باز مشتق بجایت غریبی
 آن سید دانش مسلک گفت
 حاشا آن امانت درم جان
 آنچه گفته شدیم یک یک
 هر که با س ما بنهاد و اند
 ناسته زو پرده و حوسه دران
 تاز بنیدیدنی راعین رست
 بل چشمیم با بے مع غنیم
 در جهان جاودان گشته سنا
 نخور رخا که نشان کردن است
 گفتن خواجہ در جواب بابا
 که پیر ز آدره بود و نشا
 پیغام کو ارشان که الی
 دادم را بعض او کو و گذار
 در فلان دفتر نوشته است آن
 در خور و نوشته نام او
 فاجوہ بالبع ان لم یجدو ک
 کہ رواج آن خواجہ حاجت
 بے گزنی پیش آن فغان
 کسوتان باز نایب شیخ

[illegible][illegible]

[illegible]

در غایت از تو این زمان
 و چون بگفته چو بدید گدار
 بیان آید و فلک از مشرق
 و از خدایت شیرهای پیونجا
 دوازدهم که از تو چون برسد
 و طلب شیر و گوشت
 کار و فزون جان آری بای
 یک یک از آب زردون نمان
 دندان کن باشد فزون
 تا باشد قلم را دانها پناه
 و بهر دو و از جیب شل خورگ
 و کشید با پیس ویم ایوب
 و در از تو پنج خورده که در میان
 که ترا در زم کرد با جیل
 و در خط پایش تو من میدرم
 رسته شیر و ملام دانها
 و تو فقه خنده لب با بکشت
 من همی ترسم تو دست من بدار
 و به پناه اند و جیب سنگسار
 از خلاص و نیزه بیدار
 در بهر فصل آید از خزان
 خوش گزین از این انبیین
 که باغ فضل و نیکب غفور
 نشسته چون تاجیک مشک کرد
 روان شدن شمر و گار

یوه اړیکه چې مستقیمه شتون لري
 علامه تر ذلک التجا فی حق
 وګرځي چې په ما اعتقاد وینو
 ست شوه وختا که ما په شتون
 کون علیه هاشم دوی کشف شاید
 برهان جوړی که از برهان
 چونکه تون گړه ان علقه کون
 آن زمان یک چاوشو رازرون
 در جهان فیه درو شان از بهار
 پیشو لکان از دست پیچید
 چون سپاه پنج آمد بست دم
 که ترا گدیرد من شستم ترا
 اسیرت شدم که هستی خدنگ
 کسکه کفرش آمد درین چشمه ها
 من بیا من طمع و ادا و تم
 گفت حق و جدا گشت از من
 رهنه درین یقین در حکم داد
 هم فرو خد که پیر ارجا در کلمه
 قوه آرند و خند او به پیر
 آنچنان لرز که مادر بر و لند
 ببارین تان بگره نطق جادوان
 قصه شنه زوگان آورید پیش
 در مالک پیر و عباد و ملا

[illegible]

[illegible][illegible][illegible][illegible]

۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴
 ۱۵۷۵
 ۱۵۷۶
 ۱۵۷۷
 ۱۵۷۸
 ۱۵۷۹
 ۱۵۸۰
 ۱۵۸۱
 ۱۵۸۲
 ۱۵۸۳
 ۱۵۸۴
 ۱۵۸۵
 ۱۵۸۶
 ۱۵۸۷
 ۱۵۸۸
 ۱۵۸۹
 ۱۵۹۰
 ۱۵۹۱
 ۱۵۹۲
 ۱۵۹۳
 ۱۵۹۴
 ۱۵۹۵
 ۱۵۹۶
 ۱۵۹۷
 ۱۵۹۸
 ۱۵۹۹
 ۱۶۰۰
 ۱۶۰۱
 ۱۶۰۲
 ۱۶۰۳
 ۱۶۰۴
 ۱۶۰۵
 ۱۶۰۶
 ۱۶۰۷
 ۱۶۰۸
 ۱۶۰۹
 ۱۶۱۰
 ۱۶۱۱
 ۱۶۱۲
 ۱۶۱۳
 ۱۶۱۴
 ۱۶۱۵
 ۱۶۱۶
 ۱۶۱۷

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

کشتن و کینیدن و محنت
 که بجز فدا نیست این خستکار
 سحر بیت نیست است تیرت دیده
 تا دیده شود روز صاده بین
 پس چو بپوشد گر می در سب
 بیکه از عقد زن در یون شود
 که پس از خدای جهان شناسد
 که زنده تا طار از دل چقدر
 چون تخلص حق بود انبار
 نه زید که حقیقتا کجاست
 نه کما باشد به شیشه بهال
 رتق و خراکان بجا قلمه نمود
 و عصبه ها کبر را فرسود
 با التیاف زبان گفتن که
 جواب کو کناخ از عقل ماک
 مانند گنج خوش نمودیم لیکن
 هیچ از آن جان پس در آفرین
 تا نگردی است تراش و تیرت
 تا از آن سو بنگری با کز پیش
 که کز قشر و صورت گندم گو
 به چمنان که آتش زاده آرد
 زاده گدازان است از به آفرین
 میشد و با فیه گوناگون خیال
 دوست نماید از خورشید است
 حق که در با حواس در آفرین

کہ بندہ خدا کی طرف سے
 نہ گفتہ کہان نہیں کہایت
 سوسے آہوئے بجسکتا ہے
 جاہو کند و ہراسے دیگران
 بس کے ترکے غفلان شدہ
 بس سب کردان خودم غرور
 ہر استندست این نرم نذر
 آنگہ پیشیت کہ چہ کہ بخت
 جاہ را تو غافل بیخست لبت
 آنگہ اسکا حلق سے کند
 این سخن ماہان نذر دکان
 نہ نہا کا انسان جویس علامت
 ن در بلا و قیادون و س لوہ
 تا کہم نذر گفتن ایشان در
 مانی محال ہے شمع
 شوی بد تو بندہ نیازت خرید
 نان ہزاران صورت نقش و نگار
 از دھاسے دور بگذر سیت
 چون رسد بان نیاید جام کم
 چونکہ رگیے آہستہ چہر چیل
 کہ میں فیضے مصور خیال
 بے زہ سے دستہا با ندر ہے
 بریج ما نذ این موثر با اثر
 این مثل نالاقیست امیر ستار
 تا جو صورت باشد آن بخت خود

[illegible]

روز دیگر بر تپیانِ جنین
شترخان چو کس ز دیارِ بان
هر که در دینا گمان بود
بفرستی شوش عشقِ دناش
سجده نماز پرورشِ جگر
کاین جهان خیر و بد
غیر ازین پیرایه
که در دینا پیاپی خواهد آمد
تختِ جاقِ بستانِ جیبِ دینا
تا گمانِ کبریا نایست
چونکه عاقبتش ز صد گونه
بهم نشاید و ز داوود حد
پس کجاست نشینِ و نهنگ
هر چه بد بد نیست بد هم بد
چند از انداختِ بر روز
مردانِ کفنِ بر روز
گفت لیکن تا نه دے
غیر ازین هیچ فرسنگ
دوانِ غمایتِ مست
آن زمره باشد این
امروز دے و کس
ان غم خانه ز فتنه
کو در کجاست
دست بر کوبد ز داوود
گفت و مری الا

نعل و دیگر بر خدیوان اسیر
 زو نه خواهم هیچ و کشاید بان
 زو نه بر دست زن گنایک مال
 تماشایان دایره گشت گاه
 مانند خلق از جد بر اندر گشت
 کاین جهان باین جهان گری
 نیم تنه ز زنده و دیگ تنه
 گفت هر نو به نویش هیچ شود
 تا بر دهن شه گمان کاشکسته
 در میان ارمیان بر خاست او
 چون زمان او چادر بر کشید
 دروش آمد ز حرمان حلقه
 تا کند صد رجب انجا گذر
 همچنان کرد آن فقیر که به جو
 دست بر وزن کرد از تمجیل خود
 سر برین کرد از پر دست
 از خباب مانبر دست هیچ شود
 در گیسو با خدا هر حلیه کرد
 تجو که کرد این راه افاق
 حکایت امرو و کوریه خا
 آمدند و مجمع بدو وطن
 هم نشسته آهسته از ترس
 هم نهاد اندر بس خود بیت
 گفت هر تو گیسو ام ساک پرت
 ابله و بی جا بیت مانند ریگ

سوز و گریه بر لبها رسد
 لبیک فاش بر جگرش
 سخنش تنگ بخوابد
 زاده و بزرگ یک پرست
 گفت بخت شراب پرست
 خنددش سال سالان
 نوبت روز فقیهان
 روز دیگر بار کو چید
 ویش و شب فتنش
 میس بدید و زدنش
 در میان یوگان
 رفت پیشش
 گو که بنید
 در زند چید
 ناگیران
 گفت با صد جهان
 سر تو قبل موت
 یک غایت
 بگذریش
 قاه بالو طے
 مشتغل ماند قوم
 گو سه راز
 لوطی
 گفت این
 گو که

روز دیگر در محاکمات کربلا
ایستاد و غلمان و دیوانش
بر سر اهل بنهار اسایه اش
و در کمال کرم با جمیع جنّت
پیر گفت ای من تو کسے شرم
پیر تنها بر دران تو فرمای
یک خنجر از مرگ بر درختان
پاکش انداخت و قوم مبتلا
روز دیگر در پوشید از باد
او گناه و مجرم گفتن آن عزیز
سر فرو گذاشت و نهان کرد دست
که بحسبم در زندان پیش را
نور و انداز و در جبهه
معبر صدر جهان انجا افتاد
تا نهان نکند از و آن ده دانه
اگر بسته برین ابراب کرم
کز آردن غنیمت سازد
جد و اخوت است از حد و فساد
بے عنایت بان جان بدست
بجز و کوشید اسفند خراب
روز رفت و دشمنان شتاب
لیک هم چون ماهدرش بود
خشم از نقل کرد آن شب
گفت تو خجست چون دانا
کردم اینجا آسمان و آفتاب

[illegible]

گفته تا که این مگر نه رنگ که پیش آید قاهر چنان چون نهان شد در جای خیم نوبت گوشت از تن شد نوبت تو شد بپایان پیش را در دهان شد چون تن شد بهاک بران چو گوشت که از تو دست بیرون آگوش از پیش خوش باد طبع از پیش ط آه اسنان برین سخن سنه و زبانش بل در خورشید از دست رسات مگر داند چشم تا من از پیش دشمنان در جهان شست با زبانش حساست بهادر خیر کلام نشریح از در پیش که شود از تنم اگر گرم فیت به سکنین دان و بهر سخن از زبانش چون سوزد و دراز چون تغیر از شراب بزم اشیا به کار خواجه نصیر از خود چون بخواند در و شاه نصیر در کشید از بیم شیطانی سیدی به زلفت چنانکه گفت عقل فیت آن تم بر زبان	بر پادشاهت چنانک رنگ ما پادشاهش را هر کس نوبت داشت بنیر و سر شدم از زبان جمله مباح بود از زبانش بود و تیش چون برود دیگران در آن بهاک به شکر زدن به سار تو از نوبت باهاک این بود خوش از آن نوبت بر یکدیگر با بهاک شستن با شانی از شادانیش در پیش خود که در پیش از پیش بین چاه و در از بهر همچو در آن آب انگلی از زبانش بهر چوب جام که پیش از پیش بهر چوب منور چون ناز و شکر شد در بود و چون ناز شکر زن منور و زبانش بهر راز و بگویم به او دست و پا است بهمان حاکمی بهر نزد چون راجع اندازد و در چون سلی بر پیش زد و گشت شکر و در پیش شکر شک چون بهر یاد او باش با زبان	آتش اندر چو زنده خیم خوش جمله سمر برید و زیر پا تا که صبر از چرخ و لود که کم کن خود را و از خود دو نوبت اندم چو پیش پیش از پیش پیش خود شد در غم خود چون ناز و سار خان پیش خود به شانی با دست پیش سلبت با کمن بهاک شستن با شانی میکند شستن با شانی شست مجامعتش چون خوشتر ازین شراب و زبانش گشت مجلس گون چون از محراب از در پیش لبون که نمی بیند بدیده و ادشان کا نگذرد ناز و شکر تا راجع بهر ناز و شکر مستردان در گشت و اد استهوار و شراب احمر چون خورشید پیش از شراب چون اسیران به در خیر مهر زود و دوست است در زبانی مضامین سخت نیا به ناز و شکر	منه گفتیم که بکشش آنها که بود در میان جمله عالم را نشان داد اگر که نجات اگر که تو کم از خود گویند شکر غایب تو از غایت پیش از کون و مدینه وقت پیدا کردی بهر انچه پنج سال با شکر پیش سرمه به دست خود را و کم این حکایت گویند کن از خود با شانی است از زبانش خوش چون کشید پیش بهر اختیار که بهر خود و شکر شکر منور و شکر سیده آغاز کرد حق ناز و شکر کان از کون تا بهر ناز و شکر شکر چون بهر ناز و شکر شکر از زبانش چون ناز و شکر تا که باشد حق حکیم این قاجار از غایت که گوید بهر شکر شاد بهر ناز و شکر آفتاب مشرق و شکر عقل که عقل در گراش کرد گشت و شاد و شکر یک کس که دید و شکر
--	---	---	---

لوحه کبری در پیشگاه ملک فرزند ملک کسری خان ۱۲۰۶ هجری قمری

چون گشت در دامن گشتند زود	هر چه بود در دامن تن گشت بد و	هم چون در دامن تقییر گشتند	عباد زان سوی دامن گشتند
و ازین ملک بگذشتند	و از شوق نهان برداشتند	و چون بر اسیم او هم از سر برد	عشق شان به دامن گشتند
یا چو بر دیم هر سل که بپوشد	خوش انگند اندر تافته	یا چو اسفیل منار محب	پیش عشق و خویش گشتند
و از تقییر زان کانت گشتند	سکایت از تقییر گشتند	سکایت از تقییر گشتند	سکایت از تقییر گشتند
بود از کرب طبع و هم صاف حال	کمال زان عرب چون اینجا شیفه	کمال زان عرب چون اینجا شیفه	کمال زان عرب چون اینجا شیفه
چونکه ز عشق حقیقه بر پیش	اینها چه حال صورتی اند	اینها چه حال صورتی اند	اینها چه حال صورتی اند
نیم شب بقیه پیش و برت	از میان ملک گشت گشت	از میان ملک گشت گشت	از میان ملک گشت گشت
امرا یی آمده است اینجا	شد شکار عشق و خسته	شد شکار عشق و خسته	شد شکار عشق و خسته
پسین قوتی و ملک شکیال	مرزا رام از باد و از مجال	مرزا رام از باد و از مجال	مرزا رام از باد و از مجال
پیش ما باشد تو بخت ما بود	جان ما از وصل تو جان شود	جان ما از وصل تو جان شود	جان ما از وصل تو جان شود
فلسفه گفتش بجهت او خویش	تا گمان و کرد از سر و پیش	تا گمان و کرد از سر و پیش	تا گمان و کرد از سر و پیش
دست او گرفت و با او باشد	او هم از تاج و کمره ارشد	او هم از تاج و کمره ارشد	او هم از تاج و کمره ارشد
بر بزرگان و در بر خفا گشت	او بهر گشت بود من الا	او بهر گشت بود من الا	او بهر گشت بود من الا
تقصه که خیره آن شاه زمان	هست شهر و در میان آن جان	هست شهر و در میان آن جان	هست شهر و در میان آن جان
جان این سینه بچه کرم	همچو مرغ غان گشته هر دو	همچو مرغ غان گشته هر دو	همچو مرغ غان گشته هر دو
صد در آن سر یک جوان زمان	عشق خسته آلوده کرده گمان	عشق خسته آلوده کرده گمان	عشق خسته آلوده کرده گمان
این بود آن خطه که خوش گشت	من چه گویم چو خشم آلود گشت	من چه گویم چو خشم آلود گشت	من چه گویم چو خشم آلود گشت
گشتش باز از آن زمره گشت	سلطنت مأموره آن بند گشت	سلطنت مأموره آن بند گشت	سلطنت مأموره آن بند گشت
راز و خیم از خدا محسوس بود	او را بستر آسمان بود بود	او را بستر آسمان بود بود	او را بستر آسمان بود بود
زین لسان الطیر عام و خنده	طوطی هر دور و دور گشت	طوطی هر دور و دور گشت	طوطی هر دور و دور گشت
گو سلیمانی که در دامن گشت	دیو اگر چه ملک گیر گشت	دیو اگر چه ملک گیر گشت	دیو اگر چه ملک گیر گشت
چون سلیمان از خدا آید گشت	منطق الطیر نه زان گشت	منطق الطیر نه زان گشت	منطق الطیر نه زان گشت
هسته سیر غان بود از گشت	هر خیال و ناهایت گشت	هر خیال و ناهایت گشت	هر خیال و ناهایت گشت
نه لائق قطع است محبت	کامین است از این گشت	کامین است از این گشت	کامین است از این گشت
بر استقامت آن رویه گشت	آفتاب از برت کیده گشت	آفتاب از برت کیده گشت	آفتاب از برت کیده گشت

لایحه بجهت تقییر در دامن گشت

نوروزین و عری بود جان تنم
گدازد با تو گردن رسته
گدازه پوست را نهان
آن در گشتنش نصیحت میسر
نیز بهر یک شش خنجر
عقل باشد و مال و سر
نیز مضاعف خرد وین قریح باب
ایستاده و بار بینه چو مرکب
چون نشیند بر سر و بر سر
از بقیه خود که در گشتن ماند
چون بان پر شد مرغانی لاهان
بهر کرم طعمه در روزی تراش
تا بیاوردن غافل سوی آن
مستحق بکرم چوین العاقلین
زهر قاتل مشهور است و شوم
برق نوک و دزد و مجاز
لیک جرم آنکه باشد سرین
که کشاند بکارت به دل
خود نه بینه تو دل و راه چهر
کز نیم من گوش سینه گفت
را که گوی یک طغی چو برق
این در کشته ما از خنجر
کور بار بر سر از نهان
میگرزید از جفا پاسه
زین نفر و در چاه است و بچو

من ازین و هیچ چو تن زدم
بشیر و سم بر فرزند رفته
سیاست از خون لیس و شسته
که گن زان خطا خود را بنه
چون رو چوین نبوت تلخ
چون نادر عقل باشد ابر
از عوا باشد از روی صواب
در دهاک بر صند شگوف برگ
پس فدا زده ان مار گرسنه
که در مار و کدو و بزرگان نشانه
در کشته شان زور و بد و دانه
از فن مناسع و هر چه سبک
پاسه او گیر و مکار آن کردان
خنجره بر زهر اندر استین
این مرد و بجهت پیر و پیر
که در خطبات و راه تو دراز
از تو و آن که گشت با تو افش
در غار و غار و شب میل
در به پیشه رو گزیده که گو
را که از این به به با گشت
باز آن که گشت و بخت
یکه آن کشته جان کشته به به
ز آن کی گشت و بخت
و میان و طیان و شمر
مرزا یک آن غمایت یار گو

خواجه نیم و یکین خواب
آتش از خون بر پیشین
نصیحت ازین جمیلت میسر
بمن زهر و شمای دانه
و است آن که زان خطا
یا خطره و خطره است
عالمی در دست من از عوا
رشته اش چون شیشه است
که در دهاک و مار گرسنه
از عوا باشد از روی صواب
در دهاک بر صند شگوف برگ
پس فدا زده ان مار گرسنه
که در مار و کدو و بزرگان نشانه
در کشته شان زور و بد و دانه
از فن مناسع و هر چه سبک
پاسه او گیر و مکار آن کردان
خنجره بر زهر اندر استین
این مرد و بجهت پیر و پیر
که در خطبات و راه تو دراز
از تو و آن که گشت با تو افش
در غار و غار و شب میل
در به پیشه رو گزیده که گو
را که از این به به با گشت
باز آن که گشت و بخت
یکه آن کشته جان کشته به به
ز آن کی گشت و بخت
و میان و طیان و شمر
مرزا یک آن غمایت یار گو

مرکز مستر و کز آن
شیرین از خون آن لب
که در دهاک و مار گرسنه
بمن زهر و شمای دانه
و است آن که زان خطا
یا خطره و خطره است
عالمی در دست من از عوا
رشته اش چون شیشه است
که در دهاک و مار گرسنه
از عوا باشد از روی صواب
در دهاک بر صند شگوف برگ
پس فدا زده ان مار گرسنه
که در مار و کدو و بزرگان نشانه
در کشته شان زور و بد و دانه
از فن مناسع و هر چه سبک
پاسه او گیر و مکار آن کردان
خنجره بر زهر اندر استین
این مرد و بجهت پیر و پیر
که در خطبات و راه تو دراز
از تو و آن که گشت با تو افش
در غار و غار و شب میل
در به پیشه رو گزیده که گو
را که از این به به با گشت
باز آن که گشت و بخت
یکه آن کشته جان کشته به به
ز آن کی گشت و بخت
و میان و طیان و شمر
مرزا یک آن غمایت یار گو

شماره اول
فصل ششم
۵۸۳
نوروزین و عری بود جان تنم
گدازد با تو گردن رسته
گدازه پوست را نهان
آن در گشتنش نصیحت میسر
نیز بهر یک شش خنجر
عقل باشد و مال و سر
نیز مضاعف خرد وین قریح باب
ایستاده و بار بینه چو مرکب
چون نشیند بر سر و بر سر
از بقیه خود که در گشتن ماند
چون بان پر شد مرغانی لاهان
بهر کرم طعمه در روزی تراش
تا بیاوردن غافل سوی آن
مستحق بکرم چوین العاقلین
زهر قاتل مشهور است و شوم
برق نوک و دزد و مجاز
لیک جرم آنکه باشد سرین
که کشاند بکارت به دل
خود نه بینه تو دل و راه چهر
کز نیم من گوش سینه گفت
را که گوی یک طغی چو برق
این در کشته ما از خنجر
کور بار بر سر از نهان
میگرزید از جفا پاسه
زین نفر و در چاه است و بچو

اینکه در این عالم بود هر کس این
آیه را به پیش ببرد زان بیت
تا هر چه در کار او شود
عین شش غارت گشته شد
او که کعبه اش میشود محفل
او گمان برود که کعبه
خانه آمد گنج نهاد با نیت
باید آمد قند شکر از دهان
آن دو گفتندش که اندر جان ما
گر گویم آن نیاید راست نزد
گر گویم آتش را نورست
چین برین آیه چهری از دل
شاه را کشوف یکیک خاک
کلمه رخ بداند زان سر
و آفت از سوز لعل این و نور
صورت آتش جوایان یک
شاهزاده زود شده زان زود
و در دین یک در نور عارف
و که نو چشم دول شدیده با
پس معرفت نهو شاه شمع
دست و دفتر اکرم ملت زد
بست چندان ملک کوشیده
بندگش خیان در خیر شد
صوفی کا زلفت خرقه و جوار
بازده آن خرقه امیو اتورین

چند در عالم بود هر کس این
آیه را به پیش ببرد زان بیت
تا هر چه در کار او شود
عین شش غارت گشته شد
او که کعبه اش میشود محفل
او گمان برود که کعبه
خانه آمد گنج نهاد با نیت
باید آمد قند شکر از دهان
آن دو گفتندش که اندر جان ما
گر گویم آن نیاید راست نزد
گر گویم آتش را نورست
چین برین آیه چهری از دل
شاه را کشوف یکیک خاک
کلمه رخ بداند زان سر
و آفت از سوز لعل این و نور
صورت آتش جوایان یک
شاهزاده زود شده زان زود
و در دین یک در نور عارف
و که نو چشم دول شدیده با
پس معرفت نهو شاه شمع
دست و دفتر اکرم ملت زد
بست چندان ملک کوشیده
بندگش خیان در خیر شد
صوفی کا زلفت خرقه و جوار
بازده آن خرقه امیو اتورین

زهر نیکو در دین که بین
آورد تا نماند و چه را بچیت
کعبه او را به قفسه کشند
موجب در دین بیت آورد
از چه است این از غنایات
به بر دل بیت خود در میکشد
کاش از لطف خداست
نیکو کردن بر دین نیکو کردن
او و خور را به ستوری بدایا
در گویم آن است آید بر
در گویم این سخن و شورست
که مجال گفت کم بود از زمان
اول و آخر خود زان لیل
که غلف خوار گردید
مصاحبت آن به کشتن زود
میخند آتش بود در جان یک
و معرفت شاه جاش شده
به بود از صفت حرف و صفت
دید خواجه چشم او عین ایمان
در بیان حال او کشته و لب
بر سر سرست او میال دست
بخشش انجا و با خود بر سر
که شمع اندر دل او سرش
که در دین بر سر سرش
که نمی از دین آن میخند بدن

پس به نیکو در دین که بین
آورد تا نماند و چه را بچیت
کعبه او را به قفسه کشند
موجب در دین بیت آورد
از چه است این از غنایات
به بر دل بیت خود در میکشد
کاش از لطف خداست
نیکو کردن بر دین نیکو کردن
او و خور را به ستوری بدایا
در گویم آن است آید بر
در گویم این سخن و شورست
که مجال گفت کم بود از زمان
اول و آخر خود زان لیل
که غلف خوار گردید
مصاحبت آن به کشتن زود
میخند آتش بود در جان یک
و معرفت شاه جاش شده
به بود از صفت حرف و صفت
دید خواجه چشم او عین ایمان
در بیان حال او کشته و لب
بر سر سرست او میال دست
بخشش انجا و با خود بر سر
که شمع اندر دل او سرش
که در دین بر سر سرش
که نمی از دین آن میخند بدن

پس به نیکو در دین که بین
آورد تا نماند و چه را بچیت
کعبه او را به قفسه کشند
موجب در دین بیت آورد
از چه است این از غنایات
به بر دل بیت خود در میکشد
کاش از لطف خداست
نیکو کردن بر دین نیکو کردن
او و خور را به ستوری بدایا
در گویم آن است آید بر
در گویم این سخن و شورست
که مجال گفت کم بود از زمان
اول و آخر خود زان لیل
که غلف خوار گردید
مصاحبت آن به کشتن زود
میخند آتش بود در جان یک
و معرفت شاه جاش شده
به بود از صفت حرف و صفت
دید خواجه چشم او عین ایمان
در بیان حال او کشته و لب
بر سر سرست او میال دست
بخشش انجا و با خود بر سر
که شمع اندر دل او سرش
که در دین بر سر سرش
که نمی از دین آن میخند بدن

ملق ملا از بنده و حق مفسون
 انگه دارد تو شناسش آن شناس
 دین سبب که عالم ضال را مونس است
 یا بطنی در اسیر و یا قیام
 دامن محبوبش و حضور
 و رنج این است ^{حق} مطلق منقذ و
 گدازنده و بنده و رقیب و
 گرفتار و غرق و برین صند و تها
 و همچو تاضی باشد او را از ^{سین} قیام
 تیش را گوئی کین شد و تجم
 چون که بر خیزد رستاخیزان
 نایب گرفت صند و چرخ
 گفت شرمی دارا گوئی ندان
 بر کشیم گریه از زخم
 ستر کن تا با تو ستارے کنند
 آنچه بر خود خوابت بود این سپهر
 آنچه ز پس سجده از نفع و ضرر
 آن عظیم العرش عرش امیر
 روبرو تپ باش بر این عرش
 و آن جزا کاخ رند زیم و زین
 گفت نایب کی یک با و یک
 ماجر ایستاد شد زمین زید
 زین سبب پیغمبر با و تبار
 گفت کس را انهم و لا یست
 چون باز آمدی جوت ما و ما

اینست در شب زانیان و سحر
 که در روح این جهان و دهر
 عارض ضایع خودست و چون
 یازده ای او ز مادر زاده
 در قفس از قفس آرد گذر
 این سخن بپس چوین که زنده
 در سما کی نیست مستحق بود
 به چو قاضی جوید اطلاق
 که بر یکدیگر از جانش شاد
 در تر جانش بیا ماه قارعه
 به که زنده شنید این خبر بهمانه
 کفایت خود پیشتر ز رسیدن
 نیست مندرق ننوید الود
 تا نباشد به تو حیف و آوار
 ماه بشیایست به پیش مندر
 به گشتن کن از هیچ و گزین
 برکت سپند هم از جبهه
 سخوت دوش به همه جا بیا
 نیش بهی دود بهی نیش
 به چو آن با این نمادین
 با سواد به اندر شادیم
 در صدر هزاران آرد خدایه

از هزاران کس کی خوش بخت
 آن جهان دید باشند این
 آنکه هرگز نرسد به نیکو اندید
 و برق آنادای نبرد جان او
 شمشیرش ز تیغش سحر عطا
 گفت منخند نیست از روزگار
 فزون مندرق نوز و منکست
 آنکه روزان کشتن از نشان
 سرور گفت آن حال شاد
 شغل باگذارد و در اینجا
 برود انقضای وقتش
 من نمی فرود از غبار
 گفت بی درستی که خود فاسد
 گفت بهر تبار کشای راز
 بیشین من مندرق چون ناز
 آنچه تو بر خود روا کرد جهان
 زانکه بر هر صاحب دزدین
 گویند خوش تو چه بسته است
 پس من با خود چه آید
 گفت اگر آنچه کردم آسم
 هر چه آن گنجی که بشادان خوش
 زبان من بیکار نمایی
 بخت و اقبال فعلی مراد
 لیست مراد آنکه در وقت کند
 هرگز بهر زمان شاد و خوش

گوید بانی که بخت بدست
ناید آن خدای بخشش گزین
او درین اعتبار که خواهد رسید
بست صندوق هدیه آن
در قفسها میرود و او با بسیار
خبر سلطان و بوجه آسان
درین یاد که بخت بدست
که بپاشیده پس بر فغان
که بر در محکمه تا خسته چو باد
ازو خبر رسید این صندوق را
تا بقی حسن را از پیش
که خرید و ریخته لشکر کشید شمار
سیح نازیر بکلمه این است نیست
به بخت حق خرم این جهان
شورش را اندر پادشاهان
و کین از نهایت زبده کسان
میدید و این پیش ازین
هین مجنبان خبر بدین و در آن
میرسد بامر که چون بخار
ایک ماه بعد از آن که باورام
از شیریندیز او بدین در
با اقصای محمدیانت میخیزد
نام خود و آن علی و الانا
بنایت زیارت بر کند
همچو شکر کسین از روی کین

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

یک یک میگویی به مردم شکرت
 حمد با پوشیده و در سنگشان
 در میان شش به نیست از هیچ
 فلق عیسی از سر مردم بود
 عکس آن از پست نعل شمشیر
 نهان تیر و پشیمان حال از آن
 باز بجا آن خوبه ز نفس
 درن بر قاضی و آمد بازمان
 بهست فتنه غمزه عمارین
 گفت قاضی رتبه و شکر بیا
 زوشنیده بود و از زبون
 یک گیرم مزارم من کفن
 محنت آن شش پنج با نخت
 او شش از پنج مار گشت فرو
 شد اشارت و اشارت اول
 دایره با کایخ سبک تن
 دلو به دگر از چ آب جو
 دلو با دایره چرخ بلند
 از گنج آرم شمال شکست
 مار سیت از دست فتنه
 فتنه در گرد و فلک زمین
 از تن گشته شاق جان هست
 از کلیم الله روان اندر مند
 از هر اران کعبه جهان در س
 که بر اسن سجده این طین گشتم

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

بیزبان چون گلستان خوش نصیب
 مست و قانع خوش عیش و نیش
 قاشان بے لاف گفتار فصیح
 نطق آدم بر تو آن دم بود
 از دین طریقت حرم طمع
 بآردن نوجوی سال
 رو بن کرد و غایت اسمیت
 مزنی را که آن زن ترجمان
 لیک آن حد قشود زاده ازین
 نادهم کار ترا با اوست
 در شری میع و در حق و درین
 و قیام فاسد پیش بچین
 یار اید شش درم از دست
 خوشتر است پیش بچین
 جابجا از او بام طراست
 جسم او چون دلو در چارون
 دلو او فارغ ز دلو صاحب
 دلو او در صحن زورمند
 فکروا فکروا آید و نه آید
 صد هزاران دین از دست
 پیش آن خورشید چون آید
 چند نامد جو در شکست
 و آنست از خون ستازین
 در خط انوار حضرت
 سوری برون آفتاب چون

نیز بان گویند مرد و سینه زار
 جزو جزو آستان از شاه بهار
 ماهی فلق خوش تنها نیست
 تا زیادت گرد از شکایه و غمات
 در حال نفس خود بخیزد مرد
 دیگر روزهای شش است
 آن بویقه یا دستخدا بکن
 تا زبانش از گفتن خاش
 چون نمی یاست آوازی بشت
 جوچی اندک خاشاخت زرد
 گفت نفقه زن چنانچه تمام
 زمین سخن تا خاک زبانش
 نوبت من نوبت اهل آن تمام
 رست ازین هیچ شش نیست
 زمین شش گوشت که نبود بدین
 یوسفان چنگال در دوش زده
 دلو با خود آب از بهر قوت
 دلو چه حاصل چه پاسبان چه
 صابر لیلان مرد و نهان در یک
 آفتاب در یک دانه نهان
 اینچنین جایی که در خور نیست
 آنمیز امان جویبار از شر
 ام حبیب آمد نهان در غارتن
 سجدگاه لامکان در میان
 نیست در چشم را نیکو بال

شکریہ بشکریہ مدد فرما
 جہنم شان چون بچ برادر
 ہر زبان خلق از تو پراغ
 بس نہات و گیسو از نہات
 از خریداران خود فاعل مشو
 آنچنان فرمود و صابون
 پیش تماشائی لکھنوی گوشت
 یادناید از بلاست مائیش
 خمر پنهان زن سود سے نہات
 کہ بوقت تقیہ و منہوق بود
 گفت کہ بیان شرح بہتیم غلام
 یاد آور آن فعل و انباش
 باو گیس بازو دست ازین بد
 از ویرای آن ہمہ کرد گشت
 چون برادر پیسے را از درون
 رستہ از چاہ و شہ مصری شہاد
 و لہو و قوت و حیات جان خو
 این مثال میں کیا است اگر اچھ
 صدکمان و تر دست ناو کے
 ناگمان آن فرمہ بخشایمان
 بین و شہد جان بین ہر دور
 انہو سحائے نہان در جوش
 گنج ربانے نہان مبارق
 ملبوسان راز تو در آن دکان
 تابہ جینے شمع نور جلال

کلاه پیش شایان این
 هیچ کس که بپوشد
 صورت از دستش آید
 پس تمام شوق جان بست
 حال آن که شایان ای خست
 آن که از عاشقان باشد
 بجای آن شایان این
 زمین گدازد شایان
 کف شاه از هر کس
 باور پا از عشق نتوان
 زمین هر که بگردد
 ز قش و قریه گزین شد
 ز قش و قریه گزین شد
 گوشت کبریت و قریه
 گوشت کبریت گزین شد
 هست از این و جرم
 رفت عمرش جاده نصرت
 در دزدان گمان این
 این مباحث تا اینجا
 تا بهر یاسیر این بود
 این خوشی مرکب چوین بود
 تو همگی محب جانش
 آن که در خواب نمیزند
 آن که شش کرب چوین

با آمدن بخت شایان این
 یک جان با جان جانش
 خفته در غمت او کن
 رنجایش هست هر است
 و بیان نوازش و احترام
 به چو ماه از گدازش تازه رو
 رنج افزون شود و در چنین
 سارا نسبت بدن هم ساخته
 من از هر خطه قریه جدید
 با یک عشق نتوان یافت
 هست این هنگام هر دم
 و بیان جایش جرم این
 میشد و در غمت او کن
 بین چو چایان او را
 در رنگ و در هر کس
 و قیامت یا قیامت بر او
 ملازمست کردن بر او
 تارسیه و سیر این رسید
 او شایان جانش خوشتر
 هر چه از این پس شوق
 بعد از آن مرکب چوین بود
 بجز این را قیامت
 او همگی محب جانش
 صد هزاران کف و قیامت
 خفته شد و تا بهر

بهشت گدازان این
 این بهشتی است چوین
 درین مقامات و جانش
 و نمی شوق جانش
 ایا و این خوشی چوین
 ناله این رنج
 زمین بهر خوشی
 دل کباب جان نهاد
 صد هزاران کف و قیامت
 با زبان پا و درین
 رخت و قریه
 باک و شایان
 و نه تا شوق تو
 تا بهر قریه
 من جی ام تو
 تا بهر قریه
 فیت و شوق
 میخوام رخت
 هست بجای
 تا بهر قریه
 فیت و شوق
 میخوام رخت
 هست بجای
 تا بهر قریه
 فیت و شوق
 میخوام رخت
 هست بجای

و بهشت گدازان این
 این بهشتی است چوین
 درین مقامات و جانش
 و نمی شوق جانش
 ایا و این خوشی چوین
 ناله این رنج
 زمین بهر خوشی
 دل کباب جان نهاد
 صد هزاران کف و قیامت
 با زبان پا و درین
 رخت و قریه
 باک و شایان
 و نه تا شوق تو
 تا بهر قریه
 من جی ام تو
 تا بهر قریه
 فیت و شوق
 میخوام رخت
 هست بجای
 تا بهر قریه
 فیت و شوق
 میخوام رخت
 هست بجای

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

شعری و مثنوی

نظر ازین بر دوست است
مایل آن شهر از ازین است
که چوین بخور بود آن وسط
شاه پیش گفت تا کاین کی است
پس سخن گفت پور آن پادشاه
از نوازشهای آن شاه حمید
در دل خود یافت عالی مقام
فره و پیش او چون آفتاب
در نظر پادشاه کس گنجد
صد از آن پیش پیر شد پدید
از غبار و کوب آن شاه نه
گشتن که نقل برید یکدم است
علم و آسای با نرد و دانسته مان
آینده از مقام و مردم زبان
با دست سقا چون شمع زن
آرد با نیت هر روز رخ بود
چون تو مان نیستی او زنده
گفت تو زان که کس نکند
آن جوان را آن ضعیف آخر کرد
تا که گفت از حال تو بود
باز صید آرد بخود از کوه سار
منطقه که زوی نبود از مهر است
تا که زین محبت عن بوجا
تا بدینست که از ده
تا که در آن است بدین

شرح آن گفتن بر دوست است
آمدن بر او و پادشاه
که چوین بخور بود آن وسط
شاه پیش گفت تا کاین کی است
پس سخن گفت پور آن پادشاه
از نوازشهای آن شاه حمید
در دل خود یافت عالی مقام
فره و پیش او چون آفتاب
در نظر پادشاه کس گنجد
صد از آن پیش پیر شد پدید
از غبار و کوب آن شاه نه
گشتن که نقل برید یکدم است
علم و آسای با نرد و دانسته مان
آینده از مقام و مردم زبان
با دست سقا چون شمع زن
آرد با نیت هر روز رخ بود
چون تو مان نیستی او زنده
گفت تو زان که کس نکند
آن جوان را آن ضعیف آخر کرد
تا که گفت از حال تو بود
باز صید آرد بخود از کوه سار
منطقه که زوی نبود از مهر است
تا که زین محبت عن بوجا
تا بدینست که از ده
تا که در آن است بدین

این مثال در کمال است
درین خود غیر جان جان ندم
که نیا بدین آن در حد علم
بسیار میگردید گون فتوح
پیش پیر هر روز خلقه جانی
انچه چشم صحران بنید برید
بافت از شکل غریب سر
گشتن که نقل برید یکدم است
علم و آسای با نرد و دانسته مان
آینده از مقام و مردم زبان
با دست سقا چون شمع زن
آرد با نیت هر روز رخ بود
چون تو مان نیستی او زنده
گفت تو زان که کس نکند
آن جوان را آن ضعیف آخر کرد
تا که گفت از حال تو بود
باز صید آرد بخود از کوه سار
منطقه که زوی نبود از مهر است
تا که زین محبت عن بوجا
تا بدینست که از ده
تا که در آن است بدین

یک و محسوس ازین بهتر بود
جانش برادر و برادر
بر جاده آن بزرگ که خط
که از آن برست و این هم نیست
که در او هم بدین پیش پیر
کمان نیا بدین صید خلوت
پیش او چون آفتاب
خاک گنجد شمع و صاع
از غبار و کوب آن شاه نه
پیشم را از حد حیرت آن بر شود
جز و غیر پیشم و زن بل من نرد
گشتن که نقل برید یکدم است
علم و آسای با نرد و دانسته مان
آینده از مقام و مردم زبان
با دست سقا چون شمع زن
آرد با نیت هر روز رخ بود
چون تو مان نیستی او زنده
گفت تو زان که کس نکند
آن جوان را آن ضعیف آخر کرد
تا که گفت از حال تو بود
باز صید آرد بخود از کوه سار
منطقه که زوی نبود از مهر است
تا که زین محبت عن بوجا
تا بدینست که از ده
تا که در آن است بدین

سلاح
آل و قریب
عین توفیق
تاریکی است
مبطل
عین توفیق
کیم فخر
میدان
آل و قریب
کیم فخر
میدان
آل و قریب
کیم فخر
میدان

چون کلج و جل جمع آمد به
شکر که مملو به و سلام
آنکرم خاسه بود زندان و یو
تا جبران ساوران لاشه فرو
چون بشیم زاک باره تنند
یا که آن کو خاک مار گس وید
طفل را که دوکان نبود جل
گر شود سال آن خام گمش
ماند خواجه نکره یار سم
چنین تا با بے دور ریه
ماکانان را که بر است
در تاداریم چون بیان پس
دکه نجا جده اش با جانی است
چونکه آنجا خشت بر خشته نهاد
گوهر فرخ سایه سنگست
گرست چون کیش ز تو خزان
تا که نور چراغ گرد سایه سوز
به طفلان حق زمین را در خزان
هان کن ای کار خواجه تنگ
چون سگ گشت بے بیج و شر
قوت نخوردی ز نور جان خواجه
آن گشت رسا و شکر خورند
کز من هم شاه و هم سزاوارم
آب کوهی من وقت نماز
چون شکر گشته ام عارض قمر

گشت زعفرانی جهان سوز از تنم
ایمن از فرخونه و سپر نقدر
کشر خمنان مانع مست از کاف
عقلها را تیره کرده از فروش
خاک جیشیم تیر می زند
همچو که دوکان بران چنگه در
طفل را حق کز آن نیا زال
طفل و حوریه او بر تنگ
حق کند پیش خشت خود گرم
بختش این خورده را گور می
گوش مارا که کشد از غفلت
دو مدین سکوه جاسه انس
سخت از منته و بانی است
فرور سایه نشسته نماند
پایه گشتن برین نور کسب
فاسکاف از بوس چشم و دیان
شرب نیا نیست ای وای نه
شیر گور و بطلان فشانند
تا تواند رفت بالغ بدنگ
در میان متغنا و محبت
ماه جانش همچون خورشید
زان شکر گشت ملک می چزند
چون عیان خود پیش دروازه
تا ز غیبه ز چشم موه می نیاند
باز باید که دوکان و گر

شکر کن اسیر و در پیش از قصه
خانه اشک لالت لالت نزد
آنکرم نیلوت دان با را یو
خبر روان کرد و ز سحر چون
بختی مانگ خود می زند
و این بر خاکان چون گردگان
میوه گر گشته شود تا هست خاک
گرچه باشد ز شکر و سحر
گر رسم یا ز بسیده ماندم
نیستم امید و امان هیچ
گرچه بازین نا امید در گیم
کام اندازیم و آنجا کام نه
بست صورت ساینی و نقاب
خشت گزین بار و بر کیندی
بر برون کی چو زو و سر
صدن بران بار گشتن از زندان
این مکان گناه و کورکان
خانه تنگ و ازین گور بار
خاندان گور و روضه و مدار
در میان متغنا و محبت
راتبه جان ز شاه و بے
اندرون زین شکر است
چون مراد صبر آینه
چتر بران و چو و خزان
هم قهر و ماه و خمار

کوز و خونه رسید و کوز
کاشش نیست از نیم در
تا بران و یو را و بے خور
کر در با بے زتاب و
بر کوهنیاں صومعه می بند
در نظریان خاک چون زندگان
پشته بود و خور و خواتندش نام
بدران طفل خورشید و امید
و محب این کند گرم کن گرم
وان گرم میگویدم لا باسوا
چون صلا ندست از لاله ایم
جام بر بزاریم و آنجا جام نه
نور به سایه بود و ز غراب
چون بختی و زو و شکر
پایه شد تا زو و شکر
از میان سنج بر خیز ازین
بانان را نگ و عیدار و کان
عقلگان را زو و بالغ کن شها
تا تواند کرد بالغ و شکر
از و زو و شاه و زو و شکر
و مبدوم و جان شکر میسر
گشت طوفانی راست خفا
بس چو با شکر خدای راتج
وقت روی زو و شکر
همچون شکر و اکنون گشت

دین نه چنان نفس نازیدن گزشت
 بشکر که هیچ بر لب است
 گفت آنرا چنین استی ادب
 من ترا سپید نهادم و کلام
 من ترا بر رخ گشت زرد بان
 مرغ در دست در قفاش طبع
 آن در خفا نهفته بود کم شد
 هر که خود بینی کند صفا دوست
 می از آن آدم حرام اندر جهان
 آنکه با خود بخورد می با خود
 بگویند که با خود می خورد از جام
 ای که می خورد است که از خود گسل
 دل بدلدار سے نه در از او شو
 هر چه هست این سینه از زمین
 خورد که گندم خانه زویر شده
 جان چون طایف کلان از آن
 اشک میرزا بود که از آن
 زدم گزیدی ز من از گشته
 نه بیکدیگر این طبع جان شین
 دروگان در دست نه بایان
 هر چه بر رخ نه خاکی سار
 نفس کا خودی نه بایان
 از زبانی بگفت آن طبع
 گشت نه بجا دم سینه زویر
 تا بگویم کاش که زردان مرا

صد هزاران تا نایب گزشت
 چون نهان از رخ اندر سیل
 این منزه و نون بود ای
 که غرض نیست تا زویر شمار
 تو شده در بر بن تیر حکمان
 پروانه آن گوشه گشته بود
 خانه شادی او بر غم شده
 منظر را گشت کشته در پوست
 که خوی خود بن شیشه از زمان
 این چنین منور از خوار و حرمت
 چشم بکشمایم بنیم صفا
 تا که از نهان جان بود
 غمخور او باش از زوی شاد
 نوازه شیر و خواهر خمر و کباب
 قلدر روی بادیه راه من شده
 بهیچ وجه نه خدویر از مجاز
 شیر را که دست سپهرم گام
 بر تو شد هر گندم او که زویر
 که چرا گشت من سلطان خوش
 هم کن کان در دستان بود
 که زویر از شیشه آگاه فیض
 گشت تا چون که نایب شد زان
 خطاب چون نایب از یک
 که قیض کردی جان ایشان
 در خون قربان کند بر من

صد بیابان زاننده بر من
 شاه رادل درو کرد از فکر او
 من چه کردم با تو زین گنج
 در خورای آن ملک فرباک
 دروغیرت آمد زویر برید
 چون درون خود بایان شین
 با خود آمد زویر گشته صفا
 دشمن من جهان خدین بهمان
 مستر خود و تصور زایدت
 و آنکه با او خورد و نوش ملال
 بعد از آن از خود بگسل
 جان بکشان و گزارد از جان
 نفس خود بخورد و گزارد
 گشته گندم بدان از او
 و یکان شربت و آبیار کرد
 بهیچ آدم و در ماند او از شین
 که دی نفس مبارک
 و حرمت که در دستان
 آه از باخوش و تنفسار کرد
 در شربت خود و با جامه در دست
 او نه اندر بلا گشته به است
 او نه خود و ملا به است
 خطاب چون نایب از یک
 که قیض کردی جان ایشان
 در خون قربان کند بر من

تا بدین چشم بر من برسد
 تا سپاسه صفا به کرد
 تو بگوئی با من از شین
 تو زوی از دین به نایب
 عکس در شاد و زویر رسید
 از سیکار سینه زویر کرد
 در آن گشته گشته شین خانه
 زانکه از خود بن نیا به نرساد
 دین به نایب شین به نرساد
 تا که به نایب زویر شین
 به نایب زویر شین شین
 تا به شین به نایب شین
 زویر او را با نایب شین
 که بکردن او نه در شین
 زویر آن ما و نایب شین
 در زویر به نایب شین
 به نایب شین به نایب شین
 قیصرین به نایب شین
 با نایب شین به نایب شین
 چون به نایب شین به نایب شین
 نفس کا زویر شین به نایب شین
 تا که زویر به نایب شین
 بر که زویر به نایب شین
 نایب شین به نایب شین
 از که زویر به نایب شین

تا بدین چشم بر من برسد
 تا سپاسه صفا به کرد
 تو بگوئی با من از شین
 تو زوی از دین به نایب
 عکس در شاد و زویر رسید
 از سیکار سینه زویر کرد
 در آن گشته گشته شین خانه
 زانکه از خود بن نیا به نرساد
 دین به نایب شین به نرساد
 تا که به نایب زویر شین
 به نایب زویر شین شین
 تا به شین به نایب شین
 زویر او را با نایب شین
 که بکردن او نه در شین
 زویر آن ما و نایب شین
 در زویر به نایب شین
 به نایب شین به نایب شین
 قیصرین به نایب شین
 با نایب شین به نایب شین
 چون به نایب شین به نایب شین
 نفس کا زویر شین به نایب شین
 تا که زویر به نایب شین
 بر که زویر به نایب شین
 نایب شین به نایب شین
 از که زویر به نایب شین

مظہار شدہ کہ در آن گشت
 این زمان کافر شد و روز میزند
 صد هزاران طفل بے ملیم را
 بین بکری و مرغ آن خصم احتیاط
 از پریا بیدان ملک عجیب
 گرگ درنده است نفس بچین
 زین سبب میگردد بوندہ فقیر
 نفس در آری بجای طاف
 جمله قرآن شرح نیست نفس است
 قرین قرین از نفس شدم بے آرد
 قصه گویند که آن نفس گوید
 شاه چون از خوشدیدی وجود
 گفت که آن پیر در حق باریست
 گشت شد در فوج او میگرفت
 شکر میکرد آن شهید زرد خد
 آن قمارباز رفت ہم بر پوست
 آن سویم کامل ترین هر سواد
 من بطول قصه شستم ماکول
 آن کی شخصیت بخت برگشت
 سہ قیر ووش چو سہ سرور و
 گفت هر چه چکانه و سیم و درست
 گفت فرزندان بهاضی کامیز
 ما چو تمیل ز برابر سیم خود
 تا بسیم کامی ہر یک
 کامی را کردہ اندیشیان سند

از خجتر پیش پوشیدہ گشت
 کبر و دھوا سے خدائے میکند
 گشت از تریا بد بر سیم ما
 ہر کرمی زایمی گشت از خباط
 تا غرور و رش در ظلمات نسب
 چہ بماند سے منے بہترین
 سلسلہ از گردن سگ بر گیر
 بر سیم چوین او شیطانی
 نگارید مصحف آن شہرت کجا
 خجست قصہ تیرا نہ اوہ کہ زخم خوردہ از خاطر شاد
 پیش از استکمال فضائل دیگر از دنیا فرست
 ششم مخیش آن خون کردہ بود
 گفت اند خلق او آن پیرست
 دوست حماد کہ کشند ہم دوست
 کان بزد جسم و بر معنی نزد
 دوست از اسود دوست رفت
 صورت و معنی بکل در بود
 من غرق بحر معنی تو محمول
 مثل وصیت کردن آن شخص کہ لیسہ دست
 کہ میراث او را بکاہترین اولاد او دست
 آن بر ذراں ہر یکہ کو کاہرست
 نگذریم از حکم او ما سہیریم
 سہر چہ سیم از چہ قربان میکند
 تا بدائم حال ہر یک بیشک
 کار و شیان را چو زیروان سے کند

ہمچنان نہروان اطاعت ما
 رفت سوسے آسمان با جلال
 کہ خجست گفت اندر حکم سال
 کوری اوست طفل منجس
 دیگران را اگر اب و دم چھوید
 دینا است صد گل را گل
 کہ ما گشت این سگ ہم گشت
 تا سیمیت از درازنک پست
 در نفس و ادیان کالت یافت
 چون بکیش بگردان بکیش
 عقدہ کرد آن شاه دیادل
 وز باشد ہر دو پس حمله است
 جسم ظاہر عاقبت خود رفتی
 گر چہ از فرار شہادت گشت
 دفتر ملک خلافت کو گرفت
 انگیز از ذلت چو چرخ نیاز
 گفت با قاضی بوسل اندر کرد
 سمع و طاعت میکند از دست
 گفت قاضی ہر یک با تائیس
 عارفان از درو جان کاہترند
 کار و زیوان را نمی بنید عام

زیر پا ہنسا از زہل و سگ
 با سگ گرس تا گن برین قتال
 زاد خود را ہر دشمنی بہ قتال
 ماند خونہ سے در درگشت
 او نہایا بید گوہر با حبیب
 نفس گشت گھر ناک پرست
 با شہرت نفس گوہر گشت
 ہم شو چون موزہ بریاست
 در قتال انبیائے حق گشت
 ناگمان اندر جهان میز و لب
 بہر او را بعد ساسوے گوہر
 دیدیم از کشتن کجھو بہر
 آمد و بدستہ او بہر
 ہم گشتہ خلق و ہم نام گشت
 تا ابد سہنجہ او ہر شاد گشت
 آخر از عین الکمال و ہر گشت
 سے منور گردین نامے شکست
 یافت عقدہ از کردہ ساس
 گفتہ با نذر بہریت پیش پیش
 و قصہ شیان کردہ او جان و ہر
 بعد از ان جام شراب دگ خورد
 انچہ او در مود بر نا اعداست
 تا بگوید قصہ از کامیش
 زانکہ بے شد یا خرمن سیر
 مہیا سانداز کند صبح شام

نہروان اطاعت ما
 رفت سوسے آسمان با جلال
 کہ خجست گفت اندر حکم سال
 کوری اوست طفل منجس
 دیگران را اگر اب و دم چھوید
 دینا است صد گل را گل
 کہ ما گشت این سگ ہم گشت
 تا سیمیت از درازنک پست
 در نفس و ادیان کالت یافت
 چون بکیش بگردان بکیش
 عقدہ کرد آن شاه دیادل
 وز باشد ہر دو پس حمله است
 جسم ظاہر عاقبت خود رفتی
 گر چہ از فرار شہادت گشت
 دفتر ملک خلافت کو گرفت
 انگیز از ذلت چو چرخ نیاز
 گفت با قاضی بوسل اندر کرد
 سمع و طاعت میکند از دست
 گفت قاضی ہر یک با تائیس
 عارفان از درو جان کاہترند
 کار و زیوان را نمی بنید عام

وصف حالات مولوی تقدس در حجب مشنوی از انظار ارباب روشناسان

عمدة السالكين زبدة العارفين قدوة المحققين مولانا قاسم مرحوم الوصال عليه الرحمة

مسلم
عسکری
مختار

11

کتابخانه
مجلس

فصل گزشتہ

مجلس

卷之四

21

10

متناظران کتب متعاب
 با گنجینه اسرار عشق
 کاشفت قرآن و حلال مثل
 موج دران گشت هر ماحظ
 لازم آمد چون شنید سی فال
 او جلالت الدین محمد شمس نام
 او طبعی نیز غم راه کرد
 چون پیشاپوش گشتند
 ویدش اندر کودکی علامه
 غم حج گردن حج گدا
 همچوین از خاک پاک بنیا
 کردشان پرورد اندر نیمه راه
 کماذران ملک فرود آید خست
 بد علاء الدین سلجوقی بروم
 بعد حیدر عمر او آمد سیر
 لیک نافضل بدیش پسند
 حبست زابل کی رنج دور
 چون زمان شورش انگیزی رسید
 کماذران ملک ست دل شورید
 اندر افکن آتش در سوخته
 چون فروغ شمع اندر روم نیت
 هر کی از دوسه زیر شمع فید

مخزن اسماء و قانون میده
 مایه است گرم از زبان عشق
 درج درو حال قطاب ریل
 انضام منجر سراید غرض
 از وقایع ایشنبوی حوال او
 فیه جاء الدین فیه یو پیش کام
 ترک بیت و غم بیت اند کرد
 باید در محفل عطار رفت
 داد از گفتا ز خویش نام
 سکه شام آنکه علم افراشته شد
 بسته هست باور و نه بریا
 داد جان بشوق دیدار آنکه
 فتحیایا بیدار اقبال صحبت
 حاکم و فرمانده آن مرز و بوم
 مولوی شبست بر جا پدر
 مرغ طبعش داشت پیر از بلند
 چون صلاح الدین چون ابن خلدون
 دوره شمس تبریزی رسید
 طالب شایق و صاحب دیده
 تا شود پاتا بسرا فر وخته
 هر کجا نیک اختر می زرد نور تاب
 سمشین شیران در همان او کشید

جند ازین نامہ فرخنده قال
ساکنان راہ را روشن ساز
بہترین قافہ فی از شیر سلوک
چون نمودی نحو من سحر شبنوی
گرچہ آن نظر الی من قال است
چون پدرش از پنج کردہ ہنگامہ
ہر کہ دارد عزم راہ ساکنان
شیخ بنیاد دین بنواخت
گفت زرداگان سپہر خوانند
ایں بیت المقدس و روزگار
سیدہ ترکہ برماندہ نام
لیک چون مسکرتانک حیل
پس بہار الدین زردا عتید
مقدم اورا غنیمت شمرید
جلوہ نمایان بفضیلتش معترف
غرض ہاشم در نظر بیودہ بود
ہرچنین جوان بد از برناویر
لکش اشارت شد ز پیر کامیاب
ماندہ طلبات حیرت نیز سوز
آرے آگہ چون کج شدہ منہ
دو روز ز زہر موی زاد و طریقت
گفت مولانا ز دانش خود بہت

روشنائی بخشش هم از عالم
یافته کالای فقر از تو رود
کارگاه فقر و آوب و آب
شسته بر جوانی جمال بودی
لیک کلی ز روز شاید نه است
کش طلال بزل زخوار زم شاه
حکام اول گفت ترک خاندان
در بعضی جا بگفته است
آتش اندر سوخته جانان ز
خانه خانه جاجا در جستجو
بود بر عهد ایشان را امام
شد حکمت و دینشان را
عزم فونی کرد خشت انجاشه
هر چهار از دل جهان شد بر
گشته از دریا می شنید
جذب بر غیبی دلش بر بود
تا حسام الدین شد اورا
که بسو روم باید شد شتاب
خیز شمسابر و شاق او فرو
تعدو طیبیان در او امید
کو سوار او در رکاب فریق
طالبان ازین بهتر قصه نیست

گفت کشف مستی شمع حورین	گفت نه ز نیت بهیجی حورین	گفت مستی نیت نودان بهیجیت	جمل اوان کلمه بهیجیت
این سخن بسود و غم راه کرد	مولوی را شکر آگاه کرد	روز دیگر وقت بحث و گفتگو	سوی نیم مولوی نهاد و کرد
یک کتبی چند نودان همسام	یک یک یکادیو پریان شد نام	گفتش ای شوی بگذرین ال	نیت وینا غیر علم قبل قال
تسیر شد تیره خاطر دین جواب	ناهار از دوا فکند اندراب	مولوی دین کرده آمد دل همین	گفت بیروی بر کردی چنین
دست بر دوان ناهار از زبان	ز اب بگرفت و نهاد اندر میان	مولوی را گشت حیرت بر نرید	گفت هر چه تا چه کردی ای فرید
گفت این عالم حال است او کبار	فرخنده را چنین حالت چه کد	مولوی دین کرده اگر شد حال	کاین گر باشد ز ابدال بهالی
دست نودان او بگرفت گشت	شد سر میان شیر پر زنجست	ترک عزت ترک لذت ترک کام	گفت و اسود و خیال نگنم
گشت آتش حقیقت مستغیر	تا که شد صد سوزیل بدر منیر	در وجود تیغ شد محو وقت	فقر را بگذید و پیش آمد غنا
دانی بایر و خلوت نشست	بر رخ اختیار کلی در بهیجیت	از شراب وصل به خود را شد	محم غلو ترس پارسد
نومردان در خان بود خوش	کو کجا بود این گدا سه زنده پوش	وز گنج آورد این مکر و دغل	که بزود و چنین صدر اجل
ای خدا اسلام شد خوار و تباہ	توبه الاسلام شد گمراه	نیت این دین بر ازل خدا	خون او باشد طلال است طلال
مولوی را بود پور سے بی فوج	بر سچو کنعان شقی از نسل فوج	بابه چون شمس را دساند دید	گفت کین خود ازین باب کشید
ز آنکه این برجم زنده کار است	گشت برینق از دوا باز است	حال مولانا از دوا ولید شد	مسند خود شرف بر جده شد
بعد چندین سال فقر و اعتبار	در یک از نامه کنگ و در بار	کرد نیزگی و خواند از غلو ش	شمس خود آگاه بود از ش
چون برون آمد خلوت آن فرید	تنج کین بگرفت و پیلوش درید	ماند خوش بر زمین دوان آفتاب	شد نهان حق توارت با کج باب
مولوی از اندوه اوزار ماند	بے فروغ شمس روزش تاریا	مبد سگاپند ترک خاک گفت	جان پاک او بجانان گشت چیت
بار دوان شمس حسیب اتصال	همچنین شد تا نهایت الوصال	ماشتان رازنگی آمد حجاب	چون بمیرد بر فدی یک نقاب
دو بود تا بستش دوستی رگ	دو نما ناز میان چون شد یک	جوے چون بر باشد از آب حفن	نبودش الا که آب محقق
چون تکی کرد ز اب تیره ناک	سحر فیر شد بسوش آب پاک	بر طریق دیگران بهنگام را	نیز گفتند بر خوان نامه را
انچه شد مستند اوصاف حال	سبب قلم کتاب شتوی بر طریقی که در کتب نظر رسیده		
قنوی را اصل و سبب از نخست	بجسام الدین او هم زد و شد دست	مولوی را گفت او که کای اصل	بس دوان گشت دیوان خزل
کاش بیک ترک این عنوان گنی	ذکره نغز به ز نو بنیان گنی	شیوه از نو بنا کن ای حید	انما الذات فی امر حید
مولوی گفت این بخاطر دشم	چند بیت نیز از ان بهنگام	گوشه دستار خود را بر کشاد	لنسخه بیرون کرد و پیش او نهاد
چند شعری را تباری شتوی	شعرا و محرم شد همسام از مولوی	با نرادران غنری و استگی	جست از دوان شتو را پیوی
نور و شبت سار و شت	او هم گشت و همسام الدین شت	تا که شد دین نامه نامی تمام	از غنایات خدای و اسلام

عنوان اختتام مثنوی مثنوی

تصفیه قلوب پاک عارفان بفرموده خداوند است که مستغرقان کعبه فناء بر سائل هستی آورده دور اسرار معرفت در اصدان
 بوطن آمان و دعوت نهاده سالک سالک رضا فرمود و تکریم نفوس قدسیه صوفیان از درویشانش پروردگار است که متکلمان
 کعبه و هدایت را از کتم عدم منجمه شود موجود کرده جوهر گرانبهاسه غرض عرفان در حادون غولوشان امانت گذاشته از کوچه مجاز هر و
 منزل حقیقت نمود ز سبزه خباب کبریا که از سرش نیشاک چون در چهره صفاست و نه عقیقه و لالیش که بسجود بندگان خاص محبت رو
 و بجای است مستان باد و وحدت تا از خمنازه جنت شراب سرچویش است بر کیم خورده اند بکوبان در و جراین ترانه و لکش می سر زین
 بدست که خورشید را صورت جام از دست و شراب شفق در خرم شام از دست و میگیساران حق حقیقت تا از خمنازه محبت گذشت
 راج از کیم الا علی یا فتیله اند بهر دست خوانان تضرع آرد لب باین خرم و دنو زنی کشانید خمر و کیم چنان دل سپین فرودست و هر چه پیشی بفرنگ
 نظر اوست و فرنگ بهاسه همان دلالان صفوت کیش نعت قدسی اساس حضرت مرسلی است که فرقه رسالت بر قامت بالایش چنان
 چست و درست آمد که از خمر قد موشش خود در برین نگنجید و محبت صوفیان طریقت آیین معرفت اندیش تذکره تجلیل حضرت
 پیغمبر است که عباس نبوت از زمینیکه زیب تن مبارکش گردید از تن زیب خوشی بمبایات الفخر فخری جاسم بر تن درید اثنی خباب
 قائم الانبیا حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم سبحان الله شد که مریدان است را بر آه شرح مبین اعیان الی الله
 فرمود و الله را هر که که گشتگان بودی خلافت را شمع ایمان بکف گذاشته طریقت بدایت و سبیل رشادت نمویا است
 محمد بادی او لا و آدم + محمد با بحث ایجاد عالم + محمد نظر آثار و حدت + محمد گوهر دریاسه قدرت
 همین باشد بهر ساعت کلام + باور لا و با صلیش سلام + اما بعد نیکشفت باد که حضرت مولانا جلال الدین رومی
 قدس ستره و سامی مثنوی شریف را بحکایت مردی که وصیت اخذ میراث بجا بلترین فرزندانش کرده بود رسانید
 دوستان را بپایان نیاورده ورق تصنیف برگردانید از حقیقت کیشان صدوق و اداوت اندیشان و اثنی حضرت مولانا
 جناب مولوی محمد با کیمی بخش صاحب که عارفی کامل و عالمی عال پارسان تصویت پرست و درویشی قویست
 بود شب در رویت صادق مشاهد نمود که حضرت مولانا ارشاد نظم و ختم آن داستان به رانی میفرماید و این نکته و ان بیت
 کتاب بر برگ بیان تغذ می کشد بیت و لا تا بزرگی نیار می بیت - بجای بزرگان نبایست + حضرت مولانا بوعده دعوت
 روحانی و امداد و هدایت و امانت را باستقامت انعام داده و امر قدس را با صراحت و جلیب تقدیم میگردد و انبار علییه یا موز خد و رقیب که الام
 فوق الادب بر بارگی عزم با خرم چست نشسته در مضارب بیان گرم جولان شاد و بخش حضرت روشن ضمیر و همین ارشاد قدسی تخمیر
 باصون آن داستان را بر روش و اقتدای کلام سر پا و الهام مولانا در نوشته بی طرح انظار قبول حضرت جلین و مطرح
 افلا بسند برگزیده کان جناب نیروان بنده و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المطاب

و سخن نیاوست حال مهران
 آدمی را از سخن بایشناخت
 بین نوشتن حال بار اترشی
 دشت گشتم گشتم برود گشت
 از گزاف جابه خواب اندر شدم
 آخرش بر خاستم بهر غم
 غالب غم محفل گشت زود
 غالب آمد کاپلی برین چنان
 از کسالت گشتم این برود وجود
 یک روزم و یک بس درود ^{سری ۱۲}
 زاده ان در کار دنیا کمال اند
 نفس کاغذ است از بوی
 انفس خوش را درانی گشت
 باش کابل بکابل کابل
 گفت پیغمبر که هر کس منقطع
 بود در دماغی باز بدور
 بود یک شتر را در پس حرون
 اتفاقاً در جمعه آمد به پیش
 مرد حیران گشت گفت یا خدا
 که کنم اندر صفایت منی رنگ
 پس نماز و نوح هر دو میر
 ماقبت به از تو گفت غم
 ابن عباس از پیغمبر نقل که
 زاده در مسجد سخن مشغول
 چون فریخت یافت از روز

مرد و ز سیرین پشت نهان
 غیر گشتی بر سر دریا که نداشت
 آبش یاران و نقد روشنی
 آتش این نبرد کرده و شست
 گشته کامل پاس به تبر زوم
 قصد کردم جانب آب و سبزه
 در وضو گشتم شتابان ^{مطهر} و دود
 که نکندم جرعه نان لندریان
 قرین این ماقبت خواهد بود
 از کسالت کمره مقدر و بود
 در اداسه بار حق بی کامل اند
 آنکه بهر عطش آبش و بهی
 میسر شود ترا چون نفس گاو
 از همتد بر دنیا ای مذلان
 تسبیح شد گشت کارش مجتهد
 و بیان نیک بر کدام لکه کار
 بر لبه دین ترک نماید کار
 آتش بگرفت از هر جا خورش
 نوبت منی آمد اکنون مر مرا
 میشد و آریس ^{منتهی} کا زرع تنگ
 و نه میدانم که عالم چون شود
 بهر چه رود و حق را بگو
 هست جمیع مسکینان فر
 جلد زانجا چنان مغرول شد
 مرد که و اینک خانه نبرد و

حق مستبد جان آدمی است
 اولین گفتا بدان حد کالم
 بر من می باید و باران زهر
 نفس نالان در پیر آب خشک
 خواب نالان در غلظت تنم
 یاد من آمد حدیثی از کشتن
 کردم اسباع و ذوات آب سرد
 از عیش می مردم و مضاجع
 کاهلی از آب خوردن منع کرد
 گفت رفیق گفته ام از کاهلی
 نفس پاکشند به زمان و آب
 نفس کشتن بسبب از قساوت
 کاهل و کاهلی در کار تن
 کاهلی میکند زیادت خوب
 کسی چون آب بر کشد نقص
 بنیادین پیش از کار دنیا
 میان نیز خود بخود دوست می شود
 و از زبان جماعتی سماع بود
 که سقای می کند شربت کجا
 بهر شتر و بهر گاو گند
 زمین مرد و اول از شاخ شاخ
 کین سماع باقی جان فانی
 کرد پس بیکر شربت خستیا
 با نیاز دل بعد خدع و خدع
 تا درین دم کار دنیا کم

باز نصاحتش زبان ادبیست
 کلوستان و تنبیلان را تنبیل
 عالمی مانند پنج بسته قریب
 غنایی اگر نخستین سبکینک
 و مبدوم افزود سرگردانم
 اسبغ ایران رسل خوش نفس
 سهری او دست چای بکار کرد
 بزرگوار بر باد بلبلان کرد و سرشت
 آب در و دست اسباب برد
 قاضیا تو قسم کن گر ماعلی
 یکدم آید بدو شان را شرب
 کوخورد آید بر غربت جوگا و
 چاکلی جستی بعامت از سخن
 روز راه دین در دنیا کوب
 گشت تفریش بدیده نزع
 داشت و جوت خود از جرش در
 بار با گنجی کردی از خون
 آب نمران روز برش سیکشود
 هم کجا یا هم ناهم کجا
 در شخص بسیاران در نیم
 بین صد گونه زانجان بود و پادشاه
 دل بخانی بستین از نادانی
 کش شتاب بدینا در شمار
 آهسته آهسته در جود و در کشت
 کزینا نه بیکاسب

[illegible]

<p>در این شهر بزرگ است در این شهر بزرگ است بایدیم مالا بسوسه نرسد آخرش شد کشت خوردن نیست در مسایه افسان گفت حاکم حجب کار شکست منع میکردیم دست میزدیم هر که کارین کند دنیا و دین زین سبب فرمود محمد مجتبی فرمود و پیشه بسبب صاحب روز این و آن خلایق یافته در فضا تیره صحرای عید برخی آمد از آن در هیچگاه بعد هفته قوت او برگ شجر و از آن آوارگی تعمیر بود فصل میل آمد برش میوشت جاده کشتش شمر طراه دوست هست عقبات ازین راه اگران رسمی تواریخی قوراه راست سالم کردی نماز روزه را که گیتی عادت تیر و یاب تیغ چون نماز بخش و منکر را برود همچو قوم موسی از تیره شست در نه چون آن قوم موسی از تیره اینچنین شد ترک مر بے ریا</p>	<p>بسیار غریب جان بزرگ است تا اینجا این مردن راه نموده تا دم آن کشت خوش تفت و در خوش منبر دوران آید گود بدان آب را این سو گذر خود بخود که دید انیس آب چون ندیدیم حاصله عاجز شدم بر سرش در یزدون و منکرگون که آتشک را غما من فتنها</p>	<p>گفت زن را این شهر چون آمده مرد را هر کوزه بان شکست اینچنین که آن در دست تو در حجب آمد آن مرد حشا آخرش پرسید از جابر عمار آب را میزدند اندر کشت خویش کرم حق این آب کشت تو را اند در دنیا سر فرود آورد شک در بیان این شنو یک داستان</p>
--	---	--

حکایت

<p>جان تبار بود و وحدت یافته توب نیروان را بنجا طر بر گزیده جز که اعراض ضروری گاه گاه کتر که خوردی سخن نه سخن گود گود نور آتیه بود شهر ویران معسرت شست باب در آخرت باقی دوست طیگر دود و قلا و زامی فلان ورنه در دهنش کلاه پاست توز آن صوم و صلوة تو کجا از خدا اتمهات خلقه در دریغ دان که در حق تو فایده است درد وان مناج گمنه منر گاه شست مار تے آواره در جوب تیره بے کمان تیر و چگون تیر</p>	<p>خلق را بگذشت در فضا بود و صحرای کی غار نهان در حجاب چون نبی بگرفت جا مدتی زینسان آن صحرای شست هر که بر دین جهان آفسورود نعل معکوس است حجاب این جهان سخن بار یک است راه آن حبیب زین سبب فرمود آن شاه شقیق همچو پر کار سیه همیشه در دوا جمله عمرت در عبادت ها گذشت تا چهل سال این عبادت کرده چون دهنی او عن اخصا بود اتباع آن قلا و زان بکین از سحر تاشب همیر فتنه شان همچو تیر سیه دیده باشی بے کمان</p>	<p>گفت این را منته آورده کاین شهر را من بیاورده این تو گدا را چه برادر خود کین زراعت را چگونه شد این زراعت را که آورده است او را که شد بر سرش پیش مردش او ان کشت کجای لایبال الله فی وادهاک کاینچنین باشد طریقی رستان دره حق چیست و چاک کاک در بر و خلق و عالم جملت مخفی گردید عارفان از آن دل غنیده از جهان بی وفا این غزال راه دین آواره فصل اینجا وصل مقبلی میشود تا نه در هرگز بر کس رایگان که رود به استقامت جز بسبب کالافتی اول بود ثم طریق لیک یکجا مانده بے انقلاب ز آنچه اول بود حال دل گشت تا کنون حرص و هوا را برود مشی است او را که حجت میشود تا بمنزله سی توب بے سخن باز شب را بر مناج خود همان که رسد او بر دهن یا گردان</p>
--	--	--

تشریح و تفسیر
در این شهر بزرگ است
در این شهر بزرگ است
بایدیم مالا بسوسه نرسد
آخرش شد کشت خوردن
نیست در مسایه افسان
گفت حاکم حجب کار شکست
منع میکردیم دست میزدیم
هر که کارین کند دنیا و دین
زین سبب فرمود محمد مجتبی
فرمود و پیشه بسبب صاحب
روز این و آن خلایق یافته
در فضا تیره صحرای عید
برخی آمد از آن در هیچگاه
بعد هفته قوت او برگ شجر
و از آن آوارگی تعمیر بود
فصل میل آمد برش میوشت
جاده کشتش شمر طراه دوست
هست عقبات ازین راه اگران
رسمی تواریخی قوراه راست
سالم کردی نماز روزه را
که گیتی عادت تیر و یاب تیغ
چون نماز بخش و منکر را برود
همچو قوم موسی از تیره شست
در نه چون آن قوم موسی از تیره
اینچنین شد ترک مر بے ریا

این کس بسیار دلی است به
 در میان ناز و تنگ او خوش تمام
 که گمان بود که در میان
 اندر در دست او استند
 حاضر در خدمت تو صبح و شام
 گشت خوش و سوسن بر گزینیا
 بازی آبی تو بخا و سحر شب
 رخ تو در باب من گذرد چو شود
 گفت خوب آید اگر در پیش گنم
 مال دنیا هست زهر سمنک
 گردن بخا بهر حق سازی تو هر
 چونکه خبری خواهد آن زن مجید
 می نیامد اندران صوا کس
 از رضا خط بسا اوتاد
 چند چوپان در جوار غار او
 روزی از تقدیر ربانی فقیر
 چون زانک و شیر بود او قطع
 مرد فانی در تزلزل شد و بود
 کردت پیر به بخا و حکم گنم
 گفت اگر شیرین بود قدر به بیا
 بعد از آنکه عجز و زاری به ما
 جلد شمر ما کار آمد از حسن زین
 به ساعی کس نه منزل نمی نمود
 مرد هر روز گنج آرم و خواب
 او بود و من بر در راه شو

رجوع بحکایت

همچو ابراهیم کرده بود بسا
 با هزاران خوبی و خیر و دلال
 دست نیست در ادب و بکشتار
 و آنچه فراموشی بجای آرم تمام
 که مطلق کرده ام چون من ترا
 از نکبت فاخته اند هر پید
 چونکه حکم حاکم نیست از دور دور
 روزگارد و صفت گورش گنم
 گریه ای بازش اندازی بنجا ک
 حق و دین حق و صفا با شرف
 میکند در غایب هر اسبابش بدید
 زانکه دور از خانه بود او بی
 گاو و زرع خوشگی آمد و فساد
 بهر کاه به آمدند از جستجو
 به حاجت بیرون آمدن از فقر
 فوری بود از جنبش مستطع
 پیش او این چالچوسی سر و بود
 تا بجای آرم و چون امر کن
 تا بر من زهر این نفس چو مار
 خواستی و آن ندارم و ای ما
 جلد میکنم جلد اگر در می نیست
 بر سر زانکه شستنی چو بود
 در قلع باید پیش در اضطرار
 تا نه بچد در دو گام از راه
 مدت ده سال به صورت کار
 فرق گوی بود با پوسیدن
 گریه دست قبلی به سرم
 مرد کامل از دور دور
 من گزینان از تو بخا آدم
 گفت از دور و پیش از تک آدم
 این گفت و از نظر مقصود
 صفت سازم در غایتی و دین
 یعنی بهر گور خود و نیاز کن
 آخرت اندر از قرآن برگزین
 تا بهر سال اندران غار کن فقیر
 از شر و گاو و خر از بهر چرا
 را عیان بهر چراگاه از لید
 کاه بسیار مرغی نیز خوب
 و چند س از بنی نوع بشر
 جمله چوپان بدو راغب شدند
 آخرش از راه عجز و صندیا
 دید چون در پیش ایشان خوا
 عرض کردندش که از خطا طر
 گفت در پیش از بهر یک بدو
 گفته است آن سید پاکیزه خو
 رو قدم برگز و قطع راه کن
 راه حق را چون تو آسان دید
 منزله بس بر خط از غار است

حالی آن در پیش داشت بجان
 باز هر که بود بسیار پیش
 باج عالم بود هر یک از پیش
 نیست از سلطان حق باز کن
 یافت کین پیش مردم دنیا بود
 در گشت از نور غار شد
 من کلام آن شد ملک قدیم
 و او را دید پیش هر که گشت
 تا شود در غایت مار آمین
 و من کن در گور و انجا باز کن
 نور و شرف و خیر سخاوت بر زمین
 بود و ریاد خداست مستحکم
 هم نمیشد آنجا مطلقا
 قصد میکردند سوسه هر صید
 آمدند آنجا بگاوان ملک
 جمع گشته با سوا هم گاو و خر
 با هزاران خواهش و التماس شدند
 جمله گفتندش که شاه پاکیزه
 و ز غنا و کیشان را کاهش
 جمله به شیر اندر گاو و خر
 حق گفت تمام لیکن تو بگو
 التماس بدین سجا بهر نفس
 بعد از آن منزل قصر شاه کن
 از سفر دمان چو او حیدر
 که تو به جای وی در وی کجاست

این کس بسیار دلی است به در میان ناز و تنگ او خوش تمام که گمان بود که در میان اندر در دست او استند حاضر در خدمت تو صبح و شام گشت خوش و سوسن بر گزینیا بازی آبی تو بخا و سحر شب رخ تو در باب من گذرد چو شود گفت خوب آید اگر در پیش گنم مال دنیا هست زهر سمنک گردن بخا بهر حق سازی تو هر چونکه خبری خواهد آن زن مجید می نیامد اندران صوا کس از رضا خط بسا اوتاد چند چوپان در جوار غار او روزی از تقدیر ربانی فقیر چون زانک و شیر بود او قطع مرد فانی در تزلزل شد و بود کردت پیر به بخا و حکم گنم گفت اگر شیرین بود قدر به بیا بعد از آنکه عجز و زاری به ما جلد شمر ما کار آمد از حسن زین به ساعی کس نه منزل نمی نمود مرد هر روز گنج آرم و خواب او بود و من بر در راه شو

چو که خیر الناس من نفع شد
گفت صوفی چاه بر نشد
دو بگشت تا عرض قبول
گفت حبابم ز بهر فرح تو
رفت آن در پیش همراه فرید
بهر تخلص خود آن پیر مرد
رفت زان حلقه برون بگرخت
منیزد کشتن و صد منجیق
شاه چون برین برکزدان گمان
شاه دشت اندر از طاعت بود
آمد و صدق در پیش فساد
تو مرا چون خضر بر ساحل کشتی
بر شبت ساس او باید نیند
شاه قصر وفا الله خوبی ماست
آن فقیر پاک جان در استبان
بوستین و دلق را کرد و هر
عشق با آن چنین خوش باخت
گرچه دنیا هست ملعون ازل
گر گشتی را دشت شه پیکندری
ابست لاهوتحسان ایزدی
هر که انسون داند از نازش خیر
زین سبب فرمود محمد صبی
گزار زنت میشود تنه بکار
تخم را میکارو آگه هم پاش
بیچ من عمل قبر آن خوانده

تو برین جلال العین آویز دست
 قشند را بایک آویخت و گفت
 می کرد آن مدونی مین الوصال
 سوے قصر شاه گروم راه جو
 سوے دو تخته شاره کبیر
 سنگها بر تافتن آغاز کرد
 سازان سنگهاے گنگ و نوبت
 سوے آن شاه وفادار عشیق
 جیسکه در گیساه و آسمان
 در یکست او نذران است سود
 که نهان در خور تو صفت باد
 از نذران هر طایفه قتل کشی
 چند دوزخه زهر جم باید چشید
 و زنده گنج و گهر مجید خواست
 شد ظاهر در جوار عشق و وفای
 در بهار نفس بودی مست
 خویش را بنظر محکم ساخته
 لیک در اسگوشه بیت العمل
 ورنه بر جیفه ساک بلغند روی
 وادشیمان رازد ویم روی
 مار و ارباب باشد بی خطر
 و بیان معنی آن حدیث که الدنیا
 تایر آری فرشته روی شمار
 تا بری یوم الحساب از غلامش
 یا چنین کابل چلو و مانده

غافلان افغنیس تو را اگر بشوند
 صول کسیر که میل غمخت
 آخرش چون دید بر گم در بر
 بعد از آن هر صلاح و وقت است
 چون نروزش بدید از حجاب
 بے محابا ز سلطان انجمن
 و درویش از هنرستان و ار
 که بدین حیل خلاص من شود
 ستیف آن خانه قنادی و بیج
 از خلاصی شد نه بجزیرت
 خضر کشتی را نیکو میباید
 گفت صوفی انیمه حکمت
 لاجرم گفت شهنشاه شنید
 کرد صوفی را کین آن مکان
 یک پنهان از هر در محرم
 چون ایازان چاق و آن پنهان
 پنج زین دولت فبوش صانع
 مال دنیا اگر زمره گذره است
 مال دنیا را بقایه گر نیست
 بودن دنیا با ناخوشتر است
 و زندانی تو خسل گردوش گردد
 فرقه الاخره و فیصل آن
 در نه کاری مفلسی بدم القاد
 ورنه کاری چه بداری ازو
 هست حکم پاک او شمر آیه

و آن کز خوران نعمت شاکر شوند
 گویا کاین گشتن بدین گشت
 کرد و دول حیلان سر و معیر
 مسب مالت و مال و دولت
 بهر استقبال تاد او جوست
 گو فری گشتن آن سنگ گرا
 سنگ بر تپاید آن کینه تا براه
 خود اندم دیوانه ترک من و دهر
 خبر که نای نه ازان سوگون
 اینچنین حکم مضبوط است
 و شکستن گشتی از ظلم ربه
 نیت چون حکم خدا یار گشت
 باز غار چون حراره ابر گزید
 به چو مهر و زهر من بال جهان
 ز اش خویش کشید سینه
 و مفصل حجه چون گشتند
 غیر اثبات حقین فاضله
 چون بهر صفت میدی فرزند
 بهر صفتی خشنونی است
 ز آنکه جابل را خود او تم و دست
 تا بازی جان خور را بی نیر
 فرزند لا آخرت است این جدا
 گشته نه چون نو خا بهر پیر
 روز حشر امر عقل و ادب
 باز بهر صفا کاین غیر آید

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

<p> شاه جهان در پیشگاهش که بودی بجهان شاد و دل ز بخت کانون در گشت از خیم جود و عطا کس دل در دشتین نقشین بود همچو شمع شیشه سحر میل سحر با لاله آورده بود و هر چه از نفع تو حاصل شود </p>	<p> شاه جهان در پیشگاهش که بودی بجهان شاد و دل ز بخت کانون در گشت از خیم جود و عطا کس دل در دشتین نقشین بود همچو شمع شیشه سحر میل سحر با لاله آورده بود و هر چه از نفع تو حاصل شود </p>	<p> شاه جهان در پیشگاهش که بودی بجهان شاد و دل ز بخت کانون در گشت از خیم جود و عطا کس دل در دشتین نقشین بود همچو شمع شیشه سحر میل سحر با لاله آورده بود و هر چه از نفع تو حاصل شود </p>	<p> شاه جهان در پیشگاهش که بودی بجهان شاد و دل ز بخت کانون در گشت از خیم جود و عطا کس دل در دشتین نقشین بود همچو شمع شیشه سحر میل سحر با لاله آورده بود و هر چه از نفع تو حاصل شود </p>
<p> بیا که خود آن شیر و هم حال کابل خود باقی نصرت الدل که در پیشگاه گرفت که بنی خیم از کمان یا چو ابراهیم اگر آتش بود گر بریزد بر خیم صد بار پیش گر بریزد بر خیم صد بار پیش جمله خود بشماران خوش گشت همچو شمع در پیشگاه شاد بزمین تدبیرین میدانم این سخن پامان ندارد العرش سود و نقصان و عالم هر چه است بهر کار که آدم در خاک شود پادشاه او هر زمان که در گشت هر که امین به مال و جاه است سیم در و در و در که هر چه است آنچه خواهد از درش که هر چه است و معبد مدخل سخاوتش در نور </p>	<p> بیا که خود آن شیر و هم حال کابل خود باقی نصرت الدل که در پیشگاه گرفت که بنی خیم از کمان یا چو ابراهیم اگر آتش بود گر بریزد بر خیم صد بار پیش گر بریزد بر خیم صد بار پیش جمله خود بشماران خوش گشت همچو شمع در پیشگاه شاد بزمین تدبیرین میدانم این سخن پامان ندارد العرش سود و نقصان و عالم هر چه است بهر کار که آدم در خاک شود پادشاه او هر زمان که در گشت هر که امین به مال و جاه است سیم در و در و در که هر چه است آنچه خواهد از درش که هر چه است و معبد مدخل سخاوتش در نور </p>	<p> بیا که خود آن شیر و هم حال کابل خود باقی نصرت الدل که در پیشگاه گرفت که بنی خیم از کمان یا چو ابراهیم اگر آتش بود گر بریزد بر خیم صد بار پیش گر بریزد بر خیم صد بار پیش جمله خود بشماران خوش گشت همچو شمع در پیشگاه شاد بزمین تدبیرین میدانم این سخن پامان ندارد العرش سود و نقصان و عالم هر چه است بهر کار که آدم در خاک شود پادشاه او هر زمان که در گشت هر که امین به مال و جاه است سیم در و در و در که هر چه است آنچه خواهد از درش که هر چه است و معبد مدخل سخاوتش در نور </p>	<p> بیا که خود آن شیر و هم حال کابل خود باقی نصرت الدل که در پیشگاه گرفت که بنی خیم از کمان یا چو ابراهیم اگر آتش بود گر بریزد بر خیم صد بار پیش گر بریزد بر خیم صد بار پیش جمله خود بشماران خوش گشت همچو شمع در پیشگاه شاد بزمین تدبیرین میدانم این سخن پامان ندارد العرش سود و نقصان و عالم هر چه است بهر کار که آدم در خاک شود پادشاه او هر زمان که در گشت هر که امین به مال و جاه است سیم در و در و در که هر چه است آنچه خواهد از درش که هر چه است و معبد مدخل سخاوتش در نور </p>

شاه جهان در پیشگاهش
که بودی بجهان شاد و دل
ز بخت کانون در گشت
از خیم جود و عطا کس
دل در دشتین نقشین بود
همچو شمع شیشه سحر
میل سحر با لاله آورده بود
و هر چه از نفع تو حاصل شود

[illegible]

در عشر گریه ای که در بار او
 کین هر شد خوردنی را خوردنی
 که هیچ دست و پاییست و مسلم
 تا تو در غم نهی ای کس
 و ز منی این چو پست ان لکل
 محاذیر رواه عثمان ابن
 گوشتها را بی زان شده خورد
 جسمه اسل کل مکرم آمده
 هست که مینا بقوی او
 جوع کلام حکایت آن
 می نمودم در خوش فاشی
 شد و لم از دست نبل نخست
 نقش این آن لوح دل خراش
 آهستان را حیدر نخواستند
 بر همان جوهر دم و دل فتنه کاو
 کاو گیران طوط راه دراز
 می ندیدم هیچ من زانار کاو
 و ان کس جلد خبر معدوم
 می کت در اثار و سیاه و کیا
 میانی هر دم نماز ماقضا
 کز رنجی ز نادانی شدی
 حکایت بیان شیطان و نیاید
 متقا بود و سچون حیدر
 و ان دگر در سجودش تیغ تیز
 بان بران زینت کلاه

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

تا گیر در ملکوت من را او	روز محشر گردی آخر زار او	بسیور دین کاغذ نذر جهان	بهر گاه که هر کجا بنیادیان
وین ملائکه شکم پروردنی	کین مرشد خوردنی ناخوردنی	اسندش در شکم آرد ترا	تخته آرد خیره گردان ترا
گر خوی آنرا بکلم آن حکیم	کو سمیع است و بصیرت و سلیم	تخته دو تو لایحه و پیله ناورد	ایچ نفعی در شکم فریج ورد
بهر این ملکست رسیدن دنیا	تا تو در خسته نهی ای کیش	تو بر لطف و هم تو یکا بر سقیم	بهر بریز و بریز بریز بر سقیم
بجو گاوسه خود سری گزین	در معنی این بیت ان لکل ملک حمی و حست الله	بر طلائع نفس خود کن هر سخن	میرود او تا بر گاه و شبی
نفس کشش غمان گواهی	محاربه رواه نعمان ابن بشیر رضی الله تعالی عنه	خاص باشد بهر شهر سلطان گئی	لیک بر سر خاکها انباشتی
رفته رفته در حاکم شده رود	گوشتها لیا به زان شده خورد	بهر این شهر بود خیر الانبیا	گوش کن بل فم ابل بدیده و
از حی الله ان محارم آمده	همیه اصل گل مکرم آمده	تا ج که بنا بر افراشتی	میرود آن گاه و شبی
ان اگر من در اتقا کو	هست که بنا بقوی او عمو	گر نه قوی داری از گاه و شبی	یا همی از دور پای و دیش
هین بیکان گاه و شبی	بجو کلام حکایت آن پیر سوم و دور و فتن گاه و	در تر و میر و موم باز ش	بر توجی آرد و الماس زو جوم
گاه می شود و زمین از کاهی	می نمودم در خوش فاشی	این تر و هست بنیاد و موم	از همه به آن تر و داده است
میفشردم در تر و سخت	شد و لم اندست نعل سخت	در گذرین کاین به او آن است	که بهر کاسه لاله الله تاب
رو تو یکدل بش مرد غم باش	نقش این آن لوح دل خراش	ازین و آن بگذر بدشگون شتاب	گر روم در سجده گردم زو می
از عدم تر و تر و سخت	استحسان راحله گنجت مند	طرح و عصر من درین غم شت قضا	گشت خود از زندگی خلعت
از سحر تا شام من در فکر گاه و	بر همان جو بودم و دل فتنه گاه و	آخرش چون قمر خورشید زو جوم	گاه و از آن مرعاش در جگر کش
من شوم که در نماز و در نیاز	گاه و گیر خان طوط راه و راز	چشم من از دیدار تار یک ش	نمای من قضا چون شتاب
چشم من شد خیره از دیدار گاه و	می ندیدم هیچ من زانار گاه و	روز من شد ویر و گاه از و شبی	کار دنیا را چه بقیه رود کن
نفت آن گاه و نشان معلوم	وان که من جمله خبر معدوم	مردان باشد که عبقی را تند	میکنی تو کاهی غاش از ان
از لب دنیا در من این غنا لها	می کنند به اشیاء و زیاده کویا	یا در او چون نماز فرض دان	بیش از آن دنیا به می
او بر است کاغذ نفس جیبا	میکنی هر دم نماز را قضا	گر به با منی دنیا بگذری	بدرشته همچو گل با صفت
در جهان فانی چنین فانی شدی	کز ره عجبی ز نادانی شدی	بکایت بیان پیر و پیا	آه از دست به این چو چرت
صدقی صاحب دله اندر با	استقامت و سبب چون حیدر ش	با گمان به جانور است	پیش از این است به
بجو مطی مستقیمان بر سرش	و الله و الله و الله و الله	باز آن رخ بدین ناخوش	بجو با
بهر یک زو می گیر و در گزین	باز آن رخ بدین ناخوش		
و پیر و پیر و پیر و پیر			

بهر گاه که هر کجا بنیادیان
تخته آرد خیره گردان ترا
ایچ نفعی در شکم فریج ورد
بهر بریز و بریز بریز بر سقیم
میرود او تا بر گاه و شبی
خاص باشد بهر شهر سلطان گئی
لیک بر سر خاکها انباشتی
گوش کن بل فم ابل بدیده و
میرود آن گاه و شبی
یا همی از دور پای و دیش
بر توجی آرد و الماس زو جوم
از همه به آن تر و داده است
که بهر کاسه لاله الله تاب
گر روم در سجده گردم زو می
گشت خود از زندگی خلعت
گاه و از آن مرعاش در جگر کش
نمای من قضا چون شتاب
کار دنیا را چه بقیه رود کن
میکنی تو کاهی غاش از ان
بیش از آن دنیا به می
بدرشته همچو گل با صفت
آه از دست به این چو چرت
پیش از این است به
بجو با

منت خاصی بہت کا ہر قسم
 بڑید اور کار و نیاز ہر ساز
 ہر کابل مہر حق کابل بود
 کابل اولین در زبد بود
 دامن دوم از ہر حق کابل شد
 کابل عقیقی ہر آدم یا کیست
 دامن سوم کو کار حق را خوا کرد
 دامن عقیقی و این دولت
 ماستی منہا کار شریعہ
 بہت و نیاز بہت آن کفار را
 جہنم تا خود ازین دامن ہی
 آشیان تست عرش اعتلا
 میدانہات و این عمرت میخیزند
 تو بداند دام را بگزیند
 لب بہندار گفتگو کے این دامن
 لوح تو پر از خیالات جہان
 یا ہر عالمی ترا مرغوب نیست
 بجز نئے زمین تنے عشوہ کہ
 از تیر خون تیر و خوش نہا
 دیدار گشت تصویر خیال
 زن چو اور ادالہ شیدہ
 رو ہرے کا خود آملہ بابا
 خبر تو کار دیگر مہم باقی نہ
 گفت ہن ہن ہن ہن ہن ہن ہن
 آن جوان ساوہ روز و روز

شماره دین تراوی اول فرمودم
این بود خود کاتبی سرس توان
کاتبی از دین بس عاقل بود
کرد این سخن وضو قطره نخورد
از متاع هر چه کون فانی شد
در توکل کاتبی و بی نیکی است
بهر کاوی شد خدا زینش بدر
نیست این نجات بیایان است

زیرا که این کابل با اخروی است
 کابل در کار دنیا پستی است
 به رفات حق گذاردید و در
 بر امید نیست او برو کشید
 غم حق را چون نماند هیچ
 مال عجبی به این کابل بود
 کابل و جابل زحل این کس است
 زمین بسبب فروختنیت بگر

در بیان معنی این حدیث الذی یحیی الموتی یعنی جنت الکافرین

به یونین است نزاران این مقام
 نه در فکارتی با بد گزیده
 هیچ نهای یادزان کاشانه
 روزی هر روز پنداری تو
 رو به افش پر بن کاشانه
 خوش مار و سوسن عالم کرد
 از همه فی بر بد و موند کن

اهل نسق و طایف آن اشترار را
 مخلصی جهان ازین محبس دمی
 چون نیتقادی درین دام بلا
 گاه و گردون رخ غمزهت میجویند
 و ز لیمی : تنه می پیچید و
 تا بایاتی نبوحتی در دل عیان
 انکی و ذکرش مبراش شود دل چو

حکایت برپیل و شیل گویا

زلف و خسار و لب و شاک
 اتفاق یک جای زلفت و دل
 گشت چون تصویر حیران اند
 گفت اگر سواد چه می بینی
 گفت عشقت هوش عقل من
 کار و بار من بچو عشق تو
 صد ره از من از جهان و رخ
 زن بر شویش زو طباخچه انج

بر زمین تابان چو رخ اختر
 بر مگر گوشت لذارے اوفت
 زلفت ہمیش از سر شایب صیدا
 میر عشق ابجیان زن رس
 پای برنجیے منہ آدا وہ بات
 عشق تو دیر بر من غارے نش
 اوجھب می ایمان غنچہ در
 سیکو محبوبے نشان کز روی

چیست و چاکر در امور دنیا
 کمالی از دنیا نیست شمسیت
 همچنین کمال بود و دنیا
 نفس را هم عیش کردن
 کمالی نیست در حسی و مکن
 مال دنیا به این کمال بود
 دولت دنیا در این کمال است
 اندک و کان لذت است در
 بلکه بی انداخت برده محسن
 نیست نه این باشد شمسیت
 پازین نهان برین کمال
 هست کشتی چون برین کمال
 عم بر روز و گزین این شکست
 آن سیه چرخ برین کمال
 به تصویر جهان چون
 بر در یک یا در دنیا
 گوشت و زهر را چون خوب است
 فزونی نش دل منصف
 شد و چار و پیش زنده دنیا
 چشم بر جمعی نزار مشوق او
 از چه حیران گشتی آوازه دنیا
 گوهر مرید و کار نفع و سود
 احسن قبل قبحان را زین
 که نیز زوش بود و او
 که برده رشک بر در غوان

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

لعل بخت از رخ آینه که نشان از رخ آینه صوبه دانه ۱۲ صلیب در دست ۱۳ خنجر بخت بخت بخت از رخ آینه ۱۴

گفت ابراهیم اگر تو عشقی
اینچنین باشد تو کا عاشقان
عشق حقیقی و بی غیبر را
نه شک و دهری بکشبان وجود
کجاست دیگر در جهان غیر از خدا
جز وجود مطلق و هستی پاک
خاک و پلین نهان و آشکار
کثرت آئینه آمار از کجا
زین سکه و پول و سبب شده
او حسام الدین شریک عقین
و ضیاء الحق حسام الدین حسن
برده جان را تو در باغ خلود
حال خود را بر زبان گفت
نال و ناله از دم گرم تو هست
این من و ما بجز یک نیست
شمع در آئینه خانه گرنه
ذات شمع آن یک نبود کشته
گر پرسی آئینه شد از کجا
زین سخن بگذر که شهنشاه سوم
حاضر آمد در حضور پادشاه
پیش عرف گفت بهر صفت
شاه حرمت کرد و او را پیش خواند
آنچنان ارفع پر شهنشاه نمود
بهر صفت محبت او کرد شد
از مهابتش آینه بخت بود

در بیان و عوی خود صادق
رو غیر از نظر اسرار با نمان
کعبه سنجو ای که سازی دیر را
کعبه بخت و اندر کشتن چو بود
از چاه چو گشته ام و اثر خا
آنچه آید و خیالت هست خاک
شمع یک شمع است پیش نهرا
این آینه صفاست آینه کما
جوج بکایت نه آینه سوم که از یاد شاه تهرت و ایت و خرا
و عجب است یافت و نمیزنگاه
خدا جان کردی تو چون باوین
سینه ام بگل زان ای بود
خود تو دانی چون که این در دست
لطیف تو این تهنه برین است
پیش آن عقل مال شریک
پیش هر آینه اش را به دی
مهر تر از آینه باشد در حقیقت
شمع هست آن خود قدم ضیا
بیان حال شهنشاه سوم که بعد مرگ
بر او و هم تقرب سلطان و قرب عرفان حاصل کرد
کین بر شمع است جاست
وزن لطیف بهر مرز خود نشاند
کان عم و گریه ز مال و بود
شاه مایه و و سبیل نرم شد
خنجر او در شمع گفت و نمود

شعوبه غیر من چرا که در غیظ
چونکه در غیبه در عشق مجاز
کلک در دهری بهر دلی ز غیر
غیر امیر از نظر سپردن ننگ
خود توئی که غیر حق خود را بسوز
تو کجا و من کجا عالم کجا
در هزاران آینه یک صورت است
این سخن بیان ندارد و لب بند
جوج بکایت نه آینه سوم که از یاد شاه تهرت و ایت و خرا
و عجب است یافت و نمیزنگاه
خدا جان کردی تو چون باوین
سینه ام بگل زان ای بود
خود تو دانی چون که این در دست
لطیف تو این تهنه برین است
پیش آن عقل مال شریک
پیش هر آینه اش را به دی
مهر تر از آینه باشد در حقیقت
شمع هست آن خود قدم ضیا
بیان حال شهنشاه سوم که بعد مرگ
بر او و هم تقرب سلطان و قرب عرفان حاصل کرد
کین بر شمع است جاست
وزن لطیف بهر مرز خود نشاند
کان عم و گریه ز مال و بود
شاه مایه و و سبیل نرم شد
خنجر او در شمع گفت و نمود

و عوی عشق این بود از غیر
ننگ عشق آینه حقیقت را بهر
و اگر مان خواهی بگو بهر
چشم دل نه بهر دل و لب
چشم دل بر عده مردم بدو
هست یک نور نزه ای قضا
زین بخت بهر دهری است
هر دو بهر ای مرا بر لبه قند
وز قیود گفتگو دل ز رسته شد
حال شهنشاه سوم بر گو تو این
پیر پروازت چو جوی صفا
که زبان نمی تراود شور تر
شکوئی را که بغیر از توئی
خود تو میگوئی و در پرده
معنی عجب است از کلمات
پیش چشم تو نمایان صد هزار
و حدت هستی مطلق بهر خدا
آفتاب که در فصل کائنات
چون شبنم زنگار از او دم
عالم مقصود خود با در و آه
شکستش را بهر بخت
عجب می بهر سیه بار شگفت
زنده را با بر خود تضمین کرد
و غل شایان بهر و گشتاد
چو جوان و دین و پند و نیت

آتش میوزند نقش خیر را ایرانیان را در خود بشنای یادم آید قصه شهنشاهان اعتبار گیر ازین قصه تمام عمر پاکردی در افسانه تمام آن بکین کردار است باشد نمان و مملو از خورده تو هستی چون ترا که تازه سر افراختی آخر انفاست بکنیدن کند نمان و مملو از خورده تو هستی چون ترا که تازه سر افراختی آخر انفاست بکنیدن کند	که بسوزد و پیر و سیر را از بسبب آتش جهان بخت باز جویع نمودن و تاویل قصه شهنشاهان و تطبیق نمودن او برت ازل عرفان تا بری زمین و آستان حسرت تمام صبح نزدیک است بخیز از منام در سحر روشن چو ماهی باشد در صبح از آن دیدی باطن شکفته خود ستاوندی علی ساختی چون چنان برگ چویدان کند در و مملو است گنه چون خورشیدی در و روزنه تب همه روز رفت چند روزی مانده است و کاهلی پا ز سر کن بر پایه یار نه خاک بر نفسم تو بد فهمیده بندم ای جهان بشو از کنش کن بهر کسب اندرین زمان فتاد رو بدافسو باشد او را و مبدم سکونت و کفر و طغیان خوانند می ربا بدیوش دنیا را اعتبار گوهر دل را بت طمع سفست کرده اند از غیبت و ربه محور جبر و کبر با هم بر دوسو شومان بر قسم انداز سکوک از دیده ور از کرده غلامان نفس شد شده ز نظایران درگاه این	هر که زبان شمشاد دیده و نیست جای جان بر شاو و چینه نیست باز گرد از غم سبزه آن غنای نه بر افسون و فسانه ترس در اساطیر و سحر کم شود خیل وقت بیک شد خانه و مهاب کو بر نظر نگاه خود شادی زدی شیر را رنجاندی از هر چه گور در گذر حقیقت از مجاز شستین را از خراش جان نه گز خود سوخته آن جهان گشتاید بیز تر نه کام انداز گوسه نیست باز در باز است چون طلقه زنی در هوا چیده این غم افراستی بفرض محبت لب بخت تا بیا مودت و محبت خوش نفس بیکانه منع از حد و رعایت کان ربا بدیوش دنیا را اعتبار و کجور نیست خوش گویست سوی طبع دفع به طبع گاه خون تو در زخم میانه سکینه شاه از ترش گرد و آب سابق با پیشانی شاد و لب و او کسب محبت بر بزم ناز و آنکه یا تو تنه بدگانه نشد
---	--	--

این شعر در کتاب «شعری موعود» آمده است. در این کتاب، شاعر با استفاده از قصه‌های شاهانه و تاریخی، به بیان مفاهیم اخلاقی و دینی پرداخته است. این شعر نیز از این دسته است و به بررسی رفتارهای نیک و بد و تأثیر آن‌ها بر انسان می‌پردازد.

سخت از کشتن چون پرنیان
که بگردن یار دست آید
وان دو چشم حیل کرده اجتهاد
در ره او هم توخت پیش شد
ملط شاه اور بهان قبول کرد
هر آن سو شمشیر بود از سبیل
کرد عهد و عجب بر فغان نمود
چون نظر میشد قمار از خود شدند
وان دود هم شدند و خمر و خسب
هرست از نقصان خوا و فعل
زمین سبب فرمود آن خیر البشر
هر چه عیال و اسباب رشت خویش
صدور رشتش در آینه بکشت
ای ضیاء الحق حسام الدین حسن
چونکه گوشه تارک آن سلطنت
ملک بگشت شکیان افریق
پرتو عاشق شان اورا بود
صحبته عاشق تر عاشق کند
سنگ از تاثیر صحبت جاہلست
بهر صاحب کف آن کلب شد
زمین سبب فرمود محمد نبی
چونکه رخسار خود را صرنگ
جود آن شمر همه شهر اجماع
هر آن سو چون گشت در شاپان
یافت چون یکایک قلاب هر دو

در چمنی افتاد چون یوانچان
پس روی سخت آسان شد
لیک در عین فتاد او در فساد
منزل دوران سرش پیش شد
با وصال بخشین مشغول کرد
گشت از هر دو پادشاه سابق آن
تو رب آن شد و میدم بر پیغمبر
عشق دختر مستتر برشته زوند
لیک گو آن توبه تو بر عجب
بر سر سلطنت مخزون محل
نیست غم در حین غفلت مگر
منفعل دارد او سر افکنده بر پیش
دیدن او بر سر او آره هست

رجوع آوردن بحکایت
ترک سلطنت کرده ملحق

همی میگردید طبع طریقت
در سفر با هر همه سراسی نمود
صحبت فاسق ترافاق کند
هر که صحبت بد پس فاسق است
ناسگی از دور بکلی سلب شد
لا تعاصب انت الا مو منا
گشت در طبع جامع طرف گل
آلود و اوزرین ستمی لوند جان
وز خورش بود این مرد گرین
میل شد به با بسوی از ولا

مرد باید در نبرد شیر عشق
هست اینجا بغیر مرگ دیگر
خوشیش را با آفتاب آتیا کرد
ماند در ره انکسالی احمدی
نیز استعداد و استحقاق بود
از طریق معرفت اکا د شده
گویند خیر اهل ایمان میروند
چونکه استعداد کامل دید شاه
خاتمه را شاه میبند نشانند
مردش از ذلت خود خار با
عاصیان را که سجنیت ره دهند
زنگی راز انبیه حسنه چه شود
این سخن پایان ندارد و غم

تا بقدر وسع گرد و سر عشق
کز مرارش موت دارد صد خطر
دعوی قول انا الحق ساز کرد
خبر و نوشید از جمال احمدی
انیمه فصل شد خلاق بود
باقیقتا سه شه به راه شد
سو سه شاه عشق و قهر میرد
در جبالش داد و خیز از اعتبار
خوش خواند و بر پیش برافشاند
می کشد زان منقعت آزار
چتر سلطانی و قصر شد دهند
هر طرف آئینه است اورا
مال آن سلطان که شد لایق
باز گو مال شبه چارم بین
ماذ باشنارگان و مسکنست
باول خاص تنزه از نفاق
مردل آناده ما زنجیر است
خربزه از خربزه جوئی برد
صحبت افسان بخش چون شمر
تا رسد از مهر او نور سے توان
بشک بخشد منته راز پله را
میکنند مانند خود بی اشترا
نفس تا شمشیرش چون عشق
و قصاص خاص با محبوب خویش
کین نفی نیست چو بهر قدم

۱۲. * **پایوب** بیاضی ناری کچھ ترن جیو خدام است ۱۲

نام بزرگ «سله» یعنی شام در روز یکشنبه گزین «سله» اگر نمی توانم «سله» صدرا کثیر الفذ باشد «سله» شام بکینه بخانه «سله» ذکر بکینه خانه «سله»

احمد چون دور میم از تو رفت وقت آن آمد که زین منج بر پریم چون تبتی کرد بر طور وجود الله خیر الله نیست کس شمس حقانی جلال الدین تمام باقی این گفت آید بے زبان وعدۀ اهل کرم گنجی بود باز زبان بیزبانی خود گفت که اجازت باشد اظهارش کنم خود تودانی از تو شد رد و قبول او خدا سازنده عرش برین روز را شمع کافور ای کریم قادر قدرت توداری بر کمال معن احسانی دابر کرم او خدا احسان تواند شمار من بعضیان وقت خود کنم جملای بینی نگیری تمام لیک من غافل بودم بیکان من گنه آرم تو ستاری کنی در محائب و جواهرها ساز جز قود دیگر در آن منتهی رسد چون شمار من از احسان تو چون جان و گوش و چشم و هموش و پا و دست شکر این شکر از آنجا آرم سجا عامت و توفیق عامت هم ز تو	ماندا حدیگه میشو تو کرم تفت زنت سوس ملک لا موفی بیا گشت حاجی گوه جسمانی چودود الله انگشت مارا منفس ارجاع کلام به جلال الدین تمام در دل کبریا که دارد زنده جان وعدۀ ناهل چون رسیده بود در هاسه غفرار و سلاست وین سفینه هم به بحر تو بریم من چو گویمش تو حزن فضول من حاجات بجناب قاضی الکحاحات کرده روشن تر از عقل سلیم انت ربی انت ہی ذو الجلال فیض تو چون ابریزان بریم حق تا نم بازبان حد نزار یعنی و از عالمی پوشی بریم از در علم و کرم آئی مدام چشم دارم هر زمان باین و آن جرم من آرم تو معذاری کنی چونکه برین تنگ شد از در کار در متاعها تو گشتستی مارد گر زبان هر شو شو لطف نودن جمله از نور ماسه حسانت چهرت من کیم از دست توفیق او خدا لطف تو بر ما نوشته صد نکو	دوره میم آن تعینا هست هم که آید آدم آنجا روم خروشی صافا خاموش شد الله الله که من و کوان خطای خاتم از روح پاک او درد شکو زان بجز به جانم بر سخت حسری من نبود این گفت گو بے اجازت ذره رایا را گجاست انچه در پرده گفتی ای همسام خون بنام نافه مشکه میگانی او خدا قربان احسانت شوم از عدم دادی هستی ارتقا من بخواب و پاسبان من تونی روزیت را خورده عصیان میکنم بر دل من آید صد شصت از نظر دوست را برین نظر شد دوست بسته بهمانی و نشسته ناوری یار و خویشا نم مرا بگذارد ند در رسیدی ز تو دیگر رفتی مرا شکر احسان ترا چون سگرم اینکه شکر نعمت تو میگویم دست و پا و این زبان و لفظ شکر خود چه شیرین است نام پاک تو	لاکن این آتاشه و الا بیت با جمال یار بے پرده شوم وقت عقل خبر می و پوشش ختم کن و الله اعلم بالصواب چونکه خود فرمود وقت ختام خود و فاسه و عدۀ هم زان معتمد رشته ما و من مارا سخت خود تو این در را چو اوردی ز خو گو ز خورشید بچو بد نور بشت ساز قبول اسو ضیاء الحق شام شام را دادی تو یوسف عینین سنبل و سیاهان چو دیشک کنی کان احسانی بقرابنت روم ان پس ایمان و نور ایتها من طفل و خزان من تونی نعمت از تو من خبری نمی کنم میگانی هر روزی که در تب البشه حیف من باد بکار آن لفت او بقرابنت چه نیک و او ری زار در دست غنم بسیار و رف و انسریدی از همه سخنی مرا انزین نه گو قدم ای سگرم انیم ز تو نعمت نشانتیم عایت از دست بے از هیچ نکر خوشتراز آب حیات لورک تو
---	---	---	---

قطعه تاریخ مطبوعه سابقه فکریه کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

کلام مولوی روم شاعر | که هست آن نظر اسرار کونین | به سال طبعش کمال شرف | نوشته دفتر اسرار کونین

وینا طبعه شاعر کمالی طوطی گلزار هندوستان مثنوی طوطی گلزار هندوستان مثنوی طوطی گلزار هندوستان

مثنوی مولوی روم شاعر | حق تبار حق است چو شمس و شمس | در باس نظم شریفی از حقیقت نظم | در وزن مثنوی این شاعر کمال

وینا تاریخ فکریه کلام و سخن نامه و فقه مثنوی کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

طبع شد آن نسخه کلام و سخن نامه و فقه مثنوی کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

وینا تاریخ فکریه کلام و سخن نامه و فقه مثنوی کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

در زمان یک روز فکریه کلام و سخن نامه و فقه مثنوی کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

مثنوی مولوی روم شاعر | اهل طبع طبعش شاعران | در زمان یک روز فکریه کلام و سخن نامه و فقه مثنوی کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

وینا طبعه شاعر کمالی طوطی گلزار هندوستان مثنوی طوطی گلزار هندوستان مثنوی طوطی گلزار هندوستان

مثنوی مولوی روم شاعر | در زمان یک روز فکریه کلام و سخن نامه و فقه مثنوی کمالی شاعر و شاعران عالی مقام و شاعران عالی مقام

این گوشت چو از دهنم طبع رسید	گر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	با کمال جذبت نقوه گفتم سال طبع	شنوی مولوی جام شراب عشق او
------------------------------	----------------------------------	--------------------------------	----------------------------

قطعه تاریخ مطبوعه سابقه طبع میسرین مخلصین صنفی نامیند شیدت محمدی علی ذکی

اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	هر که بهر باز شد جوش شبان عشق او	هر که بهر باز شد جوش شبان عشق او	هر که بهر باز شد جوش شبان عشق او
اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او
اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او
اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او	اگر چه بهر باز شد جوش شبان عشق او

ایضا من افادات به پای قدسی و کلیم منزه حضرت علی خان مخلص نسیم دهلوی

چو که دم راستین نخل گنج از شمع و برگ و بن	بگفتم پیر بارادری دل بیک مصرع معین	نمودم از شمع منشی ذی سباه آفرین
کشودم بهر سماع بعد آن بهر تدریج رازش	بیا از خاطر شقایق سرگشته دستانه را	که دارم ز پیر یاد و شوق پادشاه جهان را
دلم دارم که مصروف کمال فیهن اوصافش	اسیر دام لطف و محو ریز خاطر صفایش	بهست بهر مخلوق هر دم بار احساسش
فدیم در جهان ذرات نباشد آنکه همایش	ضمیمش صورت آینه شکل اندوه و طلبها	هوس و خواب است از خیال جنبش لبها
درین همگام طبع شنوی عارف کامل	که پیش مولوی روم و فیض شقیل هرل	بمخاطر جاگردین گردید آسان گشت انجاش
اجازت شد باز بهر سال طبع و آتماش	چو چشم مصرع تاریخ بهر کفر آزادش	نوشتم از وی بود جان قربان ارشادش

ایضا

بسم منشی عالیجناب	طبع آمد کلام لا جواب	کلامی که شمشیر و جهان است	با وج هر زین و آسمان است
چو تاریخ ایمان باشد	بسال عیسوی دول آتش شد	چنان مصرع فوزیت بان کرد	حدیث عشق حق عاشق بیان کرد

تقریظ طبع سابق تحفہ جاوید ورتہ ہمہ پایا بطوسی و کلیم محمد انوار حسین تسلیع مسوانی

اردو گارے کو مشتِ خاک را اور ایک بخشیدہ زمین را ساکن و فلک را متحرک آفرید + بچوں و چمپکون ذاتِ مضاف
 لم یلد ولم یولد صفاتِ فاش + در بود بے نمودے صاحبِ بود + و بود خلق در بے نمودیش در نمود + در
 باطن نزدیک و بظاہر دور + در مجاز ستارہ و حقیقت ستور + کسے کو نیز نگ صورتِ بونی شکست باب
 طریقت در حجب حقیقت بست + خود را یافت ہر کہ دستجویش گم شد + ہمانا چون قطعہ کہ بقلم چیت
 فلزم شد + منرا و ارثنا دستایش ست + ولایتِ حمد و نیایش + اما گنگ چہ گوید + پیشل چہ پوید + ابرم
 و بیانِ مونج بہر کسوت کہ خواہم بر آیم + و بروش گل بہر رنگ و بو کہ تو انم نہ ایم + تو انم کہ ششہ بنا
 قدرت و الایش بزرگوارم + و لفظ بل حرفے از حدیثِ آلالش بزرگوارم + جل جلالہ + و عتہ نو
 شباز فضاے مشرقین منہ بین + پائشین قابِ قوسین + اصل وجودِ سرع عالم + پاؤیر از
 اولادِ آدم + دستگیرِ خطا کاران + شفیعِ گناہکاران + عنوانِ صحیفہ مقبولان + فاتحہ باخیر رسولان
 محمد مصطفیٰ + احمد مجتبیٰ + کہ چون ہم احمد کبر قدرت در حضرت سبحانہ تعالیٰ بستہ + و بین احانت
 و طاعت در شبِ معراج با حدیثِ پستہ + خالقِ اخلق اکثر + بیکہ بیشتر از بیشتر + سوے اسم ذات
 بدیگر نامہاے صفات بہر آواز آواز داد + و پایہ اسناد و پایہ امتیاز را رفعتے و وقتے دیگر نہاد +
 نقدِ تجیاتِ ثارِ روحِ پیرانوارش باو + و تھفہ تسلیماتِ نذر آل و یارش باد + درین دور کہ موسوم
 بسیزدہ صدی است + و صوبت و عقوبت قحطِ الرجال در قصہ بی + مردم ہر ملت از سلوک محو و محو گردید
 و مانند حرفِ مدغم در ضلالت گم گردیدند + بدکشانِ فدایت را پیرایہ وضع و تلبیس را لباسِ کلف چنان
 پوشانیدہ اند کہ شیطانِ مریدِ مرید کو بدہ است + و سرِ ارادت و حینِ عقیدت راستانہ بخشوع و خضوع
 بر آستانہ این ابن الدنیاسودہ + ہماوسنہ گرفتاری دارند + و از حجبِ روزاری بیزارسی + بطنِ محال
 اگر کعبہ اذاب و فاک بیرون آید + و در حقیقت بہر نمونی طریقت گراید + اور ہم مضبوط و بکون گون
 وزمین را در زیر پاکشیدہ پیش پوشیدہ + عالم اندرین عالم مانند رخِ رخِ نہمت + و علم چون غنقاہ
 نقاشیت + نشانِ خدا رسیدگانِ حال معدوم + الا انہم سابقین در کتب مرقوم + ضلالت غنہ
 سعادت مفقودست + علم معدوم جہالت موجود + انقلابِ زمانہ در رنگ بجائے رسیدہ بہر جہت
 از غیبِ قدر بارید + با این ہمہ را بیا بفتار آمد + و فامہ در گذارش آن بر فگار نشستی نول کشور
 کہ مالکِ مطیع آو و خواہار است + و نامِ نکویش روشن تر از انسابِ نصفِ انوار ملازمِ طبعِ پاکست فیضیانی

خاطرش شایسته و نه نیست قدر دانی و ماتم و تمت خویش است بهر هم دل در پیش است بکتاب بهر علم و فن عموماً و کتب
 ندی بهی اهل اسلام خصوصاً طبع نمود و در انطباق کلام الله شریف بحسن ارادت که نشان سعادت طالع او است
 بدل بهت فرمود و درین ایام جریده نکات مکتوم یعنی مثنوی معنوی مولوی را و هم که شریفش اکابر
 عالم فرا گرفته و به نقلند او و رسنگها آنسو است آسمان رفته و در تصوف کتاب معدوم و نظیر است به پیش
 طبایع برزنا و پیر کاشفان اسرار و واقفان استمار که در راه تعریفش می پویند و بزبان عال درین
 حال با و زبانه می گویند و مثنوی مولوی معنوی بهر هست قرآن در زبان بهلوی به با شایسته
 بهر است بهر طبعی مطابق شهرزاد یک هزار و شصت و یک سحری قدسی حکم حوصله بلند
 و شش نموند طبع فرمود و گویند بر روی حق جویان ابواب تصوف گشود و بهر تقدیر تفصیل نروان
 بر مراد و خاطر مشتاقان این نقش و کشف نقیض دیگر بگسیخت است و وفار خارا شکاف غم در خاطر
 به خواست است و احوال بهر بس کن و ترک بهر کن و زیاده محسوس و ش و بنجوشی بگوش که
 بساد و کمال گفت طبع نازک را سبب باشد و آن سبب بواقع برز خضای طبع یک دست تک باشد
 اساس تاریخ طبع بچین و و بر جان خویش نشین

من کلمه شریفه مولانا شریف

قطعه تاریخ طبع سابق	
مثنوی مولوی چون طبع شد	با کمال فضل قیوم و قوی
سال طبعش خاتمه نروان	منطبع شد بنوش جان مثنوی

۲۲۱۱۰
 ۱۶
 ۱۶

4235
SIA

